

Gb 970/2/2

ANGOL DIPLOMATIAI IRATOK

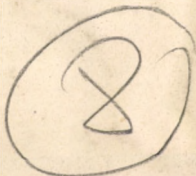
II. RÁKÓCZI FERENCZ
KORÁRA.

ANGOL LEVÉLTÁRAKBÓL.

KÖZLI

SIMONYI ERNŐ.

II. KÖTET.

2260/2274/902

PEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKAD. KÖNYVÁRUSNÁL.

lyb. 970:13

ARCHIVUM RÁKÓCZIANUM.

II. OSZTÁLY: II. KÖTET.

ARCHIVUM RÁKÓCZIANUM.

II. RÁKÓCZI FERENCZ LEVÉLTÁRA.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI IRATTÁRAKBÓL BŐVÍTVE.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA.

MÁSODIK OSZTÁLY: DIPLOMATIA.

II. KÖTET.

PEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKAD. KÖNYVÁRUSNÁL.

EGYETEMI
BUDAPEST
KÖNYVTÁR

Stepney Harley miniszternek. Heister visszavonulván a Vágtól, Pozsony tájékán megérkezett; főhadai szállása Bazinban van. — Harrach gr. tegnap tartotta az első értekezlelet a magyar ügyekben, de nem sokra mentek, mert nem volt referendariusuk, ki ismerte volna ez ügyet. Több irományt írótól s Bruyninaxtól kivettek, mert nem tudták hol keresni azokat, oly rendetlenségbe jött ezen ügy elhanyagolás által. — Író bizni kezd Harrach gr. jó indulatában, ki erőlyesen kezdett a magyar ügy kezeléséhez. Kinevezésekor felhívta a császárt, hogy minden titkos alkudozásokkal hagyjon fel, hanem bizza az egész ügyet a bizottságra. — A selmeczi utasítások nem voltak közölve senkivel, azokat Seilern maga készítette két jezsuita segítségével; ez egy értekezletben felemlített Lichtenstein hg. által s a jelen volt Seilern semmi magyarázatot nem adott, hanem hallgatott. A tegnapi értekezleten Seilern azt állította, hogy most nem időszérű az alkudozást ujra felvenni, mert Heister visszavonult, előbb pedig azt mondta volt, hogy egyedül fegyver döntheti el ezen kérdést. Egész eljárása tanúsítja, hogy nem akarja a békét alkudozás utján, hanem fegyverrel való meghódítást. — Bécsben hírlík, hogy Wilson ezredes 500 emberrel az eperjesi helyőrséggel, a mint a megadási feltételek szerint Pozsonyba ment, a magyarok által felkoncizoltatott volna, egy Heister parancsára a magyarokon elkövetett hasonló barbár eljárás megtorlásául. Az igazat még nem tudjuk. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 24th Jany 1705.Right Honble

(Kivonat.)

In my last I acquainted you that Genl Heister was obliged to withdraw from the Waag for want of Provisions.

And by our last letters from Presburgh He was arrived in that neighbourhood having his head-quarters at Pösing.

Yesterday Count Harrach held his first Conference upon the affairs of Hungary, being assisted by Count Mansfeldt, Prince Eugene, Count Nicolas Palfy and Baron Silern, The Prince of Lichtenstein was invited, but desired to be excused because of an indisposition. This meeting was to little effect, for want of a Referendary proper and able to lay before them a distinct information of what had been hitherto transacted. Baron Seilern desired Mr Consbruck (secretary of State for the affairs of the Empire) might be called, who had kept the Protocoll while Count Kaunitz had the chief direction; But he declined assisting at this assembly, now his Principal, on whom he depended, is dead. It was then proposed, That Mr Tiel should be sent for, a secretary at war who is chiefly employed in the affairs of Hungary. But he being laid up with the gout, The ministers were forced to make use of Mr Locherer the first secretary at war, who from the first beginning of the Commotions in Hungary to this day has had little or no knowledge of those affairs, Therefore build not upon a wrong foundation. Count Harrach has desired of me and Mr Bruyninx several papers relating to this negotiation, which they know not how to come at elsewhere; To such disorders this important Commission has been exposed by having been treated negligently and passed thro' many hands.

I now begin to conceive good hopes; for Count Harrach begins with spirit and authority having upon his first acceptance of this Employment entreated the Emperor not to use any indirect methods by secret correspondencies with Priests or others, but to lay fairly before this Commission all Acts and letters relating to it. This request the Emp^r has granted, and I take it a great point gained: For all our honest endeavours have hitherto been undermined and defeated by cabals and intrigues which are too long to enumerate in a letter: I give one instance only, the Instruction with which the Imperiall Commissioners were lately dispatched to Schemnitz was not communicated to Count Kaunitz, The Prince of Lichtenstein or Count Palfy, But is

said to have been drawn up by Baron Seilern himself assisted by two Jesuits. This the Prince of Lichtenstein insinuated at a conference, where Baron Seilern was present who never offer'd to contradict that Report. In the conference last night, He was of opinion This was not a proper season for treating with the Hungarians, who might imagine any overtures the Emperor would now make proceeded not so much from his good will as from the necessity of his affairs, since Heister has been obliged to fall back instead of advancing. When the General was ready to strike, then Baron Seilern declared before Mr Bruyninx and me, That nothing but arms could decide the quarrel. After his double way of arguing, we can never expect any Conjunction favorable for Peace, and in truth all his proceedings have sufficiently demonstrated that he never designed or desired any accommodation by fair means.

Here is a report as if the Malcontents had put Col. Wilson to the sword with 500 Imperialists as they were on their march from Eperies to Presburgh according to their capitulation; This barbarous act is said to have been committed near Boynitz two days after General Heisters victory, in revenge for some such usage which the Hungarians are supposed to have suffered in cold blood, whereof the truth will appear in time.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

267.

Stepney Hill követnek. Nem írhat semmi jót Magyarországból. Heister egy havi időzés után győzedelme daczára visszavonúlt Pozsony felé. Ő nem alkalmas ezen parancsnokságra. — A császár új bizottmányt nevezett a magyar ügyek kezelésére, mely most tanulmányozza a kérdést. Seilern báró mindent elkövetend, hogy félrevezesse őket s meghiúsítson minden eredményt, testvérei, a jezsuiták érdekében. Ha ezen utolsó kísérlet sem sikerül, író haza fog menni; négy év elég volt ebből. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Mr Hill. *)

Vienna, 24th Jany 1705.

(Kivonat.)

I wish I could tell you any good news from Hungary, Heister after a month stay near Tyrnau after his victory, instead of advancing is come back towards Presburgh, He is not capable of such a command, The Emperor has appointed a new Commission for Our negotiation with the Malcontents consisting of Count Harrach Mansfeldt, Prince Eugene, Prince Adam of Lichtenstein, Count Nicholas Palfy and Baron Seilern. They had their first meeting last night, but must have several others before they will rightly understand the merits of the cause which the last will puzzle as much as he can to obstruct the good work in favor of his brethren ye Jesuits. I have had a hard time of it since I saw you last, having had to struggle with a perverse people, and if this last attempt should not hit, you must make very good haste home if you pretend to get thither before me; for I think 4 years a pretty fair term.

I am etc.

(Stepney.)

268.

Stepney Shrewsbury herczegnek. Heister visszavonulásából világos, hogy a császár nem lesz képes Magyarországot fegyverrel meghódítani. — Az új magyar bizottság megkezdette működését. Harrach erőlyesen hozzá fogott, csak úgy folytassa. — Ha ezen új bizottság sem jár el több sikerrel, író el van határozva visszahívását kérni. — Író attól tart, hogy az angolok el nem fogadják a hollandiak által indítványozott fényes követséget Magyarországra s Bécsbe. — Másolat.

*) Hill angol követ volt a Savozi herczegnél Turinban.

State Paper Office Germany 186.

To the Duke of Shrewsbury.

Vienna, Jan. 24th 1705.

My Lord,

I am honour'd with your Graces Letter of the 23^d Inst^t. All I can say of ye affairs of Hungary, is, that it is evident by Count Heister's recoyling after his victory, that the Emp^r will never reduce that kingdom by arms only. Yesterday our new commissioners held their first conference, but could not make much progress for want of due information. Count Harrach begins with spirit and resolution, It will be well if he holds on so. I may see how this attempt succeeds, but if our present Commission has no more effect than all the former, I am resolved not to hold out any longer, but beg for Revocation; for I find neither pleasure nor reputation in lugging any longer against wind and tide. The Dutch were for sending hither a solemn embassy to force the Emp^r (as it were) to an agreem^t and proposed to her Ma^{ty} that she might do ye same. But I fear our people in England will not make that step, which I sincerely wish they might, for I shall then have impartial judges of my behaviour here wch I hope has been without reproach. The troubles in Bavaria are not damp'd but a fire may break out again if due care be not taken.

I am etc.

(G. Stepney.)

269.

Stepney Harley miniszternek. A magyar ügyekkel újonnan megbízott miniszterek nem lettek volna képesek eligazodni ha Bruyninx s író nem közölnék velük némely okmányokat. Átadták nekik a 25 pontba foglalt sérelmeket, melyeket m. é. június 5-kén adott át a császárnak a kalocsai érsek a magyarok nevében. — Hogy a biztosok lassuk, mi kevés történt eddig a béke helyreállítására; ezen sérelmi pontokhoz hozzá tettük egyfelől a császár határozatait, másfelől azon 18 pontot, melyet a nádor s más a császárhoz hű magyarok azonnal megadandóknak

véltek s erre a császárt m. é. július 18-kán kérték. Ez alkalommal levél formában felterjesztették a mediatorok a Kaunitzczal tartott utolsó tanácskozás lényeges pontjait is. Különösen az általuk javasolt eljárást illetőleg feljegyezvén a 25 pont mindegyikére saját nézetüket, főleg azon két kívánságot illetőleg, a mely nélkül a magyarok alkudozásba sem akarnak bocsátkozni, t. i. törvényes jogaik és alkotmányuk visszaállítása, és az azok megtartását biztosító garancia. Ez utóbbira nézve a császár még soha sem nyilatkozott, most is csak gyengéden érintették. Író utasítást kér a ministertől, mi legyen e részben teendő, ha az udvar tovább is hallgatással mellőzi ezen lényeges pontot. Véleményezték továbbá, hogy ha a császár újra bűnbocsánatot hirdet, abba Rákóczi és más főbbek neveit foglalja bele. — Tanácsosnak tartanak azt is, hogy egyes főembereknek külön kedvezmények ígértessenek. — Holnapra ismét tanácskozás van hirdetve. — Az eperjesi várórség egy része leöletett, Wilson ezredes s néhány tiszt fogságba tettek, egy része, vagy 400 gyalog Budára érkezett s ugyanannyi Erdélybe a megadás feltételei szerint. — Heister folyvást Pozsony közelében van, nemsokára segítséget nyer Bajorországból. — Bécsben egy idő óta hírlik, hogy az angol királyné s a hollandi rendek valami magasrangú férfiakat, mint Pembrok gr., szándékoznak küldeni Bécsbe, hogy a császárt sürgessék ezen béke megkötésére. Már maga a hír is jó befolyással volt a bécsi udvarra. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 28th Jany 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

In my last I had the honour to acquaint you, that the new Commissioners for the affairs of Hungary were able to make little or no progress at their first meeting for want of being duly informed of several steps formerly made, and Count Harrach has been so candid to own to the Emperor himself That unless Mr Bruyninx and I should communicate to him some of our papers, it would be impossible for them to come into the right Tract.

Lit. A. We have done it, by a copy of the 25 Heads of grievances and demands which were presented to the Em-

peror on the 5th of June last in the name of the Hungarians by the Arch Bp. of Colocza's two Deputies Visa and Occu-lucsan; which points, with the Emperor's Resolution there-upon, are the grounds on which any Treaty to be made must be founded.

That the Commissioners might be sensible how little satisfaction thereupon has been hitherto offered, and with what art in the Emperors Declaration of the 20th of June the most material articles were either quite passed over in silence, or touched so very lightly and equivocally, That the Malcontents could not possibly rely on them, We thought fit to set down opposite to each demand such imperfect Clauses as the Emperor was then pleased to grant; And on another Margin we have placed 18 distinct points, which the Emperor by his own Authority and before a Diet can be assembled, may and ought to allow by way of Preliminary towards a peace, according to the opinion of the Palatin Prince Esterhasi, who presented the same to the Emperor on the 18th July by the advice and in the names of all the Hungarian Nobility here who during these Com-motions never departed from their allegiance to the Em-peror. I do not trouble you with fresh copies of those papers, since they have been all ready transmitted to you on other occasions.

We took this opportunity of laying before them by way of letter the substance of our last conference with Count Kaunitz (whereof you had an account in my Relation of 27th past) especially as to the Method wherewith we judged the Negotiation might at present be reassumed and pursued. Adding with it in a paper apart, a summary of the 25 Lit. B Heads, with our observations to each Article, That these ministers may at one view discern, wherein the Emperor's declaration is deficient, and a further explication of his pleasure required, before the Malcontents will proceed to make any other application according to the last advice we received of their disposition from the Arch Bp. of Colocza, who (as you will please to remember) reduces their preten-sions to two Heads. Satisfactio ad Legalia Petita and Praestanda paciscendorum Securitas. By this last he

understands a Guaranty, in which particular the Emperor has never yet explained himself, and Mr Bruyninx and I have been cautious not to urge it too far least by that means even the mediation might be declined, or at least rendered ineffectual. However since the Arch Bp. and his Deputies continue to lay down that point as a fundamental one, we have gently hinted at it in our remark on the 1st Article, and I humbly beg your further Directions, in what manner I am to govern myself in case the Imperial Court should still artificially excuse it, and the Hungarians persist in their resolution not to enter into any agreement but with that assurance and security.

We have likewise ventured to lay down as our opinion on the 19th Article, That whenever the Emperor shall be pleased to publish fresh tenders of oblivion and indemnity, He would do well to specify by name Rakoczi and others of Chief note, That they may be convinced there is no reserve against their persons, But that these acts of grace extend to them as well as to the rest of the Kingdom, consequently that they ought to be under no apprehension for their lives liberties honours and estates.

At the close of our Letter we recommend to their consideration whether it may not be seasonable, towards putting an end to a diversion which causes such prejudice to the House of Austria and their allies, That some private overtures be made of particular advantages to some of the Chiefs? This point the States Generall roundly suggested to the Emperor in their late letter, but it being a very nice and disagreeable circumstance, we have but just mentioned it and in as few words as was possible.

These information may serve to direct the attention of our new Commissioners to such points as seem to deserve their most mature reflexion; and I believe the method we have taken, may much shorten their debates; Tomorrow another conference is appointed, and at the next I believe Mr Bruyninx and I shall be desired to assist.

The report continues that part of the garrison of Eperies was murdered by the Malcontents near Boynitz on New Years day. Their commandant (Coll. Wilson) with some

other officers was clap'd under severe confinement. It does not yet appear what particular cause may have occasioned such violence to be used upon these poor people, since the like has not been exercised against the Garrison of Zatmar, Our council of war having received notice that part thereof, consisting of four hundred foot, is safely arrived at Buda, and as many horse of the said Garrison has been convoyed to Transylvania according to their Capitulation.

General Heister continues still with his Forces in the Neighbourhood of Presburgh and will soon be reinforced by fresh Troops from Bavaria.

On the 26th ins^t Cardinall Grimani was admitted and sworn of the Emperor's Privy Council; 'Tis thought he may be sent back again to Rome to manage the Emperor's Interest there, Count Lamberg having obtained leave to return hither for some time upon his private affairs.

I forgot to acquaint you That there has been a report for some time from England and Holland as if Her Majesty had thoughts of dispatching hither the Earl of Pembroke or some other person of eminence, and the States General were likewise disposed to send a solemn deputation, supposing by that means the Emperor might be obliged to make Peace with the Malcontents at any rate; Whatsoever the resolution may prove, I dare assure you the very report of it is likely to produce a very good effect here, For Count Harrach told me this morning The Emperor was pleased to say very pleasantly on that occasion, That it now behaved him to be the more diligent in hopes of finishing the treaty, before this Noble Embassy could arrive.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Suttonnak. Mondják, hogy a magyarok nem tartották meg az eperjesi örséggel kötött feltételeket, hanem új év napján 200-at közülök leöltek Bajmócz mellett. Ennek okául adják

hogy Heister több magyarokat leöletett győzedelme utáni napon. Mások Klückelsberg tábornokat vádolják szőszegéssel a magyarok irányában. — Azonban úgy látszik, az egész nem való. —

Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Sutton.

Vienna, 28th Jan^r 1705.

My Lord

Here are reports that the Malcontents have not observed ye Capitulation made with ye Garrison of Eperies, but that on new years day, as they were on their way from thence to Presburgh, about 200 of them were barbarously murdered near Boynitz and Coll Wilson (their commandant) with several officers clapt under severe confinement What may have provoked them to this act of cruelty is not yet certainly known; Some say General Heister order'd some Hungarians to be killed in cold blood, ye day after his victory; [Others say Genl Klockelsberg, who commands in Zatmar, and had actually signed articles of Capitulation for ye surrender of that place, flew back from his agreement when it was to be put into execution, and instead of marching out with his garrison made himself master of ye wag-gons which were sent into ye town for ye transport of their goods, and having by that stratagem got a good supply of cattle (which sort of Provision ye Garrison stood most in need of) shut up his Gates again, and resolved to defend himself to the last extremity; This trick we suppose may have provoked Rakoczi's resentment against the garrison of Eperies].*)

Count Goes ye Emperor's Envoy at the Hague has solicited ye States General to send a letter to Count Collier (which Mr Bruyninx forwards this evening) with particular Instructions That he use his best endeavours to hinder the

*) A [] közt lévő sorok az eredetiben kereszttel vannak áthúzva, mire a levél utolsó kikezdése vonatkozik.

Port from giving any assistance to ye Malcontents in Hungary.

The story I have blotted out was told last night by Prince Eugene himself, But has been contradicted this morning by our letters from Buda were Gell. Klöckelsberg was arrived with 400 foot who were in garrison at Zatmar, a like number of Horse has been convoyed towards Transylvania.

I am etc.

G. Stepney.

271.

Stepney Harley miniszternek. Tegnap s tegnap előtt a magyar bizottság tanácskozást tartván megállapodtak a 25 pontra adandó válaszokra nézve. Ez a császárnak fog betérjesztetni s Szirmay, Visa s Okolicsányi által egy császári levél kíséretében az érseknek átküldetni. Lichtenstein hg. is meg volt hívva ezen tanácskozásokra, de nem jött; mondják, hogy nehezteli, hogy Harrach és Mansfeldt elébe tétettek, ő lévén Kaunitz távollétében az elnök. Kár érte, mert valamennyi között ő ohajtott a legőszintebben a békét. Kinszky gr. is neheztel, hogy nem neveztetett bele a bizottságba. — A felkelők egy csapata ismét betört Morvába s több falut felégetett, megtorlásul Heister emberei által elkövetett hasonló kicsapongásnak. A szatmári várórség megadási feltételei szerint Budára érkezett. — Az egri várórség különös megadási feltételeket kötött mult júniusban; kötelezte magát megadni deczember 16-kán, ha addig fel nem mentetnek. Ezen határidőt meg nem tartották, s 14 nappal tovább maradtak a várban, miért Sinzendorf gr. parancsnok s más tisztek fogságba vitettek Kassára, a legénység pedig besoroztatott. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 31th Jany 1705.

Right Honble

Yesterday and the day before the Ministers appointed for the Affairs of Hungary have stuck very close to it, and

gone through the 25 points formerly proposed by the Hungarians, which they examined one after another, and expressed on the side of each article what they thought the Emperor ought and might declare as his pleasure beyond what has been hitherto signified to the Malcontents. The Referendaire is now at work on the Report, which is to be made to the Emperor, and by next Post I believe these Ministers may have communicated to Mr Bruyninx and me both the Emperor's Resolution on the several heads, and his letter which is to accompany them to the Arch Bp. of Colocza to whom they are to be sent and recommended by Baron Szirmai, Bp. Visa and Occulucani.

Prince Adam of Lichtenstein was again invited to these conferences, as he was to the former, but would not appear; It seems he thinks himself neglected by the Emperor's having named both Count Harrach and Count Mansfeldt before him, whereas in the late commission He was next to Count Kaunitz, and frequently presided during the Count's absence; By this pique, we have lost a minister, who seemed the most zealous, and best inclined to a Peace of any we have. He has good reason to be so, having the most to lose of any, if these disturbances should continue; for he is the richest subject in all the Hereditary Countryrs and perhaps in Europe; His Estate being computed at above $\frac{m}{300}$ florins a year the greatest part, whereof lying in the Marquisat of Moravia will soon be within the reach of the Hungarians if they should chance to have any advantage. 'Tis generally believed this unseasonable scruple has been put into his head by Count Kinsky, the Grand Chancellor of Bohemia, who appears not a little dissatisfied that he himself is excluded from those conferences; for, immediately upon the death of Count Kaunitz, he expected, and seemeed, to have the greatest share in the Emperors confidence; But since that time Count Harrach and Count Mansfeldt (who are the Emperor's old acquaintance) have gained ground, and in all probability will keep it; which disappointment heartily affects Count Kinsky, and therefore he is glad to have the Prince of Lichtenstein disgusted for company. To such

humours we are exposed here even in matters of the greatest consequence.

A Party of the Malcontents is fallen again into Moravia, and on the 26th burnt several villages to revenge some excesses of that kind committed lately by General Heister's people on the borders of Hungary.

Our last letters from Buda confirm what I mentioned in my last, That the garrison of Zatmar arrived there safely on the 24th under the command of Lieut. General Klöckelsberg and Major General Levenburg; They were obliged to surrender for want of Provisions of all sorts. The garrison of Erla made a very odd Capitulation in June last, when they engaged to surrender by the 16th of Decembr if they were not relieved before that time; but it seems they did not exactly observe the term appointed but continued there 14 days longer, which pretence the malcontents made use of to stop them on their march towards Buda, and sent Count Sinzendorf (their commandant) with other officers under arrest to Cashau after they obliged the ordinary soldiers to take service.

Yesterday Mr Bruyninx had audience of the Emperor, to whom he presented a Letter from the States General, and a Memorial soliciting his Imperial Majesty to exert himself as far as he is able against this next campaign, and to animate the States of the Empire to do the like. The Emperor answered with general assurances according to Custom, and this evening Mr Bruyninx will have Audience of the King of the Romans upon the same subject.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley ministernek. A magyar ügyekről i jelentés a császárnál fekszik három nap óta, de válasz még nem érkezett reá. — Heister üzeni, hogy a Vágon innen járó nagy számú

felkelőket lovassággal fogja újra megtámadni. — Panaszkodik, hogy emberei nem kapnak élelmet és zsoldot. — A hadi tanács nincs működésével megelégedve, mint ki csak terv nélkül fírasztja katonáit. — Bajorországból jött két lovas-ezred nem Heisterhez, de a Csallóközbe küldetett, onnan menendő Felső-Magyarországba Gután s Komáromon át. — Török hírek szerint Kalelicos letétetett a vezérségről, utóda nem tudatik. Erdélybe a felkelők segítségére betört egy tatár csapat, a mit a porta tűr, nem akarván még nyílt szakadást előidézni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 4th Feb. 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

The report made by the Commissioners appointed to examine the affairs of Hungary has lain before the Emperor these three days, and no resolution taken thereupon, and for that reason it has not been communicated yet to Mr Bruyninx and me.

General Heister has sent hither his Adjutant General to give notice that the Malcontents appear in great numbers on this side the Waag and that he was preparing to give them another chase with a body of Horse: He complains much that his men are disheartened for want of pay and provisions and I perceive our Councill of War, and our other Generals here are not at all satisfied with his management, for they say He only harrasses his Troops to little purpose by starts, and has no fix'd maxims for carrying on the war with any probability of success. Hanovers and Grons-feldt's Cuirassiers, who came hither lately from Bavaria instead of joining Heister at Presburgh, are commanded to the islands of Schütt to try if they can pass the several branches of the Danube thereabouts and so find a shorter way towards Upper-Hungary by Gutta or Commorra. By this motion General Heister's passage over the Waag may likewise be made more easy.

Yesterday I received large packets from our Merchants in Turkey of the 29th Novr O. S. but not one word from

Sir Robt Sutton or his secretary; From Peterwardin and other places bordering on Belgrade we have reports of fresh changes happened in that Empire That Kaleilicos the new Grand Vizir being suspected of a design to depose the present Sultan and set up his brother, was himself displaced, But it was not known, who might succeed him. A Body of Tartars are said to have entered Transylvania in favour of the Malcontents, at which the Port connives only being unwilling to proceed to an open rupture as yet.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

273.

Harley minister Stepneynek. Vette jelentéseit, azokat a királyné s kormány helyeslik. — Ellenségével (Wratislau gr.) ne gondoljon, nem hisznek neki sem Londonban sem Bécsben. — A hollandiak egy magasabb rangú követséget terveznek Bécsbe és Magyarországra s kívánják, hogy a királyné is azt tegye. Lord Paget volt szóban, de ő oly határozatlan, hogy reá semmiben sem lehet számolni. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss.

7059.

Whitehall, February 6/17 1704/5

Stepney Papers Vol. II. Fol. 49.

Sir,

I shall not be able to write to you this Post so fully as I intended and therefore after my acknowledgments of your most accurate accounts which are acceptable to Her Majesty as well as to every one else that hath either justice or good sense I cannot now enlarge upon some particulars, those Circulars relating to the Empire and Emperours preparations for next Campaign you will have received before now you see they are the same with the States General but only cloth'd with letter manners and you will I know press them as far as you can. As to the private letter you

wrote me about your persecuted I have discoursed D. M. heer and I find it makes no impression in the least he and Lord Treasurer are concern'd that it gives you so much disquiet which is better neglected when it is neither believed at Vienna nor at St. James.

The States are full of the project of sending an Honble Envoy Extraordinary and that we should do the like and Lord Paget has been thought of to go to Vienna and so to Hungary but I must tell you I cannot learn whether he will go or no he is so uncertain that he will be neither off nor on, this is all I can write you on this subject yet & therefore I will only ad that I am with real esteem

Sir

Your most faithful
& most humble Servant
Ro. Harley.

Mr. Stepney.

274.

Stepney Harley miniszternek. Goes gr. Hollandból Bécsbe érkezett. — E hó 5-kén vagy 300 magyar átkelven a Dunán, Pozsony alatt egész Bécs közelébe jöttek, felégetvén 18 helységet. — A császár ablakából láthatta a tüzeket. Este hirt revén, hogy Heister vagy 3—4000 lovassal átkelt a Dunán, visszavonultak. — Ilyen esélyeknek vannak kitéve, daczára Heister nagyszombati győzelmének és vagy 7000-nyi legjobb lovasságának. Naponkint erősítették seregét, ma is az olasz ezredekől 800 lovas ment hozzá; most Magyarországra küldetik minden erő. — A császár tegnap küldötte vissza válaszát a magyar bizottság munkálatára; egy-két nap alatt az közöltetni fog a mediatorokkal s azután elküldetik Szirmay s a két küldött által a magyaroknak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 7th Feby 1704.

Right Honble

On the 4th inst Count Goes arrived here from Holland.

On the 5th we had a fresh allarm in the neighbourhood by a Party of 300 Hungarians, who passed severall

branches of the Danube about the Islands of Schutt a little below Presburgh, and came within two English miles of this city burning 18 villages between the Leyta and the Swocha. The Emperor could see these fires from his window; they lasted all that day, but the rebels retired in the evening upon notice they had that General Heister with 3 or 4000 horse had passed the Danube on this side Presburgh, and encamp at Kitsee. To such accidents we are exposed here, notwithstanding Heister's late advantage at Tyrnau and that He has actually under his command above 7000 horse as good Troops as any are in the Emperor's service; New Reinforcements are sent him daily, 800 horse (belonging to the Regim^t now in Italy) passed by the Suburbs this morning in their way to Hungary; for thither our main force is directed at present.

Yesterday the Emperor sent back to his ministers the report they had made of the Affairs of Hungary, with his resolution thereupon, and to morrow I believe they will have another meeting among themselves to digest the whole in order to communicate the same to Mr Bruyninx and me, and then to dispatch Baron Szirmai and the two deputies to the malcontents with such further proposals as the Emperor shall please to allow them.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

275.

Stepney Marlborough herczeghez. Nem nehezteli sőt szereti, hogy a királyné más követet szándékozik Bécsbe küldeni. De nem helyesli, hogy az oly utasítással láttassék el, mint melyent a herczeg Wratislauhoz írt levelében említ, mely már közöltett Seilern báróval s a jezsuitákkal. Ez esetben az udvar kévésbé engedelkeny, sőt kegyetlenebb volna, a felkelők pedig visszautasítanak a mediatiót egészen, melyet még el sem fogadtak, s a törökök karjaiba vetnék magukat. Ily módon önkényuralom

alapíttatnék meg egy szép országban, s a protestans vallás egészen megrontatnék, a mi író szerint a főczél. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Marlborough.

Vienna, 7th Febr'y 1705.

(Kivonat.)

That Her Ma^{ty} designs to send another minister hither, is far from giving me any uneasiness; For I am certain to have a witness more of my Zeal and integrity, and that I have reported matters no otherwise than as I found them; who ever he be, He shall have the fairest informations I can give him, and my best wishes for success, when my back is turned; For Peace is certainly a good design whoever shall have the honour of making it, But I beg leave to represent to your Grace that it will be no right method of pursuing that end if he comes hither with the fierce instruction you mention in your letter to Count Wratislaw (which I am positive has been already communicated to Baron Seilern and to the Jesuits) For that will encourage these people to grow more cruel and untractable, and on the other hand will tempt the Malcontents absolutely to reject your mediation (which they have not yet accepted) and to throw themselves into ye arms of the Turks; whereby the Emperor is likely to draw upon himself a war in Hungary, which will last longer, and be better provided for, than that against France: By this means Arbitrary Power will be settled in a fine Kingdom, and the Protestant Religion utterly destroyed there: This I take to be the drift and discover it plainly to you, tho' I have reason to believe my prophecies may be like Cassandra's, which proved true, to few people gave credit to them.

I am etc.

G. Stepney.

276.

Sutton Harley miniszternek. Azon körülmény, hogy egyik vár a másik után a magyarok kezébe esik, nagyon emeli ezek tekintélyét a törökök előtt, és ha Arad s némely más határváros hatalmukba kerülne, könnyen a porta beavatkozását fogná maga után vonni. — Író nézete szerint a törökök képesek volnának befolyást gyakorolni a magyar békealkudozásokra. Ha író ez-iránt utasíthatnák és némi pénz adatik rendelkezésére, igyekezni fog odahatni, hogy a törökök ez irányban működjenek. —

Eredeti levél.

State Paper Office Turkey No. 21.

Pera of Constantinople Jany 29. O. S. 1704/5

(Kivonat.)

Sir,

We have endeavoured to infuse into these people a Contempt for the Hungarian Malcontents, and to keep up a belief that they would speedily be reduced to termes of agreement. But the continual advices of the places of Hungary falling one after another into their hands begin to raise their reputation, and beget an advantageous opinion of them among the Turks, while the French blaze about all their successes. If Arat and any other frontier places should come into the possession of the Malcontents, it would lay a very great temptation in the way of these people to join with them, And in such a case the least that could be expected, would be a free communication with them, and continual assistances given them under hand, which by degrees might draw the Turks into a war with the Emperor, espécially if the administration of the Government shall fall to a Vizir of a martial spirit, which may easily come to pass. I don't doubt but your honour makes these reflexions; but I thought it the duty of my station to put you in mind thereof, the more because there do not appear to be any great advances made towards an accommodation, and 'tis perceivable that the Ministry at Vienna are full as backward and indifferent to it as the Hungarians.

Though these people are themselves hitherto favorably disposed, yet the Hungarians have a constant eye towards them, and in conjunction with the French continually court them for succours, And there is no question but they are able to influence [the Negotiation now on foot between the Emperor and rebels of Hungary] and perhaps may be [prevail] ed [on to contribute towards it] both [by] disposing [the latter to it, and giving some] jealousy [to the other,] if it [be thought necessary, for possibly] the relying [securely upon the Turks good faith the Emp^r more difficult in the Treaty]. If it be the Queen's Pleasure that I should [endeavour to engage these people to take such] measures, your honour will [please to send me her Mat^{ies} orders, and I shall not] despair [of success therein] especially if [I had a moderate sum of] money [to promise to such of them as may be assistant to me in case of success].*)

I am,

R. Sutton.

277.

Stepney Harley miniszternek. A magyar bizottságot alkotó miniszterek közölték a mediatorokkal megállapodásukat a teendőkre nézve, melyet a császár is elfogadott. Ezen okmány 25 pontot tartalmaz válaszul a magyarok 25 pontjára. Író hallja, hogy egy más okmány is elkészült a kalocsai érsek számára, mely a császár határozatát 15 pontban foglalva adja elő. — Seilern véleménye az volt, hogy a magyarok követeléseit oly tulságosak, hogy nem érdemlik a császár válaszát, sőt csak tudomásul vételének elismerését sem. — Ezen okmány azonnali átküldése szándékolttatott, de úgy a magyarok küldöttek mint a mediatorok előbb látni kívánják azt s netán észrevételeiket megtenni. Író még nem látta, csak annyit mondhat most, hogy az első pontban a mediatio elfogadtatik, de biztosítékról egy szó sincsen mondva. — A főnökök számára sincsen semmi külön kedvezmény ígérve, ámbár ezt a hollandi kormány a császárhoz írt levelében egyenesen ajánlja, s a mediatorok is érintették. — Heister 4–5000 lovassal a Vág felé indult; terve nem tudatik. — Eredeti levél.

*) Az itt zárjelekbe foglalt helyek az eredetiben jelrásban vannak.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 11th Febr^y. 1705.Right Honble

(Kivonat.)

With my letter of the 28th past I transmitted to you a paper of observations, which Mr Bruyninx and I had drawn up for the ease of the commissioners lately appointed by the Emperor to manage the Treaty with the Hungarians, together with our letter to the said commissioners, shewing in what manner we judged that negotiation might be reassumed and pursued. After having examined the same at several conferences among themselves and formed a resolution, which the Emperor has approved, by his orders They have communicated to Mr Bruyninx and me the paper here inclosed for our information, and that Her Ma^{ty} and the States might be assured nothig has been wanting on the Emperor's part towards an agreement with the Malcontents.

You will be pleased to observe this writing is drawn up in 25 Articles (as we proposed) by way of a distinct answer to a like number of points presented to the Emperor in June last by the two Hungarian Deputies. But I hear another paper has been prepared for the Arch Bp. of Colocza, in 15 Articles only, containing the same substance, out of which the Hungarians may be sufficiently informed of the Emperor's Resolution upon their Demands though (according to Baron Seilern's suggestions) they appeared so exorbitant and insolent that it was not consistent with the Emperor's reputation and dignity to answer them point by point, nor even to own that he had either accepted or seen them.

The design was, immediately to dispatch Baron Szirmai and the two Deputies to the Arch Bp with a letter from the Emperor containing his declaration sealed up; But the Deputies, unwilling to be treated as ordinary couriers, alledge it may be for the Emperor's service to show them his resolution, and hear their opinion upon it, before they set out, which proceeding seems highly reasonable; and Mr Bruyninx and I have likewise desired a sight of those papers, that we may be assured they are of the same tenour with that which has been put into our hands, and that

we may be able, in our answer to the Arch Bp's late letter, to express ourselves as near as possible to the sense of this court.

When we have seen those papers, and discoursed with the Ministers, you shall have our remarks upon the whole. In the mean time I shall only observe to you, That in the first article the mediation is accepted with a very fine flourish, but not one word is said of the guaranty, tho' the Arch Bp. positively asserts the Hungarians will come to no agreement without some such assurance and security: On this difficulty I desired your further Instruction in my Letter of the 28th past. Nor do I hear of any particular advantages offered as a bait to bring over the chiefs, tho' the States General recommended that point to the Emperor, and we in our letter to the Ministers gently hinted the same as a proper means towards ending these disturbances.

Since my last we hear no more of the Malcontents burning in this neighbourhood; General Heister, who was on this side of the Danube, crossed yesterday the Islands of Schütt, and is marched towards the Waag with 4 or 5000 horse. His design is not yet known. Major Genl Glöckelsberg and Col. Sickinghen are arrived here from Zatmar.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Herley.

278:

Stepney Harley miniszternek. Utasítása szerint sürgetni fogja a készületeket a birodalmi sereg részére. — A magyaroknak adandó válasz még nem közöltetett a magyar küldöttekkel. Új tanácskozás fog tartatni a miniszterek által. Író nem vár eredményt ezen új ígéretektől, melyek nem jobbak mint a melyenek múlt júniusban is már tétettek. A garantiáról szó sincsen benne, és a 9-dik pontra egyenesen kimondatik, hogy a protestánsok mitsem várhatnak többet, mint a mi már megígértetett, pedig az ország három negyedrésze a reformált valláshoz tartozik. Az angol királyné és a hollandiak iránti tekintet is megérdemlett

volna pedig egy kis tartózkodást ezen pontra nézve. — Heisterről semmi újabb hír, azt hiszik valahol a Vágnál van. — A magyarok új betörést tettek, s több nagy helységet felégették Ausztria határán. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 14th Febr'y 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Yesterday I received the honour of your letter of the 16th past with some heads of what I am to solicit in order to an early campaign in the Empire. I have already acquainted you that Mr Bruyninx had instructions to that purpose, and in pursuance thereof had presented on the 30th past large memorials to the Emperor, the King of the Romans., Prince Eugene and others, which applications I intend to second, and shall not fail to let you know from time to time the answers we receive and the measures that are taking.

The Emperor's Pleasure in the business of Hungary has not been yet signified to the deputies for what reason, I know not; for I think no time should be lost in this juncture. I hear the Ministers will have another conference among themselves before these people are dispatched whether Mr Bruyninx and I shall be called to it, I cannot tell; and am very indifferent; for I scarce think any endeavours we should use would prevail with the Emperor's Ministers to make the least favorable alteration or addition to the Resolution which I sent you last Post: I forbear making any glosses on it, since you yourself or whoever else shall take the pains to examine it, will best judge whether these Terms are more advantageous to the Hungarians than those that were offer'd to them in June last. I have observed to you no mention is made of a Guaranty, nor of any private overtures towards gaining the chiefs; and you will see in the 9th Article how peremptorily the clause is worded, That nothing more can be done or expected in favour of the Protestants, than what has been already expressed; Tho' 'tis certain throughout the kingdom three parts of four are of the Reformed Religion, and it would have been but an

ordinary civility to have shewn some little reserve in regard to Her Majesty and the States General, who after this rate have no room left for any intercession hereafter.

We have nothing of moment from General Heister, we suppose He is somewhere on the Waag; All we hear of the Malcontents is, That one of their parties had passed the Mark and 3 days ago burnt several considerable villages on the borders of Austria.

I am

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

278a.

Stepney Harley ministernek. A két magyar küldött még nem ment el, nem is közöltetett sem velök sem a mediatorokkal még a császár levele a kalocsai érsekhez. A hadi tanács átadta utasításait a küldötteknek. — Heisterről azt hallják, hogy át készül kelni a Vágon azon célból, hogy a mocsonoki raktárakat felégesse. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 18th Feby 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

The two Deputies are not yet gone for Hungary, the council of War has given them their Instructions (No. 1), but has not yet communicated to them or to Mr Bruyninx and me, what the Emperor has writ to the Arch Bp.

We have nothing further from Genl Heister than that he was preparing to pass the Waag, with a design to destroy a Magazine which the Malcontents have at Moczonock.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

279.

Stepney Stanhopenak. Iró meg van győződve, hogy a törökök egyesülnek a magyarokkal a jövő május vagy júniusig. Ó reméli, hogy addig fel fog jelen állásától mentetni. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, Feb. 18. 1705.

To Stanhope*)

(Kivonat.)

Our matters on this side have no pleasing prospect, for I am morally assured the Turks will join with the Hungarians by May or June next, and I shall satisfy my curiosity by reading those stories at a distance, for notwithstanding the gracious assurances the Emperor has given me (whereof you have been informed) I still hope to be delivered by that time. I have not yet heard from your son, nor do expect it till the Parliament rises.

(G. Stepney.)

280.

Stepney Harley miniszternek. Ma reggel a magyar ügyek kezelésével megbízott miniszterek közölték a mediatorokkal a császár levelét az érsekhez s végengedményeit a magyar felkelők számára. — A miniszter látni fogja, hogy ezek legalább is világosabbak s egyenesebbek mint minden eddigi általános phrázisokba foglalt homályos kétértelmű feleletek. Szirmay s a két küldött holnap adandják véleményüket ezen engedmények felett, mely a bizottságnak be fog jelenteni úgy mint a mediatoroknak Rákóczihoz s az érsekhez írandó levele is bemutattni. Ezután azonnal átküldetik. Iró hiszi, hogy ezen feltételek egy megindítandó alkudozás alappjául szolgálhatnak s ki fogják tüntetni, ha valjon a magyarok komolyan akarnak-e alkudozni, vagy annyira le vannak kötve a francziák vagy törököknek, hogy azt többé nem tehetik. — Eredeti levél.

*) Stanhope angol követ volt Hágában a hollandi kormánynál.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 21. Feby 1705.Right Honble

(Kivonat.)

This morning the commissioners for the affairs of Hungary sent Mr Bruyninx and me a copy of the Emperor's Letter to the Arch Bp. of Colocza with the last conditions he is willing to grant to the Malcontents. I shall not undertake to make any glosses or remarks upon them; you will at first sight easily perceive they are at least more clear and distinct than any the Emperor has been pleased to tender hitherto, and as I have formerly hinted may very well serve for the ground work of a Treaty; Tomorrow Mr Bruyninx and I shall hear the opinion of Baron Szirmai and the two Deputies, wherein they judge these points satisfactory or deficient; And the day following we shall have a conference with the Ministers declaring likewise our sense on these matters, laying before them at the same time draughts of the letters we are preparing for Prince Rakoczi and the Arch Bp., wherewith Baron Szirmai and the Deputies will be immediately dispatched and from this report (which we desire may be very speedy) we shall be able to discern whether the Hungarian Chiefs as well as the Nation are sincerely disposed to treat of Peace, or are to far entangled by their engagements with France or the Turk, That they are no longer masters of their own actions; In which case violent remedies are to be applied. In my poor opinion the same step which the Emperor makes at this time, might and ought to have been made several months ago; For you will be pleased to remember all the dissatisfaction I ever expressed against the proceedings of this Court in relation to their management of the negotiation with the Hungarians, was, That Mr Bruyninx and I could never obtain of the Ministers seriously to examine their grievances and demands or to offer the nation any conditions since those obscure general and imperfect Terms contained in the Emperor's Declaration of June last. And I wish from all my soul our present endeavours may prove effectual.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley miniszternek. A császár Törökországból híreket vett, melyek megerősítik a nagyvezír letételét, helyette Mahomed basa lett, ki nem fogja Sutton és Collier véleménye szerint a békét megzavarni. Azonban Eugen hg. azt mondja, hogy ők hírt vettek, miszerint a francziák kieszközlötték Desalleurs szabadon bocsátását, kit a temesi basa a hozott kincscsel együtt Rákóczihoz kísértetett, ez gr. Forgáchot küldvén elébe egy erős csapattal. — E hó 23-án a mediatorok a magyar bizottság tanácskozásában feltüntették a császár két irata közti különbséget s ajánlották, hogy egy harmadik okmány szerkesztessék, mely a kettő lényegét egybe foglalja. Ezt a miniszterek elfogadták s megbízták író s Bruyninxet, hogy ezt szerkesztsék s azonnal levélben át is küldjék Rákóczinak, őt egyszersmind komolyan intvén, hogy azonnal válaszoljon, ha valjon ő s szövetséges társai ezt elfogadják-e alkudozás alapjául, a mit a mediatorok arra alkalmasnak s elégségesnek tekintenek. — Ez alkalommal a miniszterek mérsékletesebbek voltak mint valaha, a mit író meg is jegyzett előttük, mintegy szemrehányásként azoknak, kik előbb kezelték ezen ügyeket s június óta mit sem tettek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 25 Febr 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 22nd inst one of the Emperor's couriers arrived from Turkey with letters of the ^{15th}₂₆ past confirming the news I lately sent you of Kaleilicos being removed from the post of Grand Vizir on the 25th Decbr N. S. One Mahomet Pascha a man of 36 years of age is appointed to succeed him, who is reported to be of moderate principles and not likely to disturb the present Peace. At least this is Sir Robt Sutton's opinion of him, as you will see by his letter to me; and Count Collier the Dutch ambassador judges in the like manner, who tells Mr Bruyninx He was admitted to congratulate the Vizir the ²₁₃ past on his new dignity, when He had an opportunity to inform him of the present State of

affairs and warn him against the French designs and intrigues: However Prince Eugene assures me they had obtained leave for Monsr Desalleurs to remove on the 1st inst^t from Temeswaer with the Treasure He brought from France, and that the commandant gave him a convoy to conduct him in safety to Prince Rakoczi, who had sent Count Forgatsch with a strong body of horse to guard and assist him on the way.

— — — — —
 On the 23^d inst. Mr Bruyninx and I were called to the conference we expected with Count Harrach, Prince Eugene, Count Palfy and Baron Seilern, where we explained some differences we found in the points of Instructions designed for ye Ach Bp. of Colocza from those that had been given us for our information, the latter whereof seemed to be both the favourable; And whereas it might be presumed to be both the Emperor's Interest and Intention to employ the means most likely towards procuring Peace; we desired these ministers to consider if it was not suitable to the present occasion that a third writing might be drawn up containing the substance of the other two, with such expressions as might be judged most mild and agreeable, and omitting all that appeared to be otherwise: This proposal they approved and have allowed Mr Bruyninx and me to form those articles and send them directly in a letter to Prince Rakoczi himself, with a serious exhortation to answer downright and with authority, whether He and his confederates are satisfied with the offers now made, and are willing to treat sincerely on these preliminaries, which we take to be a sufficient groundwork for a Negotiation: The ministers seemed more moderate at this meeting than ever I have known them, and this is the first time they have put it into our Power to make any decent step in the quality of mediators for Peace, which I could not forbear hinting to them with a sort of reproach to those who had formerly the management of this commission for suffering the treaty to lie neglected ever since June last without making further overtures towards a reconciliation. Mr Bruyninx and I have spent this day in preparing our draughts,

and I hope by next post to send you copies with the news that Baron Szirmai and the Deputies are dispatched with them to Hungary.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

282.

Az angol alsó-ház felirata a királynéhez a magyarokkal való békealkudozások előmozdítása tárgyában. — A királyné válaszában megigéri, hogy e célra mindent el fog követni.

State Paper Office Germany 186.*)

Die Lunae, 26 Febr 1704/5.

The House of Commons attended her Ma^{ty} with their address, That her Ma^{ty} would be graciously pleased to continue her endeavours for an accommodation between the Emp^r and his subjects now in arms in Hungary, in order to the better and more effectual carrying on the present and most necessary War. And her Ma^{ty} was pleased to give this most gracious answer.

Gentlemen.

As to the accommodation with the Malcontents in Hungary, I have made application to the Emperor several times upon that point, and shall continue to press him in it with all the earnestness imaginable.

283.

Stepney Harley ministernek. Herberstein tábornok a hadi tanács elnökévé nevezetvén Bécsbe érkezett. — Heister futár által tudatja, hogy 5000 felkelő Károlyi alatt átkelt a befagyott Dunán, mely azóta engedvén nem jöhetnek vissza, de ő sem mehet utánok. Azt hiszi, hogy Stájerországba fognak beütni, hol nincsen semmi erő, mely nekik ellentállhasson. — Heister

*) Ezen kötetben foglalt okmányok mind másolatok, a kötet az angol bécsi követség levelezési naplóját képezi.

serege visszatért Bazinba a nélkül, hogy valamit végzett volna. Panaszkodik, hogy kenyerek nincsen s több mint 1000 betege van. — Mindenki kezdi most belátni a mit író rég mondott, hogy majdnem lehetetlen lesz a felkelő magyarokat erővel meghódítani, s hogy méltányos békefeltételek a legjobb mód ezen bajon segíteni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, the 28th Feby 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 26th General Herberstein arrived here from Hungary in order to take possession of his new employment as vice President of War.

At the same time three several messengers arrived from Genl Heister with advice that 5000 of the Malcontents were passed on this side the Danube over the Ice a little below Raab under the command of Count Caroli, and were entered into the Rabbau, since which time the River is thawed, to that they cannot return, nor Genl Heister send a detachment in pursuit of them. From which circumstance he supposes they may be obliged to bend their course towards the frontier of Stiria, which Province will be in great alarm, having expected no such visit, and being in no manner provided against it. The troops under Genl Heister's command are returned to their old quarters about Posing without effecting any thing. He complains they want bread, and that above 1000 of his men are sick, and rendered incapable of service by the fatigues they have sustained during their winter campaign.

Every body now begins to be of my opinion that it will be almost impossible for the Emperor to reduce the Hungarians by force of arms and the fair means is the most proper method of composing these differences. How far Mr Bruyninx and I have proceeded that way, you will see by my separte relation and the papers which accompany it.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley miniszternek. — Bruyninx és író elkészítették a magyarokhoz szóló leveleiket s átadták azt Harrach grófnak, hogy ő s a bizottság többi tagjai átvizsgálják. Harrach azt mondá írónak, hogy ő részéről helyesli s elfogadja. Író azt hiszi, hogy a többiek sem fognak rajta változtatni. — Író kérdezte a minisztereket, mit tevék legyenek a mediatorok azon esetre, ha a felkelők nem akarnának alkudozásba bocsátkozni, ha előbb a megállapítandó feltételek megtartásáról nem biztosítatnak. Azonban csakhamar látta, hogy a miniszterek erről mit sem akarnak tudni, mondván, hogy az nem szokás, hogy fejedelmek s népei közt más idegen fejedelmek jótállók legyenek. Író egy történetiróból esetet idézett, mely szerint Ferdinand megengedte, hogy közte s Bethlen gróf közt kötött békeért jótállók legyenek a spanyol, francia s lengyel királyok 1620-ban. — Seilern vállalkozott okmányokból az ellenkezőt bebizonyítani. — Meg kellett tehát ez idő szerint a mediatoroknak egy általános ígérettétellel elégedni, de kételkedik, hogy a magyarok avval beelégedjenek, kik rövid évek alatt hetedszer kényszerültek fegyvert fogni jogaik s szabadságuk védelmére, daczára minden ünnepélyes ígéreteknek s esküknek. — A protestansok vallásszabadságuk nagyobb biztosítására mit sem nyerhettek a miniszterektől s a régi pont megmaradt. — Egy nehézség az is, hogy több pontot a császár az országgyűlésre kíván halasztatni, mit a magyarok könnyen tagadó válasznak vehetnek, most országgyűlés összehívható nem lévén, mert a fegyverben lévő magyarok alig fognak bizni útlevelekben, melyek nem mindig tartattak meg. Azonban a miniszterek e részben sem akartak engedni. — Bruyninx azon kérdésére, hogy a főbbeknek külön kedvezményeket nem ígérhetnek-e, a miniszterek azt adták válaszul, hogy a császárnak nincs oka kedvezményekben részesíteni azokat, kik oly sok bajt okoztak neki — de kik legelőbb áttérnek s másokat is tértenek, azok több kegyelemre számíthatnak. Ezen válasz magán-utastásként adatott a küldötteknek. — Hallja, hogy Lord Paget jön az alkudozás folytatására, ő minden felvilágosítást ad neki, de kételkedik a sikerben, miután a francziák módot találtak, a felkelőket pénz s tisztek küldésével segíteni. — Eugen herczeg-

től tudja, hogy irataik most Seilernnél vannak, az az a jezsuitáknál, kik azokat bírálják. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, Feby 28th 1705.

Right Honble

Since my last Mr Bruyninx and I have finished our dispatches for Hungary, and sent them to Count Harrach that he might examine them with the other ministers who assisted at the conference with us on the 23rd past, and judge with them if we have rightly taken their opinion and express'd it according to their sense, that they might not hereafter have any grounds to censure us for having omitted any material point or gone too far in the changes we have made. He told me the other day for his own part he was satisfied with our papers, and sent them about to the other ministers for their approbation likewise; I believe they will hardly meet with any objection or alteration, and therefore herewith I send you a copy of our letter to Prince Rakoczi (N° 1), wherein the new overtures are contained and likewise what we have writ to the Arch Bp of Colocza on the same subject (N° 2).

We enquired of the ministers what we might be allowed to say if the Malcontents continued positively in their resolution of not accepting our Mediation nor entring into any treaty without a guaranty.

To prepare them for this question I acquainted them her Majesty and the States General were not urgent in this point, nor had any reason to press it, since such an engagement must needs be a burthen to them rather than otherwise; Besides that they were unwilling to solicit his Imperial Majesty in a matter which perhaps might not be altogether agreeable to him upon several considerations. However to gain time and to hinder the Deputies from making a journey to no purpose, it might be necessary that some sort of information should be given, and general hopes that what they demanded in this point would not be peremptorily rejected. But we soon observed the ministers were resolved not to grant any thing like a guaranty, alledging it was ne-

ver the practice among sovereign Princes to admit foreign Powers as guarantees between them and their subjects. I quoted the passage (N° 3) you find out of an Historian (reputed to have writ the best of any on the affairs of Hungary) who positively asserts that the Emperor Ferdinand in his Treaty with Gabriel Bethlem Anno 1620, allowed the pope with the Kings of Spain France and Poland to be guarantees thereof. Baron Seilern undertook to prove the contrary by old acts and records, and I would not pretend to dispute the case with him, perceiving it would be to no purpose; So Mr Bruyninx and I have been satisfied for the present with the clause following (*et promittit Sua Caesarea Majestas omnem se impensè daturam operam ne quid abalienatis, ac toti Regno, de sua Securitate Incolumitate et futura rerum prosperitate dubitandum supersit*) which may be interpreted as a general assurance that the conditions to be now agreed on shall be faithfully observ'd hereafter. It will be well if the Hungarians will think these fair words a sufficient Security, but I scarce believe they will, since this is the seventh time they have been obliged in a few years to have recourse to Arms for asserting their liberties and rights when they found them invaded notwithstanding the most solemn Promises and oaths to the contrary.

Our second objection was, That the Protestants throughout the Kingdom being more than four parts of five the Emperor should endeavour to gain them to his Interest by favouring them beyond what was settled by the two last Diets of Odenburg and Presburg, which they say were most prejudicial to them; whereas in the present Article concerning Religion the Emperor declares too positively *ampliolem satisfactionem vel petendam vel dandam nullam liquere causam*.

In this point we could obtain nothing more, so we have let the passage stand as it is, leaving the Hungarians in their reply to plead their own cause, by remonstrating the grounds and reasons they have to demand more favourable conditions.

A third difficulty we observed was, That several very material articles which the Emperor might and ought to

determine by his own authority, are left undecided, and referred to a future Diet which affected delay the Hungarians may be apt to interpret as a Negative. For before they can appear at a general diet they must be presumed to have laid down their arms, and submitted entirely to the Emperor's Mercy, in which state they are less likely to meet with satisfaction on their greivances than now that they are in a condition of capitulating for themselves. Besides the holding of a diet is not practicable till these disturbances are appeased by preliminaries signed at a congress of Pacification, where all animosity and jealousies are to be laid aside, and passed injuries and crimes pardoned and absolved.

Till this foundation be laid towards a reconciliation 'twill be to no purpose for the Emperor to summon the States of the Kingdom, whereof not the Tenth part is yet returned to their obedience. There are no less than fourteen Supremi Comites (or Lords Lieutenants of counties actually up in arms, who are not likely to trust themselves to the bare security of Passports, which have not allways been respected.

After this rate the Emperor may hold an assembly of one part of the Kingdom, while the Malcontents form another much more numerous like the Rokosch in Poland, and by this new scission the breach instead of healing will certainly grow much wider. All this we represented faithfully and plainly to the Ministers, yet they adhered to their first principles, and we would not struggle with them any longer.

I left Mr Bruyninx to ask them, if they had no particular advantages to offer to the chiefs as an effectual means to bring them over to the Emperor's interest? which consideration I thought might come more properly from him than from me, because the States General in a late letter to the Emperor thought fit to express themselves to that purpose. The Ministers answered that the Emperor had no reason to gratify people who had done him so much injury. However we might promise that such persons who returned first to their duty, and should be most instrumental towards bringing over others, might fairly pretend to the largest share of the Emperor's Grace and Favour. This hint we have given

as a private instruction to the Deputies, for them to make use of as they see occasion, not thinking it material or positive enough to be offered by us with these other articles which are in common with the whole Kingdom.

I have been more prolix and particular in this relation because in all probability it will be the last I shall have the honour to write to you on this subject, since I understand My Lord Pagett is shortly to appear here and to carry on the Negotiation; towards which he shall have all the information I can give him, and my best wishes for his success in a matter wherein I have always thought not only of the Emperor's Interest, but that of the allies was very highly concerned; for which reason I have persued it with the greatest zeal and application, and have at last the satisfaction to have made one solemn step towards it by conveying these terms to Rakoczy; which will either oblige him to return some suitable answer to be relied on and a groundwork for peace (which his Lordship by his consummate prudence and experience may be more able to improve and finish) or will meet with a negative and Declaration that he and the Kingdom will not treat upon such uncertain conditions. In which case his Lordship may chance to lose his labour, as I have done mine; and I fear this will be the issue now the French have found means to convey their succours of officers and money to Rakoczy, and have some hopes of gaining the Turks by degrees to take part in the quarrel.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

P. S.

Prince Eugene tells me our letters to Prince Rakoczy and the Arch Bishop of Colocza are before Baron Seilern (that is the jesuits) who I suppose are playing the Critics, and in a day or two we shall hear what alterations they shall be pleased to make in them.

285.

Stepney Cardonnelnak. Almelo úgy látszik grófi czimet keres. — Heister valószínűleg lemond a magyar parancsnokságról. Hangosan panaszkodik Eugen hg. ellen, és meg kell vallani, hogy a hadügy nem volt oly rendetlen állapotban Mansfeld idejében. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 28 Febr 1705.

To Cardonnel.

(Kivonat.)

— — — — —
Monsr Almelo has a fancy to be made a Count; I suppose his Lady puts him upon it, who is sister to Count Castelli: The Elector Palatin has sent orders to Count Wiser to promote it here, and the Elector of Mentz will excuse him the fees that ought to be paid in the Chancery upon taking out the Patent.

I believe Genl Heister will throw up the Command in Hungary, He is loud in his complaints against P. E.*) And in truth the direction of military affairs was never so bad in Count Mansfeldts days as it seems at present; and you will easily imagine it must be still in greater disorder when the Princes back is turned which will be as late as ever he can make it.

I am etc.

(G. Stepney.)

286.

Stepney Suttonnak. Eugen herczeg szerint Desalleurs elment Temesvárról Rákóczihoz e hó 1-jén, e szerint Azem vezir nem tartotta szavát. — Hallja Angliából, hogy Lord Paget fogna helyébe követnek jönni Bécsbe. Almelo pedig a hollandiak részéről szintén oda küldetnék. — Másolat.

*) Prince Eugen.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 28th Febr^y 1705.

To Sutton.

(Kivonat.)

Prince Eugene tells me Mr Desailleurs was suffered to depart from Temeswarr the 1st inst^t with the officers and Treasure he brought from France. The Pasha allowed him a convoy part of the way towards Rakoczy who sent Count Forgatsh to meet him with a body of 3000 horse. If this be so the Vizer Azem has not kept his word with you and Mr Talman, and the next thing I expect to hear is that Teckely likewise has been allowed to go wherever he pleases, and I believe He is expected in Transilvania.

You will be surprised to hear My Lord Paget may chance to come hither again ,at least my letters from the office say so, thô Mr Sec^y Harley has not yet given me notice of it in form. 'Tis a pretty bold resolution and he must find more satisfaction in playing the mediator than I have met with, I do not hear what character he is to bear; You know Ambassadors from England are not usual here. Monsr Almelo is to appear here from ye States General. Their business is said to be the negotiation with the Hungarians, But people fancy there must be something more than ordinary in this solemn Embassy.

I am etc.

G. Stepney.

287.

Stepney Harley miniszternek. Rákóczihoz s a kalocsai érsekhez írt levelein a mediatoroknak, Seilern változásokat akart tenni, de Harrach intette őt, hogy ne bírálja azt a mit ők mindnyájan helybenhagytak. Így a levelek a mellékelt utasításokkal elküldettek a magyar küldötteknek s Szirmaynak, kik tegnap mentek el Magyarországra. Ha a magyarok hajlandók a békére, kedvező válaszukat vagy három hét múlva várhatják Bécsben. — Heistertől tegnap futár érkezett, ki által tudatja, hogy a Vág felé ment, remélvén meglepni Orosz Pált. — A Dunántúlra 700 lovaszt küldött a horvát bán alatt Károlyi ellen,

ki Pápa körül van. — Bruyninx újra rendeletet vett, sürgetni a császári kormányt éélyes készülétek tételére a birodalomban folytatandó háború tekintetéből. — Eugen hg. egy pár nap mulva írott választ ígért ez iránt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, March 4th 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

I sent you by last Post the letters which Mr Bruyninx and I had prepared for Prince Rakoczi and the Arch Bishop of Colocza, which we submitted to the Judgement of Count Harrach and others who soon revised them; But they stuck a good while with Baron Seilern, and might have lain some days in his hands (he being disposed to make objections and remarks) if Count Harrach had not given him notice, not to lose time in criticising what the other Ministers had approv'd; so he was forced to return our writings without any alterations, and we recommended them, with a paper of private instructions,*) to the care and management of Baron Szirmai and the two deputies, who yesterday morning set out for Hungary by the way of Presbourg. If the malcontents are really disposed to treat, we may expect these deputies back again here in three weeks, with a favourable answer, Otherwise we may conclude the Hungarians have no manner of inclinations for Peace, being encouraged by hopes of Assistance from the Turk, and of constant supplies from France, by the way of Salona on the coast of Dalmatia, and of Thessalonica in the Archipelago from both which Ports, officers, money and ammunition are easily conveyed to Belgrade.

Yesterday a courier arrived here from General Heister with notice that he was marched with 2 or 3000 horse towards the Waag, hoping to surprise a body of Malcontents commanded by Paul Oross, and to seize a large Magazin of Hay and Oats, of which the Imperialists are in great want. He has sent from Presburg a detachment of seven hundred horse, on this side the Danube, under command of Count

*) Lásd a mellékletet.

Palfy Ban of Croatia, to cover these countries from the incursions which Caroli might make, who by our last advices was about Papa, and had issued circular letters thro' the counties of Oedenburg and Castri-ferrei to come and join him with their Militia at St Martinsburg, otherwise he threatens them and their country with ruin and desolation. By last Post Mr Bruyninx received fresh orders from the States General to remind this Court of the preparations they ought to make against an early campaign in the Empire, upon notice they had received from Count Noyelles that Marechal de Villars resolved to make an utmost effort towards dislodging the Allies from Treves and other posts on the Moselle, Mr Bruyninx has again solicited Prince Eugene by letter to explain what resolutions are taken by this court, and he has promised in a day or two to give us some sort of information in those matters.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Melléklet a 287-ik számhoz.

Némely utasítási pontok a magyar küldöttek számára. — Azon pontok, melyek az országgyűléshez vannak utasítva, olyanok, melyeket nem lehet az előzményekben vagy békeszerződésnél végleg elintézni. — Tudják meg, akarják-e a főnököt a kiadandó amnestiában név szerint megneveztetni. — Miért sértetett meg az eperjesi capitulatio? — hol van Wilson ezredes, jó bánásmód kéretik részére s fia részére útleveél hozzá. — Azonnali válasz kéretik, ha valjon elfogadják-e ünnepélyesen a mediatiót vagy nem. Kétkedni kell, hogy őszintén akarjanak alkudozni midőn a franczia királyhoz írt s elfogott leveleikben az ellenkezőt mondják, s még most is folyvást fondorkodnak a törökkel. — Szükséges volna, hogy a magyar szövetségesek őszinteségüknek valami jelét adnák.

State Paper Office Germany 183.

Melléklet a Martius 4-ki levélhez.

Puncta Dominis Deputatis Hungaris
exhibita pro memoria.

In articulis puncta quae referuntur ad Diaetam; censenda sunt ea, quae neque in praeliminaribus, neque in congressu propter pacem instituendam ad debitam et ultimam normam redigi poterunt.

Quaeritur an Duces primarij vellent in Amnestijs speciatim nominari, pro ipsorum majori Securitate, aut credunt magis pro ipsorum decore esse, nullam eorum mentionem fieri?

Rogantur Domini Deputati ut inquirant quaenam sit ratio violatae capitulationis Eperiesiensis, et ubinam subsistat Dominus Collonellus Wilson? Petunt pro Gratia Domini Mediatores, ut ipse humaniter tractetur, et bona quae secum habuit, ipsi et filijs restituantur, quippe qui progeniti à Patre Anglo et Matre Batava intercessionem nostram merentur; et ut aliqua ratio particularis eorum habeatur: Natu minimus vellet libenter adire patrem, pro cujus meliori securitate passuales petuntur liberae.

Rogantur itidem Domini Deputati ut vellent Dominis Ablegatis quantocius respondere si confoederati duces velint Mediationem Reginae Angliae et Statuum Generalium solempni modo acceptare, et sincere de pace tractare.

De quo dubitandum sané est, quandoquidem ex Literis interceptis appareat Regem Galliae ab Hungaris certiore factum esse, ipsos non reverâ conditiones pacis inire velle, quanquam etiam aequissimae porrigantur; sed id pro industria agere, ut lucrentur tempus, quo plures officiales, et majores Argenti Suppetias à Gallia accipiant. Notae etiam sunt artes quibus Turcam contra Tractatum fidem hisce Hungariae motibus immiscere etiam nunc student, quamvis usque adhuc sine fructu allaboraverint, Consultum itaq foret ut confoederati Hungari pro sedandis hisce rumoribus aliquod saltem specimen edant quo de ipsorum sinceritate agendi omnino constet.

Vienna, Austriae, die 1° Martij 1705.

(In dorso.)

Some points recommended to the Hungarian Deputies by Mr Stepney and Mr Bruyninx.

Inclosed in Mr Stepney's of March 4th 1704/5.

288.

Stepney Harley ministernek. Heisterről nincs újabb hír. — A horvát bán Bareith ezreddel erősödve Károlyt üldözi. — Grönsfeldt egy alezredese megvert egy felkelő csapatot a Fertőnél, vagy 100-at megölvén belőlük. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, March 7th 1705.

Right Honble

— — — — —
We have no news from General Heister since his march towards the Waag: I told you he had sent on this side the Danube 700 horse, which he has since reinforced with Bareiths Regiment of Dragoons, and the Ban of Croatia is marching with these troops in pursuit of Caroli and his party, A Lieuten^t Col^l to Grönsfeldt surprised a small body of Malcontents in Neusidel, whereof he killed 100 and took some Hungarian Gentlemen prisoners.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

289.

Stepney Harley ministernek. Utolsó hírek szerint Heister Vágújhely mellett volt, hol a felkelők nagy számmal vannak s könnyen megverhetik. — A Dunán túl Eszterházy s vak Bottyán vagy 10,000 emberrel rendelkeznek, Károlyi 3000-rel; a horvát bán Soprony mellett áll 1300 lovassal s figyelemmel tartja őket. — Pozsonyból halljuk, hogy Szirmay és a két küldött 6-kán indultak el onnan. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 11th March 1705.Right Honble

(Kivonat.)

By our last letters of the 9th from Pressburg General Heister was said to be near Neustátel, where a large body of Malcontents were ready to oppose him if he marched any further; so that we may expect to hear shortly of another brush.

On this side the Danube, Count Esterhasi and blind Bottyan have gathered between 10 & $\frac{m}{12}$ men in the Rabbau; and Caroli is with about $\frac{m}{3}$ Horse between St Johús and St Peters, exacting great contributions in all places where the Inhabitants do not readily join with them. The Ban of Croatia is near Odenburg with 1300 Imperial Horse observing their Motions.

We have notice from Presburg that Baron Sirmai with the two Hungarian Deputies proceeded from thence on the 6th instant, and that Lieuten^t General Cusani waited there for a convoy to go & join General Heister.

I am

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

290.

Stepney Harley ministernek. 200 lovas megtámadván egy felkelő csapatot Göncz mellett, általuk cselbe került s megveretett. — Heister visszafelé jön Vágújhely s Trencsén felé tett kémleletéből, hiába fárasztván oda 3000 lovast. Most Csallóközbe készül s e célra hidat veret Pozsony alatt. A felkelők pedig a Vágot hidalták át s vagy 5000-en átkeltek, Heistert visszavonulásában boszantandók. — Heister hátrahagyott gyalogsága a legrosszabb állapotban van. Sz. György őrsége, mely 1700-ból állott, most alig számol 300 harczképes embert. Modor s Nagyszombatban járvány ütött ki inségből. — Bajorországból még folyvást erősítés érkezik ide. Tollet ezrede, 1800 ember,

*12-kén Pozsonyba indúlt. Salms gyalog s egy új dragonyos
ezred szintén váratnak. — Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 14th March 1705.

Right Honble

Two or three hundred Hungarians having appeared near Eisenstadt on the 10th past, a party of 200 of Bareiths Dragoons offer'd to give them chace and persued them into a Wood, where they were sustain'd by $\frac{m}{2}$ Malcontents under the command of Count Caroli, who lay in ambush, and drove back the Imperialists as far as St Margarita, where a good part of them were killed, and the rest, seconded by a party of the Garrison of Oedenburg, were glad to make their retreat thither.

By our Letters of the 12th from Presburgh we have no manner of notice what success General Heister has met with in his cavalcade along the Waag as high as Newstatel and Trenschin, which he undertook upon no well grounded design, and having harrassed $\frac{m}{3}$ horse by long and painful marches to no purpose, We are now told he is coming back again towards the Island of Schüt, in hopes of finding Subsistence there for man and horse; Part of the Garrison of Presburg is employed in making a Bridge for him over the Danube near Pisdorff, And on the other hand the Malcontents have laid one over the Waag, where $\frac{m}{5}$ of their Horse came over to this side on the 9th with a design to attack Genl Heister in his retreat.

The foot which he left in several quarters are reduced to a most miserable state for want of provisions; the garrison of St George which consisted of 1700 men has scarce 300 in a condition of service, and even a mortality is got among the inhabitants of Tirnau and Modern, by reason of extreme want.

Notwithstanding this misery new succours are daily drawn down from Bavaria. On the 12th inst the King of the Romans passed Tollets Regiment of foot in Review on the other side of the Danube, consisting of 1800 men, who immediately embarked on the River and fell down to Presburgh.

We expect still Salms of Foot, and a new Regiment of Dragoons, lately raised in Bavaria by Major General Felz, who are likewise to march the same way.

Against next Post I shall have prepared for you a List of all the forces that are at present upon the Emperor's establishment, shewing in what parts they are now employed; Whereby you will see at one view how much greater efforts are made towards Hungary than either in Italy or the Empire; and from thence you may infer what infinite prejudice the Emperor and the Allies are expos'd to, till Peace be made with the Malcontents any rate.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

P. S.

Count Nicholas Palfi this morning received notice from Baron Szirmai of the 8th from Zeret, That he and the Arch Bishop of Colocza's two Deputies are in hopes of joining Prince Rakoczi the day following not far from Neytra.

By letters of the 11th General Heister was then at Tirnau, and the next day was to begin his march from thence towards the Schütt.

This evening Count Shönburn (the youngest nephew to the Elector of Mentz) arriv'd here, to promote (as I suppose) his elder brothers pretension to the employment of Vice Chancellor.

291.

Stepney Harley ministernek. Bruyninx e hó 16-kán kihallgatáson volt a császárnál, levelet nyujtván át neki kormányától, melyben sajnálkoznak, hogy oly kevés történt a magyarokkal való kibékülésre nézve egyrészt, s nem elegendő készületek tételnek a birodalmi s olasz háború folytatására másrészt. Kérik tehát a császárt ezen hiányok pótlására. — A császár válaszolá,

hogy a hollandi kormány meggyőződhetett, mennyire óhajtá ő a magyarokkal való kibékülést, azon engedményekből, melyeket legutóbb ajánlott nekik. A hadi készületeket illetőleg is mindent elkövet s hiszi, hogy nem lesz szükség azon fényes küldöttségre, melyet ennek sürgetésére a hollandi rendek küldeni akarnak hozzá. — Heister elfoglalt egy raktárt Ocskaytól, melyből ellátta Trencsént s Lipótvárát, azután Csallóközbe ment. Nagyszombatot kiűritette s valószínűleg ki fog vonulni Bazin, Sz. György és Modorból is az ott uralgó járvány miatt. — Pálffy tábornok 16-kán elindult Pápa felé Károlyi ellen vagy 1700 emberrel. — Mellékelve küldi a Magyarországon lévő császári seregek létszámát. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 18th March 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 16th instant Mr Bruyninx had an audience of the Emperor representing, That the States-General, observing little had been done towards putting an end to the troubles in Hungary, and that the preparations on this side were not sufficient towards an early campaign in Italy and in the Empire, were disposed to send hither an extraordinary Deputation (jointly with the Queen of England) to press these two points more effectually; But whereas the said Deputation could not be ready so early as the service seemed to require, The States General in the mean time thought themselves obliged to solicit his Imperial Majesty once more by Letter, Hoping He would not be displeased with these frequent instances of their Zeal towards promoting the Public good: The Emperor answered He was fully persuaded how necessary it was to make peace in Hungary, and to carry on the war with the greatest vigour in Italy and in the Empire; That as to the former of these points, He did not question but the States General were convinced of his good Will and intention by the offers lately made to the Hungarians; and as to the last Article, He promised to use his utmost endeavours to that degree, that (He believed) there would

be no great occasion of sending hither the extraordinary deputation above mentioned: That he was far from taking amiss the frequent representations made him by his good allies the States Generall; But on the contrary was highly obliged to them for their zealous intentions which He would endeavour to acknowledge by suitable returns of friendship and affection.

The Emperor has at last received a courier from General Heister with notice that he had made himself Master of a large Magazine, which the Malcontents had gathered towards the subsisting the body of their Troops commanded by Otskai not far from the Waag; Good part of which provisions General Heister sent to Trenschin and Leopoldstadt to refresh those Garrisons, which were in very great want; and then continued his March to the Island of Schütt, where the greatest part of his horse was distributed into Quarters of refreshment; He has left no troops in Tirnau because of the great Mortality that rages there, and 'tis thought he may evacuate Pösing, Modern, and St George for the same reason; On the 16th General Palfy was to begin his march towards Papa in pursuit of Caroli, with Bareits Dragoons, 6 companies of Austria and a detachment of 300 Cuirassiers (making in all about 1700 men) and hopes to overtake him before he can repass the Danube.

The list here inclosed, will give you as exact an account of the Emperor's Forces as can be had, considering the disorder they are in. *)

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

*) Lásd a mellékletet.

Melléklet a 291-ik számhoz.

Magyarországban 1705 elején lévő császári seregek létszáma.

State Paper Office Germany 179.

Troupes Imp^{les} en Hongrie et en Transilvanie.

Infanterie:

Heister	2400
Gr. M. Teutonique	2400
Palfy (Nicholas)	2400
Nehem	2400
Neuperg	2400
Thierhiem	2400
Virmont	2400
	<hr/>
	16,800

Cuirassiers:

La Tour	1000
Steinville	1000
Monticucoli	1000

Dragons:

Bareith	1000
Rabutin	1000
Schlick	1000
Uhlfeldt	1000
	<hr/>
	7,000
	<hr/>
	23,800

292.

Sutton Harley miniszternek. Közelebbről egy francia hajóhad érkezett Konstantinápolyba, hozván 300,000 tallért, mely ott aranyba beváltandó s legnagyobb részben Magyarországra küldendő lesz. — Irónak tudomása lévén e hajókról, utasította a smyrnai konsult, hogy a hollandival egyetértőleg elfogatásukról rendelkezze, de ezen tudósítás elkésett. — Desalleurst nem csak szabadon bocsátották, de még kíséretet is adott neki a temesvári basa az erdélyi határig, hol Rákóczi egy tisztje fogadta. Ebből látható, hogy a törökök nyíltan kezdik a magyarokat támogatni, mire őket a francia pénz bírja és saját hajlamuk. — Eredeti levél.

State Paper Office Turkey Nr. 21.

Pera of Constantinople March 18th 1704/5.

Sir,

(Kivonat.)

There is lately arrived in these ports a Fleet of French ships, two whereof brought between 2 and $\frac{m}{300}$ pieces of $\frac{s}{8}$ for the French King's account, the greatest part thereof to be exchanged into Gold at this place and transmitted in that Specie into Hungary, the rest to be disposed of here for that King's occasions. I had intelligence upon what ships the money was laden, which were to touch at Smyrna, and dispatched a Messenger to Consul Sherard with directions to concert with the Dutch Consul and send out a Force sufficient to assault them at sea and intercepted them: but the advice arrived to late, the said ships being already departed from Smyrna.

The Port hath not only granted passage to Monsr Desailleurs and his attendance, but the Pasha of Temeswar gave him a Convoy of 300 Horse, which conducted him to the Confines of Transilvania, where he was delivered into the hands of an Hungarian Officer, that came to receive him on the part of Prince Rakoczi, in which they have acted directly contrary to the Vizir Azem's promises and Oaths. By this instance Your Honour will observe the Turks begin openly to countenance the Hungarian Malcontents, to which they are induced by French money as well as by their own inclination.

R. Sutton.

To Mr. Sec^y Harley.

293.

Stepney Harley ministernek. Szirmay titkára által irt Bruyninxnek s irónak, ő s a küldöttek 16-kán még csak Nyitrán voltak s egy hó előtt választ nem küldhetnek; Széchenyi Gácson, Rákóczi Egerben van, hol Desalleurst várja. — Bercsényi azt állítja, hogy azon hírek, melyek szerint ők megígérték volna a

francia királynak, hogy a császárral semmi feltételek alatt ki nem békülnek, hamisak. Nem kétli, hogy az angol-hollandi mediatio el fog fogadtatni, de garantiát követelni minden esetre fognak. — Heister átkelt a Dunán Komáromnál s Károlyi ellen megy, ki ellen a horvát bán is indúlt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 21th March 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —

Yesterday Baron Szirmai's Secretary arrived here from Hungary with some proposals for the exchange of Prisoners. He brought Mr Bruyninx and me a letter (No. 1) from his master and the two deputies, according to what you find here inclosed, whereby you will perceive they move but slowly, and think they shall scarce be able to obtain any positive answer under a month. For they were got no further than Neytra on the 16th whence they had three days journey to the Arch Bishop of Colocza at Gacz (a castle belong to Count Forgatch) and then were to go in quest of Prince Rakoczi, who is said to be at Erlau expecting Mr Desalleurs, with the subsidies he has brought from France, which may chance to prove an unlucky obstacle to what we are to negotiate; Notwithstanding Bercseni affirms, the Assurances said to be given by the Malcontents to the French King (That they were resolved not to treat with the Emperor upon any conditions) are but false reports. You see the Deputies conceive Bercseni to be pretty well disposed to peace, and that He does not doubt but Her Majesty and the States General will be accepted as Mediators. But in the long Article, which I have marked on the side, you will observe he is of opinion a Guaranty is likewise necessary, and both he and the deputies continue to assert the like was formerly allow'd in Hungary, meaning (I suppose) at the treaty with Gabriel Bethlem in 1620, according to the Passage I sent you out of Pethö, who is reputed to be a very faithfull Historian of those times, You will be pleased to remember I have all along represented this point as likely to prove a main difficulty, and on which I have frequently

desired some particular instruction, How far her Majesty is pleased I should urge this Article, in case the Hungarians positively insist on it, and the Imperialists continue to decline it.

This morning I received letters from Sir Robert Sutton of the ^{29th January}_{9 February}, By the Extract whereof (No. 2) you will see our present peace with the Turks hangs but upon a very fine Thread which the least accident may break.

We hear nothing more of General Heister than that he has passed the Danube near Comorrah, and is marching on that side in pursuit of Caroli, while the Ban of Croatia advances towards the Raabau for the same purpose.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

294.

Stepney Suttonnak. Paget lord Bécsbe küldetése folyvást emlittetik, de az államtitkár hallgat az egészről s író kezdi nem hinni. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 21th March 1705.

To Sutton.

This morning I received your letter of the 29th Jan. O. S. and wish your peaceful disposition may hold.

The report continues that My Lord Paget may come hither, But the Sec^y of State does not tell me so positively, and the letters I have from other hands do not agree about the Character he is to bear. So I am incredulous upon the whole.

We received notice yesterday from the Hungarian Deputies that they had been with Bercseni at Neytra: That on the 16th they were going after the Arch Bp. of Colocza to Gacz, and thence to Prince Rakoezi who was at Erla.

I am etc.

G. Stepney.

295.

Stepney Harley miniszternek. Pozsonyban az inség miatt majdnem lázadás ütött ki a katonaság közt. Bazin, Modor s Sz. Györgyből elvonul a gyalogság a Duna mellé, hol valami élelmet talál. — Heister e napokban Bécsbe váratik, állítólag egészségi szempontból, de valóban, hogy magát igazolja. — Két nap előtt Ebeville tábornagy érkezett Bécsbe Bajorországból; vannak, kik azt hiszik, hogy a magyarországi seregek parancsnoksága reá fog bízni. — Heister Fehérvárnál volt 23-kán, a horvát bán pedig Sárvárott, Károlyi Sz. Mártonban van; itt azt hiszik, hogy kénytelen lesz magát megadni. — Salm hg. ezrede Bajorországból Bécsbe érkezett s megy Magyarországra. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 25th March 1805.Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —

For a post or two we have had lamentable stories from Presburgh of the great want and misery the garrison and Burgers suffer there at Present. Tollet's Regiment of Foot began to revolt for want of bread, and the Battalions of Hasslinger, Thierimb, Kriechbaum, and de Went, who lay in quarters at Pösing, Modern and St George were in danger of perishing either by sickness or famine, or of being surprised by the Malcontents while they were in too weak a condition to make any defence; For which reason it has been thought advisable to send a Party of 1200 horse to cover their retreat from those places somewhere towards the danube; where they may find some subsistence and refreshment.

We hear General Heister has given over his pursuit of Caroli, and having brought back his forces to the Island of Schütt, intends to come to Vienna in person in a day or two having obtained leave from the Emperor upon account of his health, which he say is much impaired by the fatigues of this winter campaign: but his true design is to justify

his conduct, and to clear himself of all imputations, before prince Eugene goes for Italy.

Two days ago Feldt Marechal Ebeville arrived here from Bavaria, and some people are of opinion he may be entrusted with the command in Hungary.

— — — — —
 Since I got thus far in my letter a courier is arrived from Hungary who contradicts what I have mentioned of General Heister who instead of returning to the Schutt, was marched from Comorrah to Stuhl Weissemburg (or Alba Regalis) where the Courier left him on the 23^d instant, The Ban of Croatia was then at Sharwar on the river Raab, and Caroli was at St Martins not far from the town of Raab. If you look in the Map and consider the situation Caroli is in, it will appear a difficult matter for him to escape; for from Gran to Buda there are no bridges nor boats on the Danube to help him over; and some people are of opinion he will be forced to capitulate for himself and adherents.

— — — — —
 Prince Salm's regiment of foot is arrived here from Bavaria and quarters in the suburbs: In a few days he is to fall down likewise for Hungary.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

296.

Stepney Harley ministernek. Viard ezredes módot talált ellátni a bazini s sz. györgyi őrséget élelemmel, de Modorba nem mert menni, ne hogy Ocskay által megveressék. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 28 March 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
 Collonel Viard instead of drawing out the Troops which were quartered in St George and Pösing has found means to supply those Garrisons with provisions, but would

not venture so far as Modern for fear of being intercepted by Otzkai who commanded a considerable body of Malcontents in that neighbourhood.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

297.

Harley minister Stepneynek. Vette márczius 4-ki s 7-ki leveleit, s hiszi, hogy azokat csak rossz kedvében írta s ha meggondolja, hogy ellenének semmi hitele nincsen sem Angliában, sem, mint író hallja, Ausztriában, nem fogja az egész bajt komolyan szívére venni, tudván, hogy minden barátjai tiszteletét s méltánylását bírja. — Paget nem képes a bécsi követséget elfogadni. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss.

Whitehall, March 16/27 1704/5.

7059.

Stepney Papers Vol. II. fol. 53.

Sir,

I can only acknowledge by this post the receipt of both your L^{rs} March 4. and 7. yesterday and your private one at the same time and I am willing to hope that it was only a discharge of your Spleen and that when you will please to reflect you will find that your maligner hath no credit heer and I hear he hath very little where you are therefore I hope you will ease your own mind and not let the Count have his ends so far as to give you any inward disturbance or that you should perplex yourself with jealousies of Your Friends heer who I am satisfied have a true value and esteem for you.

Lords Pagets slowness has left us at uncertainties and he will not be able to perform that service either in going or returning so soon as is expected heer and no other

person yet is named, so that I hope you will have brought that affair of Hungary to some sort of issue in a little time.

I am with great respect S^r

Your most faithful
& most humble servant

I have signd al the Bills.

Ro. Harley.

Mr. Stepney.

298.

Stepney Tucker alstátustitkárnak. Irónak nem volna semmikepen ellenére lord Paget Bécsbe küldetése. A lord csak tanuja lehetne, hogy becsületesen s némi ügyességgel járt el nehéz feladatában. — A hollandi kormány utolsó levelében a császárhoz egyenesen ministereit okozza a selmeczi kudarczért. — Azóta a dolgok megnehezültek. A magyarok segélyt kaptak a francziáktól s általuk remélik a törököt is megnyerhetni, s így meglehet, hogy már most el nem fogadják a császár utolsó ajánlatait sem. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, the 28th March 1705.

To Mr Tucker.

Dear Sir.

(Kivonat.)

I never imagined my Lord Pagetts coming hither would be any ways to my prejudice, I love and honour him and have reason to think he has a good opinion of me; so I could not expect to have a man more to my own mind; he shall see I am entirely disposed to serve him faithfully, and I am certain to have in his Lord^{sh} one witness more of my having proceeded with great Integrity and with some skill, notwithstanding the Conjecture was not so favourable to my endeavours as were to have been wished: The Dutch in their late letters to the Emp^r say downright his ministers were to blame in not shewing more dispositions towards Peace when we were at Schemnitz; And in truth that reason was a proper one if these people

had been reasonable: Since that time the Hungarians have had leisure to receive succour of Officers, money and ammunition from France, have renewed their engagements with that King, and by his means hope likewise to receive assistance from the Turk; which quite alters the case, and may render the Emperor's present offers ineffectual, tho' they were far more gracious than any that have hitherto appeared.

I am etc.

G. Stepney.

299.

Harley minister Stepneynek. Vette márczius 20-ki levelét, s tekintve a rendetlenséget, melyben a magyar ügyek vannak, nem csodálja, hogy Stepney onnan el kíván hivatni. Biztosítja őt, hogy ez oly módon fog tétetni, a mi neki a legkellemesebb lesz s becsületével s állásával megegyező. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss.

Whitehall, March 20/31 1704/5.

7059.

Stepney papers Vol. II. fol. 55.

S^r

I am very sorry to pud by your letter of March 20 that the disorders are so great in your Court and then it is no wonder matters are so very bad in Hungary, I doubt not but you continue your instances as well as Mr Bruyninx upon the same heads relating to the affairs of the Empire which it is plaine is forced to languish not only by the wild way of making warr in Hungary but also by the unaccountable way of treating for a peace there.

P. Eugene's Chagrin is a very ill signe and I can now no longer wonder that you who have served so well there with honour to Your Country & with the approbation of the Queen should meet with occasions to disquiet you, but this day I received assurances that you shall be made easy

that way which shall be most agreeable to your own mind
& most consistent with your honor and reputation.

I am S^r

Your most faithful
& most humble Servant
Ro. Harley.

Mr. Stepney.

300.

Stepney Harley ministernek. Heisterről mit sem hallani. — Ocskay nagy erővel a Morva folyónál van. Oda küldetett a Salm gyalog ezred. Feltz lovasezred, mely Bajorországból jön, szintén oda fog menni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 1st April 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
We hear nothing more of General Heister but are told a considerable Body of Malcontents are assembled towards the Mark under the command of Otzkai, and were preparing to pass that river; for which reason Salm's Regiment of Foot, which should have fallen down to Presburg, is marched this morning to secure the frontiers of Moravia, and the Dragoons of Feltz, who were expected from Bavaria, will be likewise ordered that way.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

301.

Stepney Harley ministernek. Ma reggel Eugen hg. futár útján értesült, hogy Heister megverte Károlyi 3000 emberét 3 órányira Fehérvártól; Károlyi nehezen menekült s Nádasdi vagy ezer huszár s rácz lovassal üldözi. — Így a Dunán túl nincs mit tartani többé a magyar felkelőktől. — A másik oldalon Eszterházy s Ocskay vagy 5000 lovas s ugyanannyi gyalogsággal

*capitulatióra kényszerítették a Bazin, Modor s Sz. Györgyi őrséget, kik lefegyverezve Morvába mentek vagy 3000-en. — Az utolsó hírek szerint Konstantinápolyban a janicsárok fellá-
zadtak a békepárt ellen. A zavar oly nagy volt, hogy a sultán
kénytelen volt Ázsiába szökni. — Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 4th April 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

This morning Prince Eugene received a courier from General Heister with advice, that on the 31st past the Imperialists had surprised the Body of 3000 Malcontents commanded by Caroli, three miles from Stuhl-Weissemburg and had killed many of them without knowing precisely what numbers, since it was by moonlight that the action happened. The Malcontents are totally routed and dispersed; some of La Tour's Cuirassiers, and Schlicks Dragoons, had the good luck to seize a chest with 4000 florins, which Caroli had raised as contributions from the country thereabouts. He had much ado to escape, and Count Nadasdi with a Thousand men (most part Hussars and Rascians) is gone in pursuit of him. By this means there is nothing more to be apprehended from the Malcontents on this side of the Danube.

On the other side of the River our affairs are not in so prosperous a condition; Esterhasi and Otskai having assembled a Body of 5000 Horse, and as many foot, about Modern Posing and St George, streightned the Garrisons of those places to that degree, that they were forced to capitulate, and march towards the frontiers of Moravia without Arms, excepting what were allowed to the Officers. There are said to have been 3000 men in these places, including the Sick, who are left at discretion; Nor are the others sure that the capitulation will be observed.

Here are reports that the Malcontents have made themselves Masters of Guyla and Jena in Upper Hungary, which small places, lying between the important ones of Great Waradin and Arat, may put them in danger of being lost likewise which will prove a strong temptation to the Turk to take part in this war.

I have no letters from Sr Robert Sutton since the ²⁹ January ⁹ February. But our council of War has received fresh advices from Peter Waradin and other places bordering on Turkey, that another Revolution has happened in that Empire, the Janisaries having mutinied against such of the Ministry as were for maintaining Peace. The tumult is said to have been so great at Constantinople, that the grand Signor was forced to make his escape into Asia. Upon these alarms Prince Eugene thinks it necessary to dispatch a courier sometime next week for Turkey to discover more particularly whether these stories be true or not, and whether the Turks can be in a posture of drawing any considerable force towards Hungary before the Summer be spent that all possible care may be taken to oppose their attempts.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

302.

Stepney Harley miniszternek. Szirmay titkára holnap megy vissza az általa hozott levelekre adott válaszokkal. A mediatorok nem írhattak semmit a magyarok által annyira kívánt biztosítékok illetőleg, minthogy Harrach s a többi miniszterek be akarták még várni a Szirmay s a két küldött által hozandó választ Rákóczi-tól. — Bruyninx s író külön levelet is küldöttek Szirmayhoz a hadi foglyok kicserélése tárgyában. — Rákóczi, mint mondják, gyűlést tartott Egerben a nemzet főbbjeivel, onnan Debreczenbe ment, hogy Arad és Nagyvárad ostromát szemmel tarthassa. — Egy nagyváradi levél szerint ott egy éléstár elégett, de remélik a hiányt pótolhatni mielőtt elzáróztatnak. — Törökországból érkező hírek megerősítik a multkori levelében érintett forradalmat, de semmi biztos tudósítás nem jött. Kolonich bibornok azonban kapott tudósítást, mely szerint Ibrahim letétetett a vezérségről s helyébe a Kapitán basa, egy franczia renegat, lett volna vezérré. Ez sok bajt okozhat, ha a hír való. — Heister úgy hiszik Komáromban van. Jelentése szerint Károlyi

megöletett volna a csatában, de ez több oldalról tagadtatik. — Pálffy, a horvát bán, megvert egy felkelő csapatot Sárvár s Veszprém között. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 8th April 1705

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
We have heard nothing further from the Deputies since they left Nitra on the 16th past: Tomorrow Baron Szirmai's Secretary will be dispatch'd with answers to the letters he lately brought hither. You find inclosed (No. 1) what Mr Bruyninx and I have writ to his Master and the Two Deputies. We could say nothing to the Article of the Guaranty, on which the Hungarians seem to lay the greatest stress; Count Harrach and the other commissioners, not being yet disposed to consent to that point, advised us to pass it over in silence, and to wait till the Deputies either return hither with a final answer, or explain to us further in writing whether the Hungarians are inclined to treat or not, after having conferred both with the Arch Bishop and with Prince Rakoczi.

We have writ another letter to Baron Szirmai only, at the desire of the Council of War, from whom he has a particular commission to negotiate the Exchange of prisoners. And whereas this court judged it was not consistent with the Imperial Authority to admit of a formal cartell between a sovereign and his rebel subjects. Prince Eugene desired Mr Bruyninx and me as Mediators, to propose to the Malcontents by Baron Szirmai the conditions you find in our letter to him. Wherewith we readily complied, hoping our Mediation by such frequent Acts may gain on the both sides more credit and authority.

Prince Rakoczi is said to have held an assembly with the chief States of Hungary convened at Erla (as they were last year at Gyongös) and to have remov'd from thence to Debreczen on the other side of the Tibiscus, there to be at hand while the operations are carried on against Aradt, and Great Waradin.

Here are letters from the former of those places of the 21st past which gives an account that a fire, which happened by accident had destroyed part of the Magazin; But the commandant (Major General Loffelholz) hopes to be provided with fresh supplies before the Malcontents can form the seige or block him up.

The Council of War has received letters three posts together from the Frontiers of Turkey, which confirm the reports mentioned in my last of a new Revolution in that Empire, but no positive information thereof is yet come from the Emperors Resident Mr Talman. Sr Robert Sutton's last letters were only of the 9th Febr^y N. S. and pacquets I received last night from our English Merchants at Galata of the 21st speak of no extraordinary accident; But Cardinal Colonitz has advice from Constantinople of the 3rd of March, That the new Vizir Ibrahim Bascha had been removed, and the French Renegade, who was lately promoted to be Captain Bascha, was made Grand Vizir; which accident if true, will be very extraordinary, and may justly increase our apprehension of a breach with the Port.

We have nothing new from General Heister, who is supposed to be at Comorra. He gave notice to the King of the Romans that Caroli was killed in the late action; Tho' from other places we have many circumstances which do not agree with that report.

An express arrived this morning from General Palfy, who is said to have routed on the 5th instant, a body of Malcontents who were rallied between Sharwar and Vesprin, and to have killed 350 of them.

Part of the Garrisons of Modern Pösing and St. George have been conducted on this side the Mark, and were near Anger and Maregg; but many of them were stripped, and about 400 are said to have taken service with the Malcontents.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

303.

Sutton Stepneynek. Nem csodálja, hogy Stepney a jezsuiták haragját magára vonta úgy mint Wratislauét, ki ezeknek hive. Nem tartaná helyesnek lord Paget Bécsbe küldetését. — A franczia követ legközelebbről elküldi dragomanját és vagy hat franczia tisztet Magyarországba. — Iró biztos forrásból tudja, hogy a Desalleurs által vitt s a mi most küldetik Magyarországba, egy millio livrest tesz. — Másolat.

State Paper Office Germany 186. Pera of Constantinople, April 9 1705.

To Stepney.

Sir,

(Kivonat.)

I have none to acknowledge from you except your favour of Feby 28th for which I am much obliged to you. The attacks you have rec^d from the Jesuits and Count Wratislau their votary are not at all to be wondered at, their practice of aspersing all men that do not serve their ends, being so well known, as well as their opposition to the peace of Hungary. But that there should be any thoughts of my Lord Pagett's returning to Vienna to play the mediator is surprising enough. The publick advices thereof would have made no impression upon me if you had not told me it was in agitation. After all I presume it will be considered that the mediation is in as good hands as it can be put into, and that all men are best able to finish their own work, besides that 'tis unreasonable that one man should reap what another hath sown.

— — — — —

Today or tomorrow the French Ambassador is to visit the Vizir, after which he will dispatch away a Druggerman and half a dozen French officers into Hungary, all things being already prepared for their journey. I am very well assured that ye money which Monsr Desalleurs brought with him and what they now send amounts to a million of

Livres, the F. King having strained hard in ye present posture of his affairs to support the Hungarians.

I am etc.

R. Sutton.

304.

Harley minister Stepneynek. Ohajtandó volna, hogy Eugen hg. mielőbb Olaszországba menjen. — A török tudósítások mutatják, mi csekély esélyek akadályozták meg eddig a törökök beavatkozását a magyar ügyekbe, és mennyire kell igyekezni ezen zavarokat mielőbb lecsillapítani. — Marlborough hg. Hollandba ment Londonból. — Az angol lovasság a legjobb lovakkal láttatott el újra. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss.

Whitehall, ^{March 30}
^{April 10} 1705.

7059.

Stepney papers Vol. II. p. 57.

Sir,

On Wednesday I received the favour of both your letters of the 18th & 21st and I heartily wish that the necessity of affairs or any other reason may prevail with H. I. M. and the Ministers of your Court to give prince Eugene satisfaction that he with the succors may be despatched to Italy where it is pity the Duke of Savoy who hath made so glorious a defence should not have all that assistance which is due to his merit as well as what is requisite for carrying on this Warr in order to support the interest of the House of Austria and the true Ballance of Power in Europe. What comes from Turkey cannot but awaken a reflection how little accidents have hitherto prevented the Port's intermeddling in the disturbances of Hungary & consequently how much is to be feared from that people if a sudden end be not put to that commotion.

Lord Marlborough parted from hence on Monday, but thó the wind has been fair ever since I do not expect he will be in Holland before tomorrow or Sunday there being so great an embarkation of Horses and the wind was not

gentle enough to put them all on board so soon. All our Troops within 160 abroad are new mounted with the finest horses which were ever seen.

I send you enclosed two Articles which came last post from Genl Dopft containing the Prince of Baden and the said Generals conference upon those two points which amongst other things he treated about with the said prince by D Marlboroughs direction from thence you will see what is necessary for you to insist upon in Her Majtys name with the Imperial Court. I am

S^r

Your most faithful
& most humble servant
R^o Harley.

Mr. Stepney.

305.

Stepney Suttonnak. Heister meglepte s megverte Károlyt márczius 31-én, de nem ölt meg 200-nál többet embereiből, a többi, vagy 2500, elszéledt. Károlyi maga 600 emberrel Tolnánál átkelt a Dunán. Pálffy e hó 5-kén 40 vagy 50 embert megölt a felkelők közül. — Ellenben Eszterházy s Ocskay megadásra kényszerítették a 3000-re menő Bazin, Modor s Sz. György helyőrségeit. — Lord Pagetnek nincs kedve Bécsbe jönni s úgy látszik ezen terv elejtetett. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 11th April 1705.

Stepney to Sutton.

My Lord

(Kivonat.)

General Heister surprised and routed Caroli the 31st March N. S. at midnight at Kyla near Stuhl-Weissenberg but did not kill above 200 men, the rest of his body computed at 2500 were dispersed and Caroli himself with only 600 got over the Danube at Tolna. Palfy 5th inst^t killed 40 or 50 more near Vesprim. On the other hand Esterhasi and Otskai have obliged the garrisons of Modern, Posing,

and St George to capitulate, and about 3000 Imperial foot have been conveyed without arms to the frontiers of Moravia.

I hear my Ld Paget has no great mind to come hither and I believe that project is at an end.

I am etc.

(G. Stepney.)

306.

Stepney Harley ministernek. A magyarok Paksnál egy erődöt csináltak a hid biztosítására. Bottyán oda ment számos gyalogsággal, hogy Károlyi szétvert seregeinek egyesülését támogassa. — Egy sürgöny érkezett Rabutinól, mely azonnal a császárnak adatott át. Sokan azt hiszik, hogy a tábornok nem képes magát tovább tartani Erdélyben s visszavonulását készíti elő. — Bruyninx a smyrnai cónsulától tudósítást kapott, mely szerint a francia követ titkára Galatára érkezett egy hajón Marseilleből nagy pénzüsszeggel Rákóczi számára. — Egy másik francia hajó partra vetődött Scio szigetnél, ezen négy mérnök jött, kik tovább mentek Rákóczi felé. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 15th April 1705

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
We are still without letters from Baron Szirmai and the deputies; Nor do we hear any thing of the Imperial or Hungarian Forces, expect that the latter have cast up a Fort to cover a bridge they have made over the Danube near Pax, where a large body of Foot was passing on this side under the command of Botthyan, in order to join Caroli's scattered Troops who are rallying thereabouts. This advice was brought hither by letters of the 8th from Futhwart where Collonel Wobeser was posted with 200 horse and 400 foot to observe their motions.

A Packet is lately arrived from the Regency of Transilvania, wherein was a letter from General Rabutin, which his agent here was ordered to deliver immediately into the Emperor's own hand. 'Tis generally believed the News from those parts are not very agreeable, and here are flying

reports as if the General began to apprehend he should not be able to restrain that Province from an entire revolt, and therefore was preparing for his escape.

I hear of no further Advices from Turkey except that Mr Bruyninx has notice from the Dutch Consul at Smirna of the 3^d of March, That the French Ambassador's Secretary was arrived in a frigate from Marseilles the 17th at Galata, with $\frac{m}{200}$ pieces of eight for Prince Rakoczi, and assurances of a larger sum in a short time.

The English and Dutch consuls had laid a design of manning out what ships they could of our Nations in order to attack the said frigate without the capes of Smyrna, near the Island of Tenedos, but their design did not hit. Another French Ship coming likewise from Marseilles was stranded upon the Island of Scis; Four Engineers who were on board found some other convenience of pursuing their voyage to Constantinople, and so to Prince Rakoczi: Thus you see the French neglect no means of assisting the Malcontents with men and money, which is but an ill omen for our negotiation.

I am, etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

307.

Stepney Harley miniszternek. Eugen hg. element Olaszországba, Heister Bécsbe váratik. Előbb nem hívták, nehogy a herczeggel összevesszenek. Heisternek sok barátja van a jezsuitáknál s valószínű, hogy megmarad a magyar parancsnokságon. — A császár beteges volt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 18 April 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Now the Prince is gone for Italy, General Heister is expected at Vienna; It was not thought advisable they should meet here, least their differences should break out. The

latter has many friends among the Jesuits, and I believe by their interest he will continue to command in Hungary, notwithstanding the frequent remonstrances made by the Prince to the contrary.

— — — — —
The Emperor has been a little indisposed for two or three days; but he has not forbore appearing in publick.

We have nothing from Hungary either of Peace or War.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

308.

Stepney Harley miniszternek. Heister még nem mozdított el a magyar parancsnokságtól. Wratislau eltávolított Bajország kormányzatától, s Marlborough herceg táborába sem küldetett; könnyen meg kellend neki elégedni csehországi hivatalával, ha csak nem sikerülend barátjainak számára a portugalli követtséget megnyerni. — A magyar felkelők nagy erővel kelnek át a Dunán Paksnál. Híre van, hogy Ausztria-, Stájer- s Morvaországokba akarnak betörni. — Magánlevél.

Másolat.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 18th April 1705.

Private letter to Harley.

(Kivonat.)

— — — — —
General Heister is not yet removed from the command in Hungary, and his friend Wratislau having been excluded both from the administration in Bavaria and from making the campaign with the Duke of Marlborough, is likely to be pinn'd down to his office in Bohemia, if he cannot get to be sent into Portugal by the interest he has with the Duke of Moles.

In a paper apart you will find some conjectures about Count Trautmannsdorff's journey hither.

The Malcontents are passing on this side the Danube in great numbers not far from Pax: and here are reports of Letters intercepted, whereby Prince Rakoczy, assures both the French King and the Elect^r of Bavaria, that towards the beginning of June large bodies of Malcontents shall carry ruin destruction into Austria, Stiria and Moravia.

I am etc.

(G. Stepney.)

309.

Stepney Harley ministerhez. A dán csapatok Magyarországon fognak használtatni. Most Cusani alatt Csallóközben vannak. — Pálffy tábornok Pozsonyban van, Heister Bécsben. — A magyarok folyvást nagy számmal átkelnek a Dunán Paksnál. A Morva folyó mellett is összpontosulnak, hol védsánczok készülnek ellenük. — A császár betegeskedik, ma ágyban volt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 22^d April 1795.

Right Honble

The Danish Minister has also received some satisfaction upon his demands, but has not yet explained to me wherein it consists. 'Tis generally believed those troops will be employed in Hungary, where there will be very great need of them; For the Imperialists there are reduced to a small number and those in a most miserable condition: They are now distributed into quarters of refreshment under the command of Lieut^t General Cusani in the Island of Schutt.

General Palfy is at Presburgh, and General Heister arrived from Hungary the 18th instant.

The Malcontents continue to pass the Danube at Pax in great numbers: They are gathering likewise on the Mark, and least that river should not be sufficient, to hinder their incursions to Moravia, a Line is drawing on the frontier for the better securing of that Province.

The Emperor continues indisposed to that degree that he was not present last night at a piece of Music prepared for the Queen of the Roman's birth-day. He kept his bed all this morning, and seems very weak, yet hitherto has had no Fever.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Sec^{ry} Harley.

310.

Stepney Harley miniszternek. A császár betegségére vonatkozó tudósítást küldi át, s mondja, hogy nem lesz meglepő, ha a betegség erőt vesz rajta s meghal, ámbár a múlt éjjel jól aludt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 183.

Vienna, 25th April 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

The inclosed contains some circumstances of the Emperor's indisposition by which you see Water and Wind have oppressed the little vital Heat that remained in a weak body, that has held out near 65 years almost to a miracle, therefore it ought to be no surprise if you hear in a few days that the fourth Element has at last prevailed; Notwithstanding the ease he has had by resting pretty well last night.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

311.

Rákóczi Stepneynek. Értesült visszahívásáról, s ez iránti sajnálatát fejezi ki. — Lord Paget nem fog a magyar nemzet részéről bizalommal találkozni, mert a karloviczi békekötésnél működéséből ítélve őt a magyar nemzet ellenségének tartja. — Töredék.

British Museum.
Egerton M. ss. 929. Fol. 71.

Agria, ce 28me d'Avril 1705.

From Fr. Raotzy to Mr. Stepney.

Monsieur,

Je ne scaurois pas m'empêcher de vous témoigner le déplaisir que j'ay d'apprendre votre rapel à la Cour d'Angleterre, autant par rapport à l'estime que j'ay pour vous, que par la facilité que j'aurois eu par la suite de negotier avec une personne connue. Je n'entreray nullement dans les raisons qui ont déterminé la Reine à la nomination de Mr. Lord Pagett pour continuer les negociations avec cette Nation; mais je ne crois pas qu'il trouve la même facilité dans l'esprit de bien des gens qu'un autre, à cause de la Paix de Carlovitz, puisque tous les Partisans de M^r le Prince Tököley, et ce Prince même attribue à lui son exclusion; En sorte qu'ils pretendoient qu'il est prevenu contre la Nation.

(Ezen levéltöredéknek vége nincs meg Stepney irományai között.)

This he learned from ye Gazettes for I never writt it to him. (Ezen jegyzet Stepney kézírata.)

312.

Stepney Harley miniszternek. A császár minden várakozáson felül felépült. — Három napig minden templomban ajtatosságok voltak, s a nép sok részvétet tanúsított. — 25-kén végrendeletet csinált, melyet Seilern báró írt. Azt hiszik, hogy benne gondoskodott a császárnéről s a spanyol királyról, kívül sokat beszélt betegségében. — 26-kán két új orvos hívatott hozzá, kik néhány szemer Aurum fulminant adtak neki igen jó sikerrel. Azóta javulásban van s ha étvágya megjön, egészen jól lesz. — Betegsége alatt az egész ügyvezetés a római királyra van bízva. — Az alsó-ausztriai rendektől 6000 mérő gabona kéretik 14 nap alatt a magyarországi sereg számára. Ez le fog vonatni egy forintba mérője, az ez évi adóból, mely 400,000 frt. Ma este a császár ismét gyengébb. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 183.Vienna, 29th April 1705.Right Honble

By my last of the 25th, you will have seen the Emperor was in a manner given over by his Physicians, But he is restor'd beyond all expectation.

The Sacrament was exposed 3 days together in all the churches, and constant Devotions performed night and day for his recovery by the religious orders, and the people of all conditions whatsoever. It is not to be expressed what general concern and affection they shewed towards their Prince during his extremity, and how earnestly they desire the continuance of his Reign, which certainly has been most mild and indulgent. The Empress was to constant in her attendance on him, that thereby her own health is not a little impaired: And the King of the Romans shewed a very tender duty in every part of his behaviour.

The same Evening the Emperor made his will in the presence of Count Harrach, the Grand-Maitre, Count Mansfeld, his Grand-Chambellain, and Count Trautsohn, Grand-Chambellain to the King of the Romans, who during the absence of the Prince of Salms performs the part of first minister to the King. It was expected Count Buccellini the Chancellor of Austria, should have drawn up this Act, but the Emperor was pleased to use Baron Seilern. It is presumed some provision has thereby been made for the Empress who hitherto has had no Dowry settled out of the Revenue of Bohemia (as has been the usual practice with other Empresses) because she has never yet been crowned in that Kingdom. It is likewise believed His Imperial Majesty has had some particular care of the King of Spain. The uncertain state of whose affairs disturbed his mind more than any other accident during their Indisposition: For he frequently fell into pathetic discourses about his Dear Charles, and gave some private directions to the Duke of Moles, who has the chief management here of what relates to that Prince.

On the 26th two new Physicians were called to his assistance, who gave him some grains of what they call

Aurum-Fulminans, which had a wonderful good effect, by easing his stomach of an oppressive Phlegm, whereby he was almost suffocated.

From that time he has been in an hopeful way of recovery, three nights together he rested pretty well, the swelling in his Breast and legs is abated, and if his appetite returns there is no doubt but he may do well.

However, least his weakness and indisposition should interrupt the course of business, the Chancellors of all courts and offices are ordered to apply to the King who is to hold councils, and give dispatch to affairs of all kinds.

Circular letters have been issued to the States of Lower Austria, That they deliver within a fortnight sixty thousand bushels of corn at four places on the Danube, Crems, Tulln, Stockerau, and Vienna, which store is thought sufficient for providing the Imperial Army in Hungary for 3 months, and the same is to be deducted after the rate of a florin p. Bushel, from the $\frac{m}{400}$ florins at which this province is taxed for this years contribution.

I am etc.

G. Stepney.

This evening the Emp^r is weaker than he was yesterday.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

313.

Stepney Harley ministernek. A császár betegsége úgy látszik vízkórságba ment át. — Salm herczeg tegnap érkezett meg és igen tevékeny a római király körül, ki ma tanácsot tartott, valószínűleg a magyar ügyekben, mert Heister is meghívott. — A magyarok befejezték a Paksi erődöt, s egy császári csapatot Földvártól Fehérvárra visszavertek. Törökországi levelei márczius 29-ről nem tesznek semmi említést azon változásokról, melyekről annyit beszéltek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 183.

Vienna, 2^d May 1705.

Most Honble

(Kivonat.)

The Emperor's distemper seems to be settled into a dropsy; He is very weak at present, having had little or no rest all night.

Yesterday the Prince of Salms arrived here from his Estate near Cologne, and is very active about the King of the Romans; who frequently assists in council, and this evening held a conference which is supposed to relate to Hungary, because General Heister was called to it.

We have no manner of news from thence, except that the Malcontents have perfected their fort near Pax, and forced a party of Imperialists who were near Fedwar, to retire towards Stuhl-Wissemburg.

I received this morning some packets from Turkey of the ^{18th}_{29th} March whereof the enclosed is an Extract. You will find no mention made of the changes in that empire, of which we have had of late various reports.

We hear nothing from Baron Szirmai, or the Hungarian Deputies since the 16th of March. N. S.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

314.

Stepney Harley miniszternek. A császár május 5-kén délután 4 órakor meghalt. — A jelen császár József nem fog semmi nehézségekkel találkozni az örökségre nézve, meg lévén koronázva Augsburgban 15 év előtt. — Egészen véve a közjó nem fog szenvedni ezen változás által. A jelen fejedelem 27-dik évében van, erőteljes, több jó tulajdonokkal bír a kormányra, s katonai ismeretei is vannak. — A jövő hadjárat iránt a rendelkezések már meg vannak téve. — Nagy változások várhatók a minisztériumokban. Salm hg. első miniszter lesz. — Nagyok a fondorkodások a miniszterek között, mindenik előbbre ohajtván menni, de a temetés előtt nem lesznek nevezetesebb változások. — Író hajlandó hinni, hogy ezen esemény hasznos lesz a magyarokkal való kibékülésre nézve, mert Rákóczi s Bercsényi egyenlően nagy tisztelettel nyilatkoztak előtte a római király iránt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany Nr. 183.

Vienna, 5th May 1705.

Right Honble

My several letters to you of late will have prepared you for the news which this brings, of the Emperor's death, who after one and twenty days illness of a Dropsy and other complicated diseases expired this afternoon at 4 o'clock after having received all the ceremonies of the Roman-church, taken leave of the Empress, and given his blessing to his Family.

He had almost completed the 65th year of his age, and has reigned King of Hungary 50 years, King of Bohemia 49 and Emperor 47.

He has left Five children by the present Empress Eleonora Magdalena, sister to the Elector Palatin, viz:

- 1st Joseph born the 26th July 1678, crowned King of Hungary the 9th of December 1687, and chose King of the Romans 24th June 1690. He has been married 6 years to Amelia Wilhelmina of the family of Brunswick, Lunenburg, by whom he has living two Daughters.
- 2^d Elizabeth born 13th Decembr 1680.
- 3^d Anna born 7th September 1683.
- 4th Charles the Arch Duke, born the 1st Octo^r 1685, and declared King of Spain at Vienna the 12th September 1703, &
- 5th Magdalena born 25th March 1689.

The present Emperor Joseph the 1st is likely to find no manner of difficulty that may obstruct his assuming the Imperial Dignity, his succession having been settled of course 15 years ago by his coronation at Augsburg; There is no necessity of confirming his title by any new solemnity of that kind; Nor is there any other capitulation required than what he then swore to: By the 48th Article whereof, He is only obliged to sign an act of Revers to the Electors, promising once more to observe all the articles therein contained.

In the main I do not conceive that this change can prove of any prejudice to the public; For the successor is

in the flower of his age (being in his 27th year) and in a perfect state both of body and mind, for carrying on the Regency: He has indeed many excellent qualifications and particularly some military knowledge (acquired in two campaigns) which may prove of use to the Publick, towards pursuing the war with more vigour and spirit.

The measures against this campaign are already taken, and both the Margrave of Baden and Prince Eugene are by this time at the head of their respective Armies.

We must expect great changes among the Ministers whereof I now send you a numerous list, that you may hereafter better conceive the alterations that are made; which in all appearance may come near to a general revolution, For all employments are become vacant and must be renewed.

The Prince of Salms having been Grand Maitre to the King, will of cours succeed in the same Post to the Emperor, and consequently be first Minister: His Grand Chamberlain, Grand Marshal, and Master of the Horse will likewise be advanced.

Great Cabals have been held for these ten days among our young ministers, who aspire to the other chief offices & hereafter I shall acquaint you how they succeed, for I believe no extraordinary change will happen till the burial is over.

I am apt to believe this accident may rather further than obstruct our negotiation with the Malcontents; for while Mr Bruyninx and I were at Schemnitz, both Prince Rakoczy and Count Berezeni frequently expressed very great veneration for the King of the Romans. It were to be wished they would shew it in effect now they have so fair an opportunity of being reconciled in the beginning of his reign.

I am etc.

G. Stepney.

I am told, it may be 6 weeks at least before the Emperor will give any audience.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley ministernek. Egy nő jelentése szerint a magyarok a sz. györgyi őrségből 500-at lekonzoltak a fehérhegyekben. — Erdélyből egy futár érkezett, ki jelenti, hogy Szeben, Brassó s Fogaras kivételével az egész ország a magyarok hatalmában van. Szerinte az aradi várórség megverte a Nagyváradot elzároló magyar csapatokat s ellátta a várat élelemmel. — Tegnap Löwenstein gr. egy Rákóczinak szóló s elfogott levélsomagot küldött Bajorországból Bécsbe. — Halomás szerint a magyarországi parancsnokság újra Heisternél marad egyideig. Azonban Stahremberg tábornagy fogna Piemontból ezen állomásra meghivatni rövid idő múlva. — Ma a gyáskészületek iránt nagy tanácskozás tartatott. — A hulla ma bonczoltatott s három napig ki lesz téve, 9-kén igen kevés pompával fog a kapuczinusok sirboltjába eltemettetni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 6th May 1705.

(Kivonat.)

Right Honourable,

Some women who accompanied the garrison of Imperialists lately drawn out of St. George, report, that when they were got into the White-Mountains on their way to Scalitz, the Hungarian Troops, instead of conveying them into Moravia, according to their capitulation surrounded them and being joined by a great number of peasants, most barbarously massacred 500 of them, as well officers as private Soldiers.

A Courier is arrived from Transylvania, with letters of the 23rd of March, when the Malcontents were in possession of all that Province, except Hermannstadt, Cronstadt, and Fogaras; The same courier confirms a report we had, that part of the garrison of Arath had beat away the troops who blocked up Great Warradin, and had introduced into the place some stores of Provisions.

— — — — —
Last night a courier arrived from Landshut in Bavaria, with Packets of letters from Prince Rakoczy, which

Count Löwenstein, who has the Administration of that Country, had intercepted there.

I hear Feld-Marshal Heister is ordered to take upon him again the command in Hungary, there being no other General at hand to relieve him; But it's believed Feld-Marshal Stahremberg, who is now in Piedmont, will shortly be recalled from thence and be employed against the Malcontents.

This morning the great Officers, both of the late and present Emperor's Courts have been in Council with the Prince of Salms to regulate the mourning and all hands are at work in the chanceries, prepared letters of Notification for the foreign Princes and States.

This afternoon the Body has been opened, and this evening is exposed in the anti-chamber on a Bed of Parade, there to continue for 3 days; and on the 9th it will be interred with very little ceremony, in a vault prepared for the Austrian family, in the Church of the Capuchins.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

316.

Stepney Harley miniszternek. A volt császár hullája a lehető legegyszerűbb módon volt kitéve közszemlére; ez úgy látszik régi udvari szokás itten. — A gyász sem tartatik oly szigorúan mint más udvaroknál, egyedül a nyolcz udvari főtisztnek szabad kocsiját feketébe vonatni, a kül követek is csak személyesen s cselédjeik öltöznek feketébe, — Ma a császár hullája kettős koporsóba tétetvén átadatott Harrach gr. által a kapuczinusok főnökének, ki arról egy a birodalomban kihirdetendő bizonyítványt adott, mely az új császárnak székhelyi jogát igazolja. — Szíve az augusztiinusoknál, bele pedig Sz. István templomban tétettek le. — Ma este 10 órakor a hulla át fog vitetni a kapuczinusokhoz. — Író látogatásokat tett a volt fő udvari tisztelnél, s az ujak közül; hosszú látogatást tett az nap Salm

hg. a minister elnöknel, ki nagy szíveséggel fogadta, kijelentvén, hogy az új császár a legmelegebb barátságot kívánja folytatni az angol királynéval, kinek sajátkezű levelet is írt már, s reméli, hogy az új császárral szövetségesei jobban meg lesznek elégedve mint voltak az elhunyttal. — Az örökös tartományokra kivetett 4 millióból alsó s felső Ausztria a magyarországi sereg feltartására fizetik részüket, Morva s Szilézia az olasz seregére, Csehország a birodalomban álló hadak számára, belső Ausztria pedig, az az Stájer, Karniola, Karantán s Görz a netán előforduló hiányt pótolandják. — Azután a magyar ügyekről szóllottak, de ez iránt a herczeg még nincs eléggé tájékozva. Író tőle s az új császártól többet remél, mert sem ő, sem ministere nincsenek annyira a jezsuiták hatalmában mint elődjeik voltak. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 9th May 1705.

Right Honble

On the 6th afternoon the late Emperor's body was opened, and no defect discovered in any part of the entrails, but a good deal of water was found upon his stomach, which is supposed to have been the cause of his death.

The same evening he was exposed in the anti-chamber after the plainest manner that can be conceived, for he had no royal robe but lay in his ordinary habit and laced cloak, which he used to wear when he gave audience, with his hat upon his head, and at his feet three old crowns (without any jewels or ornament) made up of mean tissue, and laid upon cushions of the same; One on the right was in the shape of an Imperial Diadem and the other two on the left represented those of Hungary and Bohemia. One would wonder so little ceremony has been observed with a prince of the first dignity but it seems by the ancient etiquette of this family, all his predecessors have been used after the same manner.

Nor is the mourning so strict here as in other countries, None but the Great Officers of the late and present Emperors Courts (viz. Grand Maître, Grand Chamberlain, Grand Marshal, and Master of the Horse) being suffered

to cover their coaches. However the foreign ministers supposed something more might be expected of them, and least they should be consured for having either failed or exceeded, They deputed Mr Wackerbarht and me to acquaint Count Martinitz (who, as Grand Marshal of the Court, has the direction of such matters) That we thought ourselves obliged to pay the utmost marks of respect and veneration on this solemn occasion, & therefore could not but put our coaches in black, as the Imperial Envoys used to do at our respective courts on the like accidents. He answered, that he had already discoursed his Imperial Majesty on that subject, who would be very well satisfied with the regard we bore to his Father's memory, and would take our offer very kindly, But it having been formerly the rule, that no Privy councillors (except those Eight Officers above mentioned) were allowed to distinguish themselves in such a manner, the Emperor was willing to dispense with us in that particular, So that our mourning extends no further than our Persons and Liveries.

This being the 3^d day that the Corps has been exposed, it was put about Noon in the same habit into a coffin of Oak, lined with Crimson Velvet, and covered with black, which was enclosed in another coffin of Pewter, on which are two locks, whereof one key is lodged with the court, and the other kept by the Father Guardian of the Capuchins, to whom Count Harrach, as Grand Maitre assigned the body, and received from him a Revers or certificate to be communicated hereafter to the Empire, as an assurance that the Emperor Leopold is dead, and consequently the present Emperor has right to assume the administration.

I should have told you, that the heart was three days ago deposited with the Augustines behind the Altar, in a little chapel built after the form of that at Loretto, and the bowels in the cathedral of St. Stephen.

About 10 o'clock this evening, the rest of the corps will be transported to the capuchins and buried there in a vault built by Emperor Matthias, where all his posterity

lye interred, The little ceremony that may be observed in the procession shall be related to you in my next.

I have made my compliments of condolence to the Four Great Officers belonging to the late Emperor, who are now no more in employment. I have also begun the like ceremony with those who are in the same station under the present Emperor, by making a long visit this morning to the Prince of Salms, whom for the future we are to regard as first Minister; He received me very obligingly, and assured me the emperor was resolved to cultivate by all possible means the great Friendship that was between his Father and Her Majesty, to whom he has written a letter du Cachet by a courier dispatched yesterday full of the most grateful expressions he could find, for the great obligations Her Majesty had laid both on this branch of the family, and on that which is in Portugal; and the Prince has promised me on all occasions to employ his best endeavours towards improving those principles in His Imperial Majesty, with whose spirit and Resolution he hopes the allies will have reason to be satisfied more than they were during the late reign.

He then explained to me the reparation that is to be made of 4 Millions of Florins, which have lately been demanded of Hereditary countries for carrying on the war; That Upper and lower Austria are to pay in their contributions to the Army in Hungary, Moravia and Silesia are to provide for that of Italy, and the Kingdom of Bohemia for the forces in the empire and what we call Inner-Austria (whereby we understand Stiria, Carinthia, Carniola, Goritia and that neighbourhood) being usually very slow and irregular in their payments, are assigned only to supply what may prove deficient in other provinces. This regulation has been proposed by the president of the Chamber, and is generally approved by the respective states of those countries.

Afterwards the Prince entered into some reflexions on the affairs of Hungary, but those requiring a long discussion, for which he is not yet duly prepared, Mr Bruyninx and I have promised him ample informations, which may help to remove many violent prejudices he formerly lay under, and

set him in a right way, wherein I have the more hopes of success, for that neither this Emperor, nor the Prince, are so much addicted to the Jesuits and their principles, as others we have had to deal with. But nothing can be said to purpose on this subject, till we hear from the Deputies, of whom we have not as yet the least notice since their being with Prince Rakoczi and the Arch Bishop.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Hedges.

317.

Stepney Harley miniszternek. A 9-kén este tartott temetés leírását adja, mely kevés pompával hajtatott végre. — A császár nagy tiszteletet tanúsít anyja iránt, kit naponként meglátogat s minden reggel ír neki. — Eddig kevés változás történt. A badeni örgróf és Eugen hg. a császár sajátkezű levele által megerősítettek parancsnokságukban. — Stahremberg a kamara elnöke és Herberstein a hadi tanács elnöke ideiglenesen maradnak. 10-kén Heister tudósított, hogy a császár őt a birodalomban fogja alkalmazni. Ő meg volt lepetve, remélvén, hogy Magyarországra fog visszaküldetni. Engedelmet kért, hogy mielőtt elmegy új állására, magát igazolhassa. — Erbeville tábornagy Magyarországra megy, alatta lesznek Schlick s Pálffy János grófok mint lovassági tábornokok és báró Geschwindt mint a gyalogtüzérség parancsnoka. — E hó 11-kén a nyitrai püspök és kancellár meghalt Bécsben. A kancellári hivatal, mely közel 100 évig ezen püspökség által tartatott, most valószínűleg világi kezekbe fog jutni. A püspök halálánál jelen volt két jezsuita reá birta őt, hogy a rendnek 50,000 frtot hagyjon, a császárnak pedig csak 10,000-et, de a kamara elnöke betiltotta a fizetést, a végrendelet a magyar törvényekbe ütközvén. — Rákóczi egy körlevélben összehívja a megyéket Egerbe, a mediatio elfogadásáról tanácskozni. Szirmay s a két küldött azonban alig kapnak más választ mint azt, hogy biztosíték (garantia) nélkül mit sem lehet tenni. Rákóczi körlevele magyar nyelven volt írva eredetileg s azt Bécsben Pálffynak egy szolgája fordította le latin nyelvre. A selmeczi

alkudozásrólí leírása Rákóczinak igen hű s egészen megegyez azzal, mit író s Bruyninx készítettek. — Esterházy, a nádor, rendeletet kapott, a császár halálát tudatni Magyarországgal s egyszersmind kijelenteni, hogy az új király kegyelmi tényekkel akarja megkezdeni uralkodását. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 13th May 1705

Right Honble.

(Kivonat.)

On the 9th in the Evening, the Emperor was buried with very little ceremony. The Religious orders begun the procession with tapers in their hands, as had all who assisted at this solemnity; They were followed by the Magistrates, some Prelates, and several offices and commissions belonging to the city and court; Then came the Chamberlains, and at last the Privy Councillors all in long cloaks; The youngest went foremost, and those of the council, who were likewise knights of the Golden Fleece, came last in order. Next before the corpse went Cardinal Collonitz, with the Venetian ambassador. The Nonce did not assist, for reasons which shall be explained to you in another part of this Letter. On the coffin were no other ornaments than the ordinary Pall of Tissue with the three crowns and 2 cushions, which were with the body when it was exposed. The Bier was carried by 24 Chamberlains; on both sides were the Great officers of the Court. The Emperor followed with a mourning vail over his face, After him came the Empress-Consort and the three Arch Duchesses, attended by the Maids of Honour of both courts, and by the Priy Councillors and chamberlains Ladies according to the Rank of their husbands, all veiled as they went to the church, and without vails when they returned.

The Emperor has behaved himself during this accident with very great decency and prudence, and continues to shew a most dutiful affection towards his Mother, not only by visiting her once a day, but by writing to her every morning; I cannot tell whether this be the usual custom ob-

served in the family on the like occasions or whether it proceed entirely from his own good nature.

— — — — —

The Changes that have been made hitherto are not very considerable. The Emperor has writ with his own hand to the Margrave of Baden, and Prince Eugene, confirming them in their supreme commands. He has likewise confirmed Count Stahremberg to signify to those who are under him in the Treasury, that that should go on in the execution of their office per Interim, until his pleasure be further known; Count Herberstein is likewise continued in his employment of Vice President of War, and on the 10th instant he signified to Field Marshal Heister in writing, That the Emperor having been entirely satiesfied with his Vigilance and fidelity, was willing to make use of his service in the empire. The General seemed a little surprized at this quick way of proceeding having flattered himself with being sent back to Hungary; as I believe he would have been if the Emperor had lived. He answered very moderately, That he was ready to act wherever he should be appointed, but before he removed to any other post, he hoped leave might be given him to clear himself against any Imputation that may have been laid to his charge during his last expedition.

At the same time directions were given to Feld Marshal Erbeville to prepare for taking upon him the command in Hungary. You remember it is the same person who acted last summer in the Upper Palatinat and did very good service, considering the small force he had. He is to have under him Count Schlick, and Count John Palfy as Generals of Horse and Baron Geswindt as general of the Artillery on foot.

On the 11th the Bishop of Nitria died here. He was chancellor of Hungary, which office has gone along with the Bishopric for near these 100 years. But it is thought upon the present vacancy, His Imperial Majesty may resolve to break that custom, by conferring it on some secular person, which

may be agreeable to the Hungarians, who seemed not satisfied that a place of such importance should remain so long in the hands of the clergy. This Prelate was assisted at his death by two Jesuits, who according to their ordinary methode had persuaded him to leave $\frac{m}{50}$ florins to the Society, and $\frac{m}{10}$ only to the Emperor. But the President of the Chamber having notice of this disposition, has put a stop to the payment, thinking the proportion not very reasonable. The rather, since by the Laws of Hungary, the Clergy are obliged to leave one third of their substance to the crown, and are left at liberty to dispose of the rest in favour of their relations, and to pious uses.

— — — — —
 We have nothing new from Hungary, except the Circular letter you find here from Prince Rakoczi (No 1) (dated at Erla the 24th past) inviting the several counties to come thither and deliberate on the manner of accepting the Mediation; But I fear the design is to send back Baron Szirmai and the two deputies, with an insignificant answer, under pretext that nothing can be done, till this court admit of a guaranty. These Patents were originally penned in the Hungarian language, and by a servant of Count Palfy's have been translated into Latin, almost as difficult to be understood. (No 2) The paper mentioned therein (giving an account of our Negotiation at Schemnitz) appeared some time ago in print both in Hungary and Poland; and tho' I presume you have received a copy of it from other hands, yet I cannot forbear sending you one, because I find it very impartial, and entirely agreeing with the account which Mr Bruyninx and I gave of that meeting.

Two days ago, Prince Esterhasi, the Palatin of Hungary (whose business it is to mediate between the King and the people had orders from his Imperial Majesty to give notice of his Father's Death by circular letters, and at the same time to signify the desire he has of beginning the government by acts of clemency, and fatherly affection. The Prince of Salms has promised to communicate to me the dispatches which are now preparing on that occasion, therefore

I forbear troubling you with the minute thereof, hoping by next post to transmit the whole in due form.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

318.

Stepney Harley miniszternek. A császár szorgalmasan foglalkozik a kormányzattal s határozott szándékot mutat a magyar zavarok kiegyenlítésére. Kijelentette Kolonich bíbornok primás, Eszterházy nádor s gróf Pálffy előtt, hogy ez ország pusztítását nagyon érzékenyen veszi, hogy el van határozva vizsgálat alá venni és orvosolni a magyarok sérelmeit, melyeket atyja idejében szenvedtek, a miben neki semmi része nem volt. Hogy ő szentül meg fogja tartani koronázási esküjében foglalt minden kötelességeket. Ezt Kolonich tudandó lesz a papsággal. A nádornak meghagyatott a király jó indulatát tudatni az országgal, Pálffy pedig ugyanezt tudatja Szirmayval s a két küldöttel levélben, mely három napelőtt elküldetett. — A nádor által fogalmazott okmányok Seilern báró bírálata alá adattak, ki azokat még vissza nem adta. — Ezen kijelentés után a császár kinyilatkoztatta, hogy ha a magyarok ezen alkalmat elmulasztják, ő el van határozva őket a legnagyobb szigorral üldözni, ha az örökös tartományok utolsó faluját is elzalogosítaná. Mottója: „Amore et Timore.“ A mediatorok szolgálata nem vétetett igénybe ez alkalommal, a fenebbi rendszabályok elégségeseknek tartatván. — E hó 14-én író kihallgatáson volt a császárnál s császárnénál, kik mind ketten a legmelegebb s legelőzékenyebb módon nyilatkoztak a királynéről Író iránt is megelégedésüket jelentették ki. — Az özvegy császárné még nem fogad. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 16th May 1705.

Right Honble

The Emperor applies very heartily to business, and particularly shews an earnest desire of composing the troubles in Hungary: He has assured Cardinal Collonitz the Primate

of that Kingdom, Prince Esterhasi the Palatin and Count Nicholas Palfy, That he took much to heart the desolation to which that country has been exposed; That he was positively resolved to examine into and redress the Grievances they suffered during his Fathers reign (which could not reasonably be imputed to him, who had not in the least contributed to those disorders) and that He would firmly observe all the conditions of his Coronation Oath. Cardinal Collonitz is to insinuate this to the Clergy, at the same time that he enjoins them to perform religious rites for the late emperor. The Palatin (whose business it is to notify the death of one Emperor, and the accession of another is likewise ordered to signify to the Kingdom in general, what gracious intentions the present Emperor has towards them; and general Palfy explains himself after the same manner to Baron Sirmay, and the two Deputies. This last Letter was dispatched 3 days ago, by the ordinary post. But the Palatin has been obliged to submit the papers, he had prepared, to Baron Seilern's correction, who has not yet returned them: Copies are promised me, and shall accompany this, if I receive them in time. After these favourable assurances the Emperor declared, That, if the Hungarians neglected this opportunity of returning to their Duty, and persisted in their disobedience, He was resolved to pursue them with the utmost severity, and even to mortgage every Village he has in the Hereditary countries, rather than want means of forcing them to their allegiance. His Motto is *Amore et Timore*, and I hope one of those motives may be prevalent towards reducing the Kingdom. Mr Bruyninx and I have not been required to employ any new offices as Mediators, on this occasion; The Exhortations above mentioned being judged sufficient.

On the 14th I was admitted to audience of the Emperor, to whom I made my compliments of condolence and felicitation, which he was pleased to receive very graciously, and desired me to assure her Majesty, That he would use his utmost endeavours to improve the strict alliance and friendship, which had been so happily settled between his predecessor and her Majesty, to whom his Family had infinite obligations.

I was afterwards introduced to the Empress Consort, who likewise expressed the highest esteem for her Majesty's person.

As to my own particular, They were both pleased to declare themselves with much grace and favour.

The Empress Dowager admits no company as yet; but this is the 3^d day that her Maids of Honour are allowed to receive visits of condolence from the first quality in town, in the apartment of the Countess of Felz, the Grande Maitresse; which ceremony being performed, they are likely to be secluded for some time after a very solitary manner.

No courier is yet arrived from Bavaria, whereby we are in doubt whether the design of surprising Munich has succeeded or not.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

319.

Stepney Marlborough herceghez. A magyarok iránt követett eljárás igen jó, de író fél, hogy a biztosíték legyőzhetlen akadályt képezend, s nem hiszi, hogy a magyarok e nélkül alkudozzanak. — Schlick nincs megelégedve alkalmazásával s kérte magát felmentetni, de a császár s Salm kívánságára két óra elfoglalja az állást, míg Stahremberg Guido haza jöhet Olaszországból, azután reméli, hogy Sinzendorf helyébe küldetik Liegebe. Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Marlborough.

Vienna, 16th May 1705.

(Kivonat.)

My Lord

— — — — —
The methods now taking towards calming the Hungarians are very good and hopeful; But I fear the point of Guaranty, will prove an invincible obstacle, which this court

will hardly admit, and the Hungarians will scarce capitulate without those Assurances.

Count Schlick seems not satisfied with the disposition made for Hungary, and begged to be excused from having a new share in that expedition: But the Emp. and the Prince of Salms would have it so, and therefore he is willing to take his fortune for two months till Guido Stahrenberg can return from Piedmont, and hopes afterwards to wait upon your Grace before the Campaign is ended, and perhaps to succeed C. Sinzendorff at Liege and Limbourg, if the latter be otherwise provided for; For which reason no resolution is yet taken about sending Co. Welz since C. Schlick has not entirely renounced that pretension.

I am etc.

G. Stepney.

320.

Stepney Harley ministernek. Átküldi neki a nádor levelét a magyarokhoz, melyben őket biztosítja a császár jó indulatáról és azon ígéretéről, hogy el van határozva Pozsonyban koronázása alkalmával tett esküit szentül magtartani, és az általa akkor aláírt koronázási oklevelet az első országgyűlésen, melyet a legelső alkalommal tartand, törvénybe iktattatni. — Ezen s Kolonich levelei még nem küldettek el, mert egy futár azon hirt hozta, hogy a két küldött, Visa s Okolicsányi, utban vannak Rákóczi válaszával. Tegnap Erbeville Pozsonyba ment a magyarországi parancsnokság átvételére, vele ment Cusani tábornok is. Schlick Bécsbe pénzt vár a hadsereg számára. — Tegnap Muttoni altábornagy elfogatott. Ő nagy tervező volt pénz dolgokban az előbbi császár alatt. Elfogatásának oka még nem tudatik. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 20th May 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

I now send you the letter I mentioned by last Post to have been prepared by the Palatin of Hungary, Prince Ester-

hasi, notifying the Death of Emperor Leopold to the several counties of that Kingdom, and exorting them to return to the allegiance due to Joseph his successor, their lawful sovereign; Whom he represents to be graciously inclin'd towards them, and to have ordered him, by word of mouth to give positive assurances in his name to the states, That his Majesty is firmly resolved to maintain inviolably the coronation oath made at Presburg, and intends to have the Diploma, he then signed, inserted among the laws of the Kingdom, at then ext general Diet, which he promises shall be held with the first convenience.

Before the Post goes away, I hope to have a copy likewise of what Cardinal Collonitz has writ to the Clergy on the same subject.

The Messenger who should carry these letters is still detained here, upon notice received yesterday that the two Deputies, Visa and Occoluczany, had passed Pösing, and were arrived last night at Presburg, in their way hither, with an answer from Rakoczi to the proposals I and Mr Bruyninx made in our letter of the 1st of March. If this be so, I may hope to give you in a post-script a short account, if there be any appearances of composing these differences.

Yesterday Feld Marshal Erbeville went down by water to Presburg in order to take upon him the command in Hungary; He was accompanied by Lieut. General Cusani; But General Schlick waits here for a sum of money to be raised for the Armys use, and till the Deputies can arrive from Hungary, according to whose report some resolution will be taken as to the operations of the Campaign.

Yesterday Lieut. General Mutoni was taken into custody by a guard of 50 musqueteers. He was a great projector in money matters during the late reign. The crime laid to his charge is not yet publick.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

321.

Sutton Harley miniszternek. A francia követségi tolmács Brü négy vagy öt tiszttel Magyarországba küldetett. A császári követ ez iránt panaszkodván a vezérnek, ez nyíltan megmondta, hogy ő arra nekik engedelmet adott, miután ezt a császárral kötött béke nem tiltja, — a mi csakugyan úgy is van — de azért biztosította őt, hogy a sultán a békét meg akarja tartani. — Eredeti levél.

State Paper Office Turkey No. 22.

Pera of Constantinople,
May 21. 1705.

(Kivonat.)

Sir,

The French interpreter Monsieur Brü is at length dispatched for Hungary with 4 or 5 French officers in his company. Some days before his departure the Emperor's Resident received Dispatches by a Courier from Vienna, and took an occasion to complain to the Vizir against allowing such officers to pass thro' this country to join the Malcontents: But the Vizir frankly owned he granted them leave to pass, and maintained that the treaty with the Emperor laid no obligation upon him to refuse it. The particular case indeed, not having been foreseen, is not expressly provided against by the Treaty. Nevertheless the Vizir gave fresh assurances of the Sultan's intentions to observe the Peace with the Emperor.

— — — — —
I am etc.

Robert Sutton.

322.

Stepney Harley miniszternek. A két magyar küldött megérkezett s hoztak leveleket Rákócziától íróknak s Bruyninának, úgy szinte a kalocsai érsektől, ki a császárnak s római királynak is írt. Mindezen levelek ápril vége felé keltek, midőn még a császár betegségének kimenetele kétséges volt. Remélhető, hogy ha a jelen császár jó indulatáról értesülnek, hajlandóbbak lesznek a

békére mint most. Leveleikben nincsen semmi új, a régi dolgokat ismétlik. Rákóczi panaszkodik, hogy a selmeczi összejövetelről hamis hírek terjesztettek. Ennek főleg Seilern volt oka, a ki nyilvánvaló hamis dolgokat hiesztelt ezen összejövetelről. — Író meglepetéssel látja, hogy Rákóczi a mediatiót még mindig el nem fogadta, okúl adván, hogy azt országgyűlés nélkül nem teheté, melyet valahol Pest vidékén ez időtájban tartani szándékozik. Ugy Rákóczi mint a kalocsai érsek kijelentik, hogy biztosíték (garantia) nélkül a magyarok alkudozni nem fognak, ezt tekintvén minden alkudozás alapjának. Író s Bruyninx ezt előre látták s sürgették Harrach grófnál, így három hónap hiába veszte van. Ez most is nagy nehézséget képez, mert Salm azt hiszi, hogy külfejedelmek által adandó biztosíték nem egyeztethető meg a császár tekintélyével. — Író zavarban van ezen pontra nézve, nem lévén utasítása, melyet ismételve sürgetett; Bruyninx fel van hatalmazva a hollandi rendek jóállását felajánlani, s ha az udvar író várakozása ellenére ebbe beleegyezne, ő igyekezni fog oly módot találni, hogy utasítás hiányában az alkudozás megszakadását elő ne idézze. Nézete szerint a legjobb volna a bécsi udvar részéről elfogadni Anglia s Holland jóállását, ezáltal megakadályozhatnak Rákóczit abban, hogy a svéd s porosz királyok jóállását is követelje, mint ezt tenni bizonyosan fogja, az udvar pedig ezt bizonyosan visszautasítja, ezáltal a magyarokban bizalmatlanságot ébreszt, s különösen a heves természetű svéd királyt sérteni fogja, ki könnyen pártfogásába veszi a magyarokat. — A kalocsai érsek azt hiszi, hogy egy általános megerősítése a sopronyi és pozsonyi országgyűlések határozatainak elegendő volna kiindulási pontúl. Ezután csak öt pont maradna a 25 közül elvégzendő, ha t. i. a biztosíték s az amnestia ügye elintéztetett. — Ezen öt pont a következő: A királyi örökösödésről. — Új királyválasztás. — II. András bullájának csonkítlan visszaállítása. — A jezsuiták- s a vallásról. — Író nem hiszi, hogy a ministerek ezen pontok vizsgálatába bocsátkozzanak, sem hogy a biztosítékba beleegyezzenek. — Salm magához kértvén író s Bruyninxet, közölte velük a nádor körlevelét. Kollonich levelében is úgy mint a nádoréban a király kegyes kijelentései a koronázási eskü megtartására nézve befoglaltatnak. — Hedgesnek 1703 decz. 10-kén írt leveléből

látja, hogy a királyné kész a jótállást elvállalni, ha a császár elfogadja azt, e szerint fog tehát cselekedni, de külön utasítás nélkül az elfogadást sürgetni nem fogja. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 183.

Vienna, 23rd May 1705.

Right Honble

After my packets of last post were dispatched, the two Hungarian Deputies Visa and Occuluczani, arrived here with Letters to me and Mr Bruyninx from Prince Rakoczy and the Arch-Bishop of Colocza, together with copies of what the latter has writ by the same conveyance both to the Emperor and to the King of the Romans. They are all dated from Erla towards the end of April, when the Hungarians were uncertain what might be the issue of the Emperor's indisposition. After they shall have received the news of his Death, and the gracious inclinations of their present Sovereign (which have been intimated to them in the manner I lately represented to you). 'Tis to be hoped they may yet shew more tendency towards an accomodation, than appear from these letters now before you. Wherein you will find no new matter, for Prince Rakoczi only repeats old stories, by giving fresh assurances that he and his party mean sincerely, though they have reason to suspect these ministers of acting otherwise. The Paragraph marked A requires some little explanation; where the Prince complains of injurious accounts that have been given in the public prints of our late conference at Schemnitz. Baron Seilern may properly be deemed the author of them having in his Journal (whereof several copies have been scattered about) inserted some passages notoriously false, and then boldly asserted by way of corollary, That our meeting broke up without effect, because „Ragoczius primo loco, sibi Principatum Transilvaniae, cujus spem, ipso Anglico Mediatore, teste, omni ejus spretâ adhortatione, deponere nequeat; Berczenius vero Palatinat^m aliaq armati extorquere, adque una fidelium Hungarorum Bona retinere possint.“ Whereas in truth Baron Seilern either invented these surmises, or took them up upon slight grounds. For Mr Bruyninx and I (who as mediators ought to have had perfect knowledge

No. 5 of all transactions during that assembly) neither saw any Demands of that kind in writing, nor so much as heard of any proposals like them; Except as to the first point of Rakoczi's pretending to be sovereign Prince of Transylvania which aim he just touched in an ordinary discourse with us, and no more; as I had the honour to relate to you in my letter of the 27th December, whereof I now add an extract to refresh your memory. It may serve as an instance how ingeniously these people are apt to proceed, and how necessary it will be in any future congress to employ men of more temper and veracity.

I shall now give you the sense of the most material parts contained in these letters, with some reasonings upon them as I proceed.

I am both surprised and concerned to find all the endeavours we have employed hitherto have been so little regarded, and that we are as far from an agreement as we were the first moment we began to employ our good offices: For I do not perceive our Mediation is so much as accepted, which Prince Rakoczi is desirous we should not interpret as any distrust he has in Her Majesty and the States General, but pretends he cannot of himself proceed to such a resolution, without the concurrence and consent of the Kingdom to be convened by their Deputies at a sort of Diet, which I understand is to be held somewhere near Pest much about this time.

But by the clause marked *B* you will observe, both Prince Rakoczi and the Arch-Bishop of Colocza are of opinion the confederates will never agree to the Mediation, unless it be accompanied with a Guaranty, which they take to be the ground work of any negotiation that shall be proposed.

You will be pleased to remember I always foresaw this would prove an invincible obstacle, and particularly how warmly Mr Bruyninx and I represented to Count Harrach and the other Ministers, before they dispatched Baron Szirmai and the two deputies. That their journey must needs prove ineffectual, unless they carried with them some

positive declaration in that point. It has happened just so, and 3 months have been lost in an errand to ne purpose.

Nor is our difficulty in this article less during the present regency, than it was under the former administration; For the Prince of Salms in his ordinary discours with Mr Bruyninx since the Emperors death, and a day or two before the Deputies arriv'd, made no difficulty of declaring. That a foreign Guaranty was inconsistent with the Imperial dignity and reputation. And I have reason to apprehend Count Schlick and others who have any influence on the Prince, will not fail to confirm him at that opinion.

Besides I am not a little perplexed after what manner I ought to behave myself, since you have not been pleased to instruct me whether it be Her Majesty's pleasure that I should urge the Imperial Court to admit of Her Majesty's Guaranty, as Prince Rakoczi and the Arch-Bishop desire Mr Bruyninx and I would; Nor am I sufficiently directed to promise it in Her Majesty's name, thô both parties should agree to require it; Having received no manner of answer to the frequent applications I have made on that subject. But whereas Mr Bruyninx assures me he is fully authorized to tender the guaranty of the States General in case it should be demanded and accepted, I shall venture to concur with him, or at least shall find some expedient that the Negotiation my not be interrupted for want of any qualification on my side, if (contrary to my expectations) this Court should proceed to so great a degree of compliance.

I cannot but think it is their true interest roundly to accept Her Majesty and the States General both as Mediators and Guarants, whereby they might prevent the Hungarians from demanding that the Kings of Sweden and Prussia should likewise be admitted as such, which Rakoczy certainly intends to propose to the Confederates at their first meeting, No doubt but they will readily close with that proposal, which this Court will as certainly reject; consequently we shall be further off than ever, the jealousy of the Hungarians will be encreased, and the former of these princes (who is nice and warm) may take occasion

from this neglect to side with the Party who would have chose him against that which shall refuse him.

But not to detain you any longer with these reflexions on the guaranty, I shall now enter into the discussion of the articles themselves, which the Arch-Bishop reduces to a narrow compass, being of opinion that the two last diets of Odenburg and Presburg sufficiently agree with the body of their former laws, and that the Hungarians will be satisfied with the confirmation and due execution thereof; so that a round declaration to this purpose might serve as a general answer to the volume of demands, presented here in their behalf last June, and only five heads would remain in dispute as the subject matter of our present Treaty; After the first article of the twenty-five (concerning the Guaranty) shall be decided, and the last (containing the Amnesty and the satisfaction to be given to particulars) shall be considered. These heads the Arch-Bishop has ventured to enumerate, though they are the most offensive and odious to this court of any that can be offered; viz: „de successione in „Regia Dignitate, de Renovanda Electione Regis, de Restitutione Decreti Andreae Regis in integrum, de Patribus „societatis et de Religione.“

I scarce imagine the Ministers here will enter into the discussion of any of these points, nor that they will advise the Emperour to admit of the Guaranty, Notwithstanding the Arch-Bishop presses this point on his Imperial Majesty by many weighty arguments throughout his whole letter, especially at the close.

No. 6 Since I had proceeded thus far the Prince of Salms desired me and Mr Bruyninx to come to him; We supposed it was with a design to let us know something of the Emperour's mind on this fundamental Article, but he has given us very little hopes, and his design of calling us was only to communicate to us the Palatins circular letter which I had the honour to transmit to you last post, together with the Emperour's letters Patents notifying his assuming the regency, to the Kingdom of Hungary in General, after the like manner as he has signified the same to his other hereditary countries. Wherein you see he promises inviolably

to maintain all his faithful subjects, of what condition soever, in their rights, privileges, liberties and immunities, according to the form of his Diploma assecuratorium or Coronation Oath.

I add likewise the letter sent by Cardinal Collonitz to No. 7 the provincial General, and the rest of the respective clergy of that kingdom; wherein the same assurances of the Emperor's most gracious dispositions are again repeated.

I am etc.

G. Stepney.

P. S.

Since I had finished this letter I have had time to look over my Copy Books, and find Sir Charles Hedges signified to Mr Whitworth (on the 10th Decem. 1703 during my absense) That Her Majesty was willing to be Guarand of any propositions that may be offered to the Hungarians, if the Emperor thinks fit to admit of such an overture between him and his subjects, which I take to be sufficient authority for me to pass that office, if the Emperor be disposed to make use of it; But without your positive orders to press it home, I shall be in danger of giving offence.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

323.

Stepney Suttonnak. Tudósítja őt a Bécsben történetekről úgy mint a magyar ügyekben közbenjött változásokról is. — Másolat.

To Sutton.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 25th May 1705.

(Kivonat.)

My Lord.

Since we turned over a new leaf very few changes have happen'd, it being usual not to make such declarations till the obsequies are over, which are to begin on the 3^d of

next month, and end on the 5th. By the paper enclosed, you see your friend Erbeville has now the chief command in Hungary, and on the 19th inst went down to Presburg to take possession of that employment, which he is not to enjoy above two or three months, till Guido Staremborg can return from Piedmont.

The same Evening [the 20th] the 2 Hungarian Deputies Visa and Occuluczani returned hither with letters to his I. M. from the Arch-Bishop of Colocza, from whom they likewise brought letters to me and Mr Bruyninx, as well as from Prince Rakoczi; The mainscope whereof is to require a Guaranty, without which they yet decline accepting the mediation.

These deputies left Rakoczi at Erla the 29th past, when he had issued out writs for the holding a sort of Diet towards the middle of this month not far from Pest, in order to consult with the several states of the kingdom, who are in Confederacy with him, in what manner the Negotiation might be promoted.

I am etc.

G. Stepney.

324.

Stepney Harley miniszternek. A múlt postával küldött terjedelmes iratok tartalma két lényeges pontba vonható össze. 1-ször. A felkelők biztosíték nélkül sem a mediátort el nem fogadják sem alkudozásokba nem bocsátkoznak. — 2-ször. Hogy a megállapítandó feltételek ne új engedményekként tekintessenek, hanem mint a fennálló törvények természetes kifolyása s visszaállítása. — Egyfelül a magyarok gyakori tapasztalásból okulva igen bizalmatlanok, másfelül a miniszterek a fejedelem hatalmát korlátlanul növelni akarván nem akarnak a biztosíték elfogadásába beleegyezni, mint mi a fejedelem tekintélyét csökkenteni, kinek nem szabad engedni alattvalóinak, míg képes őket fegyverrel kényszeríteni. — Ily beszédet hallanak a mediátorok folyvást Salmtól s bizalmas embereitől, kik remélik, hogy

nem fogják jótállásukat a császárra tukmálni akarni. Író megjegyezte, hogy ők mit sem tanácsolnak, de ha a császár jónak látná jótállókról gondoskodni, reméli, hogy első rendben a királynét s a hollandi rendeket fogják erre felkérni. — A mérsékletesebb ministerek azt hiszik, hogy ha csupán ezen formakérdésen fogna az alkudozás meghiusulni, ez rossz következtetéseket szülhetne, rossz vért okozván úgy az örökös tartományokban, mint a szövetségeseknél, mások azt hiszik, hogy a nádor, a primás és Pálffy által a császár nevében tett ígérek elegendők lesznek a nép nagyobb részének meghódítására s bevárandónak hiszik a hatást, melyet ezek közzététele fog azt országban előidézni. — Salm némely észrevételeiből író az következteti, hogy a bécsi kormány igyekezni fog az alkudozásoknál mellőzni a mediatorokat. Ez Seilern tanácsa és míg ez befolyással birand, addig az alkudozások sikerre nem vezethetők. — Író nem ismeri a szívek titkait, de ítéljen a miniser Rákóczinak bizodalmas leveléből, melyet neki s Bruyninænek írt s melyben mondja: „Önök igazságtalanok lennének irányomban, ha azt hinnék, hogy csak halasztás végett nem fogadom el önök mediatioját; ennek egyedüli oka a kevés őszinteség a császári ministerek részéről, kik soha sem szólnak a biztosítékról, e nélkül pedig a mediatio elfogadható soha sem lesz. Én irtam az ország rendjeinek, hogy az egyik s másik elfogadására felhatalmazzanak úgy önök, mint a svéd s porosz királyok részéről. — Jó lenne tudatni az udvarral, hogy csak időt vesz, ha az alkudozásoknál előbbi szokásos s jólismert eljárását követi. Az udvar ismeri sérelmeinket, melyek orvoslását nem a békeszerződésben, hanem a király esküjében kell keresni. Én nem adhatom be írásba ezen sérelmeket, mert arra esküdtem, hogy az érdeklettek nélkül alkudozásokba bocsátkozni nem fogok. Itéljenek önök őszinteségemről selmeczi nyilatkozatom után, s abból, hogy a mediatio s biztosíték elfogadása végett összehívtam az ország rendjeit. Időnyerés végett kérem önöket, küldjenek nekem útleveleket azok számára, kiket önök uraihoz akarok küldeni, hogy nekik forma szerint köszönetet mondhassak; ezt idővesztéssel más uton is megtehetem. Kérem önöket, hogy ezen levelem a mediatio okmányai közt meg ne jelenjen.“ — Ezekből látszik, hogy a biztosíték a főkérdés; író reméli, hogy a magyarok elállanának a svéd s porosz ki-

rályok hozzájárulásától, ha az udvar eggyenesen elfogadva az angol s hollandi kormányok által nyújtandó biztosítékot. E nélkül 40,000 ember kell a zavarok legyőzésére s ezzel a császár most nem rendelkezik. Így ezen háború eltarthat tovább mint a francia háború. — Sutton levelei szerint a törökök még békés indulatban vannak, de erre biztosan számítani nem lehet. — Bruyninx s író igyekezni fognak a garantiát elfogadtatni s e czélra pártot csinálni a ministerek közt. — A Rákóczi által kívánt utleveleket nem adják, igyekezendenek reábeszélni őt, hogy írásban mondjon köszönetet a mediatioért. — Szirmay titkára 22-kén Bécsbe jött s sok irományt hozott a hadi foglyok kicserélésére vonatkozólag. Szirmay többi közt azt írja, hogy nagy reményt helyez Rákóczi a török pártfogásba, sőt Svédről is közönségesen beszél. — A császár halála óta semmi nevezetes esemény nem adta magát elő sem a magyar sem a császári seregnél. — *Eredeti levél.*

Staté Paper Office Germany N° 183.

Vienna, 27th May 1705.

Rigth Honble

The large volume I sent you by last post may be reduced to two heads: 1st The Malcontents decline entering into any Treaty, or even accepting the Mediation, till they can be assured by a guaranty, that the conditions to be agreed on shall be duly executed. 2dly They desire that what shall be granted them, may not be reputed new concessions (whereof the interpretation may depend on the Prince's Will, or the decision of future diets) but that those heads be positively and expressly declared, to be parts of their known laws and constitution, which they would have understood to be restored only and confirmed by the present convention.

The Hungarian nation is naturally very distrustfull, and after having been frequently exposed to violent treatments, they think themselves obliged to proceed with the greatest caution, in hopes of securing their rights and liberties for the future.

On the other hand, most of our Ministers are for screwing up the sovereign authority to the highest degree, and therefore are apt to represent any compliance in the

point of Guaranty may prove an injurious diminution of the regal authority, of which (they say) a Prince ought to be particularly jealous at the beginning of his reign, and should not allow his subjects any seeming advantage over him while he can put himself in a posture of doing himself justice by force of arms.

These are the ordinary discourses, which Mr Bruyninx and I are obliged to hear from the Prince of Salms and some of his confidants, who hope we would not obtrude our guaranty on his Imperial Majesty, or blame him if he does not readily accept it. To moderate which reflexions I took the liberty of telling the Prince, that we did not pretend to advise much less to prescribe, but left the court entirely to make their own judgement, what might probably be most suitable to their convenience and necessity, and if it appeared to be for their Interest to admit of a Guaranty, I made no question but they would have recourse to Her Majesty and the States General. I am obliged to be a little nice in this point, since offering too freely may be a means of drawing a refusal, and prostituting what ought to be courted as a generous act of Her Majesty's friendship.

Those of our Ministry who are most moderate, think it will be of dangerous consequence and raise clamours both in these countries, and among the allies, if the Negotiation (which otherwise appears to be in a fair way) should miscarry meerly upon this Punctillio. Others suppose the assurances, given by the new Emp^r in his Letters Patents, seconded by cardinal Collonitz, the Palatin and Count Palfy, in their respective exhortations, may be of force to persuade great part of the Populacy, and some of the Nobility, to have recourse to the present Emperor's mercy and goodness, without demanding any other security, than that of his Royal word, and declaration; and upon these suppositions, they think it may be proper to suspend returning any answer to the letters, lately brought hither by the two deputies, till other packets shall arrive with notice, in what manner the Malcontents behave themselves since they received the news of the Emperor's death, and those assurances which they imagine may have a very powerfull

effect towards bringing them to submission. Whereas I am of opinion 'tis only losing so much time, and by some broad hints, which the Prince of Salms, and others, have let fall, Mr Bruyninx and I suspect, these ministers will at last endeavour to do their business, without using our Mediation. This has been Baron Seilern's advice from the beginning, and often I consider the influence he has gained over the Prince of Salms (who calls him the honestest man of the court) I can hardly expect the Negotiation should have a good issue. For certainly this minister was the chief cause that the congress at Schemnitz was ineffectual, and as long as his suggestions can find admittance, the Malcontents will be represented to act without any sincerity at bottom.

How their hearts may be inclined I dare not pretend to Judge, but leave you to make your own reflexions on a familiar letter, which Prince Rakoczi has been pleased to write to Mr Bruyninx and me, in French; Wherein he explains his thoughts with more freedom than he did in Latin, and leaves us to make our own use of it, yet desire it might not appear among the acts of the negotiation.

Erla, le 28me d'Avril 1705.

Vous me ferez un tort sensible, Messieurs, si vous seriez persuadez, que je ne cherche que des Prolongations en differant de reconnoitre la Mediation. Je vous donne ma parole que cela ne provient que de la peu de sincerité, que les Ministres de l'Empereur font paroître de leurs Cotéz, ne parlant rien de la Garantie, sans laquelle la Mediation ne pourra jamais être acceptée: J'ay écrit pour cet effect aux Etats du Royaume, pour être autorisé de l'accepter l'un et l'autre, aussi bien à l'égard du Roy de Suede et de Prusse.

Il seroit tres utile de faire connoître à la cour Imperiale, que les maximes qu'elle avoit autre fois mise en usage dans des Traittés de paix, sont connues, et qu'on ne fait que perdre du tems en les suivant.

La ditte Cour semble à connoître les infractions à nos Loix, et l'on veut decider par la Traitté, des Grieffs, auxquels le remede se trouve dans le serment de Sa Majesté.

Et encore dans des points que vous m'avez envoyées, l'on ne parle pas de quelques Principaux, qui nous sont très sensibles. Vous souhaitez que je les represente signez, pour que l'Empereur puisse donner une Reponse plus droite la dessus, mais apparemment l'on me veut engager d'agir contre mes sermens, de n'entrer dans une Negotiation, sans la participation des interessez: Seroit il juste et possible de vouloir proposer les blessures et offenses des états si diverses, qui ne sont connus que d'eux mêmes?

Jugez donc plutôt de ma Sincérité, autant par ma Declaration à Schemnitz, que par la Convocation que je feray de la noblesse, pour sçavoir leurs Sentimens, et approacher la Negotiation, en esperance que la Mediation la rendra bonne avec la Guarantie.

Puisque je ne scaurois douter de l'acceptation de la ditte Guarantie, si l'on souhaite de traiter de bonne foy, Je vous seray oblige, et vous profiterez du tems, si vous me faites avoir des Passeports pour ceux que J'envoieray à Vos Maîtres, pour les remercier avec des formalités dues. Ce que sans la participation mesme de la cour Imperiale, je pourroit faire par des autres vois, si je voudrois prolonger le Tems.

Je vous prie que cette Lettre ne soit mise parmi les Actes de la Negotiation, car je veux qu'elle ne serve, que pour vous faire voir mes sincères sentimens, selon lesquels vous vous pourrez regler.

These expressions are clear enough, and need no explication: Therefore I shall only observe once more that the Guaranty is the main point insisted on; And though it appears extravagant and unreasonable, that Prince Rakoczi should propose at this time of day, the concurrence of Sweden and Prussia, after we have been labouring a year and a half, without any assistance from those Princes, yet we are of opinion, we might easily persuade the Hungarians to desist from those two, if we could induce this court to cut short, and declare roundly for Her Majesty and the States General. In which point we had gone a good way with the late Emperor, as Count Harrach, and others of the

late Ministry can attest; But the dispositions are not the same under the new regent, who may alledge he has yet given no offence, nor can be accused for having broke his word, which circumstance has indeed its weight, but bears no proportion to that great interest and advantage he might reap by quieting these disorders at the beginning of his reign, by this one act of sincerity and goodness, without which it is to be feared, the old Jealousies may revived, and then the dispute must be decided by a force of $\frac{m}{40}$ men, which the Emperor is hardly in a condition of bringing together at present. With a less number, the war is likely to prove as ineffectual as hitherto, and may chance to spin out longer than that wherein we are engaged against France.

No. 1 By letters I received yesterday from Sir Robert Sutton (whereof I add here an extract. No. 1) the Turks seem still inclined to keep peace and quiet; Yet there is no depending upon a government subject to quick and violent Revolutions; and it will be a strong temptation to them to take a share in the quarrell, if the Hungarians should offer, as the price of their assistance, to deliver up to them several Fortresses taken by Famine, and which will cost the Imperialists some years before they are recovered by the sword.

No. 2 These reflexions and others of this kind, suggested by the Arch-Bishop of Colocza in his Letters to the late Emperor, ought to make this court hearken to an accommodation almost at any rate. And the Pensionary argues very prudently with Mr Bruyninx, by supposing this conjuncture to be most favourable, for many good reasons, which you find in the inclosed.

Mr Bruyninx and I shall endeavour to improve these hints as we see occasion, and try, under hand, to form a Party among the most moderate of our ministers, whereby His Imperial Majesty may be persuaded to accept the Guaranty, without hesitation; or at least to propose some expedient under a less offensive name, which the Hungarians however may conceive to be an equivalent security.

As to Prince Rakoczy's desire of passports for some persons he intends to send into England and Holland, We must find excuse to dissuade him from those thoughts, till

matters are more ripe; For though (as he says) he might indeed dispatch his Deputies round about through Poland and Prussia yet I conceive Her Majesty and the States General would not be willing to receive them, without the Emperor's consent, for which reason we shall again advise the Malcontents, to express their thanks for the Mediation by Letters only, which we shall undertake to transmit, That being the most speedy and proper method, as we suggested to Baron Szirmai and the two Deputies on the 2^d of April, when they first asked our judgement in that point.

We shall likewise adhere to that opinion as to the Guaranty, if we find this court inclinable to accept it, by giving Prince Rakoczy to understand, that we are sufficiently authorized to tender it, and that there is no necessity for their making particular application to our sovereigns on that occasion.

On the 22^d Baron Szirmai's secretary arrived likewise from Hungary, and has brought us large packets from his Master, in answer to the directions we sent him 6 weeks ago, from the council of War about the Exchange of Prisoners; Which stories are too long to trouble you with, after the inconvenience I have already given you; However I must not omit sending you an Advertisement I find at the close of his letter. *Si Tractatus succedere nequit, in protectione Turcicâ spes magna posita est, imo et de Suecicâ etiam communiter gloriatur, cujus tamen ego realitatem asserere non audeo.*

To morrow a courier will be despatched for Turkey, with the news of the Emperor's death and that his successor is disposed to maintain the Peace of Carlowitz. About 2 or 3 months hence a minister of note may be sent thither, to renew those assurances with more solemnity, but the person is not yet named, nor is it determined whether he shall be an ambassador or envoy, the present Grand Signor having lately made use of the second Character only, on the like occasion.

Since the Emperor's death we have heard nothing of moment from either army in Hungary. The Malcontents having suspended their incursions into Moravia, tho' they

were prepared for such an enterprise; and the Imperialists continue to refresh themselves in the Islands of Schütt except a strong party which has been employed in convoying stores of provision to Trenschin, which place they are said to have releveld on the 18th instant.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

325.

Stepney Marlborough herczeghez. Salm hg. nem csak a jótálást nem, akarja elfogadni a magyar alkudozásoknál, de ugy látszik a mediatorokat is szeretné belőle kiturni. Midőn ugyan is Bruyninx azon észrevételt tette előtte, hogy sem Kolonich sem a nádor nem kedvelt egyének Magyarországbán, s tán több sikere volna a király által adott biztosító ígéreteknek, ha ezeket a mediatorok által tenné, a herczeg ezen észrevételt hallgatással mellőzte. Azóta hallják, hogy a kormány a nádor által kívánja ezen ügyet intézni, kinek tiszte a fejedelem s népe között közbenjárónak lenni, de ennek a magyaroknál most semmi hitele nincsen. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Marlborough.

Vienna, 27th May 1705.

My Lord.

I have received the honour of your Grace's letter from Mastricht of the 11th inst and heartily wish I could give any hopes of promoting the Negotiation with the Hungarians, but by the long Relation your Grace finds here you will perceive the Prince of Salms is so far from admitting our Guaranty, that we begin to suspect these people would endeavour to shuffle us out of the mediation if they could handsomely; for when Mr Bruyninx proposed to the Prince of Salms that the Hungarians having no great opinion of Cardinal Collonitz nor of the Palatin, might not possibly respect their Admonitions so much as the friendly advice

we might give them in a letter to Rakoczi on the Emperors death and the New Regency, the Prince passed it by, and we are told since they think to do their business by the Palatin only, whose office it is properly to mediate between King and People; But his credit and authority is very low with them at present; and thô I am very indifferent by what hands or methods the Peace be produced provided it be brought about, yet I can not but be a little solicitous that the first step of this Reign may be right and successful, and that the pains I take in this commission may not prove altogether useless.

I remain etc.

(G. Stepney.)

326.

Stepney lord Hallifaxnak. Lord Paget azért volt oly nehézkes a kiküldetés elfogadásában, mert előbb Schlick- és Thieltől kérdezte, ha valjon a bécsi udvar szándékozik-e alkudozásba bocsátkozni s van-e kilátás rövid idő alatt végezhetni. Ezek valószínűleg megmondták neki az igazat s azért nem fogadta el a kiküldetést. — Író megtett mindent a mit lehetett, és ha az angol ministerek rég adtak volna neki szigorú utasítást a biztosíték követelésére, a mint ő kérte, úgy már lehetett volna czélt érni. — Másolat.

State Paper Office Germany, 186.

To Lord Hallifax.

Vienna, 30th May 1705.

(Kivonat.)

My Lord.

The reason of my Lord Pagett's being so tedious in his capitulation, was till he had consulted Count Schlick and Referendaire Thiel (who were his two oracles at Carlowitz) whether this Court was inclined to treat, and there were any hopes of making a speedy conclusion? I 'me apt to believe they told his Lord^p the plain truth, and that

determined him in the Negative. But if he had proceeded, 'tis an even wager the Malcontents would never have admitted him for the reason you find here enclosed, which you will burn when you have done with it, for I have not sent it to the Secretary of State, because the case is now otherwise decided, and I would not have him or any man else fancy that I have any design of prolonging my stay here. Time was when I might have been of use if from the first moment that ill offices had been done, Our ministers had entered warmly and sustained the cause I was employed in; for these people must be bullied, and the Emperor's person only used with respect. I have acted with a great deal of Zeal, for it is in my nature to be laborious and earnest when I undertake anything; But the warning I have had will teach me to abate much of that humour and to be of the fat Monks opinion, fungere Officio taliter qualiter, which is more easy and safe for the present, and is likely to be of longest duration.

I have had the good fortune to bring the matter to bear so far as it can go; We want nothing but a Guaranty, which the Hungarians positively demand, as a condition without which they will go no further, and this Court thinks the Sovereign Authority would suffer by admitting it. I stated the case in as plain terms as these are 4 months ago, and begg'd to be informed whether the Queen was willing to urge the point of guaranty: I'm yet without an answer, and have told the Secretary plainly I will not expose myself to new censures upon account of fresh Sollicitations, till I am authorized by positive directions one way or other; For I am learning to grow as indifferent as other people.

I am etc.

(G. Stepney.)

Stepney Harley miniszternek. A volt császár fő udvari tisztjei és a testőrkapitányok tudósítottak, hogy e hó 15-kén fel fognak mentetni hivatalaiktól. — A dán csapatok Magyarországra

fognak küldetni Bajorországból vagy két hét múlva, ezek száma 6000; igen jó katonák. — Salms herczeg mondta íróknak s Bruyninxnek, hogy ezen hadi készülétek daczára is a császár hajlandó az alkudozások új felvételére, de a biztosítékot el nem fogadhatja. A herczeg maga nem meri neki azt tanácsolni, de mihelyt a többi ministerek is ki lesznek nevezve, egy bizottság fog ezen ügy vezetésére alakulni. Addig látni fogják azt is, hogy mi benyomást tettek a magyarokra a császár jó nyilatkozatai és a bibornok primás s nádor levelei. Író szerint ez mind csak idővesztés. — Buccelini gr. a volt udvari kanczellár felmentetett hivatalától, kap 20,000 frt nyugdíjat három évig. Helyette Seilern és Sinzendorff nevezettek egyenlő ranggal, ők együtt fogják a rendeleteket aláírni. — Ma reggel letették az esküt. Pálffy Miklós gr., ki a volt császár alatt a lovastestőrök kapitánya volt, az özvegy császárné lovászmesterévé nevezetett. Molart gr., ki főkönyhamester volt, megmaradt a császárnénál ezen hivatalban. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 3^d June 1705.

Right Honourable,

On the 30th of last month the Grand Maitre, the Grand Chamberlain, the Grand Marechal, and Master of the Horse to the late Emperour, had intimation from the Chancery of the Court, That they, and the respective Officers under them, were to be discharg'd on the 15th instant, after they shall have assisted at the Exequies. The Captains of ye Horse and Foot Guards are to be dismiss'd at the same time.

On the 1st instant Mr Bruyninx and I were call'd to Court by the Prince of Salms, who told us by order from the Emperour, that the Danes were design'd for Hungary, as soon as the troubles in Bavaria would permitt of their being brought down this way; I hear they are to embark near Straubing, and are expected hereabouts within a fortnight: They are compleatly 6000 men, as good Troops as any in the Service.

The Prince then told us, notwithstanding these preparations for carrying on the War in Hungary, the Emperour did not intend to neglect the means of procuring peace, yet could not resolve to accept of a Guaranty, which

might be reputed an injury or weakness in the beginning of his Reign; Nor could He (the Prince) alone venture to advise it, But as soon as the several degrees of Ministry shall be declar'd, a Commission would be settled for the guidance of this Negotiation; And by that time he believ'd we my discover what Effect the Emperours Patents, with the Letters from the Palatin and Cardinal, have produc'd on the minds of the Malcontents, and a right Judgment be made after what manner this transaction ought to be pursued. These fair words are meer amusements and loss of time, for instead of gaining the Hungarians while they seem favorably enclin'd upon the Change, the Design is to draw new Forces against them, from which rumours they will be apt to conclude there are no hopes of a friendly composition, and their despair may tempt them to pursue the Warr with greater Violence than ever; tho' as yet we hear nothing of their motions.

Some of the changes expected in the Ministry, have been declared this morning.

Count Bucelini, after having serv'd the late Emperour 11 years as Chancellor of Austria, or of the Court is remov'd; Yet to soften his fall, he is to have a Pension of 20^m florins for 3 years, out of one of the Emperour's Domains in Stiria. He is an honest plain man, but had not all the qualifications necessary for executing an Office of such importance and extent; For this Chancery has the direction of all the Politick Interests of this Family, with the Government of many large Provinces; Such as the County of Tirol, with several Tracts in the Empire compris'd under the name of Austria Anterior; All Upper, Lower, and (what we call) Inner Austria, by which last is understood Stiria, Carinthia, Carniola, Goritia, and Istria. Nor did that Jurisdiction only extend to civil Affaires, but to the Placing of Military Officers, and the menagement of the Revenues troughout those Countries. Which Administration, being to bulky, and indeed unnaturall, frequently occasion'd disputes during the late Emperour's Reign; However that Prince being a tenacious observer of ancient practice, could not be prevail'd with to reform that Custome,

tho' never is inconvenient; But the present Emperour has broke through those Niceties by separating the Military part, as well as the Revenue, and annexing them more properly to the Council of Warr and to the Chamber leaving to the Chancery of Austria the direction only of State Affaires, and matters of Justice.

This Office will now be executed jointly by Baron Seilern and Count Sinzendorff, who are to be alike in Power, Salary, and Perquisites, and are to sign all Acts together. The latter was in hopes of having the Precedency, because he was an elder Privy-Councillor under the late Reign, but the former has obtain'd the Point, being of greater Age and Experience. This morning the Oath was Administered to them both, in the Emperour's presence, by the Prince of Salms, after he himself was sworn as first Privy-Councillor. By next post we expect the other Ministers will be nominated, particularly those who are to be employ'd in the Chancery of Bohemia.

Count Nicholas Palfy, who was Captain of the late Emperour's Horse-Guard, is made Master of the Horse to the Empress Dowager; and Count Molart who was grand Maitre de la Cuisine, continues to serve Her Majesty in that Office.

I am with respect

Sir

Your most humble & obedient servant

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

328.

Stepney Cardonnellek. Sinzendorff gr. fél kanczellár lett, az ő másik fele olyan jó jezsuita mint la Chaise atyja. Író Sel-meczen tanusított magaviseletéből és az újonnan megtért buzgó-ságából ítélve, nem adna három fartingot mindazon eredményért, a mit itt alkudozás útján elérni lehetend a magyar ügyekben. Az egész eleitől fogva végig nem egyéb tréfánál, a mint ez ki fog tűnni. — Másolat.

State Paper Office Germany 186.

To Cardonnel.

Vienna, 3^d June 1705.

(Kivonat.)

My letter of occurrences will tell you that C. Sinzen-
dorff is a half a Chancellor which does not satisfy him.
However you will not grudge him a letter of Congratulation,
and I have already made him, my Compliment. His other
half is as much a jesuit as Father la Chaise and by his
management at Schemnitz, and the Zeal that is necessary
to distinguish a new convert, I would not give 3 farthings
for all that I or any man else can negotiate here in ye busi-
ness of Hungary. The whole direction from the beginning
to ye end is a jest and will appear so at long run.

I am etc.

G. Stepney.

329.

*Stepney Harley miniszternek. Az előbbi császár alatt volt 160
államtanácsos száma most 34-re szállított le. Ezek névsorát
mellékelve küldi. A régi miniszterek majdnem mind benne van-
nak. — Most már a tanács meg lévén alkotva, várhatjuk, hogy
a munka is megindul, különösen a magyar ügyekbeni bizottság
megalakítása. Általánosan azt hiszik, hogy a császár nem fog,
mint atyja tette, külön miniszteri tanácsot alkotni, hanem a ta-
nácsosokból alkalmilag néhány fog tetszése szerint meghívatni. —
Átküldi a levelet, melyben a császár tudatta az erdélyi ren-
dekkel trónrajutását. Rabutint biztosították, hogy rövid idő
alatt segélyt kap. Glöckelsberg megy oda 5000 rác és 2000
német katonával. Visz magával összesen 30.000 frtot a rácok,
a budai, eszéki, szegedi, aradi és nagyváradi várőrségek számára
s sokkal többet Erdélyország részére. — Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 6th June 1705Right Honble

(Kivonat.)

By the list I had the honour to send you not long since
of a Hundred and Sixty persons who were actually of the

Privy Council of the late Emperor, you would naturally have conceived that a Regulation was necessary. I am now to acquaint you that Reform is made and the Number reduc'd to Thirty four, whose names & Rank you will find in the Paper which accompanies this;*) and will be pleased to observe that most of the old Ministers (particularly those who were of the Conference, or Cabinet Council) are continued under this Regency.

Now the Council is settled, we may expect to hear shortly of some Advance in business; particularly how the Commission is to be composed, which is to have the direction of the Affairs in Hungary. 'Tis the general Opinion that the present Emperor will have no Ministers of the Conference (or Cabinet Council) as his Father had, but will call such Members of the ordinary Council to assist him as he shall judge proper for the Debate in hand.

I add herewith letters which the Emperour has writ to the Regency and the States of Transilvania, giving them notice of his Fathers death, and His Accession to the Government. They were forwarded by an Express 5 days ago, with Assurances to Count Rabutin, that a speedy succour shall be sent him of men and money by General Glöckelsberg; who lately surrendered Zathmar, and is to head a body of 5000 Rascians now gathering near Esseck, to be join'd by 2000 Germans. He carries with him 8000 Florins for the Rascians, 5000 for the Garrison of Buda, 5000 for Esseck, 4000 for Segedin, 3000 for Arad, and 5000 for Great Waradin, with a much larger summ for Transilvania; but he is likely to find it a difficult matter before he can arrive there.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

*) Lásd a mellékletet.

Melléklet a 329-ik számhoz.

*József császár által 1705. június 5-kén kinevezett állam- vagy
belső titkos tanácsosok névjegyzéke.*

State Paper Office Germany 186.

Conseillers d'Etat de l'Empereur Joseph.

Declaré le 5me de Juin 1705.

Le Prince de Salms, Grand Maitre et premier Ministre.

Comte de Harrach, Grand Maitre de l'Emp^r Leopold.

Comte de Ottingen, President du Conseil Imp. aulique.

Prince Esterhasi, Palatin d'Hongrie.

Comte de Mansfeld, Grand chambellan de l'Emp^r Leopold.

Prince Adam de Lichtenstein, le plus riche sujet de tous
ces pais.

Comte de Kinsky, Grand chancelier de Boheme.

Prince de Lobkowitz, Grand Maitre de l'Imperatrice.

Comte de Martinitz, Grand Marechal de la Cour de l'Emp^r
Leopold.

Comte de Traun, Marechal de Pais, ou chef de la Noblesse
de la Basse-Autriche.

Comte de Thurn, Grand Maitre de l'Imperatrice Douairiere.

Comte Bucelini, cy-devant chancelier de Cour.

Le Cardinal Kollonitz, Primat et grand chancelier d'Hongrie.

Comte Phil. de Dietrichtstein, Grand Ecuyer de l'Emp.
Leopold.

Comte de Trautsohn, Grand Chambellan.

Prince de Dietrichstein, Grand Ecuyer de sa Mat^e Imp^{le}.

Comte de Waldstein, Marechal de la Cour.

Duc de Moles, Qui tient la correspondance avec le Roy
d'Espagne

Comte Stahremberg, President de la Chambre.

Comte Windisgratz.

Baron Seilern, }
Comte de Sinzendorf, } Chancelliers de Cour.

Comte de Wratislaw, Sous-chancelier de Boheme.

Comte de Wels, Stathalter ou Gouverneur de la Basse-
Autriche.

Le Cardinal Grimani.

Comte de Herberstein, Vice-President de Guerre.

On a nommé aussi en même tems huit autres qui sont absents, et qui trouveront leurs places les Marques suivantes:

Prince Eugene, President de Guerre.

Prince Jean Sigfried d' Eggenberg, Directeur du Conseil d'Autriche. Interieure à Gratz.

Joseph de Lamberg, Gouverneur de la Haute-Autriche.

Comte Wenslaus de Sternberg, Grand-Maitre de Boheme.

Comte Tschernin, Ober-Bourgrave ou Vice-Roy de Boheme,

Prince Antoine de Lichtenstein, Grand-Maitre de Roy d'Espagne.

Cardinal Lamberg Premier Commissaire Imperial à Ratisbonne.

Le Duc de Saxe, Zeitz . . . Eveque de Raab, et Plenipotentiaire de l'Emperenr à Cologne.

330.

Stepney Harley ministernek. Tegnap Salms herczeget emlékeztette, hogy most ideje volna a magyarokkal való alkudozásokat ujra megindítani. Ők a császár halála után Bécsből várják az első lépést s addig alig fognak valamit tenni, míg onnan nem jön a kezdeményezés. A herczeg megígérte, hogy ezen ügy a legrövidebb idő alatt elő fog vétetni. Író várja a királyné utasítását a biztosítékra nézve. — A seregek Magyarországbán mindkét részről eddig tétlenségben maradtak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 10th of June 1705

Right Honble

(Kivonat.)

I took occasion yesterday of reminding the Prince of Salms, that now the Ministry is settled and these Ceremonies performed, there is no excuse for not reassuming the Negotiation with the Malcontents, who since the Emperor's Death

are expecting fresh overtures from hence, and till they shall receive them are not likely to make any new Step towards an Accommodation. He assur'd me those matters should be examin'd in a very short time; and I forbear pressing him any further, till I receive her Majesties special directions how I am to proceed in the Article of the Guaranty. For notwithstanding Count Palfy pretends to have receiv'd this morning an information from Presburgh, That the Hungarians may be dispos'd to treat without it, I can give no credit to that report till I have it confirm'd by some better Authority.

The Imperial Army under General Erbeville lies still in the Island of Schütt, Nor have the Hungarians of late given any disturbance on the Frontier.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

331.

Stepney Harley ministernek. E hó 8-kán Salms herczegnél tanácskozás tartatott a magyar ügyekben. Jelen voltak Ottingen, a négy kancellár, a hadi tanács alelnöke. Consbruck államtitkár és Tiel hadügyi referens. Ez utóbbi vitte a jegyzőkönyvet, mert a magyar ügyek rendesen a hadi tanács által kezeltetnek, miután az fegyverrel meghódított országnak tekintetik. — Tegnap tettek jelentést a császárnak, de íróval s Bruyninxel mitsem közöltek eddig, a mit nem jó jelnek tekint. Azonfelül az új tanácsosok előtt ezen egész ügy ismeretlen, egyedül báró Seilern van köztük, a ki már előbb foglalkozott vele, ő pedig köztudomás szerint részrehajló. Wratislaut úgy látszik már magához terelte, ki a két magyar küldöttet arra akarta vinni, hogy ezen alkudozás a külföldiek kizárásával csupán a császár s alattvalói közt intéztessék el. — Nagy készülétek tétetnek Magyarország ellen. Cusani tábornok tegnap oda vissza küldetett fontos rendeletekkel s egy kis pénzzel. Schlick utána fog küldetni rövid idő alatt 200,000 forinttal, mely hét nap alatt behajlandó Ausztriában. — A magyarországi és erdélyi várórsé-

geken felül a jelenleg ott Eberville alatt lévő seregek 9000 lovas és 12,000 gyalogból állanak, azonfelül a 6000 dán oda küldetik. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 13th of June 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 8th instant a Conference was held on the Business of Hungary in the Prince of Salms Appartment, where were present Count Öttingen, who has the Chief management of Affairs in the Empire till a Vice-Chancellor is appointed; The four Chancellors of Bohemia and Austria, Viz Count Kinsky, Baron Seilern, Count Sinzendorff, and Count Wratislau; and the Vice-President of Warr Count Herberstein. They were assisted by the Secretary of State Monsr Consbruck (as dependant on Count Öttingen) and by Mr Thiel the Referendaire of Warr, who kept the Protocol because that office has usually the direction of what concerns Hungary, wh^{ch} is reputed as a conquered Kingdom.

Last night they made their Raport to the Emperor, whereof I cannot yet give you the contents, no part of it having been communicated to Monsr Bruyninx or me; which circumstance I take to be no promissing one. Besides, all these Ministers are perfectly strangers to the matter in hand, Count Harrach, Count Mansfeldt, the Prince of Lichtenstein, and Count Palfy (who were formerly of the Conference) being entirely laid aside, and nobody remaining who had any Share in the Transaction hitherto except Baron Seilern whose partiality is sufficiently known, as well as the Credit he has with the Prince of Salms, by which Authority He will not fail to influence the rest. His Maxims already discover themselves in Count Wratislau, who has been tampering with the two Hungarian Deputies (as they themselves confess'd to us) endeavouring to persuade them, that it were better to adjust this Domestick difference between the Emperour and his subjects without the Intervention of any Foreign Potentate. Which suggestion may help to confirm the suspicion I have had a good while, that the present

Ministry is so farr from accepting Guaranty, that they will doe their utmost to shuffle us even out of the Mediation, if they can fairly bring it about, notwithstanding the pains we have been at to serve them. But I forbear troubling you with the Guesses or reasonings on this subject, since within four or 5 days we may expect to know with Certainty what Measures and Resolutions have been taken.

Great preparations are making for Hungary; and Lieut. General Cusani, who has been here a fortnight representing the wants of the Army in the Schütt, was dispatched thither again yesterday, with large orders and some Money: Count Schlick will follow shortly with $\frac{m}{200}$ florins more, which are to be rais'd in the Country of Austria, within 6 days. I have had the honour frequently to represent to you, that besides the Garrisons in Hungary and Transilvania, the Troops General Eberville has now under his command are computed at 9000 Horse and 12,000 Foot, and that the 6000 Danes now in Bavaria are likewise order'd this way. Thus you see their Warr in Hungary is likely to be sustain'd whatever becomes of those in Italy and in the Empire.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

332.

Stepney Harley ministernek. Mellékletben küldi másolatát Hedges ministerhez tett jelentésének, melyben a császár által más fejedelmek irányában használt Majestas és Serenitas címekre nézve tökéletes felvilágosítás adatik. — A császári kanczellaria egy fejedelemnek sem adja a Majestas czímet. A francia királynak mindig a császár sajátkezőleg ír ugynevezett lettres du cachet, melyekben neki a Majestas czímet adja. Irónak nagy bajjal sikerült kieszközölni, hogy előadandó nagyobb alkalommal az angol királyné is kapjon a császártól ilyen levelet. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna 13th June 1705.

Sir,

I have received the hon^r of your letter of the 15/26th past, and send you herewith a long relation*) I made two years ago to Mr Sec^y Hedges upon the styles of Ma^{ty} and Serenity, which will fully explain that matter to you. The Imp^l Chancery gives no King the title of Ma^{ty} and for that reason the French King receives no letters from the Chancery in Latin, but puts ye Emp^r to the trouble of writing with his own hand (as letters of Cachet) even Creditalls, Recreditives and the like. With much ado I obtained at last this method of writing to her Ma^{ty} on Extraordinary occasions only, but they will hardly be brought to make a constant practice of it; and I leave you to judge if her Ma^{ty} would be satisfied to be at the inconvenience of writing all her letters herself. If so, now we are in possession of receiving letters of cachet, and of answering after the same manner. We may by degrees let those of the Chancery in Latin fall away insensibly, and keep entirely to the former practice, whereby we come into the same method that is observed with ye French King.

You will find in my long relation of this evening in what classes and Provinces our Ministers are now divided: I am fallen into as good hands as I could desire by having Count Sinzendorf for my Commissioner, who is a friendly and fair conditioned gentleman, and who wishes well to the interest I serve. The Prince of Salms fancies he shall be able like a skillfull Huntsman to keep the Pack with a whip and a hallo to hunt close together within the breadth of a cloak, But 'tis more likely some will go astray and not know his voice, when they have a scent of their own before them which they like better. Time only must shew how far these dispositions are to be commended.**)

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

*) Lásd a mellékletet.

**) Ezen levél s a hozzá csatolt melléklet a magyar ügyekre közvetlenül nem vonatkozik ugyan, de az azon korban általános szokásban volt udvari szertartásokat illetőleg érdekes felvilágosításokat nyújt.

Melléklet a 332-ik számhoz.

Stepney Hedges miniszternek. Azon kérdésére mi czimet ad a császár leveleiben a francia királynak, és nem lehetne-e kieszközölni, hogy a királynénak *Majestas* és ne *Serenitas* czim alatt írjon, válaszólag előadja az ide vonatkozó szabályszerű eljárást. — Az előbbi császárok a francia királyoknak is csak *Serenitas* czimet adtak. A jelen császár (Lipót) azonban eltért ezen szokástól s mielőtt császárnak választatott volna, mint Magyar s Csehországok királya XIV. Lajosnak *Majestas* czimet adta leveleiben, a mi azóta szokásban is maradt. Az ily leveleket a császár mindig saját kezével írja olasz nyelven, s *lettres du cachetnek* neveztetnek. Ezeket ő mint osztrák főherceg s nem mint császár írja. A császári családdal vérrokonságban levő spanyol udvar irányában is hasonló eljárás használtatik, azonban némi eltérésekkel. A birodalmi kancellária ünnepléses levelei a spanyol királyokhoz is latin nyelven iratnak s ezekben csak a *Serenitas* czim adatik nekik is. Mint rokonnának azonban a császár sok levelet írt IV. Fülöpnek olasz nyelven *Majestas* czimmal. II. Károlyhoz írt bizodalmas leveleit pedig maga a császár szerkesztette és írta spanyol nyelven, ezekben is *Majestas* czimet adott neki. Ezen udvarnál egy harmadik levelezési mód is van szokásban, melyben az udvari kancellária latin nyelven és *Majestas* czimen ír, ezek az osztrák főherceg és nem a császár által írottaknak tekintetnek. — Az angol királynénak lehetne kieszközölni, hogy mint a francia királynak a császár sajátkezűleg írjon *Majestas* czimmal. De gondolják meg, hogy ennek következése az lesz, hogy a többi fejedelmek hasonlót fognak követelni. A porosz király bizonyosan nem enged elsőbbséget az angol királynénak. A dán király már is keresi és kívánja, hogy a császár által *Majestas* czimen szólíttassék levélben, mert a francia király megtagadta neki ezen czimet mindaddig, míg a császár azt neki meg nem adja. Író nem hiszi, hogy a császár engedni fog ebben. —

Másolat.

State Paper Office Germany 184.

Relation to Mr Secy Hedges upon his proposal
that the Emperor ought to give the Queen the title of Majesty instead
of Serenity.

Vienna, 15th August 1703.

By your letter of the 9th past you ordered me to acquaint you in what style the Emperor writes to the French King, and was pleased to ask my opinion what method ought to be taken towards obtaining for the Queen the title of Majesty instead of serenity, particularly in this favourable conjuncture.

I have inquired in all the chanceries and find the former Emperors gave the French King no other title than Serenity as appears by a letter from Ferdinand the 2, wherein he congratulates Louis the 13th upon his taking of Rochelle in the year 1629. In those days the Chancery of the Empire dispatched all such letters in letters in Latin; But it seems the present Emperor has altered that style, and from the beginning of his Reign to this day has never writ to the French King otherwise than what we call Letters du Cachet, prepared in Italian by a private person depending on the Chancery of the Court, who has a Pension for doing no other business, but composing these particular letters for the Emperor, the Empress &c., which afterwards they transcribe with their own hands; And this is supposed to be done by him as Arch-Duke of Austria only without engaging therein the dignity of the Empire.

By what treaty agreement or accident, His Imperial Majesty has given way to this Innovation I cannot learn, tho I have used great industry to do it. The most probable conjecture is, that during the interval between his Father's death (which happened in April 1657) and his being made Emperor in July 1658 he could not avoid giving the French King the title of Majesty, while he himself was no more than King of Hungary and Bohemia; And the French King being once in possession of that title has pretended to the same treatment ever since.

That this custome has been established above 40 years, will appear by the letter whereby the Emperor notified his

having put an end to the War between Sweden and Poland in the year 1661. And as a proof that this practice has been continued down to these times, I send you a letter from the French King two years ago, signifying (in his own language and under his own hand) his having recalled the Marquis de Villars the last envoy he had here: Which letter the Emperor answered by way of recreditave, in the same manner as you find.

This was the last intercourse of letters between the Court of Vienna and that of Versailles before the declaration of war; and since that time one letter more has passed from the Emperor notifying to the French King (as a Relation to the Austrian Family) the death of an Arch Duchess in April last; which letter was presented by the Nuncio who likewise transmitted hither the French King's answer to it in like form. This information is (I hope) sufficient in answer to your first demand, as to the method observed between the Emperor and the French Court.

Perhaps it may not be less to your satisfaction to know likewise what stile has been used with the Court of Spain, wherewith the Emperor has had the strictest Ties of Blood and Interest, and upon those considerations ought to have obliged that Nation in every respect, particularly in Punctillios, which they seem more fond of than of any thing that is more essential; Yet so it is, that those kings never desired any other Treatment than that of Serenity in all public letters, such as credentials or the like, which have always been prepared in Latin by the Chancery of the Empire, according to the form you find No 6, which is the Credential the late King Charles ye 2^d received from young Count Harrach, who was ambassador to him from the year 1690 till his death. I could send you copies of the like from that time upwards to Phillip the 2^d but this one is sufficient to prove, that in the Height of the Emperor's Freindship and Expectances from Spain, he never had such complaisance for that court and Nation as to give the title of Majesty. I mean in solemn letters as Emperor. But as a relation by several Marriages (even within the degrees prohibited) the Emperor has held frequent correspondences

with Philip the 4th particularly while he solicited for the Infanta. Of those letters I have read volumes in Italian, and send you a copy of one writ in 1665, wherein he treats that King with the style of Majesty throughout the whole Piece. The same title he used to his Brother in Law Charles the 2nd in all letters of Confidence, but I can send you none of those, since they were both composed and transcribed by the Emperor himself in Spanish, of which language he is a perfect Master, and takes great delight in it. Besides this intimate Commerce, and those solemn ones above mentioned, the Emperor had a third way of corresponding with the Kings of Spain when he had any favour either to grant or ask, wherein the Austrian family was not immediately concerned; Those letters are called familiar ones, and have been writ in Latin by the chancery of the court, but with the title of Majesty, under the lesser seal as coming from the Arch Duke only: Of that sort you have likewise a Pattern, by a letter writ 1697 in favour of Count Solari's family.

The question now is, Whether it be worth our contesting or proposing any change to be made in the usual method of Corresponding with the Queen, and putting her Majesty to the trouble of copying with her own hand (as the French King does) all letters of Cachet, instead of referring such business to be dispatched by the office as hitherto.

You see the point of honour is not concerned, since the crown of Spain, that ought to be first regarded here, has never insisted upon that ceremonial.

If her Majesty shall desire as a particular Mark of the Emperor's favour a private letter in Italian (like these I have sent you) under his own hand (which hardly you or any body else will read when you have it) I believe it may be brought about; and in my opinion, the most likely method of procuring it, will be, for her Majesty, upon any affair of Consequence, to write to the Emperor a Letter in French, which will naturally excite him to answer it in Italian, as he writes to the French King. But this I only suggest as what may be done on Extraordinary occasions, without making a common practice of it; for notwithstanding the infi-

nite obligations the Emperor and his Family have at this Juncture to the Queen, in consideration of what her Majesty has already done for them, and what may be further expected, I will not venture to promise you that these motives, or any other, will be powerful enough to induce this Court to change their Etiquette, of which they are tenacious almost to superstition; And I am humbly of opinion the advantage Her Majesty would gain by this Point, will scarce ballance the inconvenience the Emperor will be exposed to, when this mark of distinction shall come to the knowledge of other crowned heads, who after that precedent will be apt to demand a like Treatment of the Emperor, without considering the peculiar merit whereby her Ma^{ty} may have acquired it. The King of Prussia (for example) being most fond of such humours will be the first to fly into such Extravagancies by threatening to recall his troops or to quitt the Alliance, if the Emperor should refuse to gratify him in any point of Preeminence, which shall be granted to her Majesty.

To convince you that this inference is not too far fetched, I must acquaint you that the King of Denmark actually demands of the Emperor the title of Majesty, as His new envoy, Mr Weyberg discovered to me the other day in ordinary conversation, without knowing any thing of what you had writ to me on that subject. The Case is as follows. You know the late King of Denmark never received, even from the King of France any other Title than that of Serenity: But the present King of Denmark upon his accession to the Throne, immediately declared He would receive no letter from France without Majesty, and for want of it (you will please to remember M. de Chamilly, the French Ambassadour at his Court, was obliged to return to his house without having a Publick Audience, tho he was brought within the Palace with the King's Equipage in order to receive it. For the same reason Monsr de Poussin is not to this day allowed to keep a Chappell at Copenhagen, because the Credentials, he should have brought to legitimate him as Resident, bear not the title of Majesty. The French King excuses his not giving it upon Account that the Emperor has not yet granted it, and since the Difficulty sticks

here Mr Weyburg has orders to try if it be possible to persuade the Emperor to set the Example which the French King promises to follow: But I hardly think the Emperor will give way to it.

Having related to you the matter of Fact I expect your further directions after you have considered whether it be better to leave that string untouched, by letting the world go as it has done, or whether it be seasonable to use her Majesties Interest towards obtaining a Point, which will soon after be made common to all other crowned heads who will infallibly insist on that equality

G. Stepney.

I do not trouble you with copies of the several letters whereof mention is made in this.

333.

Anna angol királyné által Sunderland grófnak és Stepneynek kiadott oklevele, melyben a császár és annak magyarországi alattvalói közötti béke létrehozásában működésre felhatalmaztatnak. — Másolat.

State Paper Office Germany.

Roy. Lett. Book Nr. 4.

Full Powers

to the Earl of Sunderland and Mr. Stepney for Vienna. (Copy.)

Anna R.

Anna Dei Gratia Magnae Britanniae Franciae et Hiberniae Regina. Fidei Defensor & Omnibus ad quos praesentes Literae per venerint Salutem. Cum longo jam tempore florentissimum Hungariae Regnum intestino Bello laceretur et cruentae istae clades finitimas etiam Provincias non parum concutiant, Non possumus has miserias, non moerere omnes que vias tentare quibus pristina fruuntur pace et in Caesareae Suae Majestatis gratiam placide redeant Singularis amicitia quam non solum ex rerum necessitudine verum etiam ex animi affectione pro Caesarea Sua Majestate habemus, opti-

mis Nostris officijs uti ad res ejus promovendas Nos obligat, obligamur etiam ex benevolentia Nostra erga Bellicosam Hungariae Gentem Quae tot retro saeculis Christiani nominis propugnaculum contra Turcas extitit conari quantum in Nobis est, ut Mitissimae Caesareae Clementiae fructum percipiant, postulat Europae Salus, ut civiles isti furores in Augustissimae Domus Austriacae gloriam contra communem Hostem vertantur et Nobilis iste sanguis Hungaricus qui in glorie jam funditur pro Principe Suo legitimo, pro Patria in extinguendam Regis Galliae universaliter regnandi libidinem potius repandatur. Satis cognitam habemus Caesareae Majestatis clementiam nec dubitamus quin Hungarici etiam cruenti belli aerumnis tam diu afflicti pacis dulcedinem exoptent, ita ut nihil ad tam bonum et laudibilem finem obtinendum deesse videatur praeter intercessionem alicujus Principis cui res Augustissimae Domus Austriacae cordi sunt nec non Hungaricam Gentem benevolentia etiam prosequatur, Obnix igitur rogamus Caesaream Majestatem ut pacis conditiones subditis suis clementer indulgere, non dedignetur hortam Hungaricos ut ijs conditionibus oblatis arma statim deponant. Cum ad hae negotia gerenda ministerio cujusdam viri ad eas res idonei et paris uti necesse sit, Nos plurimum confidentes, Industriae, Prudentiae et fidei praedilecti et perpetuam fidelis Consanguinei Nostri Caroli Comitis de Sunderland et Baronis de Worm-Leighton Quem Ablegati Nostri Extraordinarij et Plenipotentiarij titulo ad Caesaream suam Majestatem missimus, et Nobilis fidelis et Nobis Dilecti Georgij Stepney Armigeri Nostri in Collegio Commercij et Indiarum Consiliarij et Nostri in Aula Caesarea suae Majestatis Ablegati Extraordinarij et Plenipotentiarij. Eisdem vel alter utrum eorum ad hoc munus praestandum Eligimus, Eisque vel Alter-utrum eorum plenam potestatem et omnimodam facultatem dedimus, Nostro nomine agendi et transigendi tam cum Caesareâ suâ Majestate quam cum ipsius Subditis Hungaricis Spondemus pons et promittimus bonâ fide Nos omnia rata grata et accepta habere velle, Quae Illi vel alter uti eorum vi hujus potestatis et facultatis tractaverint egerint & concluserint. In quorum majorem fidem et robur hisce praesentibus manu Nostrâ Regiâ Signatis, Si-

gillum Nostrum apponi jussimus. Quae Dabantur in Arce Nostra Vindesoriana Decimo Quinto die mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quinto, Regni Nostri Quarto.

334.

Anna angol királyné parancsa, melyben Nathan Wright lovagnak Angolország nagy pecsétje őrzének meghagyatik, hogy a lord Sunderland és Stepney részére kiállított meghatalmazásra a nagy pecsétet reá nyomja. — Másolat.

State Paper Office Germany.

Roy. Lett. Book. Nr. 4.

Warrant for affixing the Great Seal
to My Lord Sunderland & Mr Stepney's Commission.

Our Will and Pleasure is, That you forthwith cause Our Great Seal of England to be affixed to an instrument bearing date with these presents containing Our Commission to Our Right Trusty and Right wellbeloved Cousin Charles Earl of Sunderland and to our trusty and wellbeloved George Stepney Esq. Our Envoys Extraordinary and Plenipotentiarys to treat and conclude upon terms of accommodation between Our good brother the Emperor of Germany and his Subjects in Hungary. And for so doing this shall be your Warrant. Given at Our Court at Windsor the fiftteenth day of June 1705 in the fourth year of our Reign.

By Her Majesty's Command
Ro. Harley.

To our Right Trusty and Well Beloved
Councillor Sr Nathan Wright. K^t
Our Keeper of Our Great Seal of England.

335.

Anna angol királyné utasítása Sunderland Károly gróf részére, kit rendkívüli követségben küld a német császárhoz. — Menjen Hollandba s birja reá a pensionariust, hogy a portugalli sereg parancsnoksága egy emberre bizassék. — Ugyanezt sürgesse a

Hollandban lévő portugalli követnél is a köz jó érdekében. — Hollandból menjen Marlborough herczeghez s megbízatásában mimódoni eljárásról vele értekezzen, s neki időről időre tudósításokat küldjön. — Onnan haladék nélkül menjen a bécsi udvarhoz s átadván a császárnak megbízó levelét s a szokásos üdvözlét után jelentse ki, hogy a királyné a császári ház érdekében mindent el akar követni a hollandi rendekkel egyetértésben, a mi szükségesnek fog mutatkozni. Különösen pedig s a mi első rendben szíven fekszik a királynénak, az a magyarországi felkelés, mely hátráltatja a császárt minden erejét a köz ellenség, a francia ellen fordítani. Az egyedüli mód ennek elejét venni az, hogy a császár a magyarokkal tisztességes békét kössön. Ennek előmozdítására küldetik most Bécsbe, ne hogy a francia ezen zavarokat hasznára fordíthassa. Sőt a török is igen könnyen beleavatkozhatván a szövetségeseknek a legnagyobb zavart okozhatná. Ezen nagy és üdvös cél elérése tekintetéből készítse el a császárt és ministereit arra, hogy a köteendő békefeltételek pontos megtartásáért az angol s a hollandi kormányok jótállók legyenek a magyarok irányában. Ez a mint egyrésről mindent elkövessen, hogy a császárt és ministereit ezen jótállás elfogadására bírja, s azt mint a béke elérésére legjobb s legvalószínűbb eszközt erélyesen sürgesse; úgy más részt minden módot használja fel a magyaroknál, előadván nekik a nagy veszedelmeket, melyeknek magokat kitennék ha okszerű feltételeket el nem fogadnának. Mondja meg nekik, hogy a francziák és törökök, ha saját céljaikat elérték, őket cserben fogják hagyni s a németek boszújának átalengedni. Ne mulassza el a felkelők egyes befolyásos vezéreit is minden módon a békének megnyerni. Szóval kövessen el mindent ezen üdvös közcél elérésére. Mindenben a császár beleegyezésével tetszése szerint járjon el. — És ha az alkudozásokra valami hely kijelöltetnék, menjen oda s ott a mint az alkalom megkívánja, Stepneyel s a hollandi követtel együtt vagy külön kövessen el mindent a béke helyreállítására. — Minden alkalommal mint lényeges fontosságú dolgot sürgesse a savoji herczeg erélyes s hathatós segélyezését. — Ugyanannyi erélylyel sürgesse a császárt, hogy seregeit teljes számban küldje a Rajnára, a birodalom védelmére. — Minden angol alattvalónak adja meg a szükséges pártfogást. — Folytonos levelezésben álljon a külhatalmaknál

levő angol követekkel. — A bécsi udvarnál lévő más követekkel jó viszonyban álljon s igyekezzék tőlük kormányaik szándékát kitanulni s erről a királynét egyik államtitkára által értesítse. —

II. Károly spanyol király követeinek adott utasítását szemmel tartva egy más hatalmasság követe felett sem követeljen elsőbbséget annak saját házában. — Ha a királyné várakozása s reménye ellenére a császár nem fogadná el a jótállást, akkor igyekezzék a magyarokat a nélkül is békés kiegyezkedésre bírni. —

Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Anne R.

Instructions for our Right Trusty
& Right well beloved Cousin Charles
Earl of Sunderland whom we have
appointed to go Our Envoy Extra-
ordinary & Plenipotentiary to our
Good Brother the Emperor of Ger-
many. Given at Our Castle at Wind-
sor the seventeenth day of June 1705
in the fourth year Of Our Reign.

You shall immediately after ye Receipt of these Our Instructions & Your other dispatches Embark on board such ship or Vessell as shall be appointed for Your Transportation to Holland: and being there arrived You shall wait upon ye Pensioner & assure Him of Our sincere Friendshipp for Our good Allys ye States generall, Whose Interest & advantages We shall always endeavour to promote. You will let Him know that as the onely way to procure a lasting & Honourable Peace is by a vigorous prosecution of ye present Warr, Nothing can more obstruct that great and desired End then disagreement between ye Commanders in Chief, You will lay before Him the fatall effects of this disagreement between ye Generalls in Portugall, and what great advantages might accrew to ye Common Cause, if those Armies were under ye Sole Command of One Person; But on ye Contrary if some Expedient be not quicely found out, The Greatest Opportunity imaginable may be lost.

You shall likewise in Discourse with ye King of Portugall's Minister at ye Hague let Him know How much We think it would be for ye Publick good, if All ye Forces in that Kingdom were Commanded by one Generall.

From Holland You shall proceed to ye Place where You shall be informed Our Right Trusty & Right Entirely beloved Cousin & Councillor John Duke of Marlborough then is & concert with Him ye necessary measures for ye better execution of Your Commission, You shall likewise from time to time give him an Account of Your Proceedings therein whilst He is beyond ye sea.

From thence You shall with what speed You can repair to Vienna or such other Place where You shall be Informed the Imperiall Court is; & having Notified Your arrivall in ye usuall form, You shall ask an Audience as soon as possibly You can, at which You shall deliver Our Letters of Credence, & in Our Name make ye Compliments of Condolence & Congratulation, Accompanying them with such Expressions of Our Friendship & the Esteem We have for His Imperiall Majesty's Person & Alliance, as You shall think most proper.

After Our Compliments are made, You shall declare to His Imperiall Majesty, One of ye Ends of Our sending You thither is to cultivate the Friendship that is allready between Us; And to give His Imperiall Majesty ye Greatest Testimony of Our Concern for ye Prosperity of Him & the Austrian House, We have turned Our serious Considerations to what may most contribute thereunto, & have desired Our Good Allys ye States Generall, to Unite their Endeavours with Ours, to press what we think one so absolutely necessary for ye safety & welfare of His Imperiall Majesty and ye whole Empire; And therefore in this whole Negotiation You are to act in Concert & Joyntly with ye Minister of ye States Genl who We doubt not will have full Instructions to press with ye same zeal & Affection the following particulars.

In ye first place that which we have most at heart is ye Distractions in Hungary which Hinder His Imperiall Majesty som Employing His Troops ags^t ye Common Enemy

& prevents ye improving ye success God has given to Our United Arms ye last Campagne, to the End We aim at, a safe & Honourable Peace in supporting His Imperiall Majesty & ye tittle of Charles the third to Spain; And therefore it cannot but give Us & Our Allys much Concern if we should have any Ground to apprehend that there will be less Force employed agst France this year, than was the last. The only way to prevent that is to procure an Honourable Peace in Hungary. To that End We having formerly by Our Envoy George Stepney Esq. desired ye late Emp^r to compose matters with His Subjects who have taken up Arms agst Him in Hungary, and finding that He was inclin'd to treat with them, and they were disposed to an Accommodation. We have resolved to use Our Utmost Endeavours to bring about so good a work & so necessary at this time for ye benefit of ye Common Cause, and we have to that Purpose given You a Commission to interpose as well with ye present Emp^r to receive His Subjects to Mercy as with the Malcontents in Hungary to have recourse to it, and to lay down their Arms, and to soften things on both sides as much as possibly may be in order to bringing them to Agreement. Tho' this is in some sense a Domestick Affair, yet ye present situation of Affairs makes it of Universall concern; And there fore You most upon All Occasions Explain it to His Imperiall Majesty & His Ministers how much We apprehend the Interest of ye Imperiall House of Austria is concerned in putting a Speedy End to ye Disturbances in Hungary, for not onely the French avail themselves of this Diversion, But there is great reason to fear that ye Turk (that Enemy to ye Christian Name) should Interest Himself in this Quarrell, when we consider how much the French will find their account in embroyling the Empire on that side, and also how many other motives a Visier may have to Employ The Turkish Militia in that Warr, and how little accidents have hitherto prevented it. And as a necessary means to this Good and great End you are to prepare ye Emperor and his Ministers to permitt the offer of Our & ye States Generall being Guarantees for ye performance of ye Treaty which we hope will be happily concluded.

And as You are to use your utmost Endeavours with His Imperiall Majesty & His Ministers to admitt of ye Guaranty of Us and ye States Generall, and shorgly to insist upon it as ye best & most probable Method of appeasing those troubles, so you are to use All means with ye Malcontents in Hungary and lively to set before them ye Dangers of their refusing reasonable Conditions; You are to explain to them the uncertainty of their hopes from France, or the Port, that when they have served their turns, the Hungarians Interest will be abandoned, & they will be left to the Chastisement of ye Germans. That now They have an offer of ye Guaranty of Us & ye States Generall, whô tho we are locally remote from them, yet by the Influence we shall always have with ye Austrian House, and ye need ye Imperiall Family will always have of England & the States Generall for a support agst France they will find to be Powerfull Protectors of the Treaty.

And as You are to use all proper Method's with ye Malcontents in Generall, so also You ar to admitt no opportunity to dispose their particular Leaders or any that have considerable Interest with them to hearken to reasonable Terms & to promote a Peace which will be so beneficiall to the Interest and Libertys of y^r Countrys. You will inform Yourself from ye said George Stepney our Envoy of All the stepps that have been already taken in this affairs; And according to ye Trust & Confidence we repose in You, You will exert yourself to use all proper means to effect this good work, which we have so much at Our heart, as what we think tends to ye advancement of ye Common Cause of ye Allys & ye Interest of Christendome.

You are also to acquaint the Emperor with the Commission We have given you, and in all ye steps you make in it always to concert with His Imperiall Majesty, what is most fit and proper to be done.

When a place of Treaty shall be appointed you are hereby directed and authorised to repair thither forthwith after such Declaration is made, and there to use your best endeavours to put an end to the Troubles in Hungary in conjunction with our Envoy Extraordinary George Stepney

Esq. & the Minister of the States Generall of ye United Provinces, or by yourself as occasion shall present for the best advantage of ye service Intended and the most speedy dispatch of it, which is very necessary in this conjuncture.

In ye next place you are to take all occasions to press the succouring His Royal Highness ye Duke of Savoy, it being of so great Consequence, particularly to His Imperiall Majesty & Charles the Third King of Spain, that ye Warr in Italy should be prosecuted with ye greatest Vigour; therefore you are to use your utmost Endeavours to prevail with His Imperiall Majesty to send the necessary Supplies of money, and that Magazines be erected in proper places and if any of the Troops designed for that Service be not upon their march before your arrival (as we hope they will) you are to press immediately their march & whatever is necessary for expediting ye same.

And as it is for ye common advantage that a Diversion should be given to ye Enemy in all Places where it can be done, you are with like earnestness to press His Imperial Majesty to send His compleat number of Troops to the Rhine for ye Honour and preservation of the Empire and to prevent the Enemy bending all His Forces one Way.

You shall Countenance and Protect any of our subjects that may have occasion of reasonable favour or Justice in any case as may happen of such consequence as to deserve the interposition of our Name for our subjects Rights our Benefits.

You shall constantly correspond with our Amb^{rs} & Ministers in Foreign Counts for your mutual Information & Assistance in your Respective Negotiations. You shall carefully maintain a Good Correspondance with ye Ministers of other Princes & States residing in that Court & penetrate as far as you are able into the private designs of their Masters, and what measures they are taking in regard to the present posture of Affairs; And what you shall discover of this kind as well as the Inclinations of ye Ministers of ye Court of Vienna, you shall give us a constant & particular account by one of our Principal Secretaries of State.

Whereas our late Royal uncle King Charles ye Second did by his order in Councill bearing date ye Twenty sixth day of August 1668 direct his Amb^{rs} should not for the future give the Hand in their Own Houses to Envoys in pursuance of what is practiced by ye Amb^{rs} of other Princes and did therefore think it reasonable His Envoys should not pretend to be treated differently from ye Treatment He had directed His Amb^{rs} to give to ye Envoys of other Princes, We do accordingly in pursuance of ye said order in council hereby direct you not to insist to have ye Hand from any Amb^{rs} in his own House.

At your return We shall expect a compleat Narrative of what has happened in that Court with a particular account of all matters & affairs relating to the Government & the Ministers employd in it.

You shall from time to time observe such further Instructions & Directions as you shall receive from us, or one of our Principal Secretarys of state, with whom you shall likewise constantly correspond, and give an account of your proceedings & all matters happening in the Course of your Ministry and of all materiall occurrences.

If Contrary to our hopes & expectations His Imp^l Maj^{ty} should not admitt of our Guaranty you are then to Endeavour to dispose the Hungarians to come to an accomodation without it.*)

A. R.

336.

Stepney Harley ministernek. A hollandi Pensionarius nyilatkozván Smettau előtt, hogy kívánatos volna, miszerint a porosz király felhasználja befolyását az új császárnál a magyarokkal való kiegyezkedés létrehozatalára, a bécsi porosz követ utasítást kapott királya mediatioját s jótállását felajánlani, ha kilátása volna, hogy az elfogadtatnék. Előbb azonban értekezzék íróval

*) Ez a Sunderlandy grófnak adott utasítások hivatalos másolatából van leírva. Még egy pótló utasítás is található ugyanazon keltről, mely kizárólag a portugalli hadsereg vezénylésében tervezett változásokra vonatkozik.

s Bruyninxel s ezekkel egyetértőleg cselekedjék. Író őszintén kijelenti neki, hogy nem tartaná jónak ezen ajánlat megtételét, mert az udvar attól tartana, hogy a svéd király hasonló követeléssel fogna előállani és annyi protestans fejedelem közbenjárása Bécsben oly aggodalmat szülhetne, melynek ürügye alatt az egész alkudozást megszakítanák. Író egyébként is meg van győződve, hogy inkább fegyverrel akarják a felkelést elnyomni, mint békealkudozások útján. — A császáriak még mindig Csálóközben vannak. Schlick 4—5 nap mulva indul el a 200,000 forinttal. — Glöckelsberg Paks ostromára készül, melyet Bottyán védelmez vagy 12.000 emberrel. — Író s Bruyninx Sinzendorff ministert kérdezvén, mi módon kívánja a császár az alkudozásokat ismét megkezdeni, s kész-e a jótállást elfogadni, ő általánosságokban válaszolt, hogy a császár hajlandó a békekötésre, hogy a mediatiot továbbra is elfogadja, de a jótállásra nézve még nem tudja határozatát, különben is erről elég idő lesz az alkudozások végén szólni, író ellenben azt hiszi, hogy a magyarok nem akarnak semmi alkudozásokba bocsátkozni, míg biztosítékuk nincs az iránt, hogy a kötendő feltételek meg fognak tartatni. — A dán király beleegyez abba, hogy hadserege a magyarok ellen alkalmaztassék. — Hire van hogy Szirmay Pozsonyba érkezett volna, Bécsbe utazván. — Rákóczi megengedte, hogy Tököli megbízottjai visszafoglalják annak egykori jószágait. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 17th June 1705.

Right Honble

When the news of the Emperour's death first arriv'd in Holland, the Pensionary told Mr Smettau, the Conjunction seem'd to be very proper for ending the troubles in Hungary, and that it would be a good work, if the King of Prussia would concurr, by his Credit with the new Emperour, towards disposing him to come to an agreement with the Malcontents. Mr Smettau related this discourse in his Letters to Berlin, and there upon Orders have been sent to the Prussian Resident here, That he offers the King's Mediation and Guaranty, if he sees any likelihood of their being accepted. Yet before he proceeds so farr, he is to

discover of what opinion I and Mr Bruyninx might be, and govern himself accordingly. Yesterday he communicated to me this Instruction, and I told him frankly, That notwithstanding I should be very well satisfied for the Good of the Publick, that the Peace were made, and particularly that his Master and himself might have a share in the glory of it; Yet I could by no means encourage him to make this Overture, because hitherto I saw no appearance of Success, after the many endeavours ne had used. On the contrary from the difficulty I discover in these Ministers to accept our Guaranty, there was reason to suspect the Imperial Court would be less inclin'd to allow the King of Prussia to pass that Office, which might furnish the King of Sweden a pretence of demanding the same; And hereby the Ministers might entertain a Jealousy, that so many Protestant Princes joining in this design, must certainly have some secret prospect of Religion in View; Which suspicion thô never so groundless, would be sufficient to induce these people to exclud us all from having any share either in the Guaranty or Mediation; And I am persuaded, they only want some such Argum^t for doing it, their real intention being to end these troubles by force of Arms, and I believe the Malcontents are of the same opinion.

The Imperialists have not yet begun their march of the Island of Schütt, expecting the $\frac{m}{200}$ florins to be brought them by Count Schlick, who yesterday told me half that sum was already arriv'd from Upper Austria, and he expected the rest in 4 or 5 days.

In the mean time Lieu^t General Glöckkelsberg is preparing for an attempt on a Fort, which the Malcontents have lately thrown up at Pax, and which they have fortified in such a manner, as may require a formall attack. He was gott to Buda on the 6th instant, where he was gathering all things necessary for such a design. The Success whereof seems very doubtfull, since the Hungarians have about $\frac{m}{12}$ men in that Neighbourhood under the command of one Botyan, an Officer of Experience and Resolution.

I had the honour to acquaint you in my last, that the Emperour had appointed Count Sinzendorff, as the proper

Minister from whom I and Mr Bruyninx are to understand his Pleasure in what concerns England and Holland; and yesterday we applied to him as such. Our first questions were, In what manner his Imperial Majesty might be inclin'd to treat with the Hungarians. Whether he were yet dispos'd to admitt of a Guaranty? Or, in case some nice Considerations might hinder his Imperial Majesty from declaring himself so farr, wheather We, as Mediators, might not be allow'd to represent to the Hungarians, for what reason this point is declin'd, and use some others to convince them. That his Imperial Majesty is ready to give them all other Testimonies imaginable of his sincere Intentions. — The Count only repeated the same General Assurances we have had often from others; That the Emperour was constant and earnest in his inclinations to Peace, and having an entire Confidence in Her Majesty and the States General was willing We should continue our Good Offices as Mediators to that end. He own'd he was not yet fully inform'd, in what manner his Imperial Majesty might be pleas'd to proceed in the Negotiation, but was of opinion That a Guaranty would hardly be admitted, And thô it should be thought it might be time enough to speak of it, when the other points of the Treaty should be adjusted, being in the nature of a Ratification only. This notion he has borrow'd of the Prince of Salms who has frequently explain'd himself to us after the same manner; Whereas we have reason to believe, the Hungarians understand the thing quite otherwise, thinking it will be to no pourpose to treat of any Agreement, till they have a fundamental security, that what is concluded shall be performed.

On the 15th the Courier that was dispatch'd to Copenhagen return'd hither, with the King of Danemarks Consent. That his Troops be employed in Hungary, thô by the Treaty made four years ago, this succour was lent towards recovering to the House of Austria their Rights to the Spanish Monarchy, and the said Treaty mentions Germany, and Italy only, as the places where they are to serve. Last night Mr Wyberg had Audience of the Emperour, gi-

ving him notice of this Resolution, and has since been in Conference with the Land-Marechal and Commissary General, settling with them some Conditions requir'd, and preparations to be made against the Troops shall undertake this march.

Signor Rondinelle Master of the Horse to the Dutchess of Hannover, Mother to the present Empress Consort is come hither from Modena upon the Compliment; And from the Elector of Brunswick Monsieur Oberg who was formerly Envoy here, arriv'd this morning upon the same Errand.

Here in a report that Baron Szirmai is expected this day at Presburgh, and may [arrive here*]) to morrow.

(Prince) Rakoczy has allow'd Deputies from Count Teckley to take possession of the Estate he formarly enjoy'd in Hungary, before the last Warr broke out.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

337.

Stepney Harley ministernek. A nádor körleveleit a főispánokhoz, melyekben a császár halálát tudatja, Jeszenszky a nádor titkára vitte Magyarországra. Egerben Rákóczi se őt se leveleit el nem fogadta, mert a nádor által nem címzettetett herczegnek, hanem csak méltóságos urnak. Ez egy igen kellemtelen nehézség, mely el lett volna kerülhető, ha a kormány beleegyezett volna annak idejében, hogy ne a nádor de a mediatorok tudassák a magyarokkal a császár halálát. — A nádor titkára e hó 17-kén vissza jött Bécsbe. Az általa hozott levelekből, különösen a kalocsai érsekéből látszik, hogy a Jótállás elfogadása nélkül semmi alkudozásokba nem lehet bocsátkozni. — A nádor íróhoz küldötte titkárát, hogy őt tapasztalatairól tudósítsa. Ez hivatalos jelentésében egyenesen megmondja, hogy

*) A papir itt el levén szakadva, azért jelbe foglalt szavak nem olvashatók.

Bercsényi s mások megbotránkoztak azon, hogy a nádor oly kevés tiszteletet tanúsított Rákóczi iránt, mondja, hogy ha a császár el nem fogadja a jótállást, a szövetségesek országgyűlést szándékoznak összehívni a Rákoson, ott a trónt üresnek nyilvánítani, s egy kormányzót választani. Író reméli, hogy ezen nyílt fellépés jó hatással lesz a bécsi ministerekre. — Eberville 16-kán vagy 4000 emberrel meg akarta lepni Ocskayt Bazinnál, de ez idején visszavonult s így a császáriak eredmény nélkül visszatértek előbbi helyeikre. — Rabatta tábornok, ki mult júliusban Károlyi által megveretett, tegnap felmentetett a hadi törvényszék által s parancsnokságát visszanyerte. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 184.

Vienna, 20th June 1705.

Right Honble

I had the honour to send you about a month ago the Copy of Circular Letters which were then writt by the Palatin of Hungary, to the Supremos Comites, or Lords Lieutenants of the Counties throughout that Kingdom, giving them notice of the late Emperours Death, and the present Emperours Accession to the Throne. These Letters he sent by his Secretary Jetzenski, to whom Count Berczeni gave both a Passport and Convoy from Pressburgh to Erla, Where he offer'd to wait upon Prince Ragoczi, but the Prince would neither receive him nor his Letters, because the Palatin used only the Stile of Illustrissimus, and did not give him the Title of Prince, nothwithstanding the Arch Bishop of Colocza as well as Mr Bruyninx and I, have been allow'd by the late Emperour to treat him after that manner in all our Letters, and papers, since the Negotiation begun. This difficulty is a very unseasonable one, and might have been avoided, if the Prince of Salms had left Mr Bruyninx and me to give those Informations to Rakoczi, as we offer'd, before the Palatins Pacquets were dispatch'd; But it was then judg'd more convenient, to make use of him only. I fear time will show that the Ministers have been mistaken in their Politicks.

On the 17th instant the Palatins Secretary return'd hither, but has brought no Letters for Mr Bruyninx or me;

We did not indeed expect any, since we had not been allowed to write; and in 3. days that the Palatin has receiv'd his Letters, the Ministers have not thought fitt to give us any Information what they containd. From others I have pick'd up some Extracts which accompany this; Whereby it will appear to you, (especially from the Passage mark'd in the Letter from the Arch Bishop) that no progress can be made towards an Accomodation, till this Court has actually consented to the Article of the Guaranty,*) thô they came to it never so unwillingly.

This evening the Palatin sent his Secretary (without any order from the Count but meanly out of his friendly Correspondance with me) to acquaint me with the particulars of his journey to Erlau, and to read to me a relation he has prepar'd thereof for his Imperial Majesty; wherein he plainly declares, That Berczéni and the other Hungarians with whom he was allow'd to discourse seem'd scandaliz'd that the Palatin had shewn so little regard for Prince Rakoczi, and were Jealous to find no mention made of our Mediation or Guaranty, without which they were resolv'd to hear of no Agreement. He concludes, That under his Imperial Majesty shall be pleased to come to some speedy resolution in this point, the Heads of the Confederacy may agree among themselves to convene the States of the Kingdom in a plain call'd Rakotch, not far from Hatwan, between Erla and Pest, where they intend to declare the Throne vacant, & proceed to elect one of their own Nation with the tittle of Gubernator to have the Administration of the Kingdom during the Interregnum. 'Tis possible this warm advice may incline our Ministers to be more cautius for the future, and perhaps they may be dispos'd to have recours again to Oour Good Offices now they see plainly there is nothing to be done without them.

*) Az itt érintett tétel a kalocsai érsek levelében így hangzik: Quamquam a moderno Augustissimo perinde desiderabunt quarantiam veluti ab Augusto defuncto Domino Clarissimo Genitore. Qua sine nunquam Tractatum inibunt. Adeoque usquedum transeant hoc limen, sperari non potest ut progrediatur ulterius, quisquis tandem gubernet, tractetque cum illis."

On the 16th instant Felt Marechal Erbeville, accompanied by the Ban of Croatia and other General Officers, marched with 3 or 4000 horse out of the Island of Schutt towards Posing and Modern, thinking to surprise a body of Malcontents under the Command of General Otkay, but he having notice of their motions, made his retreat in time, and the Imperialists are returned to their old Quarters without being able to effect anything.

Count Joseph Rabatta, who commanded a body of National Troops near St. Gottard on the frontiers of Stiria, and had the misfortune to be defeated by Caroli towards the beginning of July last, was yesterday absolv'd by a Council of Warr, where Count Nicholas Palfy presided, and restor'd to his Command with the Reputation of having perform'd his duty on that occasion.

Yesterday Count Waldstein was admitted into the office of Grand Marechal to the Emperour, and was presented by the Prince of Salms (as Grand Maitre) to the Officers at Count who are to be employ'd under him.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

338.

Stepney Harley miniszternek. Glöckelsberg tábornok 13-án elindult Budáról Paks ellen 4000 rendes katonával, útközben ugyanannyi rác s más csapatok által erősödvén. Eszékről még 6000 rácot vár. Ha sikerül neki bevenni Paksot, Szolnok ellen fog menni, onnan Erdélybe. — Károlyi Gyula Fehérvárt vette ostrom alá. — Schlick ma ment Magyarországra 200,000 forinttal, onnan visszajön s valószínűleg teljhatalmu biztosnak fog neveztetni mint egykor Caraffa. — Breuner gróf varasdi kormányzóvá neveztetett, Schlick pedig helyébe jön mint fő élelmezési biztos. — Tegnap több magyar esküdtetett fel belső titkos tanácsosnak. — A nádor közbenjárása nem sikerülvén, most ismét a mediatorokhoz fordulnak, s Sinzendorf 3—4 nap alatt eléjük terjesztendi minden azóta érkezett okmányokat, véleményadás végett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 24th June 1705.Right Honble

(Kivonat.)

On the 13th instant General Glöckelsberg marched from Buda with 4000 Regular Troops, in order to attack Pax, and on his Marche was join'd with as many more Rascians and others. He expects still 6000 Rascians more, from the Neighbourhood of Essek; so that the Forces employ'd in this Expedition will be near $\frac{m}{14}$ men; but the difficulty will be how to subsist them. If he succeeds in his design, this Side of the Danube will be entirely clean'd; the General is thento pass on the other Side, and try if he can recover Zollnok: From thence he is to continue his march and succour Transilvania, if it be possible. Count Caroli has laid close Siege to Guyla, and expects to reduce that place in a short time.

Count Schlick went this morning to Hungary, where after having distributed $\frac{m}{200}$ florins among the Troops under the Command of General Erbeville, he is to return hither, and may be declar'd Commissary General with the same Power and Authority, with which General Caraffa formerly exercis'd that office — — — — —

This morning Count Breüner the Commissary General, was declar'd Governor of Great-Warasdin in Croatia, which Post has been vacant ever since the Death of General Caprara, and is the most considerable one of any in these Countries. General Heister has long pretended to it. So have Duke Max: of Hannover, and Prince Philip of Darmstadt; and many are of opinion Prince Eugene himself would have desir'd it if he had judg'd the Emperor were inclined to dispose of it: But this resolution has been taken to make way for Count Schlick, who is now promoted to the Office of Commissary General; of which Employment he is indeed very capable.

Yesterday several Hungarians took the Oath in the Emperors presence as Privy Councillors of that Kingdom, which was administred to them by the Referendaire Mednyansky.

I lately had the honour to acquaint you in what manner the Ministers have tried to make use of the Palatin's Mediation and to take little Notice of Ours; But their Endeavours not having succeeded in the manner they expected, they seem now inclin'd to have recourse again to us, And this morning Count Sinzendorff told me, they might lay before us within 3 or 4 days, all the papers they have receiv'd of late concerning the Affairs of Hungary, desiring our opinion upon the whole.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

339.

Harley minister Stepneynek. Reméli, hogy távolléte alatt minden szükséges tudósítást megküldte neki Lewis, s tudatta vele, hogy Sunderland gr. rendkívüli követségben megy a császári udvarhoz. Utasításait megküldi a jövő postával. — A királyné felemelte Stepney fizetését. — Reméli, hogy jól fognak Sunderladdal egybeműködni. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss.

7059.

Whitehall, June 15/26 1705.

Stepney Papers Vol. II. Fol. 63.

Sir,

I hope you have received constant advice from this Office of every thing which passes & is necessary for you to know, I came to Towne but this Evening & therefore cannot enter upon particular news, I doubt not but Mr Lewis gave you notice that the Earle of Sunderland goes envoy Extra^y & Plenipotentiary to the Emperor as also the Queen very deservedly hath increased your allowance I do not doubt but that you will both work together & I hope with good success by next post I will give you an account of what instructions his Lpp has for this negotiation for I expect to receive her Majestys last orders on Sunday upon that

head I will not enter upon any particulars of your last letters but most reserve those for the next post.

I am with great respect

Sr Your most faithful
& most humble Servant

Ro. Harley.

Mr. Stepney.

340.

Stepney Harley miniszternek. Jelzi az utóbbi napokban tett haladást a magyar alkudozási ügyben. 24-kén Sinzendorff Stepney házánál értekezett vele s Bruyninzel. S előadván a császár óhaját, békét kötni a magyarokkal, közölte velük mind azon iratokat, melyek a trónralépés óta beérkeztek e tárgyban, kérvén eziránti véleményüket. — Az átvett iratok lényeges tartalma a következő: — Szirmay kéri a császárt, hogy fogadja el a jótállást, a mi nélkül a magyarok alkudni nem fognak. Tököli követői rossz néven vették lord Paget küldetésének hírét, ki oka volt száműzetésüknek. Ezen levélre, úgy mint a kalocsai érsek és a két küldött leveleire válaszul adatott, hogy a császár el van határozva koronázási esküjét megtartani, a sérelmeket orvosolni, melyekben neki, ki mint tudva van, a kormányzásba nem avatkozott, semmi része nem volt; hogy ez elegendő biztosítás; az érsek felhatalmaztatik teljes a császár tekintélyével megférő elégtételt s kegyosztogatást ígérni. Szirmay azonfelül utasítást nyert a hadi tanácsból a foglyok kicserélésére vonatkozót. Ezen levelek azonban nem küldettek el, mert akkor érkezett meg Jeczensky a nádor titkára, ki több más iratokon felül Bercsényi válaszát is elhozta, melynek lényege az: Rákóczi nem fogadta el sem a nádor titkárát, sem leveleit, mert a hercegi cím megtagadott tőle. Ez azonban nem fog nagy nehézséget okozni, mert a császár kész őt a békekötéskor ünnepélyes okmányban hercegnek nevezni. — Továbbá a felkelők a nádor közbenjárásából azon gyanút merítették, hogy az udvar mellőzni akarja az angol és hollandi mediatiót és jótállást, a mit ők legfőbb biztosítéknak tekintenek. Valószínű, hogy ez volt a cél, de az utóbbi napokban a császár forma szerint elfogadta a mediatiót, a mit a mediatorok a magyarokkal is tu-

dattak. — A főkérdés azonban az, hogy a magyarok nem akarják a király örökösödési jogát elismerni, a pozsonyi országgyűlést erőszakosnak és a királyi esküt érvénytelennek mondván, miután ez a királyt csak feltételesen kötelezi. E részben az egész ország annyira egyetért, hogy Szirmay s a nádor titkára jónak látták az ezzel merőben ellenkező nádori levelet nem tenni közzé, melynek különösen vége sértő s nem alkalmas egy fegyverben levő nemzetet kiengesztelni. — Végre kijelenti Bercsényi, hogy külhatalomnak jóállása nélkül semmiféle egyezkedés célra nem vezethet. — Író véleménye az, hogy ha az udvar ezen kívánságot rövid idő alatt nem teljesíti, a magyarok üresnek nyilvánítják a királyi székét s kormányzót választanak. — Író s Bruyninx az átvett irományokat átnézvén Salms és Sinzendorff előtt a következő véleményt nyilvánították: Hogy a magyarok kívánságai két pontba foglalhatók, ugymint bel- és külbiztosíték. Ez utóbbi, a jóállást illetőleg, ők már többször nyilatkoztak, hogy bár az terhes, mégis kormányaik készek azt, ha a császár úgy kívánja, elvállalni. E nélkül nézetük szerint minden további lépés sikertelen fog maradni. Ezt azonban ők csak tanácsolják, nem lévén utasításuk ezt sürgetni vagy követelni. — Erre Salms hg. magán véleményét előadva nyilvánította, miszerint a császár uralkodása kezdetén alig fog ily lealázó feltételt elfogadni, hogy a magyarok az angol s hollandi kormányokon felül még a porosz, svéd, lengyel királyok s az összes birodalmi fejedelmek jóállását is kívánják. Ezt az alkudozás kezdetén elfogadni már azért sem lehet, mert ha azután még sem jönne létre a béke, a császár hasztalanul aláztatott volna meg. Író válaszolt, hogy a magyarok a jóállást alapfeltételként kívánják, Bercsényi kifejezést adott érzelmeiknek, midőn a mult 150 évi tapasztalásra hivatkozva kijelenti, hogy a nemzet könnyen nem adhat hitelt a királyi ígéreteknek. Ha a császár rögtön elfogadja az angol és hollandi jóállást, a magyarok elállhatnak a többi fejedelmek részvételétől. — A herceg nem látszott hajlandónak ezen pontra nézve engedni, s író áttért a másik pontra, a belbiztosítékra. Ez alatt a magyarok törvényes jogaik sértetlenségét értik. A volt császár úgy mint a mostani is ezt többször megígérték nekik általánosságban, de nézete szerint világosabban meg kellene magyarázni, mi az a mi az ő törvényes jogaik nevezete alatt értik. A kalocsai érsek e célból a volt császárnak azt tanácsolta,

hogy erősítse meg a magyarok törvényeit, különösen azokat, melyek az utolsó sopronyi és pozsonyi országgyűlések által hoztattak, a többiek elintézését utasítsa a legközelebbi országgyűlésre, különösen a következő ötöt: A királyi örökösödés. Új királyválasztás. II. András bullája. A jezsuiták s a vallásügy. — Az első három már kevésbé gyűlöletes kifejezésekbe burkolható volna, s ha ezekre nézve a magyarok meg lesznek nyugtatva, lehet, hogy önként elállanak a kül biztosság követelésétől. — Ezen eljárást Salms elfogadta s közölni fogja a császárral, addig is a mediatorok tudósítsák Szirmayt, hogy az ő mediatiojuk elfogadtatott s készek abban eljárni, ha kell a hadi foglyok kicserélése tárgyában is. Ez értelemben irt levéllel Szirmay titkára ma reggel is küldetett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 27th June 1705.

Right Honble

It has been the usual practice of this Court to proceed in the Negotiation with the Malcontents by intervalls and Starts. Therefore I am now to acquaint you with some little progress made in that business within a day or two.

On the 24th Count Sinzendorff gave notice to me and Mr. Bruyninx, he had something to communicate to us by orders from the Emperor, and propos'd it might be at my house, which was accordingly. He begun by acquainting us that his Imperial Majesty was highly sensible of what infinite Prejudice the Troubles in Hungary were to his Affairs, and those of his Allies, and therefore was extreemly desirous to put a speedy end to them, by fair means if it were possible, & to make use of our Endeavours to that purpose as persons Commission'd thereto in the names of her Majesty and the States General, and that we might have a perfect knowledge of what has been transacted since the present Emperors accession to the Regency, he put into our hands a large bundle of papers, which he desired us to examine, and to prepare our opinion thereupon, when the Prince of Salms should call upon us to give it as Friends and Mediators.

Inclosed I send you a list of all those papers, many whereof have already been transmitted to you on other

occasions: The rest accompany this, in order to make your sett compleat, and are distinguish'd by Letters in the Margin. I think it my duty to show on what Grounds and Authority I proceed, which method I have observ'd from the beginning of the Negotiation, and shall continue as long as I have any share in it. Yet to save you the Trouble of reading over all those papers, I shall give you the substance of the most material passages.

Baron Szirmai begs the Emperour to accept the Guaranty, tho' the name seem new and odious, rather than furnish the Malecontents a Pretext of not entering into a Treaty, which he think's may most properly be begun by an Armistice. He says Teckely and his followers in the last Rebellion seem dissatisfied at the report that Mylord Pagett was to be employ'd in this Negotiation, whom they accuse to have been the Occasion of their banishment, at the Peace of Carlowitz. A.

In answer to this Letter from Szirmai (as well as to the Pacquett from the Arch Bishop), dispatches were prepar'd from the Emperour, and were to have been sent by the Deputies a week ago; wherein the Emperour repeats the Assurances given by the Palatin and the Primate, of his being graciously inclin'd towards the Kingdom, and resolv'd inviolably to maintain the Oath he took when he was Crown'd at Presburgh, and after having given his Royall Word, for the observation thereof, He thinks there is no further need of any other security, Since the Violations which happen'd in his Fathers time, can by no means be laid to his Charge, who was known to have no share in the Regency: On which Argument great stress is laid in all Writings that have appeard since his comming to the Crown. It were to be wished, the Hungarians would find the same Weight in it. The Arch Bishop is likewise authorized by the present Emperour to use his endeavours towards bringing back the Malecontents to their Devotion and Allegiance, by promising them all just and legal satisfaction, and tendering his Grace and mercy in any manner that is consistent with his Reputation. B.

- C. The Letter to Szirmai is to the same purpose, who is employ'd under the Arch-Bishop towards bringing the Hungarians to a reasonable composition, and has a particular
- D. Commission from the Councill of Warr to treat for the Prisoners, on Conditions which seem more fair and reasonable then the former. Those Articles are to serve as a Ground-Work for the Generals on both sides, to conclude among themselves a Cartel on the Frontier; But in case the Hungarians should not be dispos'd entirely to rely on the Assurances given them by the Imperialists, The Arch-Bishop and Baron Szirmai are then to offer our assistance as Mediators, for the better Performance of what shall be agreed to.

- These papers (I told you) were prepar'd a week ago, with an Instruction to the two Deputies much to the same sense, and with orders to require of the Hungarians a plain
- E. and positive answer to these gracious declarations. But about the time of their departure, the Palatin's Secretary arriv'd here from Hungary, which put a stop to their Journey And I shall now proceed to acquaint you with the Answer he has brought, more distinctly than I was able to do it in my letter of this day Sennight, Count Sinzendorff having
 - I. communicated to us the Palatin's letter to the Emperour,
 - H. wherein he enclos'd the Account drown up by his Secretary
 - F. of his Transaction at Nittria and Erla, with Baron Szirmai's
 - G. Relation likewise thereof, and Berczeni's Answer to the Palatin; The substance of which papers is as follows.

Rakoczi would not admitt the Secretary into his presence, nor receive his Credentials, because the Tittle of Prince was omitted; Which indeed the Palatin, (who represents the Emperour) could not allow him in such a publick Act, without express Orders; notwithstanding the Arch Bishop and Count Lamberg had leave from the late Emperour to use that stile, and Mr. Bruyninx and I have been allowed to do the same. However this point will prove no obstacle to the main business, since the Prince of Salms and others are of opinion, the Emperour will easily be brought to make him a Prince by a solemn Patent, if this Treaty shall be happily concluded; And during the course

thereof, the dispute may be avoided, by forbearing to make any Application to the Prince by the Palatin, or any Imperial Ministers, and referring what remains to be negotiated with Him, to the Arch Bishop's endeavours and Ours, as occasion shall serve.

The second difficulty proceeds from a suspicion the Hungarians conceive, as if these Ministers by suffering the Palatin to execute his Office of Mediator between King and people at this time, had a secret design thereby to exclude Her Majesty and the States General from continuing their Good Offices of Mediation and Guaranty, on which they think their greatest Security depends. I cannot blame them for entertaining this Scruple, since I have grounds to believe the Count would have endeavour'd to Shuffle us out of it, if they could do it handsomely; But observing that was impossible, they put the best appearance they could upon the matter, and continue to make use of us; The present Emperour having within these two days both by the Prince of Salms & Co. Sinzendorff accepted our Mediation in as solemn a manner as his Father did. Of which declaration we have given notice to the Hungarians; That this pretence might not obstruct them from entering into Treaty, and admitting likewise of our Mediation in an Authentick manner, which has not been done hitherto.

But the most material point, and which strikes at the very root, is an objection they make against the Essential part of the Palatin's Letter; wherein he supposes the Emperour to be King of Hungary ipso facto, without any manner of dispute, by vertue of his coronation, and that his Subjects are oblig'd to pay him homage and obedience upon the assurances now given them in his Patents of his gracious Intentions to maintain *universa Privilegia, et Libertates Regni, secundum Juramentum et Diploma suum Regium*, and to confirm the same by a General Diette to be held as soon as possible: Whereas Prince Rakoczy, and the other Heads of the Malecontents, peremptorily affirm, That the Diette of Presburg was a violent one, and the Oath then taken was meerly conditional, and Null, priusquam ejusdem Conditioni cum libero Voto et con-

sensu Regni satisfiat; nam ex vi Illius Juramenti, adhuc de facto Regem ad Nullius Legis observationem obstrictum esse, & alioque pacto Regem sine Lege Regnum regere debere.

This nice Subtilty requires some explication, and in order thereto I have send you a copy of the Coronation Oath, whereby you see he promises indeed to maintain the Laws, Liberties etc. of the Kingdom, prout super eorum intellectu, et usu Regio, a Communi Statuum Consensu Diaetaliter Conventum fuerit. Which Diette has not been held, nor any Reputation made in 18. years that the King has been Crown'd, so that according to the strict Letter of that Oath, if the Hungarians should submit immediately without any further Capitulation, they are left entirely at the Emperour's mercy, or to such condition as they may be able to obtain for themselves at a future Diette, which is likely to depend upon the Issue of this Warr. You see how positively Baron Szirmai declares this to be the general sense and meaning of the Nation, and you will easily imagine how disagreeable it is to the Count to have the Emperour's Right of Government disputed at this Rate.

The Hungarians were so positive in their Assertion, that Baron Szirmai and the Palatin's Secretary agreed between them not to publish the Letters with which they were entrusted, finding they were against the Grain of the People, and might do more harm then good; particularly by the String at the end, treatening the Malecontents if they did not Comply; which circumstance was more likely to create ill Blood, then to reconcile the minds of a Nation up in Arms.

The Conclusion of the whole is contain'd in Berczeni's declaration made at Schenta, which I have mark'd with a NB. Quod ab initio inchoatarum Legationum statim, Securitas externa proposita et renunciata fuerit, et de facto etiam id ipsum agitur, sine qua Labor omnium Intermediatorum et Cooperatorum inanis est, obtentata vero Guarantiae Resolutione, absque longiori mora statim ad Tractatum condescendent, et tam insuperabile impedimentum non videt, quin

inter Regiam Majestatem et Regnum Accomodatio et Compositio ad optatum finem deduci non possit. If this advice be not soon followed, the Hungarians may be tempted to proceed to the last degree of Extravagancy, in declaring the Throne vacant, and setting up one of their own Nation, who with the Tittle of Gubernator, may Govern the Kingdom during the Interregnum.

These Extracts are the most material parts of the several papers communicated to us by Count Sinzendorff from which Mr. Bruyninx and I were preparing our Opinion in writing, to be presented to the Prince of Salms, when he should please to require it, but he being impatient to discourse Us on that subject, invited us to a Conference the next morning the 25th, where we found Nobody but the Prince, and our Commissary Count Sinzendorff. The former open'd it in the same manner as Count Sinzendorff had express'd himself in my house, That the Emperour was desirous of Peace, and being persuaded that our Intentions were sincere, was willing to understand what Methods we could propose towards keeping up the Negotiation, and bringing it to a good Issue.

Mr. Bruyninx and I having agreed on the main points, we had to propose, After some Compliments suitable to the Occasion, I represented, That the Hungarians demands might be reduced to two Heads. *Securitas Interna et Externa*. By the latter they understand the Guaranty of Foreign Powers, and at first would have been very well satisfied with those of England and Holland, but of late made mention likewise of Sweden, Poland and Prussia. That I had on several occasions acquainted the Ministry that Her Majesty and the States General were far from obtruding this point, which could not but prove burthen some to themselves; However, being so deeply engaged in the Austrian Interest they were not likely to refuse this Act of their Friendship, if the Emperour perceiving it for his Convenience, should be pleas'd to require it, But in case His Imperial Majesty persisted in the Opinion, that it might be inconsistent with his Royal Dignity to condescend so farr, We then desir'd the Prince would suggest to us some new Reasons, whereby the Hun-

garians might be persuaded to desist from this demand, We having exhoused all our Arguments in frequent Representations, both in writing and by word of mouth, even by foretelling what might happen in case the Emperour (who was then infirm) should dropp off. Yet it evidently appear'd by all the advice We receiv'd from Hungary, and particularly by Berczeni's last peremptory declaration, That no Stepp could be made till a Guaranty was accepted; Therefore in Conscience and Good-Will to the Service, We could not but declare our sense, That it would be lost labour to think of other Methods till this resolution was taken; which Point however we only advised, having no orders from Our Principals to press or enforce it.

Here the Prince interrupted me, and gave me his private Opinion, That his Imperial Majesty at his first Accession to the Government, would handly condescend to such an Indignity, which could not be urged but in the Greatest distress, and ought at least to be propos'd at the Close of a Negotiation, and not at the beginning of a Treaty, whereof the Issue was yet uncertain, That the Malecontents pretended not only to have her Majesty and the States General as Guarantees, but were for requiring Sweden, Poland, Prussia, and the whole Body of the Empire to concur towards warranting their Agreement, which could not be without Confusion, and was a plain instance that they knew not what they would be at, only insisted on this Article, because they were Assured it could never be brought about; And lastly That his Imperial Majesty's Reputation might suffer in the world, if he immediately consented to this particular, and afterwards the Malecontents, notwithstanding this Compliance, should fly off without coming to any Agreement.

I endeavour'd to convince him, That thô a Guaranty was to be apply'd as the last Act, yet the Hungarians looked upon it as the Foundation of the whole. That Berczeni had spoke their minds, in saying they had sufficient warning by the frequent Struggles they have had for their Liberties within the Term of 150 years, not to be too forward in trusting their Kings upon their bare words. That the speedy

Acceptance of Her Majesty and the States General might put a stopp to other pretenders; And that the Emperours Dignity would be so farr from suffering by his ready Consent, that his friends would be more earnest to espouse his Interest, if for their Sakes and his Own, he gave way to the Ouverture; and the Hungarians would be loaded by more then ordinary Censure in the World, if they continued Obstinate, after such favourable dispositions on the Emperour's Side.

The Prince Shewing no liklyhood of yielding to that Point, and not being instructed to consent in his Imperial Majestie's Name, I proceeded to the other Article call'd *Securitas Interna*, or the Establishment of their Rights, according to the Laws & Constitutions of the Kingdom. That the late Emperour had frequently declar'd He was dispos'd to redress all Grievances, and restore them to their Liberties Privileges and the like; That the present Emperour by his Letters Patents has renew'd those Assurances in general Terms; That the difficulty was how to decide *Quid sit Juris et Legis?* Since by the Coronation Oath, or the Diploma, that was not absolutely determin'd, but referr'd to the uncertain event of a future Diette, which suppos'd peaceable dispositions & calm Debates; Where as no such Assembly could be held during our present Circumstances, and therefore some other expedient ought to be found for explaining the true sense of what they Call Rights and Laws.

That the Arch Bishop in his Letters to the late Emperour of April the 29th had gon a good way in determining that Point by proposing That his Imperial Majesty should declare He was ready to renew & confirm their Laws, particularly those enacted at the two last Diettes of Ödingberg and Presburgh, and was willing to referr to future deliberations some doubtfull articles, which require further explication: The Arch Bishop instances by five, 1° The Succession, 2. A New Election, 3. the Decree of King Andreas, 4. Concerning the Jesuites, and 5. about Religion. The three first whereof being too odious and too injurious to be mentioned at present, some proper terms might he found to

disguise the disagreeable part, and insensibly to engage the Hungarians in a Treaty where these and other Difficulties may be adjusted; And they be so well satisfied with their inward Security, as not to think that there is any Necessity of insisting any longer on a Guaranty pro Externa Securitate.

This Method was approv'd by the Prince of Salms, it being at least an Essay towards an Agreement; and Count Sinzendorff took the minuits thereof in writing to be communicated to his Imperial Majesty; And in two or three days I believe Mr. Bruyninx and I shall be requir'd to explain ourselves after this manner by Letter to Prince Rakoczy and the Arch Bishop, to be forwarded by his two Deputies. In the mean time we have been desir'd to give notice to Baron Szirmai, That Our Mediation is accepted, and that we are ready to employ our Good Offices between both Parties (if necessary) towards adjusting the exchange of Prisoners; This we have don by the Letter here enclosed, and Baron Szirmai's Secretary was sent away this morning with that and other Dispatches from the Councill of Warr.*)

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

341.

Harley minister Stepneynek. Sunderland rövid idő múlva indul Bécsbe. — Ohajtandó volna, hogy Bécsben belátnák eljárásuk fonáságát, mely Marlborough herceget tervének feladására kényszerítette; kívánatos, hogy a császár ily esetek előfordulását a jövőre megakadályozza. — Eredeti levél.

British Museum. Additional M. ss. 7059.

Whitehall, June 19/30 1705.

Stepney Papers Vol. II. fol. 65.

Sir,

I received this day the favour of both your letters of the 10th & 13th and I hope in a very few days Lord Sunder-

*) Ezen levélhez hozzá vannak mellékelve mind azon okmányok, a melyekre a levélben hivatkozás történik.

land will begin his journey towards you, he is gone to Windsor to receive his last orders from the Queen. Everything in this Office is ready for him as also are your instruments and Privy Seal.

I wish your Court may be sensible of the ill conduct which hath obliged the Duke of Marlborough to quitt his designs upon the Moselle and tho' that at present cannot be repair'd, yet that the Emperour may take so much notice of it as to prevent the like practices or mistakes for the future I will not trouble you with more at present till I have had my last conference with my Lord Sunderland which I hope will be tomorrow and then I shall give you at large an account of every thing he goes instructed about.

I am with great respect

Sr Your most faithful

& most humble servant

Ro. Harley.

To Mr. Stepney.

342.

Stepney Harley ministernek. Ma a császár ministeri tanácsban elfogadta író s Bruyninx javaslatát az alkudozások újra felvétele iránt s ők megbizattak, hogy ez értelemben írjanak Rákóczinak s a kalocsai érseknek, az irandó leveleket jóváhagyás végett be fogván terjeszteni. — Glöckelsberg bevette a paksi erődöt, Bottyán megsebesült a csatában, s a többiek átrónultak éjjel a hidon. — Törökországból vett hírek szerint ott még semmi készülétek sem tétetnek a béke megszegésére, de a magyarok erősen működnek, hogy a porta pártfogását megnyerjék. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 1th of July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

I had the honour to acquaint you by last post with what pass'd at the Conference Mr. Bruyninx and I had on the 25th of last month with the Prince of Salms and Count Sinzendorff, and in what Methode we proposed the Confe-

rences on the affairs of Hungary might be reassum'd, This morning they made their report to the Emperour in Councill, where the several Ministers, whom I formerly mentioned to be employ'd in the Affairs of Hungary, were present, and likewise Count Trautsohn the Grand Chamberlain. When they came out both the Prince of Salms and Count Sinzen-dorff told us the Emperour approved the manner we had suggested, and desired we would write Letters to the same purpose for Prince Rakoczi and for the Arch Bishop, entreating us to prepare the draffs thereof as soon as possible to be examin'd and approv'd by them, wherein we shall not decline shewing our Complaisance, in hopes of setting the wheels once more in motion, thô there are some Circumstances in their way of treating the Mediation, which are not altogether agreeable.

On the 26th a Captain arriv'd from Pax with advice that Lieu^t Genl Glöckelsberg was Master of that Fort on the 22^d. The Malecontents made a sort of a Salley wherein they lost 80 men and killed 24 Imperialists: Their one Ey'd Commandant Bothyan was wounded in the Skirmish, which accident induced the Garrison to shift for themselves, so in the Night they made their escape over the Bridge, and likewise abandon'd a small Redoubt they had on the other Side of the Danube. The Rascians (who mann'd the Saicks) could not be persuaded to attack the Bridge, otherwise very few of the Hungarians would have escap'd. One of the Emperours Couriers, whom Prince Eugene dispatch'd two months ago towards Tûrkey, (to discover whether the Ottoman Port was still dispos'd to maintain the Peace of Carlowitz) return'd hither on the 28th past; and by our Paquet of the 10th and 21st of May O. S. I find nothing of remark except that the Turkish Fleet was sail'd up the Bosphorus towards the Crimée. There yet appeared nothing that treatened the peace and tranquillity of that Empire, thô ill practices are not wanting under hand, Count Teckeley having used great endeavours to get leave to come to Constantinople from his banishment at Ismith or Nicodemia, and there were reports that the Malecontents are preparing a solemn Embassy to demand the Grand Signor's protection for Transilvania in

case Rakoczi should make himself entirely Master of that Province.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

343.

Stepney Harley miniszternek. Író s Bruyninx elkészítették a kívánt leveleket Rákóczihoz és a kalocsai érsekhez, melyek most a császárnál vannak helybenhagyás végett. A haderő is szaporíttatni fog Magyarországon, a 6000 dán holnapra váratik Bécsbe. Harboe tábornokuk már megérkezett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 4th of July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

According to the desire of the Court Mr. Bruyninx and I have prepar'd Letters for Prince Rakoczi and the Arch Bishop of Colocza, and deliver'd them yesterday to Count Sinzendorff; They were examin'd last night in a Conference, where all the Ministers who are employ'd in the Commission for Hungary were present, and by next Post I expect to tell you the two Deputies are dispatch'd with them. At the same time our endeavours towards peace are to be promoted by the increase of our Force; for the 6000 Danes are expected here to morrow, and their General Harboe is already arriv'd.

I have spoke with General Harboe, who tells me, of the Danes 4500 foot will be here in 4 days, and 1600 Horse in a fortnight.

The Emperour presented Coll Duvelt with a ring worth 150 pound.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Sec^{ry} Harley.

344.

Harley minister Sunderland grófnak. Az államtanács lordjai elhatározták, hogy Sunderland utasíttassék, miszerint a császárt a legerősebben sürgesse a magyarokkal való kibékülésre. E czélból írnak a hollandi pensionáriusnak is, hogy Amelo részére hasonló utasítást eszközöljön ki. — Küld neki több autograph levelet a királynétól s férjétől. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 182.

To Sunderland.

Whitehall, June 26/July 7 1705.

(Kivonat.)

My Lord

— — — — —
This day the Lords have agreed that your Lord^p should be written to that it is the Queens pleasure you should press the Emp^r to the utmost to come to a peace with the Hungarians, and to that end that the Pensionary be pressed to procure the same Instructions from the States for Monsieur Amelo. I have enclosed two letters one to Mr Wilson, the other to Pensionary Buys: They are sealed up before I thought of it, but your Lord^p may open them if you please, and either burn them or seal them with any other seal, and if you approve them deliver them as directed. Just now a messenger from Windsor brought five letters three from the Queen and two from his Royal Highness, all written with their own hands,*) I have sent the note I received with them from my Lord Treasurer for your Lord^p's direction. It is now so very late that I must refer the remainder of your Lord^p's trouble till the next post.

I am etc.

R. Harley.

*) Ezen saját kézzel írt levelek a császárhoz s császárnéhez irattak azon reményben, hogy majd a királyné is kap a császártól egy sajátkezűleg írt levelet, a melyben neki a majestas czimet meg fogja adni, a mire Anna királyné igen nagy súlyt fektetett. — Ezen kívánsága azonban még egy ideig nem teljesült, mert ez idő szerint a bécsi udvar az ilyen dolgot fontosabbnak tartott mint egy nyert vagy vesztett nagy csatát.

345.

Stepney Harley miniszternek. *Schlick* visszajött Bécsbe. A császári seregek a dánokkal való csatlakozás után valószínűleg *Bercsényi*t támadják meg a Vágon túl. — A császár a *Favoorite*ba hirczolkodott át. — *Szirmay* titkára tegnap jött Bécsbe. *Rákóczi*t Vácznál hagyta, ki 20,000 emberrel *Bercsényi*vel volt egyesülendő. — *Szirmay* írja neki s *Bruynin*nek, hogy *Rákóczi* forma szerint elfogadta a mediatiót és az erre vonatkozó okmányt átküldi, mihelyt a császár által történt elfogadásról értesülend. Ezt író jó jelnek tekinti. — *Bercsényi* azt üzeni, hogy a sok üzenetváltás nem fog célra vezetni, hanem jöjjének a mediatorok még egyszer közéjük komoly ajánlatokkal, ha azt akarják, hogy az alkudozások eredményre vezessenek. — *Forgách* bevette *Szamos-Ujvárt* és *Megyest* Erdélyben. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 8th July 1705.Right Honble

(Kivonat.)

On the 6th instant Count *Schlick* return'd hither from the Island of *Schütt*, after having distributed the $\frac{m}{300}$ florins among the Imperial Forces, towards putting them in a State of Action against the time that the Danes can arrive with them; When I believe they will endeavour to attack a Body of Hungarians Commanded by *Bercheni* on the other Side of the *Waag*, between *Motschnok* and *Wetsche*; so that we may hear of an other Battle before we come to a Negotiation.

The Emperour remov'd to the Favorite on the 6th in the Evening, where he intends to pass a good part of the Summer; some Companies of *Schlick* Dragons serve there as a Guard.

Last night Baron *Szirmai*'s Secretary return'd hither from Hungary. He left Prince *Rakoczi* on the 4th instant marching with an Army of $\frac{m}{20}$ men from *Waitzen* (near the Island of *St. André*) towards the *Waag*, to join *Bercheny* and observe the Imperialists when they remove from the *Schütt*.

Inclosed I send you a letter Mr. Bruyninx and I have receiv'd by this Conveyance from Baron Szirmay: I have mark'd one material point, wherein he gives us notice, That Prince Rakoczi has actually accepted our Mediation by a solemn Instrument, which lies ready to be transmitted hither as soon as the Prince shall have receiv'd from us a formal notification, that his Imperial Majesty has duely accepted our Mediation likewise. This I take to be a great stepp gain'd and is a circumstance which promises fair towards an Agreement.

The Secretary left Berczeni on the 6th in the morning, who desir'd him to tell us That by these frequent Messages He expected little progress should be made towards the Treaty, But that it would be necessary We should give ourselves once more the inconvenience of appearing among them with solid proposals, if we desir'd a good Issue of the Negotiation.

Count Forgatch has taken Samos-Uvar and Megies, two considerable Posts in Transylvania.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

346.

Harley minister Stepneynek. Lord Sunderland elutazott Hollandián át Bécsbe, hogy ott erélyesen sürgesse a béke ügyét. Iró attól tart, hogy a magyar háborúból remélt zsákmány utáni vágy erősebb lesz mint a békeszeretet a bécsi udvarnál. A királyné azonban minden módon igyekezend azt létre hozni, s reméli, hogy a hollandiak is támogatni fogják a közös ügy érdekében. Marlborough herczeg terveinek a badeni örgróf magaviselte általi megghiusulása komoly megrovást érdemel a bécsi kormány részéről. — Olvasta gróf Gallással Vicells emlékiratát a kereskedésre nézve, ez ellen egy sereg kifogása van, de ha a bécsi ministerek komolyan akarnak a kereskedéssel foglalkozni, nem lenne nehéz ebből valamit csinálni, a mi mind a két fél alattvalóinak hasznára volna. — Eredeti levél.

British Museum. Additional M. ss. 7059.
Stepney papers Vol. II. Fol. 67.

June 29 / July 10 1705.

Sir,

My Lord Sunderland went hence on Tuesday towards Holland where he will make no more stay, than is necessary to concert with the States that is requisite for a joint & vigorous pursuing of your instructions I must confess my fears that the Court of Vienna will think Hungary nearer to them than anything else & that the prospect for making fortunes in that war will be too powerful an argument agst a Peace but be that as it will the Queen will do her utmost to persuade & to press a peace with the Malecontents as being of such vast advantage to the Emp^r himself as well as to ye common cause & I doubt not but that ye States will be Hearty in the same propositions, the disappointment the Duke of Marlborough hath met with from the (what shall I call it) of ye Margrave of Baden as it affects the common Cause so it will particularly require the animadversion of ye Ministers at Vienna at the beginning of a new Reign.

I have read Mr Vicells Memorials wth Count Galas about his project of trade I should be glad to know how far it is espoused in earnest in your Court for tho' there are an army of objections to ye whole project yet if the Ministers of the Emp^r have a taste for trade I think it could not be very difficult to make something out of it of mutual advantage to ye subjects of both Crowns.

I am S^r

Your most faithful
& most humble servant
Ro. Harley.

To Mr. Stepney.

347.

Stepney Harley ministernek. Visa s Okolicsányi valószínűleg holnap indulnak el új békeajánlatokkal Magyarországba. — Író s Bruyninx levelei Rákóczihoz s az érsekhez szigoruan

bíráltattak az udvarnál, kénytelenek voltak rajtuk néhány kedvezőtlen változást tenni. A császár levele az érsekhez a hadi tanács irodájában készült, kevés békehajlamot tanusít, s kevés figyelmet a főpap iránt, ki eddig sokat fáradozott ezen zavarok lecsillapításán, de kinek az a bűne, hogy meg mondja az igazságot s nem hízeleg. A levél hozzá úgy volt czimezve mint a néhai Lipót császár belső titkos tanácsosához, de író s Bruyninx közbenjárására megerősítettet a titkos tanácsosi rangban. — A császár elfogadván a mediatiót, erről egy okmány állítatott ki, de nem közöltetett Rákóczival addig, a míg részéről nem történik meg a mediatio elfogadása. — Daczára ezen békés törekvéseknek, író azt hiszi, hogy a kormány fegyverekkel akarja a felkelést leverni. E célra több mint 20,000 ember fog tizennégy nap alatt összepontosíttatni minden készletekkel. A sereget vezető tábornokok a következők: Eberville, Schlick, Pálffy a horvát bán, és a darmstadti herczeg lovassági tábornokok. Glückelsberg, Cusani és Neiperg altábornagyok. Levenbourg, Caraffa, Ronow, Virmond, Tattenbach, Montecuculi és Sickingen táborőrnagyok, azon felül két dán tábornok Harboe és Gestorf. — Ezen erővel súlyos csapás szándékoltatik a felkelők ellen. Író véleménye, hogy Ujvár körül lesz a csata, még mielőtt Sunderland és Almelo megérkezhetnek. Ennek kimenetelétől fog függni, ha valjon lesz-e szükség a mediatióra vagy sem. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 11th July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Too morrow (I believe) the two Hungarian Deputies will be dispatch'd with some new Overtures towards Peace: I send you enclos'd what Mr. Bruyninx and I have writt to Prince Rakoczi, and to the Arch Bishop of Colocza: The draft of our Letters were very strictly examin'd, and at last approv'd by this Court, after some amendments which they desired we would make, tho not altogether according to our Judgements, being oblig'd to omitt several passages which we thought might be agreeable to the Hungarians, and to

insert some expressions not likely to please them: However we made no difficulty of submitting to the Opinion of these Ministers, supposing it to be less dangerous and more decent, that they be allow'd to criticise what we write while the Letters are still in Our hands, then be exposed to their censure after our Pacquets are dispatch'd.

You find N° 3 the Emperours Letter to the Arch-Bishop of Calocza. It was drawn up by the Chancery of Warr as one would guess by the still, which discovers no great spirit of Accomodation, nor much regard for a Prelate, who hitherto has shewn great Zeal and application towards composing the troubles of his Country, but is likely to have as little thanks for his pains as other people, because he is of a humour to speak bold truth rather than flatter the Ministry by disguising the Sense of the Nation, and thereby be traying the Court to false measures. You will observe at the Close of this Letter in what terms the Emperour reproves the Arch Bishop for not having condoled and congratulated with him since his Father's Death; which is indeed an Omission not easily to be excused, and was likely to have drawn upon the Arch-Bishop a very disagreeable resentment; This Letter having been at first superscrib'd to him with the Tittle of Imperatoris Leopoldi quondam Consiliario intimo; But Mr. Bruyninx and I represented to the Prince of Salms, that it would not be seasonable to mortify to that degree a Prelate of Credit in his Country, who, if rightly menag'd, might prove of use to the House of Austria; or being disgusted, might be tempted to Extravagancies, like those of the Cardinal Primate in Poland: upon these hints the Prince mov'd his Imperial Majesty in behalf of the Arch Bishop, and orders were given this morning to confirm him as Privy Councillor by a Decree which Baron Seilern is to draw up, much against his will; for since our Congress at Schemnitz he has shewn great Spleen against the Arch Bishop.

By last Post I sent you a Letter from Baron Szirmai, wherein he signifies to Mr. Bruyninx and me that as soon as we shall have notified to Prince Rakoczi himself that the Emperour has accepted the Mediaton of England and

Holland, an Authentick Instrument to the like purpose would be dispatch'd hither by the Malcontents. Notwithstanding those assurances have been given us first by Count Sinzen-dorff and afterwards by the Prince of Salms (which we affirm in our Letters to Prince Rakoczi and the Arch Bishop) yet for the greater Solemnity of the matter, & to remove all sorts of Scruples, which the Hungarians can conceive, we judg'd it might not be improper to demand such a declaration by a formal Act; which we have obtained under the Emperours seal, and did intend to forward by the Deputies a copy thereof, attested by us in the manner you find N° 4; But upon second thought the Prince of Salms and Count Sinzen-dorff have desir'd us to forbear, supposing such advances are too Condescending, till we have in our hands a Certificate that the Malecontents have been the first to make this Stepp; & we have submitted to their sense likewise in this point.

I need not trouble you with Transcripts of other Letters which we send by the Deputies to Count Bercheni and Baron Szirmai, since they are the same in substance with the others above mentioned.

Notwithstanding these seeming endeavours towards Peace, I am apt to believe the main design of our Ministers who have at present the Chief direction of Affairs, is to have the Dispute determin'd by force of Arms, and I was confirm'd in that Opinion by some Expressions which dropp'd last night from Count Schlick, who could not forbear talking of a decisive hour, and magnifying the Forces wherewith Imperialists will be ready to act within a fortnight; when all the Troops (which now lye scatter'd at great distance) are drawn together into one Body, and the Danes shall have likewise join'd them, for then they may be computed at 24. Battallions of 500 men, and at 11. Regiments of 800 Horse, the total whereof will exceed $\frac{m}{20}$ men. Twenty four Field-pieces lye ready with all requisites for the train, and Hospitals are settled at Buda and Gran.

The General Officers appointed for this expedition are as follow. Feld Marechal Count Erbeville, Generals of Horse, Count Schlick, Count Palfy (Ban of Croatia) and

the Prince of Darmstadt. Lieutenant Generals, Glöckelsberg, Cusani, and Neiperg. Majors General, Levenbourg, Caraffa, Ronow, Virmond, Tattenbach, Montecuculi, and Sickingen; besides the two Danes Lieute^t Genl Harboe, & Major General Gestorf.

By these preparations (which might be of more use to the Allies if they were design'd for Lombardy) one may guess some Execution is at hand, and I am of Opinion an Important blow will be given not far from Neuhausell, before the Earle of Sunderland and Mr. Almelo can arrive; the Issue where of will go a great way towards deciding whether our Mediation will be any longer of use, or not.

On the 9th instant the Emperour review'd two Regiments of Danish foot, and two more this afternoon, which without loss of time, are sent down to Presburgh, and will be follow'd about 10 days hence by a Regiment of Horse and an other of Dragons, making in all 6500 men.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

348.

Harley minister Stepneynek. Sunderland rövid idővel Bécsben lesz, el van látva utasítással mindenre nézve. De író nézete hogy Stepneynek nem kell utasítás, mert ő a lehető legjobban értelmezi a királyné szellemét és Anglia geniusát mindenben, a mit tesz. — Gróf Gallas átnyujtván megbízó levelét, mint a császár követe, a királynénak, író azt a királynétól átvette, de azt találván, hogy csak Serenitas cím használtatik benne a királyné iránt, nem akarta azt elfogadni s ugyan ez okból nem fogadta el Hoffmann megbízó levelét sem, követelvén a császártól úgy mint kancellariájától is a Majestas címet, melyet neki az egész világ megád és ő azt fentartani is képes. —

Eredeti levél.

British Museum. Additional M. ss. 7059.

Whitehall, July 3/14 1702.

Stepney papers Vol. II. Fol. 69.

Sir,

I have read both your letters which I received on Saturday of the 20th & 24th June to the Queen there is no occasion of any directions upon them and you have reason to expect my lord Sunderland to be with you from Holland very quickly whose joint instructions with you comprehend every thing upon that subject which hath yet occur'd tho I cannot but say on this occasion you need direction the least of any person for I find you act as every good man can wish you should, and it is plain you consult the spirit of the Queen & the Genius of England in all you do.

I having nothing therefore of greater moment to say to you I will give you the detail of a small affair lest if Mr Hoffman for want of other business should dress it up in a frightfull habit you should be provided with materials to represent the matter of fact right which is as follows.

May 13th the Sunday before I went into the Country Count Gallas desired me to procure him an Audience I had attended Count Briancon in the morning to his, Secretary Hedges being gone into the Country and obtained an audience for Count Gallas in the afternoon he told me he had a letter of Cachet to deliver to the Queen wrote with the Emperour's own hand without saying more, At his audience he delivered to the Queen ye letter of Cachet and another in Lattin from ye Chancery both which the Queen put into my hand. As soon as I came home I opened the Lattin letter and finding the Queen treated only with the Title of Serenity I immediately wrote to Count Gallas as you will see N° 1 which I thought was better than to bring the affair before the Lords of the Cabinet and accordingly Count Gallas has been treated with upon the foot of his Credentials under the Emperours Cachet which we take to be sufficient without taking notice of the Letter from the Chancery. Thus this affair rested and I thought it was needless to do any more than give you a hint of it until last week

Monsr Hoffman came to me to desire I would procure him an Audience I asked him for what he said to deliver his credentials and then offered me a copy I told him I must ask him a question whether the Queen were treated with the title of Majesty he said no then I said I could not look upon it, Upon this we entered into the Argument very calmly and easily I concluded that our respect to ye Emperour would not permit us to receive a letter to the Queen in a lower title from the Chancery than what the Emperour gave in letters under his own hand and that we were for preserving the Dignity of the Emperour above that of his Chancery he replied this was a new Argument and so went away taking ye copy of his credentials with him after that I heard no more from him till the other day he renewed his desire to me to which I returned no answer and he sent another letter to me which you will see in the copys N° 2. 3. I communicated this whole affair to the Queen before the Lords of the Cabinet who approved all that has been done and upon that I wrote a letter to Monsr Hoffman whereof you have a Copy N° 4 Thus you have the affair entirely before you and I wish we had nothing of greater consequence to contest with your Court about It is very odd that any Court should deny a title to their best Friends that all the rest of the world give them and which we are able to maintain and it is not to be thought that the Queens Servants would let such a thing as this pass unobserved when my Lord Marlborough hath met with such neglects on the Moselle and the Queens interposition hath so little success in procuring a Pacification in Hungary I doubt not but my Ld Sunderland will come fully instructed to press that last very home and that the States will order their Ministers to be equally earnest upon this occasion and I will not despair yet of success.

I am with true respect

Sir

Your most faithfull
& most humble servant

Ro. Harley.

I have received the favour of your large Packet of June 27th since I had written what is above.

To Mr. Stepney.

349.

Harley minister Sunderland grófhoz. A bécsi udvar most, úgy látszik, tevékenységi rohamban van, nem kétli, hogy a gróf ezt fel fogja használni. — Másolat.

State Paper Office Germany 182.

To Sunderland.

Whitehall, July 3/14 1705.

My Lord,

(Kivonat.)

— — — — —
The Emperor's Court seem now to have a fit of business upon them and consequently allow of making some few steps towards a negotiation with the Hungarians, I doubt not but your Lord^p will cultivate these small beginnings.

Since I began this Letter I received the honour of your Lordship's Letter of June 29 / July 10 and am heartily glad you are so safely arrived, I sent your letter to my Lady instantly and am sending that to my Lord Treasurer to Windsor.

I am etc.

R. Harley.

350.

Stepney Harley miniszternek. A magyar küldöttek csak tegnap mentek el, nem kaphatván meg előbb a kalocsai érsek részére a belső titkos tanácsosi kinevezési okmányt. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 15th July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
The Hungarian Deputies went not away till Yesterday, not having been able to Obtain sooner from Baron Seilern

the Decree Constituting the Arch Bishop of Colocza a Privy Councillor to the present Emperour.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

351.

Stepney Harley ministernek. Vette új megbízatását s fizetése felemeléséről való hivatalos tudósítást, miért a királynénak köszönetet mond. — Ha a magyar küldöttek kedvező válaszzal térnek vissza, Sunderland erélyes közbenjárása célra vezetheti ezen nehéz alkudozást. — A spanyol király megkérte az anspachi hercegnőt nőül, de ez már el volt jegyezve a hannoveri választóval; most egy Wolfenbütteli hercegnőről és még inkább a savoji herceg harmadik leányáról beszélnek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 18th July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

I receiv'd last night the honour of your Letters of the 15th and 19th past, with new Credentialls for the Imperial Family and Information that her Majesty has been graciously pleased to increase my Allowance; for which Royal Bounty I beg you would return my most humble and dutifull thanks.

I think myself highly honour'd by being join'd in the same Commission with the Earle of Sunderland. You have seen by my late letters how far the matters of Hungary are prepar'd against his Arrivall; and if the Deputies return with a favourable Answer, I hope by his Lordships powerfull assistance, that troublesome Negotiation may at last be brought to an happy Issue.

I lately acquainted you that Count Metsch was gone to Anspach, in hopes of disposing that Princess to change her Religion and marry the King of Spain, But he is return'd hither greatly disappointed in his design, ye Lady

having been already engag'd to the Electoral Prince of Hannover, who lately made his Court to her in person, 'Tis thought the King of Spain may be concern'd to have missed this Match, because he declar'd a passion for her at first sight in his way to Holland; and the Empress Dawager was willing to make a Convent; which desire she may still satisfy by a Princess of Wolfembüttle, who has been offred by Mr Imhoff; But here is more talk of an other Princess, third Doughter to the Duke of Savoy.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

352.

Harley minister Sunderlandnak. Stepney levelei szerint kilátás van a magyarokkal való kibékülésre, örvendeni fog ha ezt a grófnak sikerülend véghez viinni. — Másolat.

State Paper Office Germany 182.

To Sunderland.

Whitehall, July 10/21 1705.

(Kivonat.)

My Lord

— — — — —
Mr Stepney's last letters seem to revive our hopes that your Lord^p will meet with a pretty good disposition at Vienna to have peace with the Malcontents. I am sure Your Lordship will do more in this than any man, and shall be very well satisfied if the success be but answerable to your Lord^{ps} great merit and virtue.

I am

R. Harley.

353.

Stepney Harley ministernek. Folyó hó 20-kán átadta új megbízó levelét mint angol követ a császárnak s ugy általa mint a

császárné által kegyesen fogadtatott. — Az utóbbi napokban tudósítás érkezett, hogy Bercsényi s Ocskay betörték 10,000 emberrel Morvaországba, felégettek vagy húsz helységet és elhajtották Lichtenstein herczeg ménését. Ez hasonló pusztítások megtorlására történt. Egy gyalog s egy lovas dán ezred ellenük rendeltetett. — A Bécsben lévő magyarok több ízben tanácskoztak és 20-kán a nádor nevükben beadott egy emlékiratot a császárnak, melyben elmondják véleményüket az alkudozások mi módóni folytatására nézve. Holnap újra összejönnek tanácskozni, miképen lenne a jövő tanácskozásoknál s netaláni congressusnál az ő részvétük is biztosítandó. — Szirmay titkára visszament Magyarországra, a foglyok kicserélésére vonatkozó s némileg módosított szerződéssel. Ezen szerződést író s Bruyninx mint jótállók aláírták. — Károlyi június 28-kán felhagyott Gyula ostromával. — Utóirat. Előbbi levele megírása után jött meg Szirmay Rákóczitól, ki seregével Ujvárból a Vág felé ment. Leveleket hozott a mediatoroknak Rákóczitól s Bercsényitől, ezek nem igazolják úgy mint Szirmay sem a nádor titkárának multkori jelentését, mely oly rossz hatást idézett elő Bécsben. Rákóczi levelet ír az angol királynénak s a hollandi kormánynak, megköszönve eddigi fáradozásukat, egy más okmányban elfogadja a mediatiót, azon reményben, hogy a végzendők magas jótállásukban találандják biztosítékukat. — Rákóczi levelében, melyet a mediatoroknak ír, bizalmatlansággal nézi az udvar vonakodását a jótállást elfogadni. — Első szeptemberre országgyűlést hítt össze. — Szirmay bécsi útjának főczélja, megakadályozni a két sereg összeütközését s e végre fegyverszünetet ajánl. Holnap fogják ezen kívánságot felterjeszteni, de író nem hiszi, hogy az udvar azt most, midőn 20,000 emberrel rendelkezik, elfogadja. — A kalocsai érsek megbetegedett Gyöngyösön, de 24-kén Ujvárra váratott. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany Nr. 184.

Vienna, 22^d July 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

In my last I mention'd a third Doughter to the Duke of Savoy to have been propos'd as a Match for the King of Spain, but I have been inform'd since that his Royall

Highness has but two, and that the Lady in question is a Doughter to the Prince of Carignan now at Turin.

On the 20th I had audience of the Emperour, to whom I presented New Credentialls as Envoy and Plenipotentiary from her Majesty; I was afterwards admitted to the Empress-Consort, and Both were pleased to express themselves very graciously towards me on that Occasion. To morrow I shall be introduc'd likewise to the Empress Dowager.

Within these 2 or 3 days the Court has been alarm'd with advices That Bercheni and Otskai with $\frac{m}{10}$ Malecontents had passed the Mark at Göding, and made ruinous incursions into the Heart of Moravia, where they have burnt near Twenty Villages and drove away part of the fine breed of horses belonging to Prince Adam of Lichtenstein. This Violence is said to have been occasion'd by the Peasants of Moravia, who lately in great Numbers committed Outrages like these on the frontiers of Hungary.

A Regiment of Danish Horse and another of Dragons, making together about 1400 men, were review'd by the Emperour near the Gates of this City on the 20th and should have march'd directly towards Presburgh, But upon the Alarm above mention'd, they were countermanded, and are to pass the Mark at Anger, where being joind by a detachment of Foot from Presburgh, they are to try if they can attack the Malecontents in their retreat, at least 'tis hoped, this Motion may oblige them to quitt Moravia for securing their own Country. The Danish Envoy made some difficulty before he consented that the Horse should be dispos'd of in this manner, there being a Condition in the Capitulation for those Troops, That the whole Danish Corps should keep together, However the Emperour has prevail'd that they might be separated on this extraordinary occasion.

Some of the Hungarian Nobility now here, who during the present troubles have continued firm in their allegiance to the Emperour, and are of his Councill for that Kingdom, have lately held frequent Conferences among themselves, to consider after what manner the Negotiation with the Malecontents ought to be carried on; And on the 20th the Palatin presented in their names a Memorial to his Imperial Majesty,

with their opinion on that Subject; hereby to maintain the Right they have, and the Obligation they lay under of explaining their sense where they think the Well fare of their Country concern'd: To morrow they are to have an other meeting with the Palatin upon the same Account, in hopes to obtain that some persons of their Nation (who naturally may be suppos'd to have a more perfect Knowledge of their own Laws and Interests then any of our German Ministers) may be admitted into the Conferences about the Affairs of Hungary, and be likewise join'd with the Imperiall Commission at a future Congress: This Stepp might be a very proper one towards a Reconcilement, if the Imperiall Ministry were of a humour to comply with it.

This morning Baron Szirmai's Secretary return'd to Hungary, with some amendments made to the project He brought for the Exchange and release of Prisoners. I will not trouble you with a Transcript thereof but only acquaint you, That the Councill of Warr desir'd me & Mr. Bruyninx as Mediators to add our Names at the bottom of the said Project; as an Assurance that the Conditions therein contain'd will be duely observ'd; Which we have done in the form following: „Nos infra scripti, Nomine Serenissimae „Magnae Britanniae Reginae, ac Praepotentium Foederati „Belgii Dominorum Ordinum, pro Facultate Nostra Mediatoria, super Punctis in hac Norma et Regula permutandorum „et Eliberandorum Captivorum contentis, fidem nostram „interponimus. Viennae, 20 Julii 1705.“

G. Stepney. I. I. Hamel Bruyninx.

The said Secrétary carries nothing but what relates to this Cartel; For it is expected the Deputies should return with some Declaration from the Malecontents upon our late Letters, before this Court can proceed any further towards a Negotiation.

A Journal is current here containing what passed during the Siege or Blockade of Gyula, from the 30th of May to the 28th of June, when Count Caroli gave over his

Attempt and retir'd: The Garrison consisted but of 70 men of Heister's Regiment Commanded by a Lieutenant.

I am etc.

Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Vienna, 22^d July 1705.

Post Script.

After I had made up my other Pacquett, Baron Szirmai arriv'd here from Prince Rakoczi, whom he left yesterday morning Marching with his Army from Ersek Uyvár (alias Newhäusel) to join Count Bercheni who commanded an other Body at Mosenok on the Waag. I here send you Copies of what Mr Bruyninx and I have receiv'd by this Conveyance, both from Prince Rakoczi and from the two Deputies Visa and Oculucsani, whereof the Substance is as follows.

The Relation made by the Palatin's Secretary (which gave such discontent here) is not altogether avowed, either by Prince Rakoczi or by Count Bercheni, and Baron Szirmai (who was present when those discourses pass'd) is far from justifying the said Secretary for having given so imprudent an Account thereof, which gave occasion to this Court to be more eager and violent then would have happen'd otherwise.

The inclos'd Letter to her Majesty*) is to return thanks for her generous endeavours hitherto, and Mr Bruyninx forwards the like to the States General. We keep in our hands the Originall of an Authentick Instrument (like what you find Lett. A.) whereby her Majesty and the States Generall are solemnly accepted as Mediators, but with hopes, *Quod concludenda Alta Sua Guarantia futuris quoque temporibus firma permaneat.* For reasons which the Prince alledges in his Latin Letter, and explains better in a private one we have from him in French in these Words „Je vous assure que mes inquietudes ne cessent pas

*) Lásd a mellékletet.

„sur les difficultés que la Cour fait paroître à l'égard de la „Guarantie des Puissances Proposées,“ by which general Term, Baron Szirmai thinks not only the Kings of Sweden and Prussia but the whole Body of the Empire may be understood, „Car je Croirois manquer à mon devoir, et à „l'amour de ma Patrie si je m'engagerois à travailler à la „Paix sans cette precaution. Si l'on veut tenir les Pro- „messes en conservant nos Loix et Privileges, je ne scai pas „pourquoi la Garantie entre un Royaume Libre et le Roi „devroit faire prejudice à la Majesté. Je connois trop bien „la Politique de la Cour de ne vouloir parler de la Garantie „que sur la fin du Traitté, et je vous Assure, que cette „proposition me donne une Idée desavantageuse de sa Sin- „cerité; car s'il ne sera pas inconvenient de l'accorder à la „fin, pourquoi le seroit-il au Commencement? Je crains que „toutes les peines ne soient perdues sans ce point, le quel „je scai combien qu'il m'est recommandé de tous les Etats,“ whereof he has convok'd an Assembly against the first of September next.

It appears both by the Deputies Letters to us and from Baron Szirmai's discourse, that the main reason of his coming hither in such diligence, is to hinder the two Armies (if it were possible) from coming to blows before we draw towards a Congress of Peace; To which pourpose they propose a Cessation of Arms, during which the Imperialists might keep within the Island of Schütt, and the Hungarians fall back to Neuhausell; which Ouverture we intend to make too morrow to the Imperial Commission, tho I can scarce think it will find ingression with them, when I consider their ordinary discourses of a Decisive hour and the humour I have observ'd this Court to be off, when they suppose they have any advantage on their Side, as indeed they seem to have more now then ever, by the accession of the Danes, whereby their force is encreas'd to Twenty thousand men, which will be a strong Temptation to try their fortune immediately, I shall therefore think myself very happy if I can ward the Blow, at least till the Earl of Sunderland arrives; But I fear I shall scarce be able.

The Arch Bishop of Colocza was fallen sick at Gyongos, However he was expected at Neuhausel towards the 23^d or 24th instant, & will be able to retain the Hungarians from acting in an hostile manner if we could obtain the like from this side.

By my next I shall acquaint you how I find the Court dispos'd; in the mean time my best endeavours shall not be wanting. *)

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Melléklet a 353-ik számhoz.

Rákóczi levele Anna angol királynéhez, melyben neki a béke érdekében tett fáradozásait megköszöni s reményét fejezi ki, hogy azt a mit magas közbenjárása által végzend, jótállásával is biztosítandja. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Serenissima ac Potentissima Regina Domina
Benignissima.

Dum Heroicum Regiae Majestatis Vestrae etiam inter Martis Mortisque vias animum in sanandis fortuna novercante exulceratis Hungariae cicatricibus, ac restituenda sub Pacis umbra Regno et Populis quiete versatum, Majestatisque Vestrae Mediationem ultro oblatam cerno, in summam Gratiarum actionem (et quae tantae Reginae ipsa natura contulit) tota cum Gente Hungara resolver cultum. Tanta vice versa promittens Studia, quanta mens et facultas capit, quaeve nulla vis, nulla Aetas extingvet, nec ulla emoritura oblitterabit memoria. Tantae Reginae me, Patriosq. meos et impostum, prout devoveo benevolentiae, ita nec dubito tale, Majestatem Vestram, erga Gentem hanc continuaturam benevolentiae Studium, quin ea quae tanta Mediatione conclusa fuerint effectiva quoq. guarantia Majestatis Vestrae Sarta

*) Ezen utóirat úgy látszik külön boríték alatt volt küldve, minden esetre külön papírra, s külön levél formában van írva.

tecta conservari possint; Eidem Majestati, millenas Divinae Majestatis Benedictiones, et Regni Ejusdem comprecor felicitates. Ex Castris ad Olesca positis Die 3ta Mensis Julij Anno 1705.

Serenissimae ac Potentissimae
Majestatis Vestrae

Servitor Obsequentissimus
F. Princeps Rakoczi m. p.

Czimezet:

Serenissimae ac Potentissimae Principi etc. etc. etc. etc. *) Annae Reginae Magnae Britanniae, Franciae et Hyberniae etc. Dominae mihi Benignissimae. **)

354.

Stepney Harley ministernek. Utolsó hírek szerint a Morvába betört magyar felkelők nagy zsákmánynyal átkeltek a Morva folyón. Legtöbbet szenvedett Lichtenstein hg.; kárát a megbecsülhetlen 300 anyakanczán felül 400,000 ftra teszik. — A császár megengedte neki, hogy ménese visszavásárlása végett Rákóczinak írhasson. — Morvaország igen veszélyes állapotban van, a népesség egy része a tulságos adó miatt fellázadt és 3000-en Csehország felé mennek, hol az elégedetlenség szintén igen nagy. — A dánok most ezek elnyomására küldettek. Ezen állapotban siettetni kellene a magyarokkal való kibékülést. — A mediatorok megállapodtak Szirmayval fegyvernynyugvási feltételekben, de Szirmay nem ment el velük Magyarországba, nem gondolván azokat elfogadhatóknak, ha semmi határozat nem hozatik a királyválasztás, az örökösödés s az András-bulla visszaállítása itt gyűlöletes tárgyában. — Titkára ment Ma-

*) Itt a négy „etc.” helyett más volt írva, a mi ki van vakarva és az etc-k más ténnyel oda írva.

**) Ezen levél itt eredetiben megvan Rákóczi saját keze aláírásával ellátva. A levél egy iv közönséges papirosra volt írva, és nyolcz felé hajtva egy kis borítékba téve, a melyen Rákóczinak saját családi czimerével ellátott kis pecsét is még megvan.

gyarországba a foglyok kicserélése végett. — Schlick két-három nap mulva megy Magyarországra Herbevillehez azon rendelettel, hogy ez támadja meg határozottan a magyarokat. — A nádor által a Bécsben lévő magyarok nevében benyújtott emlékirat főpontjai ezek: 1. Mielőbbi békekötés, hogy a kérelmezők visszanyerhessék most elfoglalt jószágait; 2. hogy a magyarokkal való alkudozásoknál a magyar tanácsosok is meghallgattassanak, a mi eddig két évi alkudozás alatt nem történt; 3. ha még több erő küldetik Magyarországra, az fogja az ország vég romlását eszközölni. De ha a háború mégis tovább tart, kéri a császárt, hogy ellátásukról gondoskodjék. — Végre kéri, hogy a tábornokok kiméljék az ő jószágait, a mi másoknak is ösztönül szolgálанд a császár hűségére visszatérni. — Ezen emlékirat megakasztotta a ministerek működését. A magyarokkal értekezlet fog tartatni e hó vége felé. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 25th July 1705.

Right Honble

We have advice from Moravia, that the Malecontents who lately invaded that Province, after having laid great part of it in ashes, have repass'd the Mark and carried of great Spoils. The rich Prince of Lichtenstein has been the chief sufferer, whose loss is computed at $\frac{m}{400}$ florins, besides 300 breeding Mares which are not to be valued. The Emperour has given him leave to write to Prince Rakoczi, to try if it be possible to buy them up of the Malecontents piece by piece at reasonable rates; I heartily wish he may have that Satisfaction, for I have frequently represented him to you, to have been of all our Ministers the most zealously concern'd for composing the Troubles in Hungary, perhaps out of apprehension of what has now happen'd, and of what may yet ensue, the Province of Moravia being in a very dangerous Condition, as appears from a fresh alarm, We had last night, That 3000 Peasants in the Circle of Znaim have took up Arms, and are marching through the Circle of Iglaw towards Bohemia, where it is to be fear'd they have some Correspondence & Encouragement under hand. The Commotion hitherto consists only of Rabble,

there being no person of distinction who offers to putt himself at the head of them. The Ringleaders are 5. ordinary persons (belonging to the Prelate of Cloister-Bruck) who begun to revolt a year ago upon account of excessive Taxes, but were soon suppress'd & clapp'd under Confinement, and as easily pardon'd and sett at Liberty; Whereby they have had an opportunity of breaking out again into new disorders, upon the Malecontents passing the Mark and falling into the Circle of Hradish: To hinder which irruptions the Peasants of Znaim were Arm'd, and Commanded to the Frontier, but rather than undertake that service they have turn'd their Arms against the Government, complaining they have been depriv'd of their Substance and Liberties, and declaring since they have nothing but their Lives to lose, they would venture that rather than be longer expos'd to such unreasonable oppression. Their first resentment discover'd itself against Baron Aichbichell the Captain of their Circle, whom they would have oblig'd to take part with them, and upon his refusal treated him with great indignities, till he found means of making his escape hither for his better Security. Upon the Alarm the Emperour has sent Orders to the Danish Horse (who were on their march to Anger) to turn towards Znaim, and charge the Mutineers wherever they appear in a body; for the Court begin to apprehend this Contagion may spread and grow very troublesome, especially if it should break into Bohemia, where ill humour are but too ripe. This fresh accident ought to be a powerfull Argument with our Ministers to use all endeavours possible towards putting a speedy end to the troubles in Hungary, least the same ill blood should infect other parts of the Hereditary Countries.

Since Baron Szirmai's return hither Mr Bruyninx and I conferr'd with him what methods might be proposed towards obtaining on this side a suspension of Arms, while he return'd in all diligence to the Malecontents to dispose them to forbear hostilities likewise. We agreed upon the points you find here inclosed which we recommended yesterday morning by a note to our Commissary Count Sinzen-dorff; But upon second thoughts, Baron Szirmai flew back

from his offer of returning with there proposalls (thô the Court should have consented to them) supposing his errand would not be very agreeable to the Malecontents, if he undertook to persuade them to treat of Peace, by omitting, or postponing at least, the Odious Articles, of the new Election, the Succession, and King Andreas Decree: By this excuse our project has had no effect, and Baron Szirmai has dispatched his Secretary to Hungary, with nothing more than what relates to the Exchange of Prisoners.

The papers I sent you by last post viz Prince Rakoczi's Letter to us, His acceptance of the Mediation, and the reasons alledg'd by Visa and Occulucsanî for a suspension of Arms; But hitherto the Court is come to no resolution, nor can we judge whether they will give way to that proposall: I scarce believe they will, since upon our first mentioning such a thing, Prince of Salms seemed to think it unreasonable to withhold the Imperialists from striking when all things are in a readiness; and I hear Count Schlick will be dispatch'd in two or three days with positive Orders to Field Marechal Herbeville to march out of the Island of Schütt and begin his operations as soon as possible.

I add herewith the Memoriall, I mentioned in my last to have been presented to his Imperiall Majesty by the Palatin of Hungary, in the Name of the Nobility who have kept true to their Allegiance, and upon that account are reduced here to extream want. The specious design of this representation is 1st To press the Emperour to make peace as soon as possible, that they may be restored to their Estates which are now possess'd by the Malecontents. But if you are pleas'd to examine the whole pieces, and consider the passage I have mark'd NB. with some Articles quoted from the Decretals (Extracts whereof I likewise add for your better Information) You will easily perceive the drift of this Remonstrance. 2dly to prove, that His Imperiall Majesty's Councill of Hungary ought to be consulted and employ'd in the management of the Treaty; Whereas for near 2 years that the Negotiation has been on foot, hardly any information has been given them of what has pass'd,

thô according to Reason and Law they should have the main direction of their own affairs; 3^y They declare that more forces being drawn towards Hungary, may prove the utter ruin of that Kingdom, and might be employ'd against the Common Enemy more usefully than against the Emperours naturall Subjects. But if (for their misfortune) the Warr should continue any time longer, They hope 4^y That His Imperiall Majesty will graciously take Their sufferings into Consideration, and make some provision for their maintenance, as the Emperour Rudolph the Second promis'd to doe in the like Case anno 1595. Lastly They humbly begg that the Imperiall Generals may have speciall Orders to spare their Estates and not to destroy them when there is no Necessity for it. This Consolation (They suppose) ought to be given them for good Example, and as an Argument which may encourage the Malecontents to return to their Allegiance.

This Remonstrance coming to the Emperour from his most dutyfull Subjects at a time when such application was little expected from them, has put our Ministers to a stand; and instead of appearing at a Conference appointed with the Hungarian Nobility on the 22^d it has been differ'd for 5 or 6 days longer.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

355.

Stepney Harley ministernek. Sinzendorff 26-kán közölte a mediatorokkal a császár választ az ő előterjesztésükre; ez közölni fog Szirmay által a kalocsai érsekkel. Szirmay csak három nap múlva megy Schlickkel, kívül érintkezésben marad a foglyok kicserélése és fegyverszünet kötése végett. — Író a fegyverszünetet azért ohajtja, hogy egy határozó csata ne legyen, mielőtt Sunderland és Almelo urak megérkezzenek. — Eredeti levél.

State Paper Office. Germany 184.

Vienna 29th July 1705.Right Honble

(Kivonat.)

I have received the honour of your letter of the 29 June / 10 July, and have desired Count Sinzendorff to explain to me how far this court may be inclined to espouse in earnest Signor Vicelli's project of trade, and next week I may be able to give you their thoughts thereupon.

On the 26th Count Sinzendorff returned an answer in the Emperor's name to the points which Mr Bruyninx and I offered on the 25th as conditions on which a cessation of arms might be procured, & desired we would draw up a letter accordingly to be forwarded immediately to the Arch Bishop or his Deputies, which we have done in the manner you find here inclosed; and it having been approved both by the Prince of Salms and Count Sinzendorff we expected Baron Szirmai would have been dispatched with it yesterday, but he is still hovering here, and will spin out his departure for three days longer in hopes of going in company with Count Schlick who is appointed to command the Imperial Army under Felt-Marshal Herveville and likewise to hold correspondence with Baron Szirmai in what relates both to the exchange of prisoners and to the suspension of arms now in question, Least the term of 8 days should not be sufficient we have proposed a power might be lodged with Count Schlick to prolong the same from time to time, after the same manner as Baron Seilern was authorized to do during our conference at Schemnitz, of whose full powers to that purpose I have handed a copy to Count Sinzendorff, that Count Schlick may have the like. But I doubt the Court will hardly consent to a longer term than what is mentioned in our letter. My design in proposing it, is chiefly to gain time, and hinder any violent blow, which might interrupt the course of our negotiation before the Earl of Sunderland and Monsr Almelo can arrive. The latter has given notice to Mr Bruyninx that he will be here on the 11th of next month, and I suppose his Lordship will not be long behind him.

— — — — —

Three days ago I received letters from Sir Robert Sutton, whereof you will see the substance in the paper enclosed.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

356.

Stepney Harley ministernek. Schlick és Szirmay tegnap mentek Magyarországra. Ez utóbbi rövid fegyverszünet kötése iránti feltételekkel. Az előbbi, hogy a négy hónapig tétlenül hevert császári sereget mozgásba tegye. Ennek összes ereje lesz 50 század lovasság, 20 zászlóalj gyalogság, tévén vagy 16,000 embert. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 1 August 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Yesterday I received the honour of your letter of the $\frac{3}{14}$ past, by wick you have been pleased to signify to me that my proceedings hitherto have been approved by her Majesty and her Ministers; When the Earl of Sunderland arrives, I hope Our joint endeavours may produce that good effect, which her Majesty's zeal for the publick certainly deserves.

Last night Count Schlick & Baron Szirmai went for Hungary the latter with the proposals I sent you towards Negotiating a short suspension of arms; And the General to put the troops in a posture of marching out of the Island of Schutt, where they have lain 4 months without attempting anything. By the line of battle you will see how strong they were a week ago; they will be joined shortly by a Danish Regiment of Horse and another of Dragoons (at present employed on the Mark) and by 3 Batallions of Virmonts regiment now in Presburgh, Gomorrah, and Gran, who will be drawn but from those places and relieved by

other troops. So that the whole force to be brought into the field, will consist of 50 Squadrons and 20 battallions, computed at about $\frac{m}{16}$ men.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

357.

Stepney Harley miniszternek. Az áradás által több napig akadályozott császári sereg végre átkelt a Dunán és Lipótvár felmentésére indult. Az összeütközés valószínű, mert Rákóczi nagy erővel Patára ment, Bercsényi pedig Galántán van 10,000 emberrel. — Visa s Okolicsányi e hó 1-jén jöttek el Nyitráról, hozván leveleket a kalocsai érsektől, melyek lényege következő: Sokféle mentséget hoz fel azon mulasztásért, hogy a császárnak már rég nem írt, különösen trónra lépésekor. — Szerinte a felkelők nem idegenek a békétől, nem félnek az ellenük indított császári erőtől. — Jónak látná a fegyverszünetet s e célra működik s hasonlóra kéri a mediatorokat. — Ugy látszik reá birta a magyarokat, hogy a jótállás kérdését jövőre hagyják. Kéri a császárt, hogy az alkudozásokra mérsékelt nézetű minisztereket s békeszeretőket nevezzen biztosoknak. — A mediatorok levelét nem közölte Rákóczival, tartván attól, hogy őt megsérti. Író az általa idézett latin pontokban hiszi ennek okát, de ők másképp nem tehettek, mert a nélkül az udvar nem akart alkudozásba bocsátkozni. — Rákóczi september 1-re a Rákosra gyűlést hívott össze. — Ezen tudósítás folytán Bruyninx s író nem hiszik, hogy Szirmay által küldött levelük időszerű volna, s azt vissza kívánják tőle, ki még Pozsonyban van, ha a császár ebbe beleegyezik. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 5th August.

Right Honble

(Kivonat.)

Within this fortnight the Danube has overflowed more than usually by reason of excessive rains, and has not only

greatly incommoded the Imperialists in the Islands of Schutt, but hindered them for 5 or 6 days from laying a bridge in order to pass on the other side of the river as they designed. At last I hear they are got over, and are marched towards Leopoldstadt, which place being in danger of falling into the hands of the Malcontents for want of provisions, General Erbeville has been obliged to move with great part of the Imperial Army in order to supply it; and 'tis probable his expedition will not end without some encounter, since on the 2^d instant Prince Rakoczi was marching with a large body of Troops from Mosonoch to Pata on the other side of the Waag, and Count Bercheni was at Galantha on this side, with another corps of $\frac{m}{10}$ men.

This report we have from Visa and Occulucani, who arrived here this morning. They left the Arch Bishop at Nitria on the 1st instant, and have brought letters from him, No. 1 whereof copies are here inclosed and the substance is as No. 2 follows, He alledges many excuses to the Emperor for not having writ sooner either on business or compliment. He represents the Malcontents not to be averse to Peace, nor afraid of the Forces which the Emperor can bring against them; However he believes a suspension of Arms may be useful, and desires we would employ our endeavours to that end on this side, while he uses the like on the other. It seems he has obtained one point of them viz. That the Guaranty of foreign powers may be referred with other points which are to be adjusted at a future congress; At which he advises His Imperial Majesty to employ ministers of moderate principles, and known to be well-wishers to a friendly agreement, and hopes some expedient may be found, whereby both the King's title and the People's Rights may be equally preserved. He would not venture to communicate our letter to him of the 10th of July to Prince Rakoczi and his adherents, for fear of disobliging them. I suppose he means by the clauses following. (*Persuasi enim sumus, si confoederati Hungari pacem sincere anhelant, Ipsos nullam ulterius de Diplomate, aut Juramento, movere disceptationem aut velle aut posse; multo minus Jus Regium in dubium revocare, cujus vel minima factâ mentione recrudesceat vulnus*

quod omnino sanari cupimus) and (Celsitudo vestra ab Hungaris obtineat, ut a Sollicitandis aliorum Principum et Statuum Officijs prorsus abstineant, si ex operâ nostrâ felicem exitum sibi augurari velint.) Which particulars however we could not forbear recommending to the Arch Bishop since this court seem'd positively resolved not to treat otherwise; as is evident from what happened lately when they would not consent to any suspension of arms, but on condition that the Hungarians should first solemnly declare they would not so much as mention a new Election, nor question the succession, nor think of restoring King Andrew's Decree; Which three points the Arch Bishop says, Prince Rakoczi will not undertake to decide by his own authority, being obliged by oath to the confederacy not to meddle in matters relating to the pacification but by their joint consent; and to that end He has summoned them to a sort of a Diet, which he calls *Consultatio Campestris*, to be held at Rakosch near Pest the first of September. Against which season the Emperor may have duly considered what he will do towards reconciling the nation, and the Deputies may be dispatched with his formal resolutions, as to the time, place, and other circumstances preliminary to a congress.

After these informations from the Arch Bishop, Mr Bruyninx and I are of opinion our last overtures by Baron Szirmai of the 29th past will be no longer seasonable, since the Hungarians have all ready in a manner agreed to the 3^d point we proposed, and Prince Rakoczi is not in a condition of answering directly to the two former; Besides, the Imperial Army having marched out of the Islands of Schutt on the 1st 2^d & 3^d instant, the Malcontents may suspect we are not in earnest, when we talk of keeping the Imperialists on this side the Danube; For which reason Mr Bruyninx and I have offered to write to Baron Szirmai (who was yesterday at Presburg, and could not proceed while the 2 armies were abroad) either to return hither, or to send us back those letters to be altered and adapted to the present posture of affairs. We expect to know this evening by Count Sinzendorff whether the Emperor approves of this opinion or not.

Two days ago I received another packet from Sir No. 6 Robert Sutton of the 14th, an extract whereof accompanies this.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

358.

Stepney Harley ministernek. Ne hogy a mediatorok levele a kalocsai érsekhez a magyarokat elidegenítse, ők kívánták, hogy a még Pozsonyban időző Szirmay azt visszaadja. Ez azonban Schlick kívánságára kénytelen volt az érsekhez utazni. Tart tőle, hogy ezen a változott körülményekhez képest többé nem illő levél meghiusítja a fegyverszünetet. — Visa s Okolicsányi beadtak egy előterjesztést, mely szerint az alkudozásokat meg lehetne kezdeni a királyi tekintély s a népjog megóvása mellett. — Erre váratik a császár határozata. Salms legnagyobb nehézsége az, hogy mi lesz Lipótvár, Nagyvárad s a négy erdélyi várból, ha a császáriak felfüggesztik minden hadi működést. Író hiszi, hogy Erdély s Nagyvárad már is a magyarok birtokában vannak. — Nesselroht pozsonyi parancsnok sürgönye szerint nagy csata volt Vöröskő s Nagy-Szombat közt, melyben a magyarok nagy vereséget szenvedtek. Ezen hír még hitelesebb megerősítést igényel. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 12th August 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 5th instant I had the honour to send you letters from the Arch Bishop of Colocza to the Emperor, as well as to Mr Bruyninx and me, whereby it appeared that the Hungarians were satisfied to refer all further thoughts of a guaranty that we came to a Treaty; But that Prince Rakoczi could not undertake to declare by his own authority that the nation would not dispute the right of succession, nor insist that King Andrew's decree of resistance might be

restored, Being therefore apprehensive least the Malcontents should censure us as exceeding our office of Mediators, and being too partial to this court if we urged them any further

No. 1 on those two articles. We writ to Baron Szirmai (who was detained at Presburg) not to produce our letter of the 29th past, but expect another from us more suited to the present

No. 2 & 3 purpose and posture of affairs. This admonition found him still at Presburgh, but by Count Schlick's authority you see he has been obliged to proceed on a message which in our opinion was no longer seasonable for the considerations above mentioned, and likewise in regard to the Imperial army, which for these 10 days has been drawn out of the Island of Schütt on the other side of the Danube in order to succour Leopoldstadt; Which motion does not at all agree with the suspension of arms, which the Imperial ministers would be thought to consent to: Whereas in all our proceedings we ought to preserve an air of Frankness and sincerity, without which our best endeavours will prove ineffectual with a nation so full of jealousies and suspicions as the Hungarians are known to be. In short, Baron Szirmai left Presburg on the 8th in the evening, and we may shortly hear whether the Malcontents agree to a cessation of Arms on those proposalls or whether the Arch Bp. (to whom they were directed) has thought fit to suppress them as improper, and to avoid giving offence.

His two deputies have been desired by the Prince of Salms to set down in writing what sort of Expedients may be found, whereby (according to the Archbishop's sense) both the regal authority and the rights of the people may

No. 4 be preserved. This they have done in the paper you find enclosed, Which is now under consideration, and in a few days the Ministers will communicate to us how far the Emperor is willing to comply with any of those overtures, after having named his commissioners, and appointed a time and place for an assembly in order to a treaty. The greatest difficulty the Prince of Salms observes is what will become of Leopoldstadt, Great Waradin, and the 4 places in Transilvania which are possessed by the Imperialists, all which must fall of course into the hands of the Malcontents, if

the Germans are to suspend all Hostilities during the time of a congress. I have reason to believe his care in this point is unnecessary, for 'tis generally thought the whole province of Transilvania is already reduc'd to the last extremity, and it will not be in the power of the Imperialists, do what they can, either to succour or recover it, and as for Warradin, the Prince of Salms told us yesterday he feared it was lost for want of subsistence; Notwithstanding all our newspapers are full of one Colonel Pecker's expedition from the 5th to the 18th of July wherein he is said to have defeated two parties of the Malcontents, and (among other booty) to have brought back some stores of provisions for the garrison.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

Postscript.

Baron Nesselraht Commandant of Presburgh has given notice to the council of War by a Staffette, That 2 persons of no great note, pretending to have been with the Hungarian army, arrived before the gates at two this morning, and report, that yesterday about 3 afternoon the Imperialists engaged the Hungarians (whom they give out to have been above $\frac{m}{40}$ strong) at Bibersberg also Rohtenstein within half a mile of Tirnau, and after a dispute of an hour, had killed 5000 men, and taken 28 pieces of Cannon, with all the baggage, That they saw Prince Rakoczi engaged in the thickest of the battle, so that they conclude he was either killed or taken: They own it was not over when they came away; and this is all the account we have hitherto of an action of such consequence which will admit of no reflexion, till we know with more certainty, than from the relation of the two Fugatives, that the matter is so in fact as they give out. By next post I may be able to send you a more exact account if there be any truth in this story.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley ministernek. Mult levelében említett csata hire hivatalosan megerősített. A csata Vöröskő s Pudmaricz közt vívatott 11-kén. A császáriak 200, a magyarok 400 halottat vesztettek, köztük, mondják, van Ocskay ezredes. Négy ágyu s több zászló zsákmányul esett. — A császáriak más nap Csalóköz felé mentek, s most felső Magyarországra s Erdély segélyére készülnek. — A Bécsben levő magyaroknak a nádor által benyújtott emlékiratára a császár közöltetett velük egy csomag okmányt, kívánván, hogy azok áttanulmányozása után a béke létrehozására követendő további eljárás iránt véleményt adjanak. Többszöri összejövetel után a nádor beadta nevükben ezen véleményt, de ez nem sokat ér, nincs benne egyéb mint a mit már a kalocsai érsek s ennek két követe már előbb világosabban előadtak. — Bajorországból új 800 gyalog ment Magyarországra. — Tegnap d'Almelo családjával együtt Bécsbe érkezett, Sunderland 4—5 nap alatt váratik. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 15th August.

Right Honble

On the 13th in the evening Baron Uffelen Lieut^t Col to Duke Max of Hanover arrived here with letters from Feldt Marschal Erbeville, which confirm the action I mentioned in my last to have happened between the Imperialists and the Malcontents on Tuesday the 11th, between Bibersberg and Putmaritz not far from Tirnau. The further particulars which he relates are as follow. That the Body of Imperialists did not exceed 8000 men, 5000 having been left in the Islands of Schütt under the command of General Schlick to guard their baggage and bridges. That the design of their motion from the Danube was to succour Leopoldstadt, where the Garrison under Baron Schwartzenau was reduced to the last extremity, but by the diligence of the Imperialists, was on the 9th refreshed and provided for some months. The Malcontents did not offer to molest the Germans in their march thither, but endeavoured to cut them off in their return by drawing a great force on this

side the Waag by means of a bridge there is between the village of Szerett and the Castle of Schinta, and about 5 o'clock afternoon they engaged; The dispute lasted for about an hour and half, when the Hungarian horse was routed, and the Talpatzes (or foot) made their escape into a wood behind them, The Imperialists are said to have had about 200 killed and wounded in this action, General Viard who commands La Tours regiment of Cuirassiers, received 5 wounds, but none mortal. On the side of the Hungarians 400 are killed, and Colonel Otzkai is said to be of the number, who of late has been so very troublesome on the frontiers of Moravia. They had 24 pieces of cannon very well served, of which they carried of 12 and the Germans 4, the other 8 were thrown into a Morass, and several waggons of Provisions and Ammunition destroyed for want of horses to draw them off. The kettle Drums belonging to Prince Rakoczi's Life Guard were taken; On their colours were His arms, and a palm with *pressa resurgo*. A Standard likewise has been brought hither with the arms of Hungary on one side, and on the other *Cum Deo, pro Patriae Libertate*. The night after the Battle the Imperialists remained in their camp near Putnaritz, and the next day continued their march towards the Islands of Schutt, where Count Schlick has prepared all things for their passage towards Upper Hungary, and 'tis said all endeavours will be now used to save Transilvania if it be possible.

These are all the circumstances we can learn from Lieut^t Coll. Uffelen, By next post a fuller relation is expected from General Erbeville, which will be brought by Major General Caraffa.

It were to be wished the Hungarians would grow sensible by this accident, as well as the former, that it is impossible for them, notwithstanding their superior numbers to sustain against regular troops; and on the other hand, That the Imperialists may be convinced by these inconsiderable advantages, that the war will never be brought to a conclusion; Consequently both Parties ought to think se-

riously of drawing towards a peace by facilitating all that may conduce thereto.

With my letter of the 25th past, I sent you a memorial which had been presented to his Imperial Majesty by the Palatin of Hungary in the names of the chief nobility who have kept true to their Allegiance, desiring some sort of information might be given them of what has been transacted in relation to their country. In answer to which proposall the Emperor sent Count Sinzendorff one of his chancellors of the Court, and Count Herberstein Vice President of War, who on the 30th past signified to them, That his Imperial Majesty, in compliance to their request, was willing to inform them of several steps made in the Negotiation with Malcontents, whereof they would have a perfect knowledge after having perus'd a bundle of papers, which Mr Tiell referendary of Warr left with them. On which His Imperial Majesty required them to form in writing their opinion and advice what further methods might properly be used towards procuring peace. The six persons present at this assembly were, The Palatin Prince Esterhasi, Count George Erdöti Judex Curiae Regiae, Count Csaky Bishop of Great Waradin, Count Michael Esterhasi Curiae Regiae Magister, Count Nicholas Illeshasy supremus Comes or Lord Lieut^t of Trenschin, and Count Alex^r Erdöti, who have since had several meetings together to prepare their representation,

No. 1 which was presented in their names to the Emperor by the Palatin on the 13th instant, & is here inclosed, though it signifies very little, being drawn up in a confused and obscure style, and containing nothing more than what has been already suggested by the Arch Bishop of Colocza or his deputies, in a manner more easy to be understood.

Eight hundred men of Sickingens regiment of foot who have been levied in Bavaria arrived here two days ago, are fallen down to Hungary.

Last night Monsieur d'Almelo with his family arrived here, and in 4 or 5 days I expect the Earl of Sunderland whose assistance will come very seasonable towards disposing the court to thoughts of peace after the seeming advantage above mentioned.

I add herewith another extract from Sir Robert Sutton's Packets, which I lately received by the return of an imperial courier to Turkey.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

360.

Stepney Harley ministernek. Magyarországból nem jött újabb tudósítás. A hadi tanács alelnöke szerint ez nap volt a császári sereg Gulára indulandó, onnan felső Magyarországba, s ha lehet, Erdély segedelmére. — Ennek ellensúlyozására tegnap Bercsényi alatt 3000 magyar betört a Marcheckbe, s több helységet felégettek. Ott nincs semmi erő, mely nekik ellentállhasson. — Időközben a ministerek semmi új lépést nem tettek a béke érdekében. Iró várja Sunderland megérkezését, ki azt több erélyességgel sürgetheti. — Okolicsányi levelet kapott Szirmaytól, mely szerint Rákóczi nem határozhat önmaga a mediatorok által előterjesztett pontok felett, értvén az örökösödés s András bullája kérdését. — A magyarok általi égetések Ausztriában csak visszatorlás a császáriak által Magyarorszáiban elkövetett barbárságoknak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 19th August 1805.

Right Honble

(Kivonat.)

Since my last neither Count Caraffa nor any body else, has brought the relation which was expected from Feld Marschal Erbeville himself of the late action in Hungary; and I think I have related to you as much of it as is necessary, without troubling you any further with some circumstances of little note. I had the honour to acquaint you That Count Schlick had prepared all things for the passage of the Imperial army from the islands of Schütt to the left side of the Danube; and the vice president of War believes they will pass this day to Gutta, from whence (I told you) their design is to pierce into Upper Hungary, and to save Transilvania if it be possible.

To divert which operation, 3000 Malcontents pass'd the Mark yesterday, and are come into one of the quarters of Lower Austria, which is called Markfeldt; and they have already burned Sultz and other villages not above 3 miles from this city on the other side of the Danube, Count Bercheni himself is said to head this party, and I am apt to believe he will come almost to the Bridges of this Town, considering we have no manner of force at hand to stop his carrer.

All this while the ministers do not offer to return any answer to the last letters received from the Archbishop of Colocza, nor to explain to us the Emperor's sense what further steps ought to be made towards an accommodation. And I think it not seasonable to urge them in it, since it cannot be long before the Earl of Sunderland arrives, who is likely to do it with more energy.

No. 3 After having this writ thus far, Occulucsani has brought me a letter he received last night from Baron Szirmai, who declares Prince Rakoczi has it not in his power to grant the points we lately recommended, whereby he means that of the succession and King Andrews decree. The same paper contains his opinion that the late battle was very unseasonable; and the enumeration he gives of the places burnt lately by the Imperial army in Hungary, may serve to justify that the Barbarities which the Hungarians are now exercising in our neighbourhood upon the territories of Austria, are by way of reprisalls; On both sides the Emperor is likely to be the greatest loser.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

361.

Stepney Harley ministernek. Az Ausztriába betört 3000 magyar visszavonult. — Bercsényi, ki 10,000 emberrel Szakolcza mellett van, betört Morvába, s cseh nyelven szerkesztett kiáltványokat terjesztett, melyben Morvaország lakosai felszólíttatnak

a magyarokkal egyesülve lerázni az osztrák jármot. — Lichtenstein s más ottani nagybirtokosok aggodva várják ezen kiáltványok hatását. — Még nem tudni átkelt-e a Dunán Gutándl a császári sereg. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 22^d August 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —

The 3000 Malcontents, which I mentioned in my last to have made an irruption into Austria, are retired; But last night we had a greater alarm from the frontiers of Moravia, Bercheni being at the head of $\frac{m}{10}$ men near Scalitz, part whereof he has sent over the Mark towards Göding: He has scattered Letters Patents in the Bohemian language throughout the province of Moravia, encouraging the Inhabitants to shake off the Austrian yoke, and join with the Hungarians for the Maintenance of their common rights and priviledges. I send herewith a copy of that dangerous paper translated into Latin, and am to add that the rich Prince of Lichtenstein and others who have large possessions in that province seemed not a little concerned this morning at court, not knowing what effect that intimation may produce, since the said patents insinuate as if the people of Moravia (during their late insurrection) had conceived some hopes of being joined & sustained by the Hungarians, which assistance Bercheni pretents would have been given sooner, if their meaning had been duly explained.

No. 1

We have no certain advice that the Imperial Army was yet passed the Danube at Gutta.

— — — — —

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

362.

*Sunderland lord Harley miniszternek. Jelenti Bécsbe érkezését. —
Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Aug. 26/15 1705.

Sir,

I came to this place this afternoon so that I cannot pretend to give you an account of any thing yet. I find by Mr Stepney we have hopes of beginning a treaty within a few days, but I fear there is not much reason to expect to bring it to a conclusion, however if once we get it a foot, we shall soon be able to judge, whether they will trifle with us to eternity as I must own I am very much afraid they will I met here with y^r letter in cypher, a copy of which I saw with Lord Marlborough, so that I will trouble you with nothing more about that.

I am with the greatest truth &c.

Sunderland.

Mr. Sec^{ry} Harley.

363.

Stepney Harley miniszternek. A magyarok több csapatokban betörték Morvába Szakolczáról s lerontottak 22 nagy községet visszatörésként a császáriak által tett pusztításokért. — Lichtenstein hg. s mások, kik legtöbbet szenvednek ezen pusztítások által, ellenzik a császári seregnek Erdélybe menetelét, de Schlick e részbeni tanácsa győzni fog valószínűleg. — Ezen hadjáratra nagy készületek tétettek Budán. A sereg 22-kén átkelt a Dunán Gutánál. — A miniszterek több ízben tanácskoztak a kalocsai érsek utolsó levelére adandó választ illetőleg. Már hat napja, hogy tudatták író s Bruyninzel, hogy javaslatuk a császárnál van, s határozata velük közöltetni fog. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Augt 26. 1705.Right Honble

(Kivonat.)

Since my last several parties of Malcontents, after having passed the Mark from Scalitz to Göding, have caused

great devastation throughout the Province of Moravia, and destroyed 22 considerable villages, by which ruin they have fully verified what Baron Szirmai foretold to Occulucsan in his late letter of the 14th. That the Malcontents in revenge for several places burnt in their country by the Imperialists, „immanis talionis vicem extra Regnum Hungariae reddituros se minantur.“ We hear they are since withdrawn from Moravia; But being a sort of vagrant Nation, they are like to make fresh excursions as often as they are provoked thereto by new outrages from the Imperialists. The Prince of Lichtenstein and others, who suffer most by these calamities, make loud complaints against the resolution lately taken, of marching away with the Imperial Army for the relief of Transilvania (which province for above these 6 months has been almost given over for lost) and leaving Moravia with other flourishing parts of the Hereditary countries, without any regular force to secure their frontier. Notwithstanding these remonstrances the former design is likely to prevail, the Prince of Salms having been overruled therein by the advice of Count Schlick, who has a particular view in directing our main force that way, being governor of Segedin and of a large Tract of land along the Tibiscus, which he is willing to wrest out of the hands of the Malcontents at any rate whatever.

In order to this expedition, Lieut^t General Glockelsberg has made great preparations at Buda, and the Imperial Army is said to have passed the Danube from the Island of Schutt to Gutta on the 22^d instant. They are likely to have a very painfull march of 6 weeks and may meet with several disagreeable accidents before they reach the country for which they are designed.

The Ministers for the affairs of Hungary have been frequently together to consider what sort of answer ought to be returned to the Arch Bishop of Colocza's last letters, in order to the forming a congress, since the 1st of Sept^{br} (the term fixed by Rakoczi for holding what he calls Consultationem Campestram) is now near at hand, and it is time the Emperor should name his Commissioners, and appoint the time and place for their meeting, Six days ago, both

the Prince of Salms and Count Sinzendorff told Mr Bruyninx and me that they had prepared the report for the Emperor on these matters, and would shortly communicate to us His Imperial Majesty's resolution thereupon; which we expect every moment, and shall lose no time in imparting the same to the Arch Bishop by his two deputies.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

364.

Stepney Harley miniszternek. Sunderland tegnap volt kihallgatáson a császárnál s császárnénál. — Idejövetele óta két tanácskozásuk volt Sinzendorffal. A császári sereg átkelése Gutánál a Dunán veszélyesnek tartatván, az Komárom alatt fog átkelni s Buda felé menni, onnan Erdélybe menendő, minden tekintet nélkül Bercsényi mozdulataira, ki három állást foglalt el a Morva vizén. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany No 184.

Vienna, Augt 29 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Yesterday the Earl of Sunderland had his audience of the Emperor and the Empress Consort, of which I presume his Lordship will give you an account, To morrow he will be admitted likewise to the Empress Dowager, and to the Arch-Duchesses.

Since his L^{dps} being here We have had two meetings with count Sinzendorff about the affairs of Hungary, whereof you will have an account by the next post.

The Imperial Generals on the Danube have hitherto made very little progress; To pass at Gutta and pursue their march from thence to Pest on the left side of the River is now judged too dangerous and impracticable, so I hear the army is come on this side below Comohrra, and will continue their march down to Buda on their way to Transylvania, without having any regard to Bercseni's motion

who by the last advices from Moravia was master of 3 several posts on the Mark, whereby he can make excursions into that province and return at pleasure without any opposition. — — — — —

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

365.

Lord Sunderland Harley miniszternek. Tegnap kihallgatáson volt a császár s császárnénál. Mindketten a legnagyobb tisztelettel nyilatkoztak a királynéről. A császár biztosította, hogy a királyné ezen közbenjárását barátsága legbecsesebb bizonyítékának tekinti, mindent elkövet a béke helyreállítására, mely úgy neki mint a közös ügynek szükséges. — Szép szavak, de az eredményben sok hite nincs. — Tegnap d'Almelo, Bruyninx, Stepney s író beadtak egy emlékiratot a békealkudozásra vonatkozólag. — A miniszterekkel volt eddigi értekezéseiből ítélve nem találja, hogy ezek a békét óhajtják. — Ő felsége (Anna királyné férje) leveleit is átadta a császár- s császárnénak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Aug. 29/18 1705.

Sir,

I had yesterday my audience of the Emperor and Empress, they did both of them express all the respect and esteem imaginable for the Queen; and the Emperor in particular said, that among all the marks he had had of her Majesty's friendship he reckoned this one of the greatest her interposing her good offices, towards an accommodation with his subjects in Hungary, and he desired me to assure her Majesty, y^t nothing should be wanting, of his side towards it, that was consistent with the dignity of his government for he was entirely convinced of the necessity of it both for his own interest in particular, as well as for that of the common cause. These are very good words, & if we see any consequences from them it will be better than I expect however Monsr Amelo & I together with Mr Stepney

& Mr Bruyninx, are trying what we can do & accordingly we delivered yesterday a memorial to the Emperor, an answer to which, & what effect we are like to have from it, we shall see by next post till which time I will defer troubling you with any further account of this matter, as far as I can yet see by the discourse I have had with the ministers here I must own they do not seem to be in a disposition to desire much an accommodation; but I have not been long enough here yet to determine so that I will suspend my opinion of them, till I see further.

I am etc.

Sunderland.

I must not forget telling you, y^t I did also according to my orders make his royal highness compliments & delivered his letter to the Emperor & Empress to morrow I shall have my audience of the Empress Dowager.

Mr. Secretary Harley.

366.

Harley minister Stepneynek. Ohajtja, hogy az ő s Sunderland lord fáradozásainak sikerüljön a magyarokkal való békét megkötni, e nélkül nem lehet várni a császártól segélyt Olaszországba s a parliament nem igen fogja a szükséges költséget megszavazni olyanok segélyezésére, kik magokon segíteni nem akarnak. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss. 7059.

Whitehall, August 14/29 1705.

Stepney papers Vol. II. fol. 77.

Sir,

I have nothing to trouble you with, we wanting letters and I wrote last post to my Lord Sunderland and there is nothing now that hath happened since I wrote last to alter the directions already sent you I wish the disorders which have been in Moravia &c may incline the Ministers at Vienna to think seriously of a Peace with the Malcontents before they grow too formidable as well as too obstinate.

I suppose my Lord & you will quickly enter upon your negociations wherein I heartily wish you all imaginable success and that those Heathen Magicians which oppose you may give place to my lord Sunderland and your superior Genius in this point which is so much for the safety as well as honor for the Austrian Family for I doubt that without it will be hard to get further succor for Italy wick I know you press, nor will our Parliament here be very ready to continue their suppls for carrying on a War to support those who will not (thô they can) help themselves.

I am

S^r

Your most faithful
& most humble servant

Ro. Harley.

Mr. Stepney.

367.

*Stepney Harley ministernek. A mediatorok annyira egy érte-
lemben vannak a magyarországi zavarok lecsillapítását illetőleg,
hogy elhatározták az alkudozások menetéről egy közös naplót
szerkeszteni, melynek eleit mellékelve küldi. — Az alkudozások
megkezdésének főakadálya az, hogy az udvar előlegesen a király
örökösödésének elismerését s az ellentállási záradéktól való elállást
kívánja, mibe a magyarok beleegyezni nem akarnak. Író indít-
ványozza, hogy a császár jelentse ki a mediatio előtt, hogy az
örökösödési jognál fogva ő nem igényel kényuralmat, hanem a
törvények szerint fog uralkodni. Ez után vizsgálat alá vennék
a sérelmeket s módot keresnének biztosítani a jövőt. Azonban
a császár azt kívánja, hogy a mediatorok vagy mindnyájan
vagy egy része menjenek Magyarországba s az ott Rákoson
vagy Széchenyben tartandó gyűlést bírják reá az ő királyi
jogainak elismerésére minden további kérdés nélkül. — Ere-
deti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 2^a Septr 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

The Mediators for composing the troubles in Hungary
are so entirely of a piece that we have agreed to draw up

in French a Journal or Verbal in common to us all; containing what relates to the Negotiation, whereby our Report on those matters for England and Holland will be exactly the same, Inclosed you have the beginning thereof with the several papers to which we refer. *)

The main difficulty which obstructs our coming to a congress, is, That the Court would have the Malcontents declare they will not dispute the Emperor's right of succession, nor revive the decree of resistance. To which preliminaries the Hungarians will not consent, suspecting an absolute Government will follow of course if they immediately give up the 2 points. We have therefore proposed as a fair expedient to both parties, That the Emperor (besides the favourable declarations he has already made to me and Mr Bruyninx on other occasions) should again assure the Mediation in General (and by them the Hungarians) that by his Hereditary claim he does not pretend to introduce a despotic power, but to rule according to law. After which declaration we shall try to bring the Malcontents to own his Regal authority, and proceed to examine at a Treaty the grievance of which they complain and likewise to find out proper methods for securing their rights and liberties from the like encroachments for the future. We expected the court would have readily complied with this method as a very reasonable one, but this morning Count Sinzendorff & others having signified to us that the Emperor is desirous the Mediation (entirely or in part) would repair to Hungary, and try to dispose the Assembly appointed for the beginning of this month either in the camp of Rakosch, or at Setzechin on the River Ippol, to acknowledge his sovereignty without any more dispute. We have in some manner consented to undertake this journey, and by next post I may have the honour to explain myself something further as to that errand.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

*) Lásd ezen alkudozási naplót egybe foglalva alább.

Stepney Harley ministernek. Az alkudozás folyamát illetőleg a naplóra utalja a ministert. — A két követ útleveleszerzése s az összejöveteli hely megtudása végett küldetett Rákóczihoz, de lehet, hogy Rákóczi s a többi főnökök utban vannak Erdély felé, hova a császári sereg is megyen. A császári sereg Komáromnál átkelt a Dunán m. hó 26. s 27-én és 2500 ember Pálffy alatt Rába felé menvén, a többi Herbeville alatt Budára indult; összes ereje ez utóbbinak meghaladja a 20,000-et. A czél Nagyvárad felmentése, onnan Glöckelsberg Erdélybe menend két lovas s egy gyalog-ezreddel Rabutin segítségére. Herbeville pedig Eger, Kassa s más felsőmagyarországi városok felé, Budáról fogván kapni tüzéséget s más szükséges hadi készletet. —
Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 5th September 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

I beg leave to refer you to the continuation of our journal, and the papers which accompany it, for all that relates to our negotiation of Hungary, whether the Arch Bp. of Colocza's two deputies return to morrow morning without dispatches, desiring Prince Rakoczi to send us Passports, and to signify where we may meet him and the rest of the confederates. This step we have made to comply with the desires of the Court, thô the Imperial army being now in full march towards Transilvania, 'tis very probable Prince Rakoczy and the other chiefs may be gone that way, and will be too far out of call for us to act any thing with them.

The account we have of the Imperial Army is as follows. Instead of passing from the Islands of Schütt to Gutta, they crossed at Comorrha on the 26th & 27th of last month with a body of about $\frac{m}{18}$ men, 2500 whereof (consisting of Gronsfeldts and Darmstadt cuirassiers and Schlicks Dragoons) were detached under the command of General Palfy towards the Rabau and thereabouts to keep the Inhabitants

of those parts, who have frequently changed sides, firm in their allegiance, with the other 15500 men (being 8 Reg^{ts} of foot and 10 of horse) Feld Marshal Erbeville begun his march on the 29th on this side the River, towards Buda, where we suppose he arrived yesterday, and was joined by 800 Dragoons of Bareith 400 of Fels and 2 or 3000 Rascians. By which addition his army will exceed $\frac{m}{20}$ men.

The design is, to direct their march towards Great Waradin in order to relieve and refresh that Garrison; Then Lieut^t General Glöckelsberg is to proceed to Transylvania with the regiments of Dragoons last mentioned (Bareith and Fels) and one of Foot (either Salms or Tollet) to try if he can succour Feld Marshal Rabutin with these fresh troops, some money, and other necessaries. After this detachment shall be made from Great Waradin, General Erbeville with the rest of the army and 20 Field pieces is to bend his course towards Erla, Cashau, and other places of Upper Hungary, and is to be supplied with a sufficient artillery and other requisites for a Siege, which lye ready at Buda with Horses for the train. According to these dispositions, the Malcontents must certainly be at a loss what measures to take; while the view of the court is to ruin Prince Rakoczi's interest in Transylvania, and to try if they can induce the Hungarians no longer to support his pretension to that province; Wherein if our ministers succeed, they hope some jealousy and division may be occasioned between the Chiefs and the people, and that the confederacy may be separated and dissolved by degrees.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Sunderland lord Harley miniszternek. Marlborough hg. szándékainak újabb meghiúsulását alacsony fondorkodásoknak tulajdonítja. — A magyar békealkudozásokra nézve a Stepney által

*küldött naplóra utal. Az eredményben sok bizalma nincsen. —
Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Sept. 5th / Aug. 25th 1705.

Sir,

(Kivonat.)

I had the favour of y^r two letters of ye 7th & 10th Aug. O. S. I believe before this time, you will have had an account of the second disappointment Ld Marlborough has had in Flanders, a fresh proof of what envy & malice (as you say) can do, & indeed till I came out of England, I thought we did abound in those passions more than any other country, but as bad as we are, I find other places do yet out do us, you will see by the journal, & Papers which Mr Stepney sends you, what steps we have made in the business of Hungary, what will be the consequence of them we can't judge, till we hear from the Deputies, whom we dispatched yesterday, & according to what we hear from them we shall either prepare for our journey thither or be able to judge whether there is any room left for the beginning of a Treaty or no which I own I very much fear, for thô this court since Monsr Almelo & I are come, have made some advances in general expressions towards the Hungarians, as we could wish, yet this is done too late & their army at the same time marching into Transilvania, y^t I question much whether it will have any effect.

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

370.

Sunderland lord Harley ministernek. Magyarországból még nem jött válasz, magán hírek szerint úgy látszik mind a két fél inkább fegyverrel akarja a dolgot eldönteni mint békealkudozásokkal. — Reméli, hogy a királyné azonnal visszahívását fogja elrendelni, mihelyt az alkudozások eredménye iránti

kilátás eltiünt. — Almelo már is irt a hollandi kormánynak, hogy visszahívó levelet küldjenek neki. Iró is kér maga számára olyant küldetni, nehogy a béke minden reménye megszüntével is kénytelen legyen Bécsben időzni. — Emlékezteti a ministert elutazásakor tett ígéretere, s első postával visszahívatása megküldetését kéri. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Sept. 9th / Aug. 29th 1705.

Sir,

(Kivonat.)

The affairs of Hungary, stand as they did, and we shan't be able to give you any certain account of them, whether we shall ever bring them to a treaty or no, till we have some return from the deputies, which as I told you, the last post, were dispatched the day before. However by the private informations we have here & by the disposition of the armies in that country, things look much more, as if both sides had rather decide their quarrell by Arms, than by a Treaty; this makes me hope that her Majesty will send me her positive orders by you, to take my leave of this court, as soon as we shall see there is no hopes of bringing that matter to any conclusion. Monsr de Almelo is so much of this mind, that he has writ to the States the last Post, to desire the like orders for himself, and indeed I think upon all accounts, it is for the service of her Majesty, & the States, that we should be armed with such directions as soon as possible for otherwise we shall run the hazard of being here six weeks, or may be two months, after all hopes of any negotiation in Hungary is lost, which would not make a very good figure either for the Queen & the States, or for us that are their ministers. I have writ to the same effect to my Lord Treasurer; you may remember that before I came from England, I mentioned it to you, that it might be one of my instructions & you then said you thought that would not be so proper but that I might depend upon having it by letter whenever I should desire it; I must therefore beg of you that I may have such letter & directions, by the first Post for you know it is at least a month

before one can have any return between this place & England thô wind & weather should serve. — — — — —

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

371.

Stepney Harley miniszternek. A császári sereg e hó 3-kán még Budán volt, lassan mozog és fuvar hiányában, melyekre a pusztákban leszen szüksége. Pálffy mindkettőt requirálja a Dunántúli megyékben nagy szigorral. — A magyarok folytatják betörésüket Ausztriába. 5-kén Engelfürst alezredes általuk felkoncizoltatott emberei legnagyobb részével. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 9th Septem^r 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

Since my last nothing has passed in the negotiation of Hungary, nor is any thing of moment to be expected till the two Deputies return with answers from the malcontents to the proposals lately made them.

Major General Kriechbaum having been exchanged against the Spanish General Thoralba, is now going to serve in Italy. He left the Imperial army at Buda on the 3^d instant, and believes it would require some days before they passed the Danube there, in order to their long march towards Transilvania, for want of provisions to subsist them in the desert country through which they are to pass, and likewise of Waggons for transporting the same. We hear General Pálffy is using his utmost endeavours towards finding both throughout the several counties on this side the Danube and proceeds to rigorous executions against those who do not readily comply with his demands.

The disorders in our neighbourhood continue by the frequent incursions into Austria, On the 5th instant a small party came within 2 or 3 miles of this city; which was soon routed by 130 Imperial Horse, lately arrived from Bavaria under the command of Count Engelfürst Lieut.

Colonel to La Tour, but he being too eager in pursuit of the fugitives, was drawn in an ambush in a wood, where he was surrounded and cut to pieces, with 106 of his men: 300 peasants, who accompanied him in his march had the same ill fate. By the bitterness that appears of late on both sides, the civil war is likely to grow more bloody the longer it lasts.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

372.

Stepney Harley ministernek. A császári sereg még mindig Budán van s nem indúlt el erdélyi útjára. — Monasterole rác tábornok a magyarok által elfogatott. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Septr 18th 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

We have heard nothing from the Deputies since they left us, nor is there any thing new from the army in Hungary, which has not yet passed the Danube from Búda to Pest, in order to invade Transilvania with one part of their force, while the other trives to pierce into Upper Hungary by Hatwan, Erlau and Tockai, to hinder the Malcontents from the benefit of their vintage, and securing it to themselves. One Monasterole General of the Rascians in the Emperor's service, being upon a Party of 5 or 600 men, and advancing too far into the country, had the misfortune to be taken by the Hungarians.

This morning I received a packet from Turkey, an extract whereof is here enclosed.

I am honoured with your letter of the 14/25th past, & am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley

373.

Stepney Harley ministernek. A hadsereg még folyvást Budán van. — A két követ vissza nem érkezett. Semmi újság. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 16 Sept. 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

This place affords nothing new at present. Our Army sticks at Buda longer than was expected, and our two Deputies who went to Hungary for passports for the mediators are not yet returned.

The Grand Maitre Teutonique arrived here on the 12th instant.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

374.

Sunderland lord Harley ministernek. Semmi új hír Magyarországból, a mit feltűnőnek talál. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Sept. 19/8th 1705.

Sir,

We have not as yet heard a word from the Deputies in Hungary, which seems pretty extraordinary, and does not look much as if they were disposed to come to a Treaty; so that I have nothing worth troubling you with this Post, except the enclosed paper which I send you as I received it, from Mr Crow at Genoua it gives a very comfortable account of the King of Spain's landing in Catalonia, & I hope the next will be the confirmation of what we have already heard here, of his being master of Barcelona.

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

375.

Harley minister Sunderland lordnak. Megküldi neki a királyné visszahívó rendeletét, melyet szükség esetében lesz csak előmutatandó. — Másolat.

State Paper Office Germany 182.

To Sunderland.

Whitehall, Sept. 21 / Oct. 2 1705.

My Lord

(Kivonat.)

I cannot content myself with sending your Lord^{sh} a circular Letter, but I must give you the trouble of reading my own bad hand. Last post I sent your Lordship the Queen's pleasure for your return as soon as you have no hopes of success; and by this post I send your Lordship for your better security your Warrant of Revocation,*) as also three letters Revocatory from the Queen to his Imp^l Maj^{ty}, to the Empress, and to the Empress Dowager; all which your Lordship will keep private till you judge proper to have them produced.

I find our Proposition for the 300,000 Crowns is pretty well relished at the Hague by the Pensionary, and I hope the Emperor's minister will have authority and orders to promote it.

— — — — —
I am etc.

R. Harley.

I. Melléklet a 375-ik számhoz.

Anna angol királyné levele Sunderland lordhoz, melyben őt bécsi követségéből a közszolgálat érdekében visszahívja. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Earl of Sunderland's Order of revocation.

Anne R.

Right Trusty and Right Welbeloved Cousin, We greet you well. Whereas we think it necessary for our Service

*) Lásd a mellékletet.

that you should return into this our Kingdom, We do hereby signify our Will and Pleasure to you that you prepare yourself with all speed for your return, and that you take the first opportunity to deliver our Letters herewith sent you to the Emperour, the Empress and the Empress Dowager, whereby we give them notice of your revocation. Having thus taken your Audiences of leave, You are to repair as soon as conveniently you can into our presence, where you shall receive the assurances of our Royal Favour. We bid you heartily farewell. Given at our Court at Kensington the 21st day of September 1705 in the 4th year of our Reign.

(The directions were)

To our Right Trusty & Right well beloved Cousin Charles Earl of Sunderland Our Envoy Extraordinary and Plenipotentiary to our Good Brother the Emperor of Germany.

II. Melléklet a 375-ik számhoz.

*Anna angol királyné levele a császárhoz, melyben Sunderland lord rendkívüli követjének visszahívását vele tudatja. —
Má s o l a t.*

State Paper Office Germany 189.

Lord Sunderlands Letter of Revocation to the Emperour, Septr 21st 1705.

Anna Dei Gratia Magnae Britannie Franciae et Hiberniae Regina Fidei Defensor & Serenissimo Potentissimo et Invictissimo Principi et Domino Domino Josepho Divina favente Clementia Electo Romanorum Imperatori semper Augusto, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae & Regi, Archi-Duci Austriae, Duci Burgundiae, Stiriae, Corinthiae, Carniolae, et Wirtembergae, Comiti-Tyrolis & Fratri, Consanguineo, et Amico nostro Charissimo salutem, perpetuamq. felicitatem Serenissime Potentissime et Invictissime Princeps, Frater, Consanguinée, et Amice Charissime, Cum visum Nobis sit Praedilectum et

perquam fidelem Consanguineum Nostrum Carolum Comitem de Sunderland, et Baronem de Wormleighton apud Caesaream Vestram Majestatem Ablegatum Extraordinarium et Plenipotentiarium revocare, amicitiae ei arctaeq. Necessitudine quae Nobis cum ipsa intercedit consentaneum duximus hujus nostri Consilij Eandem certiore facere Plurima ille Nobis Fidelitatis et prudentiae documenta dedit, summâq. nostra cum approbatione Negotia Ipse commissa apud Caesaream Majestatem Vestram gessit, quibus effectum est ut credamus Operam Ipsius in ardius quibusdam Regni Nostri Negotijs domi utilem futurum, De caetero Caesaream Majestatem Vestram de sincerâ Nostrâ Amicitia persuasissimam esse capientes, Ipsam Divini Numinis tutela ex animo commendamus. Dabantur in Palatio Nostro de Kensington 21^d Septembris A. D. 1705, Regniq. Nostri quarto Caesareae Matis Vrae.

Amantissima Soror et Consanguinea
Anna R.

376.

Sunderland lord Harley ministernek. Végre megkapták az útleveleket, de kevés kilátásuk van, hogy azt használhassák. — Ohajtja, hogy az erdélyi hadjárat oly jól sikerüljön, mint azt Bécsben remélik. — Nem hiszi, hogy küldetésének eredménye legyen. Okozza a magyarokat, hogy a királyi örökösödést elismerni nem akarták. — Meggyőződése, hogy a főnökök nem ohajtják a békét. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, Sept. 23/12 1705.

Sir,

You will see by the account Mr Stepney sends you of our Hungary affairs, that we have at last received our passports, but under such circumstances that there's but little prospect of our making use of them at least till we see the event of this march to Transylvania, which I wish since they would undertake it, may prove as successful to this court as they seem to expect it will, but I am afraid they will find very great difficulties in it. Upon the whole matter,

I believe we are pretty near an end of our business here, & that Monsr Almelo and I, shall return as we came, without doing any good, indeed I think the Hungarians have been very much to blame, in insisting so obstinately upon that article of the Hereditary succession and Election, for if they would but have waved that, it would not have been in the power of any body here, to have hindered the bringing of it at least to a Treaty, which I own convinces me that their chiefs have no mind this matter should be ended by a Peace, We are very impatient for letters from Catalonia, for I think we have all the reason in the world to expect good news from those parts.

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

377.

Stepney Harley miniszternek. A kalocsai érsek egy tisztje meghozta számukra Rákócziól az útleveleket, kit Széchenyben hagyott, hol gyűlést tart. Ott bevárja a mediatorokat, ha az udvar fegyverszünetet köt, s a császári sereg a Dunántúl marad, ellenben a gyűlés eloszlik s a vezérek illető csapataikhoz mennek. — A két sereg most a Tiszánál van. — A császári sereg átkelt a Dunán 16-kán Pálffy szerint, ki tegnap Bécsbe érkezett, a dunántúli részeket fedezendő. A sereg többi része Herbeville alatt Erdély s felső Magyarország felé megy. — Pálffy azt hiszi, hogy 7—8 nap alatt Szolnokra érkeznek, de az onnan Erdélybe küldendő Glöckelsberg csapata sok nehézségekkel lesz kénytelen útközben megküzdni. — Ezen hadjárat eredménye fogja elhatározni a mediatio további eljárásának irányát is. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 23rd Septr 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

By the papers enclosed you will find an officer from the Arch Bishop of Colocza arrived here on the 20th and brought us Passports from Prince Rakoczy whom he left on the 16th at Setzschin, dispos'd to continue there with the

assembly till we should arrive in case the Imperial Court would consent to an Armistice and retain their army on this side the Danube, otherwise the messenger tells us their meeting might immediately be dissolved and the several chiefs goe to their respective posts without concluding any thing or waiting for any overtures we might have to propose, It was very obvious upon the motions of the Imperialists that this would be the result, as I foretold in my letter of the 5th instant. By this time both the Imperial and Hungarian armies are supposed to be near the Tibiscus; the former having passed the Danube at Buda on the 16th according to the report of General Palfy who arrived yesterday from those parts. He left Hannover's cuirassiers and Schlick's Dragoons to march from Buda under Feld Marshal Herbeville, but he has brought back Darmstadt's Cuirassiers to cover this side of the Danube from any insult, while the rest of the Forces try their fortune towards Transylvania and Upper Hungary.

He believes they got to Zolnock in 7 or 8 marches, but thinks the detachment to be made from thence under he command of Lieut^t Genl Glockelsberg, will encounter great hardships and dangers before they reach Transylvania; And many are of opinion that Province will have been entirely reduced by the Malcontents before the Imperialists can arrive.

A little time will decide that matter, and then it will likewise appear whether it be seasonable for the Mediators to undertake the Journey which was once proposed, or leave this court to pursue their own measures after the manner they themselves design. The Ministers were in conference this evening upon the letters from Hungary above mentioned, and perhaps may tell us something of the Emperor's mind between this and next post.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

378.

Harley minister Stepneynek. A majestas czim biztosítására a királyné részére nem tart szükségesnek külön szerződést. — A királyné hajlandó a savoji herceget pénzzel segiteni. 300,000 koronástallér adása terveztetik e célra. Sürgeti a magyarokkal való kibékülést. — Eredeti levél.

British Museum additional M. ss. 7059.
Stepney papers Vol. II. fol. 79.

Whitehall, Sept. 14/25 1705

Sir,

I wrote last post to my Lord Sunderland and therefore I think it reasonable you should have your proper share of the trouble of my letters. As to what Count Sinzendorff said about Mr Hoffman I think you gave a very good answer Monsr Hoffman understood what I meant very well by my Letter it being grounded upon the discourse we had together and I should be very weak if I thought the Queen needed any treaty for giving her that title all the rest of the world knows to be her due you have in my former letters a state of what pass'd between Mon^r Hoffman and me in this matte so that I need say no more upon it.

We want our letters which we may expect as the wind now is to morrow when we hope to have some certain account through France of the progress of Charles the third at Catalonia, What is done heer for the assistance of the Duke of Savoy in conjunction with the States I sent an account of by the last post to my Lord Sunderland.

I find heer that the Queen hath the support of the Duke of Savoy very much at heart and to that end to hasten Recruits and Succors to Prince Eugene The gaining time is of very great advantage and the assistance of money now will perhaps do more good than trebble the same sum hereafter the difficulty on our part is that this is a new service and all our funds are applied to particular sources until January next however I perceive the Queen seems inclin'd to advance some money and I have written to Holland to know if they will pay 100 thousand Crowns the Queen

will advance two which may be paid at 3 payments one in October, a second in November and a third in January at different places according as the Troops shall be advanced. What the states answer will be I cannot tell and therefore my Lord Sunderland and you will manage it tenderly as well with regard to the Queens honour as to the assistance of Prince Eugene and also to the promoting the treaty with Hungary I believe it cannot be justly excepted against that the payments be regulated according as the Troops advance for Italy and it may be some of the last payments will be most usefully made to Prince Eugene. If this matter goes on my Lord & you will send what regulations you think proper upon this head.

The enclos'd papers are sent from Mr Secretary Hedges Office being what Mr Stanyau sent over and need no explanation you know what is to be done upon them.

I am

Sir

Your most faithful
& most humble servant
Ro. Harley.

379.

Stepney Harley miniszternek. A császári sereg három mértföldnyire haladt Pesttől 19-én. — A mediatorok nem hajoltak az udvar azon kívánságára, hogy Széchenybe menjenek fegyverszünet iránt az érsekkel alkudozni, Rákóczi nem lévén többé ott. Irni fognak ez iránt az érseknek. Ez azonban csak időnyerés az udvar részéről, hogy lássák mi sikere lesz az erdélyi expéditionnak s a szerint cselekedhessenek. — A magyarok a mediatorok jövetelét várván 500 lovasból álló kíséretet küldöttek elébök. Ezt most a mediatorok köszönettel visszaindították. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 26th Sept. 1705.

Right Honble.

(Kivonat.)

We have no further advices from the Army in Hungary, than that it was at Bezell 3 leagues on the other side

of Pest on the 19th and that the Malcontents had given signals thereof by beacons throughout the neighbourhood, in order (as is supposed) to gather in great numbers and harrass the Imperialists in their march, of which the Ban of Croatia, and the rest of our most experienced Generals here, seem to have no great opinion.

By the continuation of our Journal you will see the Court proposed to us to undertake a journey to Seztzschin, and negotiate there with the Arch-Bishop, notwithstanding Rakoczi and the rest of the Confederates are supposed to have left that Assembly; Which errand we declined for the reasons you find there; and the Emperor on second thoughts seemed now satisfied that we only write to the Arch Bishop, giving him notice his Imperial Majesty is willing to enter into an armistice on reasonable terms, and to send a commissioner of his own with us to settle the conditions thereof, in some convenient place, where we hope to meet the Arch-bishop, and some Deputies empowered by the Malcontents to that purpose. This step is made merely to keep alive the Negotiation, and to spin out 3 weeks more, by which time the court will be informed whether their designs on Transylvania are likely to succeed or not, and may take their measures accordingly.

The Hungarians have been so civil as to send an Officer with 500 horse to attend the Mediators, within 2 miles of Neihäusell, supposing they were on their journey, of which he gave notice to the Emperor's commandant at Comorrah by a letter of the 21st instant, desiring information from him what road we took, and when we might be expected in that Neighbourhood. We have desired the Vice President of War to return our thanks for this civility, and to signify that the convoy need not wait any longer, because it would be some time still before we shall be ready to move that way.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

380.

Stepney Harley ministernek. Az udvarra némi hatással volt a királyné válasza a 400,000 koronás tallérnyi kölcsönt illetőleg, melyben a helyett, hogy nagy szükségükön a kölcsönadás által segítene szemrehányásokat tesz nekik a magyar ügyek rossz kezelése végett. Ezen eredményt sokan Bruyninx s író által tett jelentéseknek tulajdonítják. — Író hivatkozik a miniszterre, hogy reá nézve ezen gyanú alaptalan. — *Eredeti bizodalmas levél.*

State Paper Office Germany 184.

Vienna, 28th Septr 1705.

Sir,

I have seen what you writ to the Earl of Sunderland of the 28 of Aug. / 8 of Sept. relating to the loan of $\frac{m}{400}$ crowns, and this morning I received the honour of your letter to me of the 31st of Aug. / 11th of Sept., with the copy of a memorial which Count Gallash had presented on the same subject, and the answer you returned to it. I must take the liberty to acquaint you, that this court seems a little concerned that her Majesty, instead of granting their request in their great necessity, only reproaches them for their mismanagement in the affairs of Hungary, And, I hear, in their private reflexions they attribute their present disappointment to some ill impressions which Mr Bruyninx and I may have given of their affairs; Whereas you are my witness that all my representations have been as candid as the matter could bear, particularly as to the article of the loan, which I recommended to your considerations as effectually as I could in my letters of the 19th of august and of the 2^d instant; Whereby I am entirely satisfied that nothing of that kind can lye at my door, and therefore am not at all disturbed in the performance of my duty, notwithstanding these unreasonable censures.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

381.

Stepney Harley ministernek. A magyarok bevették Scherfenstein és Plassenstein várakat, most Vöröskőt ostromolják, azután Pozsonyt fogván fenyegetni. Ellenben a császáriak bevették Hatvant, Salms hg. birtokát. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 184.Vienna, 30th Septr 1705.Right Honble

(Kivonat.)

By the last letters from Presburgh we have notice that the Malcontents under the command of Otzkai had made themselves Masters of two castles not far from thence, called Plassenstain, and Scherffenstien, that they are now actually attacking Bibersberg, and then may threaten Presburg. On the other hand the Imperial Army is said to have recovered Hatwan, a large estate belonging to the Prince of Salms.

Having had the honour to write to you at large by a Courier who went away yesterday, I have nothing more to add at present but the assurances of my being with the greatest respect

Sir, etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

382.

Stepney Harley ministernek. A kalocsai érsek 23-ikáról ír Széchényből, hogy a magyarok ott 3—4 napi ülést tartottak, de a császári sereg mozgalmairól értesülván legtöbbben azonnal szétmentek, előbb megújítván szövetségüket s ünnepélyesen elismervén Rákóczi erdélyi fejedelemnek. — Rákóczi s néhány előkelő nemes s követ az érsek kívánatára még ott maradtak, remélvén a mediatorok megérkezését kedvező feltételekkel egy általános fegyverszünetre, a mediatorok jobbnak tartották bevárni az erdélyi hadjárat eredményét. — Az összejövendő békeértekez-

*letnél a császárt Wratislau gróf fogja mint biztosá képviselni. —
Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 4th October 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

By the sequel of our Journal, and the several Papers which accompany it, you will see what has passed in the Negotiation of Hungary since the 25th of Septr. Our letters to the Arch Bishop and his two deputies, were delivered to his officer on the 29th but before he could get those from the Emperor and the Prince of Salms another Packet arrived from the Prelate by the way of Comorrha, dated from Szecsen the 23rd past, wherein he tells us That the Confederates had been assembled there 3 or 4 days to deliberate on Peace, but upon the alarm of the Imperial army's having passed the Danube, most of the chiefs immediately separated, and went to their respective Posts; Having first unanimously renewed their confederacy, by resolving to adhere to the Transilvanians, and solemnly confirming Rakoczi as Duke of that country. However the Arch Bishop had prevailed with him to stay at Szecseni a few days longer with some of the nobility and Deputies, in hopes the Mediators might arrive with some favourable Resolutions towards a general Armistice; Thô the Prelate fears the Malcontents will hardly be satisfied at present with any other conditions than that the Imperial Army withdraw on this side the Danube, Whereof there is so little probability, that the very proposing such a thing seems ridiculous. Therefore we must stick to our first resolution of waiting here till we learn what may be the success of their present enterprise towards Transylvania or Upper Hungary; which may be decided one way or other in a fortnight or three weeks; Whereby these ministers may likewise determine what conditions of Armistice the Emperor ought to allow; on which point they have not yet found leisure to consider, thô on the 24th past we put into their hands the 3 projects that were drawn up a year ago, out of which they promised to form a 4th adapted to our present purpose, to be ready for us against we receive

another message from the Arch Bishop, marking when and where he and some deputies from the Malcontents will meet the Mediators, and Count Wratislau, who is appointed as Commissioner from his Imperial Majesty. We have no certain advice from the Imperial Army in Hungary since their march from the Neighbourhood of Pest on the 19th.

Two days ago Count Rabutin's secretary arrived from Transylvania but brought nothing new having been above 2 months on the way through Walachia and part of Turkey. He presses mightily for succours, and represents that Province to be reduced to the last extremity.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

383.

Stepney Harley ministernek. Hír szerint a magyarok bevették Fogarast. A hadseregről semmi újág. — E napon a császár megnyitotta az alsóausztriai országgyűlést, előterjesztvén nekik a jövő szükségletet. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 185.

Vienna, 7th October 1705.

Right Honble

We are yet without any news of the Army in Hungary or from the Arch Bishop of Colocza, but here are reports that the Malcontents have made themselves masters of Fogaras a regular fortification in Transylvania, having by famine reduced the garrison to capitulate.

The state of War for the year 1706 has been formed by the Council of War, and the repartition made throughout the several provinces by the Chamber or Treasury, with some abatements according to the Edict and specification here enclosed, In pursuance whereof his Imperial Majesty this morning made his proposal to the States of Lower Austria, which ceremony in the late Emperors time was usually performed at the beginning of every year; but the

present Emperor has been willing to explain his wants to them 3 months before hand that the province may be allowed more time for raising the supply.

I suppose you will hear from Mr Franco, who arrived here yesterday.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

384.

Harley minister Stepneynek. Nem ír ez alkalommal Sunderlandnak, mert lehet hogy ez már útban van Angolország felé, miután a vett tudósításokból a minister azt látja, hogy kora békekötésre kilátás nincsen. — Spanyolországból jó híreket várnak. A savoji herczeg s Stahremberg gr. közötti egyenetlenségre vonatkozó iratokat átküldi. — Másolat.

British Museum additional M. ss. 7095.

Stepney Papers Vol. II. Fol. 81.

Whitehall, Sept. 28 / Oct. 9

1705.

Sir,

I will not trouble my Lord Sunderland by this Post because it is very probable that he may be upon his return to England before this letter can arrive at Vienna, for I do not see any thing either by his Lordships letter or yours receiv'd last post that there is any probability of that treaty with the Hungarians to come so soon to an issue as his Lordships affairs will require him to be in England.

We are yet in great uncertainty what success the King of Spain hath in Catalonia the accounts from France are very uncertain but they seem to our that there is a great disposition for K. Charles 3^d Catalonia Valentia and Akagon, I hope we shall have in a very little time a true account of their success there which there is reason to believe is considerable.

Last post Mr Secretary Hedges received a letter from Mr Hill an extract whereof I send you enclos'd that you may see what an unfortunate dispute hath happen'd between

H. R. H. & Count Starenberg. This letter will inform you all I know upon this affair and will be sufficient instruction to you to interpose in healing this breach if it be not entirely made up already and in that Case the less is said of it the better.

Harley.

Mr. Stepney.

385.

Sunderland Harley ministernek. Örvend, hogy a királyné hajlandó a bécsi udvar által kért kölcsönt megadni. A magyar ügyek ugyanazon állapotban vannak mint előbbi levelében említé. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, Oct. 10 / Sept. 29 1705.

Sir,

I had yesterday the favour of your letter of ye 11/22 of Sept^r & am very glad to find, her Majesty is willing to encourage the loan desired by this court, because it is absolutely necessary to support their affairs in Italy by the time y^t we shall know the States answer to you, Mr Stepney & I hope to be Prepared to send you, the security this court will give for the reimbursement — — — — Our affairs of Hungary are as they were, we expect every day letters from the Arch Bp. of Colocza, which will tell us whither they will appoint commissioners to treat of the Armistice or no.

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

386.

Stepney Harley ministernek. Az Osnabrucki püspök Olmützről Bécsbe váratik, ő lesz a magyarokkal való alkudozásoknál az első császári biztos. — A kalocsai érsek válasza még nem érkezett meg. — A seregről csak annyit tudnak, hogy Kecskeméten átmenvén Czeglédről Szolnok felé útban van. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 10th October 1705.

Right Honourable,

(Kivonat.)

On the 9th the Grand Maitre Teutonique (a brother to the Empress Dowager) was sworn in the Emperor's presence, and confirmed in his employment of Ober-Ampt, or Governor of Silesia: In a few days he returns to Breslau; and then the Bishop of Osnabrugg (who is now at Olmutz) will come hither, in order to receive instructions from His Imperial Majesty, as first commissioner in the negotiation with the Malcontents, Whereof I can say nothing more the Messenger not being yet returned with the Answer we expect from the Arch Bishop. Nor have we any thing new from the Army, except that it had passed by Kätz-kemet, and was proceeding from Czüglet on the 24 towards Zolnock, without having had any rencounters so far.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

387.

Sunderland lord Harley ministernek. Nem sokat vár a magyarokkal való alkudozásoktól, kik úgy látszik hevesebb határozatokat hoztak a széchenyi gyűlésen mint valaha. — Reméli, hogy a hollandiak is beleegyeznek a kölcsönadásba most, miután a királyné már beleegyezett. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, Oct. 17/6th 1705.

Sir,

I had yesterday the honour of yours of ye 18/29 of Septr with her Majesty's leave for my return, which I own was extremely welcome to me, for as it won't be for Her Majesty's service, neither will it be very agreeable to stay here, where there is no more hopes of success in the affair

of Hungary, & I fear there is less & less of that every day, for thô we have not as yet any answer from the Arch Bp. of Colocza, yet by private information we have here I am afraid the Hungarians are come to hotter resolutions than ever in their late assembly; I hope by the next post, we shall know what the states will do in the matter of the loan, it will have a very ill grace if they should be backward, after the Queen has been so very generous in it. I am extremely sensible of your friendship and favourable opinion, I can pretend to deserve it by nothing but my Zeal for her Majesty's service, & my desire of shewing how sincerely I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

388.

Stepney Harley miniszternek. Herbeville lehetetlennek találván Szolnokra menni seregével, Szegedre megyen, hol hidak készülnek számára a Tiszán. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 17. October 1705.

Sir,

(Kivonat.)

By letters from Segedin of the 5th instant we have advice, That Feld-Marshal Herbeville and the other Generals having found it impracticable to advance from Ketzketmet to Zollnock resolved to march to Segedin, where Bridges were preparing for their Passage over the Tibiscus.

This morning I received a packet from Turkey, of which I send you Extracts here enclosed.

I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

389.

Sunderland lord Harley miniszterhez. A kalocsai érsek két küldöttje által küldött leveléből kitünvén, hogy a magyarok

megbízta Bercsényit öt más egyénnel, hogy e hó 27-kén Nagyszombatban a császári biztosokkal találkozáván fegyvernyugvás feltételeiről tanácskozzanak. A mediatorok ennek folytán oda készülnek menni. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, Oct. 21/10 1705.

Sir,

(Kivonat.)

I have the favour of yours of ye 21st Sept. O. S. with her Majesty's letters of revocation, I don't know how soon I shall make use of them because there is a new scene now opened in our Hungary affairs by the return of the two deputies, who came back yesterday with letters from the Arch Bp. of Colocza, acquainting us that the Hungarians had appointed Bercseni & five others to meet us, as commissioners to treat of the Armistice at Tirnau, on ye 27th of this month which is next Tuesday, so that we are preparing for our journey, on monday we shall set out, together with Comte Wratislau, as the Emperor's Commissioner. What will come of this journey, God knows, I own I do not expect much, however I shall be very glad, not to be a true Prophet in this;

By next post we shall send you the project of the Armistice which they intend to offer the Hungarians.

I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

390.

Stepney Harley miniszternek. A császári sereg szeptember 16-kán átkelvé a Dunán Pesten Szolnok ellen indult, de ezen terve kivihető nem lévén, Szegedre ment s ott e hó 9-én és 10-kén átment a Tiszán. Most Vásárhelyen van, Nagyvárad felé indulandó. 25-én Kőrös mellett megtámadtatott a balszárny egy huszárcsapat által s némi podgyászt vesztett. — 28-kán Glückelsberg hadosztálya is megtámadtatott, de visszaverte a támadókat. — A két küldött által hozott levelek folytán a

mediatorok a nagyszombati congressusra készülnek. — Az osnabrucki püspök megérkezett Bécsbe, ő ezen alkudozásnál a császár első biztosának van kinevezve, de most nehezen megyen Nagyszombatba, hol Wratislau fogja az alkudozásokat vezetni. Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 21st Octber 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 17th after my last letters were at the Post, a courier arrived here from the Imperial Army in Hungary, with a journal of their march from the 16th when they passed the Danube at Pest, till their getting over the Tibiscus. The Generals had first designed to attack Zolnock, but finding that impracticable for want of Bridges, they continued their march along the Tibiscus by Czonogrod down to Segedin, where the army passed the River on the 9th & 10th instant over a Bridge of Boats brought from Peter Waradin, and on the 11th advanced as far as Vasarhel, from whence they intended to direct their march towards Great Waradin in hopes of relieving that place, which was reduced to the last extremity. They met with no accident on their way, except that marching from Köröss on the 25th the left Wing was attacked and put into a little disorder by a party of Hussars, who took some Baggage belonging to the Danes; and on the 28th in the night they beat up General Glöckelsburg's quarters near Ketzkemett, but after an hour's dispute were repulsed with some loss.

By the Papers enclosed, which were brought us yesterday by the two Hungarian Deputies you will perceive that Negotiation is likely to be reassumed; For notwithstanding Prince Rakoczi left Seczin on the 8th instant, being obliged to put himself at the head of the Hungarian Army, where-with he will endeavour to obstruct the Imperialists from peircing into Transylvania, yet he seems willing to keep up some sort of Treaty; and therefore has complied with our late proposal of the 28th past, by appointing Count Berczeni and five other Deputies to meet the Emperor's Commissioner and the Mediators at Tirnau on the 27th instant. For which

Journey we are now preparing and have intreated the Ministers to be as moderate as possible in the conditions of an Armistice, that thereby the main affair may be duly promoted. This they promised and have been this evening in conference to consider what measures may properly be taken.

On the 18th the Bishop of Osnabrugge arrived here with his younger brother Prince Francis of Lorraine. I formerly acquainted you that Bishop was appointed to be the Emperor's first Commissioner at a Treaty of Peace with the Hungarians; Yet I believe he will not undertake the present journey to Tirnau but wait the success of this meeting; of which Count Wratislau is likely to have the Sole direction.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

391.

Stepney Harley ministernek. Két nap alatt elindulnak Nagyszombatba a mediatorok. — Az alkudozásra nézve a naplóra utalja a ministert. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 185.

Vienna, 24th October 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
Since my last we have had a conference with the Prince of Salms in order to know the Emperor's Pleasure as to our Journey to Hungary, which we shall begin within these 2 days so as to be at Tyrnau the 27th in the evening, according to the term appointed in the last letters from the Arch-Bishop of Colocza. By the Journal of our proceedings and the latin paper here enclosed, you will see our first errand is to facilitate what is judged most for the honour and convenience of the Imperial Commissioner. Which circumstance these people ought to have considered sooner;

However we bear with their management of all kinds, and are willing to help them as far as we can.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

392.

Stepney Lewis alstátus titkárnak. A mediatorok Pozsonyba érkeztek, Nagyszombat felé utazván, Wratislau köszvény vagy csúszban szenvedvén, nem jöhet, helyébe a császár Sinzendorffot nevezte ki, az holnap jön. — Másnap reggel indulnak Nagyszombatba, hol mint hallják, Bercsényi nagy készüléteket tett fogadtatásukra. Bercsényinek, mint mondják, 12,000 embere van a környéken. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Presburgh, 26th October 1705.

Sir,

I do not trouble Mr Secretary by this Post, but am willing to wait till we get to Tirnau and see how the Malcontents are disposed.

We left Vienna this morning and arrived here this evening; I mean my Lord Sunderland and I with Mr Almelo and Mr Bruyninx: Count Wratislau was taken ill yesterday of the gout or an erisepilas in his leg, and so has desired to be excused if he cannot accompany us in this errand, and the Emperor has appointed Count Sinzendorf to act in his place, who promised to follow us to morrow, that y^e Hungarians may not think we amuse them with thoughts of a Treaty, while the Imperials fly back.

We proceed to morrow morning early towards Tyrnau, which will be a hard days journey; Count Bercheny has made great preparations for us, and we are told he has $\frac{m}{12}$ men thereabouts.

Pray present my most humble respects to Mr Secy Harley, and believe me ever etc.

G. Stepney.

My Lord Sunderland desires your fav^r for y^e enclosed and entreats you to make his excuses to Mr Sec^y for not writing.

To Mr. Lewis.

393.

Stepney Harley ministernek. Nagyszombatba érkeztek 28-dik októberben. Ott nagy pompával fogadtattak, a miben a magyar nemzet nagyon gyönyörködik. — A naplóra utasítja azon okok megismerésére, melyeknél fogva a magyarok nem akartak beleegyezni, hogy az alkudozások Pozsonyhoz közelebb tétessenek át, a mi jelen utazásuk főcélja volt. — Nézete szerint a magyarok most kevésbbé hajlandók a békére, mint voltak egy évvel előbb Selmeczen. — A Szécsényi gyűlés jobban egyesítette a főnökeket a néppel, mint valaha voltak. Egy új kormányt állítottak fel; 24 tanácsos választatott az ország ügyeinek intézésére. Bercsényi ezen tanács elnöke. — A magyar biztosokkal való értekezései után ítélve, ezek többet fognak kívánni, mint mennyit a bécsi udvar megadni hajlandó, mely sokat vár az erdélyi hadjáratról. — A magyarok ezen hadjáratot magokra nézve kedvező mozdulatnak tartják. — A magyarok nem akarván az összejövetel helyét Bazinba áttenni, a mediatorok javaslata szerint a császári biztosok Pozsonyban, a magyarok Nagyszombatban fognak maradni, s a mediatorok ide s oda járva köztük az érintkezést fogják fentartani. — Író kész minden fáradságra, hogy valamit lendíthessen ez ügyen, annak befejezését azonban csak a véletlentől várja. — Sinzendorff kívánságára író s Sunderland Pozsonyba mentek s onnan a császáriak fegyverszüneti feltételeit átküldötték a hollandi követeknek, kik a magyarokkal maradtak Nagyszombatban. — Író Bécsbe megy, hogy Marlborough herceget fogadhassa. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Presburgh, 4th Novr 1705 N. S.

Right Honble

I have not had the honour to write to you in two posts having been otherwise employed by our journey to Tyrnau, where we arrived the 28th past after noon, and were

received with very great pomp and ceremony, the Hungarian nation being known to delight in such solemn appearances, and being willing particularly on this occasion to shew the highest veneration for Her Majesty and the States General. I beg leave to refer you to the journal for a particular account of our proceedings there; wherein you will see at length the reasons why the Hungarians could not be persuaded to remove from Tyrnau & draw nearer to Presburgh, which was the main errand for which the Imperial Court desired the Mediation to undertake this journey, notwithstanding we foresaw and foretold them that it would prove to little purpose. However we would not decline making this trial, to comply with their opinion and in order to discover how the malcontents seems disposed. I am sorry to tell you that I found them much less inclined to Peace than they appeared to be a year ago when I visited them last at Schemnitz; Their convention at Seczin has cemented the Heads and the People more than ever, and given them an occasion of forming a new sort of government among themselves, almost upon the model of their neighbours the Poles, 24 persons (4 ecclesiastics and 20 seculars) having been chosen by the general voice with the title of senators of the Kingdom, and power to transact all matters wherein their country is concerned, after the same manner as if there were an Interregnum: Count Berezeni himself is the first of these senators, and among the papers I now send you there are the names of 6 more, the same persons who are appointed to treat with us as deputies from the Confederates. By two discourses we had with them, they all seem extremely firm to the Principles which made them first take up arms, and are likely to insist on larger terms of satisfaction than the Imperial Court may be willing to grant them; for at Vienna they are prepossessed with an opinion that the March of their army towards Transylvania might put a speedy end to these troubles, by disuniting the Malcontents, and utterly suppressing any pretension Prince Rakoczi might form to himself on that Province; But the Hungarians are as positive that nothing could have happened more for their interest, since that enterprise has served as a new tie to

link than together more firmly and has given the Prince both an opportunity and a necessity of going thither in Person to take possession wch point the Austrian family will retrieve, & may in time (I fear) be obliged to compound with ye loss of that Principality, for the enjoyment of yet King-dom of Hungary in Peace and Tranquility; wch hard condition might possibly have been avoided if right measures had been taken in due time. But I forbear reasoning on future events, and return to the sequel of our negotiation.

The Imperial Court having been informed by the mediators that ye Malcontents would not consent to transfer their meeting from Tyrnau to Pösing, have agreed to our expedient, That ye Hungarian Deputies may continue where they are at Tyrnau, the Imperial Commissioners repair hither to Presburgh from time to time when they are to receive or make any proposals, and that the Mediators may run between both Parties as they see occasion to which hattering life I shall very willingly submit, if after many weary steps I may at last be so happy to bring this perplext matter to any sort of consistency, I do not say to a perfect conclusion for that I take to be a work wch may require a considerable time. However something must be done to keep up ye appearance of a Treaty, wherein my Zealous endeavours shall not be wanting, & the rest must be submitted to good providence & some favourable juncture which may bring about on a sudden more than we may reasonable expect.

Upon intimation from Count Sinzendorf that He was going from Presburgh to Vienna to receive new Instructions about ye Armistice, and desiring some of the Mediators to come over from Tyrnau to meet him here, the Dutch Ministers agreed that ye E. of Sunderland & I should do it while they resided at Tyrnau and performed ye other part of the Mediation with the Malcontents. Accordingly his Lordship and I took our leaves of Count Berczeni on the 2^d Instant and arrived here yesterday about noon; Count Sinzendorf joined us an hour after, and in the evening explained to us the sense of the Imperial Court upon what terms they desire a Treaty of Armistice may be set on foot. The substance of wch conference we transmitted last night by a courier to

the Dutch Plenipotentiaries for their guidance according to the other packet which you find here enclosed, whereby they will have business enough to entertain them for a week or ten days, for I do not expect they should in less time draw from the Hungarians any manner of Declaration what they would be at.

Having thus performed all that we can do at present, we return to morrow morning to Vienna where I shall have the honour of receiving the Duke of Marlborough under my roof towards the end of the Week.

I forbear troubling you on any other subject at this time & am always with the greatest respect etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

394.

Sunderland lord Harley ministernek. A nagyszombati utat csak a bécsi udvar kívánatára tették, nem remélték tőle sokat. Író eleitől fogva azon nézetben volt, hogy sem a magyarok, sem az udvar nem kívánják komolyan a béke létrehozását, de nem hitte volna, hogy a magyarok ezt oly nyíltan bevallják. Minden érintkezésből velük azt tapasztalta, hogy az egyetértés és elhatározottság nagyobb náluk, mint valaha. — Nem látván semmi reményt a békére, vissza szándékozik menni Marlborough herczeggel, ki minden nap váratik Bécsbe. Író, Stepney és Sinzen-dorff Bécsbe utaznak. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Presburgh, Nov. 4th / Oct. 24th 1705.

Sir,

I had yesterday the favour of your two letters of the 2^d & 5th of October. O. S. You will see by the journal, and account Mr Stepney sends you what steps we have made in the business of Hungary. We have made this journey purely to comply with the desires of his Imperial Majesty, not that we did expect any fruit from it, and I think it appears we were in the right, I was never of opinion since my first coming to Vienna, that the chiefs of the Hungarians

had any sincere desire of peace more than the Court, but I own I did not think they would have disguised themselves so little in that respect, for in all the discourses we have had with them, they seem more determined and united than ever, and to be very careless whether there be Peace or no however since our meeting of Count Sinzendorf here at Presburgh, we have made another step in sending the Counts project of the Armistice to the Dutch ministers, who will stay yet for 3 or 4 days at Tirnau to try how far they can bring the Hungarians up to it, tho' as far as one can judge of the Project, there is little likelihood of their accepting it; upon the whole matter we must do the best we can to keep the negotiation on foot, and perhaps it may please God some time or other that both sides may be more disposed to Peace, than they seem at present, but there is so little appearance of any thing now, but spinning out the matter into a great length and concluding of nothing, that I think to take my leave of the Court, and return with Lord Marlborough, as he desires I should, to morrow we shall leave this Place and return with Count Sinzendorff to Vienna, where Ld. Marlborough is expected every day, I am in great hopes his presence and authority there, will go a great way in settling a better scheme for next year.

I am etc.

Sunderland.

Mr Almelo has letters from the States acquainting him, that they do agree to the Loan.

Mr. Secretary Harley.

395.

Stepney Harley ministernek. Sunderland s író Bécsbe érkezvén, kihallgatáson voltak a császárnál. — 5-kén este egy futár választ hozott a hollandi követektől azon pontokra, melyeket Pozsonyból hozzájuk küldöttek. Remélik, hogy holnap erre viszonzválasz fog küldetni Nagyszombatba. — A hadseregről mult hó 11-ke óta nincs biztos hír. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 7th Novem^r 1705.Right Honble

The Earl of Sunderland and I returned hither on the 5th instant, and yesterday had audience separately of the Emperor, who was pleased to ask us several questions relating to the state of affairs in Hungary. Towards the evening we received letters by a Courier from the Dutch plenipotentiaries, in answer to the informations we sent them on the 3^d instant from Presburg after our conference with Count Sinzendorff; which letters we immediately communicated to the Prince of Salms, and to morrow we hope to dispatch the Courier again for Tyrnau with further directions from this Court; of which measures a distinct account shall be prepared for you by next post.

The Emperor has received no certain advice from his Army in Hungary since the 11th past, tho we have several reports of good and bad accidents neither of which are much credited.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

396.

*Stepney Harley ministernek. A magyaroknak adott viszonzásban Sinzendorff nemcsak nem mérsékelte, sőt ellenkezőleg a Nyitra vagy Vág folyók helyett a Garamot kívánja a császári seregek határaul kijelöltetni. Sunderland s író ezen eljárás ellen szólottak Sinzendorffnak, de az kijelentvén, hogy ez a császár világos kívánsága, engedtek s átküldötték ezt a hollandi követeknek. Író hiszi, hogy ezen követelés véget vet az alku-
dozásoknak. — Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 11th Novem^r 1705.Right Honble

By last post I acquainted you that My Lord Sunderland and I had received from the Dutch Ministers at Tyrnau

- an answer to the Proposals we sent them from Presburg by the direction of this Court. That you may be perfectly appriz'd of all Steps we make in this Negotiation, You have
- Lit. F here enclosed an entire copy of the said letter, with an extract of the most material points thereof, which we communicated on the 7th instant to Count Sinzendorff, desiring him to let us know the Emperor's pleasure upon the 3. queries
- Lit. G in the Margin, which he did by letter to the Earl of Sunderland, after a manner a little surprising, The Court being so far from moderating their demand of the District pretended for their Troops on this Side (By taking the Neytra or the Waag for their Boundary) That they peremptorily adhere to their first Proposal of the Gran, and require the Mediators (contrary to our declared opinion) should tender those overtures without any abatements, according to the form which was delivered to us at Presburg. We could not forbear remonstrating to Count Sinzendorff, That this tenacious way of proceeding would never heal their differences, but in all appearance must put a quick and desperate end to our Negotiation. However he having again assured us that such
- Lit. H was the Emperor's positive resolution, We have been obliged to signify the same in our reply to the Dutch Ministers, which may probably bring them back from Tyrnau towards the end of this week (notwithstanding Count Wratislau's intended journey to Presburg to confer with the Archbishop) since it cannot be presumed any advance should be made by principles so different from what the Hungarians might expect.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

397.

Sunderland lord Harley ministernek. A békekötésre mindig kevesebb a kilátás. Iró Marlborough herczeggel megyen vissza jövő pénteken, s reméli, hogy a jövő hó közepén Angliában lesznek. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, Novr 14/3 1705.

(Kivonat.)

Sir,

Mr Stepney has given you an account of our Hungary affairs, so that I wont give you the trouble of repeating it, you will see by what he writes that hopes of peace are remoter every day than ever, however we do what we can to keep the negotiation at foot, that whenever any favourable opportunity happens, those who will be here from England and Holland when we are gone, may improve it to the best advantage. Lord Marlborough came here the day before yesterday, and goes away on Friday next, and I with him, so that I hope we shall be in England by the middle of next month.

— — — — —
I am etc.

Sunderland.

Mr. Secretary Harley.

398.

Stepney Harley ministernek. Tegnap ujra leveleket vettek Nagyszombatból, melyek szerint a hollandi követek velük egy értelembe azt hiszik, hogy az udvar által beadatni kívánt fegyverszüneti feltételek több rosztat fognak tenni, mint jót. Kívánják, hogy Marlborough herczeg befolyását felhasználván, azokat megváltoztatni igyekezzenek. — Ezen tanácsot követve némi módosításokat kieszközöltek, s ezek e napon küldötték el Nagyszombatba. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna 14th Novem^r 1705.Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
Yesterday the Earl of Sunderland and I received fresh letters from Tyrnau, wherein the Dutch Plenipotentiaries seem to be entirely of our opinion, that the conditions of an Armistice which the Court would have us present to the Malcontents would certainly do more harm than good; and

Lit. K

therefore they desire us once more to try if by the powerful intercession of my lord Duke, *) those terms might not be a little moderated. According to their desires we have communicated the original letter to the Prince of Salms and Count Sinzendorff; and my Lord Duke has been pleased to second our motion. Whereupon a conference was held this morning, and a new project has been put into our hands, which we have forwarded this evening to the Dutch Ministers, with some private Advertisements.

Lit. L

Lit. M

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

The Right Honble Mr. Secretary Harley.

399.

Harley minister Stepneynek. Dicséri eljárása erélyét s ügyességét, szerencsét kíván neki a sikerhez. — Közli vele a királyné beszédét s az alsóház válaszfeliratát. — Köszönetet mond egy láda tokaji borért, melyet megkapott. — Eredeti levél.

British Museum. Additional M. ss. 7059.

Whitehall, Nov. 6/17 1705.

Stepney papers Vol. II. fol. 83.

Sir,

I know not where this letter will find you, but this I am sure it can find you no where, but where you are employing yourself with zeal application & understanding for the honour of the Queen and the good of the common cause and I heartily wish, your success may be suitable to your merit.

What we do heer you will see by our Prints & the Queen's speech with the commons unanimous address upon it are such Talleys to each other as will best express the sense of the Nation and give the Alleys the truest notion with what vigor we shall prepare for the next years Cam-

*) Marlborough herczeg.

pagne and what terms the Queen thinks necessary to a lashing Peace.

I return you my hearty thanks for the Caise I receiv'd of the Tokay Wine I shall take care to drink your health in it in very good Company; and I wish I knew any thing heer would be acceptable to you that you might not receive only bare thanks from

Sir

Your most faithful
& most humble Servant
Ró. Harley.

Mr. Stepney.

400.

Stepney Harley miniszternek. Tegnap a két hollandi követ Bécsbe jött Marlborough herceg látogatására, nejeiket Nagyszombatban hagyván vissza. — A congressust formázerint megkezdték, viszontlagosan kicserélvén meghatalmazó leveleiket. — Megtették az első előterjesztést is a fegyverszünet iránt úgy, mint azt a bécsi udvar kívánta. Mire 4—5 nap alatt válasz ígértetett a magyar biztosok által; ugyszinte a nemzet sérelmeinek egy kimerítőbb kimutatása, mint volt a másfél év előtt beadott 25 pont. Ez mind csak időnyerés addig, míg az erdélyi hadjárat eredménye tudva lesz, mely határozó befolyással leszen a további eljárásra. Sunderland lord holnap akar bucsúkihallgatásra menni s Marlborough herczeggel visszatérni Angliába. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 18th Novr 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
Last night the 2 Dutch Plenipotentiaries returned hither from Tyrnau, to visit the Duke of Marlborough; They have left their Ladies behind with ye Malcontents as hostages for the return of the Mediators and as a mark that ye Negotiation still subsists. They have begun the congress in form and figure by collating and exchanging the Full Powers on

all sides; They have likewise made the first proposal of an armistice in the manner suggested and dictated by this Court; To which they have been assured an answer shall be given by the Deputies of the Confederates in 4 or 5 days, and also a deduction of their griefs and demands with more authority than the 25 points which were produced a year and a half ago. This may be called just keeping the Treaty alive, and may serve as an amusement till we receive positive advice from Transylvania what has been the fate of our Army there; which event is likely to determine what measures are to be taken by this Court for the future.

The Earl of Sunderland intends to take his audiences of Congé to morrow, and purposes to return to England with the Duke of Marlborough.

I am etc.

G. Stepney.

Mr. Secretary Harley.

401.

Visa püspök levele Stepneyhez, melyben közbenjárását kéri a nyitrai püspökség elnyerhetésére. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Bishop Visa's letter desiring Mr Stepney to assist him towards getting the Bishoprick of Nitria.

Servitiorum meorum paratissima obsequia, Demissis hisce Excellentiam Vestram quam officiosissimè requiro Literis, et rogo humillimè, quatèus apud Augustissimum efficacem dilectionis proximi, et Syncerae charitativae mediationis pro impetrando Episcopatu Nitriensi, vel Vacziensi Zelosè adhibere dignetur virtutem, Ego ab initio Sacerdotij mei, quod fuit anno 1683, tam in pastoralis officio animarum, quàm in actibus fidelitatis suae Majestati secundum meum posse, servivi, uti meum Memoriale, et Domini Archiepiscopi Literae, quibus me Augustissimo recommendavit, attestantur, et toti Regno manifesta sunt; Praeter id, quod annò 1685 Armadae

suae Majestatis ad Szolnok positae, septuaginta millia aureorum Cremuiciensium ex meo patrimonio, ita eidem Armadae quadraginta millia majorum panum eo tunc quemlibet panem quinquè aureis aestimatum dedi. Horum refusionem piè defunctus Caesar Leopoldus mihi scripto promisit, et pro meritis in Ecclesia DEI exautlatis anno 1685 die 19 Decembris, ita anno 1704 quinta Februarij verbò suò Regio proximam promotionem ad realem Episcopatum Hungariae promisit, verum usquè impraesentiarum, nec refusionem Armadae suae Majestatis accommodatorum aureorum, nec promotionem obtinué. Modernus quidem Augustissimus Caesar, et Rex Josephus, Dominus noster clementissimus (uti ex ore serenissimi Principis Salmensis habeo) consensit in collationem mihi fiendam Episcopatus Nitriensis, et dictus Serenissimus Princeps Salmensis me assecuravit adveniente Pace omnino suam Majestatem mihi collaturam. Jam superest, ut Excellentia Vestra dignaretur serenissimum Principem Salmensem, dextré ad id disponere, ut nunc, et defacto ea gratià, quam factà Pace in collatione dicti Episcopatus largitus est, sinè mora deducatur in effectum, cum aliunde in ista negotiatione Pacis Augustissimis tribuat mihi expensas, praestaret Augustissimo, ut eas apud se retineret, et meas expensas ad hanc negotiationem, ex dicto Episcopatu haberem, siquidem proventus dicti Episcopatus Hungari Confoederati, et non sua Majestas percipiat, adeoque per actu executam praefatam gratiam sua Majestas, et sibi, et mihi commodum elargiretur. De caetero Gratiae et dexteritati me humanissimè commitens, permaneo.

Excellentiae Vestrae

ad servitia paratissimus

Joannes Visa Episcopus Neytralbasis.

Datum Tyrnaviae die 20 Novembris 1705.

P. S. Dño Illmo Risbek pro cointelligentia Excellentiae Vestrae apud serenissimum Principem Salmensem Scripsi de praesenti negotio.

Stepney Harley miniszternek. A mediatorok együttesen írtak 19-kén Bercsényinek, kérvén tőle mielőbbi választ az általuk beadott fegyverszüneti feltételekre. De Bercsényi hír szerint elment Nagyszombatból 17-kén, nem tudni hová. — Átküldi a szécsényi gyűlésről való jelentést. — A császári sereg ellátta Nagy-Váradot 9 óra élelemmel és most Erdély felé megyen. — A tábornokok remélik, hogy ellentállás nélkül fognak bemehetni Erdélybe, de Bécsben más vélemény uralkodik. — Marlborough herczeg 23-kán indul el Berlin felé. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany, 185.

Vienna, 21th Novem^r 1705

Right Honble

In my last I gave you notice that the Dutch Ministers were returned hither from Tyrnau after having passed through some formalities necessary towards legitimating our assembly; The particulars whereof are contained in the sequel of our Journal, which gives a continuation of our proceedings without any interruption, notwithstanding the Mediators were separated for some time by the English Plenipotentiaries coming to Vienna and the Dutch staying at Tyrnau.

On the 19th we writ jointly to Count Bercseni and the other Hungarian Deputies of the Congress, desiring them to send us as soon as possible the answer they promised to our late proposal of an armistice, as also to give in writing the particulars of what they have to demand for the general satisfaction of the Kingdom, that the Court might fully understand their meaning before the Duke of Marlborough and the Earl of Sunderland leave this place. But we have as yet received no message from them in answer to that request, and I fear shall not in some time, here being a report that Count Bercseni removed from Tyrnau on the 17th (which way is not certainly known) and it is not to be imagined that the other Deputies should come to any resolution without his opinion and concurrence. I have at last got a copy of the confederation made in September last, among the

Hungarians at Secchin which deserves to be read with some attention.*)

Three days ago a commissary of War arrived here from the Imperial Army, which after many painful marches had refreshed Great Waradin with Provisions sufficient for 9 months, and on the 4th instant was advancing from Dioseck towards Somlo, on the Frontiers of Transylvania. They had met with no ill accident so far on their way, and had lost few men by sickness, but their horse had suffered extremely. The General seems pretty confident that they shall force their passage through the Mountains without any opposition, yet the court is not without some apprehensions to the contrary, since it is certain Rakoczy has gathered the best part of his Troops as if he was resolved to make a stand, rather than forfeit the hopes he has of keeping that province to himself.

The Duke of Marlborough holds his resolution of beginning his journey towards Berlin on the 23rd.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Melléklet a 402-ik számhoz.

A szécsényi országgyűlésen történetekről való jelentés, mely elfogatott, s valószínűleg Bonae Danzigban lévő francia követ küldötte azt Pompone áldozárhoz Velenczébe, ámbár Caetorinihoz van czimezve. — A kalocsai érsek szept. 11-kén megérkezvén Szécsénybe, azt mondta Rákóczinak, hogy egy csehországi uradalmat adjanak neki, ha a béke helyreállítását elősegíti; mire ez azt felelte, hogy ő annyira óhajtja a békét, hogy bárkinek, ki szilárd s őszinte békét szerez az országnak, legszebb uradalmát szívesen oda adja. — Az országgyűlés 12-kén megnyílt, s Rákóczi azon kérdésére, ha akarják-e a háborút szabadságuk visszaszerzésükre folytatni, az egész gyülekezet lelkesen igen-nel nyilatkozott. — 13-kán a gyűlés kérte Rákóczit, hogy az angol s hollandi követek számára útleveleket küldjön. 14-én a protestánsok mind-

*) Lásd a mellékletet.

két felekezete előadta sérelmeit. 15-én a katolikusok az ellen tiltakoztak. Rákóczi tapintata kiegyenlítette ezen bajos ügyet. — 16-án elhatároztatott, hogy ezen gyülekezet a szövetségesek közgyűlésének neveztesse. Rákóczi főnöknek választatott s egy 40 tagú küldöttség küldetett ki meghatározni a czimet, melyet viselend.

State Paper Office Germany 189.

The Proceedings of the Diet at Szetchin in
Hungary in September 1705.

N. B. This account was intercepted in a Letter which is supposed to come from M. Bonac the French Envoy at Danzig, and designed for the Abbe Pompone at Venice thó the direction was to Signor Giovanni Battista Caetorini.

Le 11e de ce mois, les deux Deputés qui estoient retournées à Vienne, arriverent ici, avec L'Archeveque de Colocza et Sirmaj ils reprirent aussitôt leur Caractere pour communiquer au Prince les nouveaux ordres qu'ils avoient reçeus, et lui rendirent les Lettres des Ministres d'Angleterre et de Hollande qui sont à Vienne, par les quelles ils demandent des Passeports pour venir offrir leur mediation entre l'Empereur et le Royaume d'Hongrie suivant les ordres qu'ils en ont reçu de leurs Maitres, sans nean moins parler de garantie l'Archeveque de Colocza dit au Prince Rakoczi que s'il vouloit contribuer à la Paix d'Hongrie, on lui donneroit la Seignerie de Podnbrak que est en Boheme. Sur quoy le Prince Rakoczi repondit qu'il étoit si peu éloigne de vouloir la Paix, qu'il donneroit tres volontiers la plus belle de ses terres à qui conque la procureroit solide et sincere au dit Royaume d'Hongrie.

Le 12e. La Diete fut ouverte par une grande Messe celebrée par l'Eveque d'Agria en Suite le Prince fut Complimentée par le dit Eveque et par les autres Etats d'Hongrie qui le remercierent tous de ses peines, de ses soins, et de ses perils ou il avoit bien voulu s'exposer pour retablir la Liberté du Royaume, le Prince leur fit une harangue, dans la quelle il dit qu'il avoit convoqué la Nation pour lui faire

connoître le veritable Etat du Royaume et pour lui représenter que l'année dernière on avoit fait des propositions de Paix, qui ne tendoient qu'à surprendre la Credulité de ceux qu'y auroient ajouté foy; que la preuve en étoit dans des Lettres de l'Emp^r qu'il mit en même tems sur une table afin que toute l'Assemblée les pust lire, qu'ils devoient encore se souvenir de quelle maniere la Maison d'Autriche les avoit traités depuis deux Siecles, que c'étoit à eux de voir s'ils vouloient continuer une guerre qui retablirait leurs Privileges et leurs immunités ou s'ils vouloient faire une Paix qui les remettroit dans une servitude plus dure que celle que' Eux et leurs Pères avoient éprouvées, Toute l'Assemblée S'ecria qu'ils étoient tous prêts d'exposer leurs vies et de repandre leur Sang pour recouvrer leur Liberté le P^{ca} leur donna les Lettres qu'il avoit reçu des Ministres d'Angleterre et de Hollande, afin qu'ils delibassent s'ils jugeoient à propos de leur envoyer des Passeports.

Les Emissaires que l'Empereurs à dans la Diete, ne se decouvrent pas encore, ils travaillent sourdement à la mine qu'ils ont dessein de faire jouer.

Le 13. la Diete eteut un Marechal et fit prier le Prince d'envoyer en son nom des Passeports aux Ministres d'Angleterre et de Hollande le Prince demanda que la Diete examinast, S'il seroit mieux d'opiner par Comitats que tous ensemble, le 14. les Protestants des deux Religions représenterent ensemble leurs griefs et leurs pretentions le 15. les Catholiques représenterent aussi au Prince que les Protestants ne pouvoient pas lui avoir envoyé des Deputés sans le Consentement de toute l'Assemblée, à la quelle on n'avoit pas encore donnée de forme, qu'elle ne devoit être regardée que comme une Assemblée de Confederés pour le bien du Royaume, qui ne pouvoit changer les choses établies depuis longtems, qu'il falloit pour cela une Diete generale tenue dans toutes les formes, ou tous les Etats et Grand Officiers du Royaume fussent presents, Le Prince par sa prudence et son Autorité fut cesser toutes les Contestations que cette matiere alloit faire naître.

Le 16e on est convenu de nommer cette Assemblée l'Assemblée générale des Confederé convoqué pour le bien

et la liberté du Royaume. Cette confederation a demandé un Chef, elle est convenu qu'elle declaroit n'en vouloir point d'autre que le Prince Rakoczi, qui avoit jusques à present gouverné à la Satisfaction generale de toute la Nation. Ainsy il va commander, punir et recompenser comme il le jugera à propos, On a député quarante personnes de l'Assemblée pour délibérer quel titre on donneroit à ce Chef.

Les Hongrois on defait pres du Pont de Vienne en deça deux cens Chevaux qui ont presque tous été tué et ont ramené un grand Butain ils sont encore actuellement dans l'Autriche les Ennemis ont commences deux Ponts près de Bude, qu'ils ne finissent point, on n'en scauroit encore penetrer la raison.

403.

Stepney Harley ministernek. Sunderland lord 19-kén bucsúkihallgatáson volt az udvarnál. Ajándékba kapván szokás szerint a császár arczképét, gyémántokba foglalva. — A magyaroktól még nem érkezvén semmi válasz, a hollandi követek Nagyszombatba indultak remélvén, jelenlétökkel siettetni valamely határozat meghozatalát, mely szerint az udvar ítélhessen a további teendőkről. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185

Vienna, 25th November 1705.Right Honble

(Kivonat.)

On the 19th the Earl of Sunderland had his audience of congé of the Emperor and Empress Consort; and the day following of the Empress Dowager, and the Arch Duchesses; After which the Grand Chamberlain Count Trautson made him the usual present of the Emperor's picture set with diamonds.

No answer having yet been returned from the Hungarian Deputies to the last letters sent them by the Mediators, the Dutch Plenipotentiaries set out this morning towards Tyrnau, hoping by their presence to dispose the

Malcontents to come to some resolution, and to explain what conditions may content them, that the Court may judge what steps are to be made next.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

404.

Bruyninx Stepneyhez. Visa s Okolicsányival Pozsonyban találkoztak a magyar biztosok válaszával. — Okolicsányi nem tartja elfogadhatónak a mediatorok által beadott meghatalmazásukról szóló okmányt. — Okolicsányi szerint Bercsényi nem bir teljhatalommal a béke megkötésére, de ezt nem akarván bevallani tesz különféle kifogásokat. — Mindenekelőtt a béke előzményét akarja meghatároztatni, a mi azután sérelmeik s kívánataik kimutatására vezetne. — Azt is ohajtotta volna, hogy a császár levele a magyar kancellária által lett volna kiállítva, szólván az egész nemzethez. — Igyekezzék tapintatosan reá birni az udvart az engedékenységre, s ha jónak látja, ne adassa át az érsek levelét a császárnak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Presbourg le 25 Nov^{bre} 1705.

Monsieur,

Nous avons trouvé icy Visa et Occoluczani, avec la reponse de Deputez Hongrois a nôtre lettre, dont je vous envoie copie, vous verrez et entendrez de Monsr Occoluczani qu'ils ne jugent pas notre pleinpouvoir acceptable comme je vous l'ay predit il y a longtemps, en quoy nous ne pouvons pas en verité les mettre tout a fait dans le sort.

Vous trouverez aussy qu'ils souhaitteroient que nous commencassions par les points preliminaires, dont Occuluczani soutient avec beaucoup d'apparence, que la veritable raison est, que Berczeni n'est pas assez autorisé avec ses collegues pour s'engager dans un traité de paix, (dont les postulata sont, le premier pas essentiel) sans le vouloir paroître, et qu'il croit que cette methode nous conduiroit insensiblement

aux postulata, et luy donneroit un bon pretexte pour demander un plein pouvoir plus ample pour la Paix au Prince Rakoczi, (a qui Occulucsanî soutient que la Confédération a conferé tout le pouvoir pour traiter la Paix). Car dit il quand nous aurons demandé les points preliminaires que la Deputation Hongroise reponderé qu'il faut les suspendre, jusques à ce que l'Emper^r leurs aura donné satisfaction à l'égard de leurs griefs et demandes et que cela nous donneroit une occasion fort naturelle alors de demander leurs postulata. Monsr Occulucsanî vous en informera plus amplement, et il se pourroit qu'il y a du fondement a cela, car il faut scavoir, que quoyque Berczeni nous ayt fait esperer et promis suffissamment quant a luy les postulata; nôtre depart vers Vienne a suivi de si pres les actes echargez ce jour la, et les autres propositions et demandes que nous leurs avons fait, qu'il ne leur restoit qu'une heure au plus de temps, pendant laquelle il leurs a été impossible de bien examiner tout cela et de deliberer la dessus.

Ils auroient été bien aize aussy que l'acte de l'Empereur eut été expedie de la Chancellerie d'Hongrie in forma actus ad omnes populos comme le leurs, et signé de l'Emper^r se l'on peut obtenir du changement en cela prenez soign du nos titres, car cette chancellerie est assez mal ordonnée.

Concertez tout avec Mr Occulucsanî et prevenez autant qu'il sera possible d'effaroucher la cour, laquelle on pourra peut estre disposer si l'on s'y prend delicatement et bien; Empêchez le aussy de rendre la lettre de l'Archeveque à l'Empereur si vous jougez qu'elle pourroit faire du mal, nous verrons ce que nous pourrons faire de l'autre coté.

Adieu je suis tres cas et plein de sommeil car il est minuit, mais je suis toujours tout à vous

J. J. Hamel Bruyniux.

M^r d'Almelo vous fait ses complimens.

Excusez le sommeil et la hâte de cette lettre. Vous trouverez aussy cy joint votre pleinpouvoir, avec les remarques subvirguleez.

Brugnina Stepneyhez. A magyarok meg vannak elégedve a hollandi követek meghatalmazásával, de nem fogadhatják el az angolt, miért is ígérje meg nekik, hogy rövid idő alatt a hollandi minta szerint szerkesztett meghatalmazást fog szerezni Angliából is. — A hollandi követek véleménye az, hogy az udvar engedjen minden formakérdésekben. Nem lévén lényeges, ha valjon a sértettek kimutatását egyszerű kérésre kapják-e meg, vagy a békeelőzmények előterjesztése folytán. — Ha Stepney küld biztosítást arról, hogy más teljhatalmat fog kieszközölni, s a császár a mediatio elfogadásáról más okmányt állít ki, ők remélik, hogy folytathatják az alkudozásokat. — Ezeknek kieszközlésére kéri, mi ha megtörténik, a világ a magyarokat fogja okozni ha az udvar engedékenysége daczára sem jönne létre a béke. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Presbourg le 26 Novr de bon matin.

Monsieur,

Les Hongrois paroissants fort contents de notre plein-pouvoir, et voulants en avoir absolument un autre d'Angleterre, puisque sur celuy que vous avez produit ils disent ne pouvoir pas accepter cette Mediation et entrer en negotiation, comme contenant des expressions que leurs sont trop prejudiciables et injurieuses nous vous prions de nous envoyer au plustot une declaration par laquelle vous vous ferez fort que vous prouverez d'avoir au plustot d'Angleterre un autre plein-pouvoir dans les memes termes comme le notre lequel vous scavez que nous avons concerté ensemble et avec Occulucsan, et je suis fort étonné que depuis longtemps on ne vous l'a déjà envoyé, car je suis sur que vous en avez donne part en Angleterre, outre que M^r le Pensionnaire à écrit a M^r d'Almelo, qu'en Holland on estoit convenu de meme, que, nos plein-pouvoirs seroient l'un comme l'autre.

Nous sommes au reste d'avis que la Cour fera fort bien de leurs donner la mesure pleine, a l'égard de tout ce qui reguarde les formalitez pour pouvoir venir au fait etant, indifferent aussy si nous obtenons les postulata par une

simple demande où par le moyen de la proposition des points preliminaires par laquelle au fond la dignité Royale et le droit de succession est mis d'autant plus a couvert. Nous esperons de pouvoir de cette maniere continuer la negotiation, sur l'assurance que vous nous donnerez touchant votre pleinpouvoir, et sur une favorable resolution de la cour l'egard de l'acte de l'Emper^r de l'acceptation de la mediation, et de la proposition par nous des points preliminaires comme il est dit cy devant, ce que nous esperons que vous pourrez obtenir par votre dexterité, comme le meilleur moyen, de faire voir à toute la terre (en cas que non obstant toute la facilité de la cour a ces egards le Traitté venoit a se rompre) que c'est la faute des Hongrois et non pas de la cour que les affaires n'ont pas eu un meilleur succes.

Monsieur d'Almelo vous fait encore ces complimens, et nous n'attendons que le convoy Hongrois pour partir. Adieu je suis de coeur et d'ame

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur
J. J. Hamel Bruyninx.

406.

Stepney Harley ministernek. Visa s Okolicsányi megérkeztek, hozván leveleket az érsektől a császárnak s Salm herczegnek. — A magyar biztosok nehézségre ezek: 1. Kifogásuk van író s Sunderland lord részére kiállított meghatalmazás némely kitételei ellen. 2. Kivánják, hogy az angol s hollandi mediatio elfogadása nem egy az íróhoz s Bruyninxhez intézett okmányban történjék, hanem szóljon mindenkire, a kit illet, legyen aláírva a császár által, s a magyar, nem pedig a császári kanczellária által legyen kiadva. — Ezek folytán író beadott egy emlékiratot Salm s Sinzendorffhoz, s ajánlkozik átküldeni azon meghatalmazást, melyet még Hedgestől kapott 1704-ben, s mely még a hollandinál is kedvezőbb. Ha ezt az udvar el nem fogadja, akkor kéri a ministert, küldjön neki mást a hollandi minta

szerint. — Nehezebb s lényegesebb kérdés azonban a békeelőzmények két pontja, t. i. a király örökösödési joga, és András bullájának teljes visszaállítása. A kalocsai érsek ezeket újra felemlíti a császárhoz írt levelében, remélvén, hogy ha a császár kinyilatkoztatja, hogy daczára ezeknek ő nem önkényesen, de a törvények szerint fog uralkodni, a magyarok reá birhatók lesznek ezen két pont előleges elintézésének sürgetésével felhagyni. — Irónak nincs reménysége az udvartól ezen engedményt megnyerhetni. — A két küldött szerint a magyarokhoz futár érkezett hírt hozván egy, e hó 16-kán vívott csatáról az erdélyi határon Somló mellett. A magyarok titkolódzván e hírrel, abból azt következtetik, hogy a császári seregnek sikerült áttörni Erdélybe. Mondják, hogy e csatában Schlick s Gestorff tábornokok elesetek volna. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 28th November 1705.

Right Honourable,

Last night Visa and Occulucsani arrived here; They left Tyrnau on the 24th and chanced to meet Count Rechteren and Mr Bruyninx at Presburg on the 25th waiting only for an Escorte to proceed on their journey next morning.

These two Deputies have brought letters from the Arch Bishop of Colocza to the Emperor and to the Prince of Salms, by which it appears (as well as by the informations I have received from Mr Bruyninx).*) That their Errand is to represent some new difficulties the Hungarians have started to excuse their making no progress towards a Treaty.

1st They conceive the expressions you find interlined in the full powers for the Earl of Sunderland and me, are injurious to their cause and nation, and therefore desire a new instrument may be sent to her Majesty's Minister here in the same words with those from the States General for Count Rechteren and Mr Bruyninx, against which form it seems they have no objection.

*) Lásd a 404 és 405 számok alatti okmányokat.

2dly They object against the formulaire whereby the Emperor accepted Her Majesty and the States General as Mediators, Pretending that Act ought not to have been directed to Mr Bruyninx and me only, but to have been in the style of a general declaration (to all persons whom it might concern) signed by the Emperor himself, and issued by the Chancery of Hungary, not by that of the Emperor.

These two exceptions may appear too nice and capacious, or perhaps formed out of a design to gain time till the Malcontents see clearer into the destiny of Transylvania, However upon the suggestions of the Dutch Ministers I gave in a sort of memorial this morning to the Prince of Salms & Count Sinzendorff, desiring to know if the Emperor will be satisfied that I produce the Commission which was sent me by Mr Secy Hedges the 31st March 1704, against which the Hungarians can have no difficulties since in truth the style thereof exceeds a little on the other hand, by being more courteous and obliging to the Malcontents than this court would willingly allow. I may know something of their opinion by next post, and if they seem not to approve of these civil expressions, I must have recourse to you for another draught upon the plain Dutch models (sent you sub No. 60 and 61) which have been admitted by both parties as sufficiently impartial and inoffensive.

There is a third difficulty of greater moment and intricacy, which I have been unwilling to meddle in knowing how disagreeable it must needs be to the court to have that string touched; I mean the 2 preliminary points (of the succession and King Andrew's decree) which the Arch Bishop ventures once more to revive in his letters to the Emperor and the Prince of Salms, in hopes of drawing from this Court some Declaration, antecedent to a Treaty (as if it were by way of equivalent if the Hungarians could be prevailed with to suspend those two preliminary points above mentioned) That the Emperor pretends not to rule by arbitrary and despotic power but according to law; which Declaration I take to be the *Congruum illud Medium*, hinted at by the Deputies of the Confederacy in their answer to our Letter of the 19th instant. I despair of suc-

ceeding in this Article since, notwithstanding the Earl of Sunderlands powerful concurrence on several occasions, we could never dispose these ministers to discover any manner of compliance in this particular.

Visa & Occulucsaní say a courier arrived at Tirnau on the 21st with advice that on the 16th some action had happened between the 2 armies not far from Somlyo on the borders of Transylvania. They perceived the Hungarians were a little shy in their discourses on that accident, by which we may infer the Imperialists had forced the passage, tho it may be presumed they have sustained some considerable loss, there being a report that Count Schlick is killed with another officer supposed to be General Gestorff. The Court has no notice yet of the action, and I give little credit to these stories till they come confirmed by better hands.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

407.

Bruyinnæ s Rechteren Stepneyhez. Ók azon nézetben voltak, hogy a meghatalmazás formája ellen támasztott nehézségét nem kellett volna az udvar tudomására hozni, a mennyiben ez az udvart nem is illeti. Nem értik Stepney által tett azon kijelentést, hogy e részben a császári ministerek kívánsága szerint akar eljárni. — Várják azon meghatalmazásának eredeteit, mely már kezénél van, de azon esetre, ha ez sem elégítené ki a magyarokat, kéri küldjön nekik egy nyilatkozatot, melyben magát a hollandihoz hasonló meghatalmazás megszerzésére kötelezi. — Írók remélik, hogy a mediatio elfogadásáról szóló okmány s a kívánt modorban való kiállítását az udvar nem fogja megtagadni. Ezen két nehézség el lévén mellőzve, azonnal hozzá fognak a békealkudozásokhoz. — Az általuk tett kérdésekre a magyar biztosok Bercsényi távollétében, ki Újvárba ment, nem válaszolhatnak, Bercsényi az nap este vagy más nap reggelre váratik. — Fognak szólani a kalocsai érsekkel kérvén őt, hogy ezentúl semmi üzenetet ne küldjön Bécsbe másképp, mint a media-

torok által. — A Somló melletti csatáról nem képesek semmi biztosit megtudni. A hir az, hogy a magyarok megverettek, de hogy Schlick s két más tábornok megöletett s Glöckelsberg megsebesült volna. — Bercsényi későn este megérkezett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Tirnavu le 30 Novembre 1705.

Monsieur,

J'ay reçu aujourd'huy votre lettre du 28 avec le memoire joint, et les lettres de la poste de Vienne a M^r Le Comte de Rechteren et moy, pour lesquelles nous vous remercions, et si le contenu avoit été de quelque importance nous vous l'aurions communiqué.

Nous avons cru, et etions tombé d'accord avec le Sr Okoluczani, qu'il auroit mieux valu de ne pas porter a la connoissance du Ministere de Sa Majeste Imp^{le} la difficulté que la Deputation Hongroise a fait au sujet du Pleinpouvoir de la Reine, d'autant que cela ne reguarde nullement la cour de Vienne et qu'elle n'est deja que trop effarouchée par les Hongrois, ainsi que nous devons juger que vous avez eu vos raisons non pas seulement, d'en donner part aux Ministres, mais meme de declarer Que vous etiez prest a faire la dedans ce que les Ministres de Sa Maj^{te} Imp^{le} jugeront convenable. Nous attendrons cependant l'original du Pleinpouvoir dont vous vous etiez deja trouvé muni seul avant que le Comte de Sunderland fut venu, pour voir si l'on en voudra etre content icy, Quoique (si je me souviens bien) il y a encore quelques passages dedans qui ne seront pas tout a fait agreables aux Hongrois confederés, du moins pas tant que le pleinpouvoir de nos maitres que nous avons rendu icy (de même que moy a Schemnitz) et qui avoit ete concerté tant en Hollande avec les Ministres d'Angleterre qu'entre nous a Vienne, avec deux autres projets pareils encore, a la clause pres qui sent en quelque façon la guarantie, sans que la cour Imp^{le} y ait trouvé beaucoup a redire, que nous nous en soyons servi icy, et moy a Schemnitz.

Si cependant il arrivoit, que les Deputés Hongrois icy ne fussent pas encore contents de pleinpouvoir que vous

nous enverrez, nous vous prions de nous envoyer contre tout evenement, un acte par lequel vous declarerez, sous votre signature et cachet, que vous procurerez a la deputation Hongroise un Pleinpouvoir conforme au notre, ou du moins satisfactoire, afin que les difficultez qu'on pourroit former icy sur votre pleinpouvoir ne vous empeche pas d'agir et nous mette ensemble en Etat de pouvoir continuer la negotiation, Lequel acte nous gardeions par devers nous, si nous pouvons disposer, la deputation Hongroise a se contenter de votre Pleinpouvoir separé.

Nous esperons que la cour Imp^l ne fera pas difficulté, de changer au souhait de la Deputation susdite l'acte de la Mediation acceptée par L'Emper^r et quand ces deux difficultez seront surmontees nous croyons qu'on ne pourra plus decliner ou differer de ce coté icy, sur quelque bon fondement, d'en venir au fait et aux Postulata et d'entrer en matiere au sujet de la paix même; C'est aussy par la même raison que nous jugeons que vous avez bien fait de ne pas toucher encore a la cour Imp^{le} les deux points preliminaires, d'autant que nous nous imaginons que nous avons quelque sujet d'aprehender que quelque uns de ces gens icy, ne cherchent de faire mettre par nous les susdits preliminaires sur le tapis qu'afin de trouver a cette occasion quelque nouveau pretexte de chicane, pour faire echouer ce congres.

Vous verrez au reste Monsieur par le message cy joint en Latin ce que nous avons demandé avanthier de la deputation Hongroise sur lequel elle nous a fait repondre par le Comte Czaki qu'elle ne se trouvoit pas en Etat de repondre, avant le retour du Comte Berezeni que nous avons trouvé parti pour Neuheusel, et que n'en est attendu de retour que cette nuit ou demain matin. Vous comprendrez aisement de la, que tout ce que Mr Okuluczani vous a dit, et ce que nous vous avons escrit de Presburg, n'est pas encore tout a fait formel et Authentique, mais que nous avons juge seulement, de devoir luy laisser poursuivre son chemin avec cela vers Vienne pour gagner du temps, et nous obeir aux ordres de son Maitre l'Archeveque de Colocza le supposans bien informé des sentimens de la deputation Hongroise; Cette Methode cependant ne nous plait pas tout a

fait et nous prions Mr L'Archeveque de n'en user pas ainsi a l'avenir, mais de permettre que tout passe premiere-ment d'une maniere formelle et Authentique par les mains Authentique par les mains des Mediateurs.

Il est impossible d'apprendre icy quelque chose de certain de l'action arrivée le 16 pres de Somlyo, car il n'y a que le Comte Berczeni et très peu de personnes qui recoivent des lettres de l'armée, et qui en debitent ce qu'il veulent; tellement que je ne puis vous dire autre chose sur ce sujet si non qu'il court un bruit sourd icy par la ville, que les mecontens ont ete battus que l'armée Imp^{le} passe en Transilvanie, et qu'a cette occasion le Comte Schlick et deux autre officier de consideration ont ete tués et le Genl Glöckelsberg blessé. Je suis parfaitement

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

La lettre susdite etant ecrite suivant ce que j'en suis convenu avec Monsieur de Bruyninx, je m'y conforme, n'y ajoutant que mes tres-humbles compliments pour Monsieur de Stepney.

Comte de Rechteren.

P. S.

Le Comte Berczeni vient d'arriver sur le tard, et nous le verrons demain; Ecrivez nous ce que vous apprendrez de nouveau de quelque consequence a Vienne, principalement au sujet de l'action arrivée pres de Somlyo, et de la Transilvanie Adieu.

408.

Stepney Harley ministernek. Sikertült neki megnyerni az udvar beleegyezését abba, hogy Hedgestől vette meghatalmazását küldje el Nagyszombatba. A császár is beleegyezett a mediatio elfogadása iránt a magyar kancellária által egy más okmányt kiállíttatni, ugyanott készült két új meghatalmazás a császári biztosok részére, egyik fegyverszünet, a másik békealkudozásokra,

a mint a szükség megkívánja. — Az előzmények két pontja a császár tudomására hozatott, s általa nem vettetett el egészen, de erről jövőre irand. — Visa s Okolicsányi holnap mennek Nagyszombatba. — Wratislau a császár meghagyásából irt az érseknek, hogy ne küldjön több üzeneteket, de birja reá a magyarokat, hogy adjanak választ a mediatorok által beadott fegyverszüneti feltételekre, vagy terjeszszék fel sérelmeiket s kívánságaikat a béke érdekében. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 186.

Vienna, 2 Decr 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

You were acquainted in my last with the difficulties made by the Hungarians before they would proceed to a Treaty, and with the methods used towards removing them, wherein I have been so far successful that these ministers have allowed of my sending to Tyrnau the full Powers sent me near two years ago by Mr Secretary Hedges, and have likewise disposed the Emperor to sign a new Instrument, certifying in more general terms than formerly his acceptance of Her Majesty and the States General as Mediators, which instrument will be dispatched and countersigned by the Chancery of Hungary, where two new drafts of Full-powers are likewise preparing for the Emperor's commissioners, to treat either of an Armistice or of a Peace, as the Hungarian confederates shall most approve.

Thus far the Court has complied in Formalities and seem to have done it to their own advantage, since the Emperor by using the Chancery of Hungary, has not only an opportunity of recommending himself to a great part of the Nation, but really exercises his Authority by such Acts, and asserts his Right to the Kingdom.

I forbear at present making any further mention of the two Preliminary Articles, tho they have been proposed to the Emperor's Ministers, and have not been altogether rejected; But I shall be obliged to explain by another letter to the Dutch Ministers, in what manner the Emperor may be disposed to give the assurance required. And if that

method seems satisfactory to the Hungarians, I hope to obtain it upon the return of another Courier.

To morrow I believe Visa and Occulucani will be dispatched; I fancy this may be their last errand, for Count Wratislau read to me this morning a letter he has writ to the Arch Bishop by the Emperor's order, whereby he desires the Prelate not to trouble himself by any more Messages or Letters, but to press the Hungarians to give the Mediators a formal answer to our late project of an Armistice, or to offer by us their grievances or demands in order to a Peace, that at last it may appear whether they have any sincere intention of treating or not; After this rate We shall soon see what will become of our Negotiation.

I have received no Letters from the Dutch Ministers since they left Presburgh, nor has the Court received any advice from the Imperial Army in Transylvania, thô the report of a battle still continues with the circumstances I mentioned in my last.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

409.

Stepney Almelo s Bruyninx hollandi követeknek. Átküldi nekik meghatalmazását, melynek bemutatására az udvar beleegyezését megnyerte. Jelenti, hogy a mediatio elfogadása iránt is új okmány fog kiállíttatni, a császár aláírásával s a magyar kancellária által kiadva. Ugyanott készül két új meghatalmazás is a császári biztosok számára. — De az udvar folyvást követeli, hogy a magyarok egyenes választ adjanak a fegyverszünet iránt tett előterjesztésére vagy terjeszszék fel sérelmeiket s követeléseiket mintegy kezdetét a békealkudozásoknak. — Ezen követelések közt felemlíthetik a magyarok az előzményeknek nevezett két pontot is. Ez alkalmat adand a császárnak kijelenteni, hogy ő csak a törvények szerint akar uralkodni. Ezen kijelentés után az udvar ezen két pont elhalasztását fogja

*kivánni s a többiek a magyarok megelegetésére elintéztetvén emezek önmagoktól elesnek. — Azon esetre, ha a magyarok ezen eljárásba bele nem nyugodnának, küld nekik egy Okolicsányi által tervezett nyilatkozatot, melyet a mediatorok az udvartól kívánhatnak. Ezen nyilatkozatot író közölte Salm s Sinzen-dorffal s ezek helyeselték, de nem akarták azt a kalocsai érsekhez küldeni, mert ettől többé semmi mediatori javaslatot el nem fogadnak, miután ő most mint császári biztos fog működni s csak is ezen minőségben járhat el. Ez értelemben ír neki Wratislau is. — Ezen levelet külön futár által küldi, hogy Bercsényiné által férje név napjára Bécsben vásároltatott némely áruk biztosan kezéhez jöjjenek. — Illésházy gróf engedelmet nyert neje kiszabadítását a magyaroktól a mediatorok által szorgalmazni. Mel-
lékelve küldi eziránt Bercsényihez írt levelét. — Ajánl nekik erélyes lépéseket tenni a hadi foglyok kicserélését illetőleg. —
Má s o l a t.*

State Paper Office Germany 189.

To Mr Almelo & Bruyninx par le valet du Baron
Sirmai.

Vienna, 3 Decembr 1705.

Monsr

J'en ay pas receu de vos Lettres depuis que vous étez parti de Presbourg; aux quelles j'ay fait une reponse fort courte sur le champ. Depuis ce tems la je me suis employé pour obtenir de la Cour ce que vous aviez juge convenable; Et par mes relations au Secretaire d'Etat en langue Angloise, et par l'ecrit que je vous ay envoyé dernièrement en langue Françoisé, vous entendrez asser de quelle maniere je m'y suis pris à l'égard du Pleinpouvoir pour moi, et touchant le Certificat de la Mediation acceptée; J'ay reussy assez bien dans ces deux points, puisq le Prince de Salms, et les Comtes de Sinzendorff et Wratislau m'ont déclaré hier matin. Que l'Emp^r consentit que je puisse produire ma premiere Commission, que vous trouverez cy-jointe en Original contre laquelle les Hongrois ne pourroient trouver rien a critiquer, d'autant qu'Elle est couchée dans des termes du monde les plus honnetes pour leur Nation.

Ils seront aussi contents du Certificat qu'ils demandent, puisq cet Instrument sera signé par l'Empereur meme, et sortira par l'Expedition de la Chancellerie Hongroise. La quelle pour observér l'uniformité des Actes qui regardent cette Negotiation, doit avoir préparé aussi deux nouveaux Plein-pouvoir pour les Commissaires Imperiaux, l'un pour traiter de l'Armistice, et l'autre de la Paix meme, laissant au choix des Hongrois par laquelle de ces deux manieres on voudroit commencer; Mais on persiste toujours à demander d'eux quelque reponse Categorique a votre dernieres Proposition entraitant sur les Conditions de l'Armistice, ou en presentant derechef leurs griefs et Postulata pour parvenir à la Paix.

Dans les dits Postulata ils peuvent bien meler, s'ils veulent leurs deux points qu'on appelle preliminaires, et cela donnera occasion à la Cour d'y repondre pas les assurances telles que nous avons suggerer autrefois dans notre Conference chez le Comte de Sinzendorff sçavoir que l'Empereur ne pretend pas gouverner autrement, que par les Loix et apres cette Declaration, on souhaitter de la part de la Cour que les deux dits points soient suspendus au Croe (comme Le Comte Berceseni parle) pendant qu'on entre dans la discussion des autres, lesquels etants vuider au contentement des Hongrois, les deux Pierres de Scandal cesseront d'elles meme.

En cas que cet expedient ne trouve pas de l'ingression aupres des Hongrois, et qu'ils se opiniatrent de nous rejeter toujours ces deux Articles sans vouloir avancer un seul pas jusqu'a ce que l'Empereur ait donné la Declaration cy-devant mentionnée, apres leurs avoir amplement remontré et reproché cette maniere roide de proceder, vous pourrez (pour empecher que la Negotiation ne se rompe pas par cette seule difficulte) ecrire en Cour en qualité des Mediateurs, quelque chose pareille à ce que vous trouvez cy jointe sub Lit. A, qui est une partie d'un Rescript qui m'a été recommande par le Sieur Occulucsan, pour être asser propre à être inseré dans la Reponse que l'Empereur avoit à faire à l'Archeveque sur sa dernière depeche du 23e. En effet Je

le recommanday hier (comme de moy mesme, et sans dire que la pensée venoit de notre bon Veillard) au Prince de Salm, et au Comte de Sinzendorff, qui avouerent que ce temperament leur paroissoit asser moderé et raissonnable, mais que la Cour estoit resoluë de ne s'expliquer pas d'avantage à l'Archeveque sur ces matieres, ni de recevoir de lui aucun raisonnement ulterieur en qualité de Mediateur puisqu'à l'avenir il se doit reputer pour Commissaire de Sa Majesté Imperiale, et s'en tenir à cet Caractere uniquement. C'est de cette maniere que le Comte de Wratislau s'explique dans sa lettre à l'Archeveque, et dans celle qu'il vous écrit aussi, dont je joint Copie pour gagner du tems, puisq. les Plein-pouvoirs et le Certificat qu'on doit expedier dans la Chancellerie d'Hongrie ne sont pas prêts encore pour être enforméz dans le Pacquet que le Comte de Wratislau vous destine, et qui suivront peut être demain par les deux Deputez Visa et Occulucsan.

Il y a deux raisons qui m'oblige a vous depecher ce Pacquet par un Courier expres, L'une pour ne pas garder plus longtems entre mes mains Vos Lettres, parmi lesquelles peut être il y a quelque ordre ou resolution de l'Etat que nous importe; L'Autre et plus galante, et pour faire ma Cour à la Comtesse de Berceseni, qui ayant fait faire ici des emplettes et des Presents pour honorer la fête de Son Mari (le 6e qui est le jour de St Nicholas) j'ay voulu faciliter autant que la Chose dependoit de moi, que ces Galanteries lui puissent arriver à tems. Vous aurez la bonté, mon cher Amy, de faire à cette occasion mes Complimens tant au Comte Berceseni qu'à Madame la Comtesse, lorsque vous aller celebrier la Galla dans leur maison. Je vous supplie d'en faire autant à Mr Le Comte de Rechteren, et à Vos deux Dames, et de me croire avec la plus grande Passion et estime.

Monsieur etc.

Vous trouverez assez de Beylages dans le Pacquet cy-joint pour vous amuser, et pour fournir de la matière à Notre Journal; Mais je vous prie de garder toutes ces Pieces

pour en être restituées, puisq je n en ai pas d'autres pour Mes actes.

La Cour a consenté que le Comte Illeshasi puisse negotier par le moyen des Mediateurs la liberté de sa femme &c; Vous trouverer cy jointe, la Lettre qu'il Nous a ecrite sur ce Sujet, et vous aurez la bonte d'effectuer ce qu'il demande par Vos bons Offices aupres du C. Berczani.

Il ne me reste qu'a vous recommander encore une fois de la part du Vice President de Guerre l'extradition general de tous les Prisonniers de part et d'autre de la maniere dont je vous ai écrit avant que vous etiez revenu dernièrement de Tyrnau, ou je vous ay dit que Verville passera dans l'échange comme un autre Collonell ordinaire. La Charité Chretienne nous oblige à faire notre mieux pour faciliter cette affaire.

410.

Stepney Rechteren és Bruyninx hollandi követeknek. Átküldi azon okmányokat, melyek a ma reggel küldött csomag elmenetelkor még nem voltak készen. S várja, hogy már most a magyarok is fognak részükéről engedményeket tenni. — Madridi hírek szerint Károly király bevette Barcelonát. —

Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Count Rechteren & Mr Bruyninx par Visa et Occolucsani.

Vienna, ce 3 Dec^{re} 1705.

Je ne doute pas que le valet du Bar. Sirmay ne vous ait rendu le gros paquet des Lettres que je vous ai adressé ce matin, Je vous envoie presentement par les deux Deputés les ecrits qui n'ont pas été expedier alors, scavoir la lettre du Comte de Wratislau en Originale avec les deux Pleinpouvoirs: Vous y trouverer aussi l'Instrument par lequel S. M. I. temoigne avoir accepté la mediation de la maniere que les Hongrois l'ont souhaitté, et aussi la Copie de ce que S. M. I. a repondu à l'Archeveque; avec ce paquet les

Deputes doivent partir demain matin; Et j'espere de recevoir bientot de vous par le valet du Bar Syрмаij avis que les Hongrois voudroient aussy à la fin faire quelques avances a Leur tour.

Un Courrier arrivé ce soir de Venise a apporté à l'Amb. des Lettres de Madrid du 4e nov^{re} par lesquelles il est tres seur que Barcelone se rendit le 14e d'octobr et que le Roy Charles y fit son Entrée le lendemain.

Je suis

G. S.

411.

Rechteren gróf és Bruyninx Stepneyhez. Átküldik neki az alkudozási naplót s kéri, hogy az ott kifejtett nézeteket Bécsben s Angolországban támogassa, és nekik mennél előbb kedvező választ eszközöljön. — Kéri továbbá másolatát azon levélnek, melyet a mediatorok Szécsénybe írtak, minthogy Bercsényinek erről tudomása nincsen. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau le 3 decbre. 1705.

Monsieur,

N'ayant rien a ajouter aux considerations et à la continuation de notre journal que nous vous envoyons par cette expres, nous vous prions seulement de travailler sur ce plan la a la Cour Imp^{le} et en Angleterre et de nous procurer au plustost une reponse autant satisfactoire qu'il sera necessaire pour avancer les affaires, lesquelles nous continuerons de prendre a coeur avec tout le zele que nous devons; demeurant au reste tres parfaitement.

Monsieur

Vos tres humbles et tres obeissans serviteurs

Comte de Rechteren

J. J. Hamel Bruyninx

P. S.

Nous vous prions Monsieur de nous envoyer copie des lettres que nous avons ecrit a Setzin, et sur tout de celle où la mediation s'est amplement expliqué au sujet de la satisfaction que Sa Maj^{te} Imp^{le} promettoit aux Hongrois sur leurs griefs, et que par le droit de succession Elle n'entendoit nullement un pouvoir despotique ou arbitraire et

illimité, Car le Comte Berezeni dit qu'il n'a pas de connoissance de cette lettre ou du moins qu'il ne s'en souvient pas.

Nous croyons aussy que la Cour Imp^{le} ne doit pas faire difficulté d'envoyer un acte dans les dûes formes signé par l'Empereur, de la mediation acceptée d'autant que cela est d'un usage et d'une pratique generalement receue.

412.

Stepney Harley miniszternek. Nagyszombatból vett tudósítások szerint Bercsényi Ujvárbán volt némi hadi rendelkezések tétele végett. Bécsben hire volt, hogy átkelt volna a Dunán Komáromot vagy Esztergomot szándékozáván megtámadni. De ő vissza tért Nagyszombatba. — Az erdélyi határon vívott csatáról még mindig semmi biztos tudósítás nincsen Bécsben. — Konstantinápolyi tudósítások szerint Tökölyi meghalt Ismitben. A francia követ testének Magyarországra eltemettetését szorgalmazta, de a Vezir azt válaszolta, hogy Törökország csak oly közel van a paradicsomhoz mint Magyarország. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 5th December 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

This morning I received by different conveyances 2 pakets from the Dutch Ministers at Tyrnau of the 30th past*, and of the 3^d instant,** but they bring nothing new of moment, Count Bercseni had been at Neihäusell, making some military dispositions there, which gave occasion to a report of his having passed the Danube with a considerable force between Comorra and Gran, as if he had a design to attack one of these places, but his return to Tyrnau on the 30th in the evening is a sign there is no danger of that

*) Lásd a 407. számú levelet.

**) Lásd a 411. számú levelet.

kind. Here is no further information of the late action in Transylvania directly from the Imperial Army, nor by Packets above mentioned from Tyrnau.

By my letters from Constantinople of the ^{17th}/₂₃ October, I have notice that Count Teckelen died some time before at Ismit. The French Ambassador endeavoured to get leave to transprt his body into Hungary to be interred there. But the Vizir, that understands nothing of that formality, answered, That this country is as near Paradise as Hungary.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

413.

Stepney Almelo s Bruyninx hollandi követeknek. Okolicsányi az író tanácsa ellenére közölte Salms s Wratislauval a kalocsai érsek levelét. Ezután nem maradt neki egyéb hátra mint tudatni e miniszterekkel miféle meghatalmazást szándékozik részéről Nagyszombatba küldeni. Ha a magyarok ezzel be nem érik, mellékelve küld egy bizonyítványt, melyben magát kötelezi a hollandihoz hasonlót szerezni Angliából. — A két küldött csak ma este indul. Író reméli, hogy a mediatio elfogadásáról szóló okmány, melyet visznek, ki fogja elégiteni a magyarokat, s hogy már most megmondják véleményüket a fegyverszünetre nézve vagy előadják követeléseiket. Ideje volna már egyszer tudni miben van a dolog. — Ez lesz Visa s Okolicsányi utolsó útja, Bécsben már megunták ezen sok utazást, melynek fő indoka a Nyitrai püspökség szorgalmazása Visa részéről, a mire többet gondol mint minden egyébre. — A kalocsai érsek megszűnik mint közbenjáró működni s marad császári biztos, miért úgy mint Wratislau 1000 frtot kap havonként. — A két küldött Salms herczeg s az Osnabruggi püspök által lépéseket tettek, hogy a kalocsai érsek alá ne rendeltessék Wratislau grófnak. A magyaroknak semmi dolga nem lévén a császárral s tanácsosaival

ők a magyar királylyal alkusznak s Wratislaunak Magyarorszáiban semmi rangja, ellenben a kalocsai érsek harmadik személy az országban. Író nem avatkozik ezen kérdésbe. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Mr Almelo and Mr Bruyninx.

Vienne, ce 5e Decembre 1705.

Messieurs

Je n'ay reçu qu'a ce matin par le Sr Weestreenen la lettre que vous m'aviez fait l'honneur de m'écrire de Tyrnau le 30e Nov^{re}.

J'ay été de votre sentiment que le Sr Occuluczani devoit avoir supprimé les dernieres Lettres de l'Archeveque dont il est convenu luy meme avec moy: Mais en suite par quelques mouvements qui me sont inconnus, il les a produites, avec d'autres au Prince de Salms et au C. de Wratislau en leur disant les difficultez qu'on faisoit a Tyrnau d'admettre mon Pleinpouvoir pour valable. Apres ce pas, je ne pouvois pas agir autrement qu'expliquer à ces Ministres en quoy consistoient les dits difficultez: Et comme le Pleinpouvoir pour moy seul contient plusieurs expressions que la Cour pouvoit juger d'etre trop favorable aux Hongrois je ne voulois pas m'exposer à leur Critique en produisant aux Hongrois ce nouveau formulaire sans avoir le consentement des Ministres de S. M. I.

Mais en cas que les Hongrois ne paroissent pas content de l'Original que vous avez presentement entre vos mains, Voicy un certificat de ma part que je feray venir d'Angleterre un autre Pleinpouvoir justement tel que le votre, pressez en attendant que le traitez ne soit pas accroché d'avantage pour des pointilles semblables. Les deux Deputez étoient expediez par moy le 3e au soir, mais ils ne partiront d'icy que ce soir ayant leur argent à solliciter à l'ordinaire. J'espere que l'Instrument qu'ils vous apporte de la mediation acceptée sera Capable d'oter tout scrupule sur ce sujet, et qu'on viendra une fois à S'expliquer à l'égard de

l'armistice ou à produire leur Postulata sur quoy vous faites fort bien Messieurs de les serrer de pres; Car il est temps qu'on sache où on en est.

Ce derniere Voyage des deux Deputez avec leurs pauvre maniere d'agir, jointe et à la proposition de l'Archeveque touchant les deux points Preliminaires pourroit mettre ordre à leurs Courses à l'avenir, Car (come vous aurez pû remarquer par les Lettres de l'Empereur, et du C. de Wrät.) On est las de tant de Messages peu convenables, qui en verité ne tendent qu'à Soliciter pour Visa l'Evesché de Nitrie, à quoy il songe plus qu'à toute autre chose.

Je vous ay déjà dit qu'on pretend de l'Archeveque qu'il ne fasse plus le Mediateurs, mais qu'il se borne au Caractère du Commissaire de S. M. I. pour la quelle fonction il doit avoir les mêmes appointements de la Cour qu'on donne au Com. de Wrät: Sçavoir mille florins par mois, à commencer du temps qu'on entre en negotiation par quelque Acte asser important pour marquer qu'on est veritablement au Traitté.

La Cour n'a autre nouvelle de l'action de Somlys que ce qui nous a été dit pour Visa et Occuluczani, et je n'en Sçay pas dire d'avantage que ce que vous avez trouvé dans ma Lettre au Sec^{re} d'Etat.

On nous a dit que le C. Berczeni passe le Danube pour attaquer Gran ou Comorraha: C'est Mr Tiell qui en a donné l'alarme à la Cour.

Les deux Deputez ont fait quelque tentative par le Prince de Salms et l'Eveque d'Osnabrug pour empeche que l'Archeveque ne soit pas postposé au C. de Wrät, dans la Comission Imp^{le} alleguant que les Hongrois seroient indignez de voir negligez les dignitez de leur Nation jusqu'à tel point d'autant qu'ils ne traittent pas avec S. M. I. en qualité de l'Emp^r (n'ayant rien à demeler avec son Conseil ou Conseillers d'Etat) mais purement avec le Roy d'Hongrie ou le dit Co. de Wrät: a nul rang qui devroit luy donner le pas devant l'Archeveque qui est repute par un le 3eme personne du

Royaume. Je ne sçay la resolution qu'on voudroit prendre sur cette dispute, et je n'y entre pas volontiers pour des raisons qui vous sont assez connües.*)

Je suis

Votre

G. Stepney.

Mes tres humbles respects à vos Dames.

414.

Stepney Almelo s Bruyninx hollandi követeknek. E hó 3-án irt levelöket vevén, utalja az e napon már elküldött csomagra. — Nézete szerint jó lesz az alkudozási naplót el nem küldeni kormányaiknak mielőtt találkozhatnak, mert van benne felesleges is, de van olyan is a miben nem lesznek egy értelemben. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Mr Almelo & Mr Bruyninx.

Vienne, ce 5e Decembr 1705.

Messieurs.

Il y a six heures passez que je me suis donné l'honneur de vous écrire croyant que Deputés Hongrois alloient partir mais leur argent ou leurs emplettes les arrêtent encore icy, Ce qui me donne l'occasion d'accuser vôtre dernière Lettre du 3e de ce qui m'a ete rendue par votre Ministre de l'Evangile, Tout ce que vous avez souhaitté a été deja expédié, sc: autre pleinpouvoir pour moi seul, avec l'assurance que je procureray d'Angleterre un formulaire c^{oe} le vôtre en cas que le dernier Instrument que vous avez presentement ne soit pas à leur grè, Et que vous avez un autre formulaire de la Mediation acceptée dans des termes Convenables; Sans qu'il soit necessaires de la faire changer derechef sur le projet que vous avez préparé.

*) Mint tudva van Stepney régóta személyes ellenségeskedésben volt Wratislau gróffal.

Je vous envoyé les Lettres que vous souhaitté, vous priant de les garder pour moy puisque je n'en ay pas d'autres Copies.

La Cour n'a pas receu encore la moindre information du fait d'Armes du 16e du mois passé en Transylvanie.

Je suis

G. S.

Nous ferons mieux à mon avis de ne pas envoyer à nos Maitres la Continuation de notre journal, jusqu'a ce que nous les concertons ensemble, car peut être il y aura des points peu necessaires, et autres où nous ne serons pas tout a fait d'accord.

Vous trouverez par les Copies cy jointes que nous avons bien proposez au Comte Sinzendorff et aux autres Ministres, que la Mediation devoit declarer aux Hongrois que l'intention de la Cour n'etoit pas d'introduire par le droit de succession un pouvoir despotique ou arbitraire mais la Cour n'a jamais consenti que nous expliquions de la sorte, quoy que je fortement pressé cet Article dans notre Conference chez le Comte de Sinzendorff en presence du Maj. Lord Sunderland et du Comte de Rechteren.

415.

A hollandi követek Stepneynek. Vették 3-ról szóló levelét. Azt észlelik, hogy a magyarok a békealkudozások megszakítása végett ürügyet keresnek, de úgy, hogy a nép előtt ne nekik tulajdoníttassék a megszakítás. Ezen szándék megghiusítására kéri, hogy küldje meg nekik 1. Formaszerinti ígérétét, hogy új meghatalmazást szerez Angolországból. 2. A mediationnak a császár általi való elfogadását. 3. A császár pecsétjével s aláírásával ellátott nyilatkozatot, mely szerint a császár az örökösödési törvényből soha sem következtette azon jogot, hogy Magyarország felett korlátilanul uralkodhassék, hogy sérelmeiket a törvények szerint orvosolni s ezek szerint uralkodni akar. — Alapos gyanujok van, hogy Bercsényi a békekötést meg akarja hiusítani, de úgy hogy a nép azt higgye, miszerint az udvarral semmire sem lehet menni. Írók el akarják abbeli szándokának utját vágni, meg lévén győződve,

hogy úgy a nemesség mint a nép békét ohajt méltányos feltételek alatt. Remélik ha a három fenebbi okmány kezükben lesz, képesek lesznek őt kényszeríteni a béke alkudozásokba belemenni, vagy őt a nemesség s nép előtt mint a béke egyedüli akadályozóját ledélcázni. — Másolat, melynek vége hiányzik.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 8 Decbre 1705.

Monsieur,

Votre courrier avec la lettre que vous nous avez fait l'honneur de nous écrire le 3me de ce mois est arrivé icy le 5me. Le jour suivant s'étant passé en jouissances chez le Comte Berczeni a cause de son jour de nom, il n'y a rien a faire; Vous verrez par la continuation de notre journal, que nous vous envoyons (aux piéces près que vous avez deja) ce qui s'est passé les jours suivans au sujet de votre plein-pouvoir de sorte qu'a notre avis il n'est pas d'autre remede, que d'avoir encore recours au premier expedient, qui est que vous nous envoyez au plus tost une promesse formelle que vous procurerez de la Reine un autre Pleinpouvoir semblable au notre, d'autant qu'ils se sont expliqué au sujet de celuy cy qu'ils en sont contents, et non pas encore au sujet de celuy que vous nous avez envoyé dernièrement. Il seroit bon aussy que Sa Maj^{te} adjoutat dans vos ordres une espece de declaration qu'elle est contente, qu'on retire le premier, comme étant abusivement envoyé ou produit, Nous nous appercevons bien, que ces gens icy (ne cherchent que des protractiones pour sauver les apparences aupres du peuple et pour éviter de venir au fait prevoyants bien que la paix se feroit alors suivant toutes les apparences. Mais nous sommes d'avis qu'il faut les traduire si fort a l'étroite, qu'il faudra ou qu'ils y viennent, ou qu'il parorise a toute la terre que la faute en a été a un petit nombre de personnes qui ont la direction principale des affaires en main) Ainsy pour y parvenir d'autant mieux nous vous prions de nous envoyer 1° Votre promesse formelle que vous ferez venir un autre plein-pouvoir d'Angleterre, 2° L'Acte solemnell de la mediation acceptée par l'Empereur: et 3°: Une declaration sous le sceaux et la signature de Sa

Maj^{te} Imp^{ie} en ces termes *Se Genti Hungariae ad gravamina sua Legalem daturam satisfactionem; Juraque, Leges ac Privilegia Regni redintegraturam nec unquam sibi fuisse mentem ex jure Regio successionis se inferre velle Dominatum Despoticum sive absolutum.*

Nous subconnons avec fondement que le Comte Bercezeni tache d'eluder la Paix même, en faisant avorter la negotiation dans quelque point preliminaire et que pour cett effet il cherchera tous les pretextes possibles, pour ne pas sortir de cette voye, dans l'esperance de venir a la fin a son but sous l'un ou l'autre pretexte, sachant bien quil est assez Maitre des peu des Commissaires qu'il a presentement a son coté, pour menager le secret de son jeu, et faire croire au Peuple qu'il n'y a rien a faire avec la cour, et qu'il auroit plus de difficulté de menager ce secret, et de duper le peuple (sous le pretexte que la cour ne veut pas etre raisonnable) lorsque un plus grand nombre de Commissaires luy seront adjonct et qu'il viendra a la connoissance d'un chacun ce que la cour veut faire. Ainsy nous sommes en effet d'avis, qu'il faut luy couper la voye de ses ruses, d'autant que nous en sommes persuadez, que la Noblesse et le peuple Languissent d'avoir une paix a des conditions raisonnables, (et nous esperons, quant nous serons munis des 3 pieces que nous vous avons demandé cy dessus, que nous l'obligerons d'entrer en negotiation de paix, ou bien que nous pourrons faire connoitre a la noblesse et au Peuple le mistere de son jeu, et que ce n'est que luy qui refuse une Paix juste et equitable, alors il pourroit bien etre luy meme la Dupe de l'affaire, et changer de Methode ou mal passer son temps) Pour le reduire doncq jusques a cette extremité nous avons dessein aussy tost que nous serons pourvu des trois pieces susmentionneez, de presenter la proposition jointe au journal sub Num^o laquelle nous avons couché par maniere de projet a fin que vous la puissiez montrer aussy a la cour, pour voir ce qu'elle en jugera et l'indicer tant plus facilement a passer les actes cy dessus demandez.

La reponse que la deputation Hongroise nous a donné a notre arrivée icy touchant votre pleinpouvoir et l'actes . .

416.

Stepney Harley miniszternek. A hadi tanács tudósítást kapott az aradi parancsnok útján a Temesvári Basától, mely szerint a Somló melletti ütközet mult hó 10-én történt volna. Ebben a magyarok megverettek és 3000 gyalogot és 24 ágyut vesztek. Rákóczi Szamosújváron át Besztercze felé menekült, azt hiszik, hogy Lengyelországon át akar Magyarországra vissza jönni, nehezen leendvén képes seregét Erdélyben többé összehozni. — A magyarok nehezen lesznek hajlandók békére lépni, vagy fegyverszünetet kötni, miután közelebről 8—10,000-en átkeltek a Dunán s ezen erővel valószínűleg betörnek Ausztriába vagy Stajerszágra. Már is nagy számmal Óvártott vannak s kényszerítették Pálffy a Lajtán túl menekülni. Pozsony s Bécs között a nép mindenütt biztonságba viszi legértékesebb holmiját, s a posta csak vizen közlekedik nehogy az ellenség kezébe essék. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 9 December 1705.

Right Honble

Last night the Council of War had advice from the Commandant at Aradt, that the Bassa of Temiswaer had sent an Ensign to inform him of the late Action in Transylvania, which (according to his report) happen'd the 10th of November between Somlio and Sivo, Prince Rakoczi, Count Forgatsh and Count Caroli are said to have been present at the head of $\frac{m}{10}$ Hussars, 5000 Hungarian Foot, and 1200 Germans, who had taken Service with the Malcontents, and were commanded by one Roht formerly Lieut^t Colonel to Count Nicholas Palfy. The Passage was disputed for some time, and cost about 1000 Imperialists before it was forced. After which the Malcontents lost about 3000 foot, including most part of the German Deserters above mentioned. The Hussars according to their custom, escaped into the Mountains, and Prince Rákoczi directed his course by Samos-Vivar towards Bistritz, whence it was believed he might come round about to Hungary by the way of Poland, there being little likely-

hood of rallying his people again in Transylvania, so as to make any considerable stand. The Imperialists are said to have taken 24 Pieces of Cannon and to have continued their march towards Clausenburg, These letters make no mention of Count Schlick, Major General Gestorff, or any other, officers of note that have been lost in this action, which particulars we still expect by a Courier directly from the Army.

I have received no letters from Count Rechteren and Mr Bruyninx since what I mentioned in my last and fear they will find the Hungarians little disposed to treat of an Armistice or of a Peace, having lately fassed a body of 8 or $\frac{m}{10}$ men on this side the Danube, with which force they are likely in a very short time to make some violent inroad on the Frontiers of Austria or Stiria. Great numbers of them are already got to Altenberg and have obliged General Palfy, with the handfull of men under his command to retire on this (side) the Leyta not far from Bruck. The Inhabitants of the Country between this place and Presburg daily withdraw their best effects, and the ordinary posts go and come by water for fear of falling into the Enemies hands.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley minisiternek. A magyarok el nem fogadták 1704-ben kelt meghatalmazó levelét, kéri a ministert hogy neki ujat küldjön, mely a hollandiak által használthoz hasonló legyen. Addig is elküldötte ígétét, hogy ilyest fog szerezni, alkalmat revén magának inteni őket, hogy ily kicsinységeken fel ne akadjanak, hanem lássanak hozzá komolyan a békealkudozásokhoz. — A hollandi követek sürgetik a császár abbeli nyilatkozását, hogy az örökösödési jognál fogva nem igényel korlátlan hatalmat. Ezen kívánságot benyújtotta a ministereknek. — A Dunán átkelt magyarok sok bajt okoznak, bevették Köszeget

s az ott levő 200 császári őrkatonát kardra hányták. — Pálffy 10-én Bécsbe jött csak 400 lovas és 150 gyalogot hagyván a Lajtánál az osztrák határ védelmére. — A kormány szándéka volt őt Eugen herczeg alá Olaszországba küldeni, de ő nem akarja ezen alkalmazást elfogadni, állítván, hogy mint horvát bán eskü által tiltva van Magyarországon kívül szolgálni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 12th December 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

-
- Baron Szirmai's servant returned hither on the 10th from Tyrnau, with an answer from the Dutch Plenipotentiaries to my late letters, wherein they acquaint me That by a short memorial they had recommended to the Deputies of the confederacy, Her Majesty's commission for me of the 30th March 1704, wherewith they are not yet satisfied, Alledging that this act being antecedent to the Full Powers which Her Majesty had been pleased to sign for the Earl of Sunderland and me jointly, another Instrument was necessary to annul the two former, and remove the ill impressions which some terms used in the latter might have occasioned. I am therefore obliged once more to have recourse to you for a New Commission after the model of the Full Powers presented by Mr Almelo and Mr Bruyninx whereof I add another copy that you may not be put to the trouble of looking after those formerly sent you. In the mean time I have forwarded to Tyrnau assurances under my hand and seal (as the Dutch Plenipotentiaries suggested) That I would procure from England new Full Powers according to the Dutch Form, which the Hungarians have already approved. I have taken this opportunity of pressing them no longer to stop a such niceties but to proceed towards the essential part of a negotiation.
- Lit. A.
- Lit. B.
- Lit. C.
- Lit. D.

The Dutch Plenipotentiaries are urgent that the Emperor should first declare He does not pretend by hereditary succession to introduce absolute and despotic power in Hungary; which proposal of theirs I have handed to the

Emperor's Ministers, and expect in a day or two to know His Imperial Majesty's pleasure thereupon.

In my last I acquainted you Thath $\frac{m}{10}$ Malcontents had passed the Danube. We hear they commit great outrages neer the Lake of Neüsiedle, and are said to have taken Güntz, the best city of any except Adenburg on this side the Danube, and to have put 200 Imperialists, who were in garrison there, to the sword. On the 10th General Palfy arrived here from Bruck, where he left but 400 Horse and 150 Foot to guard the River Leyta and cover Austria, There were once thoughts of employing him in Italy under Prince Eugene; But he declines that offer, alledging He is tyed up by his Oath as Ban of Croatia not to serve out of Hungary or the Countries thereabouts: But I believe He may have some other reasons why He is not willing to accept that service which all our general avoid as much as they can, there being very little encouragement.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Sec^{ry} Harley.

418.

Rechteren és Bruyninx Stepneynek. Vették 3-ik és 15-ről szóló leveleit. Kielegitőnek találták azok tartalmát az ő meghatalmazását, a mediatio elfogadását s Wratislau leveleit illetőleg. De nem birván még 8-ról kelt levelökre válaszszal, nem mehettek át magára a béke alkudozásra. — A magyaroknak adott utolsó válaszuk, melyet a naplóban talál, remélik ki fogja elégíteni az udvart, s hiszik hogy azután a magyar bizottság is kényszerülve lesz a békealkudozásokba bele fogni s e célra egy magyarok és erdélyiekből álló küldöttséget nevezni. A mit ezen válaszbán a császárnak a törvények szerinti és nem korlátlan hatalommal való uralkodásáról mondanak, azt Sinzendorff grófnak szept. 2-án tett nyilatkozatára alapítják, melyet elég hitelesnek és kötelezőnek tekintenek még azon esetre is, ha az udvar nem akarna az általuk kért nyilatkozatot adni, a mi azonfelül a kalocsai érsekeknek írt több levélben is hangsúlyozva volt. — A fennálló

szövetségi viszonymál fogva nem hiszik, hogy a magyarok békealkudozásokba bocsátkozhassanak az erdélyiek nélkül, s mert azt hiszik, hogy az erdélyiek küldeni fognak biztosokat, jó lenne ha az udvar is küldene egy vagy két követet a neki híven maradt erdélyiek közül. Különösen pedig ajánlják e czélra Szentkeresztit. — Még néhány hét eltelhet mielőtt a magyarok ezen küldöttsége megalakulhat, s addig Nagyszombatban kellend talán maradniok, azonban ez nem baj, ha csak kilátás van a sikerre, mire nézve a magyaroktól várt válasz sok tekintetben felvilágosítást adand. — A somlyói ütközetre vonatkozólag csak azt tudták meg Bercsényitől, hogy a császáriak betörték Erdélybe, de hogy ez alkalommal 1500 embert vesztek, míg a magyarok csak 247 embernyi veszteséget szenvedtek. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 189.

Tyrnay, ce 15me Decbre 1705.

Monsieur.

Les lettres qu'il vous à plu de nous ecrire le 3me et le 5me de ce mois nous ont été fort bien rendues par le Sr Occulucsani avec toutes les pieces jointes, par les quelles nous nous sommes trouvé satisfaits a l'égard de votre pleinpouvoir, au sujet de l'acte de la mediation acceptee par l'Emper^r et touchant la lettre du Comte de Wratislau en original. Quoique nous n'ayons pas encore receu de reponse a nôtre lettre du 8me de decbre qui nous a empecher de passer avant avec notre negotiation, apres que les deux difficultez de l'Acte de la Mediation acceptee par L'Emp^r, et de votre pleinpouvoir avoient été surmonteez, pour presser la Deputation Hongroise de venir au traitte solemnel de paix, sans s'arreter plus a aucun preliminaire, qui pourroit peut être ne servir que de pretexte pour trainer; La Continuation de notre Journal avec les pieces jointes et sur tout notre derniere reponse donnée a la deputation Hongroise vous fera connoitre comme nous nous y sommes pris, laquelle j'espere que la Cour approuvera, et nous nous flattons qu'apres cela la Deputation Hongroise ne pourra plus trouver de pretexte ou d'échappade raisonnable, pour ne pas entrer dans un Traitté solemnel de paix, et pour ne pas etablir a cette fin une Deputation d'Hongrois et de Transilvains deüement autorisée et instruite.

Ce que nous avons avancé dans cett ecrit touchant le Dominatum absolutum et le retablissement des Loix, est fondé principalement sur l'endroit de la reponse que le Comte de Sinzendorff à donné a la Mediation le 2me de Sept^{re} en ces propres termes *Gratius, vero nihil in hoc negotio Sac: Caes: Regioq Maj^{te} et ea Sententia sua, ad promovendam pacem utilius accidere posset, quam si ad Institutam ab alienatis Hungaris conventionem uti vocant campestrem, se conferre atque ibidem aequissimam Augustissimi mentem, praesertim circa haereditariae successio- nisjus (quod nullatenus ad arbitrarium Dominatum uti malovolorum perperam facta explicatio detorque- re intendet sed ad norman Dietarum et legum inviolabiliter concervare satagit) Ill^{mis} Dominatio- nibus vestris complaceret efficacibus officiis exponere, et nous reguignons cette piece comme trop authentique pour pouvoir etre sujette a aucune dedite, quand meme la cour ne trouveroit pas bon de nous envoyer la declaration solemnelle sur ce sujet, que nous vous avons demandé dans notre susdite lettre du 8me de ce mois (quoy qu'en tout cas il seroit bon de l'avoir) outre que plusieurs lettres ecrites sur le meme sujet a l'Archeveque de Calocza en sont foy.*

Nous supposons par la connexité des matieres, par l'uniformite et la liaison de la confederation et par ce que le Pr Rakoczi est le Chef aussy bien des Transilvains abalienez que des Hongrois, qu'on ne pourra pas entrer et Traitté de paix avec les uns, sans y entrer aussy avec les autres ce qui nous semble aussy d'avoir ete toujours l'intention de la Cour, et comme les dits Transilvains ne manqueront pas d'y envoyer leurs Deputez, nous croyons qu'il n'est pas moins necessaire que la Cour Imp^{le} songe a temps de joindre aussy un ou deux Deputez des fidelles Transilvains pour traiter les affaires de ce pais la conjointement avec les Commissaires de Sa Maj^{te} Imp^{le}, et nous jugeons qu'il seroit tres utile que la Cour Imp^{le} voulut joindre encore a la deputation de Transilvanie le Referendaire St Keresti qui est a Vienne, de même comme le Sr Tiel est joint a la

Commission Imp^{le} a cause que c'est un homme fort entendu raisonnable et discret.

Il se passera peut être quelques semaines avant que la Confoederation Hongroise avec le Pr Rakoczi pourront former la Deputation solennelle qu'ils voudront employer pour traiter la paix, et avant qu'ils pourront la munir des pleinpouvoirs et des instructions necessaires pour un ouvrage de ce poid: Il faudra peut etre que nous restions pendant tout ce temps la icy pour ne pas donner l'allarme tant de hors qu'au dedans du pais, comme si la negotiation avoit echouee. Mais il faut bien s'en consoler tant qu'on doit et peut encore esperer de reussir, comme il y auroit alors de l'apparence dont la reponse que nous attendons de la Deputation Hongroise a notre dernier ecrit nous eclairera beaucoup. Nous n'avons rien pu apprendre de Comte Berczeni de l'action passée le 16me d'Oct^{bre} aupres de Somlyo si non, que Les Imperiaux ont force un certain passage, defendu par un fort, et que par la ils ont penetre en Transilvanie, luy soutenant que les Imperiaux y ont perdu 1500 hommes et pris quelques pieces de Canon dans le fort, sans que de leur coté ils aient perdu plus de 247 hommes. Nous sommes avec beaucoup de passion et d'estime.

Vos tres humbles et tres
obeissant serviteurs.

I. I. Hamel Bruyninx.
Comte de Rechteren.

419.

Rechteren és Bruyninx Wratislau grófnak. Vették levelét s a küldött kétféle újabb meghatalmazást, azt alkalmilag felhasználják. — Tudni fogja a három pontot, melyet ők Stepney által sürgettek, ezzel a magyarokat határozott nyilatkozatra akarják kényszeríteni. — A magyar biztosok nem lévén felhatalmazva a béke megkötésére valószínűleg időt fognak kérni egy ily meghatalmazás kieszközlésére, vagy más e célra utasított bizottság kiküldetésére. Miért is még egy ideig nem lehetend a békealkudozásokat komolyan megkezdeni. — Vele egy véleményben vannak

*az iránt hogy ezentúl a béke alkudozásoknál minden más mellék
út elkerülésével mindennek a mediatio útján kell mennie. Ez a
legbiztosabb eljárás. — Másolat.*

State Paper Office Germany 189.

Lettre des Ministres de L. H. Puiss^{ces} à Tyrnau au Comte
de Wratislau.

Monsieur.

Nous avons reçu le 9me la lettre, que votre Exc^{ce} nous a faite l'honneur d'écrire le 2me de ce mois, avec les deux Pleinpouvoirs de S. M. Imp^{le} y joints, l'un pour un armistice, et l'autre pour la paix, dont nous manquerons point de faire notre usage, lorsque l'occasion s'en présentera.

Votre Exc^{ce} sera sans doute informée des considérations, que nous avons dernièrement Envoyées à Monsr de Stepney, et comme quoy nous avons demandé. 1. L'acceptation de la mediation par S. M. I. en due forme, 2° Une déclaration de S. M. I. que sa dite Maj^{te} Imp^{le} ne pretendoit pas de faire une illation de la succession hereditaire à un pouvoir despotique et absolu: Et 3° Un certificat du dit Monsr de Stepney, par lequel il se rendoit fort du vouloir delivrer un Pleinpouvoir de Sa Maj^{te} Brittanique dans la même forme, qu'est couché le notre a fin qu'étants pourveu des dites pieces Nous puissions serrer les deputez Hongrois à devoir repondre, ou bien de rompre, et se mettre dans le tort, que c'étoient eux, qui ne vouloient point entrer en negotiation de Paix, et comme Monsr de Stepney nous a envoyé les pieces cy dessus mentionnees et que du depuis les Deputez Hongrois nous ont fait encore tenir l'ecrit cy joint sub. A. Nous leurs avons repondu uti sub. B. croyants de couper par la toute sorte de voye preliminaire et que nous les reduirons d'entrer en negotiation de la paix mesme: Mais comme nous nous sommes bien apperceu que les dits Deputez ne sont autorisez que pour traiter les Points preliminaires et l'armistice il y a apparence, qu'ils demanderont un terme avant que de repondre, afin qu'ils puissent écrire a leur Principaux pour être munis des Pleinpouvoirs sur la Paix même, ou bien qu'on decerne pour

Sub. A.
Sub. B.

cet effet une commission en due forme sur des autres Deputez, et qu'ainsi il faudra attendre quelques tems avant qu'on puisse ajuster ces formalitez et entrer en negotiation sur la Paix même.

Cependant nous sommes d'avis avec vôtre Exe^{ce} qu'on doit retrancher toutes sortes des missions et negotiations extraordinaires, et qu'il faut; que tout aille desornavant par le Canal de la Mediation, d'autant que ces manieres de faire nous pourroient quelque fois faire perdre le fil de la negotiation, que nous aurions de la peine à renoüer, et qui mesme pourroient être capables de la faire tout à fait echoüer.

Nous sommes avec une passion et estime particuliere,

Monsieur

de Votre Exe^{ce}

Les tres humbles et tres obeissans serviteurs

Comte de Rechteren

(Signé) I. I. Hamel Bruyninx.

Tirnau le 14me de Dec^{bre} 1705.

420.

Bruyninx Stepneynek. E levelet magán levélként írja, mely nem lesz csatolandó az alkudozási naplóhoz. Kéri, hogy ő is hasonlót tegyen ha olyasmit ír, a mit nem kíván a naplóhoz csatoltatni. Máskép eljárni nem lehet, mert sok lenne a dolog, ha a naplót is írnák, külön levélben is kellene jelentést tenniök kormányuknak. — Különben az Okolicsányira vonatkozó hibát kijavította, mely elnézésből csúszott a naplóba. — Tettek néhány lépést a foglyok kicserélését illetőleg is, de azt hiszi, hogy ezen ügyet az erre külön megbízott egyénekre hagyják, mert nincsenek benne eléggé tájékozva. — Illésházy grófné iránt szólottak Bercsényivel, ki írt is Rákóczinak, de nem sok reményt ad nekik. — Eredeti levél.

Germany 189.

Tyrnau le 15me Decbre 1705.

Monsieur

Je vous ecris cette lettre en particulier pour n'être pas joint a nos actes, et je vous prie d'en faire de meme lorsque

vous le jugerez a propos, car nous ne pouvons pas nous dispenser de joindre aux actes vos lettres qui parlent des affaires, soit sous les entieres, soit par maniere d'extrait.

La Methode d'envoyer a nos Maitres la continuation de notre journal ne peut pas etre changee, la peine seroit double de les informer par lettres et de continuer le journal, outre que cela pourroit causer de la confusion; il vaudra donc mieux de le reduire en meilleur ordre et de nous entendre la-dessus, lorsque la negotiation sera finie, vous pouvez faire dans vos lettres vos remarques la-dessus, nos Maitres sachants bien au reste qu'un journal ne puis jamais être si succinct et si bien en ordre qu'une histoire laquelle on a du temps pour digerer.

Vous trouverez dans la continuation du journal que nous vous envoyons aujourd'huy, que j'y ay corrigé l'abus que j'ay eu dans la suite precedente du journal, a l'egard du projet du Sr Occolucani d'une lettre de l'Emper^r a l'Archeveque dont je ne me suis apperceu que par vos dernieres lettres, a cause que vos pieces precedentes n'avoient pas été assez distinctement marquées, ou que la hate m'a peut être fait commetre cette faute.

Je vous renvoie vos trois pieces sub Num^e 10; 12: et 13: lesquelles j'ay trouvé depuis aussy dans notre journal aupres des actes.

Nous avons passé des offices en general pour l'echange des prisonniers mais comme cette matiere est sujete a des trop grandes discussions je crois qu'il la faut laisser aux Commissaires etablis pour cela, car nous ne sommes pas assez informez pour en sortir avec honneur icy.

Nous avons sollicité pour la Comtesse Illeshasi, le Comte Berzeni en a écrit au Pr Rakoezi et il ne nous donne bonne esperance.

Je suis sans reserve

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

I. I. Hamel Bruyninx

Lorsque j'étoit sur le point de fermer les paquets, les notres nous ont été rendu de Vienne avec votre relation

du 12 et votre postscript: Je vous remercie des nouvelles agreables que vous m'y communiquez; Au reste le pas etant franchi par nous, au sujet de la declaration de l'Emper^r: que vous avez sollicité, il faudra voir ce que la cour en dira. Je vous prie de prendre soign de nos pacquets et lettres tant pour la poste que pour la ville.

Je vous recommande mon enclose au Comte de Sunderland, et je vous prie de le faire souvenir de moy.

Pardonnez toutes les incommoditez que nous vous donnons, Adieu.

421.

Stepney Rechteren s Bruyninx hollandi követeknek. Vette e hó 8-ról szóló levelöket s kérte a minisztereket tudassák vele a császár határozatát az írók által kívánt nyilatkozatra nézve, melyre a mediatorok alapítani akarják a magyarokhoz intézendő felszólítást a béke alkudozások komoly s érdemleges megkezdése végett. Sinzendorff három nappal azután tudatta vele, hogy a kívánt nyilatkozatot a császár már trónfoglalása alkalmával megtette, s felesleges volna ugyanazt még egyszer ismételni. Író erre megjegyezte, hogy legjobb volna mindazt a mi akkor a nádor által történt hallgatással mellőzni s mindazt a mediatorok által tenni a mit jónak találunk. Ennek folytán a hollandi követek terve vizsgálat alá vétetett, s némely módosításokkal el is fogadtatott. Később azonban Wratisslau azon nézetben volt, hogy a császárnak több lépést ez ügyben tenni nem kell mielőtt a magyarok a nekik tett előterjesztésekre válaszoltak volna. Közölvén ezen nézetét Salms herczeggel az nap este Sinzendorff által adott választ az írónak, melyet ő elegendőnek tart arra, hogy a mediatio a kívánt nyilatkozatot megtehesse. Forma szerinti nyilatkozatot adni nem akartak, állítván hogy az már elégségesen megtörtént a császári patens által s a kalocsai érsekhez írt levelekben, ugy mint szóval a mediatoroknak is. — A császár türelmetlenül várja a magyarok nyilatkozatát a béke alkudozásokra nézve, vagy választ vár a fegyverszünet iránt tett előterjesztésre. — Szirmay ez nap reggel ment Bécsből Nagyszombatba, mondják hogy titkos megbízatása volna Ber-

csényit megnyerni, miről író mit sem tud. — Sinzendorff azt mondja, hogy semmi megbízatást nem kapott volna, csakis azért küldetett Nagyszombatba, hogy ott az érseknek segítségére legyen mint előbb. — M á s o l a t.

State Paper Office Germany 184.

To Count Rechteren and Mr Bruyninx.

Vienna, ce 16 Decbre 1705.

Messieurs,

La Lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 8e de ce mois, m'a été rendue le 10e par le Valet du Baron Szirmai, et je l'ai communiquée d'abord au Prince de Salms et aux Comtes de Sinzendorff et Wratislau, les priants de m'expliquer au plutot les Sentimens de S. M. I. touchant la declaration preallable que vous souhaitez de la Cour, comme le Principe sur lequel les Mediateurs devoient former leur memoire pour engager les Confederes Hongrois d'entrer en Traitté, ou de faire comprendre a toute la terre qu'ils n'étoient pas dans l'intention de le faire; Et pour mieux expliquer Votre Dessein aux dit Ministres je leur ai laissé le Projet de Votre Memoire, les priant de l'examiner a loisir, et d'y joindre leurs remarques si on souhaittoit qu'on y fit quelques changements. Trois jours apres, Mon^r le Comte de Sinzendorff me donnoit à entendre que la Declaration que j'ai voulu solliciter de Sa Majesté Imperiale avoit ete deja faite assez amplement par la Nation Hongroise aussi tôt que S. M. I. étoit venu à la Regence; et qu'on croyoit une chose superfluee de faire presentement une nouvelle Declaration couchée a peu pres dans les memes termes que l'autre. Cette excuse m'a obligé de représenter au Prince de Salm et au Comte de Sinzendorff que la Patente dont il venoit de parler contenoit des expressions qui avoient aigries les esprits de la Nation Hongroise au lieu de les adoucir et qu'on feroit mieux de passer en silence tout ce qu'on a voulu faire alors par le palatin, et de se tenir à l'avenir aux Offices des Mediateurs, qui étant à present en Train de Negotiation, devoient naturellement se charger de toutes les propositions

- a faire entre les deux Parties; Par cette remontrance j'ai obtenu qu'on examinât un peu votre Projet, dont à la fin on a temoigné être assez content, souhaitant seulement qu'on y
- No. 1 fit les changemens que vous trouver à la marge, avec un mot d'explication pourquoi on le souhaittoit ainsi: Pour être assuré de notre procede, et hors de Critique apres le Pas
- No. 2 fait, Je leur ay communiqué encore une fois le Memoire couché au net, pourscavoirs'il ne restoit plus aucune difficulté, ou si on étoit d'accord que je vous le renvoye tel qu'il étoit pour être présenté aux Hongrois Confederez. M. Le Comte de Wratislau y trouvoit encore a reduire, croyant que S. M. I. ne devoit plus faire aucun pas jusqu'a ce que les Hongrois donnassent quelque espece de reponse aux avances qu'on leur a deja faites: et m'ayant oté le memoire de la main, il alloit consulter derechef le Prince de Salm pour avoir de lui la derniere resolution, laquelle le Comte de Sinzendorff vient de m'expliquer ce soir au moment que la Poste va partir, par un billet dont vous trouverez la Copie à l'entrée de notre memoire. Et cela suffit pour vous autoriser a faire ce pas. J'ay insisté long tems pour avoir un Decret de l'Empereur expedie par la chancellerie Hongroisse et muni par le Sceau et la Signature de S. M. I. même; mais on n'y a pas voulu consentir, non plus qu'a une intimation speciale aux Mediateurs de la part de l'Empereur contenant la Declaration cy devant mentionnée pour être produite en cas que les Hongrois voulussent demander de nous comment nous entendons (quod Sua Majestas jam legaliter inclyte Mediationi declaraverit etc.) a quoy on m'a repliqué que cette Declaration a été suffisamment faite par la Patente dont je viens de parler, par les Lettres de S. M. I. à l'Archeveque de Colocza; et par les Assurances que nous ont été données de bouche par les Ministres de S. M. I. et ensuite par écrit au commencement du mois de Septembre comme il paroît par les discours et lettres du Comte de Sinzendorff dont notre Verbal et nos Actes font foy.

Voila tout ce que je puis dire sur ce Chapitre, si ce n'est que S. M. I. me dit le 11e de ce mois (lorsque je eus l'honneur d'avoir Audience pour le feliciter Sur la bonne nouvelle de Catalogne) Qu'il souhaittoit qu'on vint a quelque

éclaircissement sur la Paix, ou bien qu'on donnât reponse sur la proposition que nous avons faite de l'Armistice; a fin qu'on sçache ou on est: Ainsi je suis d'avis, Messieurs, que vous ferez bien de presser les Deputez Confederez de s'expliquer au plustot sur l'un ou l'autre, à quoy on s'attend icy avec quelque impatience.

M. le Baron Szirmai est parti ce matin par eau pour Presbourg et de là continuera Son Voyage à Tyrnau; Il y a des gens qui croit qu'il est autorisé par la Cour à faire des offres particulieres pour gagner le C. Bercezeni dont il pretend possider la Confiance: Tout ce que j'en sçay, est, Qu'il eut audience de S. M. I. le 13e et des longues Conferences avec le Comte de Wratislau seul le 15e. S'il y a des intrigues de cette nature la sur le tapis, à mon avis les Mediateurs feront mieux de les ignorer, d'autant qu'il n'est pas de notre dignité de passer autrement que par le chemin Royal; Ainsi je ne dois pas sçavoir mauvais gre au Baron Szirmai de ce qu'il est parti sans m'avoir fait part de Sa Commission; ni de m'avoir vu meme en 3 jours avant son depart. Il a produit des lettres du Comte Bercezeni en langue Hongroise, par lesquelles le Comte Souhaite qu'il retourne à Tyrnau d'autant (dit'il) que je n'entends pas ce que les Mediateurs veulent dire, et peut être eux memes ne sçavent pas ce que veulent les autres. Quand vous voyer le Baron Szirmai vous pourrier le faire expliquer ce que cela veut dire car je vous avoüe que je ne comprends pas assez ni leur maniere d'ecrire ni de faire: Vous scaver deja que cet homme a un rage d'etre employé en tout et cherche toutes les occasions du monde pour se rendre necessaire: Le Comte de Sinzendorff m'a pourtant asseuré qu'on ne lui a nul part confié la moindre chose, et qu'on lui a donné seulement un Decret à l'Ordinaire per lequel S. M. I. temoigne etre contente de ses services, et qu'el le renvoye pour assister l'Archeveque comme cy devant; Et le Comte de Wratislau avoit écrit au dit Prelat uniquement dans ces termes. C'est la tout ce que je vous puis dire touchant son Voyage et sa Commission. S'il y a autre chose mysterieuse la dedans, vous messieurs qui été

sur le lieu n'aurez pas de la difficulté, à la pénétrer, en cas que vous croyez que cela vaut la peine.

Je suis avec une estime très véritable

Messieur.

G. Stepney.

422.

Stepney Harley miniszternek. Szirmay Nagyszombatba ment részt veendő mint előbb az alkudozásokban, annak kik azt gyanítják, hogy Bercsényi megnyerésére ennek előnyös ígéreték tételére volna felhatalmazva, de ezt a miniszterek tagadják. — Pozsonyból jövő levelek szerint Bercsényi a Csalóközbe ment, azt hiszik Sopron felé akar indulni. — Nagy-Váradi hírek szerint a felkelők újra megverettek volna Kolozsvár mellett hol podgyászukat is elvesztették volna, úgy mint tüzérsgöket is. A császáriak egy csapatot küldtek volna Széchenyire. Azonban ezek mind bizonytalan hírek. — Egy futár küldetett Düsseldorfba Welz grófhhoz azon célból, hogy ez 4000-nyi segéd csapatot eszközöljön ki a Palota grófságából Magyarország ellen. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 16th of Novem. 1705, for December.

(Kivonat.)

Right Honble.

This morning Baron Szirmay went from hence towards Hungary with a decret from the Emperor signifying his being still employed in the Negotiation, after the same manner as formerly, and Count Wratislau gave him a letter to the Arch Bishop of Colocza intimating the same thing. A report has been spread about town as if he had private instruction to tamper with Count Bercsényi, and try to separate him from the rest of the confederates by advantageous conditions to himself, tho' these ministers will own no such design. They have not yet determined what answer shall be returned to the late proposal made by me from the Dutch Plenipotentiaries, but in a day or two I

hope to send them the Emperors resolution thereupon, I have received no advice from them Since the 8th but by the letters from Presburg of the 14th Count Berceseni is said to have passed that day through Sommarein in the Island of Schütt, going towards Oedenburg, as if he intended to beseige that place in person. In my last I acquainted you that the City of Güntz was obliged to surrender on the 8th instant; About 80 men of the Garrison are arrived here according to their capitulation but about 200 Burgers were surprised in the suburbs and were put to the sword for having made opposition.

By letters from Grand-Waradin of the 25th past another action since that of the 11th is supposed to have happened in Transylvania not far from Clausenburg, where the Malcontents are said to have been again defeated, and to have lost their Baggage and Artillery, and from the Imperial Army a detachment has been made towards Hermanstadt; But there is no certainty in these reports.

— — — — —
A Courier went from hence on the 13th instant towards Dusseldorf, with some new instructions to Count Welz about the reinforcement of 4000 Palatin Troops for Hungary: From thence the same courier was to proceed to the Hague, with directions to Count Goes to press the States General about the Loan, which (it seems) is not yet settled according to the desire of this Court, notwithstanding Her Majesty has been pleased to declare Herself very favourably on that Article.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Sec^{ry} Harley.

Stepney a hollandi követeknek. Jelentésükből látja, hogy emlékiratukat már benyújtották a magyar biztosoknak. Sinzendorff levele szerint úgy látszik, hogy az udvar lényegében elfogadta ezen nézetet, de nem titkolhatja el előttük, hogy a ministerek

néhányai azon nézetben vannak, hogy ily lényeges kérdésnél be kellett volna várniok az udvar határozatát. Azt is roszeják hogy nem általános kifejezésekben szólottak a béke előzményeiről, a nélkül, hogy az örökösödési jogot, András bulláját, s a jóállást megemlítették volna. Hibáztatják továbbá, hogy a sértett fél kifejezést használták a magyarok irányában. Wratislau két ízben is mondta írónak, hogy az udvar nem helyesli egészen eljárásukot, Salms pedig hozzá tévé, hogy arról tudomást sem akar venni. Író azt válaszolta, hogy Sinzendorff september 2-ki levele igazolja ezen eljárást, de különben is jó hizsemű eljárásnál egyik másik kifejezés iránt nem kell tulszigoruaknak lenni. Író azt hiszi, hogy a ministerek észrevételei főleg azon czélból tétettek, hogy jövőre a mediatorok mitsem tegyenek az udvar előleges beleegyezése nélkül. — Wratislau kívánja, hogy a magyaroktól a fegyverszüneti feltételekre választ sürgessenek, ha a magyar biztosok nem volnának a békekötésre felhatalmazva. Ha pedig a magyaroktól nyerendő válasz az alkudozások komoly megkezdhetését tenné kilátásba, Wratislau kész Pozsonyba menni a midőn író is oda menne. S azt hallja, hogy az osnabruggi püspök sem volna idegen ezen utat megtenni. — Erdélyországra nézve az udvar még tanácskozni akar. — Okolicsányi azon jelentése folytán, hogy Vervier szabadon bocsátása könnyitené a többi foglyok kicserélését, hajlandók őt a Dunán holnap Pozsonyba küldeni onnan bár hova kísérné őt Magyarországba azon feltétel alatt, hogy Stoltler ezredes hasonlókép szabad lábra tétessék s Komáromba küldessék. — *Másolat.*

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 18e Dec^{br} 1705.

Messieurs

Dans le moment que j'allois cachetter ma lettre du 16e pour vous la faire tenir par la Poste ordinaire, j'ay receu Votre paquet du 15 par lequel je vois que l'information que j'ai voulu vous donner des sentimens de la Cour touchant la Declaration a faire, n'etoit guerres plus necessaire, puisq vous aviez deja franchi ce pas en presentant Votre Memoire aux Deputez Confederez: Par le billet du Comte Sinzendorff il paroît que la Cour autorise votre procedé quant à l'essentiels, mais je ne dois pas vous cacher

qu'il y a quelques un entre les Ministres qui sont d'avis que vous ne devriez pas avoir tant pressé, sans attendre la Resolution de la Cour dans un Pas si eclatant particulièrement on souhaite que vous eussiez parlé des points preliminaires en termes generaux, sans specifier le droit de Succession le Decret du Roy Andre, ou Garantie, qui sont des Articles tres odieux, et qui donnent du Scandal a toutes les fois qu'on les touche: On trouve aussi a redire que vous vous étiez servi des mots de Pars laesa, puisq la Cour n'est pas d'honneur à consentir que les Mediateurs reconnoissent par un Acte public, que les Hongrois ont été la Partie offensée: C'est pour quoi le C. de Wratislau m'a prié en deux differentes conversations de prendre ad Notam que la Cour n'approuvoit pas entierement votre écrit, et le Prince de Salms y ajouta ce matin qu'elle n'en pouvoit pas prendre Connoissance. A quoy j'ai repliqué que vous etiez assez autorisé par la lettre du Comte de Sinzendoff du 2^d de Septembre (dont vous citéz bien le Passage) de vous expliquer de la maniere que vous venez de faire et qu'une expression plus ou moins ne devoit pas être examinée avec tant de rigueur, quand on alloit au fait avec bonne intention comme étoit la votre, pour sonder par là si les Hongrois avoient le Pouvoir ou le dessein de traiter, ou point; Et en cas que vous parvenez à ce but la Cour devoit vous en scavoir gré, plutôt que douter de votre Conduite: Je veux bien croire que ces raisonnements de nos ministres n'ont été que pour obliger la Mediation à l'avenir de rien avancer qu'au de leur chef, mais de suivre absolument, et au pied de la Lettre, tout ce que nous sera dicté pour être de la Volonté de S. M. I.

Vous trouverez cy jointe une Lettre du Comte de Wratislau,*) ou il vous conseille de presser les Hongrois de repondre au Projet de l'Armistice, quand meme ils ne sont pas autoriser de traiter de la Paix; Et en cas que vous pouver obtenir des Deputez Confederez une reponse raissonnable sur laquelle on puisse esperer de entrer dans une veritable Negotiation, le dit Comte est resolu d'aller à

*) Lásd a mellékletet.

Presburg pour la recevoir, surtout si vous y voudriez venir en personne pour lui expliquer mieux les Sentimens de la Nation. Dans une occasion pareille je m'y rendrai aussi, pour avoir l'honneur de vous entretenir sur tout ce qui s'est passé depuis que nous sommes separer; Et autant que j'ai pu jugé par le discours que M. Ceni m'a tenu ce matin, Son Maître l'Eveque d'Osnabrugg ne sera pas contraire à y faire un tour, s'il y avoit des dispositions que vous trouvez la bas, on prendra icy toutes les mesures necessaires pour secondier.

L'article des Deputes pour traiter les affaires de Transilvanie est quasi une nouvelle matiere sur laquelle la Cour veut prendre apparemment du tems à deliberer ainsi je ne pretends pas dans cette Lettre de vous entretenir la dessus, ni arrêter vos gens ici jusqu'à ce que les Ministres me voudront expliquer la Resolution de la Cour sur ce Sujet: Mais vous en serez informé a son tems.

Sur les assurances que le Sieur Occulucani a donnees que le renvoye de M. Verville pourroit beaucoup faciliter l'échange des autres prisonniers, on est disposé de le faire partir demain par eau vers Presburg, et ensuite de laisser conduire de la ou on voudroit en Hongrie, à condition que le Collonel Stoltzer soit pareillement elargé, et mené à Comorrhe. Apparemment le Baron Szirmai aura soin de regler tout ce que regarde les dits Prisonniers.

Il ne me reste qu'à vous souhaitter les bonnes fêtes, et de vous reiterer les Assurances et la Passion et l'estime avec laquelle

Je suis

Melléklet a 423-ik számhoz.

Wratislau gróf császári biztos a hollandi követekhez. Vette 14-ről szóló levelüket, melyből látja, hogy ők azt gyanítják miszerint a magyar biztosok nincsenek felhatalmazva a békealkudozásokra, s hogy valószínűleg ezen meghatalmazás megszerezhetése végett időt fognak kérni. — Kéri a követeket, hogy a magyarokat a fegyverszünet iránti nyilatkozat adásra sür-

gessék a mire nézve fel vannak hatalmazva. — Többiben utalja őket arra a mit Stepney fog velük tudatni és a miről ő szóval értesített. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Copie de la Lettre écrite à L. E. Mrs Les Mediateurs
le 18. Decbr 1805. par M^r Le Comte de Wratislau.

J'ay reçue la lettre de Vos Excell^{ces} du 14 Courant avec les Encloses & Copies jointes, par les quelles je vois que Vous Vous etez appercu Comme quoy les Deputés des Mecontens ne sont autorisé que pour traiter les points preliminaires et l'armistice; Et qu'il y a apparence, qu'ils demanderont un terme, avant que de répondre: Sur quoy, Je vous dois dire, qu'il sera absolument necess^{re} de presser les dits Deputés des Hongrois à répondre sur ce qui est dans Leurs pouvoir de faire, C'est à dire, sur l'armistice, sur tout s'estant becysen point desire d'Eux mêmes & considéré comme une chose necessaire pour pouvoir parvenir à la Negotiation de la Paix.

Je suis persuadé, que Vos Ex^{ces} auront deja fait ce pas, et ne voudront pas perdre inutilement le tems, que les Mecontens, pourroient demander sous pretexte des plus amples Instructions & Pleinpouvoirs. Car tout delay est dangereux & ne leur servira peut être que pour chercher une Occasion ou pretexte d'eluder cette negotiation tant souhaitée pour le bien de l'Europe; Ce pourquoy l'intention de cette Cour est, & le raison même Le veut, qu'on tache de faire & de finir ce qu'on peut à present. Et qu'on presse la reponse de l'Armistice puisque Leurs Pleinpouvoirs ne s'etendant pas jusqu'à un Traité de Paix; Et si nous ne finissons pas a present ce que nous pouvons faire & ce qui est dans Leur Pouvoir de finir, Nous ne viendrons jamais au but, que Nous Nous promettons.

Au reste je me remets sur le surplus, que Monsieur Stepnei mandera a Vos Ex^{ces} par rapport aux choses, qui Lui ont été dites de bouche icy, étant tousjours avec une estime parfaite.

Stepney Harley miniszternek. Elmondja a bécsi miniszterek által tett kifogásokat a Nagyszombatban lévő hollandi követek által a magyar biztosoknak beadott emlékirat ellen. Különösen két tétel ellen volt kifogásuk, az egyik, hogy az örökösödési jogról, *András* bullájáról s jóállásról nyíltan szóltak, a miről ezen udvar csak általános kifejezésekben kívánt volna szólani, a másik, hogy a magyarokról, mint sértett félről szólnak, a mit a mediatoroknak egy ünnepélyes okmányban kerülniök kellett volna. — Író a minisztereknek megmondta, hogy ha ily szigorral bírálják társai jó hiszemű s jó szándéku eljárását, úgy igen kellemtelenné teszük állását mindenkinek a ki ügyeikkel foglalkozik. Köszönettel fognak inkább tartozni a hollandi követeknek, ha ezen lépésük által elérik azon eredményt, hogy a magyarok világosan megmutatják van-e komoly szándékuk a békére vagy sem. — A haditanács az aradi várparancsnoktól tudósítást kapott Erdélyből, mely szerint Szamosujvár mellett egy másik ütközetben is megverettek a magyarok, s a császáriak bevették a várat, honnan Besztercze felé üldözik az ellenséget. *Schlick* semmi sérülést nem szenvedett az első csatában, a másodikban pedig jelen sem volt *Rabutin*hoz lévén küldve, ki most Déva visszavételére indult. — Ha mind ezen hírek valók, a császáriak könnyű módon jutottak Erdély birtokába. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 19th Decem^r 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

In my relation of the 12th instant I acquainted you that the Dutch Plenipotentiaries in their Packets of the 8th had sent hither by Baron Szirmai's servant the form of a declaration, which they thought proper to be given under the Emperor's hand and seal, as a means to oblige the Hungarians to come to some Determination, whether they would treat or not. And upon the supposition that the Court could make no difficulty of repeating on this occasion

some assurances which the Emperor himself published in May last by Patents to the Hungarian Nation immediately upon his accession to the Regency, and since had allowed His Ministers to confirm the same, both in their discourses with the Mediators and by letter, word for word in the same terms as are therein expressed, Count Almelo and Mr Bruyninx sent me likewise a Draught of a memorial they had prepared, to be submitted to the sense of these ministers and (after having obtained the Emperor's approbation) presented to the Deputies of the Confederacy at Tyrnau, when it might appear necessary to make a step of that kind.

Immediately I handed to these ministers here the said proposall, but could not obtain from them a Declaration (as desired) in form signed and sealed by his Majesty; however they consented that the Mediation might certify such assurances had been given and after having nicely examined the said memorial, Count Sinzendorf signified to me by a Billet. „Que Sa Majesté Imperiale ne trouvoit aucune difficulté que la Mediation puisse presenter le Memoire cy joint aux Deputez des Mecontens à Tyrnau“, sending me a fresh copy thereof with some remarks and amendments.

Lit. A.

The same evening (the 16th) I prepared my relation for the Dutch Ministers, according to the intentions of the Court, and was ready to send my packet to the post, when a servant of Occolusani's brought me another from Tyrnau of the 15th wherein they acquaint me, That upon their having presented the New Instrument, certifying That the Emperor had accepted our Mediation, and likewise the Act whereby I obliged myself to procure from England fresh full powers according to the Dutch model, the Hungarian Deputies had declared themselves satisfied with both of them, But at the same time insisted That the Mediators ought to explain the *Congruum illud Medium*, towards removing the difficulties occasioned by the preliminaries, whereof mention had been made in their Letter to Prince Rakoczy of the 3^d September last, when they had thoughts of going to the congress at Setzchin, pretending no progress

Lit. B.

Lit. C.

could be made in the Treaty till that expedient was produced.

Lit. D. The Mediators perceiving no advances could be made in the Negotiation till this point was cleared, presented on the 14th instant the memorial you find here enclosed, according to the Draught they had at first prepared, without waiting any longer for the observations or consent of the Court; And notwithstanding the essential part (I mean the Emperor's declaration) is word for word the same in both papers, Yet some of these ministers have been pleased to censure them for having exceeded their office of Mediator, and object particularly against two passages which I have marked in red; the first whereof is their mentioning the hereditary succession, the Decree of King Andrew, and the guaranty, which points they would have had slurred over in general terms, being such heads as they can never hear specified with patience. The other objection is, That the Mediators ought not to have used the words *tanquam pars laesa*, as not becoming them to suppose by any public act that the Hungarians were the party offended; And upon these two niceties, I have been desired to take notice that the court did not altogether allow, nor could properly take cognizance of this act of our mediation.

I thought I was obliged in justice to desire these ministers not to be too severe in their censure, or seem to disavow the proceedings of my colleagues, who acted upon honest and well meaning principles, since, after that rate, it would prove a very disagreeable task for any man who shall be concerned in their affairs: And in my opinion the court will have more reason to commend than blame their zeal, if by this memorial it should happen that the Hungarians should cut short, and either return an answer immediately to our proposalls of an Armistice, or give in the heads of their greivances in due form in order to a Treaty of Peace. One of which methods we may reasonably expect, since it is not to be conceived how it will be possible for the Hungarians, after this last advance, to avoid speaking plain, or giving the world to understand that they are resolved not to treat. In this manner I have

expressed myself to Count Almelo and Mr Bruyninx by a courier this morning, but forbear sending you copies of our letters on both sides, or the sequel of our journal till we have had a meeting together and formed it by common consent.

The council of war has received letters from the Commandant of Arath with advice that on the 14th Twelve Hussars arrived there, who give an account of a second action in Transylvania, not far from Samos Ujvar, where Feld Marshal Erbeville had defeated a great number of the Malcontents, and made himself master of that important Fortress, and a very considerable Artillery; He was marching from thence in pursuit of the Enemy towards Bistritz. Count Schlick was well and had received no manner of hurt in the first action; Nor was present at the second, having been sent to confer with Feld Marshal Rabutin, who came out to meet him 3. leagues from Hermanstadt, with a detachment of 1000 foot and 300 Horse, with which Troops he was marching towards Mittleback with a design to retake Deva; and Count Schlick was returning with 3 regiments of Horse, and a body of Rascians through the Territory of Kalmuth towards Gena and the neighbourhood; If all these circumstances prove true, The Imperialists will have been very lucky in putting so speedy an end to the war in these parts.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

425.

Stepney Bruyninxhez. Azt hiszi, hogy sok dolgot adnak kormányaiknak, ha minden iratot átküldenek nekik, úgy vélekedik, hogy a lényeges pontok kivonatát megküldeni elég volna. — Ha szükségesnek tartja 16 és 19-ről irt leveleit kormányának átküldeni, tán elhagyhatná a Szirmayra vonatkozó tételt és Wratislau beszédjét. — Illésházy s Fuchs ajánlják neki ügyüket. — E hó 20-án hála isten tisztelet fog tartatni Bécsben

a Cataloniai sikeres hadjáratért. — Bercsényi, kiről azt hitték, hogy 14-én Sopronba ment, 15-én csendesen Nagyszombatban volt. Tán az erdélyi második csatáról való hír is csak ennyi valósággal bír. Bizodalmos levél. Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Private letter to Mr Bruyninx.

Vienne, ce 19e Decembre.

Mon cher amy

En reponce à Vos billets particuliers je dois vous dire Que dans vos Lettres du 25e et 26e de Presbourg vous avez commencer à m'ecrire vous seul, et pour cette raison je vous ai adressé ma reponse de meme: Mais depuis que le Comte de Rechteren a bien voulu signer les Depeches avec vous, les miennes ont été calculées pour vous deux, selon que vous le souhaitez.

A mon avis nous donnons trop lire a Nos Ministres en leur envoyant Copie de tout ce que nous ecrivvons de part et d'autre; Les Extraits des points essentiels pourroient suffire inserer dans le Corps du Verbal, mais Vous etez le Maitre de faire comme bon vous semble, et je me conformerai facilement a votre jugement en cela et toute autre chose.

Si vous croyez necessaire d'envoyer mes Lettres du 16e et 19e, je vous laisse à Votre disposition de retrancher l'article du Szirmai, et les discours du 116*) & 115 et selon que vous ferez je suivray l'exemple.

Les Comtes d'Illeshasi et Fuchs vous recommandent leurs Interets.

Votre Lettre au Comte de Sunderland partit a demain; Je lui ai deja ecrit sur votre Sujet il y a 8 jours, et nous n'avons pas lieu de douter de ses bons Offices.

M. Porter est mort; Votre Ministre l'a assiste et hier nous le mimes dans le tombeau de hors.

Le 20e on chantera ici le Te-Deum sur les Progres en Catalogne et le lendemain le Marq. dal Vasto, regalera la Ville avec une belle Musique d'Oratorio qu'on appelle *Ispagna pentita* au lieu de Magdalena.

*) Gr. Wratisslau.

Mes nouvelles sont sujettes ci caution à ce que je vois, Car le Valet d'Occulucsan m'assure que Berceseni que nous faisons trotter à Oedenburg le 14e etoit tranquillement à Tyrnau le 15e lorsq le dit Valet est parti. Peut etre la Nouvelle que je vous donne d'une seconde bataille en Transilvanie est si peu fondée; Mais Je suis etc.

426.

Stepney Harley miniszternek. Szirmai szolgája ma este indul Nagyszombatba levelekkel az Osnabruggi püspöktől, Wratislautól s Salms herczegtől; ez utóbbi köszvényben szenvedvén ágyban van. Az erdélyi győzelemről tudósítás tétetett közzé, a mely szerint ezen győzelem igen nevezetes. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany Nr. 185.

Vienna, 26th Decem. 1705.Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —
This evening Baron Szirmai's servant returns to Tyrnau with answers from the Bishop of Osnaburg and Count Wratislau to some letters he lately brought from thence. He carries none from the Prince of Salms who is at present laid up with a violent fit of the Gout.

I have not yet received the packets expected from the Dutch Ministers, with the answer given by the Deputies of the Confederacy to their memorial of the 14th instant,

An account of the late Victory in Transylvania has been published here by authority; Enclosed you have a print thereof, which makes it very considerable.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Stepney Harley miniszternek. E hó 21-én Okolicsányi szolgálja Pozsonyba küldetett, vele ment Verville ezredes is, ki mint a francia király követe, Rákóczinál egy év előtt a nagyszombati csatában elfogatott, most pedig Salzer császári ezredesért kicseréltetett. — Tegnap Szirmay szolgálja érkezett Bécsbe, hozván leveleket az Osnabruggi püspöknek, Salms és Wratislaunak. Ezek szerint Bercsényi elküldötte Gerhardt Rákóczihoz, hogy tőle a biztosok számára meghatalmazást szerezzen, nemcsak a fegyverszünet de a béke megkötése felett is alkudozhatni. — Szirmay leveléből látszik, hogy a magyar bizottság már válaszolt a hollandi követek emlékiratára, de író még nem kapta meg ezen választ. — Ma reggel gróf Draskovics Herbeville tábornagy veje a császári palotába hajtott, hozván két kocsit a magyaroktól Somlyó melletti csatában elvett zászlókkal terhelve. Vele jött Belle-Garde őrgrof francia tiszt is, ki e csatában 500 franciát vezénylett, ezek úgy mint a német segéd csapatok és vagy 3000 Talpas nagy részben leölettek; a magyar lovasság, mint rendesen, elszaladt. — Desalleurs Rákóczival Besztercze felé menekült. Schlick Draskovicscsal jött Arad felé, útközben egy másik útközetről hallottak Szamos-Ujvár mellett, de erről semmi bizonyost nem tudnak. — Schlick egészséges, s 8—10 nap múlva Bécsbe jön. — Eredeti levél.

State Paper Office. Germany 185.

Vienna 23 December 1705.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 21st instant Occulucsan's servant was sent by water to Presburg, in company with Colonel Verville, who was made prisoner just a year ago by Feld. Marshal Heister in a battle near Tirnau. This Officer notwithstanding his having been reputed a sort of Resident from the French King to Prince Rakoczi, has obtained his liberty according to the ordinary conditions of the cartell, and will be exchanged for Colonel Salzer of the same rank in the Emperor's service, who is to be delivered at Comorrah.

Last night a servant arrived here from Baron Szirmai, with letters to the Bishop of Osnabrugg to the Prince of Salms, and to Count Wratislau; giving them an account of his having got to Tirnau on the 18th in the evening, where he was laid up with the gout: The same morning Count Bercseni had dispatched one of the six Deputies of the Confederacy appointed to treat with us (named Gerhard) to Prince Rakoczi, desiring *ut non tantum in Negotio Armistitij, sed etiam Pacis, tractandi facultas ijs concedatur*. By these letters from Baron Szirmai it appears, That the Hungarian Deputies had returned an answer to the memorial lately presented by the Dutch ministers, and had resolved for the future that all proposals and answers on both sides should be handed by the mediators. I myself have received no letters by this conveyance, by which I suppose the Dutch Ministers will shortly send hither another express with the answer from the Hungarians above mentioned, and their own remarks thereupon.

This morning Count Draskowitz, son in law to Feld Marshal Herbeville, drove into the Palace yard with two caleshes full of colours taken from the malcontents in a battle between Somlio and Silhai in Transylvania on the 11th of November. He brought hither a French officer called Marquis de Belle-Garde, who commanded 500 Grenadiers of that nation. The action lasted scarce an hour, when the Imperialists, with the loss of about 3 or 400 men, but no general or officer of note, forced a retrenchment, where the auxiliaries were posted, by which name the Marquis understands a Body formed of French troops, and German Deserters, who for the most part, together with 3000 Talpatres, or Hungarian foot, were cut to pieces by the Rascians, the Hungarian Horse having made the best of their way as usual. He told me he spoke with M. Desalleurs about a quarter of an hour before he himself was made prisoner, and believes he escaped with Prince Rakoczi towards Bistritz. Count Draskowitz returned from Transylvania by the way of Aradt, in company with Count Schlick, who received no hurt but is expected here in 8 or 10 days. On the road they met with reports that a second action

had passed near Samos-Yvar, but can give no further particulars of it than what I mentioned in my last.

I am etc.

Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

428.

Stepney a hollandi követeknek. Mindinkább meg van győződve, hogy Szirmaynak titkos utasításai vannak. Erősen levelez Wratislauval, s gyakran látogatja Rákóczi nejét. Szolgája még nem volt irónál; valószínűleg parancsot kapott urától mások körül forgolódni. — Ha az a mit Felholtz a második erdélyi csatáról mond, igaz, a háború be van végezve. Bécsben hírlék, hogy Forgách s Károlyi már vissza is tértek volna onnan s Eperjesen vannak. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, le 23e Decembre 1705.

Messieurs.

Je suis confirmé de plus en plus que 120*) a des Orders Secrets, Il correspond fortement avec 116**) qui rend des Visites frequentes a Mad^e 109***). J'ay lû ce que Szirmai a fait écrire à l'Eveque d'Osnabourg, et par la je juge que vous menvoyerez bientôt la reponse que les Deputez des Hongrois Confederez vous ont donnez. Le Valet de Szirmai n'a pas été encore chez moy, apparemment il a ordre de son Maitre de se tenir à d'autres, Vous trouverez dans l'imprimé Allemand ce que Le Felholtz dit de la seconde action en Transylvania, si cela est vray, voila cette guerre finie; et on dit icy que Forgatz et Caroli sont deja de retour de ce pays la à Eperies.

Je suis . . .

Il n'y a rien dans cette lettre qui pourroit entrer dans votre Journal.

*) Szirmay.

**) Gr. Wratislau.

***) Rákóczi neje, ki ez időben Bécsben volt.

Bruyninx Stepneynek. Meglepetéssel fogja látni az irályt, a lélekszegénységet, a szórszálhasogató bírálatot, melyben a magyar biztosok válasza van fogalmazva. Megismerheti ebből szerzőjét. És azért adtak reá oly választ, mint tették, hogy az emberek szemeit megnyissák. — Bármilyen választ adjanak is nekik, többé nem fognak hosszú írományokban felelni. Ebben minden kitételt mérlegeltek s azt igazolni képesek az udvar számos nyilatkozataival, azért fáj nekik a ministerek magaviselete, de nem sérti őket, mert tudják hogy ez minden közbenjáró rendes sorsa, kivált midőn a két rész oly távol áll egymástól mint ez esetben. Az egész világ fogja látni, hogy egyik félnek sincsen igaza. — Mit jelenthet egyebet a sértett fél, mint azt a ki fegyvert fogott, a kitől sérelmeinek kimutatása kívántatik? vagy mi különbség van a *reparare*, *restaurare* vagy *redintegrare* leges között? — Ebből látni, hogy a ministereknek vagy csak subtilitásokat kereső jesuita eszük van, vagy semminő. Nincs semmi könnyebb mint mindezen ellenvetésekre a józan ész szabályai szerint felelni. Író már régóta megunta ezen alkudozásokat. Rechteren, ki eleinte más nézetben volt, szinte kezdi átlátni, hogy írónak igaza volt abban, a mit neki a két fél szándokairól mondott. Röviden véget is vetnek az egész dolognak, mihelyt Gerhardi meghozta Rákóczi válaszát, ha csak ez minden várakozásuk felett kedvező nem lesz. — Rechteren még nem esik kétségbe a siker felett, ne hogy az udvart még jobban elidegenítse a békétől, mert Rákóczi válasza mindent megváltoztathat, kivált ha a nemzet egyszer tisztán lát, mint már is vannak még a bizottság tagjai között is, kik nem jó szemmel nézik az egész eljárást, csak hatalmukban is legyen még a szolgaság alól menekülhetni. — Szirmai titkos küldetéséről nem sokat tart, azonban igyekezni fognak azt megtudni. — Illésházy grófné iránt még várják Rákóczi válaszát úgy mint Fuchs iránt is. — A Cataloniai győzelmek szépek s a *Te deum* is az lenne, ha a Portugalliak jobbak volnának, ha a magyarokkali béke létre jöhetne, s ha jó szövetségesük, a császár, egész birodalmával nem lenne oly gyenge. — Ha a

*Szamosujvári győzelem való, ez még jó eredményre vezethet. —
Hírlik, hogy Rákóczi nem sokára Nagyszombatba jönne. —
Eredeti holograph levél.*

State Paper Office Germany 189.

Tirnau, le 23 Decbre 1705.

Mon cher Amy,

Monsr le C. de Rechteren prepare la reponse a vos lettres du 16 et 18, et celle cy n'est que pour repondre a Votre lettre familiere du 19.

Nous commençons par notre lettre d'aujourd'huy a l'Etat, dont je vous envoie copie, a Suivre votre Methode, je continueray cependant le journal, que vous pourrez faire copier a votre aise quand nous serons de retour a Vienne, et s'il y a quelque chose a y changer, a retrancher, ou amplifier depuis que nous avons cessé de l'envoyer a nos maitres nous le pourrons toujours faire. Vous serez surpris du style, du pouvre esprit de chicane et de critique pour trainer les affaires, que vous trouverez dans la derniere reponse que la Deputation Hongroise nous a fait, vous y conoitre le genie de celui qui l'a composé, et c'est pour quoy nous y avons cru devoir repondre comme nous avons fait, a fin d'ouvrir un peu les yeux aux gens: — Quelle reponse qu'ils nous fassent nous ne nous jugerons plus dans de si longs ecrits; Nous nous y sommes servi de toute la circonspection possible dans nos expressions, pouvants assez justifier la substance de nos positions, par un grand nombre de declarations de la cour tant a nous qu'a M^r l'Archeveque, C'est pourquoy la chicane et la critique de la cour peut bien nous chagriner, aussy bien que celle que ces gens icy nous font, mais non pas nous mettre en peine, car outre que c'est la sort ordinaire des mediateurs, sur tout quand les deux parties avec les quelles ils ont a faire sont aussy eloignees les unes des autres que celles cy; tout le monde verra que toutes les deux ont tort d'en user ainsi envers nous! Que veut dire pars laesa? si non celle qui soutient d'être, qui a pris les armes, et de la quelle on demande les griefs; Quelle difference y at il entre reparare, restaurare, et redintegrare leges; vous voyez que nos Ministres aubienne n'ont d'autre etude que celle de

l'école jesuitique, qui cherche des subtilitez ou il n'en a point, et si jamais il pouvoit naitre quelques difficulté sur une de ces ou de semblables expressions, il n'est rien de plus facile que de les expliquer suivant le bon sens: Il y a longtemps que je suis degouté de cette negotiation, et Mr le C. de Rechteren commence aussy a l'etre, c'est pourquoy nous tacherons d'en faire une fin aussy tost qu'il nous sera possible, et des que nous scaurons quelle resolution le Sr Gerhardi apportera du Pr Rakoczi, a moins, qu'elle ne soit favorable, au de la de tout ce que nous pouvons esperer. Mr le C. de Rechteren commence a voir que je luy ay dit la vérité, et que le luy ay donne depuis le commencement, une idee tres juste, de la disposition des esprits et de la situation des affaires des deux cotez, quoy que jusques icy il s'est toujours plus flatté que moy, et qu'il s'estoit formé des idees un peu differentes des miennes, des toute cette affaire. Il n'en fait cependant pas desesperer et de n'en degouter plus la cour qu'elle ne l'est deja, car tous se peut changer dans un moment par la reponse du Pr Rakoczi, [lequel j'espere que Occolucsanira ira trouver] et si la nation ouvre une fois les yeux, comme plusieurs et meme de cette deputation commencent deja a faire, s'il est seulement encore dans leur pouvoir de se tirer de l'Esclavage dans lequel ils se trouvent enveloppez.

J'ay cru qu'il estoit bon de laisser dans vos lettres, pour d'autant meilleure information de nos Maitres, l'article de Szirmay et le discours de Wratislau, car il est bon qu'ils voyent commes nous sommes balottez, et de quels canaux la cour se sert, quoy qu'en effet cela ne nous est pas prejudiciable et que je m'imagine que tout ce que Szirmay peut dire n'est que pour se faire valoir et que toute sa commission n'est pas de grande importance, ce que nous tacherons cependant de mieux penetrer. Nous attendons encore la reponse du Pr Rakoczi au sujet de Mad^{me} Illeshazi comme aussy la resolution du Comte Berezeni en faveur du C. Fuchs, de Mad^{me} Stein et autres pour lesquels nous avons passé des bons offices, a fin que leurs biens soient couvert secretement par des sauvegardes, les quelles le C. Berezeni a donné depuis peu en grande quantité.

Je prens pour une nouvelle marque de votre amitié que vous ayez fait souvenir de moy le C. de Sunderland, en cas que ma lettre dut venir trop tard.

Je suis tres fâché de la mort de Mr Porter, vous voyez par la la fragilité de la vie humaine, et il est bon de se tenir toujours prest, pour faire ce cruel pas que nous ne scaurions éviter.

Les victoires de Catalogne sont belles et bonnes, et les Te Deum aussy, si les Portugais estoient seulement meilleurs, si la paix d'Hongrie se pouvoit faire, et si notre bon allié L'Emper^r avec tout son Empire n'estoit pas si foible.

Si la seconde de faire des Mecontents aupres de Samos uyvas et la nouvelle de ce que l'armee Imp^{le} est effectivement dans son retour comme le mande Pheffershoren Gouverneur de Bude du 9me dec^{bre} y adjoutant que les Hongrois y ont perdus tous leurs Talpatsches, 40 pieces de Canon et tout le bagage, cela pourroit produire encore quelque chose de bon.

Je vous remercie de vos nouvelles, nos dames vous font leur complimens, lesquels nos amis et amies de Vienne si ouveront aussy icy et je suis plus que perconne

Mon cher Amy

Votre tres humble et très

Obeissant Serviteur

J. J. H. Bruyninx.

Je vous souhaite avec toute ma compagnie les tres heureuses faites, et vous prie de prendre soign encloses.

Il court un bruit sourd icy, comme si l'on preparoit une demure assez proche de cette ville, par le Pr Rakoczi je souhaite que cela puisse estre de quelque bonne augure.

Rechteren és Bruyninx hollandi követek Stepneynek. E hó 18-ki leveléből meglepetéssel látták, hogy vannak ministerek, kik azt vélik, hogy nem kellett volna beadniok emlékiratukat a magyar bizottságnak, mielőtt az udvar határozatát tudták volna, kifo-

gásaik lévén aziránt, hogy az örökösödési jogra nézve nyilatkoztak, hogy a béke előzményekről nem átaljában szólottak s végre hogy a magyarokat sértett félnek nevezték, miért is az udvar nem helyeselvén eljárásukat, azt tekintetbe sem veheti. — Őszintén szólva nem értik ezen ministereket, ha csak azt nem akarják, hogy a szavak valódi értelmét elhagyják s hogy csak mulatságból folytassák a mediatori szerepet, a miről azonban ők sem a közös ügygyel, sem kormányaikkal, sem saját lelkiismeretükkel szemben a felelősséget el nem vállalhatnak. — Az első pontra nézve eléggé igazolva vannak az 1704-ki Majus 14-ki patens által, a volt császárnak a kalocsai érsekhez intézett több levele, s Sinzendorffnak szeptember 2-án hozzájuk írt levele ugy mint más ministerek szóbeli nyilatkozatai által. A második pontot illetőleg nem értik miért nem lehetne szólani az örökösödési jogról, András bullájáról s a garantiáról, miután ezek száz meg százszor találtatnak írva s nyomtatva, bele vannak foglalva a magyarok sérelmeibe is, a melyekre az udvar részben választ is adott, és ezen pontokat mind két fél a békealkudozások előzményeire utalta. Ezek eldöntése nélkül nem akartak a magyarok sem a fegyverszüneti ajánlatra válaszolni, se kívánalmaikat benyújtani, sem pedig alkudozásokba bocsátkozni. Miért kellene tehát hallgatni oly pontokról, melyeket Magyarországban minden okos ember ismer? — A harmadik pontot illetőleg ők sürgették a magyarokat kívánalmaik s sérelmeik benyújtására, mint sértett feleket. Ez természetes miután sérelmeiket kéri, sőt azokra az udvar már válaszolt is. — Ők készek mindig a császár, kormányuk, s az egész világ előtt igazolni, hogy helyesen s egyenes uton a béke érdekében jártak el. — Megmondhatja e ministereknek, hogy a magyarokkal soha nem fognak békét kötni a míg törvényeiket vissza nem állítják. A nemzet annyira lekötötte magát Rákóczinak s Bercsényinek, hogy az egész hatalom ezek kezében van. Ezeknek pedig nincs érdekükben a béke, mert Franciaországgal szerződésben állanak, nem lesz tehát nehéz az udvarnak a békealkudozásokat bár mikor is megszakasztani. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Monsieur,

Nous avons eu l'honneur de recevoir hier au matin Vos lettres du 16 et 18 de ce mois, ayant appris avec surprise de la dernière qu'ils se trouvent des Ministres qui sont d'avis que nous ne devrions pas avoir tant pressé à donner notre rescript du 14 sans avoir attendu préalablement la résolution ultérieure de la Cour, d'autant qu'il y est compris 1° notre déclaration que S. M. I. ne prétend pas de faire aucune illation du droit de la succession Héritaire à un pouvoir despotique et absolu, 2° que nous devrions avoir parlé des points préliminaire en termes généraux, sans spécifier le droit de succession, le décret du Roy Andrée, et la garantie comme étant des articles odieux et qui donnent du scandale et en troisième lieu qu'ils trouvoient à redire, que nous nous y étions servi du mot *pars laesa*, puisque la cour n'est pas d'humeur d'avouer positivement, ou qu'on reconnaisse par un acte public que les Hongrois ont été la partie offensée, et qu'ainsi la Cour n'approuvoit entièrement notre écrit et n'en pourroit pas prendre connoissance.

Nous vous avouons franchement Monsieur, que nous ne comprenons rien des *biaiseries* de ces Ministres en question, à moins qu'ils prétendent, *ut vera vocabulorum nomina omittamus* et que nous ne fassions les *Mediateurs* que pour amuser le tapit sans venir jamais au fait, ce de quoy nous pourrions répondre ny devant la cause commune, Nos Maîtres, ny notre honneur et conscience même.

Mais pour en venir un peu plus en détail sur les trois points sus mentionnez Nous croyons qu'à l'égard du 1. Nous avons été assez autoriser par la patente du 14 de May 1704 de feu S. M. I. de très glorieuse Mémoire, par plusieurs lettres que feu Sa dite M. I. a écrites à l'Archevêque de Colocza, par la lettre que le Comte de Sinzendorff a écrit à nous mêmes le 2de Septembre dernier et par ce que les Ministres nous ont déclaré plusieurs fois de bouche: A l'égard du 2^d à savoir les trois points préliminaires, de la succession Héritaire, de la loi du Roy

Andrée et de la garantie, nous ne scaurions aussi comprendre quel mistere il doit estre, qu'on ne devroit les specifier, dautant qu'ils sont cent et cent fois agiter et debattus, qu'ils se trouvent par escrit et imprimer et mesme parmy les gravamina des Hongrois, que la Cour a receu et aux quelles Elle a repondu en partie. Que les deux premiers de ces articles sont les points preliminaires que la Cour Mesme à avancer, et qu'elle a renvoyé sur nos instances au Traitté de la paix, comme celuy de la garantie a été renvoyé par les Hongrois, au dit Traitté, ainsi qu'ils devront faire matiere de negotiation, outre que les Hongrois soutiennent encor de les avoir aussi avancer comme leur points preliminaires, et (que ce n'est que par retorsion, que la Cour les a avancer du depuis de son coté comme tels) insistant fermement de les avoir vindez avant que de vouloir mesme repondre ny a l'armistice ny donner leur postulata pour entrer en negotiation sur la Paix mesme, tellement que les dits points ne sont deja non seulement escrits, imprimer, et agiter cent et cent fois, mais le seront encore et mesme expliquer dans le Traitté de Paix avant qu'on en vienne a une conclusion, tellement qu'il ny a pas un homme raisonnable dans toute la Hongrois qui ne les sache, et qu'il faut estre bien misterieux pour n'en point parler ou les specifier.

Pour ce qu'il regarde le 3e point, nos actes prouveront suffisamment que nous nous sommes donné toutes les peines du monde pour induire les Hongrois qu'ils repondent a nos propositions reiterées touchant l'armistice, et apres que nous voyons qu'ils y gardoient le silence avec etude, et qu'ils tachoient d'eluder toute la negotiation sur de faux pretextes, nous les pressons vivement, que s'ils ne veulent pas y repondre qu'au moins ils veuillent donner leurs postulata tanquam Pars laesa, se peut il dire rien de plus simple? car outre que le mot tanquam ne signifie rien de positif, mais comme tellement considéré, et qu'ainsi on ne se peut autrement expliquer tant par rapport aux Mediateurs, qui parlent, qu'aux Hongrois a qui ils s'adressent n'est ce pas vray au pied de la lettre qu'au mesme temps qu'on demande les griefs de quelqun qu'on le considere comme pars laesa, et qu'ainsi la cour meme les doit bien considerer

comme pars laesa, d'autant qu'Elle demande non seulement leur postulata, mais mesme a deja receu leurs griefs etant contenu dans le 25 points qu'ils ont exhiber le 20 Juin 1704 et y a en partie deja repondu.

Voila Monsieur nos considerations a l'egard des trois points sur mentionner, dont quelques Ministres nous voudroient bien blamer, mais dont nous soustiendrons neantmoins toujours notre conduite devant S. M. I. Nos Maitres et toute la terre, comme croyant de n'y avoir excédé les declarations faites, ny notre autorité, mais d'y avoir marche le grand chemin pour parvenir a une bonne paix, lequel nous tacherons toujours de garder.

Mais quoy qu'il en soit, Vous pouver assurer hardiment les dits Ministres qu'avec tout ce que nous avons fait jusques icy, la Cour ne sera pas encore prise au mot des Hongrois, et que selon nous ils pourront conter de n'avoir jamais la paix de la nation Hongroise sans le retablisement de leurs loix comme une condition sine qua non; Mesme nous pousserons notre pointe plus loing, et a poser qu'il sera tres difficile d'avoir une paix quelque envie que la nation Hongroise puisse avoir de l'obtenir a des conditions justes et equitables, d'autant qu'ils se sont tellement engager à [Rakóczi et Berczeni] qu'ils ne sont guerres en etat d'agir ny mesme d'oser parler, ainsi qu'on aura toute la peine du monde pour les arracher de leurs mains, puisque que ceux la se trouvent a la tete de toutes les affaires tant politiques, que militaires et de finances, les menageant selon leur bon-plaisir sans participation quasi de qui que ce soit, et comme il y a apparence que l'ambition et l'interest de 109 et 108*) y auront quelque part, nous vous laissons a juger s'il faudra beaucoup de peine du cote de la cour pour faire echouer la negotiation, d'autant moins puisque Vous connoissez l'humeur de 108*) et qu'on peut deja assez juger de ses sentiments par la conduite qu'il a tenue jusques icy outre que nous croyons vous pouvoir dire avec assez de certitude que 109 et 108 ont des liaison avec [la France].

*) Rákóczi és Bercsényi.

**) Bercsényi.

Nous vous envoyons cy joint la suite de nostre verbal et les pieces y jointes aux quelles nous nous rapportons, Vous priant d'en faire part a la Cour comme de celle cy au Ministere, et de nous croire treparfaitement, que nous sommes.

Monsieur

Vostres Humbles et
tres obeisants Serviteurs.

Comte de Rechteren
J. J. Hamel Bruyninx.

Tirnau, le 24 Dec^{bre} 1705.

431.

Stepney Harley ministernek. A hollandi követek Nagyszombatban e hó 14-én beadtak a magyar biztosoknak egy emlékiratot, mely által elhárítani vélték minden nehézségeket az előzmények körül, s azt várták, hogy a bizottság ezután hasonló békehajlamot fog mutatni. De ugy látszik Bercsényi befolyása alatt e hó 20-án választ adtak, mely eleitől végig captiosus, sok tételeiben érthetetlen s arra mutat hogy a főnökök nem akarnak egyebet mint huzni-vonni az alkudozást míg a szakításra jó alkalom mutatkozik s ennek oka az udvarra lesz hárítható. A hollandi követek egy viszonzválaszban megmagyarázták emlékiratuk valódi értelmét, hogy belátják a hibákat s eljárásuk főnökségét. — Óhaj tandó volna, hogy Rákóczi Erdélyben szenvedett vereségei után komolyan gondolkodnék a béke megkötéséről, de erre nem sok kilátás van, miután Bercsényi maga 21-én elment Nagyszombatból s állítólag Soprony körül van, pusztítván e vidéket jobban mint valaha. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 185.

Vienna, 29 December 1705.

Right Honble

After my letters oft last post were dispatched, I received a courier from the Dutch ministers with a Packet of the 23^d instant, whereby they give me the following account of what has passed lately at Tirnau. I have already sent you

a memorial presented by the mediators on the 14th instant, whereby all preliminary difficulties were supposed to have been removed, and it was expected the Deputies of the confederacy might have discover'd on their side a like tendency towards Peace; But it seems Count Beresceni's too powerful influence still keeps them from explaining themselves

- Lit. A. so heartily as they might do otherwise; For the answer they returned on the 20th, is so unintelligible in many passages, and so captious from the beginning to the end of it, that one may easily perceive there is a design among the chiefs to amuse the people and to spin out the negotiation till an opportunity offers of breaking it on some specious pretence, whereby the blame and miscarriage may be imputed to the
- Lit. B. court. To prevent which pernicious proceedings, the Dutch ministers thought themselves obliged by a reply to explain the meaning of their memorial to be quite different from what was suggested in that paper, hoping the people by degrees may be convinced of those Errors, and made sensible of the practices used towards bringing them into a greater degree of Ignorance and slavery than any they have yet endured.

I acquainted you that one Gerhardt was despatched on the 18th from Tirnau to enquire of Prince Rákoczi what measures ought to be taken. It were to be wished he might be disposed by his late accident in Transylvania to think and treat sincerely of peace. But there seems to be little appearance of it, since Count Berczeni himself went from Tyrnau on the 21th, and is supposed to be on this side of the Danube, animating the Troops who are about Oedenburg, and infest all this Neighbourhood more than ever.

- In my letter of the 19th instant I acquainted you that some of Our Ministers were not very well satisfied with the
- Lit. C. Dutch Mediators for having delivered in their memorial of the 14th without, waiting for the positive consent of the court; This I could not but explain to them, that they might have an opportunity of clearing themselves, and confuting those
- Lit. D. weak objections which they have done sufficiently by their answer here enclosed.

This Packet will be forwarded to the Hague by a Courier dispatched to the Duke of Marlborough; the occasion whereof you will find in the copy of my letter to His Grace. to which I beg leave to refer you, and am with the greatest respect etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

432.

Rechteren s Bruyninx hollandi követek Stepneynek. Szirmay titkos megbízatását illetőleg kémléléseket tétetnek de még eddig mit sem tudtak meg. — Még mindig Gerhardit várják Rákóczi válaszával, mely valószínűleg határozni fog az alkudozás sorsa felett. — Nagyszombatban meglegedést mutatnak a felett, hogy a békeforma szerinti alkudozásokba megyünk át, de nem tudni mennyire őszinte ezen nyilvánítás. — A fegyverszünetre nézve adandó választ is engedtek remélnünk, mely minden valószínűség szerint elutasító lesz. Vannak, kik azt hiszik, hogy békealkudozások esetében kivihető volna az, hogy a magyar bizottság közelebb vonuljon Pozsonyhoz, s az utak biztonságára több gond fordíttassék. Azt mondják, hogy a békealkudozások megkezdésére még néhány heti idő fog igényeltetni, s tapogatództak ha valjon addig Nagyszombatban maradnak-e írók. — Reméllik, hogy nemsokára tisztán fogják láthatni a szándékot. — D' Osten dán ezredes Erdélyben fogságba esvén engedelmet kapott Rákóczitól Bécsbe mehetni 4 vagy 6 hétre, hogy ott kicseréltetését szorgalmazza. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany. 189.

Tyrnau, le 30 Decbre 1705.

Monsieur.

Votre relation du 24, et ce que vous y avez ajouté de votre main pour nous, comme aussy votre billet du 26 de ce mois nous ont été bien rendus. Nous avons mis des gens en campagne pour decouvrir ce qui pourroit être des ordres secrets de 120*), mais nous n'en avons pas encore

*) Szirmay.

d'information. Attendants toujours jusquees icy la reponse du Pr Rakoczi avec le retour du Sr Gerhardi, lequel decidera comme nous esperons du sort de notre negotiation, vous jugez bien Monsieur que nous n'avons pas a vous mander beaucoup sur ce sujet. On veut paroître cependant d'etre assez bien porté icy pour entrer dans des Traitez formels, mais nous ne scavons pas jusques ou l'on peut faire fond la dessus, et on nous fait esperer une reponse touchant l'armistice, qui suivant toutte apparence sera declinataire si nous en devons croire a ce que nous en apprenons sous main, cependant il y en a qui nous ont insinue de la meme maniere, qu'en cas de Traitte on pourroit bien se resoudre a s'approcher un peu d'avantage de Presburg, et qu'on trouvera quelque autre moyen pour etablir la communication libre des chemins pour les Couriers lettres &c. On dit qu'il faudra quelques semaines de temps pour scavoir la resolution de la confederation et pour prendre toutes ses mesures pour les Traitez on nous a sondé aussy si nous voulions rester si longtemps icy ou non, Enfin nous esperons que tout ce cy se de brouillera bientost, et que nous verrons clair si ce sera tout de bon, ou si ce seront encore des amusemens.

Le Colle Danois d'Osten qui a été fait malheureusement prisonnier par un party Hongrois en Transilvanie a 300 pas de sa guarnison, et qui a obtenu permission du Pr Rokoczi sur sa parole pour un mois ou 6 semaines, a fin d'aller solliciter son exchange a Vienne, vous fera Les complimens de Monsr des Alleures avec un plaisant message de sa part.

Nous sommes tres sincerement en vous remerciant de la communication de vos nouvelles.

Monsieur.

Vos tres humbles et tres obeissans serviteurs

Comte de Rechteren,

J. J. Hamel Bruyninx.

Rechteren gróf Stepneynek. Minden a mit írhat az, hogy mindinkább vágyódik az alkudozásokat komolyan megkezdhetni, vagy pedig menekülhetni e helyről, mert őszintén szólva béketűrése már kimerül. Három nap előtt Bercsényinél volt, ki mentegőtődött az ügyek lassúsága miatt, de nekik úgy mond nagy elővigyázattal kell eljárniok, mire író azt felelte, hogy igazuk van ha elővigyázók, de más részt midőn okuk van megelégedni azt ismerjék el és ne éljenek fogásokkal s szőrszálhasogatásokkal. Író szerint az udvar eleget tett kívánságuknak s most méltányos volna, hogy ők is adják be követeléseiket. Ő azonban azt állította, hogy az udvar nem fejtette meg az előzményi pontokat, s hogy ők addig, míg ezek elintézve nincsenek, nem bocsátkozhatnak komoly alkudozásokba, nehogy a császár rabszolgáinak tekintessenek. Mondják, hogy a magyar bizottság még folyvást dolgozik az általuk beadott utolsó iratra adandó válaszon. — *Eredeti bizalmas levél.*

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, ce 30 Debemb^b 1705.

Monsieur,

Je vous suis fort obligé de la bonté que vous avez eu de m'envoyer mes lettres et de me faire part des nouvelles de Vienne, souhaitant beaucoup de vous pouvoir marquer en recompence quelque chose d'agreable, mais tout ce que je puis dire de cet endroit, est que je languis de plus en plus à pouvoir bientôt venir à une negotiation serieuse de paix ou bien d'etre delivré de cette galère, car a dire vray je commence a de venir au bout de ma patience.

Il y a trois jours qu'étant chez le C. Berczeni il commença à s'excuser que les affaires alloient un peu lentement, mais qu'ils devrient prendre leur precautions, surquoy ayant replique que je pouvois bien comprendre qu'on prit ses mesures mais qu'on devoit aussi etre content quand on avoit lieu de l'etre, et point payer de chicane et critique au lieu des raisons solides, que selon moy la Cour avoit satisfaite a tous les points que les Hongrois avoient

demander et qu'ainsi nous etions parvenu au traité mesme de la paix, par consequent qu'il n'étoit que trop juste qu'ils donnassent leur postulata, sur quoy notre conversation s'étant un peu echauffee mais il a soutenant toujours que leurs points preliminaires n'étoient pas encore vuider et qu'ils pretendoient de les avoir terminer avant que d'entrer en traité de paix pour n'être pas juger leibeygen*) (comme il desoit) de S. M. I. je le reduis ad terminum non loqui, cependant l'on dit que la Deputation Hongroise etudie encore de nous faire une reponce a notre dernier ecrit. Je vous felicite de tout mon coeur à l'entree de cette nouvelle année souhaitant que vous ne passier seulement celle cy mais encore un bon nombre de suivantes avec toutes sortes de satisfaction vous conjurant au reste de me croire tres parfaitement

Monsieur

Votre tres humble et tres
obeissant serviteur

Comte de Rechteren.

Ma femme vous fait ses compliments et fait les mesmes voeux que moy.

434.

Stepney Harley ministernek. A magyarok karácson napján néhány golyót vetettek Sopronyba, de azt találván, hogy a polgárok meg nem ijednek, felgyújtották az elővárosokat s elvonultak Kis-Márton felé. Crombach ezredes rendeletet kapott Morvából Trencsént felmenteni, de a felkelők elfoglalván a hegyi átkelés útját, nem mehetett oda. — Erdélyből nincs újabb tudósítás, átaljában azt hiszik, hogy Rabutin el fog mozgattatni Erdély parancsnokságától s utóda Glöckelsberg altábornagy leend. — Eredeti levél.

*) esclaves e szó Stepney kézírásával van a leibeygen felé írva.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, Jan'y 2^d 1706.Right Honble

(Kivonat.)

— — — — —

We have nothing more of our negotiation in Hungary, for 'tis a week since I received any letters from the Dutch Ministers and all the news We have from the neighbourhood is that the Malcontents threw some bombs into the city of Oedenburg on Christmas day, which destroyed 4 or 5 houses, but finding the Burghers would not be intimidated by those accidents, they burnt the suburbs, and retired the day following towards Eisenstadt, belonging to the Palatin Esterhazy where 'tis hoped the Inhabitants will hold out after the example of Oedenburgh. Colonel Crombach with some Imperial forces from Moravia was to have marched on the 30th towards Trenschein in order to relieve that place; But 'tis said the Malcontents have made themselves masters of a pass which leads thither, whereby that design is not likely to succeed.

We have no further particulars from Transilvania; 'Tis generally believed Feld Marshall Rabutin will be removed from the government of that Province, leaving Lieut. General Glöckelsberg to command there in chief.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

435.

Bruyninx Stepneynek. D'Osten fogságba esett dán ezredest ajánlja pártfogásába, s kéri hogy az érette Rechteren gróf s író részéről vállalt jótállás megtartassék. — A magyar bizottság elkészítette a választ utolsó iratukra; író olvasta azt, de még meg nem kapta. Ebben azt kívánják, hogy a császár világos nyilatkozatot adjon az örökösödési jogra nézve, e nélkül nem bocsátkozhatnak komoly alkudozásokba. De ha ezen pont kielé-

gítőleg meg lesz oldva mi sem fog utban állani, hogy rövid idő alatt béke létre ne jöjjön. — A fegyverszünetre nézve is elég világosan nyilatkoznak, kívánván, hogy a változott körülményekhez képest új előterjesztést tegyen a császári udvar, mely ha fegyverszünetet akar, a feltételeket úgy állítsa, hogy ők általuk nevezetes kárt ne valljanak. — Gerhardi még nem jött vissza, de Bercsényi kapott tudósítást Rákócziól, s ő azt mondja, hogy Rákóczi válasza a fennebbi alapra lesz fektetve. — Illésháziné Trencsénbőli elbocsáttatására nézve nehézségeket tesznek. — Bercsényi 8—10 napra elment. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 2 Janv 1706.

Mon Cher Amy.

Je me sers de l'occasion de M. d'Osten Colle Danois prisonnier pour vous écrire ce peu de Lignes, Il vous entretiendra de ce qui le reguarde, et je ne doute pas que vous ne veuillez bien luy être utile pour son eliberation, avec M. de Weyberg et tacher que la parole que M^r Le Comte de Rechtern et moy avons donné pour luy ne soit pas exposée.

Je puis vous dire aussy par preadvertences qu'ou nous a préparé une reponse a notre dernier écrit le quel nous avons lu mais non pas encore receu en forme: La Deputation Hongroise y demande positivement une declaration et explication preliminaire de L'Emp^r au sujet du point de la succession disant sans ce fondement et sans cette leure esperence pour la paix, de ne pouvoir pas entrer dans des Traitez formels mais des qu'elle sera accordée que rien ne les arretera plus, et qu'on en peut esperer une heureuse conclusion; Ils s'expliquent assez clairement et nous esperons de vous l'envoyer dans un jour ou deux. Touchant l'armistice ils nous repondent dans le dit écrit qu'ils attendent d'autres propositions de la Cour Imp^{le} La face des affaires etant entierement changée par les Operations; et en cas que la cour veuille tout de bon un armistice, ils disent de les attendre telles, qu'on puisse en convenir sans se porter a soy même un prejudice trop notable.

Le Sr Gerhardi n'est pas encore de retour, mais le C. Berczeni a eu des lettres precursoires du Pr Rakoczi, et ils disent que sa resolution sera entierement conforme, a la proposition dont J'ay parlé le haut, et laquelle nous attendons a tout moment. Ils font difficulté de laisser sortir Mad^{me} Illeshasi avec sa famille et ses meubles de Trenchin, ce que vous pouvez luy faire scavoir, Toutte compagnie d'icy vous fait ses compliments, comme aussy le C. Berczeni, qui part dans ce moment d'icy vers quelque expedition pour 8 ou 10 jours. Adieu je suis.

Tout a vous

J. J. Hamel Bruyninx.

Forte à la hâte.

436.

Rechteren s Bruyninx hollandi követek Stepneynek. Sok sürgetés után végre megkapták tegnap a választ utolsó iratukra a magyar bizottságtól. Ebben világosabban nyilatkoznak mint eddig tették, de folyvást követelik, hogy a császár egyenesen nyilatkozzék az örökösödési jogot illetőleg, hogy ez által törvényes jogaik biztosítva legyenek, s ez szolgálhasson a békekötés alapjául. — A kalocsai érsek maga sem tagadhatta Bercsényi előtt, hogy a magyarok mindig világos nyilatkozatot kívántak az örökösödést illetőleg, mint a kötendő béke alapját, mielőtt forma szerinti alkudozásokba bocsátkozhatnának. Bruyninx s Stepney előtt is ily értelemben nyilatkoztak volt Selmeczen, ha tehát a császár reá birható lesz ily nyilatkozatot adni, biztosítják őket, hogy többé semmi sem fogja akadályozni az alkudozások megkezdhetését. — Irók igyekeztek ezen választ módosíthatni úgy, hogy a császár ministerei által már tett nyilatkozatokkal egybevágó legyen, de ebben sikert nem arattak. — Bercsényi e hó 2-án a Dunán túlra elutazott. — Ime itt állanak a válponton, mielőtt ezen tárgyban Bécsben határoznának, a mediatorok jónak látták, hogy Rechteren Bécsbe menjen s mindenről szóval bővebb felvilágosítást adjon. De Bercsényi elutazott a nélkül, hogy útlevelet hagyott volna számára, erre kell tehát várnia. Ha Bécsben elhatározzák magokat a nyilat-

kozatra, kéri Stepneyt azonnal tudósítsa őket, hogy Rechteren hiába ne tegye az utat, de ha nem egyeznek bele, eszközölje ki azt, hogy az elutasító választ halasztásáig el addig, míg ő vele szólhattak. — Gerhardi még vissza nem jött, s írók azt hiszik, hogy az adott válasz egy, Bercsényi által Rákóczitól vett előleges értesítés alapján iratott. Más felől is értesülnek, hogy a magyarok őszinte szándékkal vannak a békealkudozások megkezdésére nézve, s e célra készek közelebb vonulni ha a császár az örökösödést illetőleg kívánságuk szerint nyilatkozik. — A fegyverszünetre nézve is válaszolnak, s Bercsényi azt mondja, hogy ez méltányos feltételek mellett megköthető. — Vették Stepney deczember 30-ki levelét s örvendenek, hogy az udvar restelni látszik, hogy eljárásuk ellen kifogásokat tett. — Már előbb írták neki, hogy a törvények visszaállítása *conditio sine qua non*, ezt most újra megerősíthetik, miért is kell, hogy az udvar a törvények s jogok visszaállításával foglalkozzék, e nélkül mit sem lehet tenni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, 4th Juny 1706.

Monsieur,

Après avoir fait icy tous nos efforts possibles pour faire valoir la Declaration que sa Maj^{te} Imp^{le} a fait préliminairement par la Mediation, au sujet du point de la succession hereditaire, et pour en pouvoir venir immédiatement au Taitté formel de Paix, nous avons reçu enfin hier au matin de la deputation Hongroise la reponse cy jointe, dans laquelle vous verrez, qu'elle s'explique en quelque maniere plus clairement, qu'Elle n'a fait jusques icy mais qu'Elle insiste toujours a tirer une declaration préliminaire de sa Maj^{te} Imp^{le} pour mettre leurs loix et Privileges a couvert, et pour pouvoir servir de fondement à la Paix à fin de faire naître par là à la nation une ferme confiance du succes des Traittez.

L'Archeveque luy meme n'a pas osé desavoüer au Comte Berczeni, et aux autres deputez, que les Hongrois Confederez n'ayent toujours parlé d'un fondement sur lequel ils puissent concevoir une bonne esperance de la Paix,

avant que d'en vouloir venir aux traittez formels, et qu'ils n'ayant demandé souvent pour cett' effet de la Cour Imp^{le} une explication au sujet du Point de la succession hereditaire sur la quelle on n'a pu s'entendre jusques icy, le S. Bruyninx se souvient aussi, qu'ils en ont parlé à vous, et à luy a peu pres dans le meme sens a Schemnitz. Ainsi si Sa Majeste Imp^{le} peut se resoudre à leurs accorder cette declaration preliminaire qui a dire vray n'est autre chose au fond, que ce que Sa Maj^{te} Imp^{le} a deja declaré plusieurs fois, l'on fait connoitre, et on nous a fait esperer icy plus amplement encore de bouche, que rien ne les arretera plus d'entrer dans des Traittez formels de Paix.

Nous avons vu cett' ecrit avant qu'il nous fut envoyé formellement, et nous avons taché encore, de faire approcher cette declaration preliminaire, qu'ils demandent de l'Empereur, autant qu'ils auroit été possible des mêmes termes de la declaration que Sa Maj^{te} Imp^{le} nous avoit deja fait faire par ses Ministres, mais nous ny avons pas pu reussir.

Le Comte Berceseni est parti d'icy le 2me pour quelque expedition au de la du Danube, immediatement apres que la dite reponse avoit été preparee ainsi pour nous par toute la Deputation.

Nous voycy doncq à la veritable crise et à la veille ou d'entrer dans des traittez solempnels de paix, ou de voir rompre cette Negotiation avant que d'y pouvoir parvenir, et comme nous croyons qu'avant que de deliberer, ou au moins avant que d'en venir la dessus à une resolution declinatoire à Vienne, il seroit très necessaire qu'on y fut plus precisement et circonstantiellement informé du veritable etat des affaires, et de tout ce qui est passé depuis quelque temps icy, qu'on ne scauroit l'ecrire et le comprendre dans une lettre le Comte de Rechteren a été resolu de partir demain d'icy pour se rendre à Vienne; Mais le Comte Berceseni ayant oublié par la precipitation de son depart, de laisser le Passeport et les ordres necessaires icy, qu'on luy avoit demandé, et le Comte Csaki avec quelques autres, ayants fortement de conseillé au comte de Rechteren de se hasarder sur le Passement d'un Genl subalterne, il a resolu d'en

attendre un icy du Comte Bercezeni, et il a donné la Commission de le Luy procurer, et de le luy envoyer au plustot, au Secretaire du dit C. Berceséni, qui est parti d'icy à ce matin, pour aller trouver son maitre à Somarein, dans l'Isle de Schut, mais comme le dit Passeport ne peut pas arriver devant jeudi qui vient, nous avons trouvé bon de vous envoyer ces informations devant, pour en faire l'usage que vous jugerez necessaire, vous priant, qu'en cas que vous voyez la Cour disposé à faire la Declaration susmentionnée de nous en avertir incessamment par un Courrier, a fin de prevenir le voyage du Comte de Rechtern, mais en cas que non, nous souhaitons, que vous la disposiez au moins de suspendre sa resolution la dessus jusques à l'arrivée du dit Comte.

Le Sr Gerhardi n'est pas encore revenu, c'est pourquoy nous presupposons que cette reponse nous a ete donnée sur des Lettres precursoires que le Comte Berceseni a reçu du Prince Rakoczi, aupres du quel nous apprenons aussy d'ailleurs, qu'il y a des bonnes dispositions pour entrer dans des Traittes formels, et pour se rendre a cett effet proche d'icy, si sa Maj^{te} Imp^{le} vouloit s'expliquer preliminairement sur le point de la succession, de la maniere, qu'ils le souhaitent.

Vous verrez dans le même escrit ce qu'on nous repond au sujet de l'Armistice, et le Comte Berceseni dit, que le success en dependra beaucoup de la Cour Imp^{le} pourvû qu'elle veuille proposer des conditions practicables et dont les avantager et les prejudices soient egaux pour les deux partis.

Celle cy etant escrit jusques icy, nous avons receu votre lettre du 30 Dec^{bre} servant de reponse à notre lettre du 23me precedent; Nous en avons appris avec plaisir, que vous approuvez notre conduite et que vous juger que le Cour auroit en quelque sujet de honte de l'avoir critiquee.

Nous ne manquerons pas de faire des plaintes du mauvois traitement lequel a été fait au Postillon qui a conduit le Valet de Szirmay avec nos lettres.

Monsieur

Vos tres humbles et tres obeissants serviteurs

Comte de Rechteren

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. Par notre lettre du 23me nous vous avons deja dit: que nous croyons que le retablissement des lois etoit une Condition sine qua non et presentement nous pouvons vous dire encore avec plus d'assurances que cela est ainsi, et que par consequent il faut que la Cour Imp^{le} songe serieusement a retablir les Loix et les Priviledges, ou il n'y aura rien a faire.

437.

Bruyninx Stepneynek. — Csáky még ma is biztosította őket, hogy ha a császár eleget tesz kívánságuknak az örökösödési kérdést illetőleg, a magyarok többé semmi akadályt nem fognak tenni a békealkudozások forma szerinti megkezdésére. Óhajtja, hogy Stepneynek sikerüljön ezt elérni, de ha nem, úgy okvetlenül szükséges bevárni Rechteren grófot. Lehet, hogy időközben Gerhardi is hoz valamit Rákócztól, kit az udvarnak nem kell elhanyagolni, mert író azt hiszi, hogy ő őszintébben óhajtja a békét mint Bercsényi. — Okolicsányi nem mehet Rákóczihoz a nélkül, hogy Bercsényit ne sértse, a mit kerülni akar. — Rechteren fogja neki mondani szóval, hogy ők mit fedeztek fel Szirmay titkos fondorkodásairól s Tiellel való levelezéséről. Tudja meg, hogy nem közölte-e már előbb valakivel a magyarok válaszát, melyet ők ma küldenek, ha igen, igyekezni fognak ezen eljárásnak véget vetni. — Mit mond azon üzenetre melyet Desalleúrstól kapott D'Osten ezredes által? — Többen azt hiszik, hogy Bercsényi újra lövetni fogja Sopronyt. —
Eredeti bizalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 4 JanY 1706.

Monsieur,

La dernière que j'ay eu l'honneur de vous ecrire pour mon particulier a été par l'occasion du Coll d'Osten, et vous aurez par celle cy tout ce que je vous ay fait esperer alors; Le Comte Czaki nous a encore promis au jourd'huy positivement, qu'aupres que Sa Majesté Imp^{le} aura donné la declaration preliminaire que les Hongrois demandent on

ne fera plus aucune difficulté de ce côté icy pour venir aux Traitez formels, je souhaite que votre negotiation a la cour soit assez heureuse pour pouvoir epargner au Comte de Rechtern le voyage du Vienne, mais si non, il sera absolument necessaire qu'il y aille luy meme, pour informer la cour plus amplement, et pour vous aider a la bien disposer, peut etre aussy qu'en attendant le Sr Gerhardi nous apportera encore quelque chose de la part du Prince Rakoczy, lequel la cour ne doit absolument pas negliger, car nous avons lieu de le croire [Plus] disposé dans [le fond] pour la paix que [Berczeni] [Occuluczani] ne peut pas trouver moyen d'aller trouver [Ragotcy] sans donner ombrage a [Berczeni] ce qu'il ne veut pas hazarder.

Notre collegue vous dira de bouche ce que nous aurons pu penetrer, des intrigues de [Sirmai] et de sa correspondance avec [Tiell] et s'il ne va pas a Vienne je vous l'ecriray en chiffre. Taches d'apprendre a Vienne si [Sirmai] n'y a deja envoyé a quelqu'un par son valet, la reponse de la Deputation Hongroise que nous vous envoyons aujourd'hui car il a fait partir un de ses domestiques d'icy avec le S^r d'Osten et il se pourroit qu'il a trouve Moyen de l'avoir de la Chancellerie du Comte Berczeni sous main, avant que nous l'avons eu nous mêmes si cela etoit nous trouverons bien moyen d'y faire mettre ordre pour l'avenir.

Je vous remercie de vos nouvelles sans vous en pouvoir donner en change, car il est fort difficile d'apprendre icy la moindre chose de leurs desseins, ny meme la verité de leurs operations. La nouvelle de l'imprisonnement de Pathul me paroît fort extraordinaire.

Que dites vous du message, que M^r des Alleures a prie M^r d'Osten de nous faire à l'oreille? Nos dames vous font leur compliments et je suis de Tout mon coeur.

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

Il y en a plusieurs qui croyent icy, que le Comte Bercezen, est allé encore, pour bombarder, et pour prendre s'il est possible Oedenburg.

Nous vous prions de ne pas arreter plus de 3 ou 4 jours ce courrier, a fin qu'avant le depart du Comte de Rechteren nous puissions scavoir encore quelque chose des dispositions que vous aurez trouvé a Vienne.

Je vous recommande les deux enclosures.

438.

Stepney Rechteren s Bruyninxnek. Szirmay már mult hó 29-ről irt levelében tudatta Tiellel, hogy a magyar bizottság válasza kész, de nem akarja azt megküldeni, ne hogy megelőzze a mediatorokat. Figyelmezteti őket, hogy Szirmay előbb nyer tudósításokat mint ők, s lehet, hogy nem lesz mindig oly szerény mint ez esetben. — Osten ezredes még nem jött meg Bécsbe, kit Rákóczi azért bocsátott oda, hogy Verville ellenében kicseréltessék, nem tudván, hogy ez már Salzer ezredessel kicseréltetett. Salzer azonban még mindig le van tartóztatva Ujvárott, s könnyen megeshetik, hogy Verville Pozsonyból visszakísértetik Bécsbe, ha a magyarok Salzer iránti ígéretüket meg nem tartják. Járjanak közbe ez ügyben a magyaroknál. — Ocskay és Csáky lövetik Sopront három nap óta. Eszterházi kis-mártoni szép lakását félti. — Az osztrák rendek 2—3000 embert akarnak Stahremberg vezérlete alatt a határ megvédésére kiállítani, de nem tudnak megegyezni a magok közt tartandó arányban. —

Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Count Rechteren and Mr Bruyninx.

Vienne, ce 5e Janvr 1706.

Messieurs,

Je receus le 3e apres dinée la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 30e du mois passé, et j'attends par Votre premiere Lettre la reponse que les Hongrois doivent avoir preparée a votre proposition de l'Armistice,

puisque le Baron Szirmai écrit au Sieur Thiel que la dite reponse étoit prête, mais qu'il ne vouloit pas l'envoyer le 29e (c'étoit alors que la lettre fut dattée) pour ne pas prevenir les Mediateurs dans la Connoissance qu'ils avoient à en donner à la Cour. Je vous dis ceci en passant pour vous avertir, Messieurs, qu'il Nous devance par la communication qu'on luy fait, et je ne sçais pas s'il voudroit etre toujours si moderé et modeste qu'il a paru d'etre dans cette occasion.

Le Sieur Osten n'est pas arrivé encore à Vienne; Par les lettres du Sieur Tiell au Conseil de Guerre, je vois que le dessein du Prince Rakoczi en lui donnant la permission pour 6 semaines sur Sa Parole a été pour obtenir l'echange de Verville contre lui ne sachant pas que le dit Verville devoit avoir etre echangé contre le Colonel Salzar, lequel est encore en arrêt à Neuhausell au lieu de etre livré à Comorrah selon que le Baron Szirmai et Occulucsani ont promis de bouche et par ecrit. Cette maniere d'agir du Coté des Hongrois n'est pas trop agreable, et il pourroit fort bien arriver que le dit Verville soit derechef conduit de Presburg a Vienne, si on n'observe pas bientot la Parole donnée à l'egard de Salzar, car on ne veut pas traiter d'une autre personne contre Verville apres avoir été d'accord pour Salzar; Outre que ce seroit une injustice a l'egard de ce pauvre homme, et contre l'usage de guerre, si on vouloit mettre en Liberté un Officier qui venoit d'etre fait prisonnier, au lieu de lui qui a enduré la prison plus d'un An. Le Vice President m'a prié de vous ecrire Messieurs, sur ce Sujet, dans l'esperance que vous voudriez bien employer Vos Offices en faveur de Salzar si vous trouvez qu'on fait encore difficulté de l'elarger selon l'accord fait.

Otzkai et Czaky attaquent Oedenburg dans les formes depuis 3 jours, et le Palatin Esterhasi apprehende fort pour son beau Chateau d'Eisenstadt. Les Etats d'Autriche tiennent des Conferences frequentes pour une levée de 2 à 3000 hommes pour couvrir un peu leur frontiere, dont le Feld Marechal Stahremberg doit avoir la direction: Mais ils ne peuvent pas tombe d'accord à l'egard de la proportion

que chacun doit fournir, et par la le projet est en danger de n'être pas exécuté.

Je suis etc.

G. Stepney.

439.

Stepney Rechteren grófnak. Nem sokára látni fogják a magyar bizottság válaszából, mit várhatni az alkudozásoktól. — Wels gróf tudósítása szerint a szerződés 4000 palota grófsági segéd-katona végett annyi, mint ha már meg volna kötve. — Azt hiszi, hogy a 400,000 tallérnyi kölcsön Angliát illető része már utban van, ha bár a hollandiak még bele nem egyeztek. —

Másolat, bizalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

To Comte Rechteren.

Vienne, ce 5 Janvr 1706.

Monsieur,

Je me tiens fort honoré par la Lettre patriculaire que vous avez bien voulu m'écrire le 30e du mois passé outre celle que vous avez signée le meme jour conjointement avec Monsieur Bruyninx; Ainsi je n'ai pas pu laisser partir le Sr Westreenen sans vous en temoigner par ces lignes ma parfaite reconnoissance. Je ne m'étonne nullement de ce que le tems vous dure dans la Saison ou nous sommes, et considerant le peu d'avance que nous faisons dans notre grande affaire; Nous verrons bien tot ou nous en sommes par la reponse que vous attendez de la part des Hongroises, et Je vous avoüe, Monsieur, que je desire ardemment l'honneur de vous embrasser icy ou à Tyrnau selon le Pli que la Negotiation va prendre.

Le pauvre Duc de Savoye a perdu Monmellian le 11^d de Decembre par Capitulation et il va perdre Nice aussi; Et pour le chagriner encore, le Prince Eugene quittera bientot l'Armée en Lombardie, le Sr Pozzo étant parti devant 2 jours pour lui porter la permission de S. M. I. qu'il a sollicité vivement depuis quelque tems.

Le Comte de Wels represente le Traitté pour 4000 Palatins, d'être quasi conclu, et nous les croyons déjà en marche. Les Prussiens (comme vous sçavez) doivent être en Baviere le 25e de ce mois; Mais les recrues pour les Troupes Imperiales ne repondront gueres au Projet, puisque les troubles en Baviere empecheront la levée de 600 qu'on attendoit de ce Pays la, et aussi les 2000 de Tyrol et ceux d'Autriche superieure.

Je crois que la remise est faite d'Angleterre pour notre quote part de $\frac{m}{400}$ ecus d'emprunt, mais je doute fort que l'etat n'y ait pas encore consenti, nonobstant la Resolution que vous m'avez communiqué lorsq j'étois avec vous à Tyrnau. M. de Bruyninx vous a montré sans doute ce que Mae Wyberg lui a écrit dernièrement sur l'affaire de Lubeck; il est fort à craindre que cette petite etincelle ne nous cause un grand embrasement. Si vous ou Monsieur de Bruyninx avez reçu des Instructions de l'etat sur cette matiere, ou autre qui soit commune avec nos affaires je vous supplie de m'en faire part puisq je vourais m'y conformer selon que Monsr de Bruyninx et moi sommes accoutumez de faire, à mesure que l'un ou l'autre de nous avons appris la Volonté de nos Souverains.

Je demande la permission d'assurer ici Madame la Comtesse de mes très humbles respects, de meme que Madame de Bruyninx et Monsieur, à qui je n'écris pas en particulier pour ce coup, n'ayant rien à lui mander outre ce que vous trouvez dans cette Lettre.

Je suis etc.

G. Stepney.

440.

Stepney Harley ministernek. Vette a hollandi követek levelét, s vele a magyar bizottság választát, mindkettőt be fogja nyújtani az udvarnál s meg fog tenni mindent, hogy a kívánt nyilatkozat megtétessék, de ha sem neki sem pedig Rechteren grófnak nem sikerülne ezt kieszközölni, attól tart, hogy a dunántuli kerület s Austria némely részei több szenvedésnek lesznek kitéve, mint eddig voltak. Az egész császári sereg Erdélyben fog valószínűleg telelni s

a felkelők folytonos ellenségeskedéseket követnek el, s nagyobb számban lépnek fel mint valaha. Közelebbről ostromolták Sopront, mely a legvagyonosabb város az országban, ha beveszik, a veszteség nagy lesz. A parancsnok jó katona, de az őrség csak 300 főül áll s az erődtések gyengék. — Osten dán ezredes Bécsbe érkezett Vervillel való kicseréltetését szorgalmazni, de ez már kicseréltetett Salzer ezredessel. — Rákóczi Munkácsra ment, onnan valószínűleg Topolcsánba fog menni. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 6th Jany 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

This evening I received by a Courier letters of the 4th instant from the Dutch ministers, whereof I send you a Lit. A. Transcript here enclosed, as also of the answer which has Lit. B. been given by the Deputies of the confederacy to their last memorial; Wherein you will perceive the Malcontents explain their meaning much more clearly than they did in their last paper, Yet still insist upon a solemn declaration from the Emperor, in the express terms which you see underlined, and seem little disposed to make any further advance towards a Peace till that preliminary be adjusted; Nor do they think it seasonable to answer to the conditions we offered towards an armistice, alledging the state of affaires is quite altered after the attempt made by the Imperial Army in Transylvania, and that another project ought to be proposed by the Court more suited to our present circumstances.

I have prepared copies of both these papers to be laid before the Emperor and his ministers, and will do my best endeavours towards bringing them to the declaration proposed, whereby Count Rechteren may be spared the trouble of taking the journey hither merely on that errand: But if neither of us should succeed, I fear all this side of the Danube, and some parts of Austria, may be exposed to greater calamities than any they have yet felt, considering the whole Imperial Army is likely to continue great part of the winter in Transylvania, while

this neighbourhood suffers the greatest distress, by reason of the frequent Hostilities committed by the Malcontents who appear in greater numbers than ever. They have besieged in form the city of Oedenburgh, the Magistrates and Burghers whereof are in the most flourishing condition of any in Hungary, and the inhabitants of the country round about have secured there their best effects; so that the loss will be very considerable if the Malcontents should make themselves masters of that important place. Count Bercseni is presumed to be in person before it, having left Tyrnau on the 2^d instant. Baron de Wentersheim the commandant is a brave and experienced officer, who served formerly in Catalonia under the Prince of Darmstadt, and lately in Landau under Count Frize, of whose Regiment he is Lieut^t Colonel; but the Garrison consits only of 300 men, and the Works are of no great defence.

Colonel Osten of the Danes has had the misfortune to be made prisoner by a Party of Hungarians within 300 paces of his Garrison in Transilvania and Prince Rakoczi has been so civil to allow him to come hither (where he arrived this evening) with leave for a month or six weeks to solicit his exchange for Verville, not knowing that French Colonel was already released for one Salzer, as I formerly mentioned.

Count Osten was taken as he was hunting on the 7th past, and left Prince Rákóczi at Etzed on the 16th from whence he intended to remove towards Munkatz to see how the new fortifications there advance, and afterwards it was thought he would draw nearer and take his quarters at Topoltzan, a castle belonging to his Aunt the Countess Erdödi, not above a days journey from Tyrnau.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

441.

Bruyninx Stepneynek. Rákóczi Munkácson van, és e hó 25-re újra országgyűlést hirdetett Miskolczra, hogy ott megalapítsák a békealkudozásokra adandó utasítás, meghatalmazás s más ezt s a fegyverszünetet illető körülmények. — Ők magokra maradnak Nagyszombatban, ha a bizottság minden tagjai Miskolczra mennek. Szirmay s Bercsényi sürgették őket, hogy szintén oda menjenek, de írta ezt csak szükség esetében tenné, mert már meguntta orránál fogva vezetetni. — Gerhardi még mindig nem jött vissza, ők Stepney választát várják e hó 4-ről szóló levelükre. Rechteren utlevele egy-két nap alatt megérkezik. — Ha fegyverszünetet kötni nem lehet, igyekezzék az ellenségeskedés felfüggesztését kieszközölni, ez tán ugyanazon hatással leend. — Végre az isten nevében kéri, hogy mentse ki őt ezen kellemetlen helyzetéből. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 6 Janvr 1706.

Mon très Cher Amy.

Je recommande celle cy aux soins de Monsr Tiell pour vous la faire tenir a Vienne le mieux qu'il pourra.

Le Pr Rakoczi est Monkatza et il a convoqué une seconde congregation des Etats a Miskotz pour le 25me de ce mois, a fin d'y arreter (a ce que le Genl Sennyey me dit, qui a reçu hier des lettres du Prince) les Pleinpouvoirs et les instructions des Deputez pour le Traitte de Paix, comme aussy pour y parler de l'armistice du temps, du lieu et autres circonstances pour la seureté et la commodité des Traitez, tellement que nous courrons risque de rester icy seuls pendant quelque temps, si tous les Deputez et Senateurs qui sont icy, s'y vont rendre aussy, comme quelques uns s'y preparent déjà; Szirmay y va de même dans peu de jours, et luy, comme d'autres et même le Comte Berezeni nous pressent fort de nous y rendre aussy, comme si toute la paix en dependoit, Mais je vous assure, que ce ne sera que la derniere necessité, qui m'y fera aller, car je suis las d'etre mené par la moutarde.

Le Conseill^r Gerhardi n'est pas encore reveueu il voyagea a son aise, et je crois qu'ils ont presque deja tout par lettres ce qu'ils attendent avec luy. Nous attendons votre reponse a notre derniere du 4me et nous esperons que le passeport pour le Co. de Rechteren sera icy demain ou au plustard apres demain.

Si un armistice est trop difficile comme je crois absolument, voyez si vous ne pouvez pas disposer la cour a une cessation d'hostilitez qui aura peut etre le meme effect, nous y travaillerons alors icy aussy.

Au nom de Dieu mon cher amy delivrez moy une fois de cette Galere, et je seray avec plus d'Obligation que jamais.

Monsieur

Votre très humble et très obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. Je vous recommande le enclose pour le Coll. d'Osten.

442.

Rechteren s Bruyninx hollandi követek Stepneynek. Rechteren megkapta az utlevelet Bercsényitől, ki kéreti, hogy visszatérte előtt ne menjen el Bécsbe, addig remélik Stepney válaszát e hó 4-ki levelökre megkaphatni. — Gerhardi vissza jött, de az országgyűlés összehívásánál egyebet nem hozott, a hol a békekötésre vonatkozó eljárás fog elhatároztatni. — Ők azt hiszik, hogy nagyon elősegítené a békét, ha addig a császár reá bírható volna a magyarok által kívánt nyilatkozatot megtenni. — Nekik most minden reményük ezen gyűlésben van, sokan már világosan kezdenek látni a magyarok közül. Ha ezen gyűlés eredménye nem lenne kedvező a békére akkor felhagyhatnak mindennel, ámbár ehhez is még vagy két havi idő fogna szükségeltetni. — Nagyon sürgetik őket, hogy menjenek Miskolczra, de több okuk van ezt nem tenni, nem tudnának semmit sem mondani a gyűlésnek csak a mit ezen gyűlésnek czimzett mellékelt levelükben írnak. Kéri Stepneyt, hogy ezen levelet aláírásával is ellátva mielőbb vissza küldje. Remélik, hogy ez ellen az udvarnak nem lesz semmi kifogása, a kalocsai érsek

ugy mint Visa s Okolicsányi igen helyesnek találják ezt. — Szirmay Okolicsányival előre akar elmenni. Nem találják, hogy titkos levelezései egyébre terjednének, mint hogy tán néha náluknál előbb ad az udvarnak értesítést, a mi ha úgy van, Stepneynak kell megtudni, ők majd csinálnak rendet ez iránt. Különben Szirmay most jól viseli magát s befolyással bír a magyarokra, Bercsényire pedig haragszik, ő haszonvehető ember, ha kellő határok közt marad, Okolicsányival is jó egyetértésben van most. — Nekik csak most jött tudomásukra, hogy Verville kicserélendő Salzerrel, ez utóbbi Nagyszombatban van, s most abban történt megállapodás, hogy Verville a mediatorok kezébe adassék s csak akkor nyerve vissza a szabadságát ha Salzer s a komáromi parancsnok ennek Komáromba érkezését fogják bizonyítani. — Attól tartanak, hogy Soprony már bevétetett s sokat szenvedett. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 8 Janvr 1706.

Monsieur,

Nous esperons que vous aurez bien reçu nos depeches du 4me de ce mois, avec la derniere reponse de la deputation Hongroise: Le Comte de Rechtern a reçu depuis le passeport du Comte Berczeni, mais il la fait prier en même temps de ne pas partir pour Vienne avant son retour a Tyrnau, lequel on nous fait esperer vers le 10 ou 11me de ce mois, en quoy le Comte de Rechtern a bien voulu luy complaire, de sorte que nous esperons d'avoir entre cy et ce temps la votre reponse sur nos susdites depeches du 4me.

Le Sr Gerhardi est revenu icy hier au matin, mais il n'a rien apporté que la convocation des Etats confoederez ou de leurs Deputez a Miskotsch vers le 25me de ce mois, ou l'on reglera tout ce qui sera necessaire pour entrer dans les Traitez formels de paix, et nous jugeons que cette affaire, et les bonnes resolutions de cette assemblée, seroient fort facilitez si la cour pouvoit se resoudre a accorder aux Hongrois la declaration preliminaire dans les mêmes termes qu'ils l'ont demande. Notre unique esperence consiste presentement dans le resultat de cette congregation, puis que

nous nous apperçevons que plusieurs commencent déjà d'ouvrir les yeux; Mais si par malheur ce resultat ne fut pas bon pour la paix, nous croyons que nous n'aurons qu'à jeter le manche apres la coignée, et a nous retirer d'icy; Il est vray qu'il faudra peut être une couple de mois de temps avant que tout cela se debrouille, mais il faut souffrir patiemment ce que nous ne pouvons empecher, et nous ne pouvons pas bien juger encore de ce que nous ferons en attendant jusques a ce que le Comte Berczeni soit revenu et que nous luy ayons parler (L'on nous presse fort de nous rendre aussy a Miskolsch, mais pour plusieurs bonnes raisons nous ne le pouvons juger ny a propos ny necessaire, ne pouvant rien dire au monde a cette congregation, que ce que nous avons compris dans nôtre lettre cy jointe a la dite assemblée, laquelle nous vous prions de nous renvoyer au plustost signée par vous, car si elle vient encore a temps, nous l'envoyerons signée de nous tous,) mais si par hazard nous ne pouvions pas l'avoir avant le depart des Deputez, nous ne pourrions pas nous dispenser de la donner a la deputation d'icy signée par nous seuls, pour etre rendue par elle a la congregation de Miskolsch, et tout ce que nous pourrions faire, ce seroit de l'envoyer apres par quelque autre occasion souscrite de nous tous, pour la faire rendre, en cas qu'elle ne fut pas jugée suffisante signee par nous seuls. Si cependant vous obtenez une resolution favorable de la cour au sujet de la declaration preliminaire que les Hongrois demandent vous pouvez l'y ajouter, mais si non vous n'avez qu'a nous la renvoyer telle qu'elle est, souscrite de votre nom. Nous en donnerons une copie en meme temps a La deputation, comme aussy au Sr Szirmay, Visa et Okuliczani a fin qu'elle ne puisse pas être supprimee; Monsr l'Archeveque [qui n'est pas encore resolu s'il veut aussy ce rendre a Miskolsch ou non] et ses deputez comme aussy le Sr Szirmay ont fort approuvé cette lettre, et nous croyons l'avoir couché avec assez de circonspection, pour oser nous flatter, que la cour ne trouvera pas la moindre chose a y redire.

Le Sr Szirmay a encore la goute aux oreilles, a la machoire et au col, cependant il presse fort son depart

avec le Sr Oklikzani, pour vacquer auparavant pendant quelques jours encore a leurs economies. Nous ne pouvons pas trouver que ses correspondences secretes soyent de quelque consequence pour nous, a moins qu'il ne preoccupat quelque soit les avis que la cour devoit attendre en premier lieu de nous, ce que nous esperons d'apprendre plus positivement de vous, et en ce cas la nous trouverons moyen d'y mettre ordre; Il paroît au reste a cette heure fort bien intentionné et zelé; fort malcontent de Bercseni et il parle fort resolutement a ces gens icy, parmi lesquels il a du credit, tellement que nous croyons on pourra continuer a se servir utilement de luy pourvu qu'il demeure dans ses bornes, comme nous esperons; Il est aussy fort bien presentement avec Okoliczani, mais 119 est un animal, et ne sera jamais autre.

Nous n'avons seu que par ce que le Sr Tiel a mandé depuis peu, qu'on estoit convenu que le Coll^e Saltzer seroit envoyé a Commorre, des que le Sr de Verville seroit arrivé a Presbourg, Cependant le Comte Berczeni a deja fait venir icy le Coll^e Saltzer qui nous est venu voir au jour d'huy, et presentement il n'y aura pas d'autre moyen pour leur échange, que Verville, et que nous prenions une obligation par escrit au Comte Berczeni, que le dit Verville ne sera pas tenu pour libre ou échangé, jusques a ce que nous soyons assuré par des lettres du Coll^e Saltzer même, et du Sr de Lanzenfeld Commandant de Commorre, qui il y est arrivé en toute seureté et en bon Etat, et que par consequent le Sr de Verville restera si longtemps dans le pouvoir et a la disposition des Mediateurs. Il vous prie de disposer a cela la cour, et de nous en envoyer la resolution positive, avec l'ordre au Conseil de Guerre, pour l'exécution a Presbourg. Il n'y a que ce moyen pour sortir d'affaire; et je crains que sans cela ce brave officier, comme aussy le Sr de Verville resteront encore longtemps prisonniers. Il faudra après cela que le S^r d'Osten [lequel je presuppose presentement deja arrive aupres de vous] songe a quelque autre expedient pour son échange.

Nous craignons fort qu' Oedenburg ne soit deja pris, et que cette pauvre ville n'ait été fort mal traitée; Peut

être que tout cela auroit été prevenu, si l'on avoit proposé du commencement des conditions plus moderez pour l'armistice.

Le Sr Westreenen est arrivé icy hier au soir, et celle cy sert de reponse a votre lettre du 5me de ce mois demeurant tres parfaitement.

Monsieur

Votre très humble et très obeissans serviteurs

Comte de Rechteren.

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. Notez qu'il ne faut pas qu'on nous envoie Mr de Verville icy, avant que nous ayons donné avis au Sr Tiel que nous avons l'acte obligatoire du Comte Bercezen en main.

443.

Rechteren gróf Stepneynek. Ugy van értesülve, hogy Hollandban beleegyeztek a császárnak adandó kölcsönbe. — A lübeki dologról semmi egyebet nem tud, mint a mit már Bécsben közlött Marlborough herczeggel s Sunderland gróffal. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 8 de Janv^r 1706.

Monsieur.

Comme l'honneur de votre amitie me sera toujours cher vous pouvez croire que votre commerce me doit être toujours agreable, cependant ne croyez pas Monsieur que je sois assez indiscret pour pretendre de me l'attirer cy a Tyrnau d'autant que la partie ne seroit pas egale et que la sterilité des nouvelles de ce lieu m'obligeroit fort souvent a ne vous pouvoir entretenir que des bagatelle tout ce qu'il concerne notre negotiation étant compris d'ordinaire dans la lettre que Mr Bruyninx et moy nous donnons l'honneur a vous écrire conjointement.

L'on me mande encore par le dernier ordinaire qu'on avoit consenty en Hollande à l'emprunt demandé par

S. M. I., mais qu'il ne s'agissoit que sa dite M. I. put donner un fonds, ou luy pot regne pour y pouvoir negotier la quote part de l'Etat, et qu'on alloit tenir une conference sur cet article avec le Comte Goesse.

A l'egard de l'affaire de Lubeck nous n'avons receu des autres ordres que ceux que nous vous avons communiquer a Vienne comme aussi au Duc de Marlborough et My lord Sunderland consistant en ce que nous devons pousser la Cour de Vienne afin de voir loir travailler efficacement que les deux Parties s'obstinsent des Voyés de fait en que l'affaire put demeurer dans son entier pour pouvoir etre tant mieux vidée à l'amiable ce que j'ay communiqué a la Cour, et au Duc de Marlborough et My Lord Sunderland, mais comme ces deux Seign^s temoignerent qu'on ne en dut donner aucune esperance au Roy de Dannemarck mais au contraire le mettre tout plat dans le tort, j'ay laissé cette affaire sans y faire une ulterieure pour suite vous pouvant asseurer d'ailleurs Monsieur qu'il me sera toujours un honneur et satisfaction tres particuliere quand vous voudrez bien vous charger a appuyer notre commun interes comme etant sans reserve.

Monsieur

Votre très humbles et très obeisant serviteur.

Comte de Rechteren.

Ma femme vous fait ses compliments.

444.

Bruyninx Stepneynek. Ezen levél inkább a levelezőket külön érdeklő magán tárgyakkal, mint közügyekkel foglalkozik. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, ce 8 Janv^r 1706.

Monsieur,

Monsieur le Comte de Rechteren et moy, vous avons ecrit amplement aujourd'hui, en reponse a la lettre de hier

que le Sr Westrenen nous a apporté de votre part. J'ay receu une lettre d'un certain officier a Geneve, laquelle je vous envoie en original cy apres et avec le couvert, a cause que par votre nom qui se trouve a coté de la signature, il semble qu'elle a été destinee pour vous quoy que par toutes les autres circonstances je dois presumer qu'elle m'a été bien adressée: J'y joins aussi sous cachet volant la reponse que je luy fais, a fin qu'apres l'avoir lue vous puissiez la cachetter avec un peu de cire et la luy envoyer; Et vous ferez du contenu de sa lettre, a la cour Imp^{le} l'usage que vous jugerez necessaire. Je vous suis obligé de la reponse que vous me marquez dans votre billet du 2me de Janv^r d'avoir reçu de Monsr le Comte de Sunderland sur mon sujet, je vous prie de luy faire toujours mes complimens, et quand vous en apprendrez d'avantage j'espere que vous voudrez bien me le marquer sur un petit morceau de papier apart, au pres des lettres particulieres que vous m'écrirez.

Je m'imagine que le Prince hereditaire de Hessen Cassell sera aussy aise de la mort de sa Femme, que le Roy de Prusse en sera affligé.

Je vous ay écrit avanthier le 6me de ce mois une lettre particuliere, que j'ay recommandé au Sr Tiell, comme je fais aussi de nos lettres, d'aujourd'huy; J'espere qu'elle vous seront bien rendues, car ce seroit impossible d'envoyer toujours des expres. Je suis de coeur et d'Ame

Monsieur

Votre très humble et très obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

Harley minister Stepneynek. Küld egy új meghatalmazást a hollandiak mintája szerint, úgy mint azt a magyarok kívánták; Ohajtja, hogy belássák, miszerint a mediatorok a legjobb barátjaik, kikkel bírnak. — Másolat.

Public Record Office Germany 182.

To Stepney.

Whitehall Dec. 28 1705/6.
Jan. 8

Sir,

(Kivonat.)

I send you the full Powers under the Great Seal according to the Model of the Dutch*), so that mote is removed out of the Hungarians eye; I wish they may see before it is to late that the Mediators are the best friends they have in the world.

I am etc.

R. Harley.

Melléklet a 445-ik számhoz.

Anna angol királyné meghatalmazó levele, melyben Stepney a császár s a magyarok közti béke létrehozására működni felhatalmaztatik. — Másolat.

State Paper Office Germany.

Roy. Lett. Bock.

Full Powers

to Mr Stepney to mediate a Peace in Hungary.

Anna R.

Anna Dei gratia Magnae Britanniae, Franciae et Hiberniae Regina, Fidei Defensor, etc. Omnibus et singulis, quorum interest aut quomodolibet interesse poterit, Salutem. Cum propter amicitiam quam cum Caesarea Majestate Sua sinceram et constantem colimus, et propter studiosissimum Nostrum erga Regnum Hungariae Ejusq incolas affectum, necnon propter perpetuum Nostrum Pacis et Transquillitatis amorem, no sine gravi quodam dolore intelleximus motus

*) Lásd a mellékletet.

et exacerbationes, quibus Regnum Hungariae fortissimum et celebre illud Nominis Christiani propugnaculum ab aliquo retro tempore agitatum fuit, indeq. bellum exortum esse, unde res ibidem multum turbatae et afflictal majores etiam calamitates adducturae videntur, si non quanto cyus periculosissimi illi motus aequa ac justa ratione sedentur, Cumq. Caesarea Sua Majestas justis et aequis Inclytae Hungariae Gentis desiderijs satisfacere, gravamina tollere, rerumq. Regni administrationem in bonum Ordinem secundum jura Regni redigere se paratam ostendat: Itaq. pro singulari Nostra Amicitia erga Caesaream suam Majestatem, et pro affectu Nostro propensissimo, quo regni Hungariae et Incolarum ejus quietem et felicitatem prosequimur, Officij Nostri esse duximus pacificâ mente Operam, Mediationem, et Studium Nostrum tam Caesareae Suae Majestati, quam commotis Hungariae Statibus, Ordinibus, et Regnicolis, ijsq. qui primarium inter illos locum obtinent, offerre ad componenda Dissidia, ac impetrandam a Caesarea Majestate aequam et legibus convenientem satisfactionem in ijs, quibus contra leges gravati esse deprehendantur, ut sic benedicente Numine Divino, Mediantibus Officijs Nostris firma Pax, stabilisq. Quies et Felicitas Regno Hungariae reddi queat.

Hoc autem cum fieri non possit nisi aliquem constituamus qui praesens partes Nostras hac in Causâ suscipiat, propterea confisae Fidei, et Industriae Ablegati Nostri Extraordinarij et Plenipotentiary Nobilis, Fidelis, et Nobis Dilecti, Georgy Stepney Armigeri, Nostri in Collegio Commercy, et Indiarum Consiliarij, Eidem dedimus mandata Nostra et Potestatem omnimodam Mediatrix Officia Nostra tam apud Caesaream suam Majestatem, quam apud commotos Hungaros interponendi ad componenda aequa ac justa ratione preaesentes in eodem Regno turbas, et omnem operam adhibendi ad restituendam pristinam Tranquillitatem et Concordiam, Itaq. rogamus Caesaream Suam Majestatem ne Officia Nostra hac in causâ admittere dedignetur petimus etiam à Regni Hungariae Proceribus, Statibus Ordinibus, alijsq. omnibus ad quos haec res spectat, ut Mediatriciae Interpositioni Nostrae Pacificisq. Consilijs unice Regni bonum spectantibus aurem proebean et fidem habeant dicto Nostro Ablegato et

Plenipotentiaro Domino Georgio Stepney in omnibus, quae Nostro Nomine hac in causa dicturus vel acturus est, Spondentes et bona fide promittentes Nos non solum rata, grata, et accepta habituras omnia, quae Ante nominatus Ablegatus Noster et Plenipotentarius vigore praesentium peregerit et concluderit, sed etiam omni allaboraturas conatu ut peracta et conclusa, tam per Suam Majestatem Caesaream et Regiam, Ejus-demq Successores Regni Hungariae, quam per ante fati Regni Hungariae Status et Ordines et pariter eorum Successores in omne aevum firma ac inviolata permaneant. In quorum fidem literas hasce Manu Nostra Regia signatas Magno Nostro Angliae Sigillo munire curavimus, Quae Dabantur in Palatio Nostro Dur Jacobi vicesimo septimo die Mensis Decembris, Anno domini Millesimo septingentesimo quinto, Regniq. Nostri quarto.

A. R.

446.

Stepney Harley miniszternek. Sokszori sürgetései daczára az udvar még sem határozott semmit a magyarok által kívánt nyilatkozatot illetőleg. Most Tiell és Schlick megérkezésük- s véleményüket kívánják bevárni, mielőtt határoznának. Így még 5—6 nap eltelik, mielőtt választ nyerhetne. — Sopron sorsáról semmi biztos hír. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany N° 191.

Vienná, 9th Jany 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

By the two papers which I sent you last post from the Dutch Ministers, you will have perceived that our treaty sticks at a Declaration expected from His Imperial Majesty, of which I have frequently reminded these ministers, but have not yet been able to bring them to any resolution; and to excuse their delay at present, they pretend the assistance of Referendaire Teill is wanting, who ever since our late journey to Tirnau has continued at Presburgh, and must be sent for hither before any further step can be

made: Besides, Count Schlick is likewise expected here in 2 or 3 days, and his opinion also is judged necessary before any measures are taken relating to Hungary. After this rate it may be 5 or 6 days still before we obtain an answer, and in the mean time 'tis possible, Count Rechterns patience being worn out, He may return hither to join with me in solliciting a matter which one would think required no great deliberation, considering to what streights this court is reduced, and which are likely to grow greater every day.

We have no certain news from Oedenburg; some people report the place is still in danger, and others that the Malcontents are withdrawn, after having been repulsed in 3 attempts they made to scale the walls in the night.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

447.

Stepney Rechteren s Bruyninx hollandi követeknek. Az általuk e hó 4-én küldött iratokat közölte a ministerekkel és a lehetőségig sürgeti őket a magyarok által kívánt nyilatkozat készítésére. A ministerek ez napon fognak felette tanácskozni. A halasztás egyik oka Salms herczeg betegsége, ki két hét óta fekszik. — Szirmay nem közölte a magyarok válaszát az udvarral előbb mint a mediatorok, de bevallja, hogy az vele előbb közöltetett, ezt nézete szerint be kell szüntetni. Szirmay legénye leveleket hozott, melyek szerint gyűlés tartatnék Miskolczon, de miután az ő két nappal későbbi keltű levelük nem tesz erről említést, nem sok hitelt ad e hírnek. — Illésházy Morvába vonult, nejét várandó, de ez nem bocsáttatik el. — Bercsényi eddig valószínűleg visszajött Sopron alól, hol háromszori támadását hír szerint visszaverték. — Sinzendorfftól értesült, hogy Tiell véleménye kíváztatik a magyar ügyekben. Schlick, ki naponként váratik Bécsben, valószínűleg szintén ki fog hallgattatni, mielőtt választ nyerhetnének a kívánt nyilatkozatra nézve. Ezen halasztás egészen ezen udvar szokásai szerint van. Reájuk bizza

elhatározni, nem lesz-e jobb ha Rechteren febrándúl Bécsbe a választ sürgetni, mely most kiindulási pontjuk. — Az angol királyné megküldötte az adott kölcsön első részét 100.000 tallért, a hollandiak ugyan annyit adnak, a királyné más 100.000 tallért is fog küldeni, minthogy ő adja a kölcsön két harmadát. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Count Rechteren & Mr Bruyninx.

à Vienne ce 9 de Janvier 1706.

Messieurs.

Le 6e du Courant le Col. Osten m'apporta la lettre particuliere de M. de Bruyninx du 2^d et le meme soir je regeus par Votre Courier Hongrois Votre Pacquet du 4e avec la reponse des Deputez Confederez laquelle j'ai communiqué d'abord au Comte de Sinzendorff et Wratislau avec un extrait de Votre Lettre, et je presse autant qu'il m'est possible pour avoir une Declaration de la Cour telle que les Hongrois souhaitent: Ces écrits ont été donnez en premier lieu à S. M. I. et ensuite au Baron Seilern selon les formalitez ordinaires, et on m'assure que les Ministres tiendront une Conference ce soir pour deliberer sur ce qu'on doit faire, comme si la resolution n'etoit pas aussi facile à prendre dans une heure que dans un An. Pourveu qu'Elle soit bonne à la fin, il faut avoir Patience pour le reste, quoyque je vous plains de tout mon coeur pour chaque journée que vous etez obligez de languir dans une incertitude si peu agreable.

Ce delai est causé en partie par la Maladie du Prince de Salms qui depuis quinze jours a gardé Sa Chambre et presque toujours le lit aussi, pour la Goutte et autres maux qui l'accablent.

En justice je dois vous assurer que 120*) n'a pas envoyé par son Valet la Reponse des Hongrois, pour ne pas devancer les Mediateurs en cela, mais il avouë qu'on lui l'avoit communiquée, selon ce que je vous ai mandé

*) Szirmay.

dans ma precedente, et peut etre sa retenue n'auroit pas ete si grande, en cas que la dite reponse eut été couchée dans des termes plus agreables pour la Cour; Ainsi je suis d'avis que vous devriez a tout hazard empecher ces Communications irregulieres, pour n'être pas a la discretion d'une personne comme lui, non obstant que dans ce dernier pas il se soit conduit sans reproche.

Son Valet m'a dit que l'unique Sujet de Sa Mission presente a été pour tenir Compagnie au Col: Osten pour sa plus grand Sureté. Il a apporté des Lettres à l'Eveque d'Osnabrug, et au Comte de Wratislau de la teneur semblable à celle que vous trouvez cy jointe, ou il parle d'une Assemblée des Confederez qu'on va tenir a Miskotz, ou il est resolu d'aller en personne, et dit que Monsieur Bruyninx etoit intentionné de s'y rendre aussi pendant que Mr le Comte de Rechteren resteroit avec le Comte Berczeni a Tirnau.

Comme vos Lettres, Messieurs, de deux Jours plus fraiches que celle du Baron Sirmay, ne parlent pas de cette Assemblée ni des Mesures, que vous avez resolu de prendre en tel cas, je n'ajoute pas beaucoup de foy à ces Nouvelles.

Le Col. Osten vous expliquera lui meme ce qui est de son affaire; Le bon C. Illeshasi s'est retiré depuis les fêtes en Moravie dans l'esperance que sa femme le devoit venir joindre de ce Coté là, dont il n'en sera rien.

Le Comte Berczeni sera de retour à present, sans avoir reussi dans son dessein contre Oedenburg, ou on a voulu escalader pendant la Nuit entre le 5 et 6, mais on dit qu'ils ont été repoussez par 3 fois avec la Perte de 500 hommes, et ensuite ont jugé à propos de quitter l'enterprise; Mais je ne vous donne pas cette Nouvelle pour Evangile.

Le Comte de Sinzendorff vient de me dire que la Presence du Referendaire Tiell pourroit être necessaire icy pour eclaircir la matiere avant que S. M. I. pourroit faire la Declaration que les Hongrois souhaitent, ainsi on va donner ordre incessamment au dit Sieur Tiell de se rendre icy de Presbourg; Et comme on attend le Comte Schlick a Vienne de jour à autre, je prevois qu'on voudroit aussi

avoir ses sentimens aussi, puis qu'il est réputé pour etre l'Oracle des Affaires de Hongrie. Par ces circonstances et par le Genie ordinaire de cette Cour, qui n'est guerre accoutumée de pêcher par trop de Precipitation je vous laisse a juger, Messieurs, pour combien de Jours ou pourroit trainer la reponse que vous attendez, et si le Comte de Rechteren ne feroit pas mieux de faire une Course ici, pour presser la Declaration laquelle est notre point de veuë a present.

Une pauvre femme dont le mari a été pris il y un an lorsque nous etions a Schemnitz vous supplie Messieurs, par la Requête cy jointe de procurer son elargissement si cela est possible, et je ferois tort a Votre Charité si je vous disois d'avantage sur ce Sujet.

Un Courier est venu ce soir du Duc de Marlborough. Nos premiers $\frac{m}{100}$ Ry de l'Emprunt sont de remis par lettres d'echange directement a Venise. L'Etat a consenti d'en preter autant; Ensuite de quoi nous feront aussi la seconde remise pour $\frac{m}{100}$ autres Ry; C'est à dire la Reine donne deux tiers de 300^m Ry, et L'Etat un tiers.

J'ai préparé cette lettre pour la Poste ou pour le Valet du Baron Szirmai, pour être depeché selon que l'un ou l'autre va partir le Premier.

448.

Stepney a hollandi követeknek. — Leveleit saját futárak által küldi, mert Szirmai inasa még néhány napig Bécsben marad.
— *Másolat.*

State Paper Office Germany 189.

To Count Rechteren & Mr Bruyninx.

à Vienne, ce 10 de Janvier 1706.

Messieurs,

J'ai été dans l'intention de faire partir vos paquets par le Valet du Baron Szirmai, mais il vient de me dire qu'il a entendu du Comte de Wratislau que 3 ou 4 Jours pourroient s'écouler avant qu'il soit expedie; Ce qui m'a

fait resoudre de vous renvoyer votre Courier Kreutzer avec vos Lettres, et en cas que la Cour prend quelque resolution a l'egard de la Declaration à faire de la part de l'Empereur avant le depart de l'officier du B. Szirmai, je vous la ferai tenir par lui, ou par un de mes propres Dômestiques: En attendant je suis de tout mon coeur

Messieurs etc.

G. Stepney.

449.

Stepney Harley miniszternek. A magyarok által kívánt választ még meg nem kapta, Schlicket és Tielt várják, mielőtt válaszolnának. — Bruyninx e hó 6-ki levele szerint türelmetlenül várja a választ. Szerinte Rákóczi országgyűlést hirdetett e hó 25-re Miskolczra. Bercsényi s mások Nagyszombatból oda mennek. A hollandi követeket is sürgetik az oda menetelre. De ők be akarják várni Gerhardy visszaérkezését, mielőtt határoznának mit tevéők legyenek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 11th Jany 1706.

Right Honble.

(Kivonat.)

I have not yet obtained from the court the Declaration which the Hungarians require, nor do I hear that these ministers have entered into debate whether the Emperor ought to explain himself in that manner or not, their deliberations on that subject being suspended till the arrival of Count Schlick and Referendaire Tiell as I mentioned in my last. Yesterday I had letters from Mr Bruyninx of the 6th instant, wherein he seems impatient till that resolution be given, and some progress made in our negotiation: He tells me, Prince Ragoczi has summoned the Chiefs of the confederacy to another meeting at Miskotz between Setzchin and Tockai, to be held the 25th instant, where new measures are to be taken suited to their present circumstances; He adds, That Count Berczeni and several of the other deputies, were disposed to leave Tyrnau, and repair thither, and

that they endeavoured to persuade Count Rechteren and him to do the Same, who could not come to any resolution till by Gerhardi's return they might judge what appearance there was of coming to a Treaty.

The city of Oedenburg held out, on the 9th but the siege was not raised, & We are still uncertain what may be the event thereof.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

450.

Illésházy István gróf Stepneynek. Kéri, hogy a hollandi követekkel együtt nejének, családjának kiszabadítását, s szükséges butorainak Trencsénből való elhozhatását kieszközölje Rákóczi s Bercsényitől. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

From Count Illeshasi to Mr Stepney.

Excell^{me} ac Ill^{me} Domine

Domine mihi Colend^{me}.

Foelicissimum Novi hujusce Anni Auspitiū, cum quam plurimorum subsequentium prosperimo Recursu, eidem Dñationi V^{rae} cordialiter apprecor, Penes Excell^{mam} & Ill^{mam} Dnationem V^{ram} peramanter iterato rogo, quatenus cum suis Collegis Dominis videlicet Ablegatis Hollandicis apud Comitem Bercheny, sive Principem Rakoczy, ulterius etiam sese gratiose interponere non dedignetur, ut desideratum illum Salvum Conductum, pro avehenda Trenchimiō in Moraviam Couthorali mea, Prolibus, ac Familia utriusq. sexus necessaria, Rebus item nostris mobilibus, citius obtinere possim; nullus dubitans, quod dictus Princeps Rakoczy, & Comes Bercheny, ejusmodi gratiosam Excell^{mam} & Ill^{mam} Dñationum V^{rarum} Interpositionem, in condignum sint Sumpturi respectum & considerationem; Qualem ergo me

earund. Dñationum Vrarum demonstrandum singularem affectum, et Gratiam, reservire non intermittam.

Interim an sit spes proxime secuturi cum Malecontentis Hungaris Armistity? consequenter subsecuturi Pacis Tractatus? Ubi Excellmæ & Illmæ Dñationi vrae mihi significare placeret, pro gratia mihi reputarem: Reverã, si æquis, ac honestis Conditionibus Pax iniri possit, extune, praegnantibus, iisque plurimis ex rationibus non esse detrectandam, imo accelerandam, uti semper constanter fidelis, Augustissimi nostri subditus, humillime adhuc suadere ausim. His me ulterioribus Gratys, ac favoribus Excellmæ ac Illmæ Dnationis Vrae commendans, gratiosumq. ejusdem responsum ex pectans. Permaneo.

Excellmæ & Illmæ

Dñationis Vrae.

Servitor obligatm̃us

Comes Nicolaus Illésházy.

Ex Arce Ursetim die 10 Jan^r 1705.

451.

Okolicsányi Pál Stepneynek. Új évre szerencsét kíván. — Meggyőződése, hogy őszinteség mellett a béke létrehozható. — A fő nehézség az erdélyi fejedelemség kérdése. Ezt Rákóczi nem magán, hanem közügynek kívánja tekintetni. — Szakolcza polgárai semlegesek kívánnán maradni a háborúban, szabad vallásgyakorlatot kérnek magoknak a császáriak részéről biztosíthatni. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 185.

Excellentissime Domine

Domine gratiosissime.

In hujus ineuntis novi Anni Auspices, dum Excellentiam vram, hoc meo Salutatorio scripto adeo, precor ut ejus omne tempus, et vřa Excellentia Deus sanctificet, non solum in obtentionem omnis felicitatis spiritualis et corporalis, sed etiam in benedictionem susceptorum officiorum Mediatoriorum. Uth is à Deo benedictis, optata quies ac Pax animae et corporis,

nobis Hungaris citius obtingere queat, in incrementum gloria Dei, inq. dulcem memoriam tantarum Mediatricium potentiarum, perpetuamq. laudem et gratitudinem in Excellentiam Vram et Dominos Collegas Mediatores.

Nihil est, quod novi scribam, cum Sciam, nuperrimum Scriptum Dominorum Deputatorum Hungarorum, per Dominos Mediatores Hollandos, imprimis ad Excellentiam Vram, missum esse. Quod (quantum ad me, Salvo penetrantiori iudicio) cum videatur verbis solum diversum, re idem esse, cum praecedentibus, et jam per Dominos Hollandos, ex decretis et responsis Augustae Aulæ, Satis declaratum in Replicis erat, non arbitror, insuperabiles difficultates pariturum esse in eo comprehensam postremam praeliminarem Hungarorum instantiam. Interim cum jam pro congressu, in quo, de punctis Pacis apponendis, consilium inendum est, dies dicta sit, hactenus spes, longo temporis Tractu non equidem sublata, sed fluctuantes, effectum ac dulcem fructum deventurus fore, mihi quidem dubium non est, praesertim si puncta, juri, Legi, Libertati et privilegiis expressis nixa, sine proluxa disputatione, una vice resolvere dignabitur sua Majestas sacratissima Caesareo Regiaq. Commissio Hoc enim illud est, quod tam per Dominum Archiepiscopum, Dominum Szirmay nosq. Deputatos, et, quod plus, per vram Excellentiam caeterosq. Dominos Mediatores, ab initio, usq. in praesens, saepe declaratum est, Suam nimirum Mattem Sacratissimam Leges redintegraturam esse, et Libertates reddituram.

Videtur unicum punctum Transylvaniae, de jure liberé Principem e ligendi, remoraturum omnem Sanctae Pacis operam. Sed conditionem istam, à se, Princeps (ut Saepe dixit, et nuper quoq. Status, tanquam non suum privatum, sed publicum jus relegat, ingenue Satis ac evidenter declarans et obtestans, Se ex animo, omni nisu studere componendo Bello, ferriq. ingenti cupidine ad Pacem. Nam caetera inter, Utinam, inquit, privatum quaesivissem! Nonne jam plus effecissem, aliorum exemplo Turcicae Genti adhaerendo? Ad quod (ut video) magno cum animi dolore, mox cogor, si hujus quoq. Tractatus par fructus fuerit, ac aliorum. Ista vero minas esse nemo putaverit (quia minari mihi non

convenit) verum potius christianum ac erga Patriam filialem, adeoq. sanguinem fundere non sitientem, sed pacatam Libertatem anhelantem affectum crediderit. Haec Princeps isto Sensu et verbis, sed hungaricis.

De his Excellentissimo quoq. Domino Comiti a Wratislau scripsi, ut sciri posset, omnino hoc punctum in Tractatum venturum esse, quod inter legalia, et quidem publica non Transylvani saltem, sed & Hungari consent, nec posse id illegale, minus privatum esse, demonstrari, multis rationibus confirmant.

Prater haec volui insinuare Excellentiae Vrae, Cives Evangelicos Augustanae & Helveticae Confessionis Szakolcenses (vulgo Szkalicz) nuper hic fuisse, rogasseq. ut si modus sit procuraretur illis Caesareo Regia ex Bellico protectio, ne à quoquam imprimis a suae Mattis sacratissimae militia in exercitio turbarentur. Civitas enim haec cum neutralis esse, utrinq. permissa est, iidem Evangelici, ex hac parte habebunt securitatem, omnino non esse turbandos in exercitio, legibus Regni libero. Alium ego modum non video, nisi si Excellentia v̄ra animos quorum interest, prius pro sua prudentia perscrutata, interponeret officia sua, ut eis daretur protectio. Res enim cum sit legalis, multum valeret ad secundandum Tractatum, spe in omnes ex hoc exemplo diffusā. Haud dubie Domini Hollandi etiam scribent hac de re, ad Excellentiam V̄ram, quos et ipsos dicti Cives precabantur. De caetero me Excellentiae Vrae gratiis atq. favoribus commendo. Datum Tyrnaviae die 11 Januar. 1706.

Excellentia Vrae

Servitor humillimus

Paulus Ockulicsany.

Stepney Harley ministernek. A magyarok elvonultak Sopron alól, miután annak legjobb részét összelótték volna. — A hollandi követek nem igen hajlandók a miskolczy gyűlésre menni. Bécsben várja őket, mert kevés reménye van megkapni az ud-

vartól a kívánt előleges nyilatkozatot. — A mediatorok által a szövetségnek írandó levél be fog adatni a ministeriumnak helybenhagyás végett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 13th Jany 1705.

Right Honble

I had the honour to write to you two days ago by one of the Emperor's couriers going to Dusseldorf, and I am further to acquaint you.

That the Malcontents withdraw from before Oedenburgh on the 10th in the morning after having thrown above 150 Bombs into the City, and destroyed the best part of it; The Inhabitants are of the Protestant Religion, and both the Commandant and they, have gained a reputation by having made so good a defence, considering the weakness of the garrison and the works. On the other side Count Bereseni has got no credit for having assisted in person at an enterprise which has not succeeded.

This evening I received another Packet from Count Rechteren and Mr Bruyninx of the 8th instant, by the extract whereof you will find they are not much disposed to attend the assembly at Miskotsch, and I am apt to believe they will be here very shortly. Since I discover little likelihood of obtaining from the court the Preliminary Declaration which was desired. The project of the letter to the confederacy, shall be submitted to the judgement of these ministers, and I shall make no difficulty of signing it if it be approved.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

453.

Stepney a hollandi követeknek. Nem sok reménye van az udvartól megnyerhetni a kívánt előleges nyilatkozatot. A sok házavona legalább azt gyaníttatja. Miért is Bécsbe várja Rechteren vagy mind kettőjüket. — Holnap Salms herczeget egyenes

nyilatkozatra szólítja fel, a császár nézeteit illetőleg. Ez alkalommal közlendi vele a mediatorok tervezett levelét a miskolczy gyűléshez, s ha az elfogadtatik, ő azt nekik aláírva átküldendi. — A hadi tanács alelnöke vette Bruyninx Salzert illető levelét. — A magyarok elvonultak Sopron alól. Bercsényi jobban tette volna, ha oda nem megy, jelenléte nem idézett elő sikert. — A dán király hadi műveletei Holsteinban. — *Másolat.*

State Paper Office Germany 189.

Vienne, 13 Janr 1706.

Messieurs,

Je me suis donné l'honneur de vous écrire le 9e et le 10e de ce mois par le retour de votre Courier Kreutzer, pour vous avertir que je ne voyois pas d'apparence que la Cour vouloit S'expliquer sitot à l'égard de la Declaration preliminaire que j'avois à Solliciter; En effet on traîne toujours, et je suis encore dans la même incertitude si on y voudroit consentir, ou quand on le voudroit faire, puisque les Oracles, dont on attend les avis ne sont pas encore arrivé icy. J'ay veritablement de la Compassion pour le temps qu'on vous fait perdre dans un endroit si peu agreable et je ne doute pas que vous ne Soyiez au bat de votre patience. C'est pourquoy, je me figure toujours que Mr le Comte de Rechteren, ayant eu le Passport de Bercseni, est deja en Chemin pour revenir icy, et peut etre tous deux, Cela nonobstant il est de mon devoir, de vous temoigner Messrs ma reconnoissance pour la Lettre particuliere de Mr Bruyninx du 6^e (la quelle j'ay receu le 10^e) et aussi pour celle dont vous m'avez honore tous deux le 8e qui vient d'arriver ce soir.

Demain je presseray derechef le Prince de Salms et les autres Ministres de me dire les sentiments de S. M. I. touchant la dite declaration, et alors je leur communiqueray le projet de la Lettre que le Mediation pourroit écrire aux Confederez a l'ouverture de leur Assemblée a Miskotz, la quelle à mon avis seroit assez à propos, et quand la Cour y auroit consenti, je la Signeray sans difficulté et je vous la feray tenir au plustôt.

Le Vice President de guerre a reçu de Mr Tiell la Lettre que Mr Bruyninx luy avoit écrit au Sujet du Coll. Salzer, et je ne doute pas qu'on ne voudroit S'y conformer. J'avertiray le Coll. Osten qu'il songe à quelque autre expedient pour son échange.

Les Hongrois apres avoir jetté 170 Bombes et plus de mille boulets rouges qui ont tres mal traittez la pauvre ville d'Oedenbourg, se sont retire le 10e au matin de devant la place mais pas tout à fait hors du Voisinage. Mr le Comte B. auroit mieux fait de rester a Tyrnau puisque sa presence n'a pas fait mieux reussir ce dessein.

Le Roy de Dannemarc a commencé, en Holstein le 30e Dec^{bre}. Ayant fait sommer un Capitaine Numorsen qui Commandoit une Compagnie de grenadiers dans le Chateau d'Eutin d'en sortir, mais comme il ne vouloit pas le faire de gré, on fit passer 3 Compagnies des danois qui ont attaquée le Chateau deux jours avec des Canons, en suite de quoy le Capitaine jugeoit à propos de sortir par Capitulation, apres avoir fait tuer et blesser environ 20 Danois, dont le Genl Major Paulsen qui eut la direction de cette entreprise, est du nombre, ayant reçu un coup de mousquet au genou qui pourroit bien luy couter la vie. On est impatient de sçavoir ce que le Roy de Suede et l'Elect^r d'Hannover voudront dire à tout ce cy, puisque leurs Troupes étoient pretes à passer l'Elbe sur le premier avis que l'hostilité alloit commencer.

Je suis avec une passion et une estime tres veritable
Messieurs

Votre &c.

G. Stepney.

454.

Sutton Stepneynek. A törökök beleegyeztek az oroszok követeléséibe. Ezt sokan annak tulajdonítják, hogy a törökök Erdély s Magyarország felé fordítják erejüket. Bizonyos, hogy a francia követ Rákóczi követének s ajándékainak elfogadását sürgette a Portánál, ki felajánlotta, hogy Erdélyt a Sultántól veszi át s neki érette adót fizet. Ezen ajánlat némelyek

szerint kedvezően fogadtatott, Mufti halasztásra bírta a Sultánt. Ha Rákóczinak sikerült volna Erdélyt e télen át megtartani, valószínű, hogy a török kormány elfogadta volna az ily ajánlatot. A karloviczi béke amugy is igen kétes kifejezésekben van fogalmazva. De a császáriak győzelme s Erdélynek általuk történt visszafoglalása lehángolta őket. Mit tesznek ezentúl, a jövő fogja megmutatni. Gondolataik azonban magyarországi ügyekkel lesznek nagy részben elfoglalva. — Eredeti levél.

State Paper Office Turkey N° 21.

Pera of Constantinople
Jany 13 1705/6.

(Kivonat.)

Sir,

In my last of the 26th past I gave your Honour an account, that the Port had wholly condescended to the pretensions of the Muscovites in the settlement of their Limits between the rivers Bug & Boristhenes, and that this happening contrary to peoples expectation in the present conjuncture was imputed to a design of the Turks to turn their thoughts towards Transilvania and Hungary! 'Tis certain that the French Embassad^r hath been negotiating at the Port for the admission of a minister with presents from Prince Rakoczy, and offered his receiving the Investiture of the Principality of Transilvaniae from the Grand Sig^r and rendring it tributary to him. Some pretend to have good intelligence that the Turks relished the proposal so well that they had already resolved to accept it, and that the Vizir Azem and the other Vizirs of the Bench had certainly engaged the Sultan too far, had not the Mufti prevailed for temporizing a little longer till such time as all things should be ready disposed for Prince Rakoczi's Ministers appearance here, alledging that it would then be time enough to declare their Intentions, and that by that means they should gain time to see how things went this winter. I cannot vouch for the truth of these circumstances; But I may assure your Honour that the Ministers of the Port had conceived great hopes of seeing that Principality return to its dependance on the G^r Signor, and if Prince Rakoczy had continued this winter in possession of it, and possibly the

City of Hermanstat fallen into his Power these people are naturally so ambitious, greedy and daring, that it would have been difficult to have hindered their closing with such a proposal, for which they would not have wanted a fair pretext and excuse, the article concerning Transilvania and the Treaty of Carlowitz being couched in such General terms as to admit of evasion. But the late Victory at the Pass of Schibs and the recovery of Transilvania by the Emperor's Arms having struck a great Damp upon them and disappointed their hopefull project, Time will now best discover how they will employ their thoughts henceforward. But it may be presumed that the affairs of Hungary will take up a good part of them.

I am etc.

R. Sutton.

455.

Stepney Harley miniszternek. A miniszterek még nem tudatták vele a császár szándokát. — A soproni magyar seregről semmi hír, hiszik, hogy Csalóközbe vonult. — Egy futár levelet hozott Rabutinól s az erdélyi kormánytól, melyek szerint több város a magyaroktól elvételre. E hó végén Erdélyben országgyűlés fog tartatni, melyben megtagadják Rákóczi s elismerik a császárt törvényes uruknak. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 16th January 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

I have nothing of moment to acquaint you with by this post, the ministers not having yet signified to me the Emperor's resolution as to the declaration desired by the Hungarians.

We hear nothing more of the Army of Malcontents who were before Oedenbourg, and suppose they are retired towards the Islands of Schütt.

A courier arrived 3. days ago from Transilvania with letters of the 16th past from Feld Marshall Rabutin and

from the regency giving an account that several places were in the hands of the Malcontents, had submitted to the Imperialists, and that the States of that Province were to meet in a general assembly towards the end of this month, in order to renounce all sort of adherence to Prince Rakoczi, and to declare the Emperor to be their true and lawful sovereign.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Sec^{ry} Harley.

456.

A Dunán inneni részekén vezénylő magyar tábornokok névjegyzéke. 1706-ik év elején. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Generalium qui Supremam cis Danubianam Com-
mendam habent Nomina.

Dom. Joannes Bottyan

Generalis Comes Michael Csaky

Generalis Comes Barkoczy

Militis Imperantium Capitaneorum uti et Incyliti Co-
mitatus Officialium Nomina, qui Mille habent sub se

Dominus Ebeczky

Dom Genely

Dom Torctz

Dom Georgius Kisfaludy

Dom Emericus Bezerédy

Dom Adamus Balogh

Dom Ritey

Papensis Somogyi

Francis Baranyay

Szekeres

Ladislaus Kisfaludi.

Generalis Commissarius:

Sigismundus Horuath

Vice Comes, D. Nagy Mihaly

Notarij et supremus Judex Nobilium

Pauli Nagy cum sibi adjunctis

Alter Judex Nobilium

Dom. Alexander Toll

Fiscus.

Dom. Paulus Vitzkelety & Nicolai Giorffy

Perceptor.

Joannes Czompo.

Commissarij

Rimanoczy, cum 11 alijs. Dom. Ammonariae. Ruben.

Tepreg. Fules. Loozon. Sandus Nicolain.

457.

*A Sopron városát ostromló magyar ezredék jegyzéke 1706.
januárban. — Másolat.*

State Paper Office Germany 189.

Liste des Regiments qui se trouvent devant
Oedenburgh.

Cavallerie: Lieut^t Genl Otkay László

Ebeczeni István

Göczy

Beszerédi

Barkoczy

Esterhasi Daniel

Bothyan Janos

Bossany Janos.

Infanterie: Szinay

Wenckler

Revay

Loczy

Fodor

Senney
Pongratz
Mory

Regiment des Ingenieurs et volontaires.

Tous ces Regiments sont alentour d'Oedenburgh, dont quelques uns de la Cavalerie sont detache tous les Nuits pour donner des Informations parcequ'ils craignent que les Allemands sont en marche pour secourir la Ville.

458.

Stepney Rechteren s Bruyninænek. Mindeddig nem volt képes választ kapni az udvartól sem a teendő előleges nyilatkozatra, sem a miskolczi gyűlésre küldendő levélre nézve. — Író nem lát semmit a levéltervezeten a min fel lehetne akadni, de lehet, hogy az udvar egy-két kifejezés ellen tesz kifogást, ezeket ő módosítani igyekezett. — Schlick és Tiell még nem jöttek meg Bécsbe. A ministerek azt hiszik, hogy a kívánt nyilatkozat s a mediatio levele előbb érkezik Miskolczra, mint ott a gyűlés tanácskozásait megkezdi. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 16e Janr 1706.

Messieurs

J'ay quasi honte d'avouer que je ne peux pas obtenir reponse de la Cour ni sur la Declaration à faire de la part de S. M. I. ny meme touchant le Projet de la lettre que la Mediation doit écrire aux Hongrois pour etre présentée à l'ouverture de leur Assemblée future à Miskotz, c'est a dire si la Cour l'approuve ou point; Il fait a present le tour des Ministres, et le comte de Sinzendorff me fait dire dans ce moment qu'il est impossible de me donner reponse ce soir. Je vous dis cecy, Messieurs, pour vous montrer que ce n'est pas par ma faute ou Negligence que vous etez detenus si long tems, car en verite je me croirois obligé en conscience de vous deliver au plustot, si par mes Soins cela pourroit être effectué.

Je ne trouve rien dans le dit Projet de Lettre qui pourroit fournir matiere à penser à ces Ministres si ce n'est

[cessat etiam Jus] lequel mot ne leur plaira pas; et aussi le sens n'est pas asser claire post verba [Ulterius protrahatur]. Pour cette raison j'ay taché de le rendre un peu plus coulant de la maniere que vous trouvez cy-jointe, laissant à Vôte jugement de Prendre telle forme qu'il vous plaira, et etant prêt a me conformer a tout ce que vous ferez.

Le Comte de Schlick et le Sieur Tiell ne sont pas encore arrivez, et les ministres croient que notre Lettre aussi bien que la Declaration de S. M. I. seront a Mis-kotz avant que l'Assemblée commence à entrer en Deliberation.

Je n'ay rien de nouveau a vous mander; vous trouverez sans doute dans Votre Lettre de Hambourg le detail de ce qui s'est passé à Eutin. Le Comte de Hoyos (Mari de la Grana) va mourir de fieure chaude, et le Baron Kleinbourg fera le meme Voyage.

459.

Bruyninx Stepneynek. Rechteren Bécsbe megyen s tudósítani fogja a történekről. — Író hiszi, hogy a békealkudozások, ha az udvar akarja, formaszerint megkezdhetők lesznek, nem jól tenné a udvar ha oly nehézségeknél felakadna most, melyek tán elháríthatók lesznek a békealkudozások alatt. — Az egyedüli nehézség most a császártól kívánt előleges nyilatkozat. Író nézete szerint az udvar hibázna, ha ezt meg nem adná, úgy mint azt a magyarok kívánják. A magyarok közt Bercsényi az oraculum, a többi semmi, s Bercsényi sokkal kevesebb, mint író hitte volna. Mind az a mi most mondatik, csak általánosságokból áll, a minek értelmét különböző módon lehet magyarázni. De a békekötésnél mindent tisztába kell hozni. Mindenek előtt szükséges, hogy fegyverszünet legyen, mert ha Bercsényi s más főnökök folytonosan távozni kénytelenek a sereghez, az alkudozás nagyon lassú lesz. — Tudósítja a Salzer és Verville kicserélését illetőleg Bercsényivel s a magyarokkal történt megállapodásról, s ajánlja annak az udvar által való elfogadását. — Eredeti levél.

Germany 189.

Tyrnau, le 18 Jan. 1706.

Monsieur,

Je n'ay pas a vous repondre beaucoup a vos lettres du 9me 10me et 13me de ce mois que vous avez ecrit a nous deux, n'y a celle que vous m'avez fait l'honneur de m'ecrire a moy en particulier le susdit 13me puisque Monsr le Comte de Rechtern va luy même a Vienne qui vous communiquera toutes les pieces qui se sont donné de part et d'autre, depuis la dernière que nous vous avons envoyé, et qui vous informera de tout tant a l'égard du publicq qu'a l'égard des cas particuliers dont nous avons été chargé.

Nous croyons pouvoir nous flatter qu'on en viendra aux Traitez formels, si la cour Imp^{le} le veut, et elle auroit tort, a mon avis, de ne le vouloir pas, et de s'arreter a des difficultez qui pourroient paroître presentement, et qui se surmonteront peut être aux Traitez memes, Je dis peut etre, car je prevois encore des si terrible difficultez que je ne puis pas esperer presque que les Traitez ne se rompent un peu plustost ou un peu plus tard, mais du moins la mediation aura porté plus loign l'affaire qu'elle n'a jamais encore été, et s'ils ne veulent pas faire la paix ce qui nous dispensera pour un temps de beaucoup de peine inutiles et de la cruelle inquietude et incertitude ou nous avons été jusques icy, mais si le ciel contre toute mon attente vouloit nous favoriser de la paix ce seroit tout ce que nous pourrions souhaitter.

La seule difficulté qui reste c'est la declaration preliminaire que ces gens icy demandent de la Cour, qui a mon sens, pour si peu de paroles, est fort mal couchée et digerée, car qu'est ce que veut dire? tractare cum Austriacis, vel Hungar. et numquam nomine libertatis privare: J'ay terriblementur lupiné avec cela Okoliczani, et il m'a assuré de n'avoir pas manqué de traiter de la même maniere la desous les deputez, mais Bercseni est l'oracle, et tous les autres Senateurs d'icy, avec tout le respect que je leurs dois sont des C.... et Berczeni tout mefiant soupconneux et scrupuleux qu'il est,

n'est a mon avis qu'un beaucoup plus pauvre homme que je n'aurois jamais cru est beaucoup plus fort pour eux et d'infiniment meilleur sens, mais il faut quelque fois contenter les caprices des gens; C'est pour quoy je crois que la cour feroit fort mal de ne leur pas donner ou plustost de mot a mot la declaration qu'ils demandent, car ne le faisant point, cela peut causer beaucoup de nouveaux soupçons et de nouvelles Mefiances a l'assemblée de Miskotz, mais si la cour passe resolutement la dessus, cela peut avancer beaucoup les Traitez et faciliter les affaires, sans que cela fairé du tort, car tout ce qui se dit et se promet presentement dans ces sortes de termes generaux, qui sont ambigus, et peuvent s'expliquer differemment, suivant ce que l'on entend par les loix, tout doit pourtant être expliqué clair, et reglé finalement aux Traitez, car tout ce qu'ils ont encore propose depuis de la mediation et de la guarantie d'autres Puissances, ne doit pas être reguardé comme preliminaire, mais comme des points qui serviront seulement au Traitez, et qui n'empecheront pas qu'on puisse jamais venir a un armistice formel, mais une cessation d'hostilitez in statu quo avec les lignes de communication necessaires, et le soign des places blocquées, semble pourtant tres necessaire, car si le Comte Bercseni et d'autres de leurs chefs accreditez devoient etre diverti des Traitez par les operations, on n'avancera et ne conclurra rien, ou tres peu et tres lentement pendant leur absence, mais M^r le Comte de Rechtern vous entretiendra plus amplement de tout cela, car je n'ay voulu que vous marquer en passant ny mes petits sentimens lesquels je somets tres volontiers a des meilleurs jugemens que le mien.

Voycy une lettre pour la bonne femme du Courier prisonier qui a été arreté l'année passee a Schemnitz et pour qui l'Eveque de Raab intercede, et vous verrez dans la reponse que le Comte Berczeni nous a donné au Sujet des prisonniers, ce qui nous e été replique a son egard. Je suis tres fâché que je seray prive de l'honneur de voir Milord Hartford et Monsr Gougara par ce que j'ay entendu dire beaucoup de bien du premier et que j'ay l'autre en grande estime et amitie.

Quand je vous icy dit que le Prince hereditaire de Cassel ne serrit guere afflige de la perte de sa femme, je ne vous ay pas parlé de l'argent, mais de la femme car pour l'argent je suis entierement d'accord avec vous qu'il a un tres juste sujet d'affliction, et que cela valoit bien la peine qu'il l'eut pu garder encore pendant quelques années, ce cy entre nous sub rosa, car je ne pretend faire tort ny a l'un ny a l'autre, et je n'aime pas me familiariser avec les grandes. Adieu mon Cher Amy je me recommande a votre amitié et cher souvenir demeurant parfaitement.

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant Serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. Le Comte Berczeni, Szirmay, et Ockulucsani des avouent tous trois qu'on soit convenu positivement que le Coll. Salzer seroit envoye a Commorre des que Mr de Fierville seroit a Presburg soutenans qu'on est couvenu Simplement qu'ils seroient achangez l'un contre l'autre sans étre convenu finalement icy des temps ny de la circomstance susdite. Mr Le C. de Rechtern vous montrera la copie de l'ordre que nous avons en moin, que le Coll Salzer sera envoyé a Commorre aussy tost que le Sr de Fierville sera remis icy entre nos mains, il n'y a doncq qu'a nous envoyer au plus tost icy Mr de Fierville qui ne sera pas tenu pour libré ou echangé jusques a ce que Salzer sera a Commorre, la Cour doit demurer effectivement satisfaite, car son prisonier sera libre le premier, a moins que ces gens icy ne veuillent commettre une violence et fanes été manifeste contre la mediation, et alors c'est notre affaire, si la cour ne trouve pas bon cela il faudra qu'ils demeurent prisonniers tous deux, car c'est le seul expedient dont nous avons pu convenir, et si on le veut faire je voudrois qu'on se depechat a nous envoyer icy Fierville, car la cour a grand interest elle meme d'avoir Salzer a Commorre.

Vous trouverez cy joint une lettre que Monsr Franconis m'a écrit de Geneve, et je vous prie de vous servir du

contenu, pour oter a la cour Imp^{le} et meme aux Ministres de Savoye les fausses impressions qu'ils pourroient avoir reçu contre la dite ville au sujet de l'affaire qui y est contenue, Adieu.

460.

Stepney Harley miniszternek. Schlick megjött Bécsbe két nap előtt s tegnap tanácskozás volt a magyar ügyekben. Sinzendorff tudatta íróval az udvar nézetét a nyilatkozatot s a miskolczy gyűléshez a mediatorok által irandó levelet illetőleg. — Sinzendorff szerint a császár ohajtotta volna, hogy író menjen el Miskolczra, de ő ezt udvariasan megtagadta. — A magyarok mozdulatairól igen bizonytalan hírekkel bírnak, általjában hiszik, hogy 7—8000-en vannak Bécs közelében, miért is Pálffy a város közelébe visszavonult míg erősítéseket nyerhet. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 20th Jan'y 1706

Right Honble

(Kivonat.)

Count Schlick being arrived here 2. days ago, and a conference held yesterday on the affairs of Hungary, Count Sinzendorff explained to me this morning the sense of the court thereupon, which I have communicated by letter this evening to the Dutch ministers, with the Declaration desired by his Imperial Majesty, and a letter from the mediators in General to the confederates assembled at Miskotsch, after it has been approved by the Court with some little amendments.

Count Sinzendorff signified to me That His Imperial Majesty seemed desirous I might undertake this journey which however I have civilly declined for the reasons alledged in my said letter to the Dutch Ministers, being really persuaded the service may be carried on sufficiently if they or either of them (who are already advanced half way towards Miskotsch) could be disposed to proceed thither.

A
B
C

The reports we have of the Malcontents and of their motions have been very uncertain, but'tis generally believed 7 or 8000 of them are within 2 German miles of this place. Whereupon General Palfy has thought fit to retire into this neighbourhood, and may perhaps be obliged to take shelter within the lines, till he be reinforced and put in a state of making opposition.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

461.

Stepney a hollandi követeknek. Schlick megérkezése után tanácskozás tartatott a magyar ügyekben. — A császár nyilatkozatot fog tenni a magyar kancellária után, mely Sinzendorff szerint körülbelől úgy van fogalmazva, mint kívántatott, de író még nem látta. A miskolczyi gyűléshez irandó levél kevés változással elfogadtatott. Erdély ügyeit az udvar el akarja különíteni a magyar ügyektől, Schlick biztosítja őket, hogy az erdélyi rendek mind elpártoltak Rákócztól. — A fegyverszünetet illetőleg az udvar nem akar nyilatkozni, a magyarokon lévén a sor e részben indítványt tenni. — A ministerek azt hiszik, hogy Szirmay, Visa és Okolicsányi menjenek Miskolczra, de a kalocsai érsek, jobb ha nem megy oda, ő lévén a császár egyik biztosja. — Ő felsége hiszi, hogy a hollandi követek egyike szintén oda megy a mediatio nevében. Sinzendorff író is felhívta az odamenetelre, de ő nem fogadta el az ajánlatot. A foglyok kicserélésére nézve az udvar nem akar elállani előbbi megállapodásától. — Majdnem éjfélkor kapta kezébe a császár nyilatkozatát, mely sehogy sem felel meg várakozásának. — Jobb volna, ha ezt az udvar nem tenné közre. Lehet, hogy újra tíz napig eltart, míg képes lesz kedvezőbb nyilatkozatot nyerni az udvartól. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

par le Sec^{re} du B. Szirmai.

Vienne, ce 20e Janv^r 1706.

Il y a deux jours que le Comte de Schlick est arrive, et hier on tint Conference sur les affaires de Hongrie chez le Comte d'Ottingen à cause de l'incommodite et autres occupations du Prince de Salms. Ce matin le Comte de Sinzendorff a passe chez moy pour m'informer de leur Resolution 1°. de faire expedier par la Chancellerie d'Hongrie une Declaration de S. M. I. qu'il me dit être à peu pres telle qu'on la souhaitté: Je ne l'ay pas encore veüe, mais je l'attends à tout moment, pour etre mise dans ce paquet. 2° Ils approuvent la Lettre que la Mediation avoit preparée pour l'assemblee des Confederez à Miskotz, à l'exception de la clause [cessat etiam Jus] et ce qui suit. Je m'en suis bien imaginé, et pour ôter cet Scrupule, j'avois suggere un petit changement tel que je vous l'ay envoyé par le dernier ordinaire, le quel a etê admis et approuvé avec le reste; Hormis qu'on a voulu qu'on omette ac Principatus Transylvaniae n'étant nullement d'avis de joindre les affaires de Cette Province la avec celles de Hongrie, selon que vous l'avez touché, Messrs dans votre Lettre du 15e Dec^{re} Le Comte de Schlick leur ayant asseure que tous les etats de la dite Province étoient retournez à l'obeissance de S. M. I. et dans la resolution de ne vouloir plus entendre parler du Prince Rakoczi en aucune maniere: Si cela est ainsy, ou point, la suite des affaires nous fera voir.

3. on ne veut pas se declarer contre un Armistice, ni temoigner la moindre disposition d'en faire un autre projet, selon que les Hongrois s'imaginent à la fin de leur escrit du 30e Dec^{bre} et par le recit que vous faites Messieurs, du discours du Comte Berczeni dans votre Lettre du 4 du Courant: Car la Cour ayant deja fait les premieres ouvertures d'Armistice Elle pretend que c'est presentem^t aux Hongrois de parler en cas qu'ils souhaitent quelque chose de Semblable. Cette explication pourra servir aussy de reponse à

ce que Mr de Bruyninx avoit proposé touchant une Cessation d'Hostilitez dans sa Lettre particuliere du 6e de ce mois.

Voila, Messrs les sentimens de la Cour sur tous les Points que j'avois à solliciter par rapport à notre Negotiation: Apparemment le Comte de Wratislau s'expliquera à l'egard des autres Circumstances Sr Que le Baron Szirmai aussi bien que les Srs Visa et Occuluczani feroient bien de se rendre a Miskotz pour observer ce que se passe dans l'assemblée, mais que l'Archeveque feroit mieux de s'en excuser, etant sur le pied du Commissaire de S. M. I. par consequent que ce ne seroit pas de son Caractere, ni de sa dignité de prendre connoissance des irregularitez qui pourroient bien se glisser dans un Congres semblable. Sa Maj^{te} Imp^{le} espere que pour le moins l'un de vous deux, Messieurs, voudroit bien entreprendre ce voyage et continuer vos soins au nom de la Mediation; Le Comte de Sinzendorff a taché aussy de m'y engager par des Asseurances que S. M. I. verroit volontiers que je voulusse me Charger de cette Commission, mais je m'en suis excusé sur ce que je ne scavois pas encore le parti que vous autres voudriez prendre, et qu'il n'etoit pas raisonnable de laisser la Cour dans cette Conjoncture sans un Ministre de la part de Sa Majeste Brit. ou de l'Etat pour solliciter et rendre Comte des autres affaires dont nous pourrions etre chargez: Autre que nous n'avons rien à proposer à la Congregation de Miskotz que ce qui est compris dans notre Lettre; sur le quelle la reponse des Hongrois nous fera voir s'il y a apparence d'entamer la Negotiation tout de bon, sans que nous nous exposions aux nulle incommoditez pour être eclaircis la dessus.

J'ay crû bien faire designer et datter la lettre à Vienne, et vous le pourriez faire à Tyrnau; C'est une methode assez usitée dans des Actes plus essentiels que celui cy comme il arrive à l'egard des Traitez signez et dattez diversement quant au temps et au lieu, (sçavoir à Londres et à la Haye) et cela non obstant les pieces sont de même, et reputées pour être de la même force, comme si elles eurent été expedies par toutes les partis interessez ensemble.

Je suis &c.

G. S.

P. S. A l'égard des Prisonniers le Vice Presid^t de guerre me dit Qu'il n'y a pas autre remede que delivrer le Coll. Salzer a Comorrhen Sur la parole de la Cour ou des Mediateurs, et lorsque le dit fait scavoit qu'il est sur un pied de liberté. Ce Coll. Verville sera aussi elargé. On est ferme en cecy, et on pretend que les Hongrois devroient faire le premier pas, comme si la bonne foy de la Cour étoit moins sujette a caution que la leur.

Je vous laisse à donner à votre Lettre pour la Confederation l'adresse convenable, si vous croyez que cette que j'y ai fait mettre ne l'est pas assez.

Je viens de recevoir pres qu'a minuit la Declaration de S. M. Imp^{le} qui par malheur elle n'est pas justement telle que je l'avois esperé, et je crois que vous en serez aussi peu edifié que moy, car il me semble qu'on y a inserée tous les passages qui ont été censurez comme les plus desagrees dans tous les Decrets precedents, et peut être il sera pour le bien de la Cour que ces Patentés ne soient pas publiées: mais il est presentement trop tard pour faire des remonstrances necessaires à la Cour et peut être 10 autres jours pourroient écouler sans que je sois capable d'obtenir une resolution plus favorable.

462.

Stepney Bruyninxnek. Haragszik, hogy a császár nyilatkozata nincs kedvezőbben fogalmazva. — A magyarok romlással fenyegetik Bécs környékét. — Másolat, bizodalmas magán levél.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 20 Janvr 1706.

Mon Cher Amy.

Je suis las d'ecrire, et fache au dernier point de trouver la Declaration de S. M. Imp^{le} si peu conforme à nos souhaits.

Les Hongrois menagent ruine à tout ce voisinage, c'est pour quoy la femme de Mr Weestreenen est fort en peine pour son jardin et meubles et le Dr Benthema ma

prié encore une fois de recommander à votre protection la terre de Pistoluzze, nommée Inzersdorf proche de Wienerberg, et je n'ose rien refuser au Medecin pour n'être pas en danger de suivre le Comte de Hoyos qui mourut hier au soir. Le B. Kleinbourg soutient encore, mais je ne sçay pas s'il le pourroit faire long temps.

Je n'ay pas eu de vos lettres depuis le 8e de ce mois, et je ne sçay pas si vous etez dans l'intention de suivre les Deputez qui vont a Miskotz, ou si vous etez en Chemin pour revenir icy. Par tout je vous souhait un contentem^t entier étant de coeur et d'ame.

Votre

G. Stepney.

Mes compliments aux Dames et au C. de Rechteren.

463.

Stepney a hollandi követeknek. Visszaküldötte Sinzendorffnak a császár nyilatkozatát, kérvén hogy némely kellemetlen kifejezéseket változtassanak meg. De ez azt izente, hogy a mediatio úgy adja be a okmányt, a mint van. — Író ezt a legoktalanabb lépésnek tartja, de egyedül lévén Bécsben, nem mer ellene mondani az udvar megállapodott akaratának. — Író hiszi, hogy jobb lesz, ha a mediatorok ezen okmányt nem adják át a magyaroknak, s ha a hollandi követek ebben egyet értenek vele ő azt ki fogja jelenteni az udvarnak is. — Ha az udvar mindekép át akarja ezen okmányt adni, tegyék azt Szirmay vagy mások által, de nem a mediatorok által, mert ez véget fogna vetni az egész alkudozásnak. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 21 Jan. 1706.

Messieurs,

J'ay renvoyé au Comte de Sinzendorff la Declaration de S. M. I. dans l'esperance qu'il voudroit encore changer les expressions desagreables, Mais il m'a fait dire que la pièce avoit été concertée dans la Conference et ensuite approuvée par S. M. I., ainsi qu'Elle n'admettoit plus

d'aucun Changement, et qu'on souhaittoit de nous de la presenter telle qu'Elle est. Je suis d'avis que c'est un des Pas les moins raisonnable que les Mediateurs puissent faire, mais etant moi seul ici, je n'ose pas contredire à la Volonté premeditée de la Cour: Je me remets pourtant a Votre Jugement, et si vous croyez que nous ferons mieux de ne la pas presenter, mais bien se tenir à la Declaration, deja faite par la Mediation, je me joindrai avec vous, et avouerai naturellement et à cette cour et en Angleterre que j'ai été de cet avis: Et si la Cour persiste de se vouloir servir de ces expressions, on feroit mieux de les faire tenir aux Hongroise par Szirmai et d'autres et de ne pas employer les Mediateurs la dedans, puisq c'est veritablement donner le coup de Grace à Notre Negotiation. J'attends sur cela vôtre sentiment, et je suis avec une estime tres parfaite.

Messieurs.

G. Stepney.

464.

Stepney Harley miniszternek. Átküldi a császár nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy a magyarországi örökösödési törvényből ő nem igényel korlátlan uralmat az ország felett. Ezen okmány oly módon van írva, mely nem csak nem nyugtatná meg a magyarokat, sőt ellenben azokat a legnagyobb mértékben felingerelné. Ők nem akarnak hallani amnestiáról, kegyelemről vagy bűnbocsánatról; hanem törvényes jogaik biztosításáról. A trón-örökösödési törvényt el nem ismerik s ennek említése ellenkező nyilatkozatokat fogna előidézni a miskolci gyűlés részéről. A császár diplomájának említése is felesleges most, a Nádor közbenjárására való hivatkozása pedig helyén kívül, mert a nádor gyűlött személy a nemzet előtt. — Ezen okoknál fogva író ezen okmányt elolvastván visszaküldötte Sinzendorffhoz kérván őt, hogy a jelzett tételek kihagyását eszközölje, a válasz azonban az volt, hogy az így állapítottatott meg a tanácsban s íratott alá a császár által, s a mediatio kéretik azt változtatlanul beadni a miskolci gyűlésnek. — Rechteren gróf megérkezvén Bécsbe, a császárt kérte a kérdéses okmány megváltoztatására. Az

Osnabruggi püspököt is közbenjárásra szólították. Író reméli a sikert. — A mediatorok által a miskolczy gyűléshez irandó levél-tervezet soká tartatván vissza az udvarnál, a hollandi követek az udvar jóváhagyását be nem várva elküldötték a levelet Miskolczra, a mi nekik rossz néven vétetett. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 23 Jany 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

You will find here enclosed a copy of the Emperor's Declaration, That by his hereditary succession to the Kingdom of Hungary, he does not pretend to infer and establish an absolute dominion. This explication was desired by the Hungarians, as a fundamental which ought to precede the Treaty, and I expected it would have been given me in a plain and familiar style, being designed as a means to remove some unseasonable Jealousies: But it seems some ill influence must have overruled the Emperor's good intentions, and instead of a healing paper, I received one which in all probability would have given great offence than ever by the passages underlined, which you will easily observe to be ill suited to the present circumstances of our affairs; for the Hungarians are not to be intimidated by threats, but to be reduced by fair and obliging promises. They will not hear of Amnesties, Grace, or Pardon, but as a free people pretend to assert by arms their liberties and right, till they can secure them by a just and legal composition, and are so far from allowing their Kingdom to have been entailed heretofore by a regular succession on the house of Austria, that any assertion of that kind at this time would infallibly put the assembly of Miskotsch into violent disputes & force them to publish disagreeable deductions and protests to the contrary. And lastly, the mention made of the Emperors Diploma, and of the patents issued by the Palatin upon his first accession to the regency, seems at present both unnecessary and unseasonable; Since you may be pleased to remember from what I have related some

months ago on this subject, That the Hungarians have frequently declared the former could be of no validity till their laws were regularly confirmed, by a Diet; And as to the Palatin, His person is despatched by the nation to such a degree, That any proposalls of his making must certainly miscarry and give disgust.

For these reasons I could not forbear sending the paper back again to Count Sinzendorff a moment after I had perused it entreating him [for the better carrying on of the Emperor's service] that those disagreeable clauses might be omitted, since the sense of the declaration was much more perfect, and to the purpose without them. Next morning I made fresh representations to him, and was answered that the paper having been concerted at a conference, and signed by the Emperor, could not be altered, but might be forwarded as it was to the Dutch Ministers, and presented with our Exhortatory letter to the confederates, during their meeting at Miskotsch.

This message being so positive and neither of the Dutch Ministers being here to second me in any further remonstrances, I could not forbear complying with the desire of the court, but made up my Packet and dispatched it on the 21st by Baron Szirmai's secretary to the Dutch ministers, leaving them to judge whether that Declaration ought to be produced or not. The express was scarce got out of one Gate when Count Rechteren entered at another having been obliged to return by Anger on the Borders of Moravia, because of the Ice which stopped the passage over the Danube at Presburgh.

The design of his coming hither was to solicit with me a favourable Declaration from H. I. M. in case I had not been able to obtain: And he agrees entirely that what I sent would by no means answer our present purpose. This he remonstrated to the Emperor in an audience last night, and desired the clauses above mentioned might be omitted, least Count Bercseni and others who are most disaffected, might make use of that paper to excite the Malcontents to greater animosities, instead of disposing them towards peace. This morning we have been both together

with the Bishop of Osnabrugg (who will be the Emperor's first commissioner if we come to a Treaty) desiring him likewise to employ his good offices in removing those difficulties wherein I hope we shall succeed, and then 'tis possible our negotiation may advance. In the mean time we have advised Mr Bruyninx (who continues at Tyrnau) not to produce those patents, but wait till Count Rechteren returns with others more seasonable.

On the 13th instant I sent you the Draught of a letter prepared by Count Rechteren and Mr Bruyninx in the name of the mediation, to be offered to the confederates before the opening of their assembly at Miskotz; And by last post you had some amendments made to it by the Court; for whose opinion (it seems) the Dutch Ministers were unwilling to wait any longer, and therefore signed their first project and delivered it to the Hungarian Deputies at Tirnau on the 17th, without any alteration, except of the word [*Cessat etiam bellandi Jus*] into *Causa*, which is much softer: However they have once more incurred the censure of the court, by making too hasty steps and not waiting for the Approbation and concurrence of these ministers, who were particularly desirous that the words *Principatus Transilvaniae* might be omitted, since the scene of affairs in that province being changed by the late operations, the court seems no longer disposed to allow that people any benefit from the present treaty, much less to admit their deputies to have a share in the Negotiation.

I add two other memorials which have been exchanged at Tirnau between the Hungarians and the Mediators, on which there is no need of any remarks. The deputies who have assisted these 2 months at the congress there, set out for Miskotsch on the 18th and Count Bercseni designed to follow this morning.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

Bruyninx, Stepney és Rechterennek. Vette Stepney levelével a császár nyilatkozatát, közölte azt a kalocsai érsekkel; mindketten azon nézetben vannak, hogy a legnagyobb tanulmány mellett sem lehetett volna egy okmányt szerkeszteni, a mely inkább alkalmas volna lerontani mindent, a mit a mediatio eddig tett, mint ez. Ez képes a béke reményeit végkép elenyésztetni, mert a miskolczy gyűlés, ha ezen okmányt tudomásul veszi, valószínűleg a trónt üresedésben levőnek nyilvánítja, s megszakaszt minden alkudozást. — Mindjárt az okmány elején az elidegenített magyarok lázadóknak bélyegeztetnek, kegyelem s bűnbocsánat emlegetése által. Ily kifejezések ellen a magyarok mindenkor erőlyesen kikeltek. Így győztes tábornok szólhat, de nem oly kormány, mely jó módon s ünnepélyes mediatio közbenjöttével akar czélt érni. Említés tétetik a bűnbocsánati patensről, melyet a felkelők igen rosszul fogadtak, s a mennyiben nem a mediatio által nyújtatott be, tekintetbe sem vették, mert ők ez idő szerint sem a nádort sem kancelláriát el nem ismerik. Felesleg említés tétetik a mediatio elfogadásáról, hogy kitiűnjék, mikép a császár minden lehető megtett a béke elérésére. Ez mintegy szemrehányás, a mitől tartózkodni kell, ha a békére akarjuk hangolni az ellenfelet. Nem szükség öndicséretekre fakadni, ezt tehetik a mediatorok kiemelvén az egyik vagy másik fél béke hajlamait. — Az örökösödési jog kérdése igen kényes, azt a magyarok elismerni nem akarják, s sok dolgába került a mediationak kivinni azt, hogy ezen pont a forma szerinti békealkudozásoknál fog elintéztetni, és ennek daczára most az udvar ezen kérdést rég eldöntöttnek állítja, s határozottabban ragaszkodik ahhoz mint valaha. — Az okmány végén a császár biztosítja hiveit, hogy a magyar nemzet jogait fentartani fogja. Igen, de azok a kikkel alkudozni akar nem hivei, sőt ellenkezőleg. Mily értelmet fognak ezek ily kifejezéseknek tulajdonítani! — Tekintve azt, a mi ez okmányban, a törvények megtartásáról mondatik, hivatkozással József király diplomájára, úgy mint a nádor s a kancellária által kiadott patensre, író véleménye, hogy az udvar soha sem mutatta ki világosabban, mint most azt, hogy

Magyarországon korlátlanul akar uralkodni, s hogy a béke által egyedül ezen czélt akarja elérni. — Író nem kételkedik, hogy ezen okoknál fogva mediator társai ne legyenek egy értelemben vele s az érsekkel arra nézve, hogy ezen okmányt a mediatio nem nyújthatja át, mely ha jót nem tehet, legalább rosztat ne tegyen. Adassa ezt át az udvar bármi más uton. Legjobb-nak tartja, hogy követársai mind ezt a császárnak világosan elmondják, a ministereknek pedig erélyesen szóljanak. De hogy a miskolczyi gyűlésre valami nyilatkozatot küldeni lehessen, igyekezzenek az udvartól oly tartalmú nyilatkozatot kieszközölni, mint milyen a mediatorok nyilatkozata volt. Vagy végre a császár valamelyik ministere által üzentesse azt, hogy a mediatorok nyilatkozatában már minden befoglaltatik, a mi a magyarok előleges biztosítására kívántatik. Egy ily nyilatkozat után író s az érsek hiszik, hogy az alkudozás megkezdhető lesz. — A másik nagy nehézség az, hogy az udvar most el akarja különíteni Erdélyt Magyarországtól, holott előbb mindig együtt akart a kettővel alkudozni. — A mediatio levelét, melyet Stepney aláírt már nem használhatja, mert Bercsényi s a többiek elmenvén ő s Rechteren az eredeti szöveget irták alá s adták nekik át nem gyanítván, hogy ellene kifogás tétethetnék Bécsben. — A magyarok új kívánsága más hatalmasságok hozzájárulására nézve új tanácskozás tárgyát fogja képezni, új halasztást fog előidézni. Író úgy mint az érsek is úgy vélekednek hogy az új császári patens titokban tartandó s fél nehogy a magyar kancellária útján Miskolczon megtudják tartalmát. — Egy pozsonyi ember megöletvén Talpasok által, a pozsonyi parancsnok fenyegetődzik, hogy meglöveti azon lovasokat, kik a mediátorok leveleit hordják. Ez ellen író orvoslást kér. — Eredeti holograph level.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau le 25 Jan^r 1706.

Messieurs,

Le 23me de ce mois le secretaire de Monsr de Szirmay m'a apporté un paquet de Monsr de Stepney, ou il y avoit entre autres deux lettres adressez a Monsieur le Comte de Rechtern et a moy, datées toutes deux a Vienne l'une le 20 et l'autre le 21 du Courant.

En absence de Monsr Le Comte de Rechtern, qui suivant mon calcule doit être arrivé a Vienne peu apres que le secretaire en est party, j'ay ouvert les dites lettres, ou j'ay trouve avec la declaration de l'empereur du 20 de Janv^r laquelle pour être une piece, si nuisible n'avoit pas besoin de tant de formalitez, Je l'ay été communiquer d'abord a Monsr L'Archeveque, qui a été du même sentiment avec moy, comme je suis persuadé que vous serez aussy, que jamais avec la plus grande étude du monde, on n'auroit pu fabriquer une piece plus capable de detruire tout d'un coup, tout ce que la mediation a fait, et plus propre a faire evanouir toutes nos esperences non pas seulement pour les Traitez formels, que nous croyons fort prochains et apparens si la cour l'avoit voulu mais même pour la paix, d'autant qu'il est fort a craindre, qu'au lieu de formuler les Postulata et de preparer toute chose pour les Traitez Comme on nous l'a si fortement fait esperer, la congregation de Miskotz pourroit se resoudre sur la seule lecture de cette Patente, de renoncer pour le present a tout Traité et de declarer le Throne vacant. Mais examinons un peu les ingrediens de cette patente; On commence ad captandam benevolentiam des gens qu'on veut disposer a entrer en Traité, a les Traiter d'Archi-Rebells par les paroles de grace et de clemence dont l'exorde est rempli, et vous scavez comme les Mecontens ont exclaimé toujours contre ces expressions dans tous les ecrits ou elles se sont trouveez; personne ne veut passer pour rebelle tant qu'il peut colorer son fait: C'est a des Generaux a se servir de ces paroles quand ils ont mis le pied sur la gorge a l'Ennemy et non pas a une cour qui veut se servir de la voye de douceur et d'une Mediation solennelle. On y fait mention des Patentes d'Amnistie, donnees peut etre par le Canal du Palatin, et de la chancellerie d'Hongrie, que vous scavez Messieurs avoir ete fort desagrement couchees, odieuses aux Mecontens, et meme ignorez par eux, d'autant que la mediation n'y avoit point de part, et qu'ils ne recognoissent point dans ces temps icy cette Authorite, ny du Palatin ny de la Chancellerie.

On se sert de la répétition superflüe de la mediation acceptée, et d'un style enflé pour faire voir que L'Empereur a fait tout au monde pour procurer la paix; Cela a l'air d'un reproche tacite, et a mon avis il faut se abstenir de reproches et de tout ce qui peut deplaire et aigrir, quand on cherche et souhaite la paix; Il ne faut pas se louer aussy soy même, mais laisser aux Mediateurs de rendre justice a celuy qui a fait voir les desir le plus sincere pour la paix.

Vous savez Messieurs que la grande pierre d'achoppement est le droit de la succession d'autant que les Hongrois sont prevenus que tous leurs malheurs sont venus de la, et tout ce que nous avons pu obtenir a cet egard jusques icy, c'est de pouvoir esperer que ce point sera adjuste par le Traitte au contentement de sa Maj^{te} Imp^{le} lorsque les Hongrois seront seurs du retablissement de leurs loix, Cependant la cour presse et precipite points la dans cette patente avec moins de discretion que jamais, en soutenant positivement, que ce drois appartient depuis tres long temps deja a la maison d'Autriche, et qu'il n'a été que reduit en forme a la diete de Presburg, La ou il est pourtant clair et constant, que si la couronne a ete quelque fois devolüe par succession cy-devant, Cette succession a cesse et a été abolie, par la prattique constante d'un grand nombre d'elections consecutives meme dans la maison d'Autriche Jusques a l'Emper^r Leopold inclusivement, mais, qu'elle n'a été reintroduite que par la derniere Diete de Presburg en la personne du Roy Joseph; Et si l'Election continuer dans la même maison donne le droit de succession; L'Empereur peut pretendre le meme droit dans l'Empire Romain; Or les Mécontens n'avouent pas seulement tout ce qui s'est fait a cette diete a cause des violences du Theatre d'Eperies; N'est ce doncq pas beaucoup d'avoir pu sauver des points si Essentiels que la Royauté avec le droit de succession, et ce point ne merité il pas d'être traité avec un peu plus de delicatesse lors qu'il s'agit de disposer. Les Mecontens a en venir a des Traittez solemnels de paix, comme le moyen le plus apparent d'y par venir, a cause que Le Peuple opprimé, et las de la guerre, n'a que cette

resource pour obliger les Chefs, a en venir meme malgre eux a une heureuse conclusion.

Considerons apres cela la declaration que l'Emp^r fait a la fin de cette patente, en elle meme; A qui et comment promet on de Conservér les Hongrois dans La jouissance de leurs loix et Privileges? C'est, universis Fidelibus nostris, et il n'en assure qu'a la fin et en passant tous. Les Etats du Royaume, ce qui se peut toujours rapporter aux Fidelles seuls; Cependant c'est Principalement avec les Mecontents, et les opposez aux fidelles, suivant le sens de la cour, qu'elle veut et doit faire la paix pour appaiser ces troubles, et ce sont ces derniers et non pas les premiers qui ont demandé une declaration preliminaire au sujet du droit de la succession, pour se mettre a couvert des mauvaises suites, qu'ils soutiennent que cette succession, a eu deja, et qu'elle pourroit avoir encore; Quelle avertissement pour les mecontents? Quelle carriere la cour ne se reserve elle pas par la, a la vengeance: et quelle surcroit de mefiance cela ne causera il pas apres de ceux avec qui nous voulons traiter? je vous en fais entierement les juges.

Voyons presentem^t comment on y promet de conserver les loix et privileges.

Ce n'est que suivant le diplome du Roy Joseph Emp^r a present regnant, et suivant les lettres Patentes et les assurances donnez cy-devant par le Palatin apparament et par la chancellerie d'Hongrie: Vous scavez Messieurs ce que c'est que le diplome de L'Emper^r present^t regnant, qui ne contient presque rien, et qui se rapporte a ce qui sera convenu touchant le sens des loix, a la premiere diete, qui depuis vingt ans et plus, n'a jamais été tenue; Et touchant, les Patentes et autres assurances du Palatin et de la Chancellerie Hongroise je me suis deja explique la haut. Qu'on confere seulement le Diplomes de l'Emper^r Leopold, avec celui de son fils Joseph, et l'on verra la difference qu'il y a hinc istae Lachrimae. Enfin il me semble que la cour a plus fait connoitre par ce dernier ecrit que jamais auparavant, qu'elle veut Gouverner Les Hongrois avec un pouvoir absolu, et que par la paix même elle n'a point d'autre but que celui-la.

Je ne doute pas que par toutes ses raisons vous ne tombiez d'accord Messieurs avec moy et avec Monsr L'Archeveque, que les Mediateurs ne se peuvent nullement charger de faire tenir cette patente, et que s'ils ne peuvent pas faire du bien, ils doivent du moins eviter de faire du mal, la cour ne pouvant pas manquer de canaux, si elle veut rendre les Traitez et la paix même desesperée.

Je serois d'avis que vous representiez tout ce cy naturellement a sa Maj^{te} Imp^{le}, et vertement a ses Ministres; Mais comme Il semble tres necessaire, que nous puissions du moins au plus tost envoyer quelque reponse de la Cour a l'assemblee de Miskotz sur la declaration preliminaire que la deputation d'icy a demandé, je crois qu'il seroit bon, Que vous tachiez du moins d'obtenir de la cour une declaration en peu de paroles et sans equivoque, conforme a ce que les mediateurs ont declare deja au sujet des scrupules des Hongrois a l'egard du droit de succession. Ou si cela meme ne se peut pas, que l'Emper^r : fasse repondre aux Mediateurs en escrit par ses Ministres qu'elle s'en tient a ce que les dits Mediateurs ont déclaré deja a la deputation Hongroise, sa Maj^{te} Imp^{le} jugeant que tout ce que les Hongrois avoient demandé et pouvoient demander preliminairement, y est déjà suffisamment compris en toute sa substance: Ce sera du moins quelque chose, et je ne doute pas avec Monsr L'Archeveque que sur cela, ils ne puissent être disposez a preparer tout pour les Traitez et a les entamer.

Une autre terrible difficulté, c'est la variabilité de la Cour au sujet de la Transilvanie, Car [nos actes, aussy bien que ceux de Monsr l'Archeveque sont temoignes, que la cour a toujours positivement déclaré, que tout ce qu'elle avançoit a l'egard des Traitez avec les Hongrois se devoit entendre aussy de la Transilvanie: je me souviens aussy que M^r Le Baron de Seilern a constamment tenu le meme langage a Schemnitz, et je crois que les affaires de Hongrie et de Transilvanie sont tellement correlatifs et inseparables, qu'il est inutile de se flatter que les Mecontens consentiront jamais a traiter des unes sans traiter en meme temps des autres; je me souviens des discours que j'ay eu

la dessus avec les deputez d'icy et de leur ferme resolution en cela; ainsi, que ce seul point est capable a mon opinion de rompre tout, si la Cour ne demeure la dedans aupres de ce qu'elle a avancé et soutenu cy devant elle meme, car il n'est pas tout a fait croiable que pour faire a croire que tous les esprits sont calmez et contents present^t en Transilvanie, et que tous ont abandonné Rakoczi jusques a ce point la il faut de meilleurs juges, que ceux qui en son revenu jusques icy.

Quant à la lettre que Monsr de Stepney m'a envoyé pour la congregation de Miskotz, je ne puis pas m'en servir, Premièrement par ce que M^r le Comte de Rechtern n'est pas icy pour la signer, et en second lieu, par ce qu'apres avoir change de nous même la phrase [cessat etiam jus] prevoyant qu'elle deplairoit a la cour Imp^{le} nous en avons deja chargé la deputation Hongroise, la laissant pour le reste comme elle estoit et avec les paroles [ac Principatus Transylvanie] car nous ne pouvions rien moins prévoir au monde que le changement de sentiment de La cour a l'égard de cette Principauté, et comme Le Comte de Bercezeni avec toute la Deputation estoient sur leur depart vers Miskotz, il ne nous restoit pas assez de temps pour attendre la reponse de Mr de Stepney de Vienne j'avoue cependant qu'elle est mieux arrangée avec sa correction, mais six yeux voyent plus que quatre, le mal n'est pas grand, et a chose faite il n'y a pas de remede: Cependant s'il y avoit encore a ajouter quelque chose de la resolution de la cour touchant le preliminaire demandé, L'on pourroit l'expedier encore dans cette forme et avec cette addition, signée par nous trois; surquoy j'attendroy votre avis et vos ordres.

Monsr le Comte de Rechtern aura fait voir sans doute a Monsr de Stepney ce que la deputation d'icy a proposé en derniers lieu au sujet d'une cessation d'hostilitez, et touchant leur demande perseveree de quelques autres Puissances encore, pour fortifier la mediation et la garantie; Voila des nouveaux sujets de deliberations pour la cour Imp^{le} mais je crains, qu'avant que d'en venir aux Traitez, on touchera encore de part et d'autre tant de fausses cordes

que tout le concert ira en malheur, et qu'il ne sera rien ny de l'un ny de l'autre.

Le Comte de Wratislau n'a rien écrit a l'Archeveque, ni nous qu'il devoit rester a Presbourg ou a Tyrnau et laisser partir le Baron Szirmai avec ses deputez vers Miskotz, se rapportant pour le reste a la Patente declaratoire envoyée aux Mediateurs, laquelle il est d'avis, de même que moy, qu'il faudroit tacher de cacher et de supprimer avec tout le soign possible, mais je crains que le mal ne soit deja fait, et que par la chancellerie d'Hongrie même, elle ne soit deja parvenue a la connoissance des Hongrois, et qu'on n'en soit aussy, bien tost informé a Miskocz; Si cela arrive, il faut avoir patience et nous consoler par la, que si le mal n'a pu s'eviter, nous languirons d'autant moins dans ce sejour icy.

Il me semble plus que jamais, que nous avons fort bien fait tous de decliner le voyage de Miskotz, car qu'est ce que nous y aurions fait avec de si belles resolutions comme nous recevons de la Cour? que nous exercer dans des differens sur le Ceremoniel avec le Prince Rakoczi.

Monsr Tiel vient de m'ecrire du 21me de Presburg, qu'il eseroit d'en partir ce jour la, et qu'il ne d'outoit nullement de faire gouter a la cour Imp^{le} L'expedient proposé des mediateurs pour l'echange des Collenels Saltzer et Fierville.

Le Commandant de St George m'a fait scavoir qu'un homme de Presbourg ayant été malheureusement tué dans les vignes la au tour par quelques voleurs ou Talpatsches qui ne sont pas de son commendement, Le Commandant de Presburg l'avoit fait menacer qu'il feroit tuer par represailles les cavaliers d'ordonnance Hongrois qui portoient nos lettres de-la a Presburg; Ce nouvel accident imprevu et facheux m'oblige d'envoyer un expres avec cette lettre, a fin de prier le B. of Sickingen de s'abstenir, de semblables menaces qui peuvent empecher la communication des lettres, et je vous prie Messrs de faire envoyer des Pareils ordres au dit Commend^t de Presbourg car sans cela on ne pourra plus ecire une parole d'icy que par des expres.

Je suis etc.

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. La lettre de M. Stepney du 19me est arrive le même soir apres le depart de Monsr de Comte de Rechtern a laquelle il n'y a rien a reprendre.

466.

Bruyninx Stepneynek. Figyelmezteti őt hivatalos levelében tett észrevételeire a császári patenst illetőleg, szerinte az udvar vagy vak, vagy azt hiszi, hogy az egész világ oly ostoba, hogy rosszul elrejtett szándékát át nem látja. Ha ezen patenst Miskolczra küldte volna Bercsényinek, nem sokára vége lett volna minden fáradszaimnak. — Eredeti bizodalmas levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 25me Janvr 1706.

Monsieur,

J'ay ecrit une lettre si longue et ennuyante touchant les affaires a Vous et a M^r le Comte de Rechtern conjointement, qu'il me reste peu a repondre a votre lettre familiere du 20me Ce sera beaucoup si vous avez la patience de la lire, vous en tirerez et en ferez l'usage que vous trouverez a propos, mais examinez bien la Patente declaratoire que vous m'avez envoyé et dont vous aurez sans doute guardé copie, avec mes remarques, et vous trouverez comme je me flatter, qu'elle ne sont pas tout a fait frivoles, et que les Hongrois les auroient assurement encore explique beaucoup plus odieusement que moy; Ou la cour est aveugle, ou elle croit que tout la reste des hommes sont des Sots, car ces petits de tours et pauvres finesses sont trop cousu de fil blanc pour ne s'en pas apparcevoir.

Je n'avois qu'a envoyer d'abord cette patente au Comte Berczeni a Miskocz; je suis seur que j'aurois été bien tost delivre d'icy, mais je prefere mon devoir a mon interest et a ma satisfaction propre.

Je vous suis obligé de nouvelles que vous m'avez communiqué je n'ay rien receu dans mes lettres que vous ne sachiez certainement deja mieux qu'on ne me le mande,

et icy nous sommes dans un desert ou pour toute nouvelle Madame Forgatsch est venue pour mettre sa fille dans un couvent.

Je ne scauray repondre autre chose a Monsr de Benthema au sujet de Intzersdorf que ce que je luy ay escrit deja, car le Comte Bercezeny n'est pas icy est quand il y seroit, j'ay deja fait mes derniers efforts aupres le luy; Le meilleur conseil que je puis luy donner, est, que tout le village accorde sous main des contribution s'il y est oblige, car cela est naturellement permis, quand on n'est pas protégé du souverain, même malgré ses defenses.

Je suis fache de la mort du C. Hoyos, et comme la maladie du bon Kleinburg traine plus, j'espere qu'il echappera encore.

Nos dames vous saluent et sont bien aises de ne s'etre pas trouvé a Vienne le jour de la commotion judaïque. Je suis sans reserve

Votre tres humble et tres
obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

467.

Stepney Harley ministernek. Salms herczeg megigérte, hogy holnap fogja megismertetni velök a császár határozatát a patensben teendő változásokra nézve, melyekkel Rechteren gr. két-három nap múlva Magyarországra menend. A magyarok vagy 4000-en Kis-Mártonnál vannak, Eszterházi, a nádor félti ottani kastélyát. — Pálffy, a bán, visszatért Bécsbe. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 27th Jany 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

The Prince of Salms has promised to explain to Count Rechteren and me to morrow the Emperors resolution as to the changes we proposed might be made in his late decla-

ration to the Hungarians, with which Count Rechteren will be dispatched again to Hungary in two or three days.

We have no other advice of the Malcontents or of their motions, than that about 4000 of them are near Eissenstadt, where the Palatin of Hungary (Prince Esterhasi) has a noble palace in danger of being burnt. General Palfy the Ban of Croatia is returned to Court, after having left the Troops which were under his command at Laa, about an hour from hence; They are to inconsiderable to attempt anything or even to make any resistance.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

468.

Stepney Bruyninxnek. Néhány nap óta több kísérleteket tett Rechteren gróffal, hogy az udvart reá birják a Patens némely tételeinek megváltoztatására. Tegnap Salms tudatta velök egyenesen, hogy azt tenni nem lehet. — Ennek folytán ők azon módot ajánlották, hogy a mediatio adjon be egy új emlékiratot a magyaroknak, mely a patenshez hasonló biztosítékokat foglaljon magában, abba az udvar beleegyezett, de úgy hogy a mediátorok elismerjék a császári patens vételét s azt mint okmányt megtartsák. Ha a magyarok a kancellaria útján nem kaptak tudósítást a patensről akkor talán beérik a mediatio emlékiratával is. — Vette Bruyninx 25-ről kelt levelét és annak tartalmát közlendi Sinzendorffal, hogy ez lássa, mikép mind hárman egy értelemben voltak. Erdélyországra vonatkozó észrevételeit közlendi az udvarral, de ez mostanig nem akarja Erdély ügyeit a magyarokéival összekeverni, mert úgy mond „facies rerum mutata est“. — Nagyszombatban átnyújtott emlékiratát az udvar helyesli, de a fegyverszünetre nézve nem tudnak ajánlatot tenni, ha csak a magyarok nem tesznek ajánlatot, mely azután az udvar helybenhagyása alá terjesztetnék. — Ez igen nehéz kérdés. — Más hatalmasságok jóátállítását az udvar határozottan ellenzi. — Rechteren magával viszi a megállapodást Salzer s

Vierville kicserélésére nézve. — Rechterent még ma is sürgették, hogy menjen Miskolczra, de ő csak Nagyszombatban fogja magát eziránt elhatározni, mondják, hogy Wratislaunak volt szándékában oda menni, csak is a Rákóczi iránt követendő magaviselet tartotta őt vissza. — Rákóczy nejével a fondorkodás folyvást tart, író azt hiszi, hogy ezen alkudozások egyedüli célja, Rákóczyt neje által gyanúba hozni a magyarok előtt. Ő meg van győződve, hogy Szirmay hasonló utasítást kapott Bercsényit illetőleg, ki azonban amazt csak bolondnak tartotta, miért is most a ministerek rosszabbúl beszélnek Bercsényiről mint egy hó előtt. — Rechteren gróf holnap korán reggel indul Nagyszombatba. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 29e Janvr 1706.

Mon cher amy.

J'ay laissé partir le dernier ordinaire sans me donner l'honneur de vous écrire en reponse a Votre Lettre du 18e de ce mois par le Comte de Rechtern puisqu'il a promis de vous informer de peu qui se passoit alors. Depuis quelques jours nous avons fait plusieurs instances pour obtenir de la Cour que les passages desagreables dans la declaration de S. M. I. en soient otez, Mais hier matin le Prince de Salms en presence du Comte de Sinzendorff nous fit sçavoir tout net, que cela ne se pouvoit pas pour des raisons que le Comte de Rechtern vous dira de bouche. Ensuite nous deliberames ensemble pour trouver quelque temperament, et tombames d'accord de tirer de la Dite Declaration autant que fut propre pour l'occasion presente, et demander de la Cour si on estoit d'avis que la Mediation pourroit presenter comme d'eux memes, un Memoire contenant des assurances semblables; Nous couchames le memoire sur le Champ, et ce matin Le Prince de Salms et le Comte de Sinzendorff nous ont declarez que S. M. I. en estoit content, à condition pourtant que nous gardions la Declaration Imperiale du 20e de ce mois accusations de l'avoir receü, en cas que les Hongrois ayent la Curiosité de demander en quoi ces mots de *iteratis Declarationibus* estoient fonder. Apparemment cette precaution provient du soubcon qu'ils ont, que

de la Chancellerie Hongroise on n'en donne des Copies, quoique le jeune Erdödi (qui en a la direction par Interim) ma assuré ce matin que vous avez entre vos mains le seul écrit qu'on a donné de hors. Si cela est Res est ad huc integra et les Hongrois n'iront pas chercher plus loin, mais pourroient se contenter de ce qu'ils trouvent dans le memoire des Mediateurs.

Hier au soir je receus par votre Valet la Lettre que vous avez écrite au Comte de Rechtern et à moi le 28e, et nous ne pouvions pas assez admirer votre Noble Colere; J'avois résolu de communiquer vos sentimens au Comte de Sinzendorff seul, pour marquer que nous étions tous trois d'accord que la dite Declaration n'étoit nullement de Saison; Mais la Cour ayant déjà acceptée Notre expedient, il ne sera plus nécessaire de faire valoir vos raisonnemens, si non dans l'endroit où vous parler de la Transilvanie, dont j'ai tiré un Extrait pour être communiqué à la Cour (à la reserve du mot d'Apotres) dans l'esperance qu'on fera reflexion à la fin, en cas les Hongrois relevent, et principatim Transilvaniae dans votre Lettre à la Confederation: Mais le Comte de Rechtern vous dira que jusqu'à present la Cour ne veut pas que les affaires de cette Province la soient mêlées avec celles de Hongrie, quoniam facies rerum mutata est, comme le Baron Seilern nous a allegué à Schemnitz apres la Bataille de Hochstett.

Comme Votre Lettre pour l'assemblée de Miskotsch a été déjà expédiée, et recommandée aux Deputés de la Confederation à Tyrnau avant leur départ on ne peut plus songer à la retirer ou de présenter celle que je vous ay envoyée d'ici avec les changemens approuvés par la Cour.

Monsieur le Comte de Rechtern m'a communiqué le dernier Memoire des Confederez à Tyrnau avec votre Reponse, Laquelle a été approuvée par les Ministres; Mais ils avouent eux memes qu'ils ne savent pas que proposer touchant une Armistice ou Cessation de Hostilitez, dont l'un et l'autre paroît être également impraticable, à moins que vous puissiez disposer les Hongrois d'en former un Projet pour être soumis au Jugement de la cour; Car il n'y a guerres d'apparence que ces Ministres voudroient plus faire

des Propositions apres le Succes de leurs Armes en Transilvanie; Car la Province n'étant plus en etat de subsister tant De Troupes, deux Tiers de cette Armée seront obligez d'en sortir, et commencer des nouvelles operations de Coté de la Haute-Hongrie; Ce que l'Armee Confederée doit naturellement chercher d'empêcher par voyes de fait, et en même tems necessera pas sans doute de ravager la basse Hongrie, et de faire des Courses en Autriche et en Moravie par maniere de reprisailles de ce que leur Haute-Hongrie va souffrir. Ainsi sur cet Article de Treve je ne vois pas comment il sera possible de trouver quelque expedient pour y parvenir.

Quant à la Garantie des autres Puissances la Cour assurément ne l'admettra pas pour des Raisons que le Comte de Rechteren vous expliquera plus au long. Et comme il parte avec lui un Decret du Conseil de Guerre touchant l'eliberation des Colonels Salzer et Fierville selon votre Concert il n'est pas necessaire que je vous en dise d'avantage.

J'ay donné au Prince Eugene un Extrait de Votre Lettre touchant l'homme qu'on a trouvé tué les Vignes, et il m'a promis de reprimer le Baron Sichenyen qu'il ne fasse point des Violences sur ce Sujet.

Le Count Rechteren vous dira que la Cour l'a pressée encore ce matin de pousser jusqu'a Miskotch. Mais il fait bien de suspendre Sa Resolution jusqu'a ce qu'il arrive à Tynau, et alors je crois qu'il trouvera tant de raisons contre ce Voyage, qu'il n'en fera rien. On dit que le Comte Wratislau avoit été disposé d'y aller, et qu'il n'a été arrêté que par le Ceremoniel avec P. Rakoczi. Les Conferences avec Sa femme et C. Wratislau plus frequantes que jamais, et j'ai lieu de croire que c'est une mechante Intrigue pour entré dans une espece de Negotiation pour la faire eclatter en suite aux Hongroise dans l'esperance par la de ruiner Son Credit aupres d'eux, et de parvenir par ce moyen à une Dissention entre les Chefs et le peuple, qui depuis quelque tems a été le grand dessein qu'on a eu ici sur le tapis, et dont on parle toujours sans aucune retenue. Je suis moralement persuadé que Szirmai a été chargé des

ouvertures Semblables pour Berceseni, meme qu'il en a donné bonnes esperances au commencement; Mais il me semble que Berceseni s'est moque seulement de l'autre, d'ou Szirmai est devenu plus inquiet et mecontent qu'il n'a été autrefois, et j'observe que les Ministres parlent plus fortement contre Berceseni qu'ils n'ont fait il y a un mois. Vous direz que cette cela me paroît ainsi.

On m'ecrit de Francfort ce qu'on vous mande de Geneve touchant les effets arretez, et l'interdiction du Commerce, et vous verrez par ma Lettre cy-jointe quelles raisons on allegue et quelles reparation on demande. Mais par le dern^r ord^{re} le Comte de Rechteren a receu des Etats Generaux une relation du fait tout autre que les Ministres de S. A. R. me l'ont Representée avec ordre de s'interessier en faveur des Genevois, à quoi je me conformerai a mesure que la Cause me paroît equitable.

Le Sieur Occulucsani m'a demandé deux écrits comme vous voyez par son Billet; j'en ai trouvé un, que vous luy ferer tenir si vous le juger à propos; Mais je ne trouve pas l'autre parmi les Actes, quoiqu le mot Trivialibus est fort recent dans ma Memoire.

Je vais prendre Congé encore ce soir de M. le C. de Rechteren, et de luy souhaiter un heureux Voyage; Car il dit de vouloir partir demain de grand matin. Il vous dira de bouche le peu de Nouvelles que nous avons, ainsi il ne me reste qu'a vous assurer &c.

469.

Stepney Okolicsányinak. Január 11-ki levelére válaszol. — (Lásd a 451. számot.) — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Stepney to Occulucsani.

Vienna Austriae, 29 Januarii 1706.

Domine Perillustris.

Pro humanissimis erga me Votis Dominationi Vestrae maximas ago ex animo Gratias, et vicissim Dominationi

Vestrae. Ejusdemq pro bono Publico acceptis laboribus, sub novi anni Auspicijs prospera omnia et fausta apprecor.

Redit ad Hungaros Dominus Comes a Rechteren cum Declaratione qualem Ipsi desiderare possint, et sané erunt in culpa nisi seria ad Tractatum et quanto cyus accedant.

De sincero Principis animo, et quod bonum publicum privato suo Commodo preferat nullatenus vellem dubitare; Et crederem plané Ipsum recenti suorum Exemplo monitum esse, ne Turcicae Genti ullo modo adhaereat.

Nondum mihi scripserunt Domini Legati Hollandici de Religionis libero Excercitio in Civitate de Scalitz, operam tamen meam navabo ut aliqua incolis detur Protectio, et quam primum Resolutionem in hoc Negotio obtinuero, Eam Dominationi Vestrae notam facere non deero; interim permanes cum Solito Amicitiae cultu, &c.

Writt on a paper apart.

Litterae cum Vocabulo Trivialibus non reperiuntur inter mea Scripta, sed Exhortatorias Praepotentium Domi-norma Ordinum ad pium defunctum Imperatorem, hisce accludo.

470.

Stepney Harley miniszternek. E hó 28-án Salms herczeg s Sin-zendorff egyenesen kijelentették, hogy a császári patensen kívánt változások meg nem engedhetők. Az udvar kívánsága az, hogy a mediatio azt úgy, mint vette adja át a magyaroknak. — Ennek folytán Rechteren s író azt tervezték, hogy a mediatorok emlékiratot fognak a magyaroknak benyújtani, mely a patens mellőzésével annak lényeges tartalmát a kifogás alá eshető kitételek elhagyásával foglalná magában. Ezen eljárást a császár elfogadta, s az emlékirat elkészülvén kettőjük aláírásával Bruyninxnek meg is küldetett. — A fegyverszünetre nézve az udvar nem igen képes valami elfogadhatót tervezni, mert 25 ezredre menő serege nem maradhat Erdélyben egész télen át. — Porosz, Svéd vagy Lengyelországok jóállását a császár határozottan ellenzi. — Rechteren nem akarván az udvar kívánságára Miskolczra menni, ma reggel visszatért Nagyszom-

batba. Az udvar határozatait Szirmay és Okolicsányi által tudatják a miskolczy gyűléssel. — Író reményli, hogy a nagyszombati értekezletet a jövő hó vége felé fogják folytathatni. — Montecuculi 25-én kétszáz szekér élelmetj uttatott az éhező várórségnek Trencsénbe — Legközelebb Lipótvára is el fog láttatni élelemmel. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 30th Jany 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

On the 28th Count Rechteren and I attended the Prince of Salms, to know if His Imperial Majesty had consented to the changes we desired might be made to his late declaration for the reasons I mentioned in my letter to you of the 23rd, and which you will find more fully explained by Mr Bruyninx in the copy of his letter to Count Rechteren and me here enclosed: But we were surprised to find both the Prince and Count Sinzendorff (who was likewise present) very positive in their assertion, that no change might or could be made to the said declaration, for that the Court expected we should present it to the Hungarians in the manner we had received it, suspecting the chancery of Hungary (by whom it was dispatched) might have given out other copies thereof, from whence the Malcontents might draw conclusions and interpret as a weakness if any alterations were now made. Finding our Ministres firm in this resolution We then proposed an Expedient, That the mediators (without producing the said declaration) might give in a memorial as from themselves, to the assembly at Miskotsch, containing such essential parts as might serve most for our present purpose leaving out all the disagreeable clauses. Immediately we formed a memorial of that kind and sen it to Count Sinzendorff, desiring to know if that method of proceeding were agreeable to the Court. Whereupon the Prince of Salms acquainted us yesterday morning. That His Imperial Majesty approved of Our paper, which therefore Count Rechteren and I signed here, and left room for Mr Bruyninx to do the like at Tyrnau.

Lit. A.

Lit. B.

We then proceeded to enquire what might be the opinion of the Court upon two other points recommended to the mediators by the Deputies of the confederacy in their last memorial at Tirnau of the 16th instant. And we were told 1° That the ministers themselves were at a loss what opinion to give about an armistice or cessation of hostilities, during a certain term that both Armies might continue in Statu quo, since nothing of this kind seemed practicable at present, it not being the design of the court that all their forces now in Transylvania (computed at 25 Regiments) should continue there all this winter, that province being to far exhausted by the Malcontents to afford a subsistence for such numbers; Consequently the court expected to hear every day That two thirds at least of their Army were on their march from thence to Upper Hungary, & it is not to be presumed the Malcontents would suffer the Imperialists to advance that way without making some sort of Opposition. 2dly As to the Guaranty of Sweden, Prussia and Poland, the Emperor continued positive never to allow of it.

This being a final resolution, Count Rechteren was desired to carry it to Miskotsch, but he declined that Journey as I have done, by alledging the assembly in all appearance will be dissolved before he can arrive there. However this morning He set out by the way of Presburg for Tirnau, whence I believe He and Mr Bruyninx will agree to forward both our memorial and these further informations to Baron Szirmai and Occulucsani, leaving them to communicate the same to the Assemkly, which method is likely to have the same effect as if we were there present. Towards the end of next month We suppose Our conference may be reassumed at Tirnau; In the mean time the Arch Bishop of Colocza is removed from thence to his estate at Simegh not far from Buda.

Major General Montecuculi with a detachment of 600 Horse, and 400 regular foot, besides a strong party of peasants from Moravia relieved Trenschein on the 25th with 200 waggons of provisions of which that place was in extreme want: A few malcontents offered at first to dispute a passage

over the mountains, but after the loss of 5 men they retired. The Imperialists had 2 killed and 18 wounded. The Garrison of Leopoldstadt being also of great necessity, care will shortly be had of refreshing it in like manner.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

471.

Stepney Harley ministernek. Semmi újat nem írhat Magyarországrol, sem az udvar Miskolczról sem pedig ő Nagyszombatból újabb tudósításokat nem vettek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 6 Febr 1706.

Right Honble

(Kivonat.)

I have nothing new from Hungary, the Court having received no letters from the Deputies at Miskotsch since the assembly begun there, nor have I had any account from Mr Almelo*) or Mr Bruyninx since the former returned to Tirnau, which is now a week.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

472.

Bruyninx Stepneynek. Az illető okmányokat, melyek az érsek helyeslésével is találkoznak, átküldötték Szirmay s Okolicsányihoz Miskolczra. — Nem ment sem ő sem Rechteren Miskolczra, mert semmi újat nem mondhattak volna a magyaroknak; mert a Rákóczy irányában követendő szertartás sok zavart s elégedetlenséget okozhatott volna, végre mert valószínű, hogy

*) Ez valószínűleg tévedés, nem Almelo, hanem Rechteren gróf az a ki szóban van.

már csak a gyűlés eloszlatása után érkeztek volna oda. — Salzer ezredes tudósítván a mediatorokat Komáromba érkezteről Vierville is szabadon bocsátatott. Panaszok érkeztek hozzá a császáriak által tett gyujtogatások iránt. Azt hiszi, hogy a császár érdekében van, hogy a felhagyott gyujtogatások ujra meg ne kezdessenek. A magyarok pedig okvetlenül viszonzni fogják, ha a császár legalább látszólag nem büntetendi a tűz okozót. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, le 8me Fevrr 1706.

Monsieur,

Depuis que j'a y eu l'honneur de recevoir par Monsr le Comte de Rechteren votre Lettre du 29 Janv^r avec la participation de vos nouvelles et de l'Etat des affaires a la Cour, dont je vous suis tres obligé, Il ne s'est rien passe icy d'aucune remarque, si non ce que vous verrez par les trois pieces jointes, dont nous avons envoye les copies aussy avec tout ce qui y appartient au Srs Szirmay Visa et Ockuluczani a Miskotz, aupres avoir tout communiques a M^r L'Archeveque qui est entierement d'accord avec nous.

Vous aurez la bonte de nous excuser s'il vous plait a la cour Imp^{le} Le mieux qu'il vous sera possible de ce que nous n'avons pas fait le voyage de Miskocz, pour trois raisons. 1. Puisque nous n'avons rien au monde a leur proposer ou dire, que ce que nous avons deja fait par ecrit, de sorte qu'il valloit mieux eviter bien des questions qu'on nous y auroit fait sans doute, aux quelles il nous auroit été impossible de repondre ou satisfaire. 2^d a cause de la difficile du Ceremoniel avec le Prince Rakoczi, qui auroit été très difficile et facheux d'adjuster, et cela ne se pouvant pas peut etre, il en seroit resulté des nouveaux deplaisirs. 3° Par ce que quand même nous serions partis d'icy aussy tost qu'il nous auroit été possible, nous courrions risque de n'y pas arriver avant que le dit congres ne fut deja separé, d'autant que dans cette saison icy il nous faudroit au moins 8 jours de voyage avant que nous aurions pu y arriver. Laissans a votre prudence et dexterité d'y ajouter telles autres raisons encore que vous jugeré convenables.

Le Porteur de la presente est un messenger, a l'égard duquel nous sommes convenu icy avec le Genl Comte Esterhasi qui commande dans tous ces quartiers icy en absence du Comte Berczeni, qu'il voyageroit continuellement en liberte entre Vienne et Presburg pour porter et prendre nos letters a votre maison, moyennant un ecusson d'argent sur la poitrine au milieu du quel, il y a en noir la lettre M signifiant Mediation comme vous verrez, et la faveur d'un passeport du dit Genl d'un autre petit passeport que le Comte Berczeni nous a laisse icy pour ceux que nous voudrions envoyer, et d'un troisieme de nous, dont nous l'avons muni tellement que vous n'avez qu'a luy donner nos lettres et l'expedier toujours le plus tost qu'il vous sera possible, vous demandans beaucoup de pardon cependant de ce que nous vous chargions de tant de peine.

Aujourd'huy nous avons receü des lettres du Collonel Saltzer de son arrivée a Comorre, avec la marque dont nous etions convenus qu'elle n'est pas forcee, et par consequent nous avons donné aussy l'entiere liberte a Monsr de Fierville, qui part aujourd'huy pour Neuheusel.

Le Commandant de Presbourg a d'abord donné ordre de faire cesser toute menace, et de rassurer les cavaliers Hongrois d'ordonnance qui viennent prendre et porter nos lettres, au sujet de l'homme tue dans les vignes, par des Talpatsches de l'autre coté du danube.

Nous n'avons pas jugé a propos d'envoyer au Sr Okoluczani une copie entiere de la lettre de L. H. P. de sorte que je ne luy en ay envoyé qu'un extrait, avec votre lettre, lequel ne seroit pas de consequence, quand meme il tomberoit entre les mains des françois. L'on se plaint icy que les Imperials ont brulé quelques villages en Hongrie, a l'occasion du dernier revictuellement de Trenchin, Je crois qu'il est de l'Interet de L'Emper^r comme les Hongrois ont cessé de bruler, de ne reveiller pas le chat qui dorte et de ne pas donner occasion a des nouvelles repressailles ce qui arriveroit indubitablement, Si la cour ne fait voir que ce n'est pas les troupes reglez qui l'ont fait et si elle ne fait au moins semblant de punir ceux qui en Sont les

Autheur au bout du comte personne n'y perdra plus que l'Emper^r et je vous prie d'en parler au Pr. Eugene.

Monsieurs Le Comte de Rechteren et Madame la Comtesse comme aussy mon femme vous font leur complimens et je suis

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

473.

Illésházy Miklós Stepneynek. Tudatja vele, hogy a császáriak nejét, cselédjeit s némely butorait Trencsénből kiszabadították, de egyszersmind több faluját s trencsényi majorját felégették. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Illeshasi to Stepney.

Excellentissime ac Illustrissime Domine Ablegate Domine mihi Colendissime.

Intellexi ex Informatione Agentis mei Wiennensis, Dominum Bercheny pariter & Principem Rakoczy, Salvum Conductum, pro evehendis Trenchinio Domesticis meis, per me nuper desideratum, nullo habito gratiosae Excell. & Ill^{mae} Dominationis Vestrae, ejusdemq Dominorum Collegarum Interpositionis respectu, quod me plus dolet, absolute denegasse, Cujus astinurbanitatis Causa alia non est, quam quod ambo hi Duces Malcontentorum Ungarorum, adversus me, observatam meam Augustissimo nostro debitam fidelitatem, & manutentionem, ac Conservationem Fortality Trenchiniensis, alias Arcis meae Haereditariae nimium passionati sint, cum tamen Malcontentorum Ungarorum Consortes, ac Proles una cum rebus suis universis, ad Partes Rakoczianas ex Partibus nostris libere dimissae essent. Unde coactus sum, occasione proximi Succursus Caesarei, Consortem meam, et Liberos cum non nullis rebus etiam meis, in omnem fortunae Casum, ac eventum, evehi facere, tentare, prouti etiam faventibus

superis, foeliciter res successit, attactosq meos Domesticos, Salvos abinde hucce in Moraviam educi fecissem; Ea propter opus non esse amplius, ut Excell. & Ill^{mae} Dñatio Vestra. Suiq Domini Collegae sese hoc in passu fatigent, pro huc usq tamen catenus praestito earundem Dñationum Vrarum fatigio, & in me exhibita Benevolentia, Summas repono Gratias, reserviendi occasionem adipisci, animitus desiderans.

Penes significo, quod veluti rerum humanarum vicissitudines ire, & Bona Malis misceri Solerent, ita mihi fieret, nam occasione hujus Succursus Trenchiniensis, Caesarei Saraceni, seu Nostrates a quibus protegendus potius venirem, ad Sex, aut Septem Pagos meos, & praestantissimum Unum Allodium meum, ad Arcem meos Trenchiniensem Nostrorum, seu Malcontentorum Ungarorum, in flammas miserunt consequenter ab utra que Partetam Inimicis Scilicet, quam & Amicis, penes constantem meam Augustae Domu Austriacae Servatam fidelitatem, eidemq praestita fidelia Servitia mea enormiter paterer, & ad incitas plane jam redigerer, Sed fiat voluntas Domini. Spero tamen, quod me Divina Bonitas, & Clementissimus Dominus Noster, ad huc non deserent ac desperare non sinent. His me ulterioribus Gratys & Patrocinyis Excell. & Ill^{mae} Dominationis Vestrae recommendans. Permaneo constanter

Excell^{mae} & Ill^{mae} Dominationis V^{trae}
Servitor Obligatũus

Comes Nicolaus Illeshasy.

Hradisty die 9 Febr^r 1706.

Stepney Harley ministernek. A hollandi követek Februar 1-én irtak Rákóczynek tudatván vele a császári nyilatkozat lényegét. Bruyninx Bercsényi levelére válaszólag kijelenti, hogy a fegyverszünet iránt a császáriak nem képesek határozott ajánlatot tenni, nem tudván előre hol fõg seregük telelhetni, felhívja a magyarokat tegyenek õk ez ügyben javaslatot, és nevezzenek e

*czélra, úgy mint az alkudozások felvételére is biztosokat. —
Előadja a hollandi követek okait miért nem mentek Miskolczra.
Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 191.

Vienna 13th Feby 1706.

Right Honble

Last night I received a packet from the Dutch ministers by a courier we have hired to run between this place and Tyrnau, as long as the negotiation lasts. For his better security, he wears a silver budge on his breast with an M. denoting the Mediation, from whom he has a passport in latin another in the German language from Baron Sichingen, commandant of Presburgh, a third from Count Bercseni in Latin, and a fourth in the Hungarian tongue from Count Daniel Esterhasi, who during Count Bercseni's Absence commands all the forces in these parts.

Count Rechteren arrived at Tyrnau the 31st past, and the next day He and Mr Bruyninx dispatched a letter to Prince Rakoczi & the other confederates assembled at Miskotsch, with the extract of the Emperor's declaration, after the manner I lately explained to you. Some days after, Mr Bruyninx received a letter from Count Bercseni, giving notice of his arrival at Miskotsch, and desiring to know what resolution was come from the Imperial Court as to the said preliminary Declaration, and likewise as to the suspension of Arms, proposed by the Hungarian Deputies in their memorial of the 16th of January a little before they removed from Tyrnau. To which letter Count Rechteren and Mr Bruyninx answered on the 5th That they had already explained His Imperial Majesty's sense upon the first and main article. But as to the latter they think it will be impossible for this court to determine the conditions for settling a suspension of arms, while they are uncertain how and where their army can subsist for which reason it may be proper that the Hungarians make proposals of this kind to the mediators, and appoint deputies not only for that purpose but in order to reassume the conference of Peace.

The Dutch ministers desired me to excuse them to the court for not having undertaken the journey to Miskotsch

for three reasons, which I beg leave to give you in their words, 1mo Puisque nous n'avions rien au monde à leur proposer ou dire, que ce que nous avions déjà fait par, écrit, de sort qu'il valloit mieux éviter bien des questions qu'on nous y auroit fait sans doute, aux quelles il nous auroit été impossible de repondre ou satisfaire. 2^d A cause de la difficulté du ceremoniel avec le Prince Rakoczi, qui auroit été très difficile et facheux d'adjuster, et cela ne se pouvant pas peut être, il en seroit resulté des nouveaux deplaisirs. 3° Par ce que, quand même nous serions partis d'ici aussi tot qu'il nous auroit été possible, nous courrions risque de n'y pas arriver avant que le dit congres ne fut déjà separé d'autant que dans cette saison ici il nous faudroit au moins huit jours de voyage avant que nous aurions pu y arriver.

I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

475.

Stepney a hollandi követeknek. Helyesli a Nagyszombat s Bécs közötti levelezés iránti rendelkezésüket s azt a maga részéről is elfogadja. — Salmsnál előadta mentségüket miért nem utaztak Miskolczra. — Eugen herczeget kérte, hogy a magyar falvak felégetését akadályozza meg, ha a magyarok visszatörését meg akarják akadályozni. — A Nagyszombat s Bécs közti levélhordó minden utjaért 30 forintot kíván, a mit neki ki is fizetett.

Másolat.

State Paper Office Germany 189.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne, ce 13 Fevr 1706.

Messieurs

Hier apres midy votre Messenger m'a apporté le Pacquet de Tyrnau, avec une Lettre de Mr de Bruyninx de 8

du courant, J'approuve beaucoup le Precaution que vous avez prise pour la Sureté de vos Lettres et du Courier, portant de Passeports et de l'Ecusson; Mais avec tout cela j'admire que notre homme a voulu entreprendre un metier si penible et dangereux, et je m'attends un de ces Jours qu'il l'ait paie de sa tete. Je le renvoyé au plustôt dans la croyance que vous en aurez bientot besoin pour nous apporter la reponse de Comte Berceseni a votre derniere Lettre du 5e ou bien de la Deputation des Confederez sur votre Lettre du 1^r avec la Declaration de S. M. I.

Je fis hier au Prince de Salms Vos excuses pour n'avoir pas entrepris le Voyage de Miskotsch, et je donnerai par Extrait au Comte de Sinzendorff les 3 raisons que vous alleguez a fin qu'il les communique a S. M. I. meme. Et j'ai sollicité le Prince Eugene aussi par Extrait, qu'il empêche de bruler des Villages si on pretend ici que les Hongroise n'en fasse pas de meme.

Je n'ay pas la moindre nouvelle à vous mander si non que le prince Charles de Neubourg est allé a Insprugg pour prendre possession du Gouvernement de Tyroll.

Je ne scay pas quel accord vous fairer avec ce Messenger; A son arrive ici je lui ai donné un Ducat pour boire, mais à present qu'il vient de prendre vos Pacquets, il me dit que chaque course qu'il doit faire de Presbourg ici et de retour a Presbourg coutera dans le Poste Amt 30 flor. Ce qui me semble un peu trop; Mais si vous en etez contents, Messieurs, je le suis aussi pour y contribuer ma part autant que vous le jugerai raisonnable.

Je suis &c.

Le Messenger me demande positivement son payement de 30 fl. ce que je n'ay pas pu luy refuser, puis qu'il a la Poste on m'assure que c'est le prix ordinaire de tout les Courriers; Je luy ay pourtant placé de Ducat en compte, ne doutant pas que la gratification se pourroit trouver par mi les dits 30 florins.

476.

Rechteren gróf Stepneynek. Szirmay titkára által küld neki nyolcz darab az alkudozásra vonatkozó okmányt. A miskolczy senatus válasza nem lévén kielégítő, annak módosításáért két ízben irt, nem reményli a módosítást, mert a nemzet egészen a főnökök kezében van; ezek érdeke pedig nehézségeket keresni, hogy a hatalmat megtartsák. — Bruyninx több napok óta betegesen fekszik. Bercsényi visszaérkezett Nagyszombatba. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Rechteren to Stepney.

Monsieur

Le Secretaire de Baron Szirmay venant dire a sept heures le soir, que par ordre de son Maitre, qui se trouve encore a Miskocz il doit partir cette nuit pour Vienne, J'ay bien voulu profiter de cette occasion pour vous envoyer Les pieces cy jointes jusques au nombre de 8 de ce qu'il s'est passé dans notre negotiation.

Je ne les ay envoyé plutot a cause que ne trouvent pas la reponse du Senat sub Num. 2 satisfactoire ny a notre gré, j'avois espere y porter encore quelque changement, comme vous le verrer par ma lettre sub N° 5 et le memoire encore présenté aujourd'huy pour cette fin sub N° 8, et quoyque nous n'ayons encore receu reponse ny sur la dite lettre ny sur le memoire, il y a apparence, selon qu'on en peut juger du discours du Comte de Bercseni, qui est arrivé avant hier, et ce que Prince Rakoczi a écrit a Monsieur Bruyninx, qu'ils ne demanderont point d'avoir cette declaration preliminaire de la Cour, avant que de vouloir venir à un congres solemnel de paix, ou au moins une semblable dans le meme sens, ainsi Monsieur quoyque on ne puisse conclure rien de positif avant que nous ayons la reponse surmentionnée, nous croyons cependant, que pour gagner du temps vous en puissier faire ouverture au

Prince de Salm et Comte de Sinzendorff afin de pouvoir jeter un peu la bile en attendant, et les rammener apres un peu plus doucement, car a dire vray ces gens icy poussent leur pointe en l'outrance, mais quand on considere que La nation est entre les mains des chefs, sans etre plus en etat de pouvoir, ny oser parler, et que le jeu de ceux cy est d'apporter toutes sortes de difficulter, afin de trouver une seule pour pouvoir je croy qu'il est de la sagesse de la cour a ne point donner dans leur piege.

Monsieur de Bruyninx se porte mal de puis mercredi passé huit jours et garde le lits sans etre en état de pouvoir agir, mais la Maledie n'empire point, ainsi on a lieu d'esperer qu'il en sera quite en peu de jours.

Nous avons receu les Votres du 10 et 13 de ce mois, et je suis avec une passion tres sincere

Monsieur

Vos tres humble et tres obeissant serviteur

Comte de Rechteren.

Tirnau, le 19 Fevr^r 1706.

477.

Stepney Harley ministernek. A miskolczi gyűlés eloszlott, Bercsényi megérkezett Nagyszombatba, a többi biztosok is vártnak. Rákóczi Kis-Tapolcsánban fog lakni. — Bruyninx e hó 10-ke óta lázban fekszik. — A magyarok még nem elégednek meg a császár előleges nyilatkozatával az örökösödést illetőleg. Egy senatus consiliumban azt kívánják kijelentetni, hogy Magyarország az örökös tartományoktól különböző viszonyban áll uralkodójával szemben. A magyarok némely főnökei, írónak ezen különbséget úgy magyarázták, hogy Magyarország úgy áll a fejedelmi házhoz mind Skocia Angliához, mely kevesebb függésben van mint Irhon. — Ezen követelés igazságos lehet s méltányos ha volna elég erejük azt fenntartani, de most ügyeik nem állnak oly jól, s egyedüli módjuk tisztességes békét kötni még a mediatióban van. — Rechteren levélben, s a mediatorok egy jegyzékben felszólaltak ezen követelés ellen, s a császár

nyilatkozatát elégségesnek, világosnak és kimerítőnek lenni állították. — Rechteren felszólította őket, hogy vagy fogjanak a békealkudozásokba, vagy adják ki neki elbocsátó levelét, hogy haza mehessen. Eszerint rövid idővel látni fogják, mi lesz a nagyszombati értekezlet sorsa. — A miskolczy gyűlés egy bizottságot küldött ki sérelmeik szerkesztésére s előterjesztésére, a mi alkudozási hajlamra mutat a nemzet részéről, de ez 4—5 főnök kezében van egészen, kik előnyöket találják a zavarok folytatásában. — Rákóczi kit előbb a legmérsékletesebbnek s elvből kiinduló embernek tartottak író s Bruyninx, most magas hangon szól ez utóbbihoz irt levelében. Író nem tudja ennek okát, ha csak a törökök nem tettek neki némi ígéreteket közlelbről, a mitől mindig tarthatni. — Pálffy a bán Bécsujhelybe ment a magyarok ellen haderőt gyűjtendő. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna 24th Febr'y 1706.

Right Honble

On the 22nd Baron Szirmai's steward arrived here with advice, That the congress at Miskotsch being seperated, Count Bercseni was returned to Tirnau, and the other Deputies of the confederacy were expected there in a few days. Prince Rakoczi likewise intends to reside in the neighbourhood, having ordered the castle of little Tolpatzan (a days Journey from Tirnau) to be prepared for his reception.

Mr Bruyninx is fallen ill of a fever, and has been obliged to keep his bed ever since the 10th instant, But by the papers here enclosed (which I received from Count Rechteren with his letter of the 19th) you will see the Hungarians are not yet satisfied with the Emperor's preliminary Declaration about the succession, But have given in another memorial (which they affect to call Senatus Consilium, after the manner of Poland) whereby they insist on a further explication in the terms following, Quod Regnum et Regnicolae Hungariae Non ad instar aliarum Provinciarum Hereditariarum reputentur et per consequens talem Haereditatis Proprietatem

Lit. A.

per Jus successionarium ad regnum praesupponi non debere.

Count Bercseni offers to explain this nicety in his letter to the mediators of the 13th Plurimum interesse Statui Regni Hungariae, ut non modo Provinciarum Haereditarium Incolae Legibus (quae aliunde singulos et inter se distinguunt Provinciarum Incolas) á Regni Hungariae Incolis distinguantur; sed et ipsa Haereditatis, quae Principem respicit formalitas distincta sit; and desires they would procure from the Imperial Court a new declaration (in the terms following, or something like them) Quâ non Incolarum solum ab Incolis Provinciarum Haereditarum, sed ipsius quoq Haereditatis Principem respicientis formalitas distincta, ac per consequens status quoq Regni Hungariae a Statu Haereditarum provinciarum dispar, claré elucescat.

Notwithstanding this explanation, I own I do not yet sufficiently comprehend wherein this distinction consists, on which the Hungarians lay so great a stress, that they decline coming to a Treaty till that preliminary be adjusted more to their satisfaction.

,Tis true they have hitherto been reputed a free people, who have neither lost their rights and liberties by conquest as Bohemia did, nor parted with them by concession as the provinces of Silesia and Moravia (who after the reduction of that Kingdom, submitted voluntarily to be annexed, and governed by the same laws) But have preserved Some greater degree of liberty, at least in appearance, than, the Emperor's other Dominions do enjoy, whereby the regal authority still continues circumscribed by certain laws and constitutions peculiar to the Hungarian nation. I remember formerly when I had an opportunity of discoursing with some of their chief men on this point, they offered to explain their meaning to me, by alledging the example of Scotland, which kingdom is annexed to the Imperial Crown of England, but not under that degree of dependancy wherewith Ireland is subjected.

This I take to be the state of pre-eminence by which
Lit. B. the Hungarians affect to distinguish themselves from the

rest of His Imperial Majesty's vassals and subjects. Which pretension and contest might perhaps appear just and honourable at another season, especially if they were in a condition of maintaining it by force; But under their present circumstances the dispute does not seem of such consequence as to bear any proportion with the calamities of a civil war, which after a long struggle for liberty, is likely to draw upon them not only subjection, but slavery. To prevent which they have no other means left them to make a reasonable composition for themselves, while they have the advantage of being assisted by a favourable Mediation.

Count Rechteren (during his colleagues indisposition) Lit. C. has remonstrated in a letter to Count Bercseni. That the declaration already made by the Emperor, particularly that of the 29th past, is sufficient to all intents and purposes, as promising after a positive and affirmative manner to maintain the Rights and privileges of the Kingdom, and to prevent all attempts and practices to the contrary for the future, which is as much as any Kings can answer for; And as to former grievances, they naturally ought to be referred to a treaty, where such articles are to be considered adjudged and rectified. The Mediators repeated this Lit. D. remonstrance on the 19th by another Memorial wherein they represented, *Praedictam Declarationem esse amplissimam, Positivam et affirmativam, Eamque in se comprehendere Reparationem omnium abusu Transgressionum et Actuum legibus Juribus, privilegys et libertatibus Hungaricis contrariorum.*

This is the present state of our negotiation; And to make the Hungarians sensible of the danger there is of its being broke off if they insist any longer on such niceties, Count Rechteren has pressed them peremptorily, either to come to a Treaty, or to give him a sort of recredential in order to return home; Whereby the fate of our congress at Tirnau may soon be determined one way or other. If either the Hungarians could be brought to desist from this demand, or the Court to humour them in it (which I am obliged to

propose, and will take care to do it in the most inoffensive manner I can) there might still be a fair prospect of an accomodation; For of their councill at Miskotsch there was a committee appointed to draw up a Specification of their grievances in due and authentic form, which shews some disposition towards treating in earnest. But those faint hopes are much diminished when I reflect that the greatest part of the nation dares neither speak nor act, being entirely in the hands of 4 or 5 of their chiefs, who make their private advantages of these disorders, & therefore may endeavour to encrease and foment them as long as they can.

Mr Bruyninx and I used to make it our observation formerly, That Prince Rakotzi discovered more moderation and acted more upon a principle than any of them; Yet, in his private letter to Mr Bruyninx, He seems to be upon a higher strain than ever We knew him for He says with a very confident air. „Je sçaurai conduire le timon par les Voyes que le Destin m'a tracé, à l'exemple de la Constance et de la Fermeté de vos Ancêtres.“ What may be the grounds for this sudden presumption I cannot imagine, unless He has been flattered of late with being supported by the Turk, which, accident is Always to be apprehended, tho the present appearances be never so fair.

This morning Count Palfy the Ban of Croatia is gone to Neustadt, where he is to assemble such Imperial Troops as can be gathered in this neighbourhood, to be employed against the Hungarians; They consist of about 2.000 Horse and Dragoons, and 4 or 500 foot.

— — — — —
I am etc.

G. Stepney.

To the Right Honble Mr. Secretary Harley.

478.

Bruyninx Stepneynek. — Betegségéből fellábadt, de még mindig a szobát őrzi; ifjabb leánya meghalt; neje és másik leánya úgy mint két cselédje beteg; ez oka, hogy ritkán és keveset ír. — Szirmay emberének bécsi fondorkodásairól mit sem tudott

meg. Gyanítja, hogy ezek a két főnök magánérdekében történnek. A császár januar 20-iki pátense közzé tétetett Miskolczon, de ez nem bírván a mediatio helybenhagyását reményli, hogy nem lesz oly rossz hatással, mint tartani lehetett volna. — Tudassa Wilson fiaival, hogy apjuk Szunyog ezredessel kicseréltetett. — Tudósítsa őt Genf városa ügyének állásáról, Rechteren tudatni fogja vele szóval az olaszországi dolgokat. — A nádor érdekében alig lehetend valamit tenni, ellenségeitől nem sok jót várhat. — *Eredeti levél.*

State Paper Office Germany 189.

Tyrnau, ce 24 Fevr^r 1706.

Monsieur,

Nous avons bien receu toutes vos lettres tous vos billets et nouvelles, du 30 de Janv^r 3. 6. 10. 13. 17. et 20me de ce mois avec nos paquets et lettres de la poste; et comme les obligations que je vous en ay, Pour ma part sont plus grandes que je scaurois les exprimer par escrit, je me reserve de vous les temoigner de bouche lorsque j'auray le bonheur de vous revoir et de vous embrasser apres une si longue et penible absence.

Vous ne serez pas etonné, quand vous scaurez les malheurs que j'ay eu depuis peu, de ce que je n'ay pas eu l'honneur de vous écrire de si longtemps, et même de ce que je ne fais pas celle cy fort longue mais que je me rapporte simplement touchant l'Etat des affaire a ce que Monsr le Comte de Rechteren vous en rapportera de bouche.

J'ay essuyé moy même une maladie fort gagliarde, qui m'oblige encore de me servir de Medecines et de garder la chambre; Il a plu aujourd'huy au bon Dieu de prendre a soy ma fille cadette Louise, apres quelques jours de maladie, ma femme et mon autre fille sont fort indisposées aussy, deux de mes domestiques malades, enfin ma maison ressemble a un hospital, et je crois que le bon Dien a voulu que je vienne icy pour y recevoir en toute maniere la punition de mes pechez.

Je n'ay rien pu apprendre icy de la negotiation du Valet de Szirmay a Vienne mais je crois qu'on ne se trom-

pera pas si l'on conjecture, que cela ne peut regarder que quelques ouvertures pour la convenience particuliere des deux premiers chefs.

La Patente de L'Emper^r du 20 Janv^r a ete divulgee, elle a paru a Miskolch et le Comte Berczeni en a une Copie qu'Okuluczani a vu mais comme nous traittons cette piece en ecrit imperfect, que ne devoit recevoir sa force que par l'approbation des Mediateurs, et qui n'a jamais ete produit dans les formes mais plus tost supprimé comme un simple projet, pas tout a fait digere, nous esperons qu'il ne portera pas coup pour faire du mal, non obstant que les esprits y ont parus tres disposez.

Vous verrez par la cy jointe [la quelle je vous prie de faire tenir a Messrs les jeunes Wilson] que le Collonel leur pere a ete echangé contre le Collonel Hongrois Szunyog, pour lequel Monsr d'Osten se flattoit de pouvoir etre changé, tellement que ce dernier n'a qu'a se rendre icy apres son terme expiré pour ne pas exposer notre parole, jusques a ce qu'on trouve quelque autre expedient pour luy.

Je vous prie Monsr de me mander en quel Etat sont les affaires a la cour Imperiale qui regardent la ville de Geneve, car outre les ordres que nous avons receu la dessus de l'Etat, j'ay eu une lettre du Magistrat de la dite ville a la quelle je voudrois bien repondre au reste Monsr le Comte de Rechteren vous communiquera. Les ordres que nous avons pour presser, en general les affaires d'Italie le depart du Prince Eugene, le renouvellement du Traitté avec le Roy de Prusse, et pour tacher de procurer aux troupes de Saxe Gotha dans notre solde destineez pour l'Italie,

Les memes dougeurs que la cour Imp^{le} a accordé aux troupes Palatines. J'ay cassé notre messenger de la mediation, pour son outre cuidance, et l'exorbitance de ces Demandes, car nous pouvons envoyer a meilleur marché et avec plus de sureté nos propres domestiques; Il est venu icy sans ordre et necessité avec nos lettres ordinaires de Presbourg, ce qui nous a couté encore 15 flor., cependant je les luy ay payé en consideration du Commandant de Presbourg, et vous avez fort bien fait de luy donner aussy

les 30 flor. Nous avons beaucoup déboursé icy pour des courriers et des expres, nous verrons un jour s'il est necessaire et si vous trouverez bon d'y concourir, en quel cas nous compterons ensemble.

Je rend grace a Dieu de n'etre pas alle a Miskocz, j'y serois mort sans doute, on y a été fort mal accomodé, et le Comte Czraki en est revenu fort abattu.

Votre nouvelle de Turquie, de ce que le Capitan Pascia Renegat Francois a eu la tête tranchée a Constantinople, est autant bonne, que celle de la defaite des troupes Saxonnnes et Moscovites, sur les frontieres de Silesie est mauvaise.

Je ne scay de quel effet sera l'ordre que vous avez receu de presser la publication de la sentence du Conseil aulique dans l'affaire de Lubecq, mais nous n'avons pas encore eu de pareils ordres, Pour le Palatin d'Hongrie, je ne crois pas qu'il y aura beaucoup a faire aupres de ces gens icy, car des ennemys, il n'y a qu'a attendre a un traitement ennemy, quand ils sont les Maitres.

Cette lettre est devenue insensiblement beaucoup plus longue que je ne croyois: Je vous souhaite toutte sorte de prosperité et suis parfaitement.

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

479.

Stepney a hollandi követeknek. Igyekezni fog a magyarok által kívánt nyilatkozatot az udvartól megnyerni, a melyre azonban alig van szükség. — Pálffy kéreti őket eszközöljék ki, hogy Vöröskőről némely okmányokat elvitethessenek. — Másolat.

State Paper Office Germany 189.

Vienne, ce 24 Fevrier 1706.

Messieurs

Je receus avanthier au soir le paquet de Monsieur le Comte Rechteren du 19me du courant avec les pieces y jointes: Je tacheray d'obtenir de cette Cour l'explication

que les Hongrois souhaitent, en meme temps que vous de votre côté faites parfaitement bien, Messieurs en remontrant aux confederez qu'il est nullement de saison de faire tant les fiers, et d'insister si brusquement sur une formalité gueres essentielle, puisque les Loix declarent asser la distinction qu'il y a entre les sujets d'Hongroie et des autres pays hereditaires.

Je suis sensiblement touché de la Maladie de Monsr de Bruyninx, et je fais mille voeux ardent pour son entiere reconvalescence.

Je suis prié par les Comtes de Palfy de vous solliciter, Messieurs, a fin que vous voudriez bien interceder aupres du Comte de Bercseni pour la permission de tirer de leur chateau de Stamffen certains documents pour les assister dans la poursuite de leurs procès.

Le Lieut. General Kriechbaum m'a aussi sollicité en faveur de son Capitaine von Pasqualini, qui etant nouvellement sorti d'arrêt, apprehende de partir de Raab à moins qu'il ne soit assuré et muni par un Passeport.

Le Comte Nicolaus Palfy m'a dit que vous n'êtes pas contents de notre Messenger de Presbourg, puisqu'il a été exorbitant dans sa demande pour sa premiere course; Et le dit Comte m'a voulu recommander un autre homme nommé Paul Jagermähr qui demeure dans sa maison a Presbourg. Je n'ay pas pu me dispenser de vous en faire mention par ce petit mot, puisqu'il m'obligeoit de le promettre, mais vous êtes les Maitres de faire tout ce que vous juger à propos; et peut etre serat libre de toute dependance.

Le Col^l Osten m'a prie de joindre à l'incluse un petit mot en sa faveur, ce que je crois peu necessaire, puisque vous êtes tous deux deja disposés à luy donner des marques des votre amitie. Je vous prie d'etre assurer de la mienne toute entiere, et de l'estime tres parfaite avec laquelle je suis

Monsieur &c.

G. Stepney.

480.

Stepney a hollandi követeknek. — Még nem adhat választ Rechteren levelére, mert az udvar Okolicsányitól elébb szóbeli felvilágosításokat vár. — Másolat.

Public Record Office Germany 189.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne, ce 27 Fev^r 1706.

Messieurs,

Je n'ay rien a vous dire encore au Sujet de la der-
niere Lettre que je receus de M^r le Comte de Rechteren
par le proviseur du Baron Szirmai; et je ne scai pas non
plus quand il pourroit etre renvoye d'ici: Il me semble par
le discours du Comte Wratisslau que la cour attend quelque
information de bouche ou par ecrit du Sr Occuluczani,
puisq le Baron Szirmai se remette entierement a l'autre
pour tout ce qui s'est passé au Congres de Miskotcz. M.
de Beinteman m'a recommandé la lettre cy jointe pour
mon bon Allie M. de Bruyninx, et jeprie Dieu de benir les
moyens.

G. Stepney.

481.

Stepney Harley minisiternek. — Rechteren megérkezett Nagyszombatból. Szerinte kilátás van, hogy a magyarok elállanak, a kívánt előleges nyilatkozattól. Fegyverszünetet is látszanak kívánni. Ez ügy előmozdítására jöttek Bécsbe Rechteren és Okolicsányi. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna, 28 Febr 1706.

Right Honble

Count Rechteren is arrived this evening from Tyrnau,
and by a short discourse I have had with him it seems

the Hungarians are willing to desist from their nicety about the preeminence which their Kingdom ought to have beyond the other Hereditary countries, and are desirous to have a suspension of Arms as a means to draw towards a Treaty, on this errand Count Rechteren is come hither, and Occulucsani is likewise arrived to second his motion.

I am etc.

G. Stepney.

482.

Bruyninx Stepneynek. — Még mindig szobájában kénytelen maradni; reméli Bercsényit láthatni az nap. — Osten ezredesnek szabadság ideje hosszabbítására nincs sok reménye. — Szirmay értesíti, hogy Rákóczi az ő szabadságidejét nem hosszabbította és így kénytelen visszatérni Nagyszombatra. — Szirmay és emberei W. gróffal és asszonyával csak Erdély tárgyában tanácskoznak. Egyrészt Rákóczit igényéről való lemondásra akarják bírni, másrészt az udvart akarják meggyőzni, hogy a király előítélet nélkül teheti. — Bercsényi a nádor panaszaival tárgyról nem bír tüzetes tudomással. Az egészet fructus belli-nek mondja. — A Vöröskőről elvitendő okmányokra nézve, Bercsényi tekintve rokonságát Pálffy Miklóssal megadta az engedélyt, és a vár parancsnokának kiadja a szükséges rendeletet. — Kriekbaum kérelmét kapitánya ügyében megtagadta, valamint a Sickingen ezredbeli tiszteket illető hasonló kérelmünket is. Ez utóbbiak még Komáromban vannak, ha csak nem menekültek. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 190.

Tyrnau, le dernier de Fevr^r 1706.

Monsieur.

Je viens de recevoir en absence de Monsr le Comte de Rechteren votre lettre du 24 de ce mois. Je me remets grace a Dieu tous les jours mais ma femme et ma Lottie sont encore travaillees d'une violente toux.

Je ne sors pas encore, qui m'empêche de pouvoir parler au Comte Berczeni, mais comme il m'a fait dire hier

qu'il vouloit me venir voir aujourd'huy, vous aurez sa reponse aux points de votre lettre, touchant le proces des Comtes Palfy, et le Sr Pasqualini.

Je vous prie de remercier Mr Le Comte Nicolaus Palfy de sa recommandation d'un messenger, et de luy dire, que comme la riviere est presentement ouverte nos lettres allants ainsy assez bien par la poste ordinaires et que nous sommes oblige de temps en temps d'envoyer sans cela de nos domestiques a Vienne nous croyons de n'avoir plus besoin de tenir un messenger expres a Presbourg.

Le Commandent de Presbourg me mande, que le Conseil de guerre sont fâché, que le messenger congedié nous avoit fait payer, puisque le dit Conseil avoit resolu d'en supporter les frais.

Je vous ay deja ecrit par ma precedente au Sujet du Coll d'Osten, La prolongation de son Congé n'est pas encore venu et j'attend reponse du Comte Berczeni, sur le meme sujet, qui m'envoit dire dans ce moment, qu'il ne faut pas qu'il se flatte d'obtenir une prolongation de son congé, puis qu'il scait que cela a aussy ete refusé a d'autres officiers, el que le Coll. Wilson est deja echangé effectivement contre le Coll. Szunyog a Arrad; Il a reçu la lettre de Mr d'Osten, et il me presse de nouveau qu'il se rende icy, La reponse du Prince n'étant pas encore venue, ny celle de Monsr des Alleures sur les lettres que ce Coll^l leurs a ecrit.

Dans ce moment je recois aussy une lettre de Monsr de Szirmay qui me confirme que Le Pr. Rakoczi n'a pas voulu luy accorder une prolongation de son congé, tellement qu'il n'a qu'a revenir icy. J'envoie aussy une lettre du dit Szirmai par cette occasion a Monsr le Comte de Rechteren, ou vous verrez que tout ce qu'il mande pour le reste ne veut presque rien dire.

Ce que Szirmai et ces gens ont negocié et negocient peut etre encore avec Mad^{me} et le C. de W. ne regarde que la Transilvanie, d'un coté pour faire desister le Pr. Rakoczi de cette pretension, et de l'autre pour persuader la cour que l'Emp^r le peut faire sans prejudice et avec une

entiere confiance, Okoliczani m'assure qu'il en est tres bien informé et presentement fort confident avec Szirmay.

Monsr Le Comte Berczeni vient de sortir de chez moy, et il m'a dit au Sujet du Palatin, qu'il n'avoit pas d'information exacte des riens de ce qu'il se plaignoit et de ce qui s'etoit peut etre passé a l'egard des biens du dit Palatin, a cause que les gens auront apparament voulu se defendre, ou qu'ils auront abandonné leurs maissons sans vouloir s'assujettér aux contributions, et il a conclu en raillant que le Palatin avoit raison d'en etre fâché et meme de ne le pas souffrir, mais au reste que c'étoient fructus Belli.

A l'egard des documens de Mess^r Le Comte Palfy qu'ils voudroient retirer de leur Chateau de Stampfen, il le C. Bercseni m'a dit qu'il croyoit que cela reguardoit le petit nouveau Nicolas Palfy et qu'en leur consideration, et particulierement de son parentage avec ce dernier, il vouloit bien le leur permettre; Tellement qu'il n'avoit qu'a ecrire une lettre a son Regent du chateau avec ses ordres et l'envoyer icy, laquelle il luy feroit en suite rendre, avec ordre a ses gens et milice, de laisser suivre et escorter en lieu de seureté les documens qu'il en vondra retirer, pour luy etre rendus.

Pour la demande de Mr Krieckbaum pour son Capitaine, elle a été declinéé, d'autant que les officiers Imperiaux echangez etants tute fois dans une guarnison Imp^{le} et entre les mains de leurs propres gens, il n'avoit plus rien faire avec eux, et ne se croyoit pas obligé d'en avoir plus loign; Je vous puis dire aussy qu'il a refusé la meme chose, aux officiers du Régiment de Sickingen commandant de Presburg, non obstant que nous l'en avons fort sollicité. Lesquels ce me semble sont encore a Comorre, s'ils n'ont trouve d'autre moyen d'en sortir.

Je vous prie de dire au Baron de Nesselrod, en luy faisant mes complimens, que Monsr le Comte Berczeni ayant ecrit au Commandant du blocus de Stulweissenburg, j'espere d'etre bien tost en etat de luy ecrire, de ce qui reguarde son ecuyer et son Palefrenier.

Voyla Monsieur tout ce que j'ay a vous mander pour cette fois icy, a cela près que Mon Valet de chambre vous rendra vour votre part un petit tonneau de Vin de Tacquay de plus excellent que nous ayons encore eu, qui est un present de la ville de Schemnitz, pour reparer la mediocrite du present de vin precedent qu'ils nous ont donné. Je les en ay fait remercier par le Baron Helmbach, et finis la presenter en vous assurant que je suis parfaitement et sans reserve.

Monsieur &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

483.

Az angol és hollandi követeknek a császár és felkelő magyarok közti közbenjárásuk (mediatio) ideje alatt vezetett naplója 1705-ik évi augusztus 27-étől 1706 február 27-éig.

1705. Aug. 27. — A mediatióval megbízott angol és hollandi követek a kalocsai érsektől levelet vettek, a Rákóczy hozzá írt levelének másolatával. Nem helyeselték, hogy az érsek Rákóczi levelének másolatát a császárhoz is elküldte, a bennfoglalt kemény és sértő kifejezések miatt. — Az érsek követei (Viza és Okolicsányi) ugyanakkor leveleket vettek az érsektől és Szirmaytól a császár által a magyaroktól kívánt előleges nyilatkozatot illetőleg. — A mediatorok nem remélhetvén, hogy a magyarok az örökösödést előlegesen elismerjék és András bullájának záradékától elálljanak, a császárnak válaszát az érsek július 29-iki levelére bevárandónak hitték.

Aug. 28. — Másnap este Sínzendorff Rechterenél találkozáskor a mediatorokkal, közlévelök a császár válaszát az érsek július 29-iki levelére, melyben Nagyszombatot jelöli ki a békeértekezlet helyeül, hova kész biztosokat nevezni. Az örökösödés és András bullája iránt kívánt nyilatkozattól el nem áll, de kész a mediatorok véleményét meghallgatni. — A mediatorok indokolva előadják véleményüket, mely szerint ezen két pont eldöntése a békealkudozásoknál lesz elintézendő, most időnyerés végett kérik a császárt, hogy biztosokat nevezzen az értekezletre. — Sínzendorff megígéri,

hogy a mediatorok ez iránti véleményét a császárral közölni fogja.

Aug. 29. — A mediatorok az angol követség házánál összejövén, elhatározták egy emlékirat beadását a császárhoz, mely általuk aláírva még az nap elküldetett Sinzendorff grófhhoz.

Aug. 30. — Sinzendorff levelében tudatja a császár válaszát emlékiratukra. — A császár már kijelölte biztosait, és elfogadja Nagyszombatot az értekezlet helyeül, melynek biztosítására a Duna, Vág és Morva közti térség semlegesítését kívánja. Egyébiránt megmarad a kívánt előleges nyilatkozat mellett. — A mediatorok még az nap kihallgatván eziránt Viza és Okolicsányi véleményét, mely szerint hasztalan volna a magyaroktól az előleges nyilatkozatot kérni, kik egyébiránt a kívánt nagy terület semlegesítésébe sem fognának beleegyezni, abban állapodtak meg, hogy levélben igyekezzenek a császártól nyilatkozatot nyerni, melyben kijelenti, hogy az örökösödési törvénynél fogva ő nem kíván korlátlan uralmat gyakorolni, hanem a nemzet törvényei és szabadalmai szerint uralkodni, igyekezni fognak egyszersmind a magyarokat is nyilatkozatra bírni, melyben a császár és király méltósága és a kívánt két pont hallgatag elismerést nyernének. Az értekezlet helyének biztosítására néhány mérföld semlegesítését elégségesnek tartják.

Aug. 31. — Ezen levél átküldetett Sinzendorffhoz.

Szept. 2. — Sinzendorff átküldötte a mediatoroknak egy latin jegyzékben a császár határozatát aug. 30-iki levelükre, kérvén őket, hogy Magyarországba menvén ezen nyilatkozat alapján a magyarokat békeértekezlet megkezdésére bírják. — (Aláírva) Sunderland, G. Stepney.

A napló folytatása.

Szept. 2. — A mediatorok Sinzendorff levelét illetőleg oda nyilatkoznak, hogy készek Magyarországba menni, de kérik a császárt adatna nekik egy mintát, mely szerint kívánja a magyarok előleges nyilatkozatát fogalmaztatni.

Szept. 3. — E czélból Sinzendorffal értekeznek, és az ügy megvitatván köztük Sinzendorff elfogadhatónak véli és

közlendi a császárral a mediatorok nézetét, mely szerint a mediatorok leköteleznék magukat a magyarok irányában, hogy törvényeik és szabadalmaik visszaállítását kieszközlik, ha ők viszont az osztrák ház örökösödését elismerik, melyből azonban a császár semmi korlátlan hatalmat nem igényelhet, kijelentvén egyszersmind, hogy ha a törvények visszaállítása nem sikerülne, az örökösödés elismeréséből a magyarok ellen semmi következtetés nem vonható. — A mediatorok még az este leveleket küldtek Rákóczihoz és a kalocsai érsekhez. — (Aláírva) Sunderland G. Stepney.

A napló folytatása.

Szept. 6. — Az érsek képviselői e leveleket csak 6-án viszik Magyarországra, csak akkor kaphatván uti költséget a császári kincstárból.

Szept. 8. Sinzendorff közli a mediatorokkal, hogy a császár beleegyezett, mikép a mediáció a magyarok irányában törvényeik visszaállításáról jót álljanak. Ezt azonban elégségesnek tekinti, mert ha ez nem sikerülne mind a két fél kétségkívül előbbi követelése mellett maradand.

Szept. 20. — Nádasdy Imre, a kalocsai érsek követe, Széchenből leveleket hoz az érsektől, Rákóczytól és az érsek képviselőitől a császárnak és a mediatoroknak. — Rákóczy levelet küld a mediatorok számára. — Az érsek azon reményének ad kifejezést, hogy a császár a két pontot a békealkudozásokra hagyná. A szövetségesek ez iránti feleletükkel a mediatorok érkezteig várnak, kiknek közbenjárásától jót remélenek. De ezen várakozások meghiusulhatnak a császári seregek előnyomulása által, melyek ha a Dunán átkelnek, a szövetségesek vezérei illető csapataihoz távoznak; miért is mindenek előtt fegyverszünetet kívánnak a mult évi alapon.

Szept. 21. — A mediatorok Salms herczeggel közölvén a vett leveleket, indokolt előterjesztésükben arra kérték, hogy a császárt fegyverszüneti feltételek megalapítására bírja. Mire Salms herczeg azt válaszolta, hogy a fegyverszünet a magyarok érdekében van ugyan, de nem az udvarában. A császárnak soha nem volt jobb s nagyobb serege

Magyarországban, mint most, s minden készen van Erdély visszafoglalására. Ezt meg kell kísélni, ha ez sikerül sokkal könnyebb lesz a magyarokat békekötésre bírni, kik most a fegyverszünet által csak időt akarnak nyerni elhárítani Erdélytől a csapást, a mely néhány nap alatt be fog következni. A mediatorok elismervén ez érvek erejét arra kérték, hogy azon esetre, ha ez erdélyi hadjárat meg nem haladható akadályokra találna, a mi lehetséges, tegyen az udvar egy általános fegyverszünet iránt előterjesztést. Salms herczeg ezt, ha a körülmények reménye ellen ily fordulatot vennének, lehetőnek mondá.

Szept. 22. — Pálffy János Bécsbe érkezvén, hirt hozott a császári sereg átkeléséről a Dunán e hó 16-án Budán. Rákóczi a Duna tulsó partján összpontosítja seregeit. A vállalat nehéz s sok akadályra találhat, de a császári seregek vitézségétől minden jót remélhetni.

Szept. 25. — Salms átküldötte a mediatoroknak az érsek hozzá írt levelét mely a hozzájuk írottakkal egy tartalmu volt. — A császári ministerek értekezletet tartottak a magyar ügyekben. — (Aláírva) Sunderland G. Stepney.

Szept. 24. — Egy futár megerősíti a hirt, hogy a császári sereg a Dunán 18-án átkelt, s utban van Szolnok felé Erdélybe. — Ugyan az nap este Sinzendorff Sunderlandhoz jöven, felhívta a császár nevében a mediatorokat, hogy Szécsénybe menjenek hova ő is küld egy minisztert, s kész a felkelőknek fegyverszünet iránt ajánlatot tenni. — A mediatorok tudván, hogy Rákóczi már nem található Szécsénben jobbnak látták, oda nem menni, hanem a fegyverszünet iránti ajánlatot az érsek által javasoltak megtétetni.

Szept. 25. — Sinzendorff tudatta a mediatorokkal a császár belenyugvását mult napi véleményükbe, kívánja tőlük, hogy mielőbb irjanak a magyaroknak, s őket reá bírják egy alkalmas hely kijelölésére, hova teljhatalommal ellátott biztosaikat küldjék a császár biztosával és a mediatorokkal általános fegyverszünet iránt tanácskozándók. A mediatorok ehhez képest azonnal fogalmaztak egy levelet a kalocsai érsekhez. (aláírva) Sunderland G. Stepney.

A napló folytatása.

Szept. 26. Sinzendorff tudatja a mediatorokkal, hogy tervezett levelük elfogadtatik. — A mediatorok értesülvén, hogy az őket váró magyarok 500 katonát küldték eléjük Komárom közelébe, kéretik Komárom parancsnokát, hogy azokat köszönettel visszaküldje, nem menvén ezuttal Szécsénybe.

Szept. 28. — Sinzendorff közli a mediatorokkal a választ, a kalocsai érsek szeptember 15-ki levelére, melyet ezek helyeseltek; egyszersmind tudatja velök, hogy a császár a békealkudozásokra Wratisslaw grófot nevezte ki. Ezt a mediatorok még az nap közölték a kalocsai érsekkel és képviselőivel.

Szept. 29. — A mediatorok sürgették az érsekhez küldendő futár elindítását.

Szept. 30. — A kalocsai érsek levélben közli a mediatorokkal, hogy Rákóczy őket még néhány napig Szécsényben várja, és kéri őket, sietessék utazásukat és ajánljanak fegyverszünetet. — A császárnak ezen kívül jelenti még, hogy a magyarok az erdélyiekkel szövetkezve, fejedelmüknek választották Rákóczyt. Attól tart, hogy a felkelők csak akkor egyeznének fegyverszünetbe, ha a császári sereg a Dunán át visszatér. — A császári ministerek ezekről értesülve, siettetni akarják a mediatorok elutazását, ezek azonban a körülményeket tekintve elhamarkodottnak tartják azt. Kérik tehát a kalocsai érsekhez küldendő futár rögtöni elindítását és a békealkudozásokra szükséges előkészületek megtételét; mibe a császári ministerek végre beleegyeztek.

Oct. 1. — A futár elindul a mediatorok és a ministerek leveleivel és szóbeli utasításaival. — A császári ministerek a mediatoroknak a császár az érsekhez intézett levelének, az érsek szeptember 23-án a császárhoz irt, és Salms herczeg az érsekhez irt levelének másolatát küldik át. A herczeg a levélben előforduló heves kifejezéseket azzal mentegeti, hogy az érsek nem ír mindig azon illemmel, melylyel a császár.

Oct. 2. — Salms herczeg biztosítja a mediatorokat, hogy a fegyverszüneti tervezet elkészült és Wratislaw utasításait is készítik, (aláírva) Sunderland. G. Stepney.

A napló folytatása.

Oct. 20. — Az érsek képviselői uroktól leveleket hoznak a császár, Salms és a mediatorok számára és Wratislawnak utlevelet. — Az érsek mentegeti magát és jelenti, hogy a felkelők hajlandók fegyverszünet iránt alkudozni. Rákóczy seregéhez tért vissza, és az alkudozásokra képviselőket nevezett ki, kiknek élén Bercsényi áll. Ezek 27-én Nagyszombatra mennek, hová a mediatorokat Wratislawval mielőbb várják. — Bercsényin kívül Csáky István gróf, Szabolcsmegye főispánja, Sennyei István báró, Jánoky Zsigmond; Kayali Pál, Gerhardi György és Lattoschanszky János neveztettek ki Rákóczy által a békealkudozásokra. — A mediatorok kérik Salms herceget, hogy az udvar a fegyverszünetre enyhe feltételeket szabjon és hogy a feltételeket előlegesen közöljék a mediatorokkal. Kérik továbbá, hogy a császári biztosok utasításait ne csak a fegyverszüneti alkudozásokra szorítsák meg, hanem a békealkudozásokra is terjeszszék ki. Végre azt kérdezik nem utazhatnak-e el 26-án, hogy a megállapított napon Nagyszombatra jöjjenek. Salms igéri, hogy a fegyverszüneti feltételeket közlendi a mediatorokkal, a második valamint harmadik pont iránt pedig szóland a császárral.

A napló folytatása.

Oct. 22. — A mediatorok Salms herczegnél összejöttek Sinzendorff s Wratislawval, Salms előadja, hogy a császári biztosok attól tartván, nehogy működésük teljes szabadsága magyar városban némileg korlátoztassék, nem akarnak Nagyszombatba menni, hanem javasolja, hogy a császár biztosai Pozsonyban, Rákócziéi Bazinban; a mediatorok pedig Szent-Györgyön tartózkodjanak az alkudozások alatt. A mediatorok sajnálván, hogy ezen előterjesztés nem előbb tétetett, azt elfogadtak és a magyarokkal közlendik. —

A mediatorok ismételve kifejezést adván azon reményüknek, hogy a fegyverszüneti feltételek mérsékletesek lesznek azokat magokkal közöltetni kérik. A császáriak általánosságban mérsékelt feltételeket igérvén, azok közlését elhalasztották. Különben a császári biztosok békealkudozások megkezdésére is fel lesznek hatalmazva. Szóba hozatott az is, hogy a mediatorok is Pozsonyban tartózkodjanak, míg Bercsényi övéivel Szent-Györgyben maradna. Végre abban állapodtak meg, hogy 26-án Wratislau Pozsonyba, a mediatorok onnan Nagyszombatba mennek, ezen előzményeket a magyarokkal elintézendők.

Oct. 23. — A mediatorok elhatározzák, hogy 26-án mind a négyen elutaznak Nagyszombatba, hol a fennebbi javaslatot, mint magokét fogják elfogadásra ajánlani. Visa s Okolicsányi megbizattak a mediatorok elutazását írásban tudatni a magyarokkal, a mi meg is történt. — (aláírva) Sunderland. G. Stepney.

A napló folytatása.

Oct. 25. — A mediatorok a császárhoz bucsukihallgatásra mentek, ezután arról értesülnek, hogy Wratislaw gróf lábbaj által több napig lesz akadályozva az elutazásban. — Attól tartva, hogy ez a felkelőknek gyanura szolgáltathat okot, még az este mennek Salmshoz. Ez irt már Bajorországba Lamberg Zsigmond grófért, de addig is Sinzendorffot kéri fel Wratislaw helyettesítésére, mit ez el is fogad.

Oct. 26. — A mediatorok este Pozsonyba érkeznek.

Oct. 27. — Visa és Okolicsányi Pozsonyba érkeznek és értesítik a mediatorokat, hogy Sinzendorff legfőlebb 28-án este érkezend oda. — A városi hatóság a mediatoroknál tiszteleg. — A mediatorok folytatják utjokat; az éjjelt Bazinban töltik. — Este elhatározták, hogy az alkudozások helye iránti javaslatukat röviden és írásban fogják a magyaroknak beadni, és bővebben szóval értekeznek Bercsényivel.

Oct. 28. — A mediatorok Nagyszombatba érkeznek, hol ritka pompával fogadtatnak. — Tudatván megérkezésü-

ket az érsekkel és Bercsényivel, ez utóbbi látogatást tett náluk. Ők előterjesztvén neki az értekezlet helyének megváltoztatását, Bercsényi megígéri, hogy azt társaival közlendi, ő maga részéről ellenzi, minthogy a császáriak azon szándékát látja benne, hogy az erdélyi expeditió eredményét megvárják, melyet ő a magyarok részére a legjobbnak hiszi. A mediatorok, Bercsényi az értekezlet helyének megváltoztatása ellen felhozott érveit megakarják czáfolni, ez azonban elébbi véleményét tartja fenn. — Később az érsek, Szirmay, Visa és Okolicsányi jöttek a mediatorokhoz. Ezek elbeszélték nekik Bercsényivel tartott beszélgetésüket, mire az érsek megígérte, hogy mindent fog elkövetni, szándékuk a magyar megbizottak részéről való elfogadtatására, hozzá tévén, hogy az alkudozásokkal még azon esetre, ha a magyarok az értekezletet más helyen nem akarnák folytatni, sem kellene felhagyni.

Oct. 29. — A mediatorok délelőtt meglátogatták Bercsényit, a biztosok tanácskozása előtt még egyszer ajánlván neki javaslatukat; ő azonban megmaradt tegnapi véleménye mellett, jöllehet az érsek követivel már jókor reggel ugyanazon czélból voltak nála. — Innét a mediatorok az érsekhez mentek.

Oct. 30. — Okolicsányi a mediatoroknak hozza a magyar biztosok írásbeli feleletüket, melyből kitűnik, hogy az értekezlet helyének változtatásába nem egyeznek. Ezen kérdés még tovább vitatott és Bercsényi a mediatorok azon javaslatára, hogy a császári biztosok Pozsonyban, ők pedig Nagyszombaton maradjanak azt felelte, hogy a császári biztosok azt tehetik; a mit akarnak. Ezután a mediatorok utlevelet kértek Sinzendorff számára és a többi magyar megbizottak névsorát, mit nekik Bercsényi meg is ígért. — A mediatorok levelet írnak Salmshoz, melyben a történekről értesítik és Bercsényi által elfogadott javaslatukat ajánlják. Kérik, hogy Sinzendorff mielőbb küldje nekik meghatalmazását és a fegyvernyugvásra vonatkozó első császári feltételeket. — Ezen levél másolatát Sinzendorffnak is küldték.

Oct. 31. — Bercsényi átküldötte a mediatoroknak a magyar biztosok névjegyzékét s utlevelet Sinzendorff számára

ebben Rákóczy erdélyi fejedelemnek lévén czimezve, ezen czim a mediatorok kívánságára kihagyatott. — Délután a mediatorok a többi biztosokkal is tudatták megérkezésüket, kik este felé látogatást tettek náluk. Ez alkalommal tudatták a mediatorokkal a szécsényi gyűlés határozatait s azt, hogy hasonló gyűlést tartanak az erdélyi rendek Gyula-Fehérvárott e hó 26-a körül. — (Aláírva Sunderland, G. Stepney.)

A napló folytatása.

Oct. 31. — A mediatorok Szirmay titkárát ez nap este levelekkel Bécsbe küldötték.

Nov. 1. — Másnap az érsek közölte velök leveleinek másolatait, melyeket ugyanez alkalommal a császárnak, Salms-és Sinzendorffnak írt. A mediatorok e nap levelet vettek Sinzendorfftól, ki tudokra adta Pozsonyba érkezését s tudósítást s utleveleket kért Wratislaw részére. — Délután a mediatorok Csáky házában viisszonozták az öt magyar biztos látogatását. Onnan Bercsényihez mentek, ki késznek nyilatkozott Wratislaw számára az utleveleket megküldeni s mi több, a Dunán túl tanúzó csapatainak parancsot adott, hogy a bécs-pozsonyi utat a nagyszombati értekezletek tartama alatt ne háborítsák.

Nov. 2. — Reggel a mediatorok levelet vettek Sinzendorfftól, melyben bizonyos ügyek megbeszélése végett kéri, hogy a mediatorok egyike nov. 3-án Pozsonyba jöjön. E levélre még az nap válaszolták hogy másnap ketten Pozsonyban lesznek. A két angol követ még ez nap délután utnak indult, ha szükséges lenne Bécsbe is menendő.

Nov. 4. — A visszamaradt hollandi követek levelet vettek az angol követektől Pozsonyból, melyben ezeknek Sinzendorffal való értekezésükről értesitetnek. Ezen levélhez több melléklet volt csatolva. A hollandi követek átolvasván a vett iratokat, értekeztek a kalocsai érsekkel s Bercsényivel, s azután válaszoltak az angol követeknek. Az érsek is írt Sinzendorffnak s Pozsonyba akart menni, de értesülvén, hogy emez Bécsbe ment, utját elhalasztotta.

Nov. 11. — A küldöncz csak 11-én érkezett vissza Pozsonyból az angol követek válaszával s több melléklettel. A

hollandi követek a kalocsai érsekkel tanácskozáván, azonnal egy küldöncz által irtak Bécsbe az angol követeknek, sürgetvén őket hogy a fegyverszünetre nézve más, kedvezőbb feltételeket eszközöljenek az udvartól, mert ha ezen értekezlet is szétoszlik mint a selmeczi, igen nehéz lesz jövőre a békealkudozásokat újra felvenni. Este felé Sennyei a magyar biztosok egyike jelentette megérkezését a mediatoroknak.

Nov. 13. — A hollandi követek meghitták Bercsényit s a magyar biztosokat a congressus formaszerinti megnyitására, de Bercsényi azért, mert a császári biztosok sem volnának mind jelen, megjelenni vonakodván, a hollandi követek másnap

Nov. 14. — Kajali- és Gerhardival találkoztak s abban állapodtak meg Bercsényi nevében, hogy másnap néhányan a magyar biztosok közül Rechteren gr. szállásán megjelennek és ott a felhatalmazásokat és más okmányokat kicseréleldik.

Nov. 15. — A magyar biztosok nem jelentek meg okul adván egy meghatalmazásaikba csuszotthibát; ajánlkoztak azonban másnap megjelenni, ennek folytán a találkozás ideje reggeli 7 órára határoztatott. Ugyanaz nap este levelek érkeznek az angol követektől Bécsből; a hollandi követek Bercsényihez mentek, hogy öt arra birják, miszerint a másnap előterjesztendő fegyverszüneti feltételekre mérsékelt választ adjon, a mit ő úgy mint a jelen volt Sennyei és Kajali kézséggel megígérték. Megígérték azt is, hogy a magyarok kívánatait, melyek békealkudozás alapjául szolgálhatnak, szintén be fogják adni.

Nov. 16. — Másnap reggel Kajali és Gerhardi a magyar bizottság nevében megjelenvén, mind a két fél által már elfogadott okmányok kicseréltettek úgy, mint mind a két fél megbízottjainak és a mediatorok felhatalmazásai. Az egyedüli megjegyzés ezekre a magyarok részéről történt az angol és a császár által kiállított meghatalmazásokra, melyekben a magyarok alattvalóknak neveztettek. Ezek után a mediatorok átadták a magyar küldötteknek az udvarnak a fegyverszünet alatt mindkét fél részéről megtartandó határok iránti utolsó feltételeit, kérvén erre válaszukat úgy mint azt is, hogy a mediáció kezébe adják a magyar szövetségesek követeléseit, melyek a béke alapjául szolgálандnak. Röviden ezután a két magyar biztos Bercsényivel is értekezvén visszatértek s aggodalmukat nyilvánítták a császár által a mediatiót elfogadó okiratban hasz-

nált némely kitételei iránt, attól tartván, nehogy ezekből a császár korlátlan hatalma és az örökös tartományokkal egyenlő birtoklása Magyarországnak is következtesse legyen. Ez iránt a mediatorok által megnyugtatta megelégedtek azzal, hogy ebbeli felszólalásukat nagyobb biztosság okáért a mediáció jegyzőkönyvbe foglalja. Még ez nap reggel a hollandi követek Bécsbe mentek, hogy ott a történetekről jelentést tegyenek és Marlborough herczeggel.

Nov. 17. — Találkozzanak, a hol november 17-én meg is érkeztek. (Aláírva: Sunderland. G. Stepney.)

A napló folytatása.

Nov. 19. — A mediatorok sürgöny útján felhívták Bercsényit, hogy a magyarok követeléseiket mielőbb Bécsbe küldjék.

Nov. 20. — A császári miniszterek kívánták magukkal közölni a magyar biztosok meghatalmazásait és az e hó 16-án Nagy-Szombatban történetekről szóló jegyzőkönyvet.

Nov. 21. — Szirmay Bécsbe érkezett s hírül hozta, hogy Bercsényi néhány napra Nagy-Szombatról eltávozott és hogy a magyar biztosok látszólag fel akarják adni a fegyverszünet iránti alkudozásokat, készek lévén békéről alkudozni és e végből a mediatorok visszajövetelét óhajtják.

Nov. 23. — Sunderland gf. Marlborough herczeggel Angolországba visszatért nem lévén reménye, hogy a magyar békealkudozások rövid idő alatt befejezhetők lennének. (Aláírva: G. Stepney.)

A napló folytatása.

Nov. 24. — A mediatorok értesültek, hogy Szirmay levelet hozott a kalocsai érsektől, melyben az abbeli véleményét nyilváníttja, hogy a fegyverszüneti feltételeket a magyarok el nem fogadják és hogy jobb lenne ezzel felhagyva azonnal a békealkudozásokba bocsátkozni.

Nov. 25. — A hollandi követek elutazván Bécsből az este Pozsonyba érkeztek, hol Visa és Okolicsányi által levele-

ket kaptak a kalocsai érsektől és a magyar biztosoktól válaszul Bécsből 19-én hozzájuk irt levelükre. Ugyanezek szóval is értesítették őket, hogy a magyar bizottság azt kívánja, miszerint a mediatio elfogadásáról szóló okmány a császár aláírásával a magyar kanczellaria által adassék ki. Kifogást tesznek továbbá az angol követek meghatalmazása ellen és kijelentik, hogy velük forma szerint nem alkudozhatnak tovább, ha magukat arra nem kötelezik, hogy a királynétől uj, a hollandihoz hasonló meghatalmazó levelet szereznek. Visa és Okolicsányi azon nézetben vannak, hogy a magyar bizottság nem óhajt a fegyverszünet iránt alkudozni, az örökösödésre és II. András bullájára vonatkozó előleges nyilatkozatot nézetük szerint csak azért kívánják a magyar biztosok, hogy időt nyerjenek Rákóczytól magára a békealkudozásokra kapni meghatalmazást, a melyet most sem Bercsényi sem a többiek nem birnak. — A mediatorok minderről értesítették a Bécsben maradott Stepneyt kérvén őt, hogy az udvarnál ez iránt felmerülő nehézségeket lehetőleg elhárítsa, csak hogy a békealkudozásokat mint a magyarok őszinteségének próbakövét, egyszer megkezdhessék. Megküldik egyszersmind Stepneynek a magyar biztosok levelét és az angol királyné meghatalmazását a kifogásolt tételeket alá huzván. Egyszersmind kéri, akadályozza meg, hogy Okolicsányi a kalocsai érsek levelét a császárnak átadja, nehogy az udvar elidegeníttessék.

Nov. 26. — Az érsek követei Bécsbe, a hollandi követek pedig Nagy-Szombatba utaztak. Bercsényit, ki néhány napra Érsekujvárra ment, ott nem találták.

Nov. 28. — A hollandi követek egy titkárt küldöttek Csákyhoz, kérvén tőle a magyar bizottság válaszát a fegyverszüneti előterjesztésekre, úgy mint a magyarok követeléseinek átadását, s ha netán valami észrevételeik volnának a meghatalmazó okmányokra nézve, azok közlését. Csáky még az nap válaszolt, hogy a bizottság Bercsényi távollétében nem felelhet.

Nov. 30. — A hollandi követek levelet vettek Stepneytől, melyben értesíti, hogy az ő meghatalmazását s a mediatio elfogadását illető nehézségeket a császárral közölte, de egyelőre elhallgatta a magyarok által a két előleges pont iránt tett követelést, melyet a békekötési alkudozásra kívánt halasztatni.

Este megérkezvén Bercsényi, másnap a hollandi követek hozzá mentek szóval is kérvén őt a fennebbi pontokra adandó válasz iránt.

Decz. 2. — A kívánt válasz megküldetett, mely nem tartalmazott egyebet mint a magyaroknak az angol meghatalmazás, s a mediatio elfogadásáról szóló okmány iránti észrevételeit; a fegyverszüneti s békefeltételeket hallgatással mellőzte. A követek kéretik Bercsényit, hogy a bizottság két tagját hozzájuk küldje értekezés végett.

Decz. 3. — Gerhardi és Kajali meglátogatták a hollandi követeket és azok előtt a magyar küldöttség tegnapi válaszá-
nak egy pontját magyarázták. A követek levelet irtak Step-
neynek, hogy a császárt oly mediatiói megbízó levél elfogadá-
sára bírja, mely a magyarokat is kielégitené. — Az este Step-
ney levelet irt a hollandi követeknek, melyben küldi nekik 1704.
márczius 30-án kelt megbízó levelét és igéri, hogy udvarától
hasonló megbízó levelet fog magának kieszközölni, milyent a
követek bemutatnak. — Stepney jelenti továbbá, hogy a ma-
gyar kancelláriában új nyilatkozatot készítenek, hogy a császár
az angol és a hollandi udvarok mediatióját elfogadja. A ma-
gyar követek új felhatalmazásokat kapnak béke és fegyver-
szüneti alkudozásokra. — A császári udvar várja a magyarok
feleletét a nov. 16-iki és 28-iki előterjesztésekre. — A kalocsai
érseket csak császári biztosnak tekintik. — Ugyanezt közölte
Wratislaw is a követekkel. — Stepney jelentette továbbá a kö-
veteknek, hogy az érsek két követének utolsó utazása és annak
jelentése a császári miniszterekre nem tett jó benyomást, mint-
hogy különösen az utazás csak magánérdekek kedvéért történt
Küldte ezenkívül nekik több levél másolatát, u. m. 1) a kalo-
csai érsek november 13-án a mediatiót elfogadó iratban talált
nehézségek iránti, valamint 2) ugyanannak e tárgyban Salmhoz
irt levelét; 3) a császár válaszát az érsek nov. 23-iki levelére,
melyben az abban javasolt előzményeket elfogadja, ha az örö-
kösdési rend fennmarad és csak a békealkudozásokat siettetí.
A császár egyszersmind kijelenti, hogy az ország törvényeit és
jogait mindig fogja szem előtt tartani.

Decz. 5. — Stepney a hollandi követektől leveleket kap,
melyekben azonban semmi új sem foglaltatik.

Decz. 6. — Visa és Okolicsányi, miután az udvarnál felvették fizetésöket, Nagy-Szombatba mentek az érseket vigasztalni. Ennek megígértetett, hogy a mint az alkudozások komolyan megkezdetnek, havonkint ezer frtot kap mint Wratistlaw.

Decz. 7. — A mediatorok megküldték a magyar követ-ségnek az angol követ új felhatalmazását.

Decz. 8. — A magyar követek írásban felelnek az angol követ új megbízó levele tárgyában, melyet nem fogadhatnak el. — Az este a hollandi követek választ küldenek Stepneynek utolsó levelére. Értesítik, hogy a magyarok közül többen a népet ámitani és a békét halasztani akarják, ezeket azonban annyira sarokba hajtották, hogy vagy kell visszatérniök vagy az egész világ fogja belátni hogy csak néhány ember, kik az ügyek vezetésével voltak megbízva, volt hibás. Ennek biztosítására kéri Stepneyt a császártól oly nyilatkozatot szerezní, hogy az örökösödési rend által az ország törvényeit és jogait soha sem fogja megsérteni. A követek gyanítják, hogy Beresényi is akarja a békét halasztani, és e szándéka elérésére minden eszközt fog felhasználni, míg a nemesség és a nép alig várja a jogos feltételek alapján kötött békét. Beresényi kijátszására a követek egy a magyaroknak teendő javaslatot készítették, melynek másolatát Stepneynek küldik, hogy a császártól a fentemlitett nyilatkozatot annál könnyebben megszerezhesse.

Decz. 9. — A hollandi követek értesülvén, hogy magyar katonák a Pozsony és Bécs közti utat veszélyessé teszik, szóval és írásban is kérték a magyar küldöttséget, hogy ezen segítsenek. — Visa és Okolicsányi az nap Nagy-Szombatba érkeztek és megküldték a mediatoroknak 1) a császári megbízó levelet Wratistlaw gr. és a kalocsai érsek számára, mely csak a czimekben, a keltben és az ellenjegyzések által különbözik az utolsótól; 2) a császári meghatalmazást az osnabrücker püspök, Wratistlaw gr., a kalocsai érsek, Illésházy és Lamberg grófok számára, mely által a béketárgyalásokra és a békekötésre felhatalmaztatnak; 3) a mediatiót elfogadó okiratot.

Dec. 10. — A magyar követek írásban felelnek a hollandi követek a Pozsony és Bécs közti ut veszélyessége iránti kérésére. A dolgot nem hozzájuk tartozónak mondják, de re-

ménylik, hogy az alkudozások kezdetét ezen körülmény nem fogja késlelni. Az este, a hollandi követek megküldték a magyar küldöttségnek a császári okmányt, melyben a mediatiót elfogadja és Stepney ígéretét, hogy az angol királynétől új, a magyarok kívánságainak megfelelő felhatalmazást fog magának megszerezni.

Decz. 11. — E két okmányra felelve a magyar követség kéri a hollandi követeket, hogy a szept. 3-án Rákóczihoz intézett levelökben felemlített nehézségek iránt mielőbb intézkedjenek. (Aláírva: G. Stepney.)

A napló folytatása.

Decz. 12. reggel. — Kajali és Gerhardi tiltakoztak a hollandi meghatalmazottak előtt némely kifejezések ellen, melyek a császár utolsó, a mediatiót elfogadó iratában foglaltatnak és melyekben Magyarország, mint örökös királyság emlittetik. Bécsben Stepney a hollandi követek e hó 8-án kelt levelét a császári miniszterekkel közli és tőlük választ kér.

Decz. 13. — Sinzendorff előbb feleslegesnek tartja egy új okmány kibocsátását, de Stepney előterjesztése folytán tudatja vele, hogy ő felsége beleegyez, miszerint a mediatio az általa tervezett nyilatkozatot némi módosításokkal a magyar felkelők követeinek adja. A fejedelem által kibocsátandó egy újabb ünnepélyes nyilatkozat azonban el nem fogadtatik. E közben az angol követ a hollandi meghatalmazottak által értesítettik, hogy ők kénytelenek az alkudozások folytatásába bocsátkozni.

Decz. 14. — A hollandi követek beadták a magyarok küldöttségének, mielőtt ez iránt a császári miniszterek beleegyezését bírnák, az általuk tervezett emlékiratot.

Decz. 16. — Bárá Szirmay Pozsonyba utazott a nélkül, hogy az angol követtel előbb értekezett volna. Ez által gyanuba jött, hogy Bercsényivel titkos alkudozásokra van megbízva, de a császári miniszterek állítása szerint semmi külön megbízatása nincsen. (Aláírva: G. Stepney.)

Decz. 17. — A magyar küldöttség több napi tanácskozás után elhatározta a hollandi meghatalmazottak utolsó iratát Rákóczyval közölni és addig csak kitérő választ adni.

Decz. 18. — Gerhardi e czélból reggel elutazott. A ideiglenesen adandó választ Bercsényi maga fogalmazta.

Decz. 20. — Ezen iratban az örökösödési jog és az András király decretuma kérdésének előleges eldöntése kívántatik. Kijelentik azonban ez iratban a magyarok, hogy ők a béketárgyalást elodázní nem kívánják és ennek érdekében küldöttek Rákóczyhoz.

Decz. 22. — A hollandi meghatalmazottak két levelet vettek Stepneytől e hó 16. és 18-áról, melyek válaszul szolgálnak az ő 8-án és 15-én hozzá irt leveleikre tudatván velük az udvar nézetét eljárásuk iránt. Ugyanez alkalommal Wratistlaw gróftól is vettek levelet, melyben ez arra kéri, hogy mindenek előtt a fegyverszünet ügyét mozdítsák elő.

Decz. 23. — A hollandi meghatalmazottak e hó 14-én tett előterjesztésükre a magyaroktól vett válasz folytán még egyszer kimerítőleg felelnek és a magyarok féltékenységet alaptalannak mondván felhívják azokat, hogy egy végleges béke iránti alkudozásokba bocsátkozzanak, mellőzvé minden előleges nehézségeket. E levél Bercsényi távollétében Csákyhoz küldetett.

Este hosszú levelet irtak az angol követnek Bécsbe, magyarázván és igazolván eljárásukat.

Decz. 24. reggel. — E levelet kormányukhoz szóló jelentésükkel együtt Bécsbe küldötték.

Decz. 25—30. — Bercsényi visszaérkezvén a magyar küldöttség elhatározta a meghatalmazottaknak egy kimerítő válaszban indokolva kimutatni, miért kívánnak ők a királytól előlegesen egy világos nyilatkozatot az örökösödést illetőleg. Ezen iratot Bercsényi a meghatalmazottakkal bizalmasan közölte.

1706. Jan. 1. — Ezek igyekeztek, de siker nélkül, annak kitételeit a császárnak már tett nyilatkozatával összhangzásba hozni.

Jan. 2. 3. — Bercsényi valamely hadi expedícióra element. S a fennebbi válasz csak január 3-án adatott át a meghatalmazottaknak. A magyar követek közül többen kijelentették, hogy ha a kívánt nyilatkozatot megkapják, semmi akadály nem fog többé a békealkudozásoknak útjában állani. Ez iratban a magyar küldöttség a fegyverszünetről hallgatását a

változott körülményekkel, melyek más feltételeket igényelnek, indokolja.

Jan. 4. — A hollandi meghatalmazottak vették Stepney decz. 30-án kelt levelét, melyben ez egész eljárásukat helyesli. Ők viszont irtak neki, hogy igyekezzék a császári udvartól a magyarok által kívánt nyilatkozatot kieszközölni, vagy ha ezt nem bírná, legalább a tagadó választ elhalasztatni, addig, míg Rechteren gr. Bécsbe érkezvén kellő felvilágosítást adand.

Ugyanaz nap Sennyey tábornok levelet vett Rákóczytól, melyben ő és társai Miskolczon tartandó országgyűlésre hivatnak, hol a béke és a fegyverszünet feltételei lennének megállapítandók.

Jan. 5. — A hollandi meghatalmazottak leveleivel futár küldetett Bécsbe.

Jan. 7. — A meghatalmazottak panaszt emeltek Bercsényinél a Szirmay kocsisán történt méltatlanságok iránt. Gerhardi e napon visszaérkezett Rákóczytól.

Este felé a meghatalmazottak Stepney levelét vették, válaszul a december 30-i levelökre, melyre másnap válaszoltak, közölvén vele egyszersmind egy általuk a miskolczyi gyűléshez irandó levél fogalmazványát.

Jan. 12. — Ujra két levelet vettek Stepneytől a hó 9. és 10-éről válaszul az általuk 4-én irt levélre. Ezekhez mellékelve volt Szirmaynak egy levele az Osnabruggi püspökhöz.

Jan. 14. — Bercsényi visszaérkezett Sopron elleni expedíciójából. Kísérlete nem sikerült s a várost vagy két ezer ember által elzárva hagyta.

Jan. 15. — A magyar küldöttség két tagja elhozta a hollandi meghatalmazottaknak Rákóczy válaszát, egyuttal két új javaslatot hozván ajánlatba. Az egyik fegyverszünetre, a másik a mediatióban más hatalmaknak részesítésére vonatkozott. A hollandi követek ennek írásbani közlését kívánták.

Ugyanez nap a meghatalmazottak írott üzenettel egy Rákóczyhoz és a miskolczyi gyűléshez szóló levelet küldöttek a magyar követekhez kérvén azoknak kézbesítését.

Jan. 16. — A magyar küldöttség fentemlitett üzenetét írásban közölte a hollandi követekkel, kik arra másnap szintén írásban válaszoltak.

Jan. 17. — Az angol követtől, Bécsből jan. 13-áról kelt levelet vettek, melyben őket az ügymenet lassuságáról értesíti.

Jan. 19. — Gr. Rechteren reggel Bécsbe utazott, Bruyninx levelet vett Stepneytől, melyben őt tudósítja, hogy még semmi választ nem kapott a császári udvartól.

Jan. 20. — Bercsényi a miskolczy gyűlésre elutazott, mely 25-én volt tartandó. A többi magyar követek, úgy mint Szirmay, Visa és Okolicsányi szintén mentek oda. A kalocsai érsek visszamaradt. Ő a császár ministere levén nem bocsáttatott a magyarok tanácskozásaihoz.

Jan. 23. — Szirmay titkára levelet hozott Stepneytől, melyhez mellékelve volt egy levél a miskolczy gyűléshez magában foglalván valami nyilatkozatfélét a császár részéről az örökösödést illetőleg, mely a magyar cancellária által lett kiállítva.

Jan. 24. — Bruyninx a vett okmányokat a kalocsai érsekkel közölte. Mindketten azt találták, hogy e nyilatkozat oly sértő és kétértelmű módon van szerkesztve, hogy ez, ha Miskolczra küldetnék nem békére vezetne, hanem azt eredményezhetné, hogy a trón megürültnek nyilváníttatnék. Elhatározták tehát, hogy az érsek irni fog ez iránt a császárnak s ministereinek, Bruyninx pedig az angol és hollandi meghatalmazottnak Bécsbe.

Jan. 25. — Ugy Bruyninx, mint az érsek elkészítették főnebb érintett leveleiket.

Jan. 26. — Egy küldött érkezvén Bécsből Rechteren gróftól tudósításokkal a főnebb érintett okmányok elküldése másnapra halasztatott.

Jan. 31. — Gr. Rechteren visszatért Bécsből a nélkül, hogy az udvart január 20. nyilatkozatának visszavételére bírhatta volna. Elfogadtatott azonban azon javaslata, mely szerint a mediatio a maga nevében adjon a magyaroknak egy nyilatkozatot, mely a császár és a mediatio előbbi nyilatkozataihoz hasonló legyen. A császári ministerek a jan. 20-ki nyilatkozatnak a mediatio irományai közötti megtartását kívánták.

Febr. 1. — A kalocsai érsek a mediatio ebbeli nyilatkozatával és a hollandi meghatalmazottak levelével Miskolczra utazott. Rechteren azon tapasztalatot tette Bécsben, hogy az

udvar az erdélyi rendekkel külön szerződést akar kötni és ezen szándékában az angol és hollandi meghatalmazottak ellenészrevételei daczára is megmaradt. A császári miniszterek világosan kinyilatkoztatták, hogy az angol és hollandiakon kívül más hatalmasságot a mediációhoz nem bocsátanak. Nagyon kételkedtek abban, hogy létrehozható lesz-e fegyverszünet az erdélyi hadsereg ellátásából folyó nehézségek miatt.

Febr. 5. — Bruyninx levelet vett Bercsényitől, melyben az udvar válaszát sürgeti a magyar küldöttség decz. 30-ki és jan. 16-iki leveleire, egyszersmind fegyverszünetet ajánl. A hollandi meghatalmazottak még az nap válaszolván, őt az udvarnál uralkodó nézetekről felvilágosítják.

Febr. 14. — A mediatorok a miskolczyi gyűlés e hó 5-én kelt válaszát vették febr. 1-én kelt levelükre. Ebben világosan kijelentik, hogy a császár előleges nyilatkozata nélkül a béke formaszerinti alkudozásába nem bocsátkozhatnak. Ez alkalommal levelet vettek Bercsényitől és Szirmaytól is.

Febr. 15. — Bruyninx beteg levén Rechteren gr. maga válaszolt a miskolczyi gyűlésnek, ajánlván a mediatorok által adott nyilatkozat elfogadását és a békealkudozások megkezdését. Ellenkező esetben elbocsátó levelét kéri.

Febr. 17. — A hollandi meghatalmazottak Bercsényinek febr. 13-án kelt levelét vették, melyben az örökösödésre vonatkozó nyilatkozat kiadását szorgalmazta, a fegyverszünetet újra sürgetvén. Ugyanez időben kaptak Szirmaytól egy febr. 12-éről szóló levelet, mely szerint a kívánt nyilatkozatra nézve inkább a szavakban, mint a lényegben fekszik a nehézség.

Febr. 18. — Bercsényi neje betegségéről értesülván, Miskolczról Nagy-Szombatra visszatért.

Febr. 19. — Rechteren gr. írott üzenetben Bercsényihez fenntartja az általuk tett nyilatkozatot az örökösödést illetőleg és sürgeti a békealkudozások megkezdését.

Febr. 22. — Rechteren uj levélben sürgeti Bercsényit, hogy az örökösödési jog iránti nyilatkozatra újabb és kedvezőbb választ adjon, hogy a békealkudozások azonnal megkezdethessenek.

Febr. 24. — Bercsényi Rechteren két levelére felel, fenntartván válaszában előbbi nézetét, mely szerint az örökösödési jog iránti világos nyilatkozat nélkül a békealkudozások meg nem kezdhetők.

Mindezen iratok átküldettek az angol követnek Bécsbe. Oda mentek

Febr. 27. — Rechteren gr. és Okolicsányi is, Bruyninx betegen visszamaradván. Utazásuk célja az udvart az örökösödési nyilatkozat és a fegyverszünet tárgyában engedékenységre bírni.

484.

With. Sept. 2^d Correspondence.

Journal des Ministres Plenipotentiaires de Sa Majesté Britannique et de Leurs Hautes Puissances employez pour la Mediation d'un accomodement entre Sa Majeste Imperiale et les Hongrois Mecontens.

State Papers. Germany 184.

1705. Les Ministres Plenipotentiaires chargez de la Mediation de
 Le Sa Majesté Britannique et de leurs Hautes Puissances
 27me pour moyenner un accomodement entre l'Empereur et les
 Nr. 1. Mecontens d'Hongrie, ont reçu le 27me au matin une let-
 tre d l'Archeveque de Colocza ¹⁾, avec copie d'une autre
 Lettre que le Prince Rakoczi avoit écrite au dit Prelat ²⁾
 Nr. 3. qui en a aussi envoyé Copie à Sa Majesté Imperiale dans
 sa depeche datée les mesme jour du 25me et ecrite à
 l'Empereur; quoique dans cette lettre à l'Archeveque le
 Prince Rakoczi se serve de termes fort aigrez et choquans,
 de sorte que la Mediation a crû qu'il auroit été plus conve-
 nable que Monsieur l'Archeveque n'eut pas envoyé copie de

¹⁾ Lásd az I-ső mellékletet.

²⁾ Lásd a II-ik mellékletet.

cette Lettre de Rakoczi à l'Empereur, mais seulement aux Ministres Mediateurs, en remettant à leur discretion d'en faire tel usage qu'ils jugeroient le plus à propos.

Les Deputez de l'Archeveque de Colocza ont reçu par la meme occasion une lettre de l'Archeveque de Colocza, et Nr. 4. une autre du Baron de Szirmai concernant principalement Nr. 5. la declaration preliminaire demande du Coté de l'Empereur aux Mecontents.

Les Ministres Mediateurs apres avoir examine toutes ces depeches, ont jugez qu'il ne falloit plus se flatter apres des Negative si fortes et reiterées, que l'on pourroit jamais disposer les Mecontents de confirmer en forme de declaration preliminaire la succession établie à la derniere Diete de Presbourg, et de renoncer à la Clause du decret du Roy André, et que ce ne seroit que perdre du tems si de la part de l'Empereur on vouloit persister d'avantage. C'est pourquoi ils attendoient que Sa Majeste Imperiale leur fit communiquer ses intentions sur les lettres precedentes de l'Archeveque du 29me de Juillet, comme on le leur avoit fait esperer de jour en jour, à fin de pouvoir faire connôître leurs Sentimens la dessus au Ministre de l'Empereur qui seroit chargé de cette Commission.

Le lendemain au soir 28me du mois le Comte de Sintzen-
dorff est venu se rendre à la maison de Monsieur le Baron 28me
de Rechteren, ou tous les ministres mediateurs se trouvoient ensemble et le dit Comte, apres plusieurs Contestations de l'obligation que Sa Majesté Imperiale avoit à Sa Majeste Britannique et à leurs Hautes Puissances du soin qu'elles prenoient de l'avancement des interêts de la cause commune, et de Sa Majesté Imperiale tant en general qu'en particulier, en veüe d'un accomodement avec les Hongrois, et apres des Assurances fort positives des sinceres intentions et de la bonne disposition de Sa Majesté Imperiale pour parvenir à une paix avec les Mecontents, a communiqué aux dits Mi- Nr. 6.
nistres de la Mediation copie de la reponse de l'Empereur à la susdite lettre de l'Archeveque de Colocza du 29me de Nr. 7.
Juillet, et d'un Decret à ses Deputez à peu pres du même contenu, y ajoutant que sa Majesté se flattoit, que tant les Mediateurs que les Mecontents memes auroient lieu d'être

contens de ce que l'Empereur avoit declaré Tirnau, comme le lieu le plus propre pour un Congres de Paix; et qu'il étoit prêt de nommer les Commissaires qui devoient y assister de sa part, quoique pour le maintien de la Dignité et de l'Autorité Royale et pour poser une base sure de Traitté, Sa Majesté Imperiale avoit juge de ne pouvoir pas se departir de la Declaration preliminaire, qu'Elle avoit deja demandé des Mecontens au sujet du droit de la Succession de la Maison d'Autriche à la Couronne d'Hongroise, etabli par la dernière Diète de Presbourg, et de la Clause du Decret du Roy André abolié à la même Diète; Cependant si la Mediation pouvoit avoir quelques considerations là dessus, que Sa Majesté Imperiale seroit bien aise de les apprendre.

Les Ministres Mediateurs apres avoir repondu au premier compliment de Monsieur le Comte de Sinzendorff avec toute la Civilité deüe, lui ont representé les difficultez insurmontables, qu'ils prevoyoient du cote des Mecontens, si de la part de l'Empereur ou vouloit persister apres de la Declaration preliminaire qu'on pretendoit des Hongrois et le tems precieux, que suivant toute apparence ou perdrait par là; Que celle declaration preliminairement, il sembloit que Sa Majesté Elle-même ne se croyoit pas assez assurée d'un droit qui lui paroissoit incontestable, et sans lequel la Mediation étoit persuadée qu'on n'en pourroit pas venir à une conclusion de Paix avec les Mecontens, les quels demeureroient seuls chargez du blame du mauvais succes de cette negotiation, s'ils vouloient continuer à disputer la Succession, pendant que l'Empereur convainqueroit la Mediation et tout le monde ses bonnes et sincerés intentions pour la Paix, si apres avoir accordé des termes raisonnables aux Hongrois, et apres avoir apporté d'ailleurs de son coté toute la facilité possible pour une heureuse conclusion des Traitez, ils venoient malheureusement à se rompre pour cette seule difficulté; Que les Mecontens avoient assez fait entrevoir en plusieurs occassions, que la conclusion du Traitté ne s'accrocheroit pas à ces deux points, apres que l'Empereur auroit retabli la Nation dans la Jouissance de leurs Droits et Privileges avec une suffisante sureté: Que les Hongrois en traitant avec l'Empereur, ne traitteroient en effet

pas avec lui comme Empereur, mais comme Roy d'Hongrie; Qu'au Traitté de Schemnitz les Mecontents n'y ont jamais contredit quand les Ministres de l'Empereur en parlant de lui se sont servi en plusieurs occasions du Titre du Roy d'Hongrie; Que cette demande preliminaire, jointe aux operations militaires, avoit deja causé beaucoup d'aigreur et de mefiance aupres des Hongrois, et couroit risque d'en causer encore d'avantage aupres d'eux, à la Convocation ou Assemblée qu'ils alloient tenir au commencement du Septembre prochain, pour deliberer sur les mesures à prendre pour la Paix. Que les Ministres Mediateurs jugoient que par toutes les raisons susdites, la Dignité Royale et le droit de la succession de la Maison d'Autriche à la Couronne d'Hongrie étoit assez mis à couvert, et que par consequent ils étoient d'avis que Sa Majesté Imperiale feroit bien de remettre les susdits deux points au Traitté même, nommer simplement le lieu du Traitté et ses Commissaires.

Le Comte de Sintzendorff a répliqué à cela, qu'en desistant de la demande d'une Declaration preliminaire à l'égard des dits deux points lesquels les Mecontents avoient mis si fort en question; et qui avoient déjà été agitez si avant, l'Empereur sembloit se relacher en quelque façon de son droit, et qu'il craignoit fort, si l'on n'avoit préalablement mis ainsi à couvert l'Autorité et Dignité Royale, qu'on courroit grand risque de voir echouer les Traittez; Cependant qu'il feroit un fidele rapport à Sa Majesté Imperiale des Sentimens des Ministres de la Mediation sur ce sujet.

Le jour suivant les Ministres Mediateurs se sont assembles à la Maison du Comte de Sunderland et de Monsieur Stepney (qui logeoient ensemble) ou ils ont trouvé bon de former un memoire à l'Empereur signé d'eux tous, pour faire l'ouverture de leurs Offices envers le Maître même, en des termes simples et respectueux, sans avancer aucun point qui fut sujet à discussion, et pour prier Sa Majesté Imperiale de Vouloir preparer les choses à pouvoir entrer en Traitté avec les Mecontents; ce Memoire ^{Le 29me} 1) à été conceu Nr. 8.

1) Lásd a III-ik mellékletet.

d'abord dans les susdits termes, et ils l'ont envoyé ce meme jour à Monsieur le Comte de Sinzendorff.

Le 30me Nr. 9. Le lendemain dimanche au matin, le dit Comte a envoyé aux Ministres Mediateurs une Lettre, contenant la Reponse, de Sa Majesté Imperiale ¹⁾ à leur Memoire de jour precedent, et signifiant en substance, que l'Empereur avoit deja destiné ses Commissaires, et agréé la Ville de Tyrnau pour y traiter, étant prêt aussi de convenir d'une Cessation de toute hostilité entre le Danube la Wage et la Morava pour rendre le lieu du Congres plus tranquille et sûr; L'Empereur persistant pour le reste aupres des deux points, dont il avoit demandé une Declaration preliminaire des Mecontens.

Les Ministres Mediateurs ont examiné ce meme matin la susdite Lettre au logis de My Lord Sunderland et de Monsieur Stepney, et ont envoyé prier les deux Deputez de l'Archeveque de Colocza, Visa et Occulucsan de les y venir trouver, à fin de voir s'ils pourroient leurs suggerer quelque expedient pour surmonter la difficulté de la Declaration preliminaire que la Cour Imperiale demandoit au Sujet des deux points en question.

Les deux Deputéz étant comparu ont déclaré leur Sentimens disans, qu'il seroient obligez de partir avec telle Resolution qu'il plairoit à la Cour et aux Ministres Mediateurs de leur donner; mais comme les Mecontens alloient tenir leur Assemblée bientôt à Setzschin proche du fleuve Ippol, ne croyants plus le pouvoir faire en repos et seureté au Camp de Rakosch aupres de Pest à cause de la marche de l'armée Imperiale en de la du Danube. Ils prevoient qu'il leurs seroit tres difficile, et peut être impossible, de faire revenir les esprits des aigreurs et des mefiances qu'ils avoient deja conceües, et d'avancer assez des choses du coté des Hongrois, pour pouvoir venir à un lieu de Congres en veüe d'un accomodement, quand Monsieur l'Archeveque n'auroit autre chose à leur dire, que de reiterer crument la meme demande touchant les deux points preliminaires, si ongtens deja agitez, et renvoyez au Traitté par les Hon-

¹⁾ Lásd a IV-ik mellékletet.

grois; Et si du Côté de l'Empereur on vouloit pretendre pour suereté du lieu de Congres la Neutralité d'une si grande étendue de pais, comme étoit celle que setrouvoit entre le Danube la Morave et la Wage, jusques aux frontieres de la Silesie; En premier lieu, à cause que les Hongrois étoient entierement persuadez et prevenus de l'opinion que par le droit de la succession la Cour Imperiale avoit inferé, et cherché d'introduire, un pouvoir entierement despotique et arbitraire, en postposant toutes les Loix et les Privileges de la Nation; ce qu'ils souûtenoient pouvoir prouver par une infinité d'exemples de fait depuis que le Droit de la Succession a été etabli à la Diete de Presbourg, laquelle ils nomment forcée et violentée par les executions cruelles, qu'ils disent avoir été faites peu au par avant, et dans ce tems, la meme à Eperies, pour obliger les Etats d'Hongroie par l'horreur et la crainte de ces supplices à consentir à tout ce que la Cour vouloit leur imposer de sorte que jusques au jour d'aujourd'hui les Hongrois n'appelloient pas autrement les susdites executions d'un grand nombre de Noblesse Hongroise que la boucherie d'Eperies; En second lieu parce qu'il ne paroissoit nullement raisonnable que l'Empereur, sous pre-texte de la seureté du lieu de Congres, devroit couvrir sa Province de Moravie par une Neutralité si ample de tout le pais entre le Danube la Morave, et la Wage autant de plus qu'il ne le pourroit faire par un bon nombre de troupes contre tout le mal que les Mecontens luy pourroient faire de ce coté là; pendant que l'Armée Imperiale, passant le Danube entreroit dans la Haute Hongrie et dans la Transilvanie, pour y faire tout ce qui bon luy sembleroit.

Les Deputez étants partis, les Ministres Mediateurs ont resolu d'ecrire une lettre en reponse de celle, que le comte de Sinzendorff leurs avoit ecrit pour tacher de disposer Sa Majesté Imperiale à faire declarer aux Mecontens, qu'Elle ne pretendoit nullement inferer du droit de la succession un pouvoir Despotique et arbitraire, mais de vouloir les gouverner suivant leurs Loix et Privileges, de la maniere qu'il en seroit convenu; Les dits Ministres ont trouvé bon en même tems d'insérer dans cette Lettre le projet d'une Declaration generale et preliminaire, qu'on pourroit tâcher de tirer des

Mecontens ou la Dignité et Autorité Royale, et par consequent aussi les deux sus-dits points seroient mis tacitement, et en quelque façon à couvert: Ils ont crû encore qu'il ne falloit toucher que fort delicatement la Clause de la Loy du Roy André; Et qu'ils devroient faire conôître discrettement à la Cour, que l'espace de quelques peu de lieües, suffisoit pour la seureté de lieu de Congres, et qu'il seroit necessaire de tâcher de convenir d'un Armistice des qu'on s'y seroit rendu.

Nr. 10. Cette lettre ¹⁾ à été couchée et ecrite au net ce meme
 Le soir, et le lendemain matin, et elle à été envoyée à midy
 31me au Comte de Sinzendorff.

Le 2^d Il s'est passé un jour du coté des Imperiaux en deli-
 sept. beration, mais le lendemain apres midy le Comte de Sinzen-

Nr. 11. dorff a envoyé aux Ministres Mediateurs un billet en latin ²⁾,
 contenant les Sentiments de l'Empereur sur leur lettre du
 30me d'Août, et les priant d'aller trouver les Mecontens en
 Hongrie, pour les disposer au Traitté, sur la Declaration qui
 y est conténüe.

Sunderland, G. Stepney.

Continuation of Journal, with. Sept. 5. Corres.

Les Ministres Mediateurs ayants veu par la reponse du Comte de Sinzendorff du 2me de Septembre, que la Cour Imperiale avoit trouvé à propos de declarer que Sa Majeste Imperiale gouverneroit les Hongrois selon leurs Loix et Privileges, et que de la recognition de la succession hereditaire, Sa Majesté Imperiale ne pretendoit pas aucunement inferer un pouvoir despotique et arbitraire, mais qu'Elle ne goûtoit pas la proposition faite dans leur lettre du 30me d'Août, quoique tirée en substance de la derniere lettre que l'Archeveque de Colocza avoit ecrite à ses Deputez de Neytra le 25e d'Août jointe cy devant à ce Journal sub Nu^o 4. Et par consequent que sa Majesté Imperiale ne pouvoit se re-

¹⁾ Lásd az V-ik mellékletet.

²⁾ Lásd a VI-ik mellékletet.

soudre à entrer en Traitté avant que les dits Hongrois eussent reconnu praeliminaiement la succession hereditaire.

Que sur ce principe Sa Majesté Imperiale recherchoit les dits Ministres Mediateurs de se vouloir rendre à la Diete des Hongrois, qu'on croyoit être déjà commencée, à fin de faire entrer les dits Hongrois dans les sentiments susdits de la Cour.

Les dits Ministres Mediateurs pourmontre combien ils estoient prêts à complaire Sa Majesté Imperiale, vouloient bien faire ce voyage, mais, qu'ils croyoient à propos, à fin de pouvoir mieux satisfaire aux intentions de la Cour, d'insister que Sa Majeste Imperiale leur voulut donner un certain Formulaire touchant la recognition de la Succession hereditaire qu'ils devoient tirer des Hongrois.

Pour cet effet ils se sont rendus le 3me de Septembre Le
3me au matin chez le Comte de Sinzendorff pour l'entretenir sur cette matiere, lequel apres quelques raisonnemens a conclu, que Sa Majeste Imperiale ayant declare de vouloir lever les griefs et gouverner les Hongrois suivant leurs loix et privileges, ils ne devoit plus faire difficulte de reconnoitre la Succession hereditaire, et quoique on pourroit conter sur la Satisfaction comme sur une chose assurée, que neantmoins ce seroit contre le respect et l'autorité de l'Empereur d'entrer en Negotiation avec ses sujets par maniere de contract sur un droit dont il étoit déjà en legitime possession; à quoy les dits Ministres ayants repliqué, qu'ils seroient ravy de pouvoir tirer une declaration des Hongrois telle que Sa Majesté Imperiale la souhaittoit, mais comme les Hongrois avoient jusquesici refuse de reconnoitre la succession hereditaire apres tant d'instances reiterées, qu'ils craignoient, quoiqu'ils puissent être portez à faire ce pas, qu'ils persisteroient peut être aupres de leur demande d'une suffisante seureté que leurs loix et Privileges seront exactement observez, et qu'ils voudront qu'on traite et arrete cela egalemeut et pari passu avec la recognition de la succession hereditaire; Ainsi qu'on ne pourroit pas encore venir à un Traitté, mais que la Negotiation courroit risque d'échouer dans son commencement, ou bien que les Hongrois prendroient peut être des mesures desesperées; que cependant ce n'étoit en

effet qu'un equivoque, d'autant que si l'on s'en rapportoit à la bonne foy, les Partis estoient au fond d'accord, qu'ainsi pour sauver le respect et l'autorite de l'Empereur, et pour ne point rompre une affaire de cette importance, ou mettre les Hongrois au desespoir, les Ministres Mediateurs demandoient encore par maniere d'expedient, en cas que les Hongrois ne pouvoient être portez à faire une declaration prealiminaire de la succession hereditaire, si la Cour ne voudroit pas approuver que les dits Ministres avancassent aux Hongrois Mecontens qu'ils se font forts de leur procurer le retablisement de leurs Loix et Privileges, comme Sa Majeste Imperiale l'avoit deja declare plusieurs fois s'ils vouloient reconnoitre prealablement le droit de la succession hereditaire à la Couronne d'Hongrie dans la maison d'Autriche comme il à été dernièrement établi à Presbourg sans que Sa dit Majesté pretendoit inferer de là aucun pouvoir despotique ou arbitraire, et que cette Declaration preliminaire de recognition du droit de succession, ne leur seroit d'aucun praejudice, et ne seroit tiré en consequence, en cas que la Mediation ne put pas leur procurer le retablisement de leur Loix et Privileges, comme il est dit cy dessus.

Le Comte de Sinzendorff leur a declaré sur cela, que selon son sentiment particulier on pouvoit bien entrer dans cet expedient, mais qu'il le prenoit ad referendum à Sa Majesté Imperiale, et aux autres Ministres qui sont de la Conference, pour faire sçavoir aux Mediateurs une resolution positive.

Le même soir les dits Ministres Mediateurs ont expé-
 Nr. 12. die leurs Lettres au Prince Rakoczi ¹⁾ et à l'Archeveque de
 Nr. 13. Colocza en reponse aux dernieres que les Sieurs Stepney et Hamel Brüyninx avoient receu d'eux, leurs donnant part de l'arrivée du Comte de Sunderland et du Baron de Rechteren; les informants de l'etat des affaires en general, comme aussi de leur dessein d'aller trouver les confederer Mecontens en Hongrie, et demandants pour cette fin les Passeports necessaires de Prince Rakoczi.

Sunderland, G. Stepney.

¹⁾ Lásd a VII. mellékletet.

Continuation of Journal with 23e Sept. corres.

Ces lettres ont été remises ce même soir encore, entre ⁶ les mains des Deputez de l'Archeveque de Colocza, mais ^{Sept.} ils ne sont partis vers l'Hongrie que le 6me suivant vers le midy, ce retardement ayant été causé principalement par la Chambre des Finances qui devoit leur fournir de l'argent pour le Voyage.

Deux jours apres le Comte de Sinzendorff a déclaré ^{Le} aux Ministres Mediateurs à la Cour au nom de l'Empereur. ^{8^{me}} Que Sa Majesté avoit consenti à ce que les dits Ministres se pouvoit faire forts envers les Mecontens, qu'ils leur procureroient juste satisfaction suivant les Loix et Privileges du Royaume sur les 23 points de leurs Grieffs, pourvu qu'ils voulussent declarer preliminairement, qu'ils desistoient de leurs pretensions au sujet de deux Points, dont l'un regueroit le droit de la succession hereditaire, Sa Majesté ne pouvant souffrir qu'il fut mis en question; et l'autre la clause de la Loy du Roy Andre, qui avoit autorise autrefois la nation de s'opposer en certain cas à leur legitime Souverain, et qui avoit été abolie à la dernière Diette de Presburgh: Ce que l'Empereur croyoit suffire, puisque la satisfaction promise n'étant pas donnée, et les Traitez venant à se rompre sans qu'on en ait pû convenir, tous les deux Partis persisteroient sans doute aupres de leurs pretensions precedentes.

Treize jours se sont passé depuis, sans qu'on ait eü aucune nouvelle des Deputez et sans qu'il se soit passé aucune chose digne de remarque dans cette Negotiation jusques au 20me du mois, lorsqu' un Gentilhomme de l'Archeveque de Colocza nommé Emerique Nadasti, que ce Prelat ^{Le} a envoyé expres à Vienne, est venu porter aux Ministres ^{20^{me}} Mediateurs une lettre de son Maitre ¹⁾ datée de Szecseni le Nr. 14. 15e de Septembre, à laquelle étoit jointe copie d'une lettre Nr. 15.

¹⁾ Lásd a VIII-ik mellékletet.

qu'il avoit écrit par cette même voye a l'Empereur¹⁾; Ce
 Nr. 16. Courrier leur à remis ainsi une Lettre des deux Deputez du
 Nr. 17. dit Archeveque datée le même jour et du même lieu, avec
 une troisieme du Prince Rakoczi²⁾ datée de Szecseni le
 Nr. 18. 13e de Septembre, à laquelle étoit joint un Passeport du dit
 Prince³⁾ pour les Ministres Mediateurs.

Ces depeches contenoient en substance que l'Archeveque avoit esperé que Sa Majesté Imperiale auroit bien voulu renvoyer la difficulté des deux Points preliminaires de la Sucession et de la Clause de la Loy du Roy André au Traitté, comme elle avoit eu la bonte de faire à l'egard de celui de la Garantie, et que les confederez avoient différé leur reponse et resolution la dessus, jus ques à l'arrivée des Ministres Mediateurs, concevant quelque bonne esperance de leurs bons offices, mais que de l'autre coté il craignoit aussi qu'elle pourroit être rendue infructueuse, et peut être evanouir tout à fait, par l'Armée Imperiale, qui obligerait le Prince Rakoczi et les autres Chefs, de se mettre à la tete de leurs Troupes, aussi bien que les Principaux de tous les Comitats de defendre leurs biens et leurs familles. Et que pour cette raison les confederez croioient, que suivant la situation presente des affaires, on ne pourroit pas traiter de la Paix, pendant les agitations de la guerre, mais qu'il seroit besoin d'un Armistice generale priant les Ministres Mediateurs d'y vouloir travailler sur le pied des premiers Projets de l'Année passé.

Le Gentilhomme de l'Archeveque qui avoit porté les lettres a rapporté de bouche, que les Chef des Mecontens et les Deputez des Comitats, qui étoient assemblez à Szecseni, se separeroient aussi tôt que l'Armée Imperiale auroit passé
 Nr. 19. le Danube, ce que le Baron de Szirmai a écrit aussi dans les mêmes termes au Palatin d'Hongrie.

Les Ministres Mediateurs ont envoyez d'abord chez le Prince de Salm pour l'entretenir sur le contenu des lettres

¹⁾ Lásd a IX-ik mellékletet.

²⁾ Lásd a X-ik mellékletet.

³⁾ Lásd a XI-ik mellékletet.

qu'ils venoient de recevoir, mais ce Ministre se trouvant incommodé de la Goute, ils n'ont pu le voir que le lendemain au soir, lui represtant alors le contenu de leurs susdites Lettres, avec les raisons pour lesquelles l'Archeveque proposoit un Armistice, la separation apparente de la Congregation des Chefs des Mecontens, et des deputez des Comitats qui estoient assemblez à Seczeni; l'incertitude du lieu ou se trouveroit le Prince Rakoczi, la difficulté qu'il y auroit de le joindre; l'éloignement de l'Armée des Mecontens; Le risque et les hazards que les Ministres Mediateurs coureroient, s'ils devoient le suivre; Et la peur de fruit qu'ils avoient à esperer de leur Negotiation aupres des Mecontens, pendant l'Etat ou les affaires se trouvoient presentement, et avant qu'un Armistice fut etabli. Les dits Ministres ont soumis en suite à la consideration de l'Empereur et du Prince de Salm, si Sa Majesté pourroit bien se resoudre de faire des propositions d'un Armistice, pour les mettre en etat de pouvoir partir, et pour avancer la Negotiation de la Paix.

A quoy le dit Prince a repondu, qu'il estoit persuadé que les Ministres Mediateurs s'appercevoient aussi bien que luy que l'Archeveque plaidoit parfaitement bien et avec beaucoup d'artifice la Cause des Mecontens, sans entrer comme il falloit dans les justes raisons de cette cour; Que l'importance pour l'Empereur de conserver la Transilvanie ne pouvoit pas leurs être inconnue non plus, puis-qu'aussi tôt que cette Province seroit perdue les Turcs se meleroient indubitablement du jeu, et tacheroient d'y etabli Rakoczi pour Prince, ce que paroïssoit aussi être plus tôt l'unique but presentement de ce dernier que la Paix; Que la Transilvanie étoit aux a bois, et seroit certainement perdue, si on ne la secouroit promptement; Que toutes les dispositions estoient deja faites, et les appareances d'un bon succes fort favorables pour cela; Qu'il supposoit comme une chose infallible que l'Armée Imperiale avoit deja passée le Danube à Bude il y a quelques jour, et qu'ainsi il seroit impracticable de l'arrêter, ou de la faire retourner, outre la difficulté et le peu de Seureté qu'il y avoit de faire passer des Courriers; Que l'armée de Sa Majesté Imperiale n'avoit jamais été en meilleur Etat, ni plus nombreuse en Hongrie depuis le com-

mencement de cette revolution; qu'elle étoit presentement: Que le Comte Jean Palfy étoit attendu à tout moment icy, avec le rapport du tems precis, et des circonstances du passage de l'Armée comme aussi des autres dispositions, y aiant conduit trois Regimens encore qui ont été avec luy pour la renforcer, et ayant rammené vers ces quartiers ici le regiment de Darmstat, lequel on pretendoit joindre à quelques autres Troupes réglées qui étoient encore en deçà, et à un bon nombre de Milice, pour former un Corps qui seroit non seulement capable de couvrir les frontieres, mais peut être aussi de faire une diversion aux Hongrois de ce coté ici; Que les Mecontens apprehendants les operations et ces dispositions des Imperiaux, ne cherchoient par consequent, que d'amuser le tapis, et de gagner du tems par un Armistice pour detourner le secours de la Transilvanie, sachant bien que cette Province est prete à tomber, et que la saison étant plus avancée, il seroit impossible à l'Empereur de la secourir pendant l'hyver; Qu'il étoit tres persuadé qu'on trouveroit plus de sincerité, de promptitude et de facilité du Coté des Mecontens pour venir tout de bon au traité de Paix, aussi tôt que l'Armée Imperiale auroit trouvé moyen de secourir la Transilvanie avec un detachement, et de tenir en echec celle des Mecontens par le gros de l'Armée du Coté de la haute Hongrie; assurant encore une fois tres fortement à cette occasion les Ministres Mediateurs de la sincerité d'intention de Sa Majesté Imperiale de sortir au plustôt de cette facheuse et ruineuse guerre, et de la facilité qu'elle étoit prête d'apporter de son coté au Traité lors qu'on y pourroit parvenir. Qu'il croyoit que les dits Ministres seroient suffisamment persuadez par toutes ces raisons et circonstances, de la difficulté et même de l'impossibilite qu'il y avoit de ce coté ici de consentir pendant ces entrefaites à un Armistice jusques à ce qu'on fut assuré du succes de cette entreprise, dont peu de jours decideroient.

Les Ministres Mediateurs n'ont pû disconvenir à la verité du poid de ces raisons; C'est pourquoi ils ont proposé en dernier lieu au Prince de Salm; Si Sa Majesté Imperiale ne pourroit pas se resoudre de se faire un merite des bons offices de la Mediation, et d'offrir un Armistice general aux

Mecontens en des termes raisonnables, en cas qu'on dût trouver le Secours de la Transilvanie impraticable, à cause de bien de difficulté que l'Armée Imperiale sembloit d'avoir encore à surmonter en dela du Danube; Priants pour cet effet le Prince de faire former en attendant des trois Projets d'Armistice de l'année passée, un quatrieme projet pour être envoyé incessamment aux Mecontens par les Ministres Mediateurs, et appuyé par leurs bons offices; Sur quoy le Prince a fait juste reflexion, faisant esperer qu'en ce cas la, on le pourroit faire, puis que les choses changeant alors contre son esperance, entierement de face, et au des avantage de l'Empereur, il faudroit bien songer aussi par consequent à prendre d'autres mesures.

Le lendemain au matin le Comte Jean Palfi est arrivé Le 22e à Vienne, qui a dit à la Cour aux Ministres Mediateurs, que l'Armee Imperiale avoit passe le Danube à Bude le 16 de ce mois, la Cavalerie sur un pont et l'Infanterie sur un autre, apres qu'elle avoit été renforcée par les 3 regimens qu'il y avoit mené, et qu'il avoit à son retour fait marché vers ce coté icy le Regiment de Darmstadt qui lui Etoit resté: Que le Prince Rakoczi assembloit aussi toutes ses forces de l'autre coté du Danube pour s'opposer aux desseins des Imperiaux, qui avoient une armée et pourvue de ce qui estoit necessaires pour les operations. Qu'il avoit environ six marches à faire pour arriver à Zollnock; Que l'entreprise estoit hardie, et pourroit rencontrer des difficultez, quoy qu'il en falloit esperer un bon succes par la valeur des Troupes Imperiales, et par le peu de bravoure et de conduite de celles des Ennemis.

Le jour suivant le Prince de Salms a envoyé aux Ministres Mediateurs copie de ce que l'Archeveque lui avoit Le 23^e
Nr. 20. écrit en dernier lieu par son Gentilhomme, ne contenant en substance rien de different des autres depeches, que ce même expres avoit apporté. Le meme soir les Ministres de Sa Majesté Imperiale ont tenu conference entre eux sur les dernieres lettres d'Hongrie cy-dessus mentionnées.

Sunderland, G. Stepney.

Continuation of the Journal with Sept. 26th 1705. corres.

Le 24
du sep.
au ma-
tin

Un Courier est arrivé de l'Armée Imperiale en Hongrie avec la confirmation que la dite Armée avoit passé le Danube le 18e et qu'elle étoit partie le 19me des environs de Pest, pour poursuivre sa marche par Zolnock vers la Transilvanie.

Le meme soir le Comte de Sinzendorff est venu trouvé les Ministres Mediateurs chez le Comte de Sunderland et leurs a dit, Qu'on avoit meurement examiné les Lettres dernièrement apportées par l'officier de l'Archeveque de Colocza, Et non obstant que l'Assemblée des Confederez selon toutes les apparences devoit être separée apres la marche de l'Armée Imperiale, Sa Majesté pourtant, continuant toujours dans les memes bonnes intentions pour la paix, verroit volontiers que les Ministres Mediateurs allassent trouver l'Archeveque de Colocza à Seczeni; L'empereur etant d'intention d'y envoyer aussi un Ministre de sa part d'entre ceux qu'on avoit choisi pour le Congres, pour offrir aux Mecontens un projet d'armistice.

Le Comte commençoit à s'expliquer à l'egard de certaines conditions du dit Armistice, sans parler des limites pour la subsistance de l'une et de l'autre Armée lesquels on pretendoit regler cy-apres selon la situation des affaires.

A cette proposition les Ministres Mediateurs ont répondu, Que pendant qu'il y avoit esperance de trouver le Prince Rakoczi et les autres Chefs de la Confederation au lieu nommé pour l'Assemblée ils s'étoient montre prêts à entreprendre le Voyage puis qu'il étoit de leur devoir de negotier entre les deux partis; Mais que le cas n'étoit pas le meme à l'egard de l'Archeveque, qui etant réputé fidele à Sa Majesté Imperiale, et actuellement en son Service, pourroit de lui meme executer les ordres de la Cour au sujet d'un Armistice, dont les conditions lui pourroient être recommandées aussi fortement par Lettres des Ministres Mediateurs, que par eux memes en personnes. Qu'en faisant une course precipitée à tout hazard sans sçavoir ou et pourquoi, bien loin d'avancer les interêts de Sa Majesté Imperiale, on donneroit aux Hongrois une mechante impression

de ses affaires, et diminueroit le credit de la Mediation. C'est pour quoi on trouvoit plus à propos ou d'attendre le succes de l'operation en Transilvanie, ou de renvoyer l'officier de l'Archeveque avec quelques ouvertures d'Armistice, formées des trois Projets de l'année passée, dont les dits Ministres ont remis en meme tems entre les mains du Comte de Sinzendorff des copies pour s'en servir dans l'occasion.

Le lendemain le Comte de Sinzendorff aiant fait te- Le 52^e
moigner aux Ministres Mediateurs qu'il souhaitoit de leur parler; ils ont été le trouver vers le soir chez lui; ou il leurs a dit, que Sa Majesté Imperiale avoit trouve bien fondées les raisons, qu'ils avoient allegué le jour d'au paravant, pour decliner le Voyage d'Hongrie dans les presentes circonstances; Mais qu'elle avoit crû necessaire, que l'on depechât au plustot l'officier de l'Archeveque de Colocza avec des Lettres des Ministres Mediateurs à son Maitre pour luy signifier, que Sa Majesté Imperiale pour donner de jour en jour des plus grandes Marques de ses sincerés intentions pour la paix, avoit bien voulu ceder aux instances des Mediateurs, et entrer au plustôt en traité pour convenir un Armistice general, et meme d'y envoyer un Commissaire de sa part pour le conclure, si les Hongrois confederez vouloient y envoyer aussi sans perte de tems des Deputez de leur part avec les instruction et les pleinpouvoirs necessaires, et nommer un lieu propre pour s'y assembler à cette effet, Esperant que les Ministres Mediateurs voudroient bien s'y rendre, avec le Commissaire qu'il plairoit à Sa Majeste de nommer pour cela. [Les dits Ministres assez contens de cette resolution de l'Empereur, ont repondu, qu'il seroient toujours prêts à faire tout ce que Sa Majesté Imperiale jugeroit propre pour avancer cette negotiation; Ensuite ils ont formé un projet de lettre pour l'Archeveque de Colocza suivant l'intention de Sa Majeste.

Sunderland, G. Stepney.

Continuation of Journal with Oct. 4. corres.

Lequel ils ont communiqué le matin du jour suivant Le
au Comte de Sinzendorff, qui le leurs a rendu à midy à la 26 sep-
tembre
Nr. 21.

cour avec approbation, pour être mis au net; promettant de leurs faire scavoir aussi bien tôt le nom du Ministre que Sa Majeste Imperiale voudroit envoyer avec eux en Hongrie pour traiter l'Armistice, a fin de pouvoir remplir le vuide de leur Lettre, ou il est question d'un Passeport pour lui.

Les Ministres Mediateurs ont appris au meme tems que les Mecontens avoient eu l'honneteté de leurs envoyer au devant, jusques à deux lieües de Comorre une escorte de 500 chevaux, supposans qu'ils étoient deja partis de Vienne pour Szeesin, et que l'officier qui commandoit cette escorte, en avoit donné avis au Commandant de Comorre par une Lettre dattee le 21me de Septembre, Surquoi les dits Ministres ont prié Monsieur le Comte d'Herberstein Vice-President du Conseil de Guerre de faire ecrire au Commandant de Comorre qu'il auroit à congédier avec civilité la dite escorte jusques à un autre tems.

Le
28e du
sept.

Le Comte de Sinzendorff a communiqué aux Ministres Mediateur le Projet de la reponse à la lettre de l'Archeveque de Colocza du 15e de Septembre laquelle ils ont fort approuve; Et le dit Comte leurs a signifié en meme tems, que Sa Majesté Imperiale avoit nommé le Comte de Wratislau de Mitrowitz Conselier privé et Chancelier de Boheme, pour aller traiter l'Armistice de sa part avec les Mecontens; En suite de quoy les Ministres Mediateurs ont insere son nom dans leur lettre à l'Archeveque, et en ont ecrit encore une à ses Deputez, expedians ainsi leurs depeches, qui furent encore mis ce même soir entre les mains de l'Officier du dit Prelat.

Le
29me

Le lendemain les Ministres Mediateurs ont continué de solliciter la Cour, que le susdit officier fut expedie sans plus de delay. Et le Prince de Salm lui a envoye pour cet effet Sa reponse à l'Archeveque.

Le
30^e
Nr. 23

Le jour suivant les Ministres Mediateurs ont encore receu une Lettre de l'Archeveque de Colocza ¹⁾ datée de Szécen le 23e de Septembre dans laquelle Il leurs a marqué qu'à grande peine il avoit encore disposé le Prince Rakoczi de s'y arrêter pendant quelques jours, Les priant de

¹⁾ Lásd a XII. mellékletet.

presser leur voyage et continuant de fort recommander un Armistice.

Cette Lettre a été communiqué ce même matin à la cour par les Ministres Mediateurs, au Prince de Salm et au Comte de Sinzendorff, qui en échange leurs ont donné à lire la lettre que l'Archeveque avoit écrit à la même occasion à l'Empereur, par laquelle il donne à connoître à Sa Majesté, comme il l'avoit aussi signifie aux Mediateurs, que le Prince Rakoczi les attendroit pendant quelques jours; Que les Hongrois avec le concours des Transilvains, L'avois confirmé pour leur Duc, renouvellans leur Confederation plus etroitement que jamais; Que cependant de ce côté la l'esperance pour la paix n'étoit pas entierement perduë, mais qu'il craignoit que les Mecontens ne voudroient pas consentir, à un Armistice à moins que l'Armée de sa Majeste Imperiale ne retourнат sur ses pas, et repassât le Danube.

Après quelques raisonnement sur cette lettre les susdits deux Ministres Imperiaux ont pressé derechef les Mediateurs de partir incessamment; Mais ceux cy, considerants que par la dernière Lettre même de l'Archeveque il paroisoit fort douteux encore, si pendant que l'Armée Imperiale, continuoit ses operations, Le Prince Rakoczi voudroit bien rester assez long tems à Szeesen pour les y attendre, et qu'ainsi ils courroient risque de faire un Voyage inutile; Que l'on n'avoit point encore de Passeport pour le Ministre de Sa Majesté Imperiale, sans lequel on ne pourroit ni traiter, ni conclurre un Armistice; Qu'on n'étoit pas encore prêt ici avec le Projet, ni avec les instructions pour le Comte de Wratislau et que par consequent il vaudroit mieux attendre que tout fut prêt; Que les Mecontens eussent nommé aussi leur deputez, et un lieu plus commode et plus à portée pour traiter, que n'étoit Szeesen, et que les Passports necessaires fussent venus; Les Ministres Mediateurs ont prié ceux de Sa Majesté Imperiale de les dispenser d'un voyage trop precipité, de vouloir depecher incessamment l'officier de l'Archeveque avec les lettres déjà préparées pour ce Prelat, et de mettre tout en ordre pour se rendre, ensemble avec le Commissaire de Sa Majesté Imperiale, au lieu ou l'on traiteroit de l'Armistice, en veuë d'acheminer en même tems les

affaires à un accomodement; a quoi le Prince de Salm et le Comte de Sinzendorff ont enfin acquiescé.

Le 1er d'Octobre
Octobre
bre Le 1er d'Octobre au matin l'Officier de l'Archeveque de Colocza est venu se congédier des Ministres Mediateur, leurs disant, qu'il étoit aussi expédié de la Cour, et il est parti une heure ou deux apres; Les dits Ministres l'ayant chargé de dire de bouche à Son Maître, qu'ils avoient reçu encore avant son départ Sa dernière Lettre du 23e Septembre à la quelle ils se reservoient de faire réponse par la première occasion, n'ayants rien à ajouter pour cette fois aux Lettres qui avoient déjà été préparées pour lui et ne voulants plus retarder d'un moment le départ de son expres.

Peu de tems apres les Ministres de Sa Majesté Impériale ont envoyé aux Mediateurs les Copies des Lettres que Sa Majesté Impériale avoit écrit à l'Archeveque de Colocza; Nr. 24. Que ce Prelat avoit écrit le 23e de Septembre à l'Empereur; Nr. 25. et de celle que le Prince de Salm a écrit à l'Archeveque Nr. 26. Laquelle au jugement des Ministres Mediateurs étoit couchée en des termes un peu violents, ce que le dit Prince a excusé, en disant que cette Lettre ayant été écrite familièrement à lui comme à un Ministre de l'Empereur, il sauroit le ménager et qu'il avoit cru d'en devoir user ainsi puisque l'Archeveque faisoit un peu trop l'Avocat des Mecontens, et ne dennoit pas un tel tour à ses Lettres comme il le devoit faire quel que fois au Ministre de l'Empereur.

Le 2^d Oct. Le 2e d'Octobre le Prince de Salm a assuré les ministres Mediateurs, que les ordres étoient donnés pour former un Projet d'Armistice, et pour préparer les instructions du Comte de Wratislau.

Sunderland G. Stepney.

Continuation of the Journal.

Germany 189.

Le 20
Oct. Les deputés de l'Archeveque de Colocza sont revenu
Nr. 27, le 20me au matin, et ont apporté des Lettres du dit Archeveque à l'Empereur, au Prince de Salms, et aux Ministres
Nr. 29, Mediateurs, avec un Passeport pour le Comte de Wratislau.

Ce Prelat y repond aux Lettres qu'il avoit receu de la Cour, et s'y justifie de bonne grace, faisant connoitre en meme tems Que les Mecontens étoient disposez à traiter d'un Armistice et que le Prince Rakoczi, qui étoit alle joindre son Armée, avoit nommé pour cet effet des Deputez dont le Comte Berczeni seroit le Principal, lesquels se rendroient a Tyrnau le 27e de ce mois; Priant les Ministres Mediateurs de vouloir bien y comparoitre aussi sans perte de tems avec le Comte de Wratislau.

Les Deputez en rendant ces Lettres aux Ministres Mediateurs, leurs ont rapporté Que Nadasti Gentilhomme de l'Archeveque étoit arrivé à Szecseni le 5e de ce mois avec les Lettres dont il etoit chargé; Que l'Archeveque avoit eû beaucoup de peine de disposer le Prince Rakoczi d'y rester jusqu'a ce tems la, et qu'il s'étoit mis en chemin le 8me vers son armée; Qu'eux étoient partis de Szecseni le 13e et que le 18me ils avoient laissé le Comte Bercseni à Galantha ayant environ 20^{mille} hommes avec luy en trois differents corps; Et en fin que les Deputez que le Prince Rakoczi avoit nommé pour le Traitté étoient le Comte Nicolas Berczeni, Le Comte Estienne Czaki *Supremus Comes* ou Gouverneur du Comitat de Szabatz, Le Baron Estienne Sennyés, avec les Sieurs Sigismund Janoki, Paul Kaijali, George Gerhardi, et Jean Lampschanzi.

Les Ministres Mediateurs apres avoir leu leurs Lettres ont été trouver le Prince de Salms, le priant qu'on voulut être moderé du coté de cette cour à l'égard des conditions d'un armistice, et particulièrement du district qu'on voudroit assigner aux deux Armées pour s'y contenir pendant la Treve. Qu'on voulut agir rondement avec la Mediation et leur communiquer prealablement Les Propositions qu'on pretendoit faire à Tyrnau au Sujet d'un Armistice, a fin de n'être pas surpris par des demandes si extraordinaires comme l'avoient été celles de Schemnitz.

Ils ont prié aussi ce Ministre qu'on ne voulut pas limiter les Instructions des Commissaires de Sa Majesté Imperiale à l'Armistice seul mais de meme, suivant les dernieres paroles de la Lettre que l'Archeveque leurs avoit

ecrit ou il dit, Simul opto Faustum non Armistitij saltem, sed consequenter et Pacis Tractatum.

Enfin ils luy ont demandé Si Sa Majesté Imperiale ne pouvoit pas trouver bon qu'ils partissent d'icy Lundy prochain le 26e de ce mois à fin de se trouver à Tyrnau au tems fixe, et de pouvoir faire écrire aujourd'hui par les Deputés aux Mecontens pour les en informer, et les prier de faire les dispositions necessaires à l'égard des Convoys et autres choses necessaires pour pouvoir avancer chemin.

Le Prince de Salms leurs a promis sur le premier point, qu'on leur communiqueroit les Propositions, qu'on voudroit faire aux Hongrois au Sujet d'un armistice, faisant esperer en meme tems qu'elles seroient raisonnables; sur le second il a dit, qu'il en parleroit à l'Empereur, et qu'il leur feroit scavoir la dessus ce soir encore la reponce de Sa Majeste s'il estoit possible; Et que sur le troisieme point de leur depart on tiendrait les deliberations necessaires, ensuite des quelles on leur communiqueroit incessamment les Sentiments de la Cour.

Continuation of Journal, with Oct. 24th 1705. corres.

Le 22e d'Oct. Les Ministres Mediateurs ont été à une Conference chez le Prince de Salms à laquelle étoient presens aussi les Comtes de Sinzendorff et de Wratislau. Le Prince y a proposé qu'après avoir fait une plus meure reflexion sur ce qui regardoit le Voyage des Ministres de Sa Majesté Imperiale vers Tyrnau, on avoit jugé que, sous pretexte d'une garde d'honneur, ils y seroient trop observez et dans une trop grande contrainte sans pouvoir avoir la meme liberté qu'ils auroient dans une ville de l'Empereur, pour communiquer avec la Cour, pour parler à ceux qu'ils voudroient, et pour envoyer leurs Courriers aux Generaux de Sa Majesté Imperiale, et par tout ou ils le jugeroient neccessaire, comme on en avoit en l'experience à Schemnitz, ou avec quelque prostitution de la dignité Imperiale les Ministres de Sa Majesté avoient été gardez presque comme des Prisonniers; Que

pour éviter ces sortes d'inconveniens, on avoit crû qu'il seroit plus à propos que la Commission Imperiale restât à Presbourg, ou à cause des logemens, et autre besoins, ils seroient, aussi plus à leur aise; Que les Ministres Mediateurs pourroient se tenir à Saint George, et les Deputez des Mecontens à Pösing avec une Garrison mediocre, Que St. George etant au milieu, et les autres deux endroits pas plus eloignez chacun de St. George que d'une lieue d'Allemagne environ, Les Ministres Mediateurs pourroient faire leur fonction entre les deux partis avec assez peu d'incommodité, Que les Imperiaux pourroient poster sur le chemin de St. George vers Presbourg un petite nombre d'infanterie, et les Mecontens de Meme sur celui de St. George vers Posing ce que se pourroit faire peut être avec une centaine de Fantassins; Et qu'on conviendrait d'un nombre egal de Cavalerie de part et d'autre pour le Convoy des Ministres Mediateurs; Qu'on pourroit declarer neutre la circonference à l'entour de ces trois endroits d'une ou deux lieues à droite et a gauche, et en retirer toutes les troupes de part et d'autre, à l'exception de celles dont on seroit convenu pour les Convoys, et pour la seureté des chemins; mais si les Ministres Imperiaux devoient aller plus avant que Presbourg, Qu'il seroit necessaire qu'ils eussent leur seureté entiere, leur propre Convoy, et une garnison egale à celle des Mecontens, avec une pleine liberté d'envoyer leurs Lettres Courriers tant à la Cour qu'aux Generaux de l'Armée, et de les recevoir de même.

Le Prince de Salms a prié ensuite les Ministres Mediateurs de se rendre tous, ou au moins deux d'entre eux au jour fixé à Tyrnau, pour ajuster et régler tout cela avec les Mecontens le mieux qu'il seroit possible, pendant que le Comte de Wratislau, que partiroit en meme tems s'arreteroit à Presbourg, et à la fin de son discours le Prince a remis la susdite proposition par ecrit entre les Mains des Ministres Mediateurs; Lesquels, ne pouvants pas disconvenir, que les Commissaires de Sa Majeste Imperiale ne pourroient pas avoir la même liberté parmi les Mecontens comme ils en pourroient jouir dans une Ville qui est à l'Empereur, n'ont pas fait difficulté de promettre, qu'ils se rendroient au tems

No 30.

fixé à Tyrnau, pour tacher de Regler les points susdits au grè de l'Empereur autant qu'il seroit praticable mais ils ont representé en meme tems, qu'il auroit été beaucoup mieux si du coté de cette cour on avoit songe plustôt à tout cela, et qu'on n'eut pas exposé en quelque façon la Mediation, en leurs faisant ecrire simplement aux Mecontens qu'on étoit pret à traiter d'un Armistice, et qu'eux n'avoient qu'à nommer leurs Deputez, le tems et le lieu, en suggerant même Tyrnau comme un endroit assez propre pour s'y rendre; Qu'ayant à faire à une Nation ombregante et mefianta au dela de l'imagination, ils pourroient prendre ces nouvelles difficultez pour une marque de peu de sincerité, ou peu de bonne volonté, et que pour eviter cela les Mediateurs se trouveroient embarassez de s'y prendre assez delicatement; à quoy les Ministres Imperiaux de cette Conference n'ont sçu repondre autre chose, si non que dans ces sortes d'Occasions il etoit tres difficile de prevoir toutes les difficultez, et de songer à tout en meme tems.

Les Ministres Mediateurs ont fait resouvenir aussi à cette occasion le Prince de Salms de la priere qu'ils luy avoient fait qu'on voulût être raisonnable et modéré de ce coté icy a l'egard des conditions d'un Armistice, et qu'on n'hesitât pas à leurs communiquer prealablement ici la Proposition; Comme aussi que les Ministres Imperiaux fussent instruits en même tems au Sujet de la Paix, pour pouvoir entrer en quelque façon en matiere la dessus, pendant qu'on traitteroit de l'Armistice, ou du moins qu'on pût passer immediatement du traite d'Armistice à celui de la Paix.

Touchant le premier point les Ministres Imperiaux ont promis qu'ils seroient moderez et raisonnables, assurants qu'à l'egard des conditions de l'Armistice les pretensions de cette cour ne seroient pas à beaucoup pres si grandes pour ce qui reguarde les limites des deux Armées comme elles l'avoient été à Schemnitz, Quoi qu'ils faisoient entendre en même tems qu'on pourroit peut être chercher à s'elargir un peu d'avantage du Coté de la Transilvanie. Quant à Communication prealable aux Ministres Mediateurs des conditions susdites, ceux de Sa Majesté Imperiale ont paru faire quelque difficulté, jugeants que les Mediateurs pourroient se

contenter des assurances generales qu'ils leurs avoient donne sur ce sujet, jusques à ce que dans peu de jours d'ici on les leurs communiqueroit dans le formes.

Les Ministres Imperiaux de cette conference ont aussi assuré les Mediateurs que les Commissaires de Sa Majesté Imperiale seroient instruits en même tems sur les points qui pourroient reguarder le Traitte de Paix, à fin de pouvoir continuer la Negotiation jusques à une heureuse fin.

On a proposé ensuite si les Ministres Mediateurs, pour leur plus grande commodité, et pour être plus à portée, ne pourroient pas se tenir aussi à Presbourg avec les Commissaires de Sa Majesté Imperiale, et si le Comte Berczeni avec les autres Deputez des Mecontens ne pourroient pas rester avec une guarnison mediocre à St. George.

Enfin on a conclu à cette Conference que les Ministres Mediateurs et le Comte de Wratislau partiroient le 26e du mois pour Presburg, d'ou les premiers se rendroient le lendemain à Tyrnau pour y regler tout avec les Mecontens d'une maniere la plus propre et la plus convenable à la Seureté et à la commodité des Traittez, pendant que le Comte de Wratislau attendroit le Succes de leurs Offices à Presbourg, et qu'ils eviteroient autant qu'il seroit possible d'ombrager les Mecontens.

Le 23e les Ministres Mediateurs ont resolu entre eux Le 23
d'Octobre de partir le 26e pour se rendre tous Quatre ensemble à Tyrnau, et d'y avancer comme d'eux memes la proposition des Imperiaux, à fin de regler preliminairement tout ce qui seroit necessaire pour la Seureté et pour la Commodité des Traittez, et d'empêcher par la les Mecontens de croire que ce nouvelles difficultez proviennent de la Cour Imperiale.

Ils ont determiné aussi de charger ce meme Soir les Deputez Visa et Occulucani d'ecire simplement aux Mecontens à Tyrnau que les Ministres Mediateurs s'y rendroient à tems fixe, partiroient en meme tems avec eux pour Presburgh; Ce qu'ayant ete execute, les susdits Deputez ont promis d'ecire dans ces termes.

Sunderland. G. Stepney.

Continuation of the Journal with Nov. 4th.

25
d'Oc-
tobre
1705.

Au Soir Les Ministres Mediateurs ont eté prendre congé de l'Empereur qui les à fait entrer deux à deux, premiere-ment ceux de l'Angleterre, et ensuite ceux des Provinces Unies, leur souhaitant bon Voyage et une heureuse Nego- tiation, avec promesse que de son coté il la faciliteroit autant qu'il seroit possible.

Le Comte de Wratislau qui avoit commencé à se trou- ver incommodé depuis le soir precedent d'une Eresipelle au pied s'en est senti si mal ce jour la que les Ministres Me- diateurs ont appris apres l'audience, qu'il ne pourroit pas se mettre encore en Voyage de quelques jours, ce qui a donne sujet aux Ministres Mediateurs d'apprehender que cet inci- dent nouveau, joint a la difficulté que les Imperiaux venoient de faire touchant le lieu du Congress, ne donnât occasion aux Hongrois de douter de plus en plus de la Sincerité de la Cour Imperiale et ne fit un tres mauvais effet aupres d'eux, ce qui les a obligé d'aller trouver encore ce meme soir Le Prince de Salm pour lui représenter les inconveniens que cela causeroit, et pour le prier de substitue en attendant un autre Ministre du meme rang au Comte de Wratislau pour se rendre incessamment à Presbourg Le Prince qui com- prenoit fort bien tout cela et qui l'avoit deja prevû en quelque façon, avoit donné ordre quelques heures aupara- vant, de faire venir au plutôt de Baviere Le Comte Sigis- mond de Lamberg. Mais comme il s'agissoit d'un remede prompt et provisionel, en attendant que l'un put venir, ou quel'autre fût gueri, Il a fait appeller le Comte de Sinzen- dorff Chancelier de la Cour, auquel il a propose s'il vouloit bien se charger de cette commission à la place du Comte de Wratislau, et se rendre sans perte de tems à Presbourg jusqu'a ce qu'on y pût mettre d'autres ordres; A quoi il a repondu avec beaucoup d'honneteté, que nonobstant les autres affaires importantes dont il etoit charge d'une maniere à ne pouvoir s'absenter que tres difficilement de Vienne, et l'in- commodité que lui donneroit un Voyage si peu attendu il

n'avoit point d'autre Volonté que celle de Sa Majesté Imperiale, à laquelle il se resignoit entierement; De sorte qu'il a été conclu à cette entreveuë, que le Comte de Sinzendorff se rendroit à Presbourg le jour apres le depart des Ministres Mediateurs, avec les memes instructions qui avoient été preparées pour le Comte de Wratislau; Et le Prince de Salm est alle encore ce meme soir faire rapport à l'Empereur de cette resolution, pour avoir la dessus l'approbation de Sa Majesté Imperiale.

Le lendemain les Ministres Mediateurs se sont mis en chemin tous quatre vers Presbourg, ou ils sont arrivé le meme soir, apres avoir soupé à la maison du General Palfi Ban de Croatie, on a assigné aux Ministres d'Angleterre et à ceux des Provinces unies des logemens dans des maisons différentes, ou l'on a donné des Sentinelles à leurs portes, et une compagnie d'infanterie pour leur garde devant la maison.

Le
26^e

Les Deputez Visa et Occulicsani ne sont arrivez que le 27e au matin à Presbourg, n'étant partis que le jour precedent à dix heures du nuit de Vienne, et ils ont rapporté que le Comte de Sinzendorff faisoit etat de se trouver au plus tard le 28e au Soir à Presbourg.

Le
27^e

Dans ces entrefaites les Magistrats de la Ville ont fait faire compliment aux Ministres Mediateurs par des Deputez, et leurs ont présenté quelques rafraichissement de pain de vin et de fruits.

Tout étant pret pour le depart des Ministres Mediateurs ils ont continué leur voyage à 9 heures environ du matin, apres avoir reçu la visite du General Palfy, du Comte Volckra Commissaire de Sa Majesté Imperiale pour prendre soin d'eux à Presbourg, du Commandant de la place et de tous les principaux Officiers de la garrison, qui les ont aussi accompagne, avec le Convoy d'une Compagnie de Fantassins jusques à une demyë heure de Presburg ou l'escorte des Mecontens de 5 à 600 chevaux les attendoit, avec laquelle ils ont poursuivi leur route vers St. George (ou ils ont été complimente à la porte en passant, de la part du Magistrat) ensuite vers Posing ou ils ont pareillement reçu les complimentens des Deputez du lieu

à l'entre de la ville, et ou ils ont passé la nuit, tant à cause de la commodité des fourages et de vivres, que par ce que l'escorte avoit déjà fait ce jour la une fort grande marche de leurs quartiers vers Presbourg, et de la jusqu'à cet endroit.

Au soir les Ministres Mediateurs ont deliberez entre eux sur la proposition qu'ils avoient à faire aux Mecontens, et ils sont tombe d'accord de la faire en peu de paroles par ecrit, et de s'etendre d'avantage dans leurs discours avec le Comte Berczeni sur les raisons qui avoient obligé les Mediateurs et la cour Imperiale de souhaiter quelque changement à l'egard du lieu du Congres pour la Commodité des Traittez.

Le
28^e

Le jour suivant ils ont continué leur Voyage jusqu'à Tyrnau, d'ou le Comte Berczeni (qui y etoit arrivé deux jours auparavant) leurs a envoyé au devant, jusqu'à une demie heure de la ville, plusieurs Etandarts de Cavalerie fort leste, avec 7 à 8 beaux chevaux de main richement ornez, et une garde de Heydukes uniformé qui etoit rangée de chaque coté de deux Carosse atteller de 6 chevaux chacun dans lesquelles etoient un Eveque, Prevos de l'eglise de Tyrnau, et le Sr Gerhard un des Deputez du Prince Rakoczi pour le Congres, qui ont fait compliment aux Ministres Mediateurs de la part du Comte Berczeni.

Les dits Ministres se sont placez en suite dans les Carosses du dit Comte Berczeni avec les Commissaires, et sont arrivez a Tyrnau environ a deux heures apres midi, ou le Comte de Berczeni leur fit une entrée tres magnifique, ayant fait ranger sur la place sa garde tant à cheval qu'à pied pour les recevoir.

Après qu'on les avoit conduit chacun au logement qui leurs avoit été assigné, ils ont envoyé un Gentilhomme chez l'Archeveque de Colocza et chez Le Comte Berczeni pour notifier leur arrivée.

Le Comte est venu après le repas faire la visite aux Ministres Mediateurs, qui se trouvoient tous Quatre ensemble au logis des Ministres d'Angleterre, ou apres les premiers complimens reciproques, Les Mediateurs, pour gagner du tems, lui ont fait leur proposition, touchant le changement

qu'ils souhaitoient qu'on voulut faire à l'égard des lieux pour la subsistance des Commissaires des deux Partis, et de la Mediation, a fin de pouvoir traiter plus commodement, luy en remettant entre les mains un Projet par ecrit fort suc-No 31. cint, et lui alleguant les inconveniens qui pouvoient arriver si les deux Partis se trouvoient au meme endroit; Le peu de Liberté que les Ministres Imperiaux pouvoient avoir parmi les Hongrois; Les autres affaires d'importance que les Ministres Mediateurs avoient a la Cour Imperiale qui requeroient qu'ils fussent le plus à portée à Vienne qu'il leur seroit possible; La commodité des logemens pour les Commissaires de Sa Majesté Imperiale, entre lesquels le Prince de Lorraine Eveque d'Osnabrugg seroit le premier, qui ne pouvoit loger avec biensance qu'au Chateau de Presburg, et lequel ne pouvoit pas bien être separé des autres Commissaires de Sa Majesté Imperiale; Outre que les derniers auroient lieu de pretendre aussi leur propre garde seurete, et liberté, en cas qu'ils dussent venir jusqu'ici; A quoi le Comte Berezeni a repliche, qu'il ne se trouvoit pas en Etat de répondre positivement sur cette nouvelle proposition avant qu'il en eut communiqué avec les autres Commissaires du Prince Rakoczi qui se trouvoient avec lui; Mais que pour son sentiment particulier, il ne pouvoit pas s'empêcher de dire qu'il étoit extremement surpris d'une difficulté si peu attenduë, après que la Cour Imperiale avoit proposé elle meme la ville de Tirnav, à laquelle pour montrer leur condescendance ils avoient enfin consenti, avec peine et avec beaucoup d'incommodité pour eux, ayant souhaité que le Congres eut été plus avant dans le pais, et plus à portée du Prince Rakoczi; Qu'il étoit impossible que la Cour Imperiale n'eut prévu auparavant tout ce que les Mediateurs allegoient presentement, dont il devoit juger necessairement, ou que la Cour Imperiale, agissoit avec peu de sincerité et de fermeté, ou qu'elle ne cherchoit qu'à trainer et a gagner du tems jusqu'à ce qu'elle eut vu le succes de l'expedition de l'Armee Imperiale vers la Transilvanie, laquelle à son avis étoit si heureuse pour les Hongrois confederez, qu'ils n'auroient jamais suggerer eux mêmes un meilleur conseil aux Imperiaux, et qu'ils leurs auroient donné volontiers des Passeports pour

cela etants persuadez ou que l'Armée Imperiale y periroit, ayant deja perduë jusqu'ici au dela de 3000 hommes par disette, maladie, desertion, et par le harsellement continuel de l'Armee Hongroise, qui voltigoit tout au tour; Ou quand même elle pourroit penetrer jusqu'en Transilvanie, qu'elle y seroit enfermée tout de meme comme le General Rabutin l'y avoit été, avec un aussi grand et plus grand nombre meme des Troupes, qu'ils n'y en arriveroit peut etre petite digression, il a continué de dire, que les Imperiaux auroient eu dans leur Voyage et ici toute sorte de seureté et toute Liberté raisonnable; Qu'à la verité la commodité des Mediateurs pourroit être plus grande peut être à Presbourg, mais que ses affaires et celles des autres Commissaires Hongrois ne permettoient pas qu'ils s'eloignassent d'avantage, outre que ce seroit un terrible embarras, qui demanderoit plusieurs semaines de tems, s'ils vouloient faire toutes ces dispositions qu'ils avoient fait avec beaucoup de peine icy, dans des lieux aussi desolez par la guerre et aussi destituez de tout comme l'etoit Pósing et St. George; Que la parti ne seroit nullement egale si les Ministres Imperiaux devoient être si proche de la Cour, et eux plus eloignez encore du Prince Rakoczi qu'ils ne l'etoit deja, puisqu'ils devoient recevoir de tems en tems ses ordres, et lui communiquer ce qui se passe; Qu'il ne croyoit pas que l'Eveque d'Osnabrugg se rendroit au Presbourg ou au lieu des Traitez avant qu'ils ne fussent deja bien avancez pour la Paix meme, celui de l'Armistice n'étant qu'un preparatif pour celui d'un entier accommodement; Que quant à la proposition d'une propre garde et espece de garnison pour les Ministres Imperiaux, en cas qu'ils dussent venir à Tyrnau, qui est un lieu ou les Hongrois Confederez sont les Maitres et ont leur garnison, il ne pouvoit la regarder que comme une chose inouïe chimerique et sans exemple, puis qu'ils n'avoient pas besoin de passeport ni de la foy publique, laquelle les Hongrois n'avoit garde de violer, s'ils croyoient de se pouvoir maintenir, et garder eux memes avec la main forte: Et que par toutes ces raisons on ne prevoyoit pas que la Commission du Prince Rakoczi et des Hongrois Confederez pourroit se resoudre de bougir d'ici, ou il temoignoit de souhaitter que

la Mediation voulut rester et entrer en matiere avec eux, d'autant que leur presence leurs etoit très agreable, et qu'ils n'avoient qu'à traiter avec et par les moyens des Mediateurs, et non pas directement avec les Ministres Imperiaux, auxquels il seroit toujours libre de rester à Presbourg ou de venir ici.

Les Ministres Mediateurs ont taché de combattre les sus-dits points de la reponse du Comte Berceseni autant qu'il leurs à été possible pour le faire changer de Sentiment, mais ils n'ont pu le porter à s'expliquer autrement qu'il n'avoit deja fait, promettant seulement qu'il confereroit sur la proposition des Mediateurs avec les autres Commissaires de la Confederation, et qu'il donneroit une reponse positive.

Ce meme soir encore l'Archeveque de Colocza est venu voir aussi les Ministres Mediateurs avec le Baron Szirmai et les Deputez Visa et Occulucsani, auxquels apres les premieres civilitez reciproques, Les Ministres Mediateurs ont fait conoitre la situation des affaires, et ce qui s'etoit passé entre eux et le Comte Bercezeni; Ce qui a donné matiere à des discours fort amples, à la fin desquels, l'Archeveque avec ses assistans a temoigné aux dits Ministres, qu'ils feroient tout leur possible pour disposer les Commissaires des Hongrois à donner une reponse favorable à la proposition des Mediateurs, non obstant toutes les difficultez qu'ils prevoyoient en cela; Etans au reste d'opinion que quand meme les autres Commissaires de Sa Majesté Imperiale ne voudroient pas venir à Tyrnau, et qu'on ne put pas disposer les Mecontens de changer le lieu du Congres, il ne faudroit pas laisser pour cela, et pour les peines et les incommoditez qui en rejaillissoient sur les Ministres Mediateurs le commencer à traiter entre les deux partis le mieux que l'on pourroit puisqu'il falloit faire l'Armistice et la paix meme pour l'amour de la Paix et non pas par aucune autre consideration que le succes des armes de part et d'Autre pourroit suggerer; Et que le Traitte devoit être la veritable pierre de touche par laquelle on pourroit conoitre auquel des deux Partys elle seroit le plus à coeur.

Le lendemain les Ministres Mediateurs ont été rendre ^{29^{me}} la visite environ à 9 heures du matin au Comte Berceseni ^{d'Oct.}

avant que les Commissaires Hongrois s'assemblassent pour deliberer, pour lui recommander encore une fois avec tout l'empressement possible de leurs procurer une reponse favorable sur leur proposition, mais ils n'ont pu remarquer d'autre disposition en lui que celle qu'il avoit fait paroître le jour precedent, Quooyque l'Archeveque avec ses Deputez avoit deja été de bon matin chez lui pour seconder les intentions des Ministres Mediateurs et pour le disposer à une reponse favorable.

Les Ministres Mediateurs sont allé de rendre la visite a l'Archeveque de Colocza, laquelle ne s'est passée qu'en civilitez et en discours sur la situation des affaires.

Ce midy le Comte Berczeni a regale avec un repas fort magnifique les Ministres Mediateurs, et l'Archeveque de Colocza avec les siens, auquel estoient aussi presents deux ou trois des Commissaires Hongrois avec d'autre Noblesse tout Hongroise que des Ministres susdits.

Le 30me Le Sieur Ocolucsan est venu porter aux Ministres Mediateurs de la part des Commissaires de la Confederation une reponse par ecrit à leur proposition, contenant en substance que l'endroit du congres ayant été determiné la commodite et l'apprehension des inconveniens lesquelles on avoit fort bien pu prévoir ne pouvoit les determiner à apporter aucun changement à l'égard du lieu du Congres.

Les dits Ministres ont trouve cette reponse fort seche et sterile, et ont employe d'abord le meme Sieur Ocolucsan à tacher d'obtenir des Commissaires Hongrois, par le moyen de l'Archeveque, qu'ils voulussent donner un tour plus agreable à cette reponse, et proposer quelque autre expedient ce qui n'a ete suivi d'aucun Succes, quoique ils ont fait leurs efforts pour cela aupres du Comte Bercseni, Lequel est venu voir peu apres lui meme les Ministres Mediateurs, leurs faisant des excuses si par le peu de routin que les Hongrois avoient dans les affaires publiques, dont la cour Imperiale les avoit exclus depuis fort longtems, ils avoient manque en quelque formalité ou Civilité deüe à la Mediation, dans la reponse que la Commission de la Confederation leurs avoit envoye, dont il a taché encore de justifier le contenu: Ce qui a donné occasion aux Mediateurs, de lui pro-

poser plus clairement l'alternative du projet de la Cour Imperiale au sujet de la seureté des Ministres de l'Empereur, avec leur propre garde et une espece de guarnison Imperiale egale à celle des Mecontens, en cas qu'ils dussent venir jusqu'à Tyrnau, comme aussi à l'égard de leur liberté entiere d'envoyer leurs Lettres et Couriers meme aux Generaux de leurs Armées, Ce que le dit Comte a continue de traiter d'incongruité et comme une proposition peu raisonnable.

Les Ministres Mediateurs ont taché dans la suite de le porter à proposer quelque autres expedient, lui indignant celui, Que les Ministres Imperiaux pourroient rester à Presburg. Le Commissaires de la Confederation à Tyrnau et que les Mediateurs tacheroient ainsi de traiter entre les deux Partis le mieux qu'il seroit possible. A quoi il a repondu Que les Ministres de Sa Majeste Imperiale etoient les Maitres de faire ce qu'ils trouveroient à propos, mais que les confederez, n'avoient garde de proposer aucun expedient pour ne pas paroître de vouloir prescrire la moindre chose à la Cour Imperiale, ou d'avoir donné eux memes aucune occasion aux Ministres de Sa Majesté de rester à Presburg et de ne pas avancer jusques à Tyrnau.

Après cela les Mediateurs ont requis le dit Comte de leur donner un Passeport pareil à celui qu'ils avoient depeché pour le comte de Wratislau, pour etre envoye au Comte de Sinzendorff, si par hazard il n'etoit pas encore parti de Vienne vers Presburg, parce que le bruit courroit, comme si quelques troupes des Mecontens avoient passe de l'Isle de Schütt en dela du Danube ce que pourroit rendre les chemins de ce cote là mal surs; Et à la fin ils ont prie le Comte Berczeni de leur vouloir dire les noms des autres Commissaires de la Confederation destinez avec lui pour traiter l'Armistice à fin de leurs pouvoir faire la civilite qu'ils devoient, et pour chercher du cultiver leur Amitie; Ce qu'il leurs a promis l'un et l'autre pour le lendemain.

Après que cette visite fut finie, Les Ministres Mediateurs ayans considere qu'ils n'avoient plus à s'attendre à autre chose du coté des Mecontens sur tout les offices qu'ils avoient passez, ont resolu d'envoyer le jour suivant un ex-

No. 33. pres à Presbourg avec une Lettre au Prince de Salms ¹⁾, dans laquelle ils lui ont fait un rapport succinct de ce qui s'étoit passé jusques là, soumettans à la consideration de Sa Majesté Imperiale, si elle ne pourroit pas trouver bon que ses Ministres restent à Presbourg. Les Commissaires Hongrois à Tyrnau, et que les Mediateurs traittent ainsi entre les deux Partis; En quel cas ils ont prie le dit Prince, que le Comte de Sinzendorff voulut leurs envoyer au plustôt son pleinpouvoir, et les premieres propositions que Sa Majesté Imperiale voudroit faire touchant l'Armistice, pour pouvoir commencer ici à entrer en negotiation la dessus.

No. 34. Ils ont aussi ecrit un petite lettre au Comte de Sinzendorff, lui envoyant copie de celle qu'ils avoient ecrit au Prince de Salms, et le priant en meme tems, s'il étoit en etat de les satisfaire au sujet de ce qu'ils avoient demande de la cour, de le faire au plutot pour gagner du tems.

Le 31me No 35. Le 31 au Matin le Comte Berczeni a envoye aux Ministres Mediateurs la liste des noms et titres des Commissaires de la confederation Hongroise pour le Traitté d'Armistice; Comme aussi un Passport pour le Comte de Sinzendorff, dans lequel on donnoit au Prince Rakoczi le titre de Prince de Transilvanie, ce qui a obligé les Mediateurs de remontrer tres vertement, qu'ils faisoient mal de parler du Prince Rakoczi dans ces termes, que la Cour Imperiale reguardoit comme une indignité, que cela ne feroit qu'aigrir les esprits, et que les Ministres Mediateurs se rendroient responsables envers leurs Mâîtres, s'ils ne s'opposoient à un tel proceder, de sorte qu'apres quelques contestations assez fortes la dessus, les Commissaires de la Confederation Hongroise ont consenti de faire ecire un autre Passeport, dans lequel le Titre de Prince de Transilvanie seroit omis; lequel leurs No 36. a été porté par le Sr Oculucsan, qui ensuite leurs a donné aussi copie du Passeport qui avoit été expedie pour le Comte de Wratislau, dans lequel il est assez remarquable que le

¹⁾ Lásd a XIII. mellékletet.

Prince Rakoczi s'y nomme *Statuum et Ordinum Regni Hungariae pro libertate Confederatorum Dux.*

Pendant ces entre faites l'Archeveque de Colocza a communiqué aussi aux Ministres Mediateurs copie de la lettre No 38. que le Prince de Salms lui avoit écrit en termes generaux, le meme jour que les dits Ministres sont partis de Vienne.

Après diner les Mediateurs ont fait sçavoir aussi leur arrivée aux autres Commissaires ou Deputez de la Confederation Hongroise, qui les sont venus voir vers le soir au nombre de cinq, le Sieur Sennyey Chancelier de la Confederation n'étant pas encore arrivé à Tyrnau à cause qu'il se trouvoit incommodé de la Goute.

Il ne s'est rien passé de remarquable pendant cette conversation, si non que les dits Deputez ont donné à entendre que les Hongrois avoient rendu leur confederation beaucoup plus étroite qu'auparavant, pendant leur dernière congregation solennelle à Setzchin; Que suivant l'ancien ordre du Royaume ils avoient créé 24 Senateurs; Que les Articles qu'y avoient été conclus seroient bientôt imprimé en langue Hongroise; Que tout ce qu'y avoit été réglé ne s'étoit fait que pour établir quelque ordre, et un meilleur gouvernement ad interim uniquement pourtant en veüe de la paix, à quelle fin il y avoit un Article entre les autres qui en faisoit mention positive; Et qu'une semblable congregation des Etats avoit été convoqué aussi à Alba Julia en Transilvanie vers les 26e de ce mois, ou le Prince Rakoczi et les Etats Confederez de ce Pays là, se feroient les termens reciproquet comme il s'étoit fait à Setzchin.

Sunderland, G. Stepney.

Continuation of the Journal with Nov. 21 corres.

Les Ministres Mediateurs ont chargé avec leurs de- 31^e
peches le Secrétaire du Baron Szirmai, qui est parti de Tyr- d'Oc-
nau vers les 8 heures du soir: Et comme Monsr L'Arche- No 39.
veque de Colocza a écrit aussi par cet expres des Lettres à No 40.
l'Empereur, au Prince de Salm, et au Comte de Sinzendorff: No 41.

Le 1de No-
vemb-
bre
No 42.

Il a envoyé le lendemain aux Ministres Mediateurs les Copies des susdites trois depeches par le sieur Occulucsan.

Ce meme matin les Mediateurs ont reçu une Lettre du Comte de Sinzendorff¹⁾ datée de Presbourg le 31e d'Octobre, dans laquelle il leur donne part de son arrivée à Presbourg le 29e montrant quelque étonnement de leur Silence, et souhaitant d'être informé de l'état des affaires; Il y a demandé aussi dans un Postscript une Passeport pour lui, et deux autres pour le Maitre d'Hotell, et pour les equipages du Comte Wratislau.

L'apres midi les Mediateurs ont été rendre la visite aux cinq Commissaires de la Confederation Hongroise à la Maison du Comte de Czaki, ou ils se sont trouvez tous ensemble. Et ils sont allé voir ensuite le Comte Bereseni, qui leur a dit que non seulement on étoit prêt à expedier les Passeports que le Comte de Wratislau avoit fait demander mais aussi, qu'il avoit donné ordre positif à tout sa milice qui avoit passé le Danube de ne pas infester le chemin de Vienne jusqu'à Presbourg, tant que le Congres dureroit à Tyrnau.

Le
2^e
Nov.
No 43.

Le jour suivant de bon matin les Ministres Mediateurs ont reçu reponse²⁾ du Comte de Sinzendorff à leur Lettre du 31e d'Octobre, dans laquelle il semble insister en quelque façon sur le Projet de la Cour Imperiale touchant le changement du lieu du Congres, donnant cependant à connôître, que pour porter toutes les facilitez imaginable à cette Negotiation, il se rendroit incessamment à Vienne, à fin d'apprendre plus promptement les intentions de le Cour avec promesse que lui meme, ou un autre de la part de Sa Majesté Imperiale seroit de retour à Presbourg dans le tems que les Mediateurs avoient marqué de souhaiter reponse; Et dans une Postscript de cette Lettre il a temoigne qu'il seroit bien aise que pour le 3e de Novembre quelque un d'entre les Ministres Mediateurs se rendit à Presbourg, d'autant qu'il étoit bien plus facile de se parler que de s'écrire.

¹⁾ Lásd a XIV. mellékletet.

²⁾ Lásd a XV. mellékletet.

L'Archeveque de Colocza a reçu aussi par la meme occasion une reponse du Comte de Sinzendorff à la Lettre No 44. qu'il lui avoit écrit par le Secretaire du Baron Szirmai.

Les Ministres Mediateurs ont fait reponse ¹⁾ au Comte No 45. de Sinzendorff par le meme expres lui signifiant qu'ils estoient fort aises de la resolution qu'il avoit prise de retourner à Vienne pour presser la resolution de la Cour, et que deux d'entre eux estoient d'intention de se trouver le lendemain à Presbourg, Ensuite de quoi les Ministres Plenipotentiaires de la Reine de la Grande Bretagne ont trouvé bon d'entreprendre ensemble ce Voyage pour y attendre le Comte de Sinzendorff, ou de passer meme jusqu'à Vienne en cas que le dit Comte tardât à revenir, ou qu'ils s'appercussent de quelque lenteur de la Cour Imperiale, à l'égard de la reponse qu'ils attendoient, et ils ont partis environ à 4 heures apres midy laissant le deux Ministres de l'Etat des Provinces-Unies à Tyrnau pour y prendre soin des affaires.

Après midi Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ^{Le 4e de Nov.} ont reçu une Lettre fort ample des Ministres Plenipotentiaires d'Angleterre ²⁾, écrite de Presbourg le 3e de Novembre, No 46. dans laquelle ils leurs font rapport de la Conference qu'ils y avoient eue ce jour la avec le Comte de Sinzendorff et le Sieur Tiell Conseiller et Secretaire de Guerre de Sa Majesté Imperiale.

A cette Lettre estoient jointes les pieces suivantes, à No 47. savoir sub Litt. A. ^{Lit. A. No 48.} 3) une Lettre du Comte de Sinzendorff aux Mediateurs sub Lit. B. ^{Lit. B. No 49.} 4) une Lettre du Prince de Salm Comte de Sinzendorff, et de Monsieur l'Archeveque de Colocza; sub Lit. D. le Projet d'Armistice de la Cour Imperiale, et sub Lit. E. vingt, autres Articles encore concernant l'Armistice. ^{Lit. D. No 51. Lit. E.}

Les Ministres Plenipotentiaires des Provinces-Unies, apres avoir examiné ces Depeches, ont été trouvé Monsieur

1) Lásd a XVI. mellékletet.

2) Lásd a XVII. mellékletet.

3) Lásd a XVIII. mellékletet.

4) Lásd a XIX. mellékletet.

l'Archeveque de Colocza et Monsieur le Comte Bereseni pour conferer avec le premier, et pour dire à l'autre ce qu'ils ont juge convenable suivant la Situation des affaires.

Il seroit trop long d'insérer ici la Substance de toutes ces pieces qui sont essentielles, et comme les considerations la dessus des Plenipotentiaires des Provinces-Unies, avec le rapport du commencement de leur Negotiation à cet egard à Tyrnau sont compris dans la reponse ¹⁾ qu'ils ont fait le lendemain aux Ministres Plenipotentiaires d'Angleterre à Vienne, par un de leurs Domestiques, qu'ils ont envoye expres à Vienna, on se rapporte à la lecture de toutes ces Depeches pour abreger ce journal.

Monsieur l'Archeveque de Colocza a écrit aussi par cette occasion à Monsieur le Comte de Sinzendorff, au sujet de la supposition ou la Cour Imperiale pretend d'avoir été, en proposant Tyrnau, que tout le district entre le Danube, la Vage et la Morave seroit déclaré neutre; Et il a signifie au dit Comte à la fin de Sa Lettre, qu'il étoit d'intention de venir bientôt à Presbourg pour s'y à boucher avec lui, mais Monsieur l'Archeveque a fait sçavoir encore ce meme jour aux Ministres Plenipotentiaires des Provinces-Unies, apres avoir expédié et envoyé sa susdite Lettre qu'il venoit d'apprendre, que le Comte de Sinzendorff étoit parti derechef de Presbourg pour Vienne, de sorte qu'avant que de s'y rendre, il seroit obligé d'attendre avis du retour du dit Comte.

L'expres susdit que les Ministres des Provinces-Unies avoient envoye à Vienne n'en est revenu que le 11me, vers les 10 heures du soir, chargé d'une Lettre des Plenipotentiaires d'Angleterre ²⁾ datée le 10e de Novembre, servant de reponse à la Lettre des Ministres des Provinces-Unies du 4me precedent.

A la susdite depeche des Plenipotentiaires d'Angleterre, étoient jointes quelques autres pieces. ³⁾

Les Ministres des Provinces unies ont lu d'abord tous ces Papiers, et apres avoir encore conferé la dessus entre

¹⁾ Lásd a XX. mellékletet.

²⁾ Lásd a XXI. mellékletet.

³⁾ Lásd a XXII. és XXIII. mellékletet.

eux le lendemain matin, ils ont été trouvée l'Archeveque de Colocza, qui avoit aussi reçu une Lettre du Comte de Wra-^{No 57.} tislau au sujet de la premiere proposition de la Cour Imperiale a faire aux Hongrois touchant l'Armistice et quelques autres points, à peu près dans le meme sens de la Lettre des Plenipotentiaires d'Angleterre à cet egard, quoique dans des termes encore plus forts et positifs, de sorte qu'ayans deliberé la dessus ensemble et aians trouvé que les sentimens de ce Prelat sur cette matiere etoient entierement conformes aux leurs, ils ont resolu de ne pas, perdre un moment de tems, mais de renvoyer ce meme jour un second Courier^{No 58.} pour Vienne avec une Lettre^{Lit. K.} 1) aux Ministres d'Angleterre, pour les prier de faire encore un dernier effort à la Cour Imperiale, à fin de la disposer, par les raisons amplement deduities dans la dite Lettre de moderer les Conditions de l'Armistice, a l'egard du territoire qui devoit être assigné aux Troupes Imperiales pour leur Subsistance, et dont la Cour sembloit vouloir jusques la absolument que les Mediateurs fissent la Proposition à la Deputation Hongroise, sans leur laisser meme la Liberté qui leur avoit été accordée comme un Ultimatum, par la Lettre precedente des Plenipotentiaires d'Angleterre du 3e de Novembre, de pouvoir en tout cas ceder encore le terrain depuis la riviere de Gran jusqu'à celle de Neytra, et meme jusqu'à la Waag, D'autant que les Plenipotentiaires des Provinces-Unies jugeoient avec l'Archeveque de Colocza, par la connoissance qu'ils avoient des Sentiment de la Deputation Hongroise, que si ce Congres venoit à se rompre, comme il étoit deja arrivé de celui de Schemnitz à l'occasion des pretensions si etendus de la Cour Imperiale à l'egard de l'Armistice, il seroit tres difficile de le renouer en suite meme pour la Paix, par le renouvellement et l'augmentation des aigreurs et des mefiances que cela causeroit de part et d'autre, et surtout aupres des Hongrois Confederez.

Vers le Soir le Sieur Senney Chancelier, Senateur, et un des Commissaires de la Confederation Hongroise pour le

1) Lásd a XXIV. mellékletet.

Traité d'Armistice a fait notifier son arrivée au Ministres Plenipotentiaires des Provinces-Unies.

Le 13
Nov. Le 13e de Novembre les dits Ministres ont fait inviter par un Secrétaire l'Archeveque de Colocza et le Comte Bercseni avec toute la Deputation Hongroise de se trouver ce matin à la maison où avoient été logez les Plenipotentiaires d'Angleterre, et qui leur demeurait réservée, à fin d'y faire l'Ouverture du Congrès, et d'y échanger les Actes de la Médiation acceptée de part et d'autre aussi bien que les Plenipouvoirs; Mais le Comte Bercseni s'étant excusé d'y comparoître avec la Deputation Hongroise à cause que toute la Commission de Sa Majesté Imperiale ne s'y trouveroit pas aussi, Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies, sont venues le 14 au soir avec le Sieur Kaiali, et le Sieur Gerhardi deux des Deputés Hongrois, lesquels le Comte Bercseni leur avoit envoyé expresse pour cet effet que le lendemain au Soir quelques nombres de cette Deputation se rendroient à la maison du Comte de Rechteren, à fin d'y faire l'échange des Actes et Pleinpouvoirs susmentionnez.

Le 15
Nov. Les Ministres des Provinces-Unies se trouvant le jour suivant ensemble au lieu et à l'heure assignée, Les Deputés Hongrois ont envoyé faire leurs excuses qu'ils ne pouvoient pas y comparoître ce Soir là, à cause d'un abus qui s'étoit commis dans les Copies de leur Pleinpouvoir, s'offrants de s'y rendre le lendemain à telle heure qu'il plairoit aux Médiateurs de leur assigner laquelle leur a été donnée pour le lendemain au matin à 7 heures et demie.

No 59.
Lit. M. Ce même soir est retourné de Vienne l'Expresse qu'ils y avoient envoyé le 12e auparavant, rapportant une réponse¹⁾ à la Lettre que les Ministres des Provinces-Unies avoient écrit alors aux Ministres Plenipotentiaires d'Angleterre.

Les dits Plenipotentiaires des Provinces-Unies sont allés trouver la dessus le Comte Bercseni pour le préparer à recevoir les propositions qu'ils étoient d'intention de faire le lendemain aux Deputés Hongrois touchant l'Armistice et pour les disposer d'y répondre avec modération; Ce qu'il a promis de même que les Sieurs Senniey, Kaiali, et Ger-

¹⁾ Lásd a XXV. mellékletet.

hardi qui s'y trouvoient presents ; et ensuite ils les ont prié de vouloir faire coucher et remettre entre les mains des Mediateurs d'une maniere formelle et authentique leurs postulata, à fin de pouvoir servir de matiere au Traitté, d'autant que la Cour Imperiale ne reguardoit pas comme tels les 25 points que les Deputez de l'Archeveque de Colocza avoient donné a Vienne au mois de Juin de l'Année passée, Ce que le Comte Berceseni avec les autres leur a fait esperer, de meme assurant qu'on trouveroit les Hongrois toujours prêts a traiter de la Paix, quand meme l'Armistice ne pourroit pas se conclurre encore.

Au matin les Sieurs Kaiali et Gerhardi s'étant rendus Le 16 Nov. au nom de toute la Deputation Hongroise au lieu destiné, Les deux Ministres Mediateurs susdits ont donné aux Deputez Hongrois des Copies Authentiseez par leur subscription, et par l'apposition de leur Cachet, des Actes de la Mediation acceptée tant par Sa Majesté Imperiale que par les Hongrois Confederez, apres que le dits Deputez les avoient Collationé avec les Originaux ; Et ensuite de cela on a fait de meme l'echange des Pleinpouvoirs des Ministres No 60. Mediateurs, et de celui du Comte de Wratislau et de l'Archeveque de Colocza contre le Pleinpouvoir de la Deputation No 49. Hongroise, sans qu'à cett occasion il se soit fait quelque re- Lit. C. No 62. marque de Consideration, si non que les Deputez Hongrois ont trouvé à redire à la parole de *Subditi* qui se trouvoit dans le Pleinpouvoir des Plenipotentiaires Anglois, aussi bien que dans celui de Sa Majesté Imperiale, soutenans qu'ils ne pourroient être appellé tels que suivant le sens de leurs Loix et Privileges, et apres que la reconciliation se seroit fait sur ce pied la.

Cet Acte étant passé les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ont remis entre les mains des Deputez Hongrois No 63. les dernieres propositions qu'ils avoient receu de la Cour Lit. L. Imperiale touchant les Limites ou les Troupes de l'Empereur se contiendroient pendant l'Armistice, les priant d'y vouloir repondre. Et en second lieu ils ont requis la Deputation Hongroise de vouloir coucher avec moderation, et remettre entre les mains des Mediateurs, les Postulata de la

Confederation Hongroise pour la Paix, et en meme tems ils
No 64. leurs ont donné les susdites deux requisitions par écrit.

Les deux Deputez Kaiali, et Gerhardi ayants fait rapport au Comte Berceseni et à leurs Collegues de ce que s'étoit passe ce matin, sont revenu trouver peu apres les Ministres Mediateurs, pour leur dire, que dans l'Acte de l'Acceptation de la Mediation de l'Empereur ils avoient trouvé un peu equivoques les Paroles *Paternis inhaerens Vestigiis* et celles qui suivent à *susceptis Imperii et Regnorum suorum Haereditariorum Gubernaculis*, esperants que Sa Majesté Imperiale, ne pretendoit pas par la les traiter comme feu son Pere avoit fait, considerer la Hongrie de la meme maniere que ses autres Provinces Hereditaires, puisqu'ils jugeoint devoir être gouvernez suivant leurs Loix et Privileges, qui meme sous un Roy leur donnoit un espece de Liberté, et qu'il n'en suivit pas qu'ils fussent un peuple reduit sous un pouvoir despotique et arbitraire comme les autres Provinces Hereditaires de l'Empereur, par ce que par une seule Election, qui auparavant avoit été personnelle, ils avoient établi la Succession à la Royauté dans la ligne Masculine de la Maison d'Autriche tant que la dite ligne dureroit, laquelle venant à sa premiere vigueur, sans que cela put donner aucune atteinte à leurs droits et Privileges. Les Mediateurs ont taché de leurs ôter ces scrupules, en donnant une interpretation plus raisonnable et naturelle aux susdites paroles; A quoi ils ont aussi paru d'acquiescer à la fin priants pourtant les dits Mediateurs, de prendre par precaution leurs Considerations sur ces paroles ad Protocollum.

Les Plenipotentiaires des Provinces unies sont partis encore ce meme matin de Tirnav vers Vienne pour faire rapport de l'Etat des affaires à la Cour Imperiale, comme aussi pour s'y abboucher avec le Duc de Marlborough en vertu des ordres de leurs Hautes Puissances et ils sont ar-

Le 17
Nov.

Sunderland, G. Stepney.

Continuation of the Journal with.

Les Ministres Mediateurs ont trouvé bon d'écrire par Le 19
une Estafette à Tirnau pour prier Le Comte Berceseni et les No-
autres Deputez Hongrois de vouloir leur envoyer au plustôt vem-
à Vienne leurs Postulata pour la Paix, a fin que les Media- bre.
teurs puissent pendant ce meme Voyage disposer les choses No 65.
à la Cour Imperiale, en sorte que l'on pût entrer formelle-
ment en Traitté, et mettre un bon fondement pour la Paix.

Le jour suivant les Ministres de Sa Majeste Imperiale Le 20
ont fait demander aux Mediateurs une Copie du Pleinpou- Nov.
voir de la Deputation Hongroise, un Extrait du Protocol de
la Mediation, contenant en substance ce qui s'étoit passe à
Tyrnau le 16. du mois courant, lors que les Actes de la
Mediation acceptée de part et d'autre, et les Pleinpouvoirs
ont été echangez, et que les Ministres Mediateurs ont de-
mandé aux Deputez Hongrois une reponse sur la premiere
proposition de la Cour Imperiale touchant un Armistice et
leurs Postulata pour la Paix; Ce qui a été execute d'abord.

Au soir Le Baron de Szirmai a fait sçavoir aux Mi- Le 21
nistres Mediateurs qu'il étoit arrivée à Vienne, et quoiqu'il Nov.
leur a fait entendre qu'il n'étoit venu que pour ses affaires
particulieres, les Mediateurs ont pourtant appris le lendemain
des Ministres de Sa Majesté Imperiale, qu'ils avoient eu a
cette occasion avis de Tyrnau, que le Comte Berceseni s'étoit
absenté de la pour quelques jours et que les Hongrois Con-
federez sembloient renoncer au Traitté de l'Armistice, mais
qu'il demeuroient encore dans la meme intention d'entrer en
Traitté au sujet de la Paix, et que pour cet effect la De-
putation Hongroise souhaittoit la retour des Ministres Me-
diateurs.

Au matin Le Comte de Sunderland Premier Pleni- Le
potentiaire de Sa Majeste Britannique s'est mis en Voyage 23me
avec son beau-pere le Prince et Duc de Marlborough (qui
avoit été pendant quelques jours à Vienne) pour s'en retour-
ner en Angleterre, Les affaires qui l'attendoient dans sa pa-
trie, ne lui permettant pas de demeurer plus long tems ab-

sent, et d'aider à poursuivre le fil d'une Negotiation, laquelle il prevoit devoir être encore de longue haleine; et sujette à beaucoup de difficultez.

Comme il à été fait mention cy-devant des nouveaux sermens de la Confederation Hongroise qui se sont faits à leur dernier Congregation à Setzchin, les Ministres Mediateurs ont jugé a propos de les joindre a ce Journal aiant
No 66. trouvé moyen sous main d'en obtenir une Copie traduit en Latin.

G. Stepney.

Continuation of the Journal.

Le 24 Les Ministres Mediateurs ont été informez que le Baron
Nov. de Szirmai avoit apporté au Prince de Salm une Lettre de
No 67. la Part de l'Archeveque, par laquelle ce Prelat lui mande
Que les Hongrois ne pretendoient pas quitter un seul pouce
de terre aux Imperiaux pour gagner l'Armistice, Ainsi qu'il
croyoit que la Cour feroit mieux de ne plus parler de cette
Proposition, mais d'entrer d'abord en deliberation sur la Paix
même. Il temoigne d'avoir eu l'intention de faire une Course
à Vienne pour s'informer de la Volonté de Sa Majesté Im-
periale sur toutes ces matieres; Mais qu'il apprehendoit qu'en
s'éloignant de Tirnau pendant que tous les Mediateurs en
étoient absens, cela pourroit donner aux Deputez de la Con-
federation un pretexte à se retirer de la aussi l'un apres
l'autre, et par consequent de rompre le Congres, qu'on a eu
tant de peine à établir.

Le 25. Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies sont partis
de Vienne pour retourner à Tyrnau, et etans arrivé ce meme
soir à Presbourg, ils y ont trouvé les Deputez Visa et Occu-
No 68. lucsani, qui leur ont rendu une lettre du dit Archeveque du
No 69. 24e Novembre, et une autre des Deputez de la Confederation
Hongroise datée le 22 Novembre, et servant de reponse à
la Lettre que les Ministres Mediateurs leurs avoient envoyé
le 19e auparavant de Vienne par une Staffette.

Les dits Deputez y ont adjoute de bouche que l'Acte
de la Mediation acceptee par l'Empereur et le Pleinpouvoir

des Ministres de Sa Majesté Britannique ayant été examiné de plus pres par la Deputation Hongroise, elle avoit paru souhaitter, quant au premier, qu'il fut couché en forme d'Acte *ad Omnes Populos*, et non pas par maniere d'intimation aux Ministres Mediateurs seulement; Qu'il fut avec cela souscrit de la main propre de l'Empereur et expedie par la Chancellerie d'Hongrie: Et quant au Plein Pouvoir des Ministres d'Angleterre, que la Deputation Hongroise avoit jugé qu'il étoit couché en des termes si peut convenables à la Situation des affaires des Hongrois Confederez, si peu avantageux pour Eux et pour leurs Alliez, et si partial pour l'Empereur, que la Deputation Hongroise croyoit, qu'elle ne pouvoit pas accepter la dessus la Mediation de Sa Majesté Britannique, ni continuer à traiter formellement avec ses Plenipotentiaires, a moins qu'ils ne se fissent forts de procurer un autre Pleinpouvoir de la Reine convenable à l'Etat de leurs affaires, et à peu pres conforme au Pleinpouvoir des Ministres de l'Etat des Provinces-Unies, dont ils paroissent assez contents.

Les memes Deputez ont adjouté, que les Hongrois ne paroissent pas fort portez a continuer le Traitté d'Armistice, ou à repondre aux premiers Articles que la Cour Imperiale leurs avoit fait donner sur ce sujet par la Mediation; Et qu'à leur jugement la seule raison pourquoi la Deputation Hongroise sembloit souhaiter que la Mediation voulut faire la Proposition des Points preliminaires de la *Succession* et de la Clause de la *loy du Roy Andrée*, nonobstant l'aversion que les Confederez en avoient temoigné autrefois, étoit, que le Comte Bercseni et les autres Deputez Hongrois n'étants pas autorisez pour s'engager dans un Traitté formel de Paix (sans pourtant le vouloir faire parôître) croyoient que par ce moyen on perviendrait insensiblement au Traitté de Paix meme, et que cela leur donneroit une bonne occasion pour demander du Prince Rakoczi, et de la Confederation, un Pouvoir plus ample pour le Traitté de Paix, les dits Deputez Visa et Occulucsani, supposans que lors que la Mediation auroit propose les susdits points preliminaires, la Deputation Hongroise repondroit, qu'il faut les tenir en suspens jusqu'à ce que l'Empereur leur eut donné satisfaction sur

leurs Griefs, et retabli leurs Loix et Privileges; Et quand les Ministres Mediateurs leurs demanderoient la dessus la Specification de leurs Griefs et leurs *Postulata* pour la Paix, qu'alors le Comte Berceseni et ses Collegues auroient une occasion très plausible et juste, d'en donner part au Prince Rakoczi et à la Confederation et de leur demander un Pouvoir ample pour donner les *Postulata* et pour commencer à traiter de la Paix.

Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ont donné d'abord part de tout cecy par des Lettres familiaires au Sieur Stepney seul Plenipotentiaire de Sa Majesté Britannique, qui étoit resté à Vienne le priant d'empêcher, autant qu'il seroit possible, que la Cour Imperiale ne s'effarouchât pas des nouvelles difficultez que la Deputation Hongroise faisoit naitre, et de vouloir disposer la même Cour à donner la mesure pleine aux Hongrois, au Sujet de tout ce qui se pouvoit appeller formalitez, pour pouvoir seulement entrer une fois tout de bon dans un Traitte de Paix, comme la vraye et seule pierre de touche de la sincerité de leurs intentions.

Les Ministres Plenipotentiaires ont joint aux susdites Lettres au Ministre d'Angleterre la Copie de la Lettre de la Deputation Hongroise qu'ils venoient de recevoir du 22e de
 No 70. Novembre, et une Copie du Pleinpouvoir de Sa Majesté Britannique, avec les Paroles et les Passages subvirguler, qui choquoient les Hongrois, le priant d'en faire venir un autre plus approprié à l'Etat des affaires, et d'empêcher que le Sieur Occulucsani fit rendre la Lettre de l'Archeveque a l'Empereur, en cas qu'il peut juger qu'Elle feroit du mal et effaroucheroit trop la Cour.

Le 26
 Nov. Les Deputez de l'Archeveque de Colocza sont partis le lendemain avec les dites Lettres des Presbourg vers Vienne, pour concerter avec le Sieur Stepney, et pour y représenter ultérieurement de bouche ce qui seroit necessaire.

Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ayant poursuivi ce même matin leur Voyage vers Tirnau, ou ils sont arrivez le soir, sans y trouver le Comte Berceseni, qui étoit parti vers Neuheissel pour y mettre quelques ordres aupres des Troupes.

Les dits Ministres des Provinces-Unies ont envoyé un ^{Le 28e} Secrétaire au Comte Csaki pour demander à la Deputation ^{Nov.} Hongroise réponse sur les Points d'Armistice que les Ministres Mediateurs leur avoient remis entre les mains le 16e de Novembre comme aussi leurs *Postulata* pour la Paix; Et si pendant leur absence ils avoient eu quelques considerations sur les Pleinpouvoirs, de vouloir les leurs communiquer; Ils ont chargé le sus dit Secrétaire de la meme de- ^{No 71.} mande par écrit en latin, dont il a laissé le billet entre les mains du dit Comte.

Le Comte Csaki a fait sçavoir 'encore ce meme soir aux Plenipotentiaires des Provinces-Unies, que la Deputation Hongroise ne se trouvoit pas en Etat de repondre à leur demande susdite, avant que le Comte Bercseni fut revenu, qui étoit attendu de retour à Tirnau en peu de jours.

Les deux Plenipotentiaire à Tirnau ont reçu un billet ^{Le 30e} du Sieur Stepney Plenipotentiaire de Sa Majeste Britannique ^{Nov.} à Vienne, daté le 28e du meme mois, et servant de réponse à leurs Lettres du 25e et 26e precedent de Presbourg, auquel étoit joint un memoire par lequel il a donné part aux Ministres de Sa Majeste Imperiale de la difficulté que la Deputation Hongroise faisoit au Sujet de Son Pleinpouvoir comme aussi du Changement, qu'elle souhaittoit à l'égard de l'acte de la Mediation acceptée de l'Empereur; marquant au reste à la fin de ce billet, qu'il n'avoit pas trouvé à propos de faire mention des deux points preliminaires, les jugeant trop chatouilleux, et ne comprenant pas assez la raison pour quoi l'on affectoit du coté des Hongrois de faire revivre ces points, qui sembloient avoir été remis au Traitté.

Ce meme Soir sur le tard, le Comte Bercseni est revenu à Tirnau, et il a fait sçavoir le lendemain matin son arrivée aux Ministres des provinces Unies, qui le sont allé voir cet apres diner, et l'ont prie encore de bouche de vouloir leur faire avoir réponse de la Deputation Hongroise a l'égard de ce qui s'étoit passé le 16e de Novembre les Mediateurs ayans encore fait de nouvelle instances pour cet effet le 28e suivante du meme mois.

Cette réponse leur à été envoyée l'apres-midi du jour ^{No 73.} suivant, ne contenant que les Considerations de la Depu- ^{Le 2} ^{Dec.}

tation Hongroise sur l'instrument de la Mediation acceptée par l'Empereur et sur le Pleinpouvoir des Ministres de Sa Majesté Britannique, sans qu'il y soit fait aucune mention, ni des Points de l'Armistice que la Mediation leur avoit donné, ni de leurs Postulata pour la Paix, que les Mediateurs leurs avoient demandé.

Le 3
Dec. Les Ministres des Provinces-Unies ayans delibéré la dessus, ont fait prier le Comte Berceseni de leur envoyer le lendemain deux des Membres de la Deputation pour conferer avec eux à dix heures du matin les deux Deputez Hongrois Gerhardi et Kaiali sont venu trouver les Plenipotentiaires des Provinces-Unies; Lesquels leur ont demandé explication des Paroles contenues dans la reponse de la Deputation Hongroise de jour precedent, *Confoederatis Statibus sufficienter innotescat et qualitas et Solennitas acceptationis rite instituenda Mediationis per tuam Majestatem Sacratissimam*; à la quelle les Deputez aians satisfait, les deux dits Ministres ont trouvé bon d'ecrire encore à Monsieur Stepney, pour ce qu'il dispose la Cour Imperiale à donner un autre formulaire de la Mediation acceptée de la maniere que les Hongrois en pourroient être contents.

No 74. Le même Soir le Sieur Stepney a ecrit aux Ministres Plenipotentiaires des Provinces-Unies par le Valet du Baron Szirmai leur envoyant sa premiere Commission du 30e Mars 1704 en Original, laquelle est couchée dans des termes les plus honêtes pour la Nation Hongroise. Et pour ôter toutes
No 75. difficultez qui pourroient naître sur cet Article, il leur envoyoit encore une forme d'Asseurance sur son sceau et sa signature par laquelle il s'engage de procurer d'Angleterre en peu de tems un autre formulaire de Pleinpouvoir, exactement de la même teneur avec celui qui avoit été presenter par les Ministres Hollandois, conjurant en attendant les derniers à ne plus perdre du tems par des formalitez de peu du Consequence, mais de venir au fait par des Pas essentiels à la Negotiation.

Le dit Sieur Stepney avertissoit aussi les Ministres des Provinces-Unies Qu'on alors preparer dans la Chancellerie d'Hongrie une nouvelle Declaration de la part de l'Empereur, temoignant a toute la Nation qu'il avoit accepté La

Reine de la Grande Bretagne et leurs Hautes Puissances pour Mediateurs de la Paix. Et pour observer une certaine uniformité dans les Actes qui regardent cette Negotiation, La ditte chancellerie avoit ordre de Preparer deux nouveaux Pleinpouvoir pour les Commissaires Imperiaux, l'un pour traiter de l'Armistice, et l'autre de la Paix meme, laissant au choix des Hongrois par laquelle de ces deux manieres on voudroit commencer; Mais qu'on étoit d'avis que les dits Mediateurs feroient bien de presser les Hongrois de donner quelque reponse Categorique à leurs dernieres Propositions du 16e et 28e Novembre, en traittant sur les Conditions de l'Armistice, ou en presentant derechef leurs Grieffs et Postulata pour parvenir à la Paix; D'autant que la Cour étoit resolue de ne s'expliquer pas d'avantage à l'Archeveque sur ces matieres, ni de recevoir de lui aucun raisonnement ulterieur en qualité de Mediateur, puisqu'à l'avenir il se doit reputer pour Commissaire de Sa Majesté Imperiale, et se tenir à cet Caractere uniquement.

C'est de cette maniere que le Comte de Wratislau No 76. s'explique dans sa Lettre à l'Archeveque, lui donnoit à entendre qu'il ne faut plus traiter ou negotier par aucune autre voye, que par celle des Mediateurs, et qu'il faut, qu'ils tachent d'obtenir une reponse formelle et par écrit des Mecontens au Sujet de l'Armistice, soit à l'egard de leurs Grieffs et Demandes pour la Paix, ou bien sur tous ces deux Points à la fois, à fin que l'on puisse juger par la de la Sincerité de leurs intentions et faire voir au monde à qui la Paix est la plus à Coeur.

Le dit Comte à aussi écrit aux Mediateurs à peu pres dans les memes termes les priant de faire comprendre a No 77. Monsieur l'Archeveque, Que la Cour ne veut plus agir que par les formes, et qu'ainsi toutes les Missions des Deputez ne lui seront plus agreables.

On a pu aisement remarquer par ces expressions, que le dernier Voyage des deux Deputez et la mention que l'Archeveque venoit de faire des deux Points Preliminaires n'étoient guerres agreables aux Ministres Imperiaux, qui témoignent etre fort degouttez de tant de messages peu Convenables: Car en effet la derniere Course de ces deux Deputez,

a été principalement dans des veues particulieres; Le Sieur Visa aiant à Solliceter pour lui meme l'Eveché de Nitrie, et pour Son Archeveque le Rang dans la Commission Imperiale devant le Comte de Wratislau, alleguant (comme autrefois à Schemnitz) Que les Hongrois seroient indignez de voir les Dignitez de leur Nation presentement negligées jusqu'à tel point, d'autant qu'ils ne pretendent pas traiter avec Sa Majesté Imperiale en qualité de l'Empereur (n'aient rien a demeler avec son Conseil ou Conseillers d'Etat) mais purement avec Le Roy d'Hongrie, ou le dit Comte de Wratislau a nul rang qui devoit lui donner le Pas devant l'Archeveque qui est réputé pour être la troisieme Personne du Royaume; Mais tous ces Raisonnements n'ont rien effectué contre l'usage établi à la Cour, ou les Ministres d'Etat precedent selon l'ordre dans lequel ils sont introduits au Conseils.

Le Sieur Stepney à donné avis de tout cecy aux Mediateurs des Provinces-Unies par le Valet du Baron de Szirmai, qui a été expédié le 3e et par cette Occasion il leur envoyat à meme tems Copies de quelques Lettres anterieures, pour éclaircir quelques Passages dans des Actes Precedents, Sçavoir.

No 78. La Lettre que Monsr l'Archeveque de Colocza avoit ecrit le 23e Novembre a l'Empereur par Ses Deputez, pour informer Sa Majesté Imperiale des Difficultez que la Deputation Hongroise avoit trouvé (pendant le tour que les Plenipotentiaires des Provinces-Unies avoient fait à Vienne) dans l'Acte de Mediation acceptée par Sa Majeste et dans Pleinpouvoir des Ministres d'Angleterre, et ce Prelat y tache entre autres de disposer l'Empereur à remettre sur le tapis les deux preliminaires de la Succession et du Decret du Roy Andrée, comme le moyen le plus propre pour parvenir au Traitté de Paix meme.

No 79. Lettre que le dit Archeveque avoit ecrit par la meme occasion au Prince de Salm, dans laquelle il explique plus amplement encore ce qu'il avoit marqué dans La Lettre à l'Empereur.

No 80. La Reponse de la part de Sa Majeste Imperiale à la Lettre de l'Archeveque du 23e Novembre, dans laquelle l'Empereur declare, qu'il consent, que les deux points prelimi-

naires soient proposez à cette seule fin, que la Succession Royale demeurant établie (suivant l'Article de la Derniere Diette de Presbourg) cela serve uniquement, à ouvrir la Porte au Traitte entier sur tous les autres Points de la Paix; Et Sa Majesté y adjoute positivement, que son intention n'a jamais été autre que de se servir de ce droit de Succession d'une maniere conforme aux Loix, et Libertes du Royaume, pendant le Cours de son Regne, esperant qu'apres cela les Mecontens s'appliqueront à conclurre au plus-tôt, ou l'Armistice ou la Paix, mettans à Coté toute sortes de Detours, de Mefiances mal fondeez, et de difficultez recherchées.

Le Sieur Stepney a reçu de la Part des Plenipotentiaires Hollandois deux autres Paquets du 30e Novembre, et 3e Decembre, contenant gueres autre chose que ce qu'ils avoient recommandé par leur Lettre precedente, à laquelle il avoit déjà répondu.

Les deux Deputez Visa et Occulucani, aians obtenu leur Decret, et l'Argent qu'on leur donne de tems en tems de la Cour, pour fournir aux Deputes de leurs Voyages, sont parti pour Tyrnau; Et pour consoler l'Archeveque en quelque maniere de ce qu'il n'a pas pû obtenir la Precedence devant le Comte de Wratislau dans la Commission, la Cour a declarée qu'il aura le memes appointements avec le dit Comte, en qualite de Commissaire de Sa Majesté Imperiale, sçavoir mille florins par mois, à commencer du tems qu'on entre en Negotiation par quelque Acte assez important pour marquer qu'on est veritablement au Traitté.

Les Ministres Mediateurs ont envoyé à la Deputation Hongroise le Second Pleinpouvoir que le Plenipotentiaire de Sa Majesté Britannique leur avoit envoyé de Vienne, y soignant par écrit le Message que les Mediateurs ont fait faire à cette occasion à la dite Deputation, Laquelle leur a envoyé le lendemain apres diner sa reponse par écrit au sujet du susdit Pleinpouvoir du Ministre d'Angleterre, contenant en Substance que ce dernier Pleinpouvoir des Ministres d'Angleterre, qui avoit été produit d'auparavant d'une date plus fraiche, et qui contenoit des expressions presudiciables à la Nation; La Deputation Hongroise insistant par

cette raison sur la demande precedente qu'elle avoit fait, qu'il y fut remedié.

Le meme Soir Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ont renvoyé le Valet du Baron Szirmai à Vienne avec des Lettres au Plenipotentiaire d'Angleterre, en reponse à Ses dernieres depeches, et pour l'avertir Que quelqu'un parmi les Hongroise à Tyrnau ne cherchent que des pro-tractions pour sauver les apparences aupres du peuple, et pour éviter de venir au fait, prevoyants bien que la Paix se feroit alors suivant toutes les apparences; Mais on étoit d'avis de les reduire si fort à l'étréte, qu'il faudra ou qu'ils y viennent, ou qu'il paroisse à toutte la terre que la faute en a été à un petit nombre de personnes, qui ont la direction principale des affaires en main. Et pour y parvenir d'autant mieux, les dits Ministres des Provinces-Unies ont prié Mr Stepney de procurer une Declaration sous le Sceau et la Signature de Sa Majesté Imperiale en ces termes, *Se Genti Hungaricae ad gravamina Sua Legalem daturam Satisfactionem, Juraq, Leges, ac Privilegia Regni redintegraturam, nec unquam Sibi fuisse mentem, ex Jure Regiae Successionis se inferre velle Dominatum Despoticum sive absolutum.*"

„De plus ils ont marqué“, d'avoir quelque fondement pour soubçonner que le Comte Berczeni tache d'éluder la Paix meme en faisant avorter la Negotiation dans quelque point preliminaire, et pour cet effet il cherchera tous les pretextes possibles, pour ne pas sortir de cette voye dans l'esperance de venir à la fin à son but sous l'un et l'autre pretexte, sachant bien qu'il est assez Maître des peu de Commissaires qu'il a presentement à son Coté, pour menager le Secret de son jeu, et faire accroire au Peuple, qu'il n'y a rien à faire avec la Cour; Et qu'il auroit plus de difficulté de Menager ce Secret, et de duper le Peuple (sous le pretexte que la Cour ne veut pas être raisonnable) lorsque un plus grand nombre des Commissaires luy seront adjoint, et qu'il viendra à la connoissance d'un chacun ce que la Cour veut faire. Ainsi on étoit d'avis qu'il faut lui couper la Voye de ses ruses, d'autant qu'on est persuadé que la Noblesse et le Peuple languissent d'avoir une Paix à des conditions raisonnables. Et pour Conclusion les dits Mi-

nistres des Provinces-Unies esperoient moyennent la Declaration cy-dessus d'obliger le dit Comte Bercseni d'entrer en Negotiation de Paix, ou bien qu'ils pourront faire connoître à la Noblesse le mistère de son Jeu, et que ce n'est que lui qui refuse une Paix juste et équitable; Alors il pourroit bien être luy meme la Dupe de l'affaire, et changer de Methode au mal passer son tems.

Pour le reduire donc à cette extremité, les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ont préparé par maniere de Projet No 83. une Proposition pour être fait à Son tems à la Deputation Hongroise, laquelle ils ont envoyé aussi au Plenipotentiaire d'Angleterre par cette occasion pour être montre à la Cour, pour voir ce qu'Elle en jugera, et pour l'induire tant plus facilement à donner la declaration cy-devant mentionnée.

Les Plenipotentiaires des Provinces-Unies aiant appris ^{Le 9 Dec.} que le Chemins entre Presbourg et Vienne commencoient à être rendu fort malseurs par les Soldats Hongrois, ont fait prier la Deputation Hongroise par un Message tant de bouche No 84. que par écrit, d'y vouloir remedier.

Ce meme jour vers le Soir les Deputez Visa et Occulucani sont revenus à Tyrnau, et ont envoyé aux Plenipotentiaires des Provinces-Unies.

1. Le Plein Pouvoir de l'Empereur pour le Comte de Wratislau et l'Archeveque de Colocza par lequel ils sont autorisez pour le Traitte et la Conclusion de l'Armistice pareil à celui qui se trouve cy-devant sub No 49, excepté seulement qu'il y a quelque petite difference dans ces deux Originaux à l'egard des titres tant de l'Empereur que des Ministres qui y sont specifiez, et que ce dernier est daté le 2 de Decembre, expédié de la Chancellerie d'Hongrie et contresigné par le Comte Erdődy et par le Secretaire Humiady, au lieu que le precedent étoit expedie de la Chancellerie de Guerre.

2. Un Pleinpouvoir de l'Empereur de la meme date et expedie pareillement par la Chancellerie d'Hongrie pour Son Altesse l'Eveque d'Osnabrigg, Le Comte Wratislau, l'Archeveque de Colocza, Le Comte Illeshasi, et le Comte Sigismund de Lamburg, par lequel ils sont autoriser pour traiter et conclurre la Paix.

No 85. 3. L'instrument formelle et authentique de l'acceptation de la Mediation, signé par l'Empereur et expédié aussi par la Chancellerie d'Hongrie.

Le 10e La Deputation Hongroise a envoyé une reponse par ecrit aux instances que les Mediateurs des Provinces-Unies leur avoient fait le jour Precedent au Sujet de la Seureté des chemins de Tyrnau à Vienne, et sur tout entre Presbourg et Vienne, dans laquelle la dite Deputation declare que les operations militaires ne dependoient pas d'Elles, mais que moyennant les Passeports, les chemins servient surs, et qu'ils esperoient par consequent, que cela n'apporteroit aucun empechement au Traitté.

Ce meme Soir les Plenipotentiaires des Provinces-Unies ont envoyé à la Deputation Hongroise, l'Acte Solemnel de la Mediation acceptée par l'Empereur et l'Acte obligatoire du Sieur Stepney, qu'il procureroit un autre Pleinpouvoir de la Reine de la Grande Bretagne de la maniere que les Hongrois l'avoient souhaite; Les susdits Ministres
No 87. des Provinces-Unies temoignants en meme tems dans leur écrit qui a accompagné les dites deux Pieces, qu'ils esperoient que la Deputation Hongroise en seroit contente, à fin que rien n'arretât plus le Cours des affaires.

Le 11e Le lendemain la Deputation Hongroise a fait repondre
No 88. par ecrit aux Mediateurs, qu'ayant reçu les susdits deux Instruments elle les prioit de vouloir proposer ce moyen convenable (*congruum illud medium*) pour ôter les difficultez qui restoient encore avant que d'en venir au Traitté, dont ils avoient fait mention dans leur Lettre du 3e Septembre au Prince Rakoczi, à fin qu'on ne put plus imputer aucun ulterieur retardement à la susdite Deputation.

G. Stepney.

Continuation du Journal de la Negotiation.

12e Au matin Les Sieurs Kaialy et Gerhardi sont venu trou-
Dec. ver les Plenipotentiaires des Provinces-Unies pour leur signifier
1705. au nom de la Deputation Hongroise, qu'ayant remarqué que

Sa Majeste Imperiale dans le dernier Acte solennel par lequel Elle acceptoit la Mediation, se servoit encore des termes suivans, non modò statim à susceptis Imperij et Hæreditariorum Regnorum nostrorum gubernaculis etc. contre lesquels elle avoit déjà protesté le 16me de Novembre à l'occasion du precedent Acte, qui avoit été produit sur le meme sujet; La dite deputation n'avoit pas pu regarder le Silence la dessus, d'autant que l'Empereur ne possédoit pas d'autre Royaume hereditaire que celui de Boheme, et que la question de la Succession Hereditaire à la Couronne d'Hongrie n'étant pas applanie et déterminé jusques icy, ils ne pouvoit pas convenir encore, que le Royaume d'Hongrie fût compris au nombre des Royaumes Hereditaires de Sa Majesté, jusques à ce que ce point fut finalement réglé aux Traitez; Priants les Mediateurs de marquer cecy dans leur protocole, à fin qu'il ne parût pas, comme si la Deputation Hongroise y avoit préliminairement et facilement consenti.

Le Valet du Baron Szirmai ayant rendu au Sieur Stepney à Vienne la Lettre des Plenipotentiaires des Provinces Unies en date du 8e il l'a d'abord communiquée au Prince de Salms, au Comte de Sinzendorff, et au Comte de Wratislau avec le Projet du dit Memoire marqué N° 83, les priant de l'examiner à loisir d'y joindre leurs remarques, ou d'y faire tels changements qu'ils jugeroient à propos, et sur tout que Sa Majesté Imperiale voulût nous donner une Declaration par écrit, selon que les Ministres des Provinces Unies l'avoient proposez dans leur dite Lettre.

Le Comte de Sinzendorff donnat à entendre au Ministre Le 13e que Sa Majeste Imperiale s'étoit declarée assez amplement sur ce Chapitre par la Patente du 14e May publié à toute la Nation Hongroise aussi tôt que S. M. I. étoit venuë à la Regence, et qu'on croyoit une chose superflue de faire presentement une nouvelle Declaration couchée à peu pres dans les memes termes que l'autre. Cette reponse a obligé le Sieur Stepney de représenter au Prince de Salm, et au Comte de Sinzendorff. Que la Patente dont il venoit de parler contenoit des expressions qui avoit aigries les esprits de la Nation Hongroise au lieu de les addoucir, et qu'on feroit mieux de passer en silence tout ce qu'on a voulu faire alors par

le Palatin, et de se tenir à l'avenir aux Offices des Mediateurs, qui étant à present en train de Negotiation, devoient naturellement se charger de toutes les Propositions à faire entre les deux Parties. Par cette remonstrance il a obtenu qu'on examinât un peu le dit Projet, dont à la fin on a temoigné être assez content, souhaittant seulement qu'on y fit quelques Changements, et apres quelques deliberations avec le Prince

No 89. de Salm, le Comte de Sinzendorff a renvoyé au Ministre d'Angleterre le Memoire corrigé de la maniere que la Cour le souhaittoit, avec un Billet „par lequel il temoigne“ Que Sa Majesté Imperiale ne trouve aucune difficulté, que la Mediation puisse presenter tel memoire aux Deputez des Mecontents à Tyrnau.

Le dit Sieur Stepney a insité longtems pour avoir un Decret de l'Empereur expédié par la Chancellerie d'Hongrie, aux mêmes termes qu'on trouve marquer cy-devant, dans l'article de ce journal du 8e de ce mois, et muni par le Sceau et la Signature de Sa Majeste Imperiale. Mais on n'y a pas voulu consentir, non plus qu'a une intimation speciale aux Mediateurs de la part de l'Empereur contenant la declaration cy-dessus mentionnée, pour être produite en cas que les Hongrois voulussent demander des Mediateurs, comment ils entendoient (quod Sua Majestas jam legaliter Inclytæ Mediationi declaraverit) A quoi on a repliqué, Qu'on s'etoit deja suffisamment expliqué par la Patente du 14e de Mai dont on vient de parler, par les Lettres de Sa Majesté Imperiale à l'Archeveque de Colocza, et par les Assurances qu'ont été données de bouche aux dits Mediateurs par les Ministres de Sa Majesté Imperiale, et ensuite par écrit au commencement du mois de Septembre, comme il paroît par les discours et Lettre du Comte de Sinzendorff dont le Journal, et les Actes font foy.

Le Ministre d'Angleterre avoit préparé une Lettre pour faire sçavoir tout ceci aux Plenipotentiaires des Provinces-Unies, mais, dans le moment que la Poste alla partir il receut d'eux un Paquet, par lequel Ils lui font part. Que se trouvant presser par la Reponse des Hongrois du 11e de s'expliquer sur les Paroles *Congruum illud medium*, ils n'ont pas pu s'empêcher de poursuivre la Negotiation pour obliger les

Chefs Hongrois Confederez ou d'entrer dans un Traitté de Paix solonnel, ou de se voir charger devant toute la Terre, et sur tout devant leur propre Nation, de l'avoir fait echouer.

Dans cette veue les dits Ministres ont présenté leur Memoire tel qu'ils l'avoit projeté, sans attendre la dessus la Revolution de la Cour, se croyant assez autorisez par les expressions dont on s'est servi de *Dominatum Absolutum* et le retablissement des Loix dans la reponce que le Comte de Sinzendorff à donné à la Mediation le 2e de Septembre en ces propres termes, „*Gratius vero nihil in hoc Negotio Sacræ Cæsareæ Regiæq Majestati, et ex Sententia Suâ ad promovendam Pacem utilius accidere posset, quam si ad Institutam ab Alienatis Hungaris conventionem uti vocant Campestrum se conferre, atque ibidem æquissimam Augustissimi mentem, præsertim circa hereditariæ Successionis Jus (quod nullatenus ad Arbitrarium Dominatum; uti malevolorum perperam facta explicatio detorquere intendit, sed ad normam Diætarum et Legum inviolabiliter conservare satagit) Illustrissimis Dominationibus Vestris complaceret efficacibus officijs exponere;*“ Et regardant cette piece comme trop authentique pour pouvoir être sujette à aucune dedite, quand meme la Cour ne trouveroit pas bon de expedier la Declaration Solennelle qu'on avoit demandée; outre que plusieurs Lettres écrites sur le meme Sujet à l'Archeveque de Colocza eu font foy.

M. Le Baron de Szirmai est parti ce matin par eau vers Presbourg pour continuer son Voyage de la à Tyrnau. Il eut Audience de Sa Majesté Imperiale le 13e, et des longues Conferences avec le Comte de Wratislau seul le 15e. Il s'est embarqué sans avoir fait part de Sa Commission au Ministre d'Angleterre, et sans l'avoir vû meme en trois Jours avant sont depart. Ces Circonstances ont un peu confirmé le bruit qui courroit dans la Ville que le dit Szirmai etoit autorise par la Cour de faire des offres particulieres pour gagner le Comte Bercseni, dont il pretend posseder la Confiance; Quoique il y a beaucoup de gens qui croient que cet homme, qui à un rage d'etre employé en tout, a affecté dans cett' occasion une conduite mysterieuse, à fin de se faire passer

dans l'esprit du monde pour être plus considerable et necessaire qu'il n'est. En effect le Comte de Sinzendorff a assuré le Ministre d'Angleterre, qu'on ne lui avoit pas confié la moindre chose, et que la Cour s'étoit contentée en lui donnant seulement un Decret à l'ordinaire, par lequel Sa Majesté Imperiale temoigne être satisfaite de Ses Services, et qu'Elle le renvoye pour assister l'Archeveque comme cy-devant. C'est dans les memes termes que le Comte de Wratislau s'est explique aussi dans sa Lettre au dit Prelat.

G. Stepney.

Le 17
Decr.

Cinq ou 6 jours se sont passez du coté de la Deputation Hongroise pour deliberer et debattre entre eux, ce qu'il y auroit à faire et à repondre sur la proposition du 14me Dec^{bre} des Plenipot^{res} des Provinces Unies, et ils ont resolu à la fin d'envoyer le Sr Gerhardi au Prince Rakoczy pour la luy communiquer, et de faire une reponse provisionelle aux Ministres Mediateurs, en attendant son retour.

Le
18me

Le Sr Gerhardi est parti le 18me au matin et le Comte Berceseni a couché luy même la susdite reponse provisionelle, qui a été envoyee aux Plenipotentiaires des Provinces Unies le 20me suivant.

Le
20me

Cett escrit est plein de scrupules et de difficultez fort recherchées pour persuader aux Mediateurs de remettre preliminairement sur le tapis, les deux points de la succession, et de la Clause du Décret du Roy Andrée à quoy ils n'ont puse repondre, à cause qu'ils croyoient devoir soubçonner avec beaucoup de fondement que ce n'étoit qu'un Artifice pour trainer la Negotiation et pour chercher un pretexte plausible de rompre, afin de pouvoir avec quelque apparence de raison, jeter sur la Cour Imp^{le} la faute du mauvais succes des affaires. Cependant la Deputation Hongroise a temoigne dans ce même escrit aux Ministres Mediateurs, qu'elle ne pretend pas empêcher les Traitez formels de paix, et que pour cette raison elle avoit envoyé donner part de tout au Prince Rakoczi, à fin que cette promptitude pour le Traitté de Paix parut aux Etats Confederez d'Hongrie et de Transilvanie.

Le 22me au matin les Ministres des Provinces Unies ont reçu deux Lettres du Plenipotentiaire de Sa Maj^{te} Britt^{que} Le 22me à Vienne datées le 16me et le 18me de Dec^{bre}. Dans la première il leur fait rapport des offices qu'il avoit passé à la Cour Imp^{le} au consequence de leur Lettre du 8me; des difficultez qu'il y avoit rencontré, et les suites qu'elles avoient eues y faisant mention entre autre aussi de la Commission du Baron de Szirmay avec ses considerations la dessus. Dans sa seconde Lettre du 18me servant de reponse à celle des Plenipotentiaires des Provinces Unies du 15me du même mois, il leur fait connoître ce que la Cour avoit trouvé, à redire a leur procedé, et à quelques termes dont ils se sont servi dans leur Proposition faite à la Deputation Hongroise le 14me de Dec^{bre}.

Les dits Ministres des Provinces Unies ont reçu par la même occasion une lettre du Comte de Wratislau dans laquelle il les exhorté uniquement de presser la Deputation Hongroise de faire reponse au Sujet de l'Armistice.

Les Plenipotentiaires des Provinces Unies ayant meurent^t Le 23me examiné la reponse de la Deputation Hongroise à leur proposition du 14me de Decembre, ont cru devoir former pour la dernière fois une Ample Replique à la susdite reponse, pour se mieux expliquer encore et pour faire comprendre à la Deputation Hongroise combien peu leurs scrupules et leurs difficultez estoient fondées a fin de l'induire a ne plus S'arrêter a aucune difficulté preliminaire, mais à entrer dans un Traitté solemnel de Paix, pour terminer le tout à la fois; Et cela d'autant plus, parce que la Deputation Hongroise n'etoit pas également autorisée comme les Ministres Mediateurs et ceux de Sa Maj^{te} Imp^{le} pour traiter et convenir finalement de points, qui devoient proprement servir de matiere au Traitté de Paix. Et pour cett' effet le Ministres des Provinces Unies ont encore envoyé ce même soir par un Secetaire leurs susdite Replique au Comte Czaki comme au premier de la Deputation. Le Comte Berceseny se trouvant pour lors absent.

Ce meme soir ils ont aussi écrit une Lettre fort ample au Plenipotentiaire de Sa Maj^{te} Britt^{que} a Vienne pour luy communiquer la susdite Replique et pour justifier leur pro-

ceder aussi bien que les termes dont ils se sont servi dans leur proposition du 14me Soutenant, de n'avoir rien avancé, qui ne soit fondé sur les offres que S. M. I. avoit déjà fait faire aux Hongrois, tant par les Mediateurs, que par l'Archeveque de Colocza et de n'avoir rien fait la dedans que ce qu'ils ont crû avec bonne connoissance de cause de pouvoir servir a avancer la Negotiation de la Paix. Ils ont expédié
 Le 24me l'expres avec la susdite Lettre le Lendemain vers le midy le chargeant en même temps de leur rapport à l'Etat.

Le Comte Berceseni etant revenu pendant ces entre faites et la Deputation Hongroise ayant delibere sur la
 Le 25, 26, 27, 28, 29, & 30me Derniere replique des Ministres, Elle a resolu de leur rendre une reponse plus claire et positive dans la quelle seroit explique et eclairci par des exemples le principal grief, qui obligeoit la Confederation de demander en termes clairs et precis une Declaration preliminaire du Roy, touchant le sens de la succession des heretiers males de la Maison d'Autriche à la Couronne d'Hongrie, pour servir de base et de fondement
 Le 30me Dec. & aux traittez. Cette reponse à été communiqué en Confidence
 1er aux Plenipotentiaires des Provinces Unies par le Comte
 Jan. 1706. Berceseni avant que d'etre mise au net, les quels ont taché à cett occasion de faire approcher la Declaration preliminaire que les Hongrois Demandoient de S. M. I. autant qu'il auroit été possible des memes termes de la Declaration que l'Empereur avoit déjà fait faire par Les Ministres aux Mediateurs mais ils n'ont pu porter l'affaire plus loign que de faire adjouter à la Declaration preliminaire que les Hongrois pretendoient les paroles, secundum Leges suas et celle de taliter comme il suit.

„Ac denique non ut cum aliis hereditariis suis Provin-
 „ciis sed ut cum Regno semper secundum Leges suas
 „libero et Liberis taliter regnicolis tractare velle —“

d'autant que sans cette mention des loix sur la quelle est fondee aussi l'authorité Royale il etoit assez aisé à prévoir que le Roy ne seroit jamais a disposer a donner une telle Declaration de la liberté du Royaume.

Le 2me Jan. Le 2me de Janv^r. le Comte Berceseni est parti de Tyrnau pour quelque Expedition militaire au de la du Danube et le susdit ecrit n'a été formellement envoyé aux Mediateurs

que le 3me de Janvier, 1706, au matin quoy qu'il est demeuré daté du même jour qu'il avoit été arrêté par la Deputation (a scavoir du 30me Decem^{bre}) la quelle y fait connoitre que la Confederation Hongroise ne demande que cette Declaration preliminaire pour pouvoir venir au Traitté solennel de Paix, et quelques uns des premiers de la dite Deputation ont encore assure les Plenipotentiaires des Provinces Unies plus positivement de bouche, qu'après qu'ils auroient obtenu cette Declaration preliminaire de S. M. I. rien ne les empechoit plus d'en venir aux Traittez formels de Paix. Le 3
Jan.

Ils leurs ont fait connoitre aussi, qu'ils estoient assez instruits et autoriser pour faire ce pas, quoyque le Sr. Gerhardi Lequel ils avoient envoye au Prince Rakoczy n'estoient pas encore de retour etans bien assurez qu'il n'apporteroit rien, qui put estre contraire à ce qu'ils avoient avancé.

Dans cette même reponse la Deputation Hongroise allegue aussi les raisons de Son silence au sujet de l'Armistice, y adjoutant que l'Etat des affaires, etant entierement change par les operations militaires elle avoit esperé que la Cour Imperiale auroit fait d'autres Propositions, en cas qu'elle voulut insister encore sur l'Armistice.

Le Lendemain, Les Ministres Plenipotentiaires de l'etat Le 4me des Provinces Unies ont reçu une Lettre du Plenipotentiaire de Sa Majeste Britt^{que} datée à Vienne le 30mo X^{bre} et servant de reponse a leur Lettre du 23 du même mois, dans la quelle il justifie leur proceder, et leur temoigne, que sans Confusion la Cour Imp^{le} n'auroit sçu qu'y repliquer y adjoutant ses reflexions sur les pas qui avoient été fait, tant du coté de la Deputation qu'en suite de celuy Des Ministres des Provinces Unies, et des plaintes touchant un Postillon de retour, qui avoit été mal traité d'un parti des Mecontens entre Hambourg et Fischea aupres avoir conduit un des ecrivains du Sr Szirmay qui avoit été charge des Plenipotentiaires des Provinces Unies vers Vienne.

Au même temps que les deux Ministres Mediateurs à Tyrnau out reçu la susdite Lettre du Plenipotentiaire de Sa Majeste Britt^{que} ils estoient occupez à luy ecrire une lettre pour luy envoyer la susdite reponse de la Deputation

Hongroise, et pour luy donner part de ce qui s'estoit passée dans leur Negotiation depuis la dernière Lettre, qu'ils luy avoient écrit, le priant de tacher à persuader la Cour Imp^{le} d'accorder aux Hongrois la Declaration preliminaire qu'ils demandoient et en cas qu'il y trouvât de la difficulté d'empêcher au moins que la Cour ne fat une Resolution declinatoire la dessus, jusques à ce que le Comte de Rechteren fut arrive à Vienne pour informer la Cour plus precisem^t et circonstantiellement du veritable etat des affaires, et de tout ce qui s'estoit passé de puis quelque temps dans la Negotiation le dit Comte ayant été d'intention d'entreprendre déjà ce voyage des le lendemain s'il ne s'estoit trouvé obligé d'attendre encore au paravant un Passeport du Comte Bercseni; Les Ministres des Provinces Unies ont aussi accusé à cette occasion la reception de la susdite Lettre du Plenipotentiaire d'Angleterre du 30me Dec^{bre} precedent luy signifiant encore dans un Postscript, que le retablissement des Loix estoit une Condition Sine qua non et que par consequent la Cour Imp^l devoit y songer serieusement.

Ce meme jour le Genl Sennyey un des Deputez et Comandant du lieu en absence du Comte Bercseni a receu un Expres de Monkaes avec des Lettres du Prince Rakoezi par la quelle il le cite de comparoitre avec tous les autres senateurs et Deputez qui se trouvoient à Tyrnau à la Congregation des Etats qu'il avoit convoqué à Miskotsch à 6 Lieues de Tokay, pour le 25me de Janv^r a fin d'y arreter les postulata de la Nation avec le nombre de Pleinpouvoirs, et les Instructions des Deputez qui seroient employés de leur part, pour les traittez solempnels de Paix & pour y parler en même temps de l'Armistice comme aussi du temps du Lieu, et autres circonstances requises pour la seureté et pour la facilité des traittez.

Le 5me L'expres avec les susdites depeches des Plenipotentiaires des Provinces Unies pour le Ministre d'Angleterre à Vienne, est parti de Tyrnau le 5me de Janv^r entre 7 & 8 heures du matin.

Le 7me Deux jours apres, les Ministres des Provinces Unies ont écrit une Lettre au Comte Bercseni touchant l'insulte faite au Postillon de Fischa qui avoit conduit l'Ecrivain du

Baron Szirmay avec les Lettres de Vienne pour les Ministres Mediateurs à Tyrnau, demandant, reparation du domage et des meilleurs ordres pour l'avenir.

Ce même matin le Sr Gerhardi un des deputez, qui avoit été envoye au Pr. Rakoczy par la Deputation Hongroise est revenu à Tirnau.

Sur le soir les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont receu une Lettre du ministre d'Angleterre datée à Vienne le 5me de Janv^r en reponse a leur Lettre du 30me de Decem^{br} de l'année precedente. Le Lendemain les dits Ministres ont envoye leur reponse à la susdite Lettre de Plenipotentiaire d'Angleterre y joignants en meme temps un Projet de Lettre, qu'ils avoient preparée pour la Congregation des Etats Confederez d'Hongroie qui devoient s'assembler à Miskotz le 25 de Janv^r.

Le 12me de Janv^r les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont reçu encore deux Lettres du Ministre d'Angleterre datées à Vienne le 9 & 10me du même mois et servant de reponse à leur Lettre du 4me. Ils y ont trouvé joint aussé une Lettre que le Baron Szirmay avoit ecrit à l'Eveque d'Osnabrugge. Le
12me

Deux jours aupres au soir le General Comte Berceseni est revenu de son expedition contre la Ville d'Oedenbourg dans laquelle il n'a pas reussy ayant été oblige de se retirer de la avec perte et de la laisser bloquée avec un Corps d'environ 2000 hommes. Le
14me

Le Lendemain, deux deputez sont venu trouver les Ministres des Provinces Unies, au nom de toute la Deputation Hongroise, leurs rapportans la reponse du Prince Rakoczy, que le Sr Gerhardi avoit apporté et leurs faisant en même temps quelques demandes et deux nouvelles propositions, l'une touchant une cessation d'hostilitez, et L'Autre au sujet de l'admission de quelques autres Puissances encore à la Mediation et à la garantie avec assurance pourtant que par ces propositions ils ne pretendoient nullement empêcher ou retarder le commencement ny le cours des traittez formels, Les Plenipotentiaires des Provinces Unies leurs ont fait connoitre les difficultez qu'ils reconnoitreroient à l'égard Le
15me

de cette dernière proposition, et les ont prié de vouloir leurs envoyer leur Message par écrit.

Ce même jour les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont envoyé un message par écrit à la Deputation Hongroise, avec une Lettre pour le Prince Rakoczy et l'assemblée des Etats Confederez qui devoit se tenir vers la fin du mois à Miskotz y joignant une copie de la dite Lettre, et priants la Deputation, de vouloir rendre l'Original à la Congregation de Miskotz des qu'Elle seroit ensemble ce que les Deputez ont promis de faire. Les susdits Plenipotentiaires ont aussy communique des Copies de cette Lettre à l'Archeveque de Colocza, au Baron Szirmay et au Sr Occuluesani, pour leur information, et pour invigiler qu'elle soit rendue à temps.

Le 16me Le 16me de Janv^r La Deputation Hongroise a envoyé aux deux Ministres Mediateurs un écrit contenant le message et les propositions qu'elle leurs avoit fait faire le jour precedent par les deux Deputez.

Les susdits Ministres apres avoir examine cette écrit y ont forme leur reponse la quelle ils ont envoyé le lendemain a la deputation Hongroise.

Le 17me Peu apres les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont reçu une Lettre du Plenipotentiaire d'Angleterre, datée le 13me de Janv^r à Vienne, Servant de reponse à leur Lettre du 8me precedent, et les informant du Succes lent de ses sollicitations comme aussi quelques nouvelles touchant les affaires publiques.

Le 19me Le 19me au matin le Comte de Rechteren est party de Tyrnau pour Vienne, a fin d'y faire rapport de l'etat des affaires et d'accelerer les Resolutions de la Cour.

Après diner, le Sr Hamel Bruyninx a reçu à Tyrnau une Lettre du Plenipotentiaire d'Angleterre, datée de Vienne le 16me Janv^r contenant Simplement, qu'il n'avoit pû obtenir encore aucune resolution de la Cour Imp^{le} touchant les deux dernière point, dont il étoit chargé.

Aupres de la dite Lettre étoit jointe une correction du Projet de Lettre, que les Plenipotentiaires des Provinces Unies avoit préparé pour la Congregation de Miskocz et une Copie de la lettre que le Comte Berceseni avoit écrit à la

Ville d'Oedenbourg pendant qu'il étoit devant la Place, pour la sommer.

Le 20me de Janv^r au matin le Comte Bercseni est parti ^{Le 20me} de Tirnau vers Miskocz pour se rendre à la Congregation des senateurs qui y étoit convoquée pour le 25me du mois ayant déjà été précédé par tous les Autres Senateurs qui avoient été deputez au Congres de Tyrnau, comme aussi des Srs Szirmay Visa & Occulucsani.

L'Archeveque de Colocza après le party de rester à Tyrnau à cause, qu'étant considéré parmy les confoederez comme Ministre d l'Empereur, ils, ne l'admettoient point à leurs Consultations, non obstant le rang qu'il tient dans le Royaume et l'Indulgence qu'ils ont de le Souffrir parmy eux sans etre entré dans la Confoederation.

Le 23me de Janv^r Le Secretaire du Baron Szirmay à ^{Le 23me} apporte au Sr Hamel Bruyninx deux Lettres de Vienne, du Plenipotentiaire de Sa Maj^{te} Britt^{me} adressees aux deux Ministres des Provinces Unies et datées Le 20me et 21me de Janv^r. Ces quelles il s'est cru obligé d'ouvrir en absence de Monsr Le Comte de Rechteren et il y à trouve joint a ces Depeches une Lettre Signée par le Sr. Stepney pour entre envoyée par les Mediateurs à la Congregation de Miskotez telle, comme elle avoit été approuvée de la Cour; Avec une espece de Declaration preliminaire de l'Empereur au sujet du droit de succession expediee en forme patente par la Chancellerie d'Hongrie en reponse à l'ecrit que la Deputation Hongroise avoit envoye aux Mediateurs Le 3me de Janv^r 1706, quoyque daté du 30 Dec^{bre} 1705.

Le susdit Sr Hamel Bruyninx est aller communiquer ^{Le 24me} le lendemain toutes ces depeches à l'Archeveque de Colocza et ayants trouvé tous deux que la Declaration, ou Patente susmentionnée étoit couchée dans des termes si choquant pour les Hongrois Confederez et si equivoques qu'elle ne pouvoit produire qu'un tres mauvais effet si elle étoit envoyée à Miskocz d'autant qu'il étoit à craindre qu'une telle piece seroit capable dans les conjonctures presentes de faire non seulement evanouir toutes les esperances pour les Traitez mais même d'effaroucher tellement les esprits, que cette meme assemblée pourroit se resoudre à declarer le throne

vacant, et à venir à d'autres mesures desesperez, Ils ont resolu ensemble, que Mr l'Archeveque feroit ses remontrances la dessus à l'Empereur et aux Ministres pendant que le Sr Hamel Bruyninx ecriroit aussi ses Considerations sur cette Patente aux Plenipotentiaires d'Angleterre et des Provinces Unies afin de disposer la Cour s'il etoit possible de supprimer cette piece.

Ce même jour le susdit Ministres a donné part en termes generaux de ce qui se passoit, au Baron de Szirmay & au Sr Ockolicsani, par l'occasion de secretaire du dit Baron, qui alloit trouver son Maitre à Miskocz.

Le
25me

Le Lendemain le Sr Hamel Bruyninx a couché une Lettre fort ample en reponse à celles de Monsr de Stepney du 20 & 21me de Janv^r l'adressant aux deux Plenipotentiaires susmentionnez Et L'Archeveque de Colocza a préparé les siennes en même temps.

Le
26me

Le 26me de Janv^r le Domestiques que le Sr Hamel Bruyninx vouloit envoyer avec ces depeches à Vienne etoit sur le point de partir, lorsqu'un Officier de Sa Maison, qu'il avoit envoyé à Vienne avec Monsieur le Comte de Rechteren est revenu de la avec une Lettre du dit Comte, dans la quelle il luy donne part de l'Etat des affaires, ce qui a fait retarder le depart de l'Expres susdit, jusques au lendemain matin 27me du mois.

Le
31me

Le 31me au soir le Comte de Rechteren est revenu de Vienne sans avoir pu disposer la Cour Imp^{le} à changer la Declaration ou Patente expédiée le 20me de Janv^r au Sujet du droit du succession non obstant tous les efforts qu'il a fait pour cela conjointement avec le Plenipotentiaire d'Angleterre n'ayants pu obtenir autre chose si non, que la Cour à goûté et approuvé à la fin l'expedient proposé par eux, que les Mediateurs donneroient en leur propre nom une Declaration preliminaire, en forme aux Hongrois Confederez Semblable aux Declarations precedentes de S. M. I. et des Mediateurs, la quelle a été ensuite couchée par les susdits deux Ministres et agréé par la Cour.

Les Ministres Imperiaux ayant prié neant moins les Ministres Mediateurs de Vouloir garder la susdite Declaration ou Patente de S. M. I. du 20me de Janv^r aupres de leurs Actes.

Le jour suivant, Les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont communiqué cette Declaration des Mediateurs à l'Archeveque de Colocza, et l'ont envoyé en suite au Prince Rakoczi et à la Congregation des Etats Confederez à Miskocz accompagnée d'une Lettre Signée par eux deux à la dite Assemblée. Le 1er Fevr.

Ils ont aussi envoyé Copie de ces Depeches, avec une petite Lettre separée au Comte Berceseni de meme qu'au Baron de Szirmay et aux Sr Visa & Occlucsan, pour leur information.

Quoique la Cour Imp^{le} se soit toujours declarée cy devant, qu'elle vouloit traitter les affaires de Transilvanie en meme temps et conjointement avec celles d'Hongrie le Comte de Rechteren a laissé pourtant pour cette fois icy la Cour Imp^{le} dans une disposition toute differente à cett egard à cause que l'Empereur étant presentement le Maitre dans cette Province par la superiorité de ses Armes les Ministres assuroient positivement, quelle s'étoit entierement rangée à la devotion de S. M. I. et qu'on étoit rellement occupé à traitter separement avec les Etats de cette Principauté, non obstant que les Plenipotentiaires de Sa Maj. Britt^{ne} et de L. H. Puiss^{ces} n'ayent pas manque de représenter aux Ministres de S. M. I. que les Traitez que se font sous le joug & la Crainte des Armes ne sont guerre de duree ni capables, d'assoupir au fond des troubles de cette nature, et de calmer entierement les esprits apres des Mecontentemens si grands, la Cour a neant moins persisté aupres de ses sentimens.

Les ministres de S. M. I. ont déclaré aussi hautement, que l'Empereur n'admettroit jamais d'autres Puiss^{ces} à la Mediation des affaires d'Hongrie que Sa Maj^{te} Britt^{ne} avec les Etats Generaux des Provinces Unies; Et ils ont temoigné qu'ils prevoient beaucoup de difficulté à pouvoir convenir d'un Armistice ou d'une cessation d'Hostilitez d'autant que la Transilvanie ne pouvant pas entre tenir toutes les troupes Imp^{les} qui y sont, elles seroient obligez de s'élargir et de chercher de la subsistence dans le pais ennemy, ce que les Hongrois tacheroit sans doute d'empêcher tant par des oppositions directes que par des diversions et des ravages dans les Voisins pais hereditaires de l'Emper^r.

Le 5me Le 5me de Fev^r le Sr Hamel Bruyninx a reçu une Lettre du Comte Berceseny dans la quelle apres avoir notifié son arrivée à Miskotz il presse la resolution de la Cour Imp^{le} sur les deux derniers écrits de la Deputation Hongroise du 30me Decem^{bre} 1705 et 16 Janv^r 1706, et recommande une suspension d'Armes.

Les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont envoyé ce même jour leur reponse au dit Comte l'informant des raisons de la Cour de Vienne et de leur propre sentiment aussi bien que de la situation des affaires à la dite Cour, à l'égard des Points contenus dans sa Lettre.

Le 14me Les dits Ministres Plenipotentiaires n'ont reçu la reponse du Congres de Miskotz à leur Lettre du 1e de Febr^r que le 14 du même mois, quoyque datée le 5me Fev^r dans laquelle les Hongrois Confederez persistent à demander precisement et directement une telle Declaration de la part de S. M. I. au Sujet du droit de succession, comme la Deputation Hongroise à Tyrnau l'avoit Souhaité disant de ne pouvoir pas s'engager sans cela dans un Traitté formel de Paix et renvoyant au reste la question touchant la dite succession aux traittez.

Cette reponse estoit accompagné d'une Lettre du Comte Berceseni de la meme date, se rapportant Simplement à la reponse susdite de l'assemblée de Miskotz.

Ils ont reçu par la même occasion une Lettre du Baron de Szirmay, dans la quelle il accuse la reception de leurs Lettres du 5me y adjoutant qu'il en avoit secondé le contenu autant qu'il luy avoit été possible, et se rapportant pour le reste aux particularitez que leur diroit le Sr Oeko-lucani de bouche.

Le 15me Le Sr Hamel Bruyninx se trouvant malade au lit et hors d'état d'agir, le Comte de Rechteren à répondu seul le lendemain à cette Lettre du Congres des Confederez. Ou il leurs allegue encore plusieurs solides raisons, pourquoy ils devoient se contenter De la Declaration faite de la part de S. M. I. par les Mediateurs, le 29 de Janv^r et ne plus differer d'entrer dans des Traitez formels de Paix d'autant qu'elle contenoit veritablement tout ce qu'ils avoient demandé et pouvoient raisonnablement pretendre par forme de preli-

minaire, demandant en cas de refus ses Lettres de recreance pour partir.

Le 17me de Fev^r les Plenipotentiaires des Provinces Unies ont reçu une Lettre du Comte Berceseni, datée de Miskolcz le 13me du meme mois, en reponse a leur Lettre au dit Comte du 5me precedent. Il demeure dans cette Lettre fort en ferme aupres de Sa these de la pretendue Declaration de l'Empereur au Sujet du droit de succession pour distinguer le Royaume de Hongrie quant à ce point des autres Provinces Hereditaires de S. M. I. Et à la fin il persiste aussi aupres de la suspension d'Armes, donnant à connoître, qu'on traitera avant que d'en venir aux Traitez formels avec les Mediateurs, par des Deputez a Tyrnau de la dite suspension, comme aussi du lieu de la Seurete, et autres formalitez des traittez pendant qu'on expedioit actuellement les Comissaires pour la Paix. Le 17me

Au meme temps, les susdits Plenipotentiaires ont receu aussi une Lettre du Baron de Szirmay, datée de Miskolcz le 12me de Fev^r dans la quelle il se rapporte encore à ce que la Sr Ockoliczani diroit de bouche; et prie les Mediateurs, d'avoir quelque indulgence pour le genie des Hongrois, faisant connoître à la fin les difficultez qu'ils avoient rencontrez à Miskotcz lors qu'ils ont Voulu faire comprendre que tout le different, touchant la pretendue Declaration praeliminaire consistoit plustôt dans des Paroles que dans les fait.

Le jour suivant le Comte Berceseni est revenu luy même à Tyrnau, ayant quitté le Congres de Miskolcz avant qu'il fut fini et separé sur la nouvelle qu'il avoit receu que sa femme etoit malade. Le 18me

Le 19me de Fev^r Le Comte de Rechteren a envoye un Message par ecrit au Comte Berceseni, dans lequel il persiste aupres de la declaration preliminaire deja faite, au Sujet du droit de Succession, et presse l'ouverture des traittez formels de Paix. Le 19me

Le 22me Fev^r le Comte de Rechteren a envoyé encore un second message par ecrit au Comte Berceseni, dans lequel il requiert derechef ce dernier de donner une resolution posterieure et plus favorable, au sujet de la Declaration preliminaire en question, que n'avoit été celle de l'Assemblée Le 22me

de Miskolcz du 5me de Fev^r dernier afin qu'on peut entrer en Traitté sur la Paix même.

Le 24me Deux jours apres, le Comte Berceseni à envoyé aux Plenipotent^s des Provinces Unies en forme de Lettre une reponse aux deux derniers ecrits du Comte de Rechteren dans la quelle il soutient toujours sa these, touchant tous les points dont il est fait mention cy devant, tachant seulement de s'expliquer plus clairement et plus distinctement à cet egard qu'il ne croyoit avoir fait par le passé donnant à conoitre cependant, comme il l'a déclaré aussi de bouche, que les Hongrois Confederez se pourroient resoudre à entrer dans des traittez formels sous cette reserve qu'ils entendent que ces declarations faites par Les Mediateurs, touchant la restitution des droit et privileges de la nation Hongroise, S'étant aussi à ce point preliminaire du droit de Succession pour etre entierem^t eclairci et réglé au traitté de Paix.

Quoyque les Plenipotentiaires des Provinces Unies n'ayent pas manqué d'envoyer toutes ces dernieres pieces, au Ministre de Sa Ma^{te} Britt^{que} à Vienne, le Comte de Rechteren a pourtant crû, quil estoit necessaire qu'il se rendit luy même à Vienne avec le Sr Ockolicsani (Le Sr Hamel Bruyninx ne se trouvant pas encore assez remis de sa maladie pour pouvoir entreprendre ce voyage avec luy) a fin de voir jusques ou ils pourroient disposer la Cour tant à l'egard de la Declaration preliminaire aupres de laquelle les Confederez sembloient persister qu'au sujet de la Suspension d'Armes, quoyque le Comte Berceseni ayt donné à entendre en quelque façon que quand même ils ne reussiroient pas a Vienne dans leur negotiation par rapport à ces deux points, on ne laisseroit pas pour cela d'en venir aux Traittez formels de Paix, mais avec très peu d'apparence de Succes. Et le Comte de Rechteren avec le Sr Ockolicsani sont partis pour L'effet susdit de Tyrnau vers Vienne le 27 de Fev^r.

Ezen napló itt megszakad, s folytatása nem található az egészben; az aláírások mind eredetiek.

Az oklevelek, melyekre e naplóban hivatkozás történik mind oda vannak mellékelve; közülök a fontossabbak, s a még eddig nem közlöttek itt következnek, korszerinti rendben.

I. melléklet a 483-ik számhoz.

A kalocsai érsek Stepney és Bruyninaneck átküldi Rákóczynek egy levelét, melyet a császárnak is megküldött. Bercsényinek a nádor titkára előtt tett nyilatkozatát egyéni nézetnek mondja, a békekötés sikere szerint a magyar rendek egyetemétől függvén, kiket Rákóczy a Rákoson egybehívni szándékozik. Kéri a követeket, hogy a béke helyreállítására eddig tett fáradozásaitat folytassák. — Eredeti level.

Germany 189. Nr. 1.

Arch Bishop to Mr Stepney and Mr Bruyninx.

Excellentissimi Domini Domini

Observandissimi.

Literas Excellentiarum Vestrarum die Vigesima Nonâ praeter lapsi Mensis Julij exaratas per reducem Dominum Baronem Szyrmai Undecima nunc currentis Augusti debito honoris cultu percepi quarum perspectis continentijs, omnem prope proxime ineundi tractatus, exindeque uti non vane ominari mihi licuerat restituendae Regno huic tantopere exoptatae Pacis Malitiae spem repentino quasi turbine interversam deplorassem sane nisi eadem constans in Excellentiarum Vestrarum sollicito & indefesso restituendae Pacis studio consolidasset fiducia. Praestitisset equidem ne (uti literis ad Dominum Baronem Szyrmai eatenus datis Excellentijs Vestris placuerat) literae earundem Caesaream referentes resolutionem tantisper ad manus meas pervenissent; donec ad ultimas meas penes fidelem & synceram Dominorum Deputatorum relationem desiderato utrinque tractatui, uti sperassem favorabiliorem, accepissem responsum. Perceptis tamen iisdem dissimulare haud poteram quin earundem continentias quo ad substantiam per extractum ocyus cum Principe Rakocsy communicarem, quidve ab eodem responsi loco obtinuerim, uti suae Matti Sacrae in Originalibus, ita Excellentijs Vestris, quo magis genuinus ejusdem animi sensus pateat, hisic in paribus accluderem. Exhorruissem sane et ipse, si Secretarius Palatinalis discursum Dni Comitis Beresenij in forma cujusdam quasi resolutionis Augustae

Aulae retulisset quam non ab ipsius, nec unius duntaxat aut alterius discursu verum ab universorum Confoederatorum Regnicolarum unanimi declaratione dependere certum est: ad quam et ipse Princeps Rakoczy se constanter referre, eumque in finem, non ut dictus Secretarius Palatinalis retulit interregnum publicandi gubernatoremque Regno deligendi verum facilitandi potius subsecuturi, uti sperabatur Pacis tractatûs gratia ad campum Rakos conventum quemdam castrensem publicare saepius contestatus est. Qui quidem conventus castrensis concurrentibus undique ad castra Regnicolis et Nobilibus, hisque taliter magis, magisque adauctis, strepitu quocunque armorum, quin suam teneant, & peragant consultationem quodque pro Salute Patriae opportunum ipsis visum fuerit deliberent, haud impediri posse censuerim.

Metuendum tamen non sine Causa reor, ne casu quo tardaverit benigna Suae Mattis sedula Excellentiarum Vestrarum Operâ elaboranda perque Dominos Deputatos ocyus transmittenda ad nuperrimas meas, remotis, quae hucusque ipsum remorabantur Tractatum ad Eundem rejectis quaestionibus, favorabilior pro inchoando quam primum tractatu resolutio, ne inquam repululante quae tantisper adhibita tanto Excellentiarum Vestrarum conatu industria, ac mea, & Domini Baronis Szyrmai Dominorumque Deputatorum solertia sopita ut cumque fuerat diffidentia, ab omni Pacificatione longe aliena incanta Consilia, quae non nisi in effusionem sanguinis alioquin innocentis, propriae denique Patriae vicinarumque Provinciarum devastationem vergentia, Omnem hucusque Nostram tam sedulo pro Pace publica quae praestita salute eludant & frustrentur operam. Quae dum hisce Excellentijs Vestris syncere volut, me constanti Eorundem favori enixe recommendans, perseveranter maneo

Excellentiarum Vestrarum

Ad serviendum paratissimus

Paulus Szécseny
Archiepps Colocensis.

Nitriae die 25 Augusti 1705.

II. melléklet a 483-ik számhoz.

Rákóczy a kalocsai érsekhez. Remélette, hogy a mediatorok közbenjárása és a császárnak a magyar nemzet iránt tanusított hajlama a béke ügyét előmozdítani fogja. De az utolsó vele közlött irományok ebbeli reményét elvették. Nem sok kilátás van a kívánt sikerre, ha csak akkor történik alkudozás a szabadságról, midőn az egyik fél már lánczba van verve. Mikép egyezkedjék ő jótállás nélkül békéről, midőn már az előzmények iránt tett ígéretek oly sokszor változtatnak. Nem tudja, hogy a honpolgárok már kiöntött, vagy még ezen túl kiöntendő vérért sajnálja-e inkább. Nyolcz nap alatt határozat váratik tőle, a mire 3 évi háboru nem volt elegendő. És kitől váratik a határozat? mert sem ő, sem más a rendek hozzájárulása nélkül az ország ügyeiben nem határozhat. Az Isten haragját kéri azokra, kik a békét nem őszintén óhajtják. Ő az egész ügyet a rendek elé fogja terjeszteni. Ha az ellenpárton hasonló őszinte szándék van a békére és ha a császár nem inkább a fegyver szerencsáját akarja próbálni, mint a törvények megtartását megfogadni, akkor a rendek ülése alatt háborura szükség nincsen. — Másolat.

Germany 189. Nr. 2.

Letter from Prince Rakoczi to the Arch Bishop.

Datum ex Castris ad Vagum positis Die 17 Augusti 1705.

Celsissime Princeps

Parens mihi Obs^{sime}

Indeff^{sus} meus, ijsque continuus labor, qui in operanda Patriae meae felicitate dies, noctesque conjungit, ob continuas propemodum bellicas operationes unice retardaverat responsum ad Celsitudinis vestrae literas, quibus extractus literarum D^{norum} Mediatorum inclusus fuerat, speraveram indubius, ad eum jam me deduxisse terminum, desideratissimae Pacis Tractatum, quod superatis magna ex parte diffidentiarum Scaturiginibus, per sinceri animi mei documenta, felix salutaris operis dabitur initium, nec pro exiquo fundamento serviverat mihi aequa nimis Dominorum Mediatorum oblatio, qua mediante in partialem suam, Eamq sedulam

appromiserant operam ut vel dubitare nefas tandem felicem non obtineat corundem, accedebat his pronus nunc regnantis Mattis adhuc vivente Patre animus, quo se Gentem Ungaram non tantum complecti, sed et infelicitati ejus prope modum condolere visus fuerat, reddidit spem meam infallibilem clausulae Juramenti, per postremas Dominorum Mediatorum literas data Explicatio, tanta cum fiducia, ut digne arbitrarer ad inchoationem negotiorum super futurum nihil. Att vix non novissima prioribus pejora esse censuerim transmissum legens Extractum; quod si enim prioribus, vel maxime duobus Punctis primo tractatu consensum fuerit, quid de usu legum convenire oportet confractâ basi Earum quid praeter haec propemodum de trivialibus agentibusque mediatione Guarantiaque opus erit ubi exula libertatê Regni vulnera incurabilia remanerent duram Profecto conditionem negare non possum, ubi primo impositis catenis demum agi deberet, num quis liber, aut captivus dici debeat? pro quibus Celsitudo Vestra Fidem suam impignorare iteratis Vicibus jussa scriptis assecurationibus executâ est, tanta cum energia assecurans Mattem suam puncta ea servaturam, quae legibus consona forê reperta fuerint. Eapropter mirandum est Guarantiam me tam constanter adurgere si quidem & ipsa negotiationis praeliminaria tantis, iisque continuis variationibus subjecta sunt quibus scriptae assecurationes fideique Celsitudinis Vestrae (ut dictum impignorationes continua mutatione labefactantur nec de reliquis cunctis tractatu concludendis aliud credendum super esset nisi toties petita Guarantia firmata transmitterentur in posteros. Sed justo dolore correptum tetrah calamum ignarus plus ne effusum, an effundendum lugeam Civium sanguinem eô directas esse videns intentiones, ut a iusto dolore excitatae Patriae meae flammae non ablata sed sopita diffidentia, non intantum extinguantur quantum cineribus copertae, in subsequendum conserventur incendium, Octiduum pro resolutione datur quam propremodum triennio sparsus cruor furensq Bellona optinere nequivit; sed si cuncta haec silentio involuta relinquerem, a quo resolutio expectanda est non convocatis statibus, cuj haec communicanda sunt? Siquidem notum esse potuit nec me, nec alium ullum Regni negotia

sine consensu statuum tractanda assumpsisse; Scrutator cordium Princeps Pacis, sic sit Judex Sinceritatis meae prouti jam sublatis à parte mea cunctis difficultatibus patefacere Studueram sit & ultor justae causae in cujus oppressionem novis his quaesitisque coloratis, sub pretextibus tenditur & effundendum Innocentem sanguinem justī furoris sui gladio ab ijs expetat, qui justae legalisque Pacis tranquillitatem reducere non desiderant, Quod porro me attinet cum de his resolvere nec posse, nec auctoritatis meae est, ea denuo ad futurum Regni conventum relegans quisvis aversantis fortunae fluctus, immobili animō sustinens fata, securā virtutae sequar, tanto puriori conscientia, quanto ab ea minus arguor me nihil in omnibus omisisse quae ad reducendam dulcissimae Patriae meae libertatem sive Pace sive Bello procurandam de re esse judicavi. Quod si vero a parte adversa idem est animus quid ad publicatum statuum conventum armis opus est? ubi de cunctis his deliberandum eveniet nisi ne fors (quod credere nolim) apparenter blandientis fortunae potius illecebris quam legum Justitiae det sua Māttas locum & Justitiam desiderantium indurato corde siciat sanguinem. Haec igitur dum sincero Corde Celsitudini Vestrae, responsi Loco notificata esse Volui iidem prospera cuncta desiderans permaneo

Celsitudinis Vestrae

Filius servire paratissimus

Franciscus Princeps Rakoczy.

III. melléklet a 483-ik számhoz.

A Mediatio emlékirata a császárhoz. Az angol és hollandi egyesült követség örömmel látja, hogy a császár, mint a magyarok ajánlott közbenjárásukat elfogadták és kéri a császárt, hogy a tartandó alkudozások helyét kijelölje és azok vezetésére biztosait kinevezze. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 8.

Memorial from the joint Mediation to the Emperour.

Serenissime Potentissime atque Invictissime Caesar

Imperator semper Auguste

Serenissima ac Potentissima Magnae Britanniae Regina,
et praepotentes Foederati Belgij Domini Ordines, ex Studio

singulari in Commune bonum et ad promovendum quantum possit Sacrae Caesareae Majestatis Vestrae Commodum praeter Officia ex Partibus Suis additos ministros reiterare voluerunt, ut Pax inter Sacram Majestatem Vestram et Abalienatos Hungaros ad felicem exitum perducatur.

Praefati Ministri statim ab eorum Adventu laeto Animo acceperunt Continuatam Serenissimae ac Potentissimae Reginae Magnae Britanniae et Praepotentium Foederati, Belgij Dominorum Ordinum Mediationem, eodem modo quo a Sacra Caesarea Majestate pijssimae Memoriae approbata fuit, Vestrae etiam Sacrae Caesareae Majestati gratam acceptamque fuisse, hanc que interpositionem abalienatos Hungaros solemniter nuper admisisse.

Qua propter infra scripti Ministri haud meliori modo Se Principalium Suorum Consilio Salutari in servire posse, et in exoptatum finem hoc opus deducere existimarunt, quam apud Sacram Caesaream Majestatem Vestram demissé instando, ut ex Parte Sua Media necessaria ad solemnem Tractatum ineundum adhibere velit Locum congressus nominando, et Commissarios, quibus uti dignetur designando.

De Caetero demisso Venerationis Cultu permanentes

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Vestrae

Humillimi et Obsequiosissimi Servi

Viennae Austriae 28 Die Augusti 1705.

(Signatum)

Comes de Sunderland Baron de Rechteren

Georgius Stepney J. J. Hamel Bruyninx,

Serenissimo Potentissimo atque Invictissimo Principi
ac Domino Domino

Josepho I^{mo} Romanorum Imperatori,
Hungariae et Bohemiae Regi, Archi Duci Austriae.

IV. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff gróf a Mediátiónak emlékiratára válaszolva, köszönetet mond az angol királynénak és a hollandi rendeknek a

béke helyreállítására tett fáradozásaiért. Tudatja velük, hogy a császár már megválasztotta biztosait és az alkudozások helyéül Nagy-Szombatot jelölte ki. A császár meg van győződve, hogy ők belátják az általa követelt előleges nyilatkozat igazságát és felhasználják hitelüket és tekintélyüket a magyaroknál, hogy őket arra bírják, miként a császár által tett nyilatkozatokat elfogadják. Reméli, hogy legyőzik a béke akadályait, ő mitsem fogván elmulasztani annak elérésére, mit annál inkább óhajt, a mennyivel jobban támogathatja szövetségeseit. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 9.

Count Sinzendorffs answer to the Mediators Memorial of
ye 28th Aug^t

My Lord & Messieurs.

J'ai présenté à l'Empereur mon très Aguste Maître le mémoire, que vous m'avez remis. Sa Ma^{te} Imp^{le} a appris avec bien de la joie la continuation des Soins que Sa Maj^{te} La Reine de la grande Bretagne, et Messieurs les Etats Generaux veulent bien employer pour retablir le repos, et la tranquillité dans son Royaume de Hongrie, et pour marquer de son Coté l'empressement, qu'Elle a de donner la Paix a ses peuples, et les egards, qu'Elle conservera toujours pour la Mediation, Elle m'a ordonné de vous donner part qu'Elle a déjà destiné ses Plenipotentiaires pour traiter sur les griefs avancés par les mecontents de Hongrie, agreant pour cet effet sa ville de Tirnau ou Elle pourvoira à la sureté des deputés de la partie contraire, et conviendra, pour rendre ce lieu d'autant plus tranquille, et sur, de toute cessation de hostilité entre le Danube, la Vaghe, et la Morava.

Sa Maj^{te} Imp^{le} se persuade d'ailleurs, que vous etez convaincus de la justice des points, sur lesquels Elle a été obligée de demander une declaration preliminaire des mecontents, puis qu'ils les avoient mis en question, et l'Empereur ne doute nullement connoissant le zele, que vous avez pour le bien des affaires, que vous voudrez employer votre credit, et votre autorité aupres des mécontents, pour leur faire connoitre la justice des declarations, et explications,

que se Maj^{te} Imp^{le} a fait, et combien que ses intentions sont bonnes, et sinneres: en suite des quelles Elle a lieu de croire, que les obstacles qui se pourroient rencontrer à poursuivre utilement la negotiation de accommodement se surmonteront aisement, ou pour le moins Elle aura la consolation d'avoir rien negligé de ce, qui auroit pu contribuer au retablissement de la Paix en son Royaume de Hongrie; qu'Elle souhaite d'autant plus ardemment que par là Elle seroit plus en état de satisfaire a l'engagement de ses Alliances, et marquer à Sa Maj^{te} La Reine de la Grande Bretagne, et à Messieurs les Etats Generaux l'amitié parfaite, qu'Elle pretend de cultiver soigneusement avec des Puissances, de quelles Elle a etée assistee, et secourue avec tant de generosité, et de promptitude. Je suis tres parfaitement

My Lord et Messieurs

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

Le Comte de Sinzendorff.

Vienna ce 29 Août 1705.

V. melléklet a 483-ik számhoz.

A mediatorok emlékirata Sinzendorff grófhoz. Ók meg vannak győződve a császár jóakarataról a magyarokkali béke helyreállítására. Az alkudozások megkezdésének főakadályá abban látszik lenni, hogy ő felsége az örökösödés jogának előleges elismerését kívánja, a mit a magyarok, tartván a korlátlan uralomtól, elismerni vonakodnak. Ajánlják az alkudozások alapjául egy részről az örökösödés jogának elismerését, más részről a magyar nemzet törvényei- és jogainak megtartását, belefoglalva András dekretumát is. Nyilatkoztassa ki a császár, hogy az örökösödési jog alatt nem korlátlan hatalmat ért, és hogy a nemzetet törvényei szerint akarja kormányozni. Ez által a mediatorok a magyaroktól is kedvező nyilatkozatot remélnék nyerhetni. Így elhárítatván az akadályok, sürgősnek látják a biztosoknak a hely színén való megjelenését és fegyverszünet megkötését. — Másolat.

Germany 189. Nr. 10.

Memorial from the Mediatours for Count Sinzendorff.

Monsieur.

Les Sousignés Ministres de Sa Majeste Britanique et de Leurs Hautes Puissances ayants examiné la Lettre, que vous avez fait l'honneur de Leurs ecrire hier au nom de Sa Majesté Imperiale en reponce à leur Memoire du 28me de ce mois, sont entierement persuadez des bonnes intentions de l'Empereur pour avancer un accommodement avec les Hongrois Mecontents.

Mais comme la Pierre d'achoppement, et la difficulté d'en venir à une negotiation, semble consister principalement en ce que Sa Majesté Imperiale pretend que les Hongrois avouent preliminairement la Succession hereditaire; Et que les Hongrois de leur Coté semblent supposer qu'en accordant ou avouant la Succession hereditaire on en pourroit inferer la consequence qu'une telle Succession et droit entraine ou enferme un pouvoir despotique et arbitraire.

Les sousignez sont d'avis qu'il n'y aura guerres d'apparence pour un accommodement à moins qu'on ne prenne pour Base et Fondement d'un coté l'établissement de la succession hereditaire, et de l'autre coté la Seureté que les Loix et Privileges de la Nation Hongroise seront exactement observez en quoi le point du decret du Roy Andre semble être compris.

Ainsi pour lever les dits obstacles et accelerer la Negotiation, Sa Majesté Imperiale pourroit encore declarer, que son intention n'est nullement d'inferer par une Succession hereditaire un pouvoir arbitraire et despotique, mais qu'Elle s'oblige d'gouverner la Nation Hongroise suivant leurs Loix et Privileges de la maniere que Sa Majesté Imperiale s'est deja fait expliquer sur ce Sujet par les Mediatours dans leurs Lettres du 10me du mois passé à l'Archeveque de Colocza et au Prince Rakoczi.

Ce qu'étant passé comme cy dessus, les sousignez esperent, au moins ils feront leurs derniers efforts, de tirer des Hongrois Mecontents la declaration suivante. (Quando ad Tractatum Pacis perventum et ibi justa et legalis satis-

factio à Rege data fuerit abalienatis Hungaris, dignitatem et Authoritatem Regiam prouti Legibus Regni statum est, sartam atq tectam mansuram.)

Les sousignez sont d'opinion que de la maniere susdite les obstacles seront levez, et que les affaires etant acheménées dans ces termes, il sera de la derniere importance que sans perte de tems, l'on nomme les Commissaires, le lieu du Congres, et l'espace de sa Neutralité de quelques peu de lieues. Qu'on depeche les Passe ports, et qu'on se rende au plutot sur le lieu, a fin qu'on puisse entamer la Negotiation, et parler en premier lieu d'une suspension d'Armes sur des Conditions raisonnables, qui semble tres necessaire pour ne plus eloigner les esprits, pour prevenir une desolation ulterieure des provinces, et pour achemener cette Negotiation à une heureuse fin.

Nous sommes très Parfaitement Vos tres humble &c.

Le Comte de Sunderland. Le Baron de Rechteren.

George Stepney. J. J. Hamel Bruyninx.

Vienne ce 30 d'Aout 1705.

VI. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff válasza a főnnebbire. Reméli, hogy a mediatorok ő felsége, a császár, mult augusztus 30-ikán a kalocsai érsekhez irt levelében tett kijelentését elégségesnek találják. A császár óhajtja, hogy a mediatorok a magyarok által tartandó gyűlésen megjelenjenek és kijelentsék, hogy az örökösödési jog által nem korlátlan uralmat, hanem az ország törvényes módóni kormányzatát érti. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 11.

Answer from Count Sinzendorf to the Mediatours Memorial of August the 30th.

Illustrissimi Domini Plenipotentiarij.

Ex iis, quae Ill^{mis} Dominationibus Vestris Sacrae Caesar. Regiaeque Majestati nomine Serenissimae, ac Potentissimae Magnae Britanniae Reginae, et Dominorum Foede-

rati Belgii ordinum exposita fuere indefessum eorum in rem communem maximè verò ad pacem in Regno Hungariae restabiliendam, studium gratè Sua Sac. Caes. Regiaque Majestas perspexit. Tanto operi autem nulla tenus defutura, intentionem clementissimam in litteris 20mo Augusti nuperi ad Archiepiscopum Collocensem datis, et in decreto ejus deputatis, sub eodem dato consignato quae omnia Ill^{mis} domibus V^{ris} communicata sunt, prolixè explicavit. Cujus aequitatem, et justitiam in legibus, ac Diaetis Regni fundatam, procul dubio Ill^{mae} Dominationes V^{rae} abundè agnoscent.

Gratius vero nihil in hoc negotio huic Caesareae Regiaque Majestati, et ex Sententia Sua ad promovendam pacem utilius accedere posset, quam si ad institutam ab alienatis Hungaris conventionem uti vocant campestris se conferre, atque ibidem aequissimam Augustissimi mentem praesertim circa haereditariae successionis jus (quod nulla tenus ad arbitrium dominatum uti malevolorum perperam facta explicatio, detorquere intendit, sed ad normam Dictarum et legum inviolabiliter conservare satagit) Ill^{mis} Dominationibusque Vestris complaceret efficacibus officiis exponere.

Confidit hinc Sac. Caes. Regiaq' Majestas Illustrissimas dominationes Vestras hoc communis rei tam utile iter suscepturas, et omnia huic operi salutaria studioso Mediationis animo acturas esse, ego verò semper permaneo

Illustrissimarum Dominationum Vestrarum

Ad quaevis officia paratissime

Philippus Ludowicus
Comes a Sinzendorff.

Vienna 2do Septemb. 1705.

VII. melléklet a 483-ik számhoz.

Stepney és Bruyninx magán levele Rákóczyhoz. — Vették július 20-iki levelét. Nem válaszolnak hosszabban, mert Sunderland és Rechteren társaságában meg akarják őt látogatni. Örövendnek, hogy a garancia kérdése nem áll útjában a béke alkudozások megkezdésének. Igyekezni kell a többi nehézsége-

ket is elhárítani. E czélból kívánnak hozzá menni. Ha a béke congressusra mindkét fél őszinte szándékkal jelenik meg, a jó siker ki nem marad. — Másolat.

Germany 189. Nr. 12.

Private letter from Mr Stepney & Mr Bruyninx to Prince Rakoczi.

A Son Altesse

Mr Le Prince Rakoczi.

Nous avons eu l'honneur de recevoir le billet qu'il a plu a V. A. de nous écrire de Neuhausel le 20e de Juillet, et nous Luy expliquerions volontiers nos sentim^{ts} plus amplement si nous ne nous flattions d'avoir l'honneur de nous trouver nous meme chez elle, avec les deux Seig^{rs} de distinction, par les quels Sa M^{te} Britan^{que} et L. H. P. ont bien voulu renforcer la Mediation.

Nous sommes bien aise que le Point de la Garantie n'empêché plus au moins que nous ne puissions venir au Traitté ou nous ne doutons pas qu'il ne se puisse trouver quelque moyen pour contenter la Nation, au sujet de sa seurete de l'exécution et de l'observance de ce dont on sera convenu.

Il faudra tâcher aussy de surmonter par quelque expedient qui ne porte reellement aucun prejudice ni a l'un ni à l'autre parti, les autres difficultez qui restent encore, et qui empêchent de venir au Traitte, comme le seul moyen de convenir de tout et de finir l'affaire.

C'est dans ce dessein que nous nous rendons chez vous, ou nous ne croyons pas qu'il sera difficile de convenir d'une Neutralite de quelques Lieues ou heures autour de Tirnau pour la Commodité du Congress.

Nous ne doutons pas d'un bons succes si l'on y vient des deux cotez avec une intention sincere de Conclure, et avec un vray desir de Paix comme nous esperons, Qui sommes veritablement avec tout le respect que nous devons.

De V. A.

Les tres humbles et tres obeissants serviteurs

G. Stepney. J. J. Hamel Bruyninx.

Vienna ce 3e Sept^{re} 1705.

VIII. melléklet a 483-ik számhoz.

A kalocsai érsek a Mediatiohoz. Örömmel hallotta, hogy a mediatio tekintélyének emelésére az angol és hollandi kormányok még két rendkívüli követet is küldöttek. Mellékletben megküldi a császárhoz irt levelét. Általános fegyverszünetet kíván. Rákóczy maga úgy, mint a többi szövetségesek ünnepélyesen kijelentették, hogy a békét kívánják. Most kedvezőbbnek mondják a békére az időt, mint a selmeczi alkudozások alkalmával. De mindenek előtt általános fegyverszünet szükséges, mire a magyarok készek. Azon fél, a mely fegyverszünetet nem akar, annak szerintük nincs őszinte szándéka békét kötni. Az elzárt helyekre nézve a mult évi fegyverszünet intézkedései szolgálhatnak mintául. Kéri őket, hogy befolyásukkal az örökösödési jog és az András bullája kérdésében Bécsben kedvező határozatot eszközöljenek és mihamarább Magyarországbán megjelenjenek. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 14.

Letter from the Arch Bishop of Colocza to the Mediateurs.

Excellentissimi Domini.

Ex Literis Excellentiarum Vestrarum die 3me 7^{bris} ad me datis relationeque Dominorum Deputatorum, non solum solertem Excelsae mediationis operam, in rebus, ad Pacem Hungaricam pertinentibus, nunc quoque easdem impendisse, sed etiam in finem, ut videlicet tantarum in orbe Potentiarum, ergo olim florentissimam Gentem Hungaram officium, eo efficacius fieret, alios duos eximiae virtutis Ministros extra ordinarie ablegatos esse, grato non minus ac laetò intellexi animo cupiens à Pacis Principe, ut desideria vota què omnium exaudire, ac tam inclyta ablegatione nixam mediationem, in obtinendam exoptatam charae Patriae meae tranquillitatem securitatemquè diuturnam, felicem ac prosperam esse jubeat.

Quod rem attinet, ex acclusa, ad suam Majestatem Sacratissimam Scriptarum Literarum mearum copia, cognoscere Excellentiae Vestrae non gravabuntur, nihil esse, in confirmandam spem facilitationemquè Pacis, opportunius,

nihil in argumentum sinceritatis, tam necessarium, ac generalem armorum subsistentiam, cûm tantisper armis opus esse non videatur, donec utraqûe pars, ad Pacem concludendam, pronô ac candido animo persistere se profitetur.

Dominus Princeps Rakoczy enim universiqué confoederati et nunc quidem eô solennius iteratis vicibus declarant omnino cordi sibi Pacem esse, ac propterea ad Tractatum, etiamnum promptos existere, quô frequentiori numero in unam corpus iam non tam consultationis, quam repellendae imminents ipsi vis ergo, concurrunt, dum modo praecevantur illae consequentiae, quae ipsis videntur perniciosae sicuti in annexa copia prolixius deductum est.

Diversam quippè ajunt nunc adhuc esse rationem, ab ea, quae post interruptum Schemniciensem Tractatum, ad talem resolutionem devenire, coacti fuerant, ut nimirum sub armis ille continuaretur Tractatus, Excellentijsquè Vestris diversitatem istam, tam ex actis illius temporis, quam ex mutato interim gubernio, apprimi constare.

Disparem etiam esse sortem aliorum belligerantium quos sub armis tractare Pacem usu venit, ab hoc casu, quo inter Regnicolas et Regem, Pax reduci intenditur praecipuè utraqûe parte, Rege quidem leges et libertates praecipuè fundamentales ne ex vi quidem clausulae juramentalis, prouti nempe conventum fuerit &c. tollere quin potius reintegrare, Regnicolis è converso talem reintegrationem, cum securitate, acceptare paratis existentibus. Inferunt adhuc manifestum ipsis videri nisi utrinque non particulariter, sed universaliter arma sistantur, illi parti Pacem condi non esse, quae generale Armisticium, Paci tractandae necessarium evitans, vim armorum alteri inferre conatur. Adeoque si quidem ipsi ad tractandum parati sint, nec armorum generalem subsistentiam effugiant, tantisper cessare omnem causam Suae Majestati bellum continuandi, armaquè sua, in Patriam ipsorum, contra leges inferendi, praesertim cum et circa ploquadata loca, de quibus Dominus Princeps à Salmis, in suis ad me datis meminit, quo ad provisionem exorta difficultas, juxta Armisticij normam, quod anno praeteritô in eundum fuerat, complanari queat.

His alijsque considerationibus, quas iam prae vie ex Dominis quo que Deputatis intelligere Excellentiae Vestrae poterant, Regnicolae, soli tam defensionis intenti tantopere occupati erant, ut vix invenerint modum annuendi, quô Princeps, inhibendo Suae Majestatis militi incumbens Excellentias Vestras, gratissimum alioquin toti Regno ac optatam adventum offerentes, in media pericula posset expectare, Jam vero et hac difficultate superata, literisque salvi Conductus ex veto obtentis, enixe rogare ac obsecrare volui, quatenus Excellentiae Vestrae mediatoria officia sua eo convertere dignentur, ut quantò fieri potest citius, in praeinsinuatum modum, subsistentiam armorum elaborare, simul ac adventum omnibus desideratum admaturare, et tam circa duo, de successione nempe et clausula Decreti Andree Regis vertentia puncta quam alia Tractatum ingressura, spectatae existimationis officijs suis facilitare velint, Quorum dum faustum ac prosperum expecto adventum, simul me pristino favori ac gratiae Excellentiarum Vestrarum commendare, non desino, Datum in Oppido Szecsen die 15 Sept^{bris} 1705.

Excellentiarum Vestrarum

Ad serviendum paratissimus

Paulus Szecseny,
Archieppus Colucensis.

IX. melléklet a 483-ik számhoz.

A kalocsai érsek a császárnak. Mentegeti magát, hogy az ismeretes két pontot illetőleg bővebben még nem irt, tudván, hogy a császár az irant a mediatiotól és az ő követjeitől már bővebb értesítést nyert, Rákóczy úgy sem fogván az ország rendei meghallgatása nélkül más választ adni mint eddig. Azt is remélte, hogy valamint a jótállás kérdése magára a békekötésre halasztatott, úgy az örökösödés és az András bullája kérdéseinek eldöntése is azon időre volna halasztható. És ámbár a császárnak ezt sürgető levelét vette, nem irt azért, mert a mediatorok Rákóczyhoz voltak készülőben, a ki csak jelenlétükben volt hajlandó a kérdéses pontokra nézve világosan nyilatkozni. Attól tart, nehogy a békealkudozások iránt táplált reményét a császár

seregei lerontsák. A Szécsenyben összegyött magyarok, kik igen nagy számmal vannak, gyanakodni kezdenek, hogy a császárnak nem a béke megkötése fekszik szíven, hanem az, hogy a míg ők a békefeltételek felett tanácskoznak, addig a császári seregek által megtámadtatván, leveretessenek. A mi a Duna, Vág és Morva folyók közötti területen megkötendő fegyverszünetet illeti, azt úgy tekintik, hogy a császár az örökös tartományokat biztosítani kívánván, seregei az ország többi részeit annál biztosabban pusztithassák. Miért is úgy ő, mint Szirmay és a követek arra kéri a császárt, hogy egy általános fegyverszünet megkötésébe egyezzenek, az elzárolt várak iranti nehézség amugy is megoldható lévén a mult évben kijelölt feltételek alapján. — Az érsek saját kezeirásával ellátott másolat.

Germany 189. Nr. 15.

Letter from the Arch Bishop of Colocza to the Emperour.

Sacratissima Caesarea Regiaqué Majestas

Domine Domine clementissime.

Non dignetur Majestas Vestra Sacratissima mirari, quòd circa duo jam nota Puncta pleniores à me literas quales se in benigno Responso, die 20 elapsi Mensis Augusti dato perque Dominos Deputatos ad me misso expectâsse, intimare dignata est, non acceperit. Cum etenim sub finem praeteriti Mensis Julij, demisse Scriptas, ac per eosdem Deputatos missas literas meas, Majestatem Vestram Sacratissimam, prius accepisse, certo mihi constaret, quam Dominorum Mediatorum literae, eadem circa praeliminaria Puncta, ad dictos Deputatos datae ipsisque jam Viennae existentibus, ad me delatae fuissent, & ex illis humilique dictorum Deputatorum Relatione ac uberiori Declaratione acunde intellexisset, quod circa attacta duo Puncta in ipso tractatu, tale medium, inveniri queat, quo & juri successionis regiae et conservationi Juriam Legum Libertatumque & Privilegiorum Regni prospiciatur, trino non aliud plenius quid scribendum superesse videbam, nisi ab ulterioribus jussis regijs expectandum. Praesertim cum & probè scirem, Dominum Principem Rakoczy, eadem circa Puncta, per se, sine consultatione universorum Dominorum Confoederatorum, non

plus responsurum, quam quod demisse jam ipse perscripseram, & dicti Deputati Majestati Vestrae Sacratissimae retulerant.

Nec id diffiteor fuisse me in illa spe, quod quem admodum Punctum Guarantiae, ad Tractatum remissum est, ita ista duo quoque, de Successione nimirum & clausula Decreti Andreae Regis sonantia Puncta, pro adinveniendo superius insinuato, ac utriqué parti satisfacere queuntis complanationis medio, Majestas Vestra Sacratissima ex propensione in Pacem reducendam, tum per suas benignas tum per Dominorum Mediatorum literas declarata, ad eundem Tractatum, clementer sit relegatura.

Et licet tam benignas Majestatis Vestrae Sacratissimae literas, quam Decretum, ad dictos Deputatos, sub idem tempus expeditum, considerans non modo conceptam hanc spem necdum assecutus esse videar, verum simul, ut certam Hungarorum de istis Punctis mentem, Majestati Vestrae Sacratissimae perscribam, mandari mihi, comperiam, tamen dum ex literis Dominorum Mediatorum, eodem tenore ad memoratum Principem, quô ad me, & quidem pluribus post diebus, scriptis intelligerem ipsos met horum praeprimis duorum complanandorum Punctorum gratiâ, eo citius ad attactum Principem Confoederatosquë Hungaros advenire velle quô celerius Salvi-Conductus literae hinc ipsis subministrabuntur igitur communi Dominorum Szirmay & Deputatorum consilio, expectandos esse mihi visum est. Imo memoratus Princeps, dum circa haec Puncta, ulteriorem cum modò dictis Barone Szirmay & Deputatis urgere coepissem, sine omni ulteriori deliberatione, ad colloquium dictorum Dominorum Mediatorum, quod offerunt, plenum suum & Confoederatorum responsum distulit.

Quae praemissa eandem de complanandis istis praeliminaribus Punctis, ab initio inchoatae negotiationis conceptam spem confirmant ecquidem, non desinet attamen è converso metum mihi augere praesens in his Partibus rerum constitutio ne per imminentem Majestatis Vestrae Sacratissimae Armadam impediatur, utinam non ex toto evanescat.

Ex aggerant quippe universi Confoederati, quorum hic ingens multitudo, ex omnibus Comitatibus, magis jam ad

Majestatis Vestrae Sacratissimae Militem, à cervicibus Arisqué & Focis suis repellendum, quam consultationem Pacis intenta concurrit, non posse sibi persuaderi fixum à parte Majestatis Vestrae Sacratissimae propositum esse, ut tumultus, quem ante mortem Augustissimi Domini Genitoris, diuturna omnium malorum patientia, & hinc nata necessitas erumpere coegerat placidis Pacis medijs consopiat, cum oculis videant, arma Majestatis Vestrae Sacratissimae, media consultationis ad Pacem destinata, apertè turbantia, ac non modo Capita, omnesqué reliquos Duces in quibus tanquam praecipuis Nobilibus potissima consultationis pars consistit, sed veritim ipsos quoqué, ad se charaqué Pignora ac Patrium Solum deffendendum avocantia imminere, Quòd quidem eò magis exaggerant, quò certiores facti sunt, dictum Principem, Comitem Berceseny & alios, ut primum se nuperrimi ad Tractatum Pacis, cum Majestati Vestra Sacratissima in eundam declarârunt, simul à Suasione mea Baronisqué Szirmay & Deputatorum, circa universalem armorum subsistentiam facta, non fuisse alienos. E converso tamen si hanc eorum ab universali hostilitatum cessatione, non alienam mentem relata Majestas Vestra Sacratissima intellexerit, per eosdem tamen Deputatos nihil certi eatenus resolvere nihilque directi mihi mandare dignatam esse; hinc conjecturam apud eosdem prodijisse evidentem, nihil aliud agi, quam ut dum consultationi incumberent, exercitus Majestatis Vestrae Sacratissimae progressus faciendo, ipsos incautos opprimeret.

Nam quod attinet districtûs, Danubium Vagum & Moravam fluvios interjacentis quietem, istius quietis particularitatem non alio spectare, explicant, quam ut constitutâ vicinis Provincys Pace, ipsi totaquè dulcis Patria longe latequé cis vagum diffusa, Bellonae furijs exagitarentur, Pacisq Tractatus, qui in speciem (ut agunt) promittetur, penderet ab eventu fortunae.

Supplicare itaquè ego cum Dominis Szirmay & Deputatis ne nunc quidem cesso quatenus Majestas Vestra Sacratissima, de generali Armorum subsistentia, ad aversionem hujus modi consequentiarum (quas se Hungari certo praevidere dicunt per hoc què causam evitati Tractatûs con-

sequenterqué recusatae Pacis, à se amovere conantur) benigne resolvere dignetur, cum jam Domini Deputati (ut referunt) difficultatem, ex provisione ploquadatorum locorum, & aliqua cincturarum relaxatione, abortam, ac per Dominum Principem à Salmis mihi perscriptam, solvi posse demonstraverint, suppeditando illum modum, quô anno praeterito, talibus locis, durante Armisticio, si conclusum fuisset, providendum fuerat, In reliquo me gratiae ac clementiae Majestatis Vestrae Sacratissime devoveo, ulteriora Caesareo Regia jussa adventumque Dominorum Mediatorum expectans. Datum in Oppido Szecseny Die 15 Septembris 1705.

Majestatis Vestrae Sacratissimae & Humillimus perpetuoque
Fidelis Capellanus

Paulus Szecseny
Archieppus Coloczensis.

X. melléklet a 483-ik számhoz.

Rákóczy levele a mediatorokhoz. Örvend a rendkívüli követek megérkezésének. Küld számukra utlevelet és reméli, hogy nem csak az előzmények nehézségei elháríthatók, de maga a béke is megköthető lesz. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 17.

Letter from Prince Rakoczi to the Mediators with his
Passport.

Illustrissimi.

Cum circa sananda quibus justo dolore provocatus Martoties mederi cogitur Regni mala, in Castrensi hoc Inclytorum Confederatorum Statuum Conventu occuparemur, allatae sunt gratae Illustritatum Vestrarum Literae tanto magis ad Continuandum gratitudinis studium invitantes, quod Serenissimam Reginam, ac Praepotentes Dominos Ordines, ad amplianda ac adurgenda officia sua Mediatricia, alios quoque Ministros Suos exmisisse, ac Eos ad me Inclytosque Status venire cupere intelligam, Transmitto itaque desideratas salvi Conductus Literas, Spe animum sic erigente, ut non modo difficultates circa praeliminaria tractatus fors

orituras Sublatum iri verum ipsos quoq intericationes Catenatae Patriae Libertatis nexus congruo remedio in emolumentum solatiumque Gentis Illustritates Vestras solvere in animum induxisse, mihi persvaserim, Quas tanto gratius ad Vota sua Salvas comparere ex opto. Datum ex Conventu Castrensi ad Oppidum Szécseny posito die 13^{tia} Mensis Septembris A. 1705.

Illustritatum Vestrarum

Ad Condignum Amicitiae cultum officiaque paratus

F. Rakoczy.

XI. melléklet a 483-ik számhoz.

Rákóczy által a mediatorok számára kiállított utlevél másolata.

Germany 189. Nr. 18.

Nos Franciscus Dei Gratia Princeps Rakoezi Comes de Saros Dux Munkacsiensis Dominus perpetuus de Saros Patak Tokay Regecz Ecsed Somlio Lednieze Szerencs Onod &c. Universis et Singulis Cujuscunque Status Gradus Honoris Dignitatis officij ac Praeeminentiae Hominibus Signanter vero Militiae Nostrae tam Equestris quam et Pedestris Ordinis Officialibus, caeterisque Militaris Gregarijs Inclytorum Comitatum Administratoribus Passuum Custodibus Civitatum oppidorum et pagorum iudicibus, ac Incolis, nec non alijs quibusvis praesentes hasce visuris lecturis et legi auditoris in partibus Confoederatorum Hungarorum constituis salutem. Cum Illustrissimi Comes Sunderland ac Georgius Stepney Serenissimae Magnae Britanniae Reginae nec non Baro de Rechteren, ac Joannes Jacobus Hammel Bruyninx Praepotentum Federati Belgij Dominorum Ordinum Legati Extraordinarij ad Nos modernumque Inclytorum Statuum Castrensem Conventum se venire velle significarent, Id circo universis et singulis quibus supra harum serie intimantes serio injungimus, ut non modo praefatos Dominos Legatos unà cum hominibus rebusque et supellectibus quibusvis tutè ac liberè ire, morari redireque permittere ac per suos permitti facere, verum ad iter quoque commodius pro-

sequendum Comitivam omnemque assistentiam ac quaevis alia illud facientia praebere velint, noverint neque intermit- tant, secus non facturi sub gravi animadversionis poenâ. Praesentibus perlectis exhibentibus restitutus. Datum in Castris ad Széchenij positis die 13e Septembris Anno 1705.

Sigismundus Jánoki

Fran. Rakoczi.

(L. S.)

Paulus Raday.

XII. melléklet a 483-ik számhoz.

A kalocsai érsek a mediatorokhoz. Kéri őket, hogy haladéktalanul Szécsénybe jöjjenek, mert a császári seregek Budánál átkelvén a Dunán, a magyarok vezérei a táborba távoztak, magát Rákóczyt is alig volt képes rábírni, hogy még néhány napig reájuk várakozzék. Ő és néhányan a főbbek közül maradtak, kijelentvén azonban, hogy ha bármely tábornok levele által a táborba szólíttatnék, oda menend. A vérontásért a császárt teszi felelőssé, már előbb kijelentvén, hogy ha a császárnak, oly őszinte szándéka van a békére, mint neki, nem volt szükség a háborút újra megkezdeni. Szécsényben annyira elkeseredtek a kedélyek, hogy alig tudná megmondani, hogy a herczeg vagy a nép gyanusítja-e inkább ő felségét. Szövetségöket még inkább megerősítették úgy mint a herczeget is vezérnek újra ünnepélyesen, kikiáltották. Egyedüli reménye a mediatorok mielőbbi megérkezésében van, de ne késsenek, hogy a herczeg is eltávozzon. —

Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 23.

From the Arch Bishop of Colocza to the Mediateurs.

Excellentissimi Domini Domini Colendissimi.

Etsi nullus dubitem Excellentias Vestras, non modo accepisse literas meas nuperrimas sed earum, ut & literarum ipsiusmet Dni Principis Rakoczy intuitum, Viennae bono cum Deo hactenus novisse, occurrere tamen hisce, ac iterum atque iterum rogare volui ut oblatum adventum, quantum fieri potest, admaturare dignarentur. Cum et enim exercitum Suae Mattis Superato inter Budam et Pestinum Danubio proficisci certum sit, pridie, herique et hodie in sessionibus

non aliud magis ab omni urgetur Populo, quam ut omissâ Pacis consultatione (quam inquirunt, Miles Suae Majestatis Sacratissimae, studio desparatam non minus quam suspectam transitu ad has partes fecit: properent universi et singuli ad reprimenda ejus molimina: Imo jam pars Generalium, majorumque, et minorum Ducum, ad castra hinc recessit, reliqui quoque mox castrensem secuturi Militiam. Integra dispositio hodie facta erat, ut ipse Princeps quoque celeriter castra sequeretur sed vix cum Dominis Szirmay et Deputatis obtinere potui ut; siquidem Excellentijs Vestris literas Salvi Conductus miserit modicô hic tempore adhuc subsisteret, et commoraretur. Ordinibus itaque undique que peractis, et Genaralibus alijsque quibus vis Ducibus, qui adhuc restiterant, et qui (prout nuper attigi) potissimam Nobilitatis partem constituunt, prae primis, cum non nullis Comitatum Deputatis, aliquos equidem diebus subsistere promisit, eâ tamen additâ protestatione, se Coram Deo, & Orbe Christiano, secundum suam conscientiam bonamque fidem, excusatum iri, si prima cujuscunque Generalium suorum litera, necessitatem sibi hinc exercitum Sequendi imposuerint, Se in novissimis suis ad me datis, ac per me ad suam Mattem missis literis clare perscripsissé, non opus nimium armis fuisse, si eâdem sinceritate, ex parte Suae Majestatis Sacramae oblatus Tractatus fuit, qua se ipse omnesque, Hungari, ad eundem amplectendum declaravêre. Unde et id patuisse, inquit, non modò à Tractatu se, sicut et omnes Confoederatos alienos non fuisse, verum eôdem literarum sensu Armisticium quoquè ad Tractatum tranquille instituendum, insinuâsse, isto per me Dominosque Szirmay ac Deputatos jam antea quoque projectatum fuisse, non nesciverit. Tanta hic exacerbatio animorum est, ut non facile discernerim, Princeps ne, an Populus majorem hinc ergo Suam Majestatem Sacramam diffidentiam conceperit Quo factum est, ut pace ex contrarijs (ut ajunt) à parte Suae Majestatis, actis quasi desparatâ longe strictiori renovaverint Confoederationem nexu, ipso Principe in Ducem soleniter confirmato. Nec video aliud efficacius concitatis, componendis animis, medium, quam primo quoque tempore Excellentias vestras hic adesse, ipsumque Principem deprehendere,

Eloqui sane nequeo, quam obnixè velim Excellentias Vestras; pro suo in promotionem pacis (cujus adhuc spes utique ex hac parte necdum integre praecisa est) fervore huc quam velocissimè accurrere, metuens, ne mora longior, quam praesens armorum strepitus haut patitur, Principem abscedere cogat. Caterum opto, ut propediem Excellentias Vestras, ineolumes videam, laetusque Salutem, nihil ambigens, eadem, si quid acurrerit me interim quoque certiorum reddituras. Datum in Oppido Szécsén Die 23 Mensis Septembris Anno 1705.

Excellentijs Vestris

Ad serviendum paratissimus

Paulus Szécsény

Archieppus Colocensis.

XIII. melléklet a 483-ik számhoz.

A mediatorok Salms herceget tudósítják, hogy a kalocsai érsekkel együtt hasztalan törekedtek a magyarokat rábírní a tanácskozások helyének megváltoztatására, s mint előre látták, előterjesztésök gyanút gerjesztett azíránt, hogy az udvar a fegyvernyugvás feletti tanácskozásokat szándékosan halasztani akarja. Ók készek velünk alkudozni Nagyszombatban, és ha a császári biztosok Pozsonyban kívánnak maradni, mi szívesen fogjuk a két fél között a közlekedést fentartani. Ha ezt elfogadják Sinzendorf gróf küldje el megbízólevelét, és a császár első ajánlatait a fegyvernyugvást illetőleg. A mediatorok nem kívánják az alkudozásokat megszakítani, csupán azért, mert a két fél nem bír a helyre nézve megállapodásra jutni. Lord Sunderland és Stepney Bécsbe kívánnak menni Marlborough herczeg fogadására. — Másolat.

Germany 189. Nr. 33.

Letter from the Mediators to the Prince of Salms.

Monsieur.

Nous nous sommes acquitté de la premiere Commission dont nous avons été chargé en tachant avec Monsr L'Archeveque de Colocza de disposer par plusieurs reprises le Comte

Berczeni et les autres Deputez des Hongrois Confoederez à changer l'endroit du Congres, suivant le projet que votre Alt^{se} nous a fait l'honneur de nous remettre entre les Mains à la Conference du 22me de ce mois, mais nous avons eu le malheur de n'y pas reussir, ces propositions n'ayant causé que des ombrages icy, de la maniere que nous l'avions preveu comme si du coté de la Cour Imp^{le} on ne cherchoit qu'à trainer le Traitté d'Armistice jusques à ce qu'elle eut vu le succes de l'expedition de l'Armée Imp^{le} meme, et à la quelle les Hongrois Confoederez n'avoient consenti qu'avec peine et à leur propre incommodité pour montrer leur condescendance; ils ont declare cependant, qu'ils estoient prêts d'entrer en matiere avec nous au Sujet de l'Armistice, quand même les Ministres de Sa M^{te} Imp^{le} ne trouveroient pas bon de venir jusques à Tyrnau, mais qu'ils voulussent rester à Presbourg, dont ils estoient les Maitres. Tellement qu'il ne reste qu'à considerer, si S. M. I. ne pourroit pas agreer que ses Ministres demeurent à Presbourg, et que nous traittions ainsi entre les deux partys; En quel cas nous supplions Votre Alt^{see} que Monsr le Comte de Sinzendorff (que nous supposons etre arrivé à Presbourg) nous envoyé au plûtôt son pleinpouvoir et les premieres propositions de S. M. I. touchant l'Armistice afin de pouvoir commencer à entrer en Negotiation icy, et de la continuer, en nous rendants de tems en tems en personne à Presbourg lors qu'il sera necessaire car quoyque cela nous engage à beaucoup plus de fatigues et d'embarras, nous ne jugeons pas à propos de rompre la Negotiation pour ne pouvoir pas s'accorder sur le lieu de Congress, le quel on trouvera peut être moyen de changer en suite lors qu'on viendra au Traitté de Paix a pres l'heureuse conclusion de l'Armistice. Nous sommes

Monsieur

de Votre Altesses

Les tres humble et tres obeissant Serviteurs

(Signee)

Comte de Sunderland.

G. Stepney.

Rechteren.

J. J. Hamel Bruyninx.

P. S. Nous supplions V. Alt^{se} de nous envoyer une prompte response et s'il est possible vers le 3me de Nov^{bre} d'autant que My Lord Sunderland et Mr de Stepney voudroient se rendre à Vienne pour y recevoir le Duc de Marlborough.

Tyrnau le 30me d'Octobre 1705.

XIV. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff gróf Sunderland gróffal tudatja, hogy Pozsonyba megérkezett, és kéri, hogy őt a dolgok állásáról tudósítsa, és neki három rendű útlevelet küldjön. — Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 42.

Received 1st Nov. 1705.

Letter to the Earl of Sunderland from Count Sinzendorff.

(NB. Count Rechteren received from him a letter exactly the same as this.)

My Lord.

En suite des ordres de l'Empereur mon tres auguste Maitre, et de ce que nous etions convenu à Vienne, je me suis rendu en cette Ville le 29e de ce mois à 11 heures du matin dans l'esperance de recevoir le meme jour de vos nouvelles. Mais comme je n'en ay aucunes jusqu'à present je vous avouë, que je suis dans une grande impatience d'en apprendre ne pouvant m'imaginer quelle pourroit être la cause de ce retardement; J'espere donc My Lord, que vous me ferrer l'honneur de me mander l'Etat des affaires. J'attendrai ici Vôte reponse, ou je souhaite de pouvoir vous assurer bientôt de bouche combien je suis ¹⁾

Mi lord

Votre tres humble et tres obeissant Serviteur

Le Comte de Sinzendorff.

Je vous prie de faire mes Complimens à Mr de Stepney. Et aiez la bonté de mander un passeport pour moi, comme à été celui du Comte de Wratislau, qui souhaite encore deux autres l'un pour ses equipages, et l'autre pour son Maitre d'Hotel.

¹⁾ Ezen levél, mely itt datum nélkül van, kelt Pozsonyban október 31^{én} 1705. Hasonló tartalmú levelet irt Rechteren gróffhoz is.

XV. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff gróf a mediatorokhoz. Vette levelüket. — Jó volna, ha a magyarok Bazinba jönnének. Azonban ő Bécsbe megy a császárral a helyváltoztatás iránt értekezni. A kívánt időre vagy ő, vagy más biztos visszaérkezik. Köszönettel vette az átküldött utlevelet, ohajtana azonban egyet magától Rákóczytól. Igen jó lenne, ha a mediatorok valamelyike holnapután Pozsonyba jönne. — Eredeti holograf levél.

Germany 189. Nr. 43.

Messieurs.

La lettre, que vous m'avez fait l'honneur de m'escire le 31 d'octobre, de Tirnau, m'a tiré de l'inquietude, que je vous avoir marquée par celle, que je vous ay envoyée hier au soir; Il est inutile, de vous repeter toutes les raisons, qu'on a d'insister au projet, qu'on vous a communiqué, si les Deputés des Mecontents se vouloit rendre à Pösing ils y pourroient trouver les memes commodites, qu'à Tyrnau; Cependant pour porter toutes les facilites imaginables à cette negotiation, Je me rend incessamment à Vienne, pour apprendre plus promptem^t les intentions de la Cour; Vous assurant, que moy ou un autre de la part de sa Majeste Impl^e sera de retour icy, dans le temps, que vous avez marqué, de souhaiter la reponse. Sa Maj^{te} Imperiale agreera certainement avec beaucoup de bonté toutes les peines, que vous vous donnez. Je suis

Messieurs

Votre tres humble et tres obeissant serviteur

Le Comte de Sinzendorff.

Presbourg ce 1 de Nov^{bre} 1705.

tournet si vous plait

P. S. Je vous suis infiniment obligé, de l'attention que vous avez eu à mon egard, en m'envoyant si promptement le passeport, il seroit bon, si vous m'en procuriet un de Ragotzi, car il seroit indispensable, si par quelque accident J'etoy obligé de revenir ici dans la suite, si pour apret demain on pourroit trouver quelqu'un, de vous autres messieurs a Presbourg, il seroit beaucoup plus comode, etant bien plus facile de se parler, que de s'ecrire.

This letter was directed

A Messieurs

Messieurs les Ministres Plenipotentiaires et Mediateurs de Sa Majesté Britannique et de Messieurs les Etats Generaux.

XVI. melléklet a 483-ik számhoz.

A mediatorok Sinzendorff grófnak. Két rendbeli levelét vették, örömmel értesülnek, hogy Bécsbe megy a kívánt cél előmozdítására. Ketten közülök holnap Pozsonyba mennek. — Másolat.

Germany 189. Nr. 45.

The Mediateurs to Sinzendorff.

Monsieur.

Nous avons reçu ce matin la lettre que vous nous avés fait l'honneur de nous escrire le 1 de Nov^{bre} de Presbourg, Comme aussi Celle du 31me de Oct^{bre}. Nous sommes fort aises, de la resolution que nous esperons, que vostre Presence la, Contribuera a depecher la resolution de la Cour, au reste nous ne voulons pas vous incommodés d'une longue lettre, deux de nous ayans l'intention de se trouver demain a Presbourg, ou ils espere d'avoir l'honneur de vous voir, Nous sommes

Monsieur

Vostre très humbles & très obeissants serviteurs

(etoit signë)

Comte de Sunderland, G. Stepney,
Rechteren, J. J. Hamel Bruyninx.

Au Comte de Sinzendorff a Presbourg.

XVII. melléklet a 483-ik számhoz.

Sunderland és Stepney levele Rechteren és Bruyninxhez. Pozsonyba érkezvén, Sinzendorfftól levelet találtak. Egy óra múlva maga a gróf is megjött Bécsből Thiell hadügyi titkárral, ki nekik Salms herczegtől levelet hozott, erre szóval fognak vála- szolni. — Este tanácskozáson voltak a császári biztosokkal, melyen először is a császáriak fölhatalmazását olvasták, melyben Sinzendorff és a kalocsai érsek Magyar- és Erdélyországbani fegyverszünet kötéssel felhatalmaztatnak. Ezen okmányt kellő használat után visszavárárolag átküldik a mediatoroknak. Ujra kifejezték abbeli kívánatokat, de értesülvén, hogy ez el nem érhető, belenyugodtak a jelenlegi állapotba. — Ezután közölték velők a fegyvernynyugvás feltételeit, melyek a két sereg által elfoglalandó helyek kijelölésével kezdődnek. Ezen pont sok bajt fog okozni, mert mint tavál Selmeczen, úgy most is túlságosak követeléseik. Ők ellenvetéseket tettek és mérsékletet ajánlottak, nehogy a túlságos kívánság okul vagy ürügyül szolgáljon az alkudozások megszakítására, állitván egyszersmind, hogy a császáriak által kijelölt határok mellett a magyaroknak nem marad elég helyök seregeik élelmezésére, a mit Thiell úr tagadott; úgy látszik, hogy a császáriak czélja Buda összeköttetését Erdélyországgal biztosítani, ennek létesíthetése azonban még a hadsereg sikerétől függ. Másfelől a Garamig szeretnének terjeszkedni, a mit a mediatorok sokallanak. Végre meg fognak elégedni a Nyitra folyóval. A mediatorok által ajánlott Vág folyam határát elfogadni nem akarják. A mediatorok megígérték a császáriaknak, hogy igyekezni fognak kívánságok elérését kieszközölni. A fegyvernynyugvás többi feltételei nem kívánnak bővebb commentárt. A harmadik pont a fegyverszünet május végeig kiterjesztése, a magyarok részéről valószínűleg nehézségekre fog találni, de meg kell próbálni. Hasonló sorsa lesz a 6-ik pontnak is, melyben futáraik számára útleveleket kívánnak az erdélyi hadsereghez. Kételkednek a 13-ik pont elfogadásában is. Közöljék ezt a kalocsai érsekkel, mint a császár egyik biztosával. Nézetök szerint a fegyverszünet nem kisebb nehézségeket okozand, mint maga a béke. Ez értelemben szólván Sinzendorff gróffal, ez azt válaszolá, hogy a császár

inkább látná a béke megkötését, ha a magyarok nyíltan megmondanák mit kívánnak, szerinte a múlt évi 25 pont semmi hiteles alakban sem nyújtatott be. Igyekezzenek a mediatorok egy formaszerinti nyilatkozatot eszközölni a magyaroktól. Azt hiszik, hogy Sinzendorff hasonló értelemben ír az érseknek, és őt tanácskozássra Pozsonyba hivandja. A mediatorok véleménye szerint az érsek jobb szolgálatot tenne Nagy-Szombatban. Fölhasználták ez alkalmat a budai hadparancsnok által az érseknek okozott károk orvoslása végett közbenjárni. Tiszteletüket küldik Bercsényinek s köszönik az irányokban tanúsított figyelmet. Másnap ott maradnak, harmadnap Bécsbe mennek. —

Eredeti aláírásokkal ellátott másodpéldány.

Germany 189. Nr. 46.

Lettre du Comte de Sunderland et Monsieur Stepney au Comte de Rechteren et au Monsieur Bruyninx, contenant, ce qui s'est passé dans la Conference qu'ils ont tenue avec Monsieur le Comte de Sinzendorff, à Presbourg le 3e de Novembre 1705.

Messieurs.

Etans arrivez ici a midi, Nous avons trouvé entre les mains du Vice Commandant de la place, une Lettre de la Part de Monsr Le Comte de Sinzendorff aux Ministres Mediateurs,

Lit A.

Et une heure apres, Le Comte est arrivé lui même de Vienne, avec Monsr Tiell Secetaire de Guerre; qui nous a apporté une Lettre de la part du Prince de Salms, en réponse à celle que nous lui avons ecrite le 30me d'octobre. Nous ne nous arreterons pas la dessus, car s'il y a quelque chose a repliquer nous le ferons de bouche.

Lit B.

Nous avons eu ce soir avec eux une Conference qui a commencé par la lecture du Plein pouvoir par lequel sa Majesté Imperiale autorize le Comte de Sinzendorff et l'Archeveque de Colocza pour traiter de l'Armistice pour la Hongrie et pour la Transilvanie, dont Nous nous vous envoyons l'originall pour etre produit en tems et Lieu vous priant de la renvoyer au Comte de Sinzendorff, par le Canall de l'Archeveque lorsque vous en aurez fait l'usage qui sera jugé nécessaire.

Lit C.

Nous sommes ensuite entré en matiere, et ils ont un peu discoursu sur les raisons pour quoi les Deputez de la part des Hongrois confederez pourroient s'approcher jusqu'à Pösing, et les Mediateurs se fixer à St. George, Mais apres leur avoir dit tout net que cela ne se pouvoit pas, ils ont temoigné d'acquiescer à l'expedient proposé; Sçavoir, de laisser les Hongrois à Tyrnau et que les Mediateurs se transportent de la à Presbourg, et ainsi d'un lieu à l'autre selon les occasions.

Apres ils nous ont communiquez les Conditions de l'Armistice, commençant par elle du District ou Territoire ou les Armées du part et d'autre se doivent contenir en quartier, pendant le tems dont il sera convenu. Cet Article est le plus essentiel et pourroit Nous donner le plus de
 Lit D. peine. Car vous voyez que les Imperiaux par leur projet debutent à peu pres de la meme maniere qu'ils ont fait l'année passée à Schemnitz, etendant leurs limites au de la de ce, que selon toutes les apparences les Hongrois Confederez ne voudront consentir.

C'est pourquoi nous avons remontrer qu'il seroit bon de moderer leur proposition, de peur que ceux du parti contraire qui sont le mieux intentionnez pour un accomodement, n'en soient effarouchez en trouvant la demande trop exorbitante, et que ceux d'entre eux qui ne souhaitent point la Paix, ne se servent de l'occasion de cette difficulté pour augmenter la mefiance, et de rompre tout court le fil de la Negotiation, Nous leur avons dit de plus, Qu'apres ce que les Imp^{aux} pretendent de garder pour la commodité de leur Armée, Il n'en resteroit plus assez de pais pour faire subister les troupes des Mecontens, d'autant que la portion qu'on leur laisse etoit un Terrain sterile et montagneux. Mais Monsieur le Secretaire Tiell a toujours soutenu le contraire assurant qu'on y seroit suffisamment pourvu de tout.

Vous observez facilement par ce projet que le dessein est d'establiir une communication directe de Bude jusqu'en Transilvanie par la voie de Zollnock, dans la croiance que cette place est deja entre Leurs mains, ou le sera bientot. Mais en cas que la fin ne reponda pas à leur souhait alors il faut qu'ils se contentent de tirer leurs Lignes plus en bas;

ainsi les limites de ce coté la paroissent ne pouvoir pas être fixé entierement que lors qu'on sera parfaitement informé du succes de leurs Armes.

L'autre limité de leur Territoire est de ce coté cy, ou ils seront bien aise de s'étendre jusqu'à la riviere de Gran, qui approche de fort pres de la proposition qu'on a fait l'Année passée a l'égard de l'Yppol; Ce que nous avons cru être trop loin. Ils ont pourtant dit Que leurs Instructions les portoient à faire cette demande; Mais en cas de refus, ils se contenteront d'être reculé jusqu'à la Neytra. Nous avons demandé si cela ne se pouvoit pas jusqu'à la Waag, Mais ils n'ont pas voulu preter la main à ce la, parce qu'il leur est important d'avoir la communication libre avec leurs deux places Leopoldstadt et Trenschin. Et comme le pais entre la Marck et la Waag est entierement ruiné, Ils croyoient qu'ils leur faut absolument avoir quelques autres pais plus avant ou loger et faire subsister deux ou trois Regimens. Nous leur avons promis de faire tous Nos efforts pour obtenir ce qu'ils souhaitent à cet égard, et ils ne douttent nullement Messieurs, que vous ne vouliez, bien y concourir.

Les autres Articles de l'Armistice que vous trouverez cy joints ne demandent pas une explication si ample, puisque ces matieres ont été autre fois debattuës; Et cet ecrit nous a été donné simplement pro Notitia et Memoria dont on pourroit se servir comme des Minutes dans l'occasion pour les étendre d'avantage dans la suite, à mesure qu'on verra les Hongrois disposez à convenir de quelque chose C'est aussi la l'usage, Messieurs que nous avons à faire du projet touchant le District, Car nous sommes d'avis qu'il sera mieux d'insinuer ces Conditions par maniere d'entretien, plutot que par un Ecrit formel pour ne pas s'engager trop avant dans une proposition desagreable, et qui selon les apparences sera rejetée. Lit E.

Nous avons observé que le troisieme Article pourroit rencontrer de la difficulté, puisque les Hongrois ne voudroient pas consentir aisement à étendere le terme de l'Armistice jusqu'à la fin du mois de Mai; il faut pourtant faire cette Tentative pour complaire à la Cour.

On peut faire le meme jugement du Sixieme Article: Nous leur avons deja fait sçavoir que leur demande de passeports pour leurs Couriers jusqu'à leur Armée en Transilvanée, n'étoit nullement praticable selon l'usage de la guerre.

Nous sommes quasi du meme Sentiment à l'égard du Treizieme Articles Ils est pourtant de notre fonction de la faire valoir autant qu'il sera possible.

Viola, Messieurs, ce que Nous avons à vous communiquer presentement touchant Notre Negotiation, sur quoi vous voudrez bien conferer avec Mr l'Archeveque, le regardant comme un des Commissaires de Sa Maj^{te} Imperiale pour l'affaire de l'Armistice; Le quel à ce que nous croions, ne sera pas moins difficile à conclure que la paix meme.

Nous Nous sommes expliquez de cette maniere avec Mr Le Comte de Sinzendorff. Qui nous a repondu que Sa Majesté Imp^{le} sera encore plus contente si nous pourrions parvenir d'abord à cette heureuse fin, et que la Cour y contribueroit de tout son pouvoir, si les Hongrois vouloient une fois expliquer clairement quelle sorte de Satisfaction ils demandent, Surquoi le Comte ayant souhaitté d'entendre notre avis particulier, Nous l'avons remis aux 25 points presentez par les deux Deputez le 5e de Juin de l'année passée. A quoi il a repliqué qu'il ne parroissoit pas à la Cour par aucun Acte Authentique que telles étoient les veritables demandes des Hongrois Confederez, et qu'on feroit fort bien d'obtenir d'eux quelque declaration plus formelle de leurs pretensions. Ce qu'il vous plaira de faire, Messieurs, selon que vous en trouverez l'occasion.

Nous croions que Monsr le Comte de Sinzendorff écrira à peu pres dans ces termes à Monsieur l'Archeveque, par le meme Courier qui vous portera ce paquet; Et qu'il priera le dit Prelat de faire une course jusqu'a Presbourg pour conferer avec luy sur toutes ces matieres et pour luy communiquer ses instructions qui sont communes à tous deux.

Nous lui avons dit, Que nous jugeons la presence de l'archeveque plus necessaire à Tyrnau pour travailler conjointement avec vous à disposer les esprits d'entrer au moins dans quelques unes de ces conditions, qui pourroient servir

a faciliter la reste, et que lors que l'affaire aura commencé à prendre quelque train Nous pourrions tous convenir plus aisement des moïens de la conduire à une heureuse fin. Nous lui avons, ensuite remontre que le bon Archevêque pourroit être hors d'état de faire un tel voyage par la situation de ses affaires domestiques puisque l'administrateur à Bude venoit de lui saisir les Dixmes sur le vin et autres revenus qui lui devoient appartenir; Ce qui nous à fourni une occasion favorable pour soutenir les intérêts de ce Prelat, suivant la priere qu'il nous en fit hier matin lorsque nous primes conge de lui.

Nous vous supplions de luy faire sçavoir de notre part que le Comte de Sinzendorff nous a promis d'ecrire en cour pour que la Chambre lui donne tout le soulagement possible.

Il ne nous reste qu'à vous prier de faire bien nos Compliment à Monsieur le Comte Berceseni; et de lui temoigner notre reconnoissance pour les honnetiter que nous avons receus de luy à Tyrnau et par ses ordres sur la route.

Nous resterons icy demain pour depecher notre poste et pour deliberer encore avec le Comte de Sinzendorff. Nous retournerons le lendemain à Vienne, ou le Duc de Marlborough est attendu vers la fin de la semaine. Si nous y apprenons quelque chose qui regarde la negotiation, ou qu'il merite de Vous être mandée vous prions en attendant d'être persuadez que nous sommes avec beaucoup d'estime et de passion.

Messieurs

Vostres humbles et tres obeissants Serviteurs

(etoit signée)

Le Comte de Sunderland.

G. Stepney.

Presbourg ce 3e de Novembre 1705.

XVIII. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff levele a mediatorokhoz, melyben tudatja velök, hogy a császár a kalocsai érseket biztosának nevezte, és hogy másnap Pozsonyban lesz, remélvén ott valamelyikökkel találkozhatni. — Eredeti levél.

NB. Stepney ezen levélhez sajátkezűleg a következő jegyzetet írta. Ezen levélben Sinzendorff a mediatorokat excellentiás czímmel illeti, a mit előbbi levelében nem tett, ők is ezentul viszonzni fogják irányában e czímet, a mit előbb elkerültek.

Germany 189. Nr. 47. Lit A.

Letter from Count Sinzendorff to the Mediators.

Messieurs.

Comme j'envoje à Monsieur l'Archeveque de Colocza une lettre de sa Maj^{te} Impl^e par ce expres, par la quelle Elle luy donne part, de l'avoir mis dans sa Commission, nommé tant pour la negotiation de l'armistice, que pour celle de la pacification du Royaume d'Hongrie, je me donne l'honneur, de vous assurer, que je seray demain vers le midy infalliblement à Presbourg, pour executer les ulterieures ordres de sa Majesté Imp^{le}, qui trouve bon, que les Ministres employés de sa part, demeurent à Presbourg, comme vous verrez plus au long par la lettre de Monsieur le Prince de Salm, que j'auray l'honneur de vous rendre demain, j'espere toujours, d'avoir l'honneur, d'y voir quelqu'un de la Mediation. Je suis

Messieurs

de vos Excellences

les très humble et très obeissant serviteur

Comte de Sinzendorff.

Vienne ce 2 de Nov^{bre} 1705.

N. B. In this letter he gives them the title of Excellence wch was omitted in his former, for wch reason the Mediators for ye future are to treat him with Ex^{co} likewise, wch they forbore to do in their letter of y^e — — —.

XIX. melléklet a 483-ik számhoz.

Salms herczeg levele a mediatorokhoz, melyben megütközését fejezi ki az iránt, hogy a magyarok nem fogadták el a magok részéről Bazin, a császáriak részéről Szent-György városát a fegyverszünet feletti tanácskozások helyéül, mi a legkényelmesebb lett volna, miután Nagyszombatot a császáriak azért nem fogadhatták el, mert a magyarok a Morva és Vág közötti terület semlegesítését el nem fogadták, a császár azonban beleegyezik Pozsony és Nagyszombat városokba is, ámbár ez több kényelmetlenséggel van összekötve. Sintendorff Fülöp gróf van megbizva szándékainak kivitelével. Számít e részben a mediatorok bölcsességére és ügyességére, minthogy az ügy az egész kereszténységre és az ő közös ügyökre a legnagyobb fontossággal bír. —
Eredeti levél.

Germany 189. Nr. 48. Lit B.

Prince of Salms to the Mediators.

Messieurs.

J'avoue que ie ne m'attendois point d'apprendre par vôtre Lettre du 30e du passé que le Comte Bercezi et les autres deputez des Mecontens auroient faits tant de difficultez d'accepter L'endroit du congres tel qu'il avoit été avancé a la conference du 22. du même Mois. Vous vous souviendre sans doute, Messieurs, que le premier projet aurt été de s'assembler a Tirnau dans la supposition que L'on conviendrait de part et d'autre d'une Neutralité pour tout le Pais qui est entre la Marck et le Wagh, a fin de faciliter toutes les Alleës et les venues comme il se pratique ordinairement dans ces Occurences. Mais comme dans la suite on à eu lieu de douter, que les deputez des Mécontens n'y entreroient peut être pas, Soit par l'avantage qui nous en reviendrait, de voir par la la Moravie et cette partie de L'Autriche qui est en dela a couvert des Invasions ou par la crainte qu'a la faveur de cette Neutralité l'on ne tirat les troupes destinees a la garde de ces Provinces pour les faire agir ailleurs, on jugeat a propos d'en desister et de proposer le second, dont il est question, et qui étant d'une convenance

égale aux parties ne devoit souffrir aucune difficulté de Leurs partes. En effet ces deputez aiant leur Station a Pösing qui est a la tête du Pais qu'ils occupent il y avoit toute sureté pour Eux; et d'un autre côté vous autres Messieurs ayant la votre a St George qui est entre Pösing et Presbourg où devoit être la commission Imperiale, et à une Lieü l'un de l'autre la communication en auroit été plus facile et plus prompte ce que l'on souhaitoit particulièrement pour votre plus grande commodité, et a fin d'acheminer d'autant plus vite les Negociations qu'on se propose. On doit encore à jouter a ces premieres considerations que comme le Prince Charles de Loraine est nommé chef de la commission Imperiale, si le congres s'étoit tenu à Tyrnau sans la neutralité marquée cy dessus, il n'auroit pas été dans L'ordre de L'exposer si avant dans un Pais Ennemi. Vous Juger donc bien, Messieurs de tout ce que je viens de Marquer que dans ce second projet on a eü autant en Veüe convenance des deputez des Mecontens que la Nôtre, et aussi a fin de conclure d'autant plutôt cette armistice qui doit conduire a un heureux accommodend. Mais il sembles que toutes les facilitez que nous apportons, bien loin de faire les bonnes Impressions qu'elles deuroient, ne servent qu'a donner lieu a de sinistres Interpretations, qu'on ne merite certainement pas. Ce non obstant Sa Maj^{te} Imp^{le} veut bien s'en tenir a la proposition que vous venez de faire, surtout puisque vous voulez vous charger de la fatigue qu'il y aura dans toutes ces allees et venües. Le Comte Philipe de Sinzendorf est chargé de ses Intentions ulterieures qu'il attend a vous communiquer de bouche, et vous devez être persuadez, Messieurs, qu'on compte entierement sur vôtre prudence et vôtre dexterité pour le succez d'une affaire si Importante a toute la Chrétienté et a la Cause commune en particulier pour ce qui est de j'espere que vous ne me refuserez pas la justice de me croire avec tous les sentimens d'estime et d'affection.

Messieurs

Votre tres humble et tres obligé serviteur

C. J. O. Prince de Salm.

XX. melléklet a 483-ik számhoz.

Rechteren és Bruyninax levele Sunderland és Stepneyhez. Vették Pozsonyban kelt levelöket, szóltak az érsekkel és Okolicsányival, kikkel megállapodtak, hogy a fegyverszünet feltételeit a magyarok előtt eltitkolják, nehogy azokat a túlságos követelések által elriaszssák. Úgy vélekednek, hogy külömbséget kell tenni a semleges területet és a hadsereg föntartására szükséges területet illetőleg. Az első terjedelmes lehetne, de a másodikra nézve nem hiszik és nem is tartják méltányosnak, hogy a magyarok a Vág vizén innen egy talpalatnyit is engedjenek. Nem hiszik, hogy az udvar megengedné a magyaroknak, hogy a Morván túl tartsanak föl néhány ezredet, kiknek pedig hatalmában van oda naponként berohanásokat tenni. Azt, hogy Lipótvár és Trencsén élelmezésére mód nyújtassék, igazságosabbnak tartják. A Párkánytól Erdélyig nyuló terület semlegesítéséről majd a hadseregek által elért eredmények után lehetend biztosabban intézkedni. — A kalocsai érsekkel abban állapodtak még, hogy működésüket a teljhatalmak kicserélésével fogják megkezdeni, azután Bercsényihez mentek, ki az ajánlott módon megnyitást azon észrevétellel fogadta el, hogy mindenekelőtt a mediatorok mutassák ki okmányilag, hogy ajánlott közbenjárások mindkét fél által elfogadtatott, a mit ők is igazságosnak találván, kéri társaikat hogy számokra ilynemű okmányt Bécsben kieszközöljenek. Fölszólították egyszersmind Bercsényit, nem volna-e hajlandó a magyarok részéről a fegyverszünet feltételeit velök tudatni, mire ez azt felelte, hogy bevárván a nekik teendő előterjesztéseket azokra válaszolni fognak. Hiszik, hogy társaik tudatni fogják Sinzendorff gróffal, miszerint ők nem látják, hogy, mint Salms herczeg írja, az udvar könnyítette volna a gyülekezet helyének meghatározása iránti megállapodást. Ők egyetértenek velök, hogy jó volna azonnal a béketanácskozásokat megkezdeni, de ezt inkább csak szóbeli értekezések után hiszik teljesíthetőnek, minthogy a magyar követek formászerint csak a fegyverszüneti alkudozásokra vannak megbizva. A mi Sinzendorff azon kívánságát illeti, hogy a magyarok követeléseiket formulázva terjeszszék elő, ők és az érsek azt hiszik, hogy jobb lesz az udvar részéről a mult évben benyújtott 25 pontot a

magyarok követelményekép elfogadni, különben a magyarok még több újabb igényekkel léphetnének fel. Az érsek rövid idő múlva Pozsonyba megy s ők kéretik Sinzendorffot, hogy őt ne tartsa ott hosszú időig. — Eredeti levél.

Germany 198. Nr. 52. Lit F.

Letter from Count Rechteren and Mr Bruyninx to My Lord
Sunderland and Mr Stepney.

Tyrnau, le 4 de Novr 1705.

Messieurs.

Nous avons reçu environ à trois heures cet apres midy la Lettre qu'il vous a plu de nous ecrire le 3me de ce mois de Presbourg avec tous les papiers qui y etoient joints, et apres les avoir examiné nous avons été trouver d'abord Monsieur l'Archeveque de Colocza, qui avoit au pres de luy le Sr Ockolucsaní seul.

Il avoit reçu de Monsieur le Comte de Sinzendorff les mêmes points touchant un Armistice, que vous nous avez envoyé, dont il avoit déjà donné part au dit Sr Ockolucsaní, et comme nous avons trouvé ensemble, qu'à l'égard des Articulos essentiels, ils effaroucheroit indubitablement les bien intentionnez et serviroient de pretexte aux mal intentionnez pour rompre, si nous ne cherchions fort delicatement à sonder les sentimens des Deputez Hongrois la dessus, par maniere D'entretien plutôt, que par un ecrit formel, comme vous l'avez prévu fort sagement vous même, nous les avons prié tres instamment d'en garder soigneusement le secret, afin que les Deputez des Hongrois n'en ayent de Vent mais que tout se fasse dans l'ordre par nôtre canal, et de concert avec Monsr l'Archeveque.

Pour ce qui est de lever les blocus de Leopoldstadt et de Trenchin et d'autres endroits bloques, De leur laisser quelque Communication, et de les faire Victuallier pour le tems de l'Armistice, sur le pied de premiers projets de l'année passée c'est une autre affairé et qui se peut demander avec justice, et quelque apparence d'y reussir plus ou moins.

Et qu'est ce que la Cour diroit, Si les Hongrois souhaitoient de faire subsister deux ou trois regimens au de la de la Morava en Autriche ou en Moravie, nous ne croions pas qu'Elle Leurs y accorderoient un seul pied de terre quoique les mecontents y puissent faire tout les jours des excursions et des ravages ce que les Imperiaux ne sont pas en etat de faire.

Il nous semble, qu'il faut distinguer entre le district qui seroit assigné de part à d'autre aux troupes pour leur subsistence, et entre l'etendue de l'Armistice à l'égard de la cessation de hostilitez: Quant à ce dernier, on en pourroit convenir assez amplement, mais pour ce qui est du premier: Nous ne prevoyons pas, que les Mecontents voudront ceder jamais un pouce de terre de ce coté icy, jusques à la Morava et nous avons nous même de la peine à concevoir comme on peut pretendre avec esperance de succes par un Armistice ce que probablement on ne pourroit pas obtenir par les armes; Il est bien vray, que la Cour Imp^{le} a raison de chercher a faire subsister deux ou trois de ses regimens en deça de la Vage; mais il nous semble, que la subsistance d'un si petit nombre de troupes n'est pas assez considerable pour y accrocher une affaire de cette importance.

Quant à la grande etendue de Pais que l'on demande depuis Barkan et plus haut devers la Transilvanie; Comme les Mecontents paroissent autant se flatter que l'armée Imp^{le} semble se persuader, qu'Elle reussira dans cette entreprise il y aura du temps d'en parler, lors qu'on sera parfaitement informe du succes de leurs Armées et de l'issüe de toute cette affaire, comme vous le remarquer fort prudemment vous même dans vôtre Lettre.

Nous ne scavons pas en verité ce que les gens impartiaux diront de ce que la Cour Imp^{le} semble regler et hausser ou baisser ses pretensions sur le succès des armes pendant que les Hongrois Confederez insinuent par tout, que non obstant ces succes ils tiennent tous jours le même langage ne demandans que justice.

Voila ce qui nous paroît, mais nous serons toujours bienaise d'etre mieux instruits et mieux munis, pour pouvoir servir d'autant plus utilement Sa Ma^{te} Imperiale.

Nous avons proposé ensuite à Monsr l'Archeveque, s'il ne trouvoit pas à propos que l'on fit au plutôt l'ouverture de Congress Par l'Echange des Pleinpouvoirs puisque Sa Ma^{te} Imperiale avoit bien voulu agréer l'expedient propose par les Mediateurs, que ses Ministres demeurassent à Presbourg, pendant que Les Deputés des Hongrois Confederez seroient icy, et que les Ministres Mediateurs traitassent ainsi entre les deux partis, dont le dit Archeveque a été content et nous avons crû, que l'endroit le plus propre pour cela seroit la maison qui a été destinée pour vôtre logement icy, ou les Mediateurs pourroient etre dans la Sale de Milieu; L'Archeveque de Colocza avec les Siens dans la Chambre que est à la droite de cette sale, et le Comte de Berezeni avec les Deputes Hongrois dans celle qui est à gauche.

De la nous avons été chez le Comte de Berezeni à qui nous avons notifié simplement que Sa Ma^{te} Imperiale avoit agree l'expedient que nous avons propose touchant la demeure des Ministres Imperiaux à Presbourg, et la maniere de traiter entre cette Ville et celle cy par Nôtre moien, Lui proposant en suite la meme chose comme nous l'avions fait à Monsr l'Archeveque à l'egard de l'ouverture du Congres, et du lieu, que nous jugeons propre pour cela, à quoi il a paru assez bien disposé, mais il nous a dit, qu'avant l'echange des Pleinpouvoirs il seroit necessaire que les Mediateurs produissent les instruments authentiques de la Mediation acceptée tant du côté de Sa Ma^{te} Impl^e que de celui cy, enquoi nous avons trouvé qu'il avoit raison, et nous vous prions pour cet effet de nous envoyer au plutôt le dit Instrument de S. Ma^{te} Impl^e en original, par le domestique que nous vous envoyons expres à cette fin.

Nous Lui avons proposé aussi, s'ils ne pouvoient pas trouver bon de communiquer à la Mediation leurs speculations à l'egard d'un Armistice, soit de bouche soit par ecrit, pendant que nous tacherions de sçavoir aussi les pensées de la Cour Imperiale sur le même Sujet, sans que l'un ou l'autre fût tiré en consequence, avant qu'on eût commencé d'enformer Projet sur lequel on Pourroit peut être s'ecrier, s'il venoit directement de la part d'aucun des deux partis; A quoi il n'a pas paru prêter beaucoup l'oreille disant

simplement qu'ils agiroient passivement n'aiants rien à prétendre à l'égard de l'armistice mais qu'ils repondroient aux propositions que les Mediateurs trouveroient bon a leur faire.

Nous sommes bien aises au reste que Monsr le Comte de Sinzendorf attribue dans ses lettres à la Mediation l'honneur que nous avons Crû Lui être dû et nous ne doutons pas que vous ne repliquer à la lettre de Monsr le Prince de Salm, ce qui faut, sur tout à l'égard de l'endroit, ou il dit qu'on n'avoit proposé Tyrnau que dans la supposition qu'on conviendrait de part et d'autre d'une Neutralité pour tout le Pais entre la Morava et la Waag, dont la Cour Imp^{le} a desisté en suite; Car ce qu'on nous a fait écrire au Sujet du lieu du Congres est posterieur, ou il n'est fait nulle mention de cela, la Cour ne nous aiant rien suggeré alors d'une telle supposition, par laquelle on cherche presentement d'excuser le changement dont on s'est avisé depuis si incommodé pour nous, et si peu propre pour avancer les affaires dans un commencement de Traitté avec une Nation si méfiant et scrupuleuse de sorte que nous ne savons pas si cela se peut appeller apporter toutes les faciliter.

Nous sommes entierement d'accord avec vous Messieurs qu'il faudroit tacher d'entrer au plutôt en matiere au Sujet de la paix même, dont nous avons parlé aussi déjà à l'Archeveque car nous prevoions bien si l'on veut commencer par des telles propositions que le Traité d'Armistice pourroit bien être d'aussi longue haleine, et tout aussi difficile que celui de la Paix même; Mais Nous apprehendons que cela ne se pourra pas faire jusques icy que par maniere de discours, d'autant que Nous avons appris sous main que les Hongrois Confederez supposans que les Commissaires de Sa Ma^{te} Imp^{le} autorises pour traiter la Paix n'étoient pas encore si prêts de se rendre à Presbourg, afin de commencer à entrer en matiere la dessus; Les Pleinpouvoirs et les Instructions des députés Hongrois qui sont icy, n'avoient aussi été couché proprement que pour l'Armistice. Quoi qu'ils étoient eu quelque façon en état d'entrer en pour-parler la dessus sans commencer formellement à traiter.

Vous mander Messieurs, que Monsr le Comte de Sinzendorf a souhaitté que nous puissions obtenir une Declara-

tion formelle des veritables demandes des Hongrois Confedererez, puis qu'il ne paroisoit pas à la Cour par aucun acte Authentique que leurs vraies pretensions consistoient dans le 25 points que l'Archeveque de Colocza a envoyé à Vienne par ses Deputés au mois de Juin de l'année passée: A cet egard nous sommes d'avis avec Monsr l'Archeveque que la Cour feroit beaucoup mieux de ne pas insister la dessus mais de prendre plutôt in quantum pro la declaration positive que le Comte de Berczeni nous a fait à Schemnitz en presence de trois temoigns, Szirmai, Visa et Occuluczani, et ou (si je ne me trompe) le Sr Radai se trouvoit aussi present, que dans les susdits 25 points étoient compriser toutes leurs pretensions les plus essentielles, Car si on les oblige à donner une declaration plus solomnelle et nouvelle de leurs pretensions, nous craignons avec beaucoup de fondement, de même que Monsieur l'Archeveque qu'ils ne les amplifient encore de plusieurs autres Articles ce qui ne feroit qu'éloigner les affaires, aigrir les esprits, et causer des nouvelles difficultés, au lieu que les pretensions qu'ils pourroient avoir encore, se glisseroient et se surmounteroient peut être insensiblement parmi les autres point au Traite même.

Nous devons vous dire pour conclusion que Monsr l'Archeveque de Colocza est resolu de faire bientôt une Course à Presbourg pour entretenir Lui même Monsr le Comte de Sinzendorf au Sujet de cette negotiation, comme aussi touchant ses affaires particulieres, ce que nous n'avons pû qu'approuver comme un dessein utile et avantageux pour le bien des affaires, que ne Souffriront rien icy en attendant que le porteur de la presente soit de retour; Nous vous prions seulement de faire en sorte que ce Prelat ne soit pas detenu long tems à Presbourg, mais qu'il puisse revenir icy le plutôt qu'il sera possible comme nous en requerrons aussi le Comte de Sinzendorf d'autant que sa presence nous est tres necessaire icy.

Nous nous sommes acquitte de Vôte Commission envers Monsr le Comte de Bercseni, qui vous assure de ses services et vous fait ses compliments de même que Monsr l'Archeveque qui nous a témoigné de vous avoir bien de

l'obligation d'avoir voulu recommander ses Interets particuliers à Monsr le Comte de Sinzendorf.

Nous vous souhaitons beaucoup de bon succer et de satisfaction à Vienne, ou nous esperons d'apprendre bientôt l'heureuse arrivée de My Ld Duc de Marlborough, lequel nous vous prions d'asseurer en attendant de Nôs tres humbles respects et nous sommes avec beaucoup de Zele et de passion

Messieurs

Votres très humbles et très obeissants serviteurs

Le Comte de Rechteren.

J. J. Hamel Bruyninx.

XXI. melléklet a 483-ik számhoz.

Sunderland és Stepney levele Rechteren és Bruyninxhez. Vették utóbbi levelöket s annak főbb pontjait Sinzendorffal közölték, kérvén őt, hogy ezekre nézve az udvar kívánatait tudassa velök. Egyetértének társaikkal, hogy a magyarok mit sem engedhetnek a Morván inneni területből, a fegyverszünet hasznosabb lévén a császáriaknak mint nekik. Sinzendorff gróf az udvar részéről azt kívánja, hogy a Pozsonyban nekik átadott fegyverszüneti feltételeket a magyarok követeivel változatlanul közöljék és tőlök határozott választ vagy ellenajánlatokat kívánjanak. Ők értésére adták Sinzendorffnak, hogy ezen kívánság nem időszerű, hacsak a magyarok részéről egy határozottan tagadó választ nem kívánnak, mire ő egyszerűen azt felelte, azt írásban is ismételvén, hogy ő velök egyszerűen a császár parancsait tudatta, e szerint nem marad egyéb hátra, mint engedelmeskedni, habár ez által az alkudozások kora véget is érnének. Egyetértének társaikkal, hogy az alkudozásokat a teljhatalmak kicserélésével kell megkezdeni, és átküldik nekik úgy ezen, mint a mediatio elfogadásáról szóló okmányokat eredetiben. Gróf Vratislav valószínűleg Pozsonyba megy a kalocsai érsekkel értekezendő, kinek már kezénél vannak a fegyverszünet alkudozásaira vonatkozó meghatalmazások, ők láttak egy másik meghatalmazást is, melyben az Oznabrüggi püspök, Vratislav, a kalocsai érsek, Illésházy és Lamberg a béke iránti alkudozásokra hatal-

maztatnak föl. Az udvar azt kívánja, hogy a magyarok is mutassák elő megbízó leveleiket, melyekben, reményli, semmi sértő kifejezések nem foglaltatnak. Ők a múlt évben követett eljárást hozták javaslatba, mely szerint a mediatorok vennék át a megbízó leveleket, a nélkül hogy azokat az illető felekkel közölnék. Az udvar ezen eljárást elfogadja. A 25 pontot illetőleg az udvar továbbá is kívánja, hogy a magyarok hiteles formában terjeszszék be a nemzet sérelmeit, és szerintök a magyaroknak soha sem lesz a jelelnél jobb alkalmok sérelmeik ünnepélyes előterjesztésére. Átküldik nekik Vratislav és az érsek megbízó levelének másolatát, mely egyenlő Sinzendorfféval. — Másolat.

Germany 189. Nr. 54. Lit I.

Earl of Sunderland & Mr Stepney to Count Rechteren & Mr Bruyninx.

Vienne ce 10e Novr 1705.

Messieurs,

Nous avons reçu le 6e au soir la Lettre qu'il vous a plu de nous écrire de Tyrnau le 4e de ce mois, et le lendemain nous en avons communiqué le principaux Articles au Comte de Sinzendorff par maniere d'Extrait selon la Copie cy jointe le priant de nous faire sçavoir la Volonté de la Cour sur les trois points en question. Par le premier des quels vous trouverez que nous avons été de votre avis de laisser aux Hongrois tout ce qu'ils possèdent de ce côté cy jusqu'à la Morava, puis qu'il n'est pas croiable qu'ils voudroient se defaire d'une si grande étendue de pais pour obtenir un Armistice qui pourroit être regardé comme plus utile aux Imperiaux qu'aux Hongrois Confederez.

On n'a pas deliberé sur cette matiere plutôt que ce matin. A trois heures apres midi Le Comte de Sinzendorff Nous a expliqué un peu à la Cour les sentimens de Sa Majeste Imperiale de la maniere suivante.

Sans balancer davantage on souhaite que la Mediation voulut presenter aux Hongrois les conditions de l'Armistice selon les Articles qu'on nous à donné à Presbourg et particulièrement du District sur lequel on insiste selon le formulaire cy joint, qu'il faut observer de mot en mot sans

entre dans les conditions modérées que nous vous avons expliquées, sçavoir en reculant leurs Troupes pour l'amour de la Paix, jusqu'à la Neytra et à la Waag même, et que nous voulussions solliciter auprès des Hongrois une réponse positive la dessus, ou bien quelque autre Projet de leur part.

Nous avons pris la liberté de remontrer au Comte de Sinzendorff, Qu'une telle maniere de proceder ne convenoit guerres à la situation presente des affaires, au moins que l'intention de la Cour ne fut de pousser la chose à l'extrémité, en mettant les Hongrois dans une necessité de donner un refus tout plat, ou bien à ne pas répondre du tout. Sur-quoi il n'a repliqué autre chose si non, Qu'il nous venoit d'expliquer les Ordres dont il étoit chargé, et ce soir Il nous a confirmé la même chose par écrit dans la lettre cy jointe. Ainsi Messieurs, il ne nous reste autre Parti que celui d'obeir à la volonté de la Cour, quoique par là Notre Negotiation a fort la mine de finir bientôt.

Mais comme il nous est permis en attendant de nous amuser avec des formalités, Nous croions que la methode que vous proposez pour l'échange des Pleinpouvoirs dans notre logement est fort raisonnable et decente; Et puisque vous jugez Messieurs, qu'il seroit necessaire de produire préalablement les instrumens Autentiques de la Mediation acceptée, Nous vous envoyons les Originaux de ces deux Actes.

Le Comte de Wratislau est presentement remis de sa Goutte et on dit qu'il ira bientôt à Presbourg pour s'aboucher avec l'Archeveque qui a déjà entre ses mains un Pleinpouvoir qui les autorise tous deux à traiter de l'Armistice; Et nous en avons vu un autre pour l'Eveque d'Osnabrugg, le Comte de Wratislau, L'Archeveque de Colocza, Le Comte Illerhasi, et Le Comte de Lamberg pour traiter de la Paix même; dont la Copie (ou peut être l'Original) sera envoyé à l'Archeveque par cet expres.

La Cour a souhaitée que les Hongrois fassent voir reciproquement leurs Pleinpouvoirs esperant que ces instrumens soient couchés dans des Termes à ne pas donner de l'Offense. Pour prevenir toutes les disputes qui pourroient survenir au sujet des Omissions ou des Exces dans les

Titres, nous avons suggeré le meme expedient, dont on s'est servi a Schemnitz sçavoir, Que les Mediateurs pourroient tirer de part et d'autre les Originaux de leurs Pleinpouvoirs, et les garder entre leurs Actes, sans communiquer au Parti contraire autre chose qu'une Assurance, que par les dits pouvoir tant les Commissaires de Sa Majesté Imperiale que les Deputez des Hongrois étoient autorisez suffisamment pour traiter et conclurre.

La Cour est contente de cet expedient, en cas que vous remarquer dans les Pleinpouvoirs des Mecontents quelques expressions peu convenables autrement on seroit bien aise d'en avoir Copie.

Quant aux 25 points presenter par les deux Deputes Hongrois au Mois du Juin de l'année passée, Nous convenons avec vous, Messieurs, qu'on devoit les regarder comme des Articles Authentiques, et pour preuve de cela Nous avons provoqué à la declaration fait a cet egard au Comte de Harrach et autres Ministres de Sa Majesté Imperiale par les Sieurs Stepney et Bruyninx dans leur Lettre du 26e du Jan^r dernier. Mais vous voyez par ce que le Comte de Sinzendorff ecrit, que la Cour demande une Autorité plus grande, Cet que les Deputez des Confederez, étant munis par une Commission formelle, seront en etat de donner, en s'expliquant clairement sur les griefs de la nation dont apparemment les Articles ont été regler dans la dernière Congregation à Secztchin; Et jamais les Hongrois auront une occasion plus belle ni plus naturelle qu'ils n'ont à present pour faire valoir leurs pretensions.

C'est la tout ce que nous avons à vous dire Messieurs touchant Notre Negotiation: Le Comte de Wratislau à dit de vouloir s'expliquer à l'Archeveque a l'egard du tems quand il pretend le joindre à Presbourg.

Le Duc de Marlborough a eu sa Conference avec le Margraf de Bade à Frankfort, et il est parti de la le 3me de Grand Matin, ainsi nous l'attendons icy demain où apres demain. Nous sommes parfaitement

Messieurs

Vostres humbles et tres obeissans Serviteurs

Le Comte de Sunderland. G. Stepney.

P. S. Vous trouverez cy joint l'Original du Plein-pouvoir pour le Comte de Wratislau, et pour l'Archeveque justement dans le meme formulaire que celui que vous ci été envoyé dernièrement pour le Comte de Sinzendorff regardant uniquement l'Armistice.

Nous avons vu l'autre pour la Paix, mais apparemment la Cour ne juge pas à propos de le produire, jusqu'à ce qu'on est assuré que les Hongrois Confederez ont autoriser de meme.

XXII. melléklet a 483-ik számhoz.

Rechteren és Bruyninx, lord Sunderland és Stepneyhez november 4-én írt levelének kivonata, melyben a fegyverszünet tárgyában eddig tett és teendő lépések iránti nézeteiket adják elő. A levél egész terjedelmében a 20-ik számú mellékletben van közölve, a jelen okmány azon kivonat, mely e levélből Sinzendorff gróffal közöltetett.

Germany 189. Nr. 55. Lit G.

Extrait d'une Lettre de Comte de Rechteren et Monsr Bruyninx à My Lord Sunderland et Mr Stepney, communiqué au Comte de Sinzendorff le 7e Novr 1705.

Il nous semble, qu'il faut distinguer entre le district qui seroit assigné de part à d'autre aux Troupes pour leur subsistence et entre l'étendue de l'Armistice à l'égard de la cessation des hostilités. Quant à ce dernier on en pourroit convenir assez amplement mais pour ce que est du premier; Nous ne prevoyons pas, que les Mecontens voudront ceder jamais un pouce de terre de ce côté icy, jusques à la Morava et nous avons nous même de la peine à concevoir comme on peut pretendre avec esperance de succes par un Armistice ce que probablement on ne pourroit pas obtenir par les armes; Il est bien vray, que la Cour Imperiale a raison de chercher a faire subsister deux ou trois de ses regimens en deça de la Vage, mais il nous semble, que la subsistance d'un si petit nombre de troupes n'est pas assez considerable pour y accrocher une affaire de cette importance.

Pour ce qui est de lever les blocus de Leopoldstadt, de Trenchin et d'autres endroits bloquez; De leur laisser quelque communication, et de les faire victualier pour le temps de l'Armistice sur le pied de premiers projets de l'année passée c'est une autre affaire, et qui peut se demander avec justice et quelque apparence d'y reussir plus ou moins.

Nous luy avons proposé aussi au Comte Bercseni s'ils ne pouvoient pas trouver bon de communiquer à la Mediation leurs speculations à l'égard d'un Armistice, soit de bouche soit par ecrit, pendant que nous tacherons de savoir aussy les pensées de la Cour Imp^{le} sur le meme sujet sans que l'un ou l'autre fut tiré en consequence, avant qu'on eut commences d'en former un projet, sur le quel on pourroit peut estre s'ecrier s'il venoit directement de la part d'aucun des deux partis; A quoy il n'a pas paru preter beaucoup l'oreille disant simplement, qu'ils agiroient passivement n'ayants rien à pretendre à l'égard de l'Armistice, mais qu'ils repondroient aux propositions que les Mediateurs trouveroient bon de leur faire.

Nous avons appris sous main que les Hongrois Confederez supposans, que les Commissaires de Sa Ma^{te} Imp^{le} autorisez pour traiter la paix n'etoient pas encore si prêts de se rendre à Presbourg, a fin de commencer à entrer en matiere la dessus; les Pleinpouvoirs et les Instructions des Deputez Hongrois, qui sont icy, n'avoient aussi été couché proprement que pour l'Armistice Quoy qu'ils estoient en quelque façon en état d'entrer en pourparler la dessus sans commencer formellem^t à traiter.

Vous mandez Messieurs, que Monsr le Comte de Sincendorff à souhaite que nous puissions obtenir une Declaration formelle des veritables demandes de Hongrois Confederez, puis qu'il ne paroissoit pas à la Cour par aucun acte Authentique que leurs vrayes pretensions consistoient dans les 25 points que l'Archeveq de Colocza à envoyé à Vienne par ses Deputez au mois de Juin de l'année passée: A cett' egard nous sommes d'avis avec Monsr l'Archeveque que la Cour feroit beaucoup mieux, de ne pas insister la dessus, mais de prendre plustôt in quantum pro, la declaration

positive que le Comte Berceseni nous a fait à Schemnitz en presence des trois temoigns Szirmay Visa & Ockolicsani, et ou (si je ne me trompe) le Sr Raday se trouvoit aussi present, que dans les susdits 25 points etoient comprises toutes leurs pretensions les plus essentielles. Car si on les oblige à donner une declaration plus solemnelle et nouvelle de leurs pretensions, nous craignons avec beaucoup de fonnement de meme que Monsieur l'Archeveque qu'ils ne les amplifient encore de plusieurs autres Articles, ce qui ne feroit qu'eloigner les affaires, aigrir les esprits, et causer des nouvelles difficultez, au lieu que les pretensions qu'ils pourroient avoir encore, s'eglisseroient et se surmontoient peut être insensiblement parmy les autres points au traite même.

XXIII. melléklet a 483-ik számhoz.

Sinzendorff levele lord Sunderlandhoz, melyben értesíti, hogy Rechteren és Bruyninx levelét a császárral közölte, ki addig új előterjesztéseket nem tehet, míg a magyarok a már a mediátorok kezei közt lévő pontokra nem válaszoltak, várják egyszersmint a magyar küldöttek megbízóleveleit úgy a fegyverszünet mint a béke tárgyalására nézve, nem különben követeléseiknek formulázását, melyekre, ha beterjesztetnek, a császári biztosok azonnal fognak válaszolni. — Eredeti levél, melyhez mellékelve van egy latin jegyzék, mely a fegyverszünet által semlegesítendő terület határait jelöli ki.

Germany 189. Nr. 56. Lit H.

My Lord.

J'ai rapporté à Sa Maj^{te} I^{ple} l'extrait de la lettre, que Messrs le Comte de Rechteren, et Hamel Bruninx ont écrit de Tyrnau a vous et a Monsr de Stepney.

L'Empereur croit ne pouvoir pas faire des Ulterieures Declarations, avant que les Deputés des Mécontents ne se soient expliqués sur la propositions cy jointe avec les explications que j'ai eû l'honneur de vous communiquer deja à Presbourg. En suite de quoi Sa Ma^{te} continuera d'apporter toutes les facilités possibles pour retablir la tranquillité dans son Roiaume de Hongrie.

L'on attend aussi incessamment d'apprendre par la mediation, comme il a été dit à Presbourg, l'autorisation des dits Deputés des Mecontents à traiter l'Armistice, et pour ce qui est de la Negotiation de la Paix Sa Ma^{te} Imperiale a autorize Sa Commission pour cet effet, comme il couste par le Pleinpouvoir qu'on a fait voire à la Mediation. Quand les Deputés des Mecontents auront fait connoitre une pareille autorisation et reduit Leurs demandes, ou griefs, soit dans les 25 points, dont on a entendu parler l'annee passee, soit dans d'autres et qu'ils les auront produit autentiquement. La Comission de Sa Ma^{te} Imperiale sera instruite et autorisée pour les recevoir, et a repondre. Je suis

My Lord

Votre tres humble et tres obeissant Serviteur

Le Comte de Sinzendorff.

à Vienne, 9 Novembre 1705.

Limites Stativorum pro Militia Caesarea, ut Securè cumprimis, et quantum ob desolatum in illis partibus Regni Statum licuerit necessarijs vivendi medijs haud destituta durante Armistitio subsistere possit, hic superius quidem ad fluvium Gran, Levam, et montanarum Civitatum Ambitum usque, cum inclusione Comitatus Turociensis et Trencsinensis, inferius vero in Trans-Danubianis aequè Partibus, ducta et Parkanio per Neogradum, vacium, Hatvan, Gyöngyös, Jazberin, Czeghe, et inde trans-Tybiscum per Oppidum Soboslo, et Debresin Margitham usque lineâ extendantur, adeoque quidquid terrarum intra aut post hos terminos versus Caesareas ditiones, et loca Armis adhuc Caesareis insessa situm est, dictis pro milite Caesareo Stativis comprehendantur ac applicetur.

XXIV. melléklet a 483-ik számhoz.

Rechteren és Bruyninx levele Sunderland és Stepneyhez. Csodálkozásokat fejezik ki, hogy az udvar az általa tett fegyverszüneti feltételek benyújtását továbbra is sürgeti, melyben a Dunáninnen a Garam, Léva, a Bányavárosok, Turócz és Trencsén

vármegyék a császáriaknak lennének átengedendők, úgymint a Dunántúl Párkánytól kezdve Nógrád, Vác, Hatvan, Gyöngyös, Jászberény és Csege, a Tiszántúl pedig Szoboszló, Debreczen, és Margita képeznék a határokat, holott a császári seregek a Dunáninnen nem is merik magokat mutatni, ellenben a magyarok mindennap betörhetnek az örökös tartományokba a Dunán és Morván túl. Ha ezen követelések benyújtatnak, valószínű a tárgyalásoknak félbeszakasztása. Azt tanácsolják tehát társaiknak, hogy a Bécsben időző Marlborough herceg közbenjárását vegyék igénybe, hogy az udvart ezen szándékától való elállásra bírja, mert valóban nem érdemes, hogy ily csekélység miatt a békekötés nagy fontosságú ügye kockáztassék, minthogy a kívánt nagy területre a csekély számú császári seregeknek amúgy sincs szüksége. Kötelességöknek tartották még ezen utolsó kísérletet megtenni, ha azonban a császár el nem állana, annak kívánságát híven teljesítendik. Kérik társaikat, hogy jelen levelöket eredetiben közöljék Salms, Sinzendorff és más ministerekkel, s ha jónak látják, magával a császárral. A teljhatalmak kicserélésében vigyázattal fognak eljárni, igyekezni fognak a magyaroktól egyenes nyilatkozatot nyerni. — *Másolat.*

Germany 189. Nr. 58. Lit K.

Letter from Count Rechteren & Mr Bruyninx to My Lord
Sunderland and Mr Stepney.

Messieurs.

Le Courier envoye nous a apporté hier au soir la lettre du 10me de ce mois, et les pieces y jointes, que vous nous avez fait l'honneur d'écrire en reponce de notre dernière du 4me de ce mois. Nous ne saurions nous passer Messieurs, de vous marquer notre surprise que la Cour Impériale persiste toujours qu'on doit produire son Projet d'Armistice, par lequel Elle pretend que les Hongrois Mecontens doivent ceder de ce coté ici le Pays depuis la riviere Gran par Leventz, et le circuit des Villes des Montagnes avec inclusion des Comitats de Turocz et Trenchin; Et du coté de Transilvanie en tirant une ligne depuis Parkan, par Neograde, Vác, Hattwan, Gyöngös, Jaszberin, Cseghe, et de ce lieu, au de la du Tibisque par le bourgh Sobeslo, et Debre-

ezin jusques à Margitha: D'autant qu'en considerant les troupes de S. M. I. en Hongrie, il est certain que non seulement elles ne sont pas en etat de pouvoir nuire, mais meme d'oser paroître en deça du Danube; Ni les garrisons des Villes que Sa Majesté Imperiale possede encore le long de cette riviere, de pouvoir procurer aux pauvres habitans la recolte du cru de leur vin et bled sous la portée du Canon des dites Villes; La ou au contraire les dits mecontens sont en etat de saccager et bruler tous les jours les Pays Hereditaires de Sa Majeste Imperiale au de la du Danube et de la Mark, tellement que nous laissons à juger combien peu qu'il y a d'apparence que le dit Projet puisse etre goûté de dits Mecontens, et si au contraire il ne produiré un de ces deux effets, à sçavoir qu'ils n'y repondront point de tout, ou bien d'une maniere si opposée aux pretensions de la Cour, et soutiendront leur point avec tant de fermeté, qu'il faudra ou rompre la Negotiation, ou que la Cour revienne de son Projet d'Armistice pour garder le fil de la Negotiation; l'un ou l'autre pas, ne pouvant que la rompre ou reculer.

Ainsi, Messieurs, comme nous croyons à cette heure le Duc de Marlborough arrivé à Vienne, et que nous pouvons encore passer trois ou quatre jours par l'ouverture du Congres et l'échange des instrumens de l'acceptation de la Mediation, et des pleinpouvoirs, nous serions d'avis, que de concert avec le dit Duc de Marlborough, l'on doit encore faire des nouvelles et vives remonstrances à la Cour, ou bien à l'Empereur meme, des raisons cy dessus alleguées, et de celles qu'on y pourra ajouter pour tacher à induire Sa Majesté Imperiale de moderer le Projet d'Armistice, ou bien si l'on croit qu'il seroit trop difficile de reussir à l'égard d'un armistice, de vouloir faire en sorte qu'on entre d'abord en Negotiation sur la Paix meme, car à dire vray nous ne pouvons pas voire que Sa Majesté Imperiale, couvrant ses Paix Hereditaires par un Armistice, et faisant cesser la guerre et les devastations dans la Hongrie (dans l'esperance d'en avoir en peu de tems une paisible possession par une Paix) doive faire échouer une affaire de cette importance (pour ainsi dire) pour une bagatelle, et à laquelle il ne

s'agit au fond que de faire subsister ses Troupes qui sont sur le plat pays le long du Danube, et qui effectivement sont en si petit Nombre qu'elles ne peuvent guerres être à charge, bien moins (que selon Nous) elles dussent servir d'obstacles pour rompre un ouvrage si salutaire aux Interêts de Sa Majesté Imperiale et ceux de la Cause commune.

Nous avons cru Messieurs de devoir encore faire cette dernière tentative tant pour satisfaire à la fonction de Mediateur, que pour prouver que nous sommes des fidelles serviteurs pour avancer les veritables interêts de Sa Majesté Imperiale; si cependant Elles ne sont goûtées, Nous vous prions d'asseurer sa dite Majeste Imperiale, que nous exécuterons ce que nous parviendrait de Sa part, avec tout le zele et exactitude possible, laissant à la suite du tems et à l'évenement, la justification de notre procede; Et comme nous croions ce pas ici d'une tres grande importance tant pour le bien des affaires que pour notre decharge, Nous vous prions Messieurs, de vouloir faire part de notre Lettre en Original à Messieurs le Prince de Salms, Le Comte de Sinzendorff et autres Ministres, et si vous le trouver à propos à Sa Majeste Imperiale meme.

A l'égard des Pleinpouvoirs nous prendrons les precautions necessaires, et nous tacherons de tirer de la Deputation Hongroise une Declaration Authentique de leurs Postulata. Nous sommes

Messieurs

Vostres humbles et tres obeissans Serviteurs

(etoit signée)

Le Comte de Rechteren.

J. J. Hamel Bruyninx.

a Tyrnau ce 12e de Novembre 1705.

XXV. melléklet a 483-ik számhoz.

Sunderland és Stepney válasza Rechteren és Bruyninxnek. Levelüket eredetiben közölték Salms- és Sinzendorffal, sikerült nekik Marlborough herczeg támogatásával a kívánt feltételeket mérsékeltetni, az új feltételeket mellékelve küldik, kéri társaikat, hogy

ezekre a magyarok választ közöljék. Ezen új terv szerint a Nyitra vize képezné a határt, de ők meg vannak győződve, hogy a császáriak végre a Vág vonalat is elfogadják, melyre okvetlen szükségök van. — Másolat.

Germany 189. Nr. 59.

Answer to Count Rechteren & Mr Bruyninx.

à Vienne le 14e Novembre.

Messieurs.

Votre lettre écrite de Tyrnau le 12e de ce mois nous a été rendue hier à midi, et nous l'avons communiquée en Original au Prince de Salm et au Comte de Sinzendorff ainsi que vous l'avez souhaité; Et comme le Duc de Marlborough a eu la bonte d'apuyer nos remontrances par ses puissans offices, on est à la fin résolu, dans une Conference tenue ce matin, de moderer un peu la Condition des limites selon le projet cy joint: Lequel vous tournerez, s'il vous plait, avec les autres Articles, en forme de proposition et la presenterez de la part de la Cour en qualité des Mediateurs Un Acte semblable doit naturellement obliger les Hongrois Confederez d'y repondre d'une maniere ou d'autre, et fournira moyen d'approcher au Traitté peu à peu.

Quoique par ce projet on pretend que la Neytra doit faire la separation Nous vous devrions dire en Confidence Messieurs que plustot que de rompre sur cet Article, on consentira d'etre reculé jusqu'à la Waag la quelle riviere leur est d'une necessité absolue pour avoir une ligne sans interruption de puis Commore et Gutta jusqu'a leurs deux places de Leopoldstadt et Trenshin, et aussi pour couvrir l'Isle de Schütt, qui doit rester aux Imperiaux en toute maniere.

On est persuadé que vous ne manquerez pas de menager ces conditions autant que vous le jugerez practicable. Nous sommes

Messieurs

Vos tres humbles et tres obeissants Serviteurs

Le Comte de Sunderland.

G. Stepney.

XXVI. melléklet a 483-ik számhoz.

*Stepney magán levele Bruyninxhez. Azt hiszi, hogy az új fel-
tételek nem sokkal jobbak a régiéknél. Figyelmezteti őt, hogy
a megbízólevelek felolvasásánál a kalocsai érsek jelen ne legyen,
ha azokban némely kifogás alá jöhető kifejezések foglaltatnának.*

Másolat.

Germany 189.

To Mr Bruyninx.

Vienne 14 Novembre 1705

Mr.

Vous ne trouverez pas peut être les Conditions cy-
jointes des limites beaucoup meilleures que les autres sur
tout puisqu'on demande une lieue continuée au dela du Da-
nube depuis l'endroit ou la Neytra ou le Waag tombs dans
le Danube jusqu'à Pest, car c'est une proposition toute
nouvelle.

J'avois oublié de vous avertir que quand la lecture se
fait des Pleinpouvoirs de part et d'autre, l'Archeveque doit
bien prendre garde de n'y se trouver pas present, en cas
qu'il y eut des Titres ou expressions dans ceux des Hongrois
qui pourroient être interpretées injurieuses à la cour, puisque
ce Prelat est réputé pour être Commissaire de Sa Majeste
Imperiale. Cette grande precaution vient de Wratislau, et
il me semble qu'il convoient à lui, plutôt qu'à moy d'en
avertir son Colleague.

XXVII. melléklet a 483-ik számhoz.

*Stepney emlékirata a császári ministerekhez, melyben a magyar
küldöttség által tett kifogásokat velök ismerteti, melyeket ezek
az angol követek megbízóleveleire, és a császár által a media-
tio elfogadását elismerő okmányra tettek. A magyarok nem
akarják az angolok megbízóleveleit elfogadni, némely rájuk
nézve károsnak és sértőnek vélt kifejezések miatt. A hollandi
ministerek kéri Stepneyt, hogy magát egy új, a hollandiakéhoz
hasonló megbízólevél megszerzésére kötelezze. Stepney a nyilat-*

kozatra késznek nyilatkozik vagy egy más, már kezénél lévő megbízólevél átküldését ajánlja, ha ezt a császári ministerek elfogadják. A magyarok azt kívánják, hogy a mediatiot elfogadó okmány a császár által aláírva, a nemzethez szólva a magyar cancellaria útján expedíaltassék, nem pedig a mediatorokhoz intéztessék. Azt hiszi, hogy a cél mi hamarábbi elérése tekintetéből ezen csekélységben a magyarok kívánságát teljesíthetnék, vagy legalább a kérdéses okmányt a császár aláírásával a haditanács útján, mely a magyar ügyekben eddig is eljárni szokott, expedíálhatnák. — Másolat.

Germany 189. Nr. 72.

Mr Stepney's Memorial to the Emperour's Ministers, relating to the objections which the Hungarian Deputation made to the full powers of the English Ministers, and the Instrument whereby the Emperour accepts the Mediation.

Quelques difficultez que les Hongrois souhaitent avoir applanies avant que de poursuivre la Negotiation de Tyrnau.

Premierement. Ils ne croyent pas le Pleinpouvoir des Ministres Anglois acceptable, à cause des expressions qu'on y trouvé sub virgulees, les quelles leurs paroissent trop prejudiciables et injurieuses; Ainsi les Ministres Hollandois ont prié Mr Stepney de leur envoyer au plutot une Declaration par la quelle il s'engage de procurer d'Angleterre un autre Pleinpouvoir dans les memes termes avec celui des Ministres Hollandois, dont les Hongrois paroissent étre assez contents.

Pour ôter aux Hongrois ce Scrupule Monsr Stepney est content de faire la dite Declaration, ou bien pour gagner du tems, il juge qu'il seroit plus convenable d'envoyer aux Ministres Hollandois un autre Pleinpouvoir en Original, dont il se trouvoit muni lui seul avant que le Comte de Sunderland a été joint dans la Commission Car il croit que le dit Pleinpouvoir ne contient rien qui pourroit fournir aux Hongrois Sujet de Critique. En attendant il le soumet pour étre examine par la Cour etant pret à faire la dedans ce que les Ministres de Sa Majeste Imperiale jugent convenable.

Secondement. Les Hongrois auroient souhaité que l'Acte par laquelle Sa Majesté Imperiale a accepté la Mediation d'Angleterre et d'Holland eut été expédié par la Chancellerie d'Hongrie, et signé par l'Empereur même in forma actus ad omnes Populos (comme est le leur) et pas adressé aux Ministres Mediateurs uniquement.

On laisse à juger aux Ministres Imperiale si la Cour ne fera pas mieux de donner aux Hongrois la mesure pleine en tout ce qui regarde les formalitez, à fin de parvenir plutôt au fait, qui est de savoir véritablement s'ils sont d'humeur à traiter ou point à pres ces petits Obstacles levez. Le Changement qu'on propose à cet Acte coutera fort peu de peine à un referendaire; Et en cas qu'on ne juge pas à propos à faire expédier un Instrument semblable par la Chancellerie d'Hongrie (laquelle depuis quelque tems semble avoir plus d'activité) Sa Majesté Imperiale pourroit être disposée à signer un nouvel Acte de la Mediation acceptée préparée et Contrasigné par le Conseil de Guerre, lequel à l'ordinaire a eu l'expédition des affaires d'Hongrie.

a Vienne ce 28e de Novem^{bre} 1705.

XXVIII. melléklet a 483-ik számhoz.

Vratislav gróf levele a mediatorokhoz, melyben nekik két megbízólevelet küld, egyiket a fegyverszünet, másikat a béke megkötésére, mindkettő a magyar cancellaria útján adatott ki. Reméli, hogy ezzel megelégszenek, és mindent elkövetnek, hogy a magyarokat határozott nyilatkozatra bírják, elfogadhatják egyzersmint tőlök a nemzet sérelmeinek kimutatását. Az érseknek értésére kell adni, hogy az udvar ezentúl minden közbenjáró nélkül formázerint akar eljárni a tárgyalásoknál. — Másolat.

Germany 189. Nr. 77.

Copie de la Lettre écrite de S. E. M^r le Comte de Wratislau à Messrs les Mediateurs à Vienne ce 2e X^{bre} 1705.

Messieurs.

J'envoye icy à Vos Excell^{ces} les deux Pleinpouvoirs de S. M. I. l'un concernant l'Armistice, et l'autre la Paix avec

les Mecontents d'Hongrie, dont l'un et l'autre a été expédié par la Chancellerie du dit Royaume selon le souhait de Mr Stepney, au quel j'ay aussi communiqué la lettre, que j'ay écrite à Mr l'Archeveque, ne doutant pas, qu'il ne vous l'envoie, et que vous n'en soyez contents, voyant qu'on donne pleine mesure à Mess^{re} les Hongrois: Vos Excell^{ces} employeront à present, les plus fortes persuasions, pourque les Hongrois donnent presentement une reponse positive sur la proposition Impl^e et pourront en meme tems accepter les griefs de cette Nation, les quels seront la matiere de cette Paix souhaitable. Il est necessaire qu'on fasse comprendre à Mr l'Archeveque, que cette Cour ne veut plus agir, que par les formes, et qu'ainsi toutes les missions des Deputez ne luy seront plus agreables, car vous comprendrez. Vous memes, que sans reduire les choses à la formé usitée parmi les Nations, on ne fera jamais rien, et concluera encore moins. Quand la reponse des Hongrois sera envoyé par la Mediation je pourrai fixer le jour de mon depart et j'en donnerai part à V. Ex., etant entretens toujours avec beaucoup de passion et d'estime.

484.

Az erdélyi országgyűlésre királyi levél által meghívandó karok és rendek névjegyzéke.

Public Record Office Germany 177.

Catalogus D. Dominorum statuum & ordinum Transylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum, ad generalia Regni Comitia Regali Mandato invitandorum.

Intimam Consilium.

Comes Georgius Banfi Gubernator	Cibiny est
Comes Nicolaus Bethlem Cancell.	Cibiny
Comes Stephanus Apor The-saur	Cibiny
Baro Stephan Haller Praesid. .	Cibiny

Samuel Jeerektessi	Cibiny
Michael Thoroczkaï	Primo p. Rebelles captus et jam nescitur ubi est, Sed pro Rebelli declaratus est
Samuel Conrad	Cibiny

Tabula Judiciaria.

Franciscus Henter Mag. Pro- thonot.	Cibiny
Michael Simonssi Mag. Pro- thonot.	Cibiny
Comes Samuel Bethlen . . .	Cibiny
Comes Michael Mikes . . .	Nuper Captus p. Rebelles
Stephanus Thoroczkaï . . .	Captus p. rebelles, et jam nunc illorum in Transylva- niae Generalis
Baro Gabriel Josika	In Hungo Arce invalida
Andreas Nalaczi	Cibiny
Wolffganous Jealnoki . . .	Coronae
Paulus Inczedi	Cibiny
Paulus Suki	Claudiopoli
Gregorius Galfalvi Direct. .	Cibiny

Supremi Officiales. Comites. Barones, et Proceres.

Comes Laurentius Pekri . . .	Captus p. Rebelles & est in Hung.
Comes Stephanus Csaki . . .	Claudiopoli
Wolffganous Banffi	Claudiopoli
Comes Michael Teleki	Post longam obsidionem in Kovar toleratam, se una cum arce dedit et jam est Dux Rebellium
Baro Stephanus Wesellnyi . .	Cibiny
Comes Franciscus Bethlen . .	Cibiny
Comes Joannes Bethlen . . .	Coronae
Comes Michael Bethlen . . .	Coronae
Comes Ladislaus Teleky . . .	Cibiny
Comes Ladislaus Bethlen . . .	Irit si potuit Wilnnam Depu- tatus

Baro Georgius Haller . . .	Cibiny
Comes Josephus Teleky . . .	Cibiny
Comes Paulus Teleky . . .	Cibiny
Comes Alexander Teleky . . .	Cibiny
Baro Ladislaus Kemeny . . .	Cibiny
Baro Simon Kemeny . . .	Cibiny
Baro Sigismundus Kornis . . .	Cibiny
Comes David Betki . . .	Coronae
Baro Stephanus Kornis . . .	Cibiny
Petrus Apor	Coronae
Baro Michael Kava	Alba Juliae
Simon Boer	In Foguras
Franciscus Boer	Coronae
Ladislaus Mikola	Claudiopoli
Petrus Thoraczka Senior . . .	Captus vel factus Rebellis
Balthasar Kemeny	Cibiny
Georgius Wass	Claudiopoli
Abrahamus Barcsai	Hungodini
Benedictus Henter	Captus per Rebelles
Joannes Sarossi	Schespurgi
Andreas Kilagyi	Cibiny
Joannes Tholdalgi	Cibiny
Baro Emericus Josika	Wiennae
Franciscus Daniel	Cibiny
Paulus Redei	Cibiny
Sigismundus Pernyeki	Cibiny
Ladislaus Banfi	Gorgeny
Petrus Banfi	Gorgeny
Clemens Beldi	nescitur
Franciscus Lazar	Inter siculos
Georgius Lazar	Cibiny
Joannes Thoroczka	Cibiny captivus
Sigismundus Korda	Cibiny
Stephanus Barcsai	Captus per Rebelles
Casparus Kendeffi	Cibiny
Georgius Nalaczi	Hungodini
Michael Suki	Claudiopoli
Petrus Thoroczka Junior . . .	Cibiny captivus
Ladislaus Macskasi	Cibiny

Stephanus Racz . . . :	Bistricy
Nicolaus Thorma . . .	Cibiny
Daniel Wass	Cibiny
Michael Daniel	Coronae
Joannes Daniel	Coronae
Stephanus Lugosi . . .	Inter Rebelles
Fransiscus Lugosi . . .	Coronae
Samuel Thorma	Coronae
Stephanus Thorma . . .	Coronae
Blasius Maxia.	Bistricy
Ladislaus Gyulai. . . .	Coronae
Georgius Napollyi . . .	Bistricy
Michael Kludeffi. . . .	captus p. Rebelles
Stephanus Radak	Cibiny
Stephanus Bethlen . . .	Marus Wasarhelyni.
Georgius Balintick	
Martinus Sarpataki . . .	Cibiny
Stephanus Nadudvari	
Sigismundus Barcsai . . .	Hungodini
Michael Henter	Dux Rebellionum inter siculos
Paulus Nyron	Cibiny captivus
Gabriel Henter	
Gabriel Pekeri Junior . . .	Claudiopoli
Stephanus Tholdi	Inter Rebelles
Georgius Kalauczi	Cibiny
Gabriel Tholdolagi	Inter Rebelles
Georgius Foldvari	captus Engedini per Rebelles, & abductus in Hungariam captivus
Paulus Foldvari. Bistricius.	
Ladislaus Eesk	Cibiny
Michael Borowyai.	
Vidua Com. Michaelis Teleki.	
Inclyti Comitatus Albensis	
Ku Kullo	
Thordensis	
Colosiensis	
Doboiensis	

Rolnok Interior. Hungodiensis
 Zarandiensis
 Maramarosiensis
 Krahnensis
 Kolnok Mediocris
 Sedes Siculicales
 Udvarhelyy
 Tres-Sedes Sepsi, Kezdi Orbaj
 Tsik Gyergio Kalzon
 Marosiensis
 Arannyas
 Sedes Saxonicales
 Cibiniensis
 Schespurgensis
 Coronensis
 Mediensis
 Bistriciensis
 Sabesiensis
 Solzchirkensis
 Reismarchensis
 Rupensis
 Nagy Sinkiensis
 Kakoarosiensis
 Civitates & Oppida
 Alba julia
 Claudiopolis
 Marus Wasarhelyy
 Wizakna
 Zilah
 Wezdi Wasarhelyy
 Udvarhelyy
 Abrudbanya
 Colos
 Hunyad
 Reek
 Hattzegh
 Sepsi 2 Gyorgi
 Illyefalva
 Csik Rereda
 Berejk.

Stepney levele Harley államtitkárhoz, melyben tudatja vele, hogy Rechteren Bécsbe jövéen, azt mondta, hogy, ámbár Bercsényi továbbra is ragaszkodik azon nézethez, hogy a császár örökös tartományai s Magyarország közt különbség van az örökösödést illetőleg, maga Rákóczy, Okolicsányi szerint kevesebb fontosságot tulajdonít ez ügynek és minden előleges nyilatkozat nélkül kész a béke iránti alkudozásokat megkezdeni; de azt hiszi, hogy ezen alkudozás sok megszakasztásnak lesz kitéve, ha csak a császár fegyverszünetet nem köt, nehogy a főnökök minduntalan a hadsereghez legyenek kénytelen eltávozni. Rechteren ezt elmondta a császárnak, ki nem idegenkedik ez eljárás elfogadásától, de megakarja előbb hallgatni ministereit is. Ha elfogadják, Bercsényi szerint tizennégy nap múlva formaszertinti békealkudozásokban lehetünk. — Törökországból vett abbéli tudósítását, hogy a porta a magyarok felé hajlani látszik, Okolicsányi is megerősíti, ki Miskolczon arról értesült, hogy a magyarok két követe Konstantinápolyban igen jó fogadtatásban részesült, és az erdélyi fejedelem palotájába szállásoltatott. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna, 3^d March 1706.

(Kivonat.)

Right Honourable.

Three days ago I had the honour to write to you by a courier returning to Count Gallas, with the Emperor's obligation for the loan of $\frac{m}{250}$ £.

I then acquainted you that Count Rechteren was returned from Hungary, and notwithstanding the subtilty wherewith Count Bercseni, in his letter to the Mediators still Lit A. pretends to distinguish between the Emperor's Hereditary propriety to the Kingdom of Hungary; Yet Occulucusani assures us Prince Rakoczi was more reasonable in that point supposing the other exception too critical and without insisting upon any further Declaration, seemed disposed to draw towards a treaty, However, He imagines the negotiation must naturally be subject to great interruptions, unless

His Imperial Majesty shall be pleased to consent to a suspension of Arms, whereby the chief persons of the confederacy may be at leisure to assist at the congress, who otherwise would be obliged by their military employment to be chiefly taken up by those expeditions.

Lit B. Count Rechteren and I represented the consideration by memorial here on the 1st instant, & at the Audience he had the same evening, His Imperial Majesty seemed not averse to that proposal, yet will not declare His resolution till His ministers have given their opinion. If they agree, we may hope (by Count Berceseni's letter) to enter on a solemn treaty in a fortnight after.

I have received no letters from Turkey since the 26th Decem^r. O. S. when Sir Robert Sutton and the Emperor's Resident Mr Tallman were inclined to believe the Port began to have some tender regard for the Hungarians; Which opinion Occulucsan confirmed having assured me that before He left Miskotsch the Malcontents had advice of two deputies from Prince Rakoczi being arrived at Constantinople, and received with so great a degree of favour, that a palace had been assigned them, reputed formerly to belong to the Prince of Transylvania.

I am &c.

G. Stepney.

To the R^t Honble Mr Secy Harley.

486.

Stepney levele Bruyinnæhez. Szunyog ezredes kicseréltetvén Willsonnal, Osten készüléket tesz, hogy adott szava szerint Magyarországra hadi fogságba visszatérjen. Író s Rechteren emlékiratot adtak be a fegyverszünet érdekében, mire a császár hajlandó, de kérdés, vajjon a ministerek is; ma este eziránt tanács fog tartatni. — Másolat.

Germany 190.

Vienne ce 3e Mars 1706.

J'ay receu par le Comte de Rechteren notre Lettre du 24e du mois passé, laquelle m'a rejoui beaucoup par la Nou-

velle de votre retablisement; J'espere que vous me donnerez bientôt l'agréable avis que Madame Votre épouse se trouve aussi en parfait état, et qu'elle vous soulagera de la Perte que vous venez de faire par un figlio Maschio.

Le Coll. Szüniog étant échangé contre Willson, Mr d'Osten commence à se preparer pour Sa Chainé en veritable Regulus, et parte de vous aller joindre en 4 à 5 jours selon sa parole donnée.

Je ne vous scaurai mieux expliquer le Cas de Geneve que par la Reponse que le Prince de Salms a faite à la Lettre des Magistrats, laquelle a été preparée par notre Amy St. Saphorin, qui est en grand Credit aupres du dit Prince, et donne quasi de la Jalousie au Sr Tellier.

M. Le Comte de Rechteren et moy avons présenté un Memoire pour Solliciter une Suspension d'Armes, à laquelle S. M. I. paroît assez disposée, Mais je ne scais pas si ses Ministres seront de meme. On devoit avoir tenu Conference la dessus ce matin.

P. S. Apres avoir fini ma Lettre, je viens de recevoir par votre Valet de Chambre celle que vous m'avez ecrite le 28e du mois Passee; Et j'en ferai scavoir le Contenu au C. Palfy, Osten, Kriechbaum, Nesselraht, et aux Gens de Palatin.

487.

Bruyning magán levele Stepneyhez, tudósítja hogy Bercsényi néhány napra egy jószágára eltávozott, és hogy ő betegségéből fellábadt. — Eredeti levél.

Germany 190.

Tyrnau le 3 de Mars 1706.

Monsieur.

J'ay reçu le billet qu'il vous a plu de m'ecrire le 27 Febr^r avec le paquet joint, et dans l'incertitude ou je suis, si celle cy ne trouvera peut etre pas déjà Monsr Le Comte de Rechteren parti avec mon Secrétaire, je prens la liberté de vous adresser les deux paquets cy joints, vous priant de les donner a mon Secrétaire, ou s'il est déjà parti, d'envoyer le paquet pour Monsr Colyer a le poste en mon nom,

et de garder si longtemps sous vous celui qui est pour mon secretaire, jusques a ce que je puisse envoyer quelque autre a Vienne pour executer les commissions qu'il y a de dans.

Monsr Le Comte de Rechteren vous aura sans doute communiqué ce qui je luy ecrivis hier, de puis il ne s'est rien passé icy, si non que le Comte Berczeni est alle fair un tour a un de ses biens de terre pour 3 ou quatre jours.

Il est bon quand les lettres du Medecin trouvent les malades gueris, comme il est arrivé de celle de Mr de Ben-thema, auquel je vous prie d'envoyer la reponse cy jointe, car demain je pretens congédier Medecins et Medecines. Je suis &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

Mes complimens a Monsr le Comte de Rechteren s'il y est encore.

488.

Stepney Harley miniszternek írja, hogy a múlt napon este nagy s ünnepélyes tanácskozás volt a császárnál a magyar ügyeket illetőleg, négy óráig tartott a tanácskozás, a Stepney s Rechteren által benyújtott emlékirat volt tárgyalás alatt. Ma reggel Sinzendorff tudtára adta a mediatoroknak, hogy a császár hajlandó volna a fegyvernagyvásra, de ohajtandó tájékozva lenni a feltételek iránt, melyek alatt a magyarok azt elfogadnák. Ebbeli kimutatást készít most Rechteren, Bercsényi s másokkal tartott eszmecserék alapján. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna 6 March 1706.

(Kivonat)

Right Honble.

— — — — —
Last night a solemn conference was held among the ministers on the business of Hungary. There were present The Prince of Salms, the B^p of Osnabrugg (who is appointed first commissioner at a treaty) Prince Eugene and his vice-president of war Count Herberstein; Count O'Hougen; The two chancellors of Bohemia, with those of Austria Feld

Marshall Stahremberg and Count Schlick. The memorial lately presented by me and Count Rechteren was read there and the Debate was whether the Emperor should consent to a suspension of arms or not. Their deliberation held 4 hours; and the morning Count Sinzendorf told us the Emp^r was not averse to a cessation of hostilities, but was desirous to know on what conditions the Hungarians seemed inclined to consent to it, which Count Rechteren is now preparing from several discourses He had on ye subject with Count Berceseni before his departure from Tyrnau.

This evening I received a packet from Turkey of the 13th of Jan^r. O. S. whereof I add here with an extract.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

489.

Bruyninx levele Stepneyhez. Levelét s mellékleteit vette; az utóbbiak egyike Rákoczira csinált verseket tartalmazott. Bercsényi visszajött jószágairól. Más-vagy harmadnapra várják Forgáchot, ki új biztósként jön. Nem tartja szükségesnek, hogy Stepney még egy ízben köszönje meg a selmeczi tanács által neki küldött bort. — Eredeti bizalmas holograph levél.

Germany 190.

Tyrnau le 8 de Mars 1706.

Monsieurs et tres Cher Amy.

J'ay receu votre agreable derniere, du 3me de ce mois avec mon paquet et mes lettres, pour lesquelles je vous suis fort obligé comme aussy pour les pieces jointes qui estoient une lettre du Pr. de Salm au Magistrat de Geneve, et des certains vers faits sur le Pr. Rákoczi.

Je doute fort si celle cy trouvera Monsr le Comte de Rechteren encore a Vienne, car nous l'attendons de retour demain ou apres demain, souhaitons que ce soit avec une heureuse expedition, Cependant s'il y estoit encore je vous prie de luy faire mes complimens, et de luy dire de la part

de Madame la Comtesse, qu'elle et toute sa famille se trouvent encore en bonne santé.

Le Comte Berczeni est revenu avanthier d'une de ces terres ou il avoit été pour 3 a 4 jours, et nous attendons icy demain ou apres demain le Comte de Forgatch qui sera un de nos nouveaux Commissaires.

Je voudrois avoir entendu vos oratoris de Vienne, mais je suis fache pour le pauvre Artilis de ce qu'il n'a pas reussy, il arrive souvent quand les Maitres veulent trop bien faire, qu'ils sont une composition genée qui ne plait pas; il se peut pourtant aussy, que la piece n'a pas été bien executée la premiere fois, et que la nouveaute de tant de differens instrumens et personnes qui n'ont jamais concerté ensemble, a causé de la confusion qui a fait tort a la piece. Je ne crois pas qu'il soit besoin que vous remerciez encore le Magistrat de Schemnitz pour leur present de vin, les ayant deja fait remercier suffisamment par le Baron Helmbagh et encore dernièrement par le Docteur de lange en votre nom.

Je vous demande mille pardon de ce que je vous importune si souvent, et donne tant de peines a vos gens avec mes lettres, mais ne pouvant faire autrement, je vous prie de faire porter a la poste et faire mettre sur mon compte, celles qui appartiennent pour la poste, et de faire rendre celle qui sont destinees pour Vienne. Monsr Frenicau dira a vos gens ou le S^r van Sierde demeure, je crois meme que c'est tout joignant sa maison; la lettre ouverte est d'un povere prisonnier, qu'il nous a prié de la faire tenir. Les autres trois lettres sont de Visa. Disposez en revenge en toute autre occasion de celui qui est veritablement

Monsieur &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

490.

Stepney Harley ministernek írja, hogy Salms és Sinzendorff tudtukra adták az utóbbi nagy tanács határozatait, s közölték velök az udvar feltételeit a fegyverszünetre nézve. Ezek mérseklotesebbek mint bármely előbbiek voltak, de azon felterésből

indulnak ki, hogy Pálffy 2500 emberével le fogja győzni a magyarok haderejét a Dunán innen, a mi nem valószínű. Ezen feltételeket Rechteren viszi Nagyszombatba. Ha Pálffy hadjárata nem sikerül a feltételek mérsékeltetni fognak. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna 10th March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

Last night the Prince of Salms and Count Sinzendorf explained to me and to Count Rechteren the resolution taken at their last conference about the affairs of Hungary, and they put into our hands the conditions on which this court imagines the Malcontents may agree to a suspension of arms, in order to a treaty. I must own these articles seem more reasonable than any offered hitherto; tho the 1st is founded on a supposition that Genl Palfy with his 2500 regular troops, being joined by the militia now marching under young General Heister from Croatia, may be able to drive away all the forces the Malcontents have on this side the Danube: which is very improbable. With these conditions Count Rechteren will soon return to Tirnau, where he will receive further Instructions how to moderate them, in case Count Palfy's present Expedition should not answer expectation.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

491.

Harley államtitkár értesíti Stepneyt, hogy a császár részére utalványozott 250000 koronás tallérból álló kölcsönre a pénz készen áll. — Eredeti levél.

British Museum additional M. S. S. 7059.

Stepney Papers Vol. II. Fol. 97.

Whitehall Mar 12/23 1706.

Sir.

I hope Mr Lewis excus'd my not writing the last week having been confin'd by a feaver. I now can send you the

good news that the Loan of 250 m. crowns for the Empe-
rour is compleated it ought to be taken as an instance of
Her Maj^{ty}s zeal for H. I. M. House & Family & also of her
good subjects to make such a Loan at a time when neer
three millions is to be taken upon annuities, besides the loans
upon ye land tax & malt & also a very great east India
Sale so that in the compass of a few weeks or days eather
heer or in London upon the score of the Public a trans-
action of six millions sterling.

We want four mails from Holland by which we have
to hear Pr Eugene is returned to Italy yesterday the letters
from Portugal brought account that Lord Galway was at
Elvaj that ye army would be 24,000 effective men that Sir
John Leak was sail'd to badiks upon some intelligence he
had reced from the Galleons &c. I am with true respect

Sir

Your most faithful & most humble Servant

Ro. Harley.

492.

*Stepney Harley ministernek; értesíti miszerint az udvari tanács,
mely a császár halála alkalmával e hó 5-én felosztatott, 10-én újra
kevés változással beavattatott Salms lévén a főudvarmester. —
Rechteren 11-én ment el Nagyszombatba a fegyverszünet felté-
teleivel. — Pálffy ellentállásra nem találván Sopronhoz közele-
dett, honnan a magyarok elvonultak. E várost élelemmel ellátva
Sz.-Miklos felé ment és a Dunántult Győrig birtokába veszi.
Herberstein 3000 Ráczczal megverte Bottyánt mult hó 13-án
három mértföldnyire Simontornytól. Erdélyből egy futár azon
hírral érkezett, hogy Déva élelem hiányában megadta magát a
császáriaknak, Csáky parancsnok s 120 ember hadi foglyokká
lettek. — Eredeti levél.*

State Papers Office Germany 191.

Vienna March 13th 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

According to the usual form observed upon the Death
of an Emperor, the Conseil Aulique was dissolved on the

5th instant, but on the 10th was restored, by the Prince of Salms as Grand Maitre with very few changes.

On the 11th instant Count Rechteren went for Tirnau with the conditions I sent you for a suspension of arms.

General Palfy has hitherto met with no opposition from the Malcontents, who upon his approach retired from eisenstadt and Odenburg; Which place he refreshed on the 6th instant. Then he advanced towards St. Nicholas, and so will have cleared all this side of the Danube as far as the Raab.

Count Herberstein who commands 3000 Rascians, defeated on the 13th past a body of Hungarians under the command of Botyan, near the fort of Igal 3 leagues from Simontorna.

A Courier arrived yesterday from Transylvania with advice, that the important pass and castle of Deva which for some months had been blocked up by the Imperialists, was surrendered by capitulation for want of subsistence and the commandant Count Czaky with 120 men were made prisoners of war.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

493.

Stepney Harley államtitkárnak írja, hogy sem Rechterentől, sem Pálffy újabb mozdulatairól tudósítás nem jött utolsó levele óta, a magyarok több községet felégettek Bécs és Pozsony között, valamint a morva határokon is. Ezen erőszakos eljárás okát még nem tudja. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna 17th March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

I have had no letter from Count Rechteren since he left this place, nor do we hear any thing of General Palfy's

motions. But within these 2 or 3 days the Hungarians have burned many good villages between this place and Presburg, and others on the Frontiers of Moravia. It does not appear what may have tempted them to proceed so violently at the time, when we were expecting to hear of a cessation of arms.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

494.

Stepney Rechteren és Bruyninaxhez; Bécsben igen óhajtanak hallani valamit a fegyverszüneti alkudozásokról. Három nap óta a magyarok Petronell körül úgy mint Hradisch körül több községet felégettek a nélkül, hogy az eljárás oka tudva volna. Szentkereszty, az erdélyi referens rosszul bánván fiával, ki játékban pénzt veszített, ez írnokával együtt megszökött, s apja attól tart, hogy a magyarokhoz meend. Kéri az urakat, ha Nagyszombat felé jönne, kerítsék őt magukhoz s igyekezzenek őt visszatérésre bírni, és biztosítja őket, hogy jobban fog vele bántani. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne ce 17 Mars 1706.

Messieurs.

J'ay receu la Lettre que Mr de Bruyninx m'a fait l'honneur de m'écrire le 8e de mars, j'ai eu soin de faire tenir les incluses.

On est dans une grande impatience d'apprendre quelque chose de l'Armistice, car depuis 3 jours les Hongrois ont brulé a l'entour de Petronelle, plus de 6 à 7 Villages, et du coté de Rhadish; nous ignorons ce que peut avoir Cause ces Violences lors qu'on s'y etoit attendu le moins.

Le fils du Referendaire de Transilvanie nommé Szentkeresti ayant perdu de l'argent au jeu de Paume, et ensuite mal traité de son Père, a jugé a propos des evader en Compagnie de Son Ecrivaine Giori de Raab, eu on les croit partis pour Presbourg, et de la chercher fortune du Cote

des Hongrois; le pauvre père paroît en être fort touché, et à envoyé expres un certain Agent nommé Pierre Henry Sendther a leur piste à Presbourg, dans l'esperance de ramener le brebis egaré, et s'il vient à portée de Tyrnau, on vous prie, Messieurs, de l'attirer chez vous, et de le disposer par des bonnes Paroles a revenir sur ses Pas dans l'Assurance d'etre mieux traité; Vous ferrer par la un Acte de Charité pour un Pauvre pere afflige.

J'ai donné a sa Requisition un Passport au dit Zendter, et pour le mieux faire je l'ai chargé le priant de les re-commander au B. Sechingen pour les faire passer a Tyrnau.

G. S.

495.

Stepney levele Harley miniszternek. Rechterentől még mindig semmi hír. Pálffy kénytelen volt Sz.-Miklósról Kőszegre visszavonulni élelem hiányában. Más részt Forgách 3000 emberrel Csallóközből átkelt a Dunán Pálffy ellen; Bercsényi Somorján van nagy erővel Forgách támogatására, ha az szükségeltetnék.
— *Eredeti levél.*

State Papers Office Germany 191.

Vienna, 20th March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

— — — — —
I am still without letters from Count Rechteren; and all we hear from General Palfy, is, that instead of driving the Hungarians from this side of the Danube He himself has been obliged to retire from St. Nicholas for want of provisions and was expected this day at Güntz. On the other hand Count Forgatz is said to have passed through the island of Schütt on this side the Danube with a 1000 choice horse and 2000 foot to oppose Genl Palfy if he should advance that way; and Count Bercseni was in the Island at a place called Sommarin, ready to sustain him with a larger body if it were necessary.

— — — — —
I am &c.

G. Stepney

The Rt Honble Mr Secy Harley.

496.

Stepney levele Rechteren és Bruyninchez. Még mindig levél nélkül van részükéről és mindenki kíváncsian várja híreiket. Salms néha kikel író ellen mint ha ő volna oka, hogy a magyarok a közel fekvő falukat felégetik. Ha megbízó levele kérdésbe jó, előmutathatják a biztosoknak a mellékelt másolatot, melynek eredetijét most vette, ez egy szó kivételével megegyez Bruyninxével. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne 20th Mars 1706.

Je suis encore sans avoir de vos lettres, dont tout le monde est fort impatient, Et le Prince de Salms s'empporte quelque fois contre moy; comme si j'étois la cause, que Messrs les Hongrois brulent dans ce voisinage.

Je n'ai rien a vous mander hormis que le different d'Eutin pourroit être terminé sans grand embarras; Le Roi de Danue à la requisition de S. M. B. et de LL. HH. PP. aiant consenti de laisser la possession Civile au Prince de Holstein.

Si Messrs les Deputés de la Confederation vous parlant de Moi et de mon Pleinpouvoir vous pouver en produire la Copie cy jointe, dont l'original m'a été rendu ce matin. Cet Instrument s'accorde en tout au votre, si ce n'est dans le mot de Amicitia erga Caesaream suam Majestatem, au lieu que le votre est Observantia.

Monsr le Comte de Harrach le Père m'a prie de recommander le memoire cy joint au Comte de Rechteren et de le supplier de solliciter en faveur de ces deux pauvres Religieuses.

Le Prince Eugene promet Saintement de partir le Semaine qui vient.

Je suis presse par le depart de la poste, mais toujours avec une estime tres veritable

Messieurs &c.

G. S.

Rákóczi levelének kivonata, melyet a bajor udvarnál volt követéhez írt. — Értekezvén a nála lévő francia követtel megtudta ettől, hogy a francia király nem akar vele és a magyarokkal szövetségre lépni, mert József még nincs letéve trónjáról, következőleg még hatalommal bír felettök, de hogy kész vele mint erdélyi választott fejedelemmel szövetsékezni. Ő ismeri a francia király jóakarátát maga iránt, s tudja hogy a bajor választó barátságáról is biztos lehet, kéreti ezt járjon közbe az általa már átküldött szövetségi czikkek iránti kedvező s mielőbbi elintézés végett. A francia királytól eddig nyert pénzsegély nem elegendő a háború erélyes folytatására, biztos lévén hogy a török megengedi neki országaiban az ujonczozást, a segélyezés nagyobbitását kéri a királytól, a választó közbenjárását szorgalmazza ezen ügy kedvező elintézésére. De biztosítás és segély felemelése nélkül nem tudja, hogy folytassa a háborút, miért is követe igyekezzék minden módon ezen felemelést kieszközölni. —

Másolat.

Germany 190.

Extrait d'une lettre écrit par le Prince de Ragotzi à son Envoyé pres de l'Electeur de Baviere a Herlau le 20 Mar 1706.

J'ay trouve necessaire de vous avertir qu'ayant traité avec le Ministre de S. M. I. C., qui reside aupres de moy sur les articles, que je vous ay envoyé il y a longtems pour la conclusion d'une alliance entre le Roy tres Chretien et moy. J'ay appris enfin, que S. M. refuse d'entrer en alliance avec moy, et les Confederez du Royaume d'hongrie, par ce que le Roy Joseph n'est pas detronisé, et par Consequent il a encor pouvoir sur nous, mais que S. M. I. C. avoit cherché et trouvé moyen de faire cette alliance, qui est, que puisque le Roy Joseph n'a pas de pretensions legitimes sur la Transilvanie et tout le pays, m'ayant eleu d'une libre et plaine volonté pour leur Prince et Souverain, que le Roy I. C. vouloit conclure avec moy l'alliance comme Prince de Transilvanie. Comme j'ay connu les intentions de Sa M^{te}

par toutes les lettres, qu'elle m'a écrites et ne me croyant pas moins assuré de l'amitié de S. A. S. E. de Bavière, j'espère, qu'elle voudroit s'interposer auprès du Roy pour obtenir de luy une prompte et favorable résolution sur ces articles, qui luy ont été envoyés.

Je suis persuadé, que l'intermission de Sad. A. S. E. sera d'un grand poids à cette affaire, le subsidé d'argent, que S. M. I. C. m'a donné jusques à présent, n'étant pas suffisant pour continuer la guerre avec vigueur, et étant d'ailleurs certain, que le grand Turc me donnera la liberté de faire des levées dans ses Etats. J'ay demandé au Roy une augmentation de subsidé et vous priez de même S. A. E. de vouloir passer ses bons offices en cette occasion pour moy, étant de nos intérêts commune que la guerre se fasse avec vigueur, mais vous pouvez assurer, que sans une sûreté suffisante pour Moy, et sans une augmentation de subsidé, je ne vois point le Moyen de Continuer la Guerre. C'est pour quoy employez tous les moyens possibles, pour obtenir cette augmentation.

498.

Rechteren és Bruyninx Stepneynek írják, hogy vették két levelet. Bercsényi távollétében Csákyhoz küldték az udvar utolsó feltételeit a fegyverszünetre nézve, választ sürgetve tőle. — O azonnal Bercsényi után küldte az okmányt, Bercsényi 15^{én} vissza tért, de 18^{án} ismét elutazott. Csáky 20^{án} a mellékelt választ küldte be hozzájuk. A válasz olyan mint várták. Ez már harmadik eset, hogy az udvar feltételei csak bizalmatlanságot keltenek és a béke ügyét hátra tolják. Valóban kételkedni lehet a bécsi kormány jóhiszeműségén. A magyarok azt állítják, hogy ők bizonyosságot tettek őszinteségükről a békealkudozások megkezdését illetőleg, a fegyvernynyugvásra vonatkozó feltételeikben, melyek hasonlóak a selmeczi alkudozások alkalmával elfogadottakkal. A magyarok vezéreinek most legjobb alkalmuk volt az alkudozásokat megszakasztani, de nem, tevéen azt, az írók kénytelenek hinni hogy őszintén ohajtanak a béke iránti alkudozásokba bocsátkozni, csak azt ne kívánja tőlük a császár,

hogy az egész dunántúli részt kiürítsék. Csodálni lehet, hogy Bécsben be nem látják, hogy ha alkudozásokba bocsátkoznak, a béke valószínűleg meg fog köttetni. A congressus megnyitásával a császári kormány a Morva és Nyitra közti terület kiürítését követelte, most pedig előbb fegyverei szerencsését akarta megpróbálni. Az eredményt látták. Ezen eljárás, és az udvar magaviseletéből ítélve írók csak a felek elidegenítését várhatván, saját nézetök szerinti fegyverszüneti feltételeket terveznek, kéri Stepneyt hogy azokat e levél tartalmával együtt a császárral közölje s nekik mielőbb határozott választ adjon — igen vagy nem — mert ha ő felsége nem fogadja el javaslatukat, vissza térnek Bécsbe, további itt maradásuk haszontalan lévén. — Bercsényi azt állítja, hogy ők azért égettek fel vagy 13 községet, mert Rabutin Trencsén környékén megkezdette az égetést. Ők felhagynak az égetéssel, ha a császáriak azt részükről beszüntetik. — Eredeti levél.

Germany 190.

Tyrnau le 22me de Mars 1706.

Monsieur.

Nous avons reçu vos billets du 13me et du 17me de ce mois, avec nos paquets de la poste, et nous vous sommes très obligés du soin que vous en prenez.

Le Comte Bercseni étoit absent lorsque le Comte de Rechteren est retourné de Vienne, Cependant nous avons envoyé d'abord les dernières conditions de la Cour Impériale pour une suspension d'armes au Comte Czaki, avec un message par écrit de nostre part ou nous avons pressé la réponse, et il a envoyé aussi tôt les dites deux pièces par un expres au Comte Bercseni, qui n'est revenu icy que le 15. et il est encore reparti d'icy le 18me au soir, nous faisant dire qu'il devoit subitement aller joindre ses troupes sur une nouvelle qu'il venoit de recevoir par le Coll^l Czaki, et que le Commissaire General Comte Czaki, qu'il laissoit icy, suppleroit au défaut de sa presence, et nous enverroient la réponse, laquelle nous n'avons reçu de luy que le 20me au matin, de la manière que vous la trouverez cy jointe.

Nous nous y sommes bien attendu, et voila déjà la troisième proposition de la Cour pour une Treve, dont les Mediateurs ont clairement pu prévoir le peu de succès et

qui n'ont fait d'autre effet, que de rompre ou reculer entierement la negotiation, avec deterioration des affaires propres de l'Empereur, en causant outre cela des nouvelles animositez et mefiances; de sorte qu'il est meme a craindre que cette maniere de proceder ne fasse à la fin douter tout le monde si l'on agit bien avec toute la sincerité et promptitude qui seroit à souhaitter dans une affaire de cette importance.

Les Hongrois soutiennent qu'ils ont donne des marques de leur bonne intention, pour la Conclusion d'une suspension, et par consequent aussi de leur sincerite, pour en venir aux Traitez de Paix comme a la vraie pierre de touche, en ayant fait esperer à la Mediation qu'ils pourroient se laisser disposer, tant pour eviter l'incommode des quartiers, que pour l'amour de la Paix, à evacuer tout le territoire qui est entre le Danube, le Raab, et les frontieres d'Autriche et a consentir que les Places bloquées soyent revictualliez, D'autant qu'il est d'une pratique constante de toute suspension d'armes, que tout reste in Statu quo, et que du temps de la malheureuse negotiation de Schemnitz la Cour Imp^{le} elle meme a bien accordé une suspension simplement sur ce pied la et sans aucune autre condition, qui a dure pendant six semaines.

Les Chefs n'ont jamais eu un plus beau pretexte que presentement pour rompre, et pour animer de nouveau le peuple et même, pour donner une bonne couleur à leur Conduite devant le monde, Cependant ne l'ayants pas fait, mais nous ayants donné a esperer au contraire, qu'ils traitteroient sur tous les autres Articles, pourvu que Sa Maj^{te} Imp^{le} desiste de la grosse pretension, que les troupes Hongroises auront à quitter tout le pays de l'Hongrois qui est de l'autre coté du Danube, nous devons juger, que non obstant toutes leurs protractiones ils veulent veritablement entrer en Traitté sur la Paix même; Et il n'est presque pas a comprendre qu'à Vienne on ne scauroit se resoudre à sacrifier un petit interest present, pour couper entierement la racine au mal, puis qu'on peut se flatter avec beaucoup de fondement, qu'on ne viendra pas aux Traitez formels sans que la Conclusion de la Paix s'en suive.

Au commencement de ce Congres on a demandé de la parte de S. M. I. dans les premieres propositions touchant un Armistice, une vaste etendue de pais depuis la Morava jusques à la Neytra, quoyque l'on aye pu clairement prévoir, et que nous l'ayons représenté de reste a lors par notre lettre du 12me de Nov^{bre} 1705 que les Hongrois seroient en etat d'occuper tout le pais en de la du danube, et d'inquieter la Cour jusques aux portes de Vienne, sans qu'on seroit en etat de l'empêcher, comme en effet les suites ont verifie notre prediction; A present on a fait une seconde proposition pour une suspension d'armes par lequel les Hongrois auroient accordé de revictualier les places, cependant on a veu que la Cour a bien voulu encore avoir recours à leurs armes, dont on voit à cette heure l'effet.

En fin par tout cecy aussi bien que par leur contenance nous prevoyons bien, qu'il n'y a pas de changement à esperer, et comme de cette maniere les parties demeurent toujours egalelement eloignees, nous avons cru de devoir faire un Projet de la part de la Mediation sur les principaux Articles d'une suspension d'armes, lequel nous envoyons cy joint simplement comme nos propres pensées, vous priants de la communiquer avec le contenu de cette lettre à Sa Maj^{te} Imp^{le} et a ses Ministres et d'en donner même des copies pour notre derniere decharge comme aussi de nous envoyer au plustôt une reponse positive et Chategorique d'oui ou non; Car si S. M. I. ne trouvoit pas que ce fut de sa convenience d'agréer notre Projet joint tel qu'il est, nous pouvons comter, que nous n'aurons qu'à rebrouffer d'abord chemin, d'autant qu'il seroit tres inutile que nous restions d'avantage icy, ou nous n'avons deja été que trop long temps amusez.

Le Comte Bercseni avoüe, qu'ils ont brulé encore depuis peu 13 villages en repressaille d'un nombre pareil d'incendies faites par les Imperiaux du temps qu'ils ont revictuallé Trenchin soutenant que le Comte de Rabutin a commencé tout le premier à bruler, et qu'il faut par consequent que les Imperiaux cessent les premiers, La Cour scaura le mieux elle même si cela est vray ou non.

Nous attendons bien tôt votre reponse, afin de pouvoir prendre nos mesures, ou pour continuer la Negotiation, ou pour nous en retourner a Vienne. Nous sommes &c.

Le Comte de Rechteren. J. J. Hamel Bruyninx.

499.

Bruyninx Stepneynek magánleveleire válaszolja, hogy helyesen cselekedett, hogy törökországi postáját felbontotta, azt jövőre is teheti, sőt a hollandi postát is. Bercsényi még nem bir tudósítással Déva megadásáról, sem Csáky ezredes elfogatásáról, ha ez utobbi hír valónak bizonyul, akkor majd lehet kicserélése iránt beszélni. Ajánlja pártfogásába a Lengyelországból érkezett Rivier nevű francia menekültet. Elküldötte egy emberét a fiatal Szentkeresztyhez, de attól tart, hogy már nem lehet őt a magyaroktól elvonni, mert Bercsényi kezébe esküvel kötelezte magát a szövetség iránti hűségre. Pozsonyba Bécsből vizen az út biztos de szárazon nem. Rechteren gróf és grófné úgy mint író neje is betegek és nagyon kíváncznak vissza Bécsbe. Nesselrode ügyét figyelmébe ajánlja. — Eredeti levél.

Germany 190.

Tyrnau le 22 de Mars 1706.

Monsieur.

Monsr Le Comte de Rechteren et moy vous ecrivons par cette occasion une lettre fort ample touchant les affaires, a laquelle votre reponse decidera, a ce que j'espere de notre sort pour notre demeure ou pour notre depart d'icy, ainsi que celle cy ne servira que pour repondre aux points particuliers de vos lettres.

Vous avez fort bien fait d'ouvrir mon pacquet de Turquie, je vous prie de continuer a le faire avec ceux qui suivront, et même d'ouvrir mes gros paquets d'Hollande, sur lesquels vous trouverez un de ces cachets qui sont colez au haut de cette feuille, Le premier est de notre commissinaire de lettres ou vous ne trouverez que des Gazettes et des lettres cachettées sur lesquelles vous pouvez faire une autre enveloppe et me les envoyer, l'autre est de l'homme d'affaire de Mr Colyer que l'accompagne d'ordinaire d'une

petite lettre a moy avec des nouvelles qui ne sont d'aucune consequence, cependant vous pouvez aussy me l'envoyer pour luy marquer que le paquet est venu avec une telle lettre, et Quand a tous les paquets de Mr Colyer pour la Hollande, ou d'Hollande pour luy, vous n'avez qu'a les envoyer directement a la poste en mon nom, cependant je vous demande pardon si j'abuse de votre bonté.

Je vous prie de continuer vos bons offices pour la pauvre ville de Geneve, et je vous envoie pour cett' effet une lettre que Monsr van der Meer vient de m'écrire, a fin de vous servir des motifs dont il s'y sert.

Le Comte Bercezeny m'a dit qu'il ne scavoit encore rien de la reddition de Deva, et de ce que le Coll^l Czaky avoit été fait prisonnier, mais quand il en auroit la nouvelle sure qu'on pourroit parler alors de son echange contre M^r d'Osten, cependant il a proposé l'echange de ce dernier contre le Lieut^t Coll^l Bellegarde et le Major Riviere pris depuis peu aupres de Raab, ce que nous ne trouvons pas fort juste ny practicable, tellement que vous pourriez seulement sondé discrettement la cour la dessus, et voir quel autre moindre officier on pourroit encore demander pour etre echange conjointement avec le Coll^l d'Osten contre les deux prisonniers susdits.

Ce Riviere est un Francois Refugié, qui a un frère au service d'Angleterre, il est venu de Pologne ou il a servi, ayant trouvé de l'avancement icy, ou il a toujours fait beaucoup de bien aux Prisonniers allemans, c'est pourquoi je vous prie de recommander a Vienne qu'on aye quelque egard pour luy.

J'ay envoyé mon Ministre chez le jeune Sentkeresti, il reconnoit sa faute et il s'en repent, étant miserable icy, mais je crains que l'affaire n'est plus a redresser, car il a été seduit par un ecrivains que son Pere a eu, et il s'est précipité a faire d'abord le serment a la confederation entre les mains du C. Bercezeny avant que nous sceussions presque qu'il fut icy, nous verrons cependant si nous pouvons obtenir qu'on le laisse aller, après que le C. Bercezeny sera revenu icy mais je n'espere pas du succes en ce cas la il faudra consoler le bon Pere et luy conseiller, qu'il laisse un

peu manger de la vache enragée a son fils, a fin qu'il devienne sage a ses depens. Il faut que vous sachiez aussy qu'on luy a defendu de venir chez nous. Vous avez donné nos pacquets a l'homme que le Pere a envoyé a Presbourg, s'il est allé par eau il n'avoit pas beaucoup a craindre, mais je ne vous conseilerois pas presentement de risquer nos pacquets non obstant votre passeport, entre les mains d'un homme qui voudrient aller par terre.

Nous sommes etonne que Vous ne nous mandez rien touchant le depart du Pr. Eugene.

Madame la Comtesse de Rechteren est fort indisposée de mal de tête avec quelque alteration, le Comte a un grand rhume, la toux de ma femme et de ma fille ne cesse point, et quoy que je me porte parfaitement bien, nous mourrons tous d'impatience de nous en retourner a Vienne, et je veux que l'on me berne si l'on m'attrappe de meme pour la quatrième fois.

Je vous prie d'assister Monsr le Baron de Nesselrot dans ce qu'il vous dira des affaires de Liege, Monsr Le Comte de Rechteren le fera aussy et en écrira en Holland, connoissant fort bien les affaires et les personnes de Liege.

N'ayant plus rien a ajouter a cette lettre je suis tres parfaitement

Monsieur

Votre tres humble et très obeissant serviteur

J. J. Hamel Bruyninx.

Je vous prie de me renvoyer la lettre de M^r van der Meer lorsque vous n'en aurez plus besoin. Mandez moy aussy s'il vous plait si est quand Mr Guarient est parti.

Tout presentement vers le soir le Comte Berczeni revient icy.

Stepney Harley miniszternek. Suttontól hirt vett, mely szerint ez nem hiszi, hogy a török beavatkozik a magyar ügyekbe, de kéz alatt bátorítani fogja őket és segíteni ellenállásukat. Közelebről több francia tiszt, és Tökölj szolgálói a porta engedelmével

átmentek Rákóczihoz. Az oláh és moldva fejedelmek pedig rendeletet kaptak, hogy az erdélyi menekülteket pártfogolják. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 189.

Vienna 24 March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

— — — — —
A Courier who was sent to Turkey 2 months ago, returned hither on the 22^d instant, and brought me a packet from Sir Robert Sutton of the 14/25 past. He thinks the Turks will not meddle in the affairs of Hungary, any further than encouraging the Malcontents to persevere in their revolt, and by favouring them under hand as much as they can. A new supply of French officers has been allowed to pass freely from Durazzo; Count Tockeley's servants are all gone to Prince Rakoczy with the permission of the Port, thô that be directly against their capitulation with the Emperor. And the Princes of Wallachia and Moldavia have had orders to receive and protect such of the Malcontents as retired out of Transilvania after the late defeat, with an intent to let them loose again as soon as a fair opportunity offers.

— — — — —
We have nothing from Hungary of any kind.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

501.

Bruyninx Stepneyhez. — Bercsényi író minden kérelme daczára sem akarja a fiatal Szentkeresztty atyjához visszaküldeni, hanem Rákóczyhoz küldte. — Déva még nincs elfoglalva, Károlyi most indult felmentésére. Azt hiszi, hogy a soproni foglyoknak adandó elégtétel a többi foglyok kicserélését nagyon könnyitené. — A Selmeczen elfogott futár kicserélése iránt még nem történt intézkedés. — Szirmayt 5—6 nap mulva várják. — Eredeti bizalmas holograph levél.

Germany 190.

Tyrnau le 24 Mars 1706.

Monsieur et tres Cher Amy.

Quoyque j'aye eu l'honneur de vous ecrire avanthier fort amplement par le Sr Okolikzani, je n'ay pu negliger cette occasion du Valet ou Ecrivain du Sr Szirmay, pour vous dire, qu'apres allegué toutes les meilleurs raisons que j'ay pu m'imaginer pour disposer le C. Berczeni a laisser aller le Jeune St Keresti il m'a repondu qu'il avoit donné ordre de l'envoyer au Prince Rakoczy, qui meme il le croyoit deja parti, et que le fils avoit été plus sage que le Père, d'avoir embrassé le bon parti; surquoy luy ayant repliqué qu'il n'avoit pas agi par un esprit de deliberation, mais par un pur motif de depot et rage contre son Pere et par seduction, tellement qu'il me sembloit que ce seroit un acte digne de sa generosite, de renvoyer un fils etourdi et desobeissant a son Père par lequel leur party ne seroit guerre fortifié ny les honetes gens edifiez, Il a regardé fort pensif et longtemps fixement a terre, sans me plus rien repondre, ce que j'ay pris pour une hesitation, de sorte que je prieray Mr le C. de Rechteren de faire encore un nouvel effort sur son esprit.

La proposition de l'echange de Mr d'Osten contre le Lieut Coll^l Belleguarde et contre le Major Riviere, faite par le Comte Berczeni, et fondée sur ce qu'un Coll^l est mis a 65 portions, et que les portions des autres deux ne font que 33 ensemble, vous pourrez voir avec M. de Weyberg quelle impression ce la trouve, ou quelle autre proposition on veut faire.

Deva ne doit pas etre pris, mais le C. Berczeni assure que Caroli est en marche pour secourir ce chateau. Pourquoy n'executé on pas la satisfaction a donner aux Mecontents, qu'on dit être resolue a Vienne pour le bon nombre de prisonniers au de la cent, que le C. Hannibal Heister leurs a enleve aupres d'Oedenburg? cela faciliteroit beaucoup l'echange des autres Prisonniers.

Je ne trouve pas encore beaucoup de disposition a l'echange de Courrier qui a été arrêté a Schemnitz et pour lequel l'Eveque de Raab, Le Comte de Baar et d'autres ont

intercede, et il me semble a dire le vray que cett homme s'est conduit un peu imprudemment.

Nous attendons avec impatience votre reponse sur nos derniers lettres, avec le retour de Monsr Okoluczani, ou pour pouvoir faire encore quelque chose de bon icy ou pour notre delivrance.

Szirmay est attendu icy en 5 ou 6 jours.

Les Complimens de nous tous et je suis tres passionnement

Monsieur &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

502.

Stepney emlékirata a császárhoz, melyben tudatja vele, hogy a magyarok nem fogadták el az ajánlott fegyverszüneti feltételeket, és kéri, hogy a mediatio által készített és mellékelt feltételekhez hasonlókat fogadjon el, melyeket, úgy hiszi, a magyarok is elfogadnának. — Másolat.

Germany 190.

Memorial to the Emperour presented by Mr Stepney.

Serenissime Potentissime ac Invictissime Caesar.

Imperator semper Auguste!

Conditiones de Armistitio seu Suspensione Armorum, die Sexta hujusce Mensis datas, et Sacrae Caesareae Regiaeque Vestrae Majestatis nomine exhibitae Mediatoribus, Celsorum et Praepotentium Foederati Belgij Ordinum Plenipotentiarij Hungaricae Deputationi Tyrnaviae communicarunt: Quoniam vero Praedicta Deputatio Eisdem Confoederatorum Hungarorum Votis et Rationibus non dum adaequatas esse judicaverit Serenissimae ac Potentissimae Magnae Britanniae Reginae infra scriptus Plenipotentiarus, nomine totius Mediationis humillime petit, ut Caesarea Vestra Regiaque Majestas pro affectu quo Inclyti Regni pacem et Tranquillitatem prosequitur in alias Armistitij Conditiones, hisce Adjunctis non multum absimiles, consentire dignetur, quas confidit Mediatio non fore admodum a Sacrae Caesareae Regiaeque

Majestatis Vestrae rebus alienas ad Hungarorum tamen mentem satis compositas. Demisso Venerationis, Cultu permaneo.

Sacrae Caesarcae Regiaeq Majestatis Vestrae
Humillimus & Obsequiosissimus servus
(erat Signatum)

Georgius Stepney.

Viennae Austriae 26 die Martij 1706.

503.

Stepney Harley miniszternek küldi a hollandi követek levelének, az elégtételnek az udvar által ajánlatba hozott fegyverszüneti feltételeket visszautasító válaszának és a mediatorok által tervezett új feltételeknek másolatait. Ez utóbbiakat közölte több miniszterrel, kik holnap fogják azokat tárgyalni. Ha az udvar felfogja saját érdekét, a vita nem lesz hosszú. Ha a fegyverszünet megkötetnék és csak hat hétig megtartatnék, bele lehetne fogni a békealkudozásokba. De meg lehet, hogy a Pálffy által elérendő eredmények reménye újra meghiusítja a mediatorok törekvéseit. Azt hiszik Bécsben, hogy az ifjabb Heister Szombat helynél 24^{én} csatlakozott Pálffyhoz, és hogy most a Forgách és Bezerédy alatt álló magyar tábornok fogják Kaposvárnál megátadni. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna 27th March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

On the 25th Occulucani returned hither from Tynau, with a letter to me from the Dutch ministers, whereof I
Lit A send you a copy, with the answer given to the deputies of
Lit B the confederacy (rejecting the conditions lately offered by
this court towards a suspension of arms) and a new pro-
Lit C posal suggested by the mediators, which appears to be reasonable enough; I have distributed copies of these two last papers to the Prince of Salms, to the Bishop of Osnabrug, to Count Sinzendorf and to Count Wratislau, and am told they will be considered at a conference tomorrow. The

Debate ought not to be very long, if the Court would rightly understand its own interest; The chief proposal being about a small tract of country lying on this side the Danube from whence the Troops of both parties may be withdrawn; And the Imperialists keep within the boundaries of Austria on this side the river Leytha, while the Malcontents retire to the other side of the river Raab; Were this regulation but once settled and observed for 6 weeks, in all appearance we might proceed to a treaty: But perhaps the notions of Count Palfy's force and progress may still influence the councils, and render our endeavours ineffectual. He is supposed to have been joined by young Count Heister on the 24th at Stein am Anger, and to be on his march to Capowar in order to attack a body of Malcontents who are thereabouts under the command of Count Forgatz and Bezeredi.

I am &c.

G. Stepney.

To the Rt Honble Mr Secy Harley.

504.

Stepney a hollandi követeknek írja, hogy 22^{ről} szóló levelüket 25^{én} vette s azt Sinzendorff, az Osnabruggi püspök, és Wratislau gróffal közlötte, kik holnap fognak felette tanácskozni. Tiel beteg levén, tán Cambmüller mehetne helyette Pozsonyba. Közli a hollandi követekkel az intézkedéseket, melyek közelebből tétettek a háború folytatására. Ez részben Rechteren utóbbi látogatásakor tett sürgetés folytán történt. Az örgróf futár által ide küldötte újabb terveit, melyeket Radstadtból átküldött a hollandi kormánynak és Marlborough herczegnek. Itt, úgy látszik, meg vannak e tervekkel elégedve. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne ce 27e Mars 1706.

Messieurs.

Votre Lettre du 22e de ce mois m'a été rendue par le Sr Occulucsan le 25e au matin et j'ay d'abord communiqué

les deux pieces au Prince de Salms, à L'Eveque d'Osna-brug et au C. de Sinzendorff; Ils m'ont promis de tenir la dessus Conference demain et Occulucsani sera bientôt expédié avec leur Resolution. Le Sr Tiel est incommodé depuis quelque tems, et par consequent ne sçauroit risquer la voyage de Presbourg; peut être Cambmuller y pourroit être employé à sa place.

Le Comte de Sinzendorff m'a communique vos deux Memoires touchant les troupes de Prusse et les preparatifs pour L'Italie: on attend un Courier a tout moment de Berlin icy avec la derniere Resolution du Roy: Et par la Poste prochain je crois que le Prince Eugene sera parti pour l'Italie. Tout est ajusté avec L. El^r Palatin moyennant $\frac{m.}{40}$ R. pour Recrues et remonté; Ses 6 Batt^{ns} sont en marche de Neubourg vers le Tyrol, et les autres 2 Batt^{ns} avec les 8 Esq^{ns} suivront bientôt de L'Empire. Les troupes de Gotha ont commencé leur marche de Liege depuis le 24e de ce mois, et le Prince qui les doit commander en Lom-bardie est presentement icy.

On à écrit des Lettres Circulaires aux Etats de l'Em-pire pour fournir leur contingent complet au plutôt; le qui a été fait apparemment ensuite du memoire que le C. de Rechteren a présenté sur les affaires de l'Empire lorsqu'il étoit dernièrement icy.

Vous aurez par Occulucsani un Extrait du projet que le Margraff a envoyé icy: Il a depeché un Courier en droi-ture de Radstadt avec tout ses desseins à L. L. H. H. P. P. et a My Lord Due; on paroît icy en être assez content. Je suis

Messrs &c.

G. S.
(Stepney)

Stepney Bruyninchez. — Megkapta 22-ről kelt levelét. A hágai ügynök csomagát felbontotta és a Coliernek szóló iratokat el-küldte Törökországba. Osten iránt még nem történt megál-la-podás, hanem ő, a mennyire lehet, pártolni fogja ügyét. — Szentkereszty fia ügyében a hollandi ministerhez fordult. —

Nesselroht bárónak azt tanácsolja, hogy a lüttichi ügyeket illetőleg egyenesen a herczeghez (Marlboroughhoz) forduljon. — Bizalmas levél. — Másolat.

Germany 190.

To Mr Bruyninx.

Vienne ce 27e Mars 1706.

Monsieur.

Je vous rends graces pour votre Lettre familiere du 22e de ce mois. Toutes les incluses ont été distribucés selon leurs addresses, et je seray bien aise d'Executer toutes les autres ordres dont vous voudriez m'honorer.

Selon votre desir j'ay ouvert le Pacquet de l'Agent à la Haye dans le quel j'ay trouvé un bien gros pour Mr Colyer que j'ay fait passer en Turquie, et vous trouverez les Gazettes avec la Lettre du dit Agent-cy jointe.

Je continueray à m'employer en faveur de la Ste Ville de gèneve et lorsque j'ay fait quelque usage de la Lettre de Mr Van der Meer sur ce sujet, je vous la renvoyeray par Occulucsani. On n'a rien fait encore sur le dessein projeté en faveur du Collonel Osten, mais je seray son avocat autant que la cause pourra valoir.

Sentkeresti s'adresse à Votre Ministre au sujet de son fils; La personne qui a été a Presbourg pour apprendre quelque chose de Luy est descendu par eau ainsy vos pacquets n'ont couru aucun risque.

J'ay Conseille au Baron de Nesselroth d'ecrire en droiture a my Ld. Duc sur les affaires de Liege.

506.

Gr. Forgács Simon levele Pálffy János tábornokhoz. Nagy részvéttel van a grófné búbanatja iránt, de igaza van, hogy győtri magát, tudván mint okos asszony, hogy a magyarok csak azért fogtak fegyvert, hogy a szabadságot biztosítsák a jövő nemzedéknek, és a tábornok magyar létére mégis üldözi őket. — A magyarokat vádolják, hogy fegyverszünetet s békét nem akarnak, holott épen, midőn eziránt folynak a tárgyalások,

ütött be a tábornok seregeivel. És mit nyernek vele, néhány község felégettetik és hasonlóan megbosszultatik, mint a trencsényi égetések után. Író igaz hive volt a császárnak s azt tanácsolja neki, hogy fogadja el a békét, hisz ők mit sem kérnek csak a mi az övék. Azt hallja, hogy Draskovics János gr. Pálffyhoz csatlakozott volna, és hogy a sánta Ebergenyi is a magyarok ellen van. Ha a tábornok nevének írni akar, küldje hozzá a levelet, ő kézhez szolgáltatja, a hivatalos ügyeket kivéve mindenkor kész szolgája. Azt hallja, hogy Vöröskő miatt haragszik réa, ő viszont Galgóczi miatt haragszik Pálffyra. — Elfogott levelekből arról értesül, hogy Pálffyt Olaszországba, Stahremberget pedig az angol táborba akarják küldeni. Híjába csak nem hisznek a magyaroknak, bármit is tegyenek ezek. — *Másolat*, az eredeti levél magyar nyelven volt írva, és ebből fordítottatott németre.

Germany 190.

Copia

Des Graffen Forgatsch aus dem Ungarischen ins teutsche uberetzen brieffs welchen Er dem hern Genl Johan Palfy aus tschapeing de dato 27 Martij 1706 geschrieben hat.

Hochgeehrter Herr General.

Mein gewester alter guetter freundt und Vetter was vor einen brieff überkomen habe, ubersichsike hiemit. Ich trage selbst ein grosses mitleiden mit der guetten Frau Gräffin, das sie sich in solchen kumer and sorgen befindet. Sie hat auch recht, dan sie als eine Verständige Frau wohl begreiffet unsern gerechten handel: das nemblich dass ziell unserer waffen nichts anders seye, als die Erhaltung künftiger freyheit, so wohl der Ihrigen als gantzen Posterität, dahingegen doch der herr Genl als ein Ungar uns Verfolget, destwegen Er die gerechte straff Gottes zubefürchten hatt. Vndt Warhafftig Saule Saule, quid nos persequeris? Wir werden beschuldiget, das wir kein Armistitium, und folgsahmb keinen frieden Verlangen auch all unser thuen und lassen falsch seye Warhafftig es scheint, Warumb? das eben das Armistitium under der handt, und zusagen infieri wäre, hat der Herr Genl Einen Einfall thuen müssen was aber damit profitivit? etlick örther eingeschert, der Re-

vange wieder folgen, wie jetzt gleich geschehen, wegen der trentschiner brunst. Der Kayser mues fürwahr viel Soldaten zuverliehren ingefahr setzen. Es geräth nicht allezeit; auf solike schene anzeigen darzue? mit feuer und schwerdt verderbet einer den andern Unser sach ist die geringste je doch sehen wir, das die vielfältige denunciationen nurlauter Spiegelfechtereien sein, der nichts hoffet darff alles thuen, und machen; Gott du weist es, das ich ein treuer diener des Kayzers ware. Mein Rath ist mit dem friedens werck soll er nicht Viell Ceremonien machen; begehren wir doch nichts frembdes. Ich hette mit unserer Militz schon ausgewartet, habe aber vernommen das der Graff Johann Draskowitz sich mit dem Herrn Gen^{len} conjungiret, Au weh! ist seine gemahlin auch dorten? O Schwager nach alten brauch. Ich höre der hunds seel krumpe Ebergeni ist auch wieder uns; bitte euch gebts frieden Euch übel bekommen, hiemit hat Er auch von seiner frauen einen brieff. Wegen der schnactzen bitte umbe Verzeihung. Amicus Personae inimicus Causae dem herr Vetter Graff Leopold habe gleichfals von seiner Maitresse einen brieff geschicket.

Wann der herr Genl an seine Gemahlin die frau Graffin was pro Consolatione zuschreiben hat, beleibe Er die Adresse an Mich zustellen, wills schon überschicken: Verbleibe ausser Hh. diensten allezeit ein beraither diener. Ich höre das derselbe wegen Pibersspurg über mich erzürnet, fürwahr ich auch wegen Freystattl. Sie sagen der herr Genl seye dessen nicht ursach, und ich auch warhafftig nicht wegen Pibersburg. Jetzt ist gelegenheit den Zorn aus zulassen. dem Graff Montecuculi umb seinen offren meine dienst.

M. hochgeehrten Hern Gen^{len}

Schuldiger Diener

Graff Simon Forgatsch.

P. S. Aus interceptirten brieffen vernehme, das der herr Genl in Italien, der Graff Stahremberg aber zu den Engelländern beordert seye, umb sonst, sie glauben keinen Vngarn, das geblüend last auch die Natur nicht Verändern, es mag einer noch so gescheid than als er Immer will.

Pálffy tbnk. gr. Forgáchhoz. — Levelét megkapta. — Elhiszi, hogy neje sajnálandó, de ha még tizszer annyira volna is az, ő mégsem szegné meg a császár iránti hűséget. — A trencsényi égés sem császári parancs, sem pedig az ő akarata folytán, hanem vigyázatlanságból támadt. A németek nem szoktak gyujtogatni, ezt csak a rácok teszik. Nem a magyarokat üldözi, hanem a király ellenségeit. Ha gyujtogatni akarna, nem a császári alattvalók jószágait égetné, hanem azokét, kik már kétszer vagy többször szegték meg esküjüket, de hisz ezek majd a másik világban fognak azért égettetni. — A császár a fegyvernyugvást valóban akarta, a magyarok még most is elfogadhatnák, még nincs késő. — A galgóczi égésnek sem volt ő az oka; hanem azt tudja, hogy Forgách többször kérte Rákóczyt, hogy Vöröskőt ostromolja. Szükségtelennek tartja, hogy kettőjük miatt többen ontsák vérüket, hisz a köztök létező viszályt maguk is kiegyenlíthetik. — Fordítás magyarból németre.

Másolat.

Germany 190.

Copia Dess Comandirenden Generalen hf. Graffen Johann Palfy brieffe, welcher Er zur antwortt dem Forgatsch gescriben de dato 29 Martij 1706.

hoche Ehrter herr Graff.

Gestern in währenden March habe dessen brieff erhalten. Ich glaubte den hf. Grafen zu Ivan anzu treffen, so hat Er aber seinen weeg gegen Lons oder Nemeskü genommen obschon dessen brieff aus tshabring datirt ware, nichts destoweniger habe ich doch gewust das selben orth ohne blut vergiessen werde beziehen können. Vor den uber schickten brieff von meiner graffin bedancke mich. Es ist nicht ohne dass sie mit sambt denen Kindern von einem rechten Christen zubetauren ist, dessen doch ungeachtet und solte es auch 10. mahl soviel seyn, so will ich meine trewe gegen Ihro May^t doch nicht abandoniren, Gott der Allmachtige wurdts mir belohnen, so wohl in dieser alls jener welt. weillen ich meinen geschwornen Eydt und trew dem

Kayser unversehrt gehalten. Der hf. graff darff wegen der brunsten mich nicht beschuldigen, es ist weder kays. befehl noch mein willen, dass es aber aus unacht samb keit geschehen, kann ich nicht davor, Ich habe 10 Dugg. versprochen, der selbigen mir bringen wird, schwahre zu Gott, dass ich solchen Lebendig in dass feuer hatte werffen lassen. die teutsche Miliz hat biss dato dergleichen brennungen nicht exerciret wohl aber die Unbandigen Razen, ich verlange sie nicht zu entschuldigen weylen der hf. Graffs sie selbstn wohl kennet, Es seynd dermahlen viele officiers bey den selben, welche vor 2 Jahren bey Mir waren, Jenne werden erzehlen können, wieviel ich blessirt und destwegen erschossen habe, dass ist aber auch wahr dass die bauern viel ursach daran seynd dann, wann sie bey ihren hausern geblieben waren si hetten sie können nach unsern Abmarch auf dass feuer achtung geben, Eben auf solche weiss ist es am Stein am Anger beschehen, alwo, da wir schon 5. stund darvon waren, erst die feüers brunst entstanden, warumb haben sie nicht geloschet, es ist ihr eigene schuld und nachlassigkeit iczt aber wohlen sie mich beschuldigen. Ich ver folge keiner Ungarn sondern die feindt meines Königs, und thue also was meine Schuldig keit erfordert, die trentschiner brunst anbelanget darff man auch der kays. Miliz keine Schuld bey messen, indeme solches nur die Mahrische bauren ex iusto dolore gethan haben. habt Ihr doch auch ein gleiches gethan und höret noch nicht auf Ihro May^t seind diessfalls nicht wenig erzürnet Ja sie haben es aufs scharffeste abgestellt. der herr graff seye versichert, wann ich brennen wolte ich nichte die Arme Unter thanen sondern lieber die Jenigen brennen welche schon 2 und mehr mahlen ihren Aydt gebrochen haben, aber ich weiss, sie werden schon in Jener welt darvor brennen. Ich bin nicht dess Melac befreundter, dass ich an brennen solte ein freud haben es brendt ohne dem genugsamb dass Ungarland, heunt oder morgen wurd genugsam zulöschen geben wann nur an statt wasser, kein ohl gebraucht wurde. Anbelangendt dass Armistitium ist mir desshalben nichts anvertrauet oder befohlen worden, dass habe ich aber langst vorgesehen, dass sie nur mit unsern hoff spielen, ich thue es weder verhindern noch

rathen, sondern uberlasse es gott der wirdt in diesem der gerechte richter seyn soviell weiss ich darvon, dass Ihr May^t der Kayser es aufrichtig gemeinet hat, der daran ursach ist, gebe rechen schafft, es ist noch nicht zu spath, wann Ihr den seegen Gottes erlangen wollet, und kein wohlgefallen traget an ver giessung vieles un schuldigen bluts. Wegen der freystattler brunst habe kein ursach, wann ichs gethan hette wurde ich es aus forcht gar nicht laugnen, ich habe soviel vernunft, weiss schon was ich thue, gott straffe den, welcher es verursacht, diss weiss ich aber gewiss, dass der hs. graff den Ragoczy gebetten, und zwar zum oftern dass sie sollen Piberspurg Bombardiren, ist also des hs. graffen sein zorn umb sonst, gott sey es befohlen sit nomen Domini benedictum. Wie und auf wass weiss der hs. graff dass ubrige will verstanden haben weiss ich nicht, es ist unnöthig dass precise wegen Unser zwey viele andere bluth vergiessen sollen, dass kann unter Unss beeden aus gefuhret werden, wann es nur der hs. graff begehret und wann Er doch ein so grossen zorn haben solte, bin ich bereith, und bleibs auch allezeit wann Er sich an meldet. Wormit verbleibe des hs. graffens

Dienst williger Diener

Graff Johann Palfy.

P. S. Dass aber der hs. graff wegen der jezigen ohne meinen wissen und willen beschehenen feüers brunsten den Revange geben will, sie sonant verba schaue erzu, ich fürchte dass das Ungarland und viele Ehrliche unschuldige Leuth darfar Leiden werden. In Osterreich ist nunmehr nicht viel mehr zubrennen, wohl aber in Ungarn, ich will kein Prophet sein, wann ihr also verfahren werdet, vielleicht ist der Reday georg destwegen aussgeschicket, warhafftig ihr werdet es bey gott verantwortten müssen.

Stepney a hollandi követeknek. Salms hg. az napon tudatta vele az udvar nézeteit az Okolicsányi által hozott iratokra nézve. — Jónak látta ennek folytán magán tudomás végett

közölni a ministerekkel a magyarok e hó 20^{án} adott válaszát a tervezett fegyverszüneti feltételekre nézve. — A császárhoz egy rövid emlékiratot nyújtott be bevezetésül a mediatorok által tervezett békefeltételekhez. Bécsben elfogadják azt, hogy a magyarok a fegyverszünet alatt a Rabán túl maradjanak. Az 1^ő és 3^{ik} pontot nem tartják elfogadhatónak. — A többi pontokra nézve nincs nehézség, a 7^{ik} pont magától értetik. — Wratislau van ezen alkudozások vitelére kiszemelve, s mihelyt utleveleit megkapja, azonnal indulni szándékozik. Író maga is oda szándékozik menni. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

A Vienne le 30^m Mars 1706.

Messieurs.

Ce matin le Prince de Salms m'a explique en presence du Comte de Sinzendorff les sentimens de la Cour au sujet des derniers ecrits qui ont été apportéz ici par le Sieur Occulucsan.

Je n'ai pu me dispenser de montrer aux Ministres la Reponse que vous a été donnée le 20e de ce mois par la Deputation Hongroise sur les Conditions de l'Armistice; Mais cette communication a été faite seulement pour leur information particuliere, et non pas dans la supposition que la piece fût propre pour trouver place parmi leurs Actes de la Negotiation à cause de certaines expressions qui ne marquent pas un esprit trop porté à la Paix. Et comme nous nous sommes employéz quelques fois à disposer la Cour à retrancher de leurs Ecrits tels endroits que nous avions jugé capables de troubler les Hongrois, Les ministres de Sa Majesté Imperiale nous croient obligez à plus forte raison de faire en sorte, que les Mecontens se contiennent dans de termes de moderation.

Pour continuer le fil de notre negotiation j'ai presenté un petit Memoire à S. M. I. *) par maniere d'Introduction à Votre projet sur lequel je vous dois avertir de la Cour en termes generaux.

*) Lásd az 502-ik számot.

Ici on est content que les Hongrois retirent leurs troupes au de la de la Raab, pour y demeurer pendant la Treve: Mais on vous prie Messieurs, d'entrer dans cette Concession peu a peu, et de la faire valoir pour mieux faciliter les autres articles.

Sur le 1. et 3me on n'est pas d'accord ne croyant nullement raisonnable que les troupes Imperiales quittent entiere-ment le pied qu'Elles ont en Hongrie en se retirant du quartier dont Elles sont actuellement en possession, et dont toutes les places demeurent sous l'Obeissance de S. M. I. Au lieu que les Troupes que les Mecontens ont à present dans le pais qui est entre le Danube La Leitha et la Raab, ne peuvent etre reputées pour un Corps d'Armée, mais seulement une poignée du monde guerres capables a faire autre chose que des Courses et des incendies.

Quant aux autres points, on n'y trouve pas de la difficulté, Car le 7e Article s'entend de soi même, et on verra volontiers que les Mediateurs voulussent se donner la peine de concerter avec les Hongrois par avance la maniere de revictualier les place bloquées aussi bien que les autres Conditions du Projet dont le Comte de Rechteren a été dernièrement chargé; Car par ce moyen on gagnera du tems et les commissaire de S. M. I. aura plus de facilité a conclurre ce qui resteroit encore à etre réglé.

C'est le Comte de Wratislau qui est destiné pour cette commission et il paroît être dans l'intention de s'y rendre aussitôt que les passeports soient arrivez; Je serai aussi prêt moi meme d'entreprendre ce Voyage, dans l'esperance d'etre temoign d'un commencement favorable et pour vous renouveler de bouche les assurances de la passion sincere avec la quelle je suis

Messieurs &c.

G. Stepney.

509.

Stepney Harleynak. — Küldi neki a hollandi követekhez intézett levelének másolatát, melyben az udvarnak az alkudozások folytatása iránti nézeteit közli velök. Ha a magyarok ezen feltételeket elfogadják, Wratislau és író elmennek Pozsonyba. A magyarok az utolsó 3 nap alatt 16 nagyobb községet égettek fel Luxemburg közelében. — Eredeti levél.

State Papers Office Germany 191.

Vienna 31 March 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

— — — — —

The Prince of Salms having declared to me yesterday His Imperial Mayestaty's Resolution upon some points of the Armistice, I intend to morrow to dispatch Occulucsan to the Dutch ministers at Tyrnau with an account thereof, according to what you find in my letter to them here enclosed; and in case the Hungarians accept those conditions, Count Wratislau and I shall go down to Presburg about a week hence, in hopes of putting the last hand to that agreement. Though the Malcontents continue to act with a great deal of violence, and within these 2 or 3 days have burnt 16 considerable villages not far from Laxemburg where they seized some Mules and Hawks belonging to the Emperor, and were very near intercepting Mr Quarients equipage and servants, with the Emperor's presents designed for the Grand Signor.

— — — — —

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

510.

Wratislau a hollandi követekhez. — Tudósítja, hogy ő bizatott meg a császár által az alkudozások vezetésével és hogy e végett Pozsonyba kíván utazni. Kéri hogy a szükséges utleveleket szerezzék meg neki és a magyarokat arra bírják, hogy seregeiket

legalább a Pozsonyba vezető országutról vonják vissza, mint-hogy különben sem nem utazhatnék biztosan, sem pedig leveleit nem küldhetné szabadon Bécsbe. — Másolat.

Germany 190.

Messieurs.

Par la lettre de Monsr Stepney Vos Excellences verront la resolution, que Sa M^{te} Imperiale a prise touchant l'Armistice proposé par la Mediation, Et Vos Excell^{ces} jugeront par son equité, que c'est tout ce qu'on peut demander de la cour Imp^{le} en faveur des Hongrois Mecontents; Sa M^{te} Imp^{le} veut de plus, que je me rend sur ce fondement à Presbourg aussitost que les nouveaux Passports seront envoyes icy, pour ajuster sur ce pied ce qui pourroit encore manquer aux autres Articles concernants. Cette suspension d'Armes et ceux qu'il faudra ajuster preliminairement par rapport au congrez de la Pacification generale.

Vos Excellences jugeront aussi, qu'outre les Passeports susdits il me faut encore une seureté pour aller et venir de Presbourg à Vienne, et de pouvoir envoyer de toute liberté et sureté mes Couriers et Lettres, sans quoy il seroit absolument impossible, et ne conviendrait aucunement a la Dignité du Maitre, que je me puisse rendre a Presbourg: Pour cet effet il sera necessaire, que la Mediation employe ses efforts a disposer les Hongrois à retirer les troupes si non tout a fait derriere la Raab au moins du grand Chemin, qui mene à Presbourg.

Car comme les paisans et autres gens de rien sous pretexte des Hongrois volent, le grand chemin, on coureroit toujours risque d'etre sujet a quelqu'Accident facheux ou affront peu convenable à mon Caractere. Je ne doute aucunement que Vos Excellences reconnoitront la justice et la necessité de mes demandés, et que les Hongrois auront assez d'honnetete d'y consentir pour faciliter par la ce que tous les partys doivent souhaiter, etant toujours avec une estime tres particuliere.

De Vos Excell^{ces}

Le treshumble et tresobeissant serviteur

Le Comte Wratislau.

A Vienne 31 Mars 1706.

A leurs Excellences Messrs le Comte de Rechteren et Hamel Bruy^x Envoyez Extraord^e des Etats Generaux et mediat^{rs} au Congres d'Hongrie à Tyrnau.

511.

Stepney Harley ministernek. Tudósítja, hogy a magyarok egy csapata Jägersdorf mellett Heister Hannibal és Draskovics által megveretett, 200^{an} megöletvén. A magyarok Stájerország határán hatvan falut, nem tudni mi okból, felégettek. — Bajorországból hat század vasas lovasság ment e hó 5^{én} Bécsen át Magyarországba. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna 7th April 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

Three thousand Malcontents being assembled near Jägersdorff General Palfy detached a Body of Croats in pursuit of them, under the command of Count Hannibal Heister and Count Draskowitz, who routed them on the 3^d instant after having killed 200 upon the spot.

Another Body of Malcontents have burnt 60 villages on the frontier of Stiria; It is not yet known what may have provoked them to that outrage.

Six companies of Col^l Bartells Guirassiers newly raised in Bavaria marched by this City on the 5th instant in theyr way to Hungary.

— — — — —
I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

512.

Stepney Harley ministernek. — A hollandi ministerektől Okolicsányi visszatérte óta nem kaptak tudósítást. — Pálffy mozdulatairól semmit sem tudnak. Stiriából értesülnek, hogy az elégületlenek egy nagy csapata a Mura folyón átkelt és a Mura és Dráva közti vidéket pusztítja. Egy másik csapat pedig Forgách vezetése alatt Óvárt kényszerítette megadásra. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna 10th April 1706.Right Honble.

We have no letters yet from the Dutch ministers at Tyrnau, since Occulucsan returned thither with the Emperor's last proposalls of an armistice.

We hear very little of General Palfy's motions, But have advice from Stiria That a strong party of Malcontents have passed the Muher, and continued to ravage and burn the Country between that river and the Drave. Here is likewise advice that on the 6th instant another party under count Forgatsch, came before the Town of Altemberg (where the river Leyta falls into the Danube) and after having thrown some bombs into the place obliged the inhabitants to capitulate, and were endeavouring to make themselves masters of the Castle likewise.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

513.

A hollandi követek Stepneynek. — Okolicsányi 3^{án} érkezett Nagy-Szombatban az udvar válaszával, melyben eláll abbeli követelésétől, hogy a magyarok a dunántúlról kivonuljanak. — Még az nap közöltik Bercsényivel, annak tárgyalását s választ sürgetvén, mit azonban még nem kaptak. — A magyarok az osztrák seregek kivonulását követelik, mielőtt alkudozásba bocsátkoznának. A császári seregek működése nagy ingerültséget okozott a magyaroknál. Különösen Palfy hadjárata veszélyezteti az alkudozások sikerét. A legkisebb esemény véget vethet minden reménynek a békét illetőleg. — Ily körülmények közt ők 15 napi fegyverszünetet hoztak javaslatba a Duna és a Morva mentében. Bercsényit reá vették, hogy ezt elfogadja, de csak úgy, ha az udvar is hasonló cselekszik. Kérik tehát Stepneyt, hogy ezen kétheti fegyvernagyvágás elfogadását Bécsben sürgesse. — Bruyninx jövő hétfőn Bécsbe megy. — Eredeti levél.

Germany 190.

To Mr Stepney.

Monsieur.

Le Sr Ockolicsani etant revenu sammedy dernier le 3e de ce mois à une heure apres midy, avec la reponse de la Cour, par laquelle Elle desiste de sa pretension que les troupes Hongroises devoient passer en deça du danube pour faire avec les Hongrois Confederez une suspension d'Armes, nous avons encore pris occasion ce mesme apres diner d'en faire part au Comte Bercseny, comme chef de leur Deputation l'ayant pressé au mesme tems pour une conference, a fin qu'on put ajuster un projet des autres points de la dite suspension, mais les jours des festes etant passées sans que nous ayons pu obtenir la dite conference nous avons encore du depuis reiteré nos instances pour la meme fin, leur ayant memeourny quelques considerations par maniere de suggestion pour pouvoir servir d'ingredient à une suspension d'armes à faire, mais quelque mouvement que nous nous soyons donné, nous n'avons encore rien pu obtenir, ny par la voye d'une Conference, ny par la voye d'une reponse, ces Messieurs etant tellement outrez de la marche de l'Armée Imperiale dans la Hongrie, et qu'on croye qu'elle y doive subsister pendant la suspension d'armes, qu'ils croient et posent quasi comme une condition sine qua non que la dite Armee en doive sortir pour faire la dite suspension et quoyque nous ayons alleguez que c'est contre le droit de guerre, la maniere de faire, et le respect de l'Empereur, ils persistent toujours a soutenir qu'on ne peut pas dire que l'Armée Imperiale occupe ce pays, mais y entre comme leurs troupes en Stirie et en Autriche, et que par consequence ils pretendent aussy d'y subsister par la meme raison, y adjoutans qu'ils peuvent aussi peu sacrifier leurs freres Confederez, que S. M. I. ses sujets des pays hereditaires.

En fin Monsieur voila les affaires poussées dans une crise par la marche du Comte de Palfy ou nous avons bien predit au Ministere qu'elles deviendroient, en cas que le dit Comte de Palfy eut le malheur d'etre battu ou qu'il dut avoir le demanty a ne pouvoir chasser les Hongrois au de la du Danube; Mais là chose faite le conseil est pris, et

comme nous esperons, que le temps radoucira encore un peu les esprits, et nous faira gagner quelque chose, mais que cependant le moindre accident de part ou d'autre pourroit faire echouer toute la negotiation, nous avons cru à propos de proposer pour cette fin une cessation d'hostilité dans les confins de Danube et de la Morave pour quinze jours à commencer depuis le jeudy prochain et avons enfin induit le Comte Berceseny qu'il entre la dedans, et c'est chargé d'en expedier l'ordre au General Commandant les troupes Hongroises a condition que la Cour y entre aussy et en fasse expedier l'ordre aux Generaux Commandants devant le dit terme et qu'ils ny contraviennent point ny qu'ils marchent a eux, tellement Monsieur nous vous prions d'effectuer aupres la Cour que la dite cessation soit acceptée et l'ordre expedie en temps lorsque nous esperons encore surmonter les choses, mais sans cela nous ne repondons de rien.

Nous avons eu aujourd'hui un assez grand pour parler avec le Comte Berceseny touchant toutes ces affaires, et comme Monsieur de Bruyninx croit partir lundy qui vient pour Vienne, afin de changer de demeure, il vous informera du reste de bouche, etants cependant tres parfaitement

Monsieur

Vos très humbles et très obeissants serviteurs

Le Comte de Rechteren.

J. J. Hamel Bruyninx.

Tyrnau ce 10 d'Avril 1706.

Okolicsányi Stepneynek írja, hogy ha az ügyek Erdélyben változnak, az egész fegyverszüneti tárgyalások semmivé lesznek, és nagyobb lesz a bizalmatlanság mint valaha volt, kivált ha a dunántúli seregek működése hozzájárul a kedélyek ingerléséhez. Bercesényi levelet olvasott el neki, melyet most Károlyitól kapott Erdélyből, melyben tudatja vele, hogy a császáriakat megverte vagy ezeret megölt és sok tisztet elfogott. Az ily csatározások, hol egyik hol másik fél kilátásait emelvén, nehezítik a békét.

Kivánatosnak tartja a fegyverszünet létrehozását, habár némi áldozattal, mert a fegyverszünet megkötése után azonnal a békealkudozásokat lehet megkezdeni, sok remény lévén az eredményre. Rákóczy írja Bercsényinek, hogy a császáriak karó-büntetés alatt eltiltották a tavaszi vetést. Neveli a bizalmatlanságot azon hír is, mely szerint a császár nagy sereget gyűjtene Bajorországban Magyarország elnyomására. — Eredeti holograph levél.

Germany 190.

Excellentissime Domine!

Non opus est me Excellentiae Vestrae prolixo importunum esse scripto, quando Excellentissimus Dominus Bruyninx uberrime omnia referet, quae Hungari adhuc difficultant in conditionibus suspensionis, Quae & Excellentiae Vestrae per se praevidit, & ego ubique praedixi. Valde vereor, ne si interim donec difficultates invicem utrinque fiunt, res in Transylvania mutari incipiant, caeptum hoc Armisticij, seu suspensionis Armorum opus dissiliat, & veniatur ad majores, quamunquam erant, difficultates & diffidentias, praesertim si & ultra Danubiani contrarij Exercitus reciprocis hostilitatibus irritent animos. Legit coram me literas Excellentissimus Dominus Generalis Bercsenij, quas a Domino Generali Karolij, ex Transylvania missas, hodie accepit, & ita quidem legit, ut ipse quoque ego potuerim legere. Scribit ergo Dominus Karolyi tripartitis copijs a duabus partibus, non contemnendam partem suae Majestatis Sacratissimae Militiae, se invasisse; ad mille igitur cecidisse Germanos, ad trecentos vero ex Hungaris promiscue (qui nempe in servitijs Suae Majestatis sacratissimae erant) & Germanis, imprimis officialibus, captos esse. Possidere se magna jam terrae Transylvaniae spacia. Hujusmodi cassus nunc hujus nunc alterius partis spes augent, quae vix unquam Pacem commode tractari permittent. Ergo quod ego supplex nuper à sua Majestate Sacratissima exorare conabar, id adhuc obsecro, ut Vestrae Excellentiae persuadere Augustae Aulae dignentur, nempe facere dignetur suspensionem Armorum sua Majestas sacratissima, etiam si modico tempore vicinae Provinciae Palffianum Exercitum sustinere deberent. Nam conclusa suspensione, ipso facto ad exhibitionem Punctorum Pacis

pervenietur, unde speratur facilis Pacis successus. Scribit praeterea Princeps dicto Domino Generali Bercesenij agriculturam seminaturamque vernalem, a Suae Majestatis Sacratissimae Generalibus, sub poena Pali ibi esse prohibitam. Adhuc in novellis Viennensibus haberi, suam Majestatem magnas vires in Bavaria parare, quas ad delendam nationem nostram cito adductura esset. Et propterea Armistitij terminus ad id tempus, ex parte Augustae Aulae extendi exprobratur hic nobis, quo ad venire illas vires posse sperat eadem Augusta Aula. Haec non esse Synceritatis argumenta, ajunt, si ita ressit Dignetur itaque adniti, ut haec insinceritas, quae tantopere utrinque exprobrari non desinit, tandem per Armistitij conclusionem incipiat evelli. Caeterum me in gratiam Excellentiae Vestrae commendo. Datum Tyrnaviae die 11 Aprilis a 1706.

Excellentiae Vestrae &c.

Paulus Okulucsany.

515.

A hollandi követek Pálffyhoz. — Értesítik a kétheti fegyvernyugvás iránt tett lépéseikről és kéri, hogy jövő csütörtökig, a mennyire a császári szolgálattal összefér, minden nagybbszerű működéssel felhagyjon. — Másolat.

Germany 190.

To Palfy.

Monsieur.

Comme nous avons proposé à S. M. I. et aux Hongrois Confoederez une Cessation d'Armes de quinze jours à commencer du jeudi qui vient, et que les Hongrois se soient déjà declarez de l'accepter a Condition que S. M. I. y veuille aussi entré de Son Cote, nous avons déjà envoyé un Courier la nuit passée en Cour pour prier tres humblement S. M. I. de vouloir embrasser aussi la dite Cessation, à fin de venir par la à un Traité de Paix, et comme nous nous flattons et esperons, que S. M. I. fera quelque reflexion à nos Instances, et que cependant avant que les ordres fussent expediez ou vous rendus, il pourroit encore arriver quelque action, nous

avons cru à propos de vous faire part de la Situation de cette affaire, et de vous prier en même tems d'abstenir de tout Act d'Hostilité, ou au moins d'une Action Generale, si cela se peut compasser aucunement avec le Service de S. M. I. jusqu'à Jeudi qui vient, lorsq sans doute et meme plutot vous aurer ses ordres sur ce sujet. Nous sommes tres parfaitement

Monsieur

Vos tres humbles & très obeissans serviteurs

(etoit signe)

Le Comte de Rechteren. J. J. Hamel Bruyninx.

Tyrnau, ce 12 Avril 1706.

516.

Pálffy a hollandi követekhez. — Levelüket épen akkor kapta, midőn az élébe jött ellenséget üldözte; Ebeczky hibája, hogy nem küldte meg neki előbb a levelet. — Két napi szünetet tart seregével, jóllehet még nem kapott az udvartól utasításokat. Ha két nap alatt sem kap rendeletet, tovább meend, hova kötelessége hívja. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

Messieurs.

Je receus hier la votre datée du meme jour, et justement dans le temps, que je poursuivis l'Enemy, qui s'avançoit vers moy; C'est donc la faute d'Ebesky de ne me l'avoir plutôt envoyée la lettre, et quoyque jusques à cet heure, je n'ay pas reçu d'ordre touchant la cessation des Armes; Cependant Messieurs, ayant la confidence en ce que vous me venez d'ecrire, je séjourneray deux jours icy et cela pour faire reposer mes troupes, qui se fatiguerent beaucoup pendant la marche continuelle; Entre ce temps il me viendront des nouveaux ordres, les quels j'executeray punctuellement, si non je marcheray avec mon corps la ou l'in-

terest de S. M. I. et mon indispensable devoir m'appelle.
Du reste je suis tres veritablement

Messieurs

Votre tres humble et tres obeissant serviteur
(etoit signé)

Comte Palfy.

517.

Stepney a hollandi követekhez. — Szirmai szolgálja már korán reggel érkezett meg Bécsben, levelüket azonban csak délután 3 órakor adta át írónak. Így jött, hogy a hadi tanács midőn író a levelet az udvarnál mutatta, már utasításokat küldött Pálffy-nak, hogy Óvár bevételét meggátolja, illetőleg a magyarokat onnét kiűzze. 7 órakor este értekezlet tartatott, melyen a fegyvernynyugvás iránti javaslat felett tanácskoztak. Akkor vették a hírt is, hogy a magyarok Óvár várát bevették. — Ennek folytán Pálffy egy futár által újra utasított, hogy minden támadástól tartózkodjék. Az udvar ez alkalommal sok őszinteséggel járt el és a mediatorok előterjesztését sok figyelemre méltatta. — Reméli, hogy a magyarok meg fogják tartani ígéreteiket és haladéék nélkül beleegyeznek az ostrom alatt lévő várak élelemmel ellátásába. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

Vienne le 13e Avril 1706.

Messieurs.

Le Domestic du Baron Szirmai arriva icy hier de Grand matin, mais il ne m'a rendu votre Lettre du 10e de ce mois qu'à 3 heures apres midy; Je me trouve obligé de vous dire cette Circonstance pour eclaircir un peu le fait en cas d'Accident qui puisse deconcerte les Mesures que vous aver Messieurs si bien prises touchant l'Armistice de 15 jours.

Je communiquai d'abord vôtre Lettre a la Cour, mais le Conseil de Guerre avoit déjà expedié un Ordre au General Palfi de marcher droit aux Ennemis pour tenter le Secours du Château d'Altembourg, et même de les en chasser en Cas qu'ils l'eussent déjà pris.

Vers les 7 heures du soir on tint Conference ou votre Lettre fût examinée, et on receut avis presque à même tems que les Hongrois s'étoient rendus Maitres du Chateau d'Altembourg: surquoi on depecha un second Courier au dit General Palfy avec des Contre ordres, scavoir d'abstenir des voyes de fait, et de ne rien entre prendre en cas que l'affaire ne fût déjà engagée. Ce que Vous verrez plus amplement et destinctement Par l'ordre du Conseil même, joint à la Lettre du Monsr le Comte de Wratislau,* et je puis vous assurer, Messieurs, que le procede de la Cour en cela a été fort sincere, et qu'Elle a fait beaucoup de reflexion sur vos sentiments.

Il faut esperer que les Hongrois observeront aussy fidelement ce qu'ils vous ont avancé, et faciliteront de leur Coté le grand point en Question presentement et consentant sans hesitations que les Places blocquess soient revictuallées d'abord pour les 15 jours que le premier petit d'Armistice doit durer vous juger bien vous même Messieurs, que cela ne peut etre autrement, sans que Sa Ma^{te} Imperiale courre risque de perdre les dites places Blocquées lesquelles par un Cessation apparente pourroient être reduite à un Etat plus languissant, et tomber en suite entre les mains des Ennemis.

Si nous pourrions etre assez heureux pour surmonter cette Crise, j'en tirerai bon Augure pour le reste de la Negotiation.

Je suis parfaitement &c.

518.

Stepney Bruyninckhez. — Azon hiszemben, hogy Szirmay szolgáljával útközben vagy Pozsonyban találkozhatik, küldi neki az előbbi levél másolatát. — Ha Bercsényi Csallóközben vagy Óvárrott volna, tán jó lenne hozzá mennie időnyerés és tetlegességek megakadályozása tekintetéből. — Hollandiából több csomagot kapott számára. — Másolat.

*) Lásd ezen levelet az 519. szám alatt.

Germany 190.

To Bruyninx.

Vienna 13 Avril 1706.

Dans la croyance que ce Domestique du B. Szirmay vous pourroit rencontrer sur la route, ou à Presburg, je vous envoie un Duplicat de ma Lettre afin que vous n'arretiez pas l'homme dans sa course pour Tyrnau. Et en cas que le Comte Berceseni est dans l'Isle de Schütt, ou du côté d'Altembourg, il me semble que vous ne ferez pas mal de l'aller joindre pour gagner du tems, et pour empecher qu'on ne vient pas aux mains si cela est possible.

J'ai reçu quelques paquets pour vous d'Hollande, lesquels je garde, dans l'esperance de vous les presenter ce Soir icy, et de vous assurer de bouche que je suis entierement

Mon^srVotre très humble et très obeiss^t Serviteur.

P. S. La Lettre cy-jointe du Comte de Wratislau n'est que Copie, aussi bien que la mienne. Les Originaux passent en droiture à Tyrnau.

519.

Wratislau a hollandi követekhez. — Küldi nekik másolatban azon utasítást, melyet a császár Pálffy-nak a fegyvernyugvás tárgyában adott és reméli, hogy a magyarok hasonlóan fognak eljárni és hogy ezen fegyverszünet a kívánt eredményre vezetend. — Az udvar biztost küld Pozsonyba, hogy az elzárolt várakban levő legénység számára 15 napra élelmi szereket vásároljanak, nehogy helyzetük ez idő alatt rosszabbá legyen. A magyaroktól e tárgyban hasonló összintiséget várnak. Író kéri a követeket, hogy a magyar parancsnokoknak a fegyverszünet iránt kiadott rendelet másolatát küldje meg az udvarnak és hogy az élelmi szerek vásárlása végett Pozsonyba küldendő biztos számára szabadmenetet és kíséretet Lipótvárába és Trencsénbe kieszközöljenek. — Ha ez ügyben a magyarok nem járnának el jó hiszeműleg, a császár nem egyezhetne a fegyver-

szünetbe és nem folytathatná tovább az alkudozásokat. — Kéri hogy tudósítsák mikor lesz idején Pozsonyba mennie. Az élelmi szereket vásárlandó biztosok iránt értekezzék a pozsonyi parancsnokkal. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren & Bruyninx.

a Vienne ce 13e Avril 1706.

Messieurs.

La Lettre de vos Excellences du 10e ecrite a M. Stepney me fut communiquee par lui hier à 3 heures après midi, et j'en ai fait rapport a S. M. I. le même soir; Par la copie joints V. E. verront les Ordres que S. M. I. a donnés au Comte de Palfy touchant les Suspensions d'Hostilitez, lesquels luy ont été envoyez par un expres hier au soir; Et cette Cour ne doute pas que les Hongrois ne donnent pas les meme ordres de leur Coté.

Cette promptitude avec laquelle S. M. I. agit de son Coté non obstant la perte d'Altembourg, fait assez conoitre l'Amour qu'Elle conserve pour ses peuples, et combien Elle souhaite de voir ce Royaume dans une tranquillité entiere, aussi faut il esperer que cette Suspension d'Armes, Nous produira les effets, que nous souhaitons; Mais comme il ne seroit pas juste que pendant cette Intervalle Nos places deviennent d'une condition deterieure, et aiant toujours traité sur un pied avec les Hongrois, que pendant tout le tems d'Armistice ou Suspension d'Armes, on permettra a S. M. I. de pourvoir des vivres les dites Places; Cette Cour envoie un Commissaire a Presbourg pour cet effet, afin que commençant par Leopoldstadt et Trenschin à puise acheter des Vivres au prix raisonnables dans le Voisinage, et les faire conduire dans les dites Places pour le tems de 15 jours qu'est le terme accepté pour la Suspension d'Hostilitez. Pour ce qui est des places du Danube et autres, aiant la facilité de la faire avec plus grande Commodite, on remet encore l'execution pour quelques jours, et on se flatte que les Hongrois agiront dans cette rencontre avec la meme Sincerité qu'on fait de notre Coté, car s'il y avoit quelque chicanne, ou mauvaise foy touchant le revittaillement des Places pour

le terme de ces 15 jours, V. E. jugeront d'Elles meme qu'il ne conviendrait pas a cette Cour de donner le Consentement pour la dite Suspension. V. E. pourront dont communiquer les ordres de S. M. I. à la Deputation Hongroise, et nous envoyer aussi une copie des Ordres que les Hongrois auront envoyez à leurs Chefs, pour que toutes les Hostilitez sur les frontieres de la Silesie, Moravie, Autriche et Stirie puissent cesser. En second lieu V. E. procureront la liberte requiré au Com^{te} Imp^e qui sera envoyé à Presbourg de pouvoir acheter les vivres et les faire conduire a Leopoldstadt et Trenchin pour le tems du dit Armistice, car si en ceci de la part des Hongrois on ne procederoit point avec une bonne foy entiere, et sans aucune Chicane, je dois dire encore une fois que S. M. I. ne pourroit jamais consentir a une telle suspension, ni faire continuer une Negotiation aussi prejudiciable a Ses Interets.

Pour mon particulier aiant une meilleur opinion de la sincerite des Hongrois que bien des Gens en cette Cour, et me confiant entierement sur la prudence et engagement de V. E., je me veux flatter que tout ceci sera executé de bonne foy, et que ce commencement heureux nous menera peu a peu au but, que nous devons esperer, V. E. nous enverront la Reponse sur la presente le plutot que faire se pourra, et me marqueront aussi le tems quand elles croieront à propos que je me rends à Presbourg pour finir les Points de l'Armistice et les Preliminaires pour le Congres de la Paix, etant toujours avec une estime tres particuliere de V. E.

(P. S. de la propre main de C. Wratislau.) Quand les suretés pour le Com^e Imperiale auront estoint expedie, V. E. n'on qu'a les faire scavoire au Comandant de Presbourg le quelle l'envoira d'abord sur le lieux pour pourvoir Leopoldstadt et Trenchin pour les dites 15 jours.

Le très humble et très obeissant Serviteur

(etoit signée)

Le Comte de Wratislau.

Stepney Harley ministert értesíti a 15 napi fegyverszünetről, mely idő alatt egy két havi általános fegyvernugvás volna megkötetendő, ez a békealkudozások megkezdésére fogván szolgálni. — Tudatja vele Óvár bevételét a magyarok által, és hogy a császár a 15 napi fegyverszünetet elfogadta és reméli, hogy a magyarok bele egyeznek a várak élelemmel ellátására a fegyverszünet idejére. — *Este Bruyninx* Bécsbe érkezett magával hozván *Bercsényitől* utleveleket *Wratislau*, *Stepney* és *Tiel* számára. Nem sokára utána *Pálffy* hadsegédje érkezett Bécsbe azon hírrel, hogy *Pálffy* a magyarokat Óvárból kiverte, a várat minden ott felhalmozott készletekkel visszavette. Ha a magyarok ezután is készek elfogadni a 15 napi fegyverszünetet, úgy a jövő hét eleje iró s *Wratislau* *Pozsonyba* mennek, *Bruyninx* néhány napig Bécsben fogván maradni. *Bruyninx* tegnap kihallgatáson volt a császárnál s közölt vele több okmányt, mely a tárgyalásokra vonatkozik. — *Stahremberg*, ki *Piemontban* volt parancsnok, most minden Magyarországon lévő császári seregek fő parancsnokává nevezetett ki. Holnap indul utnak, hogy *Pálffy* serege vezényletét átvegye. Ez utóbbi *Lombardiába* megy, hol *Eugen* herczeg alatt mint lovas tábornok fog szolgálni. —

Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna 14th April 1706.

Right Honble.

On the 12th instant a servant to Baron Szirmai brought Lit. A. me a letter from the Dutch ministers at Tyrnau; wherein you find they propose a cessation of hostilities, on the neighbouring Frontiers of Austria, Stiria, and Moravia, to commence to morrow (the 15th). and to last a fortnight; which intention the Hungarian confederates had intimated to the several commanders of their forces, injoyning them to observe the same, provided His Imp^e Ma^{ty} consent thereto, and give like orders to his generals respectively.

During this term, tis hoped a solemn armistice may be settled, extending to the further parts of Hungary, which border on Transylvania and Croatia for the space of two

months; In which time the Malcontents are to produce their grievances and demands in order to a regular and formal treaty of Peace.

Much about the time that I received these Letters, General Palfy gave advice from his camp near Presbourg. That the castle of Altemburgh was in great danger; Whereupon orders were immediately dispatched to him, to march with all diligence to its relief: And in case it were fallen into the enemies hands, to use his utmost endeavours to drive them out of it; without allowing them time to consume or destroy large Magazines of Provisions, laid up there for the subsistence of the Imperial army.

The same evening his Imperial Majesty with some of his ministers examined the proposals I had communicated to them from the Dutch Plenipotentiaries; and while they were debating whether they should consent to this cessation of Arms or not, they received notice that the Garrison of Altembourg had capitulated, and was conducted to Presbourg: Upon which accident the question was decided in the affirmative, and another courier sent by 10 at night with counter orders to General Palfy, to forbear attacking the enemy if he were not already engaged. At the same
 Lit. B. time His Imperial Majesty desired me to signify to the Dutch Ministers, That their overtures were accepted; Which
 Lit. C. Count Wratislau further explained to them, enclosing a copy of the Directions sent to General Palfy by the council of war as a proof of the sincerity wherewith this court transacted; And not doubting but the Hungarians (if they meant as fairly) would easily consent, That some places now blocked up or streightened (such as Trenschein, Leopoldstadt, Grann, Gomorrha, Raab, Buda and the like) might be provided with necessary subsistence for the 15 days of cessation.

With these letters, Baron Szirmai's servant was dispatched towards Tyrnau yesterday morning; and we hope the Hungarians will not object against this condition, which seems reasonable enough, and would hardly have admitted of any dispute had it been proposed sooner.

In the evening Mr Bruyninx arrived here with the passports desired from Count Bercseni for Count Wratislau

for me and for Mr Teil the secretary at war, who is to be assistant to the Count.

He was soon followed by an adjutant General who brought advice that Count Palfy, in obedience to his first orders (and before he had received the second) was advanced to Altembourg and had obliged the enemy to abandon both town and castle, after a short dispute, wherein the Hungarians had above 50 men killed and some drowned; The Imperialists lost but 4 or 5 men and have recovered the stores of Provisions above mentioned.

To morrow we may hear how the Malcontents are disposed after this accident, and whether they yet persist in the Overtures proposed by the Dutch ministers of a fifteen days cessation. In which case Count Wratislau and I shall go down together to Presburg towards the beginning of next week, in order to improve this conjuncture which it seems somewhat favourable, leaving Mr Bruyninx to rest here for some days, after having spent near 6 months not very agreeable at Tirnau. This evening he had audience of His Imperial Majesty, to whom He related some particular circumstances of our negotiation, and likewise communicated a Paper of considerations which Count Rechteren and he offered (at their private thoughts only) to the deputies of the confederacy; who added some remarks thereupon in the margin. These heads may serve afterwards as Fundamentals when the armistice comes to be treated off.

— — — — —

Feld Marshall Staremburg who commanded in Piedmont, was yesterday declared by the Vice-President of War, His Imperial Majesty's General in Chief throughout Hungary, and to morrow sets out in order to assume the command of the troops now under Count Palfy, who is to serve in Lombardy as General of Horse under Prince Eugene.

I am &c.

G. Stepney.

To the Rt Honble Mr Secy Harley.

Rechteren írja Stepney és Bruyninxnek, hogy Stepney levelét megkapván, értesítette a távollévő Bercsényit a fegyverszünet a császár által lett elfogadásáról és kérte őt, hogy visszatérjen és a várak ellátása ügyét részletesen hozza rendbe. Bercsényi tegnap érkezett vissza, ma író beszélt vele és reábirta, hogy Lipótvár és Trencsén élelemmel ellátására beleegyezését adta. Ezek a legsürgősebbek. Többre nem volt képes reábirni. Most legnagyobb fontossággal az bir, hogy a két fél között semmi összeütközés ne történjék, s ő legjobbnak tartja, hogy Wratislau mielőbb Pozsonyba jöjjön és az alkudozásokat megkezdje. — Eredeti levél.

Germany 190.

To Stepney & Bruyninx brought to Vienna the 17th instant
by a servant to Occulucsan.

Messieurs.

Avanthier à trois heures apres midy j'éu l'honneur de recevoir la lettre de Monsieur de Stepney datée le jour precedent, dont j'appris avec bien de plaisir, que S. M. I. avoit accepté la cessation d'hostilité; j'en fis part d'abord à la Deputation Hongroise; et come le Comte de Berczeni etoit party d'ici Lundi dernier au soir pour aller joindre les troupes, je luy envoyai incessamment un Courier avec la lettre cy jointe sub A. dont Vous verrés, que je n'ai pas tiré en doute si les places bloquées devroient etre revictualisées, mais que j'y ai prié son prompt retour seulement pour regler le quantum et le quomodo, puisqu'ayants parlé d'un Armistice ou une suspension d'armes, nous avons toujours posé ce point come une condition sine quâ non, et croyant que si j'en temoignoit la moindre hesitation, il me le chicaneroit.

Deux heures apres je recus la reponse du Comte de Palfy sub B. dont Vous verrés, que notre lettre est venue fort à propos.

Le Comte de Bercseny revint hier au soir entre les sept et huit heures dans ce lieu, lorsque m'ayant fait annoncer son arrivée je ne l'ai pù voir que ce matin apres les dix heures, quand l'ayant été trouver pour regler avec Luy

le point surmentionné, il tachea à le decliner, disant que c'etoit un point à regler dans l'armistice, mais que cela ne regardoit point la cessation d'armes, qu'aussi dans ce tems les places bloquées éloignées ne pouvoient être revictualiez; surquoi étant entré en discussion des raisons, il m'avoüa enfin, qu'il n'y avoit pas la meme raison à l'égard de Leopoldstadt et Trenchin à l'égard desquelles tout ce que j'ai pu faire c'est de l'avoir induit au revictuallement, come il est dit dans la piece cy jointe sub C. croyant à ce que j'ai pu comprendre de la lettre, que le Comte de Wratislau nous a écrit d'avoir satisfait par là aux intentions de la Cour, au moins il en est pourveu pro interim, aux places les plus pressées et vous pouvés être seur, Messieurs, que c'est tout ou je l'ay pu porter avec toute la peine possible laissant aux Commissaires Imperiaux, s'ils pourront encore effectuer d'avantage, mais à dire vrai, je crois qu'il sera mieux de ne pas trop aigrir les affaires.

Je crois qu'à cette heure il sera de la dernière importance d'empêcher, que les parties ne reviennent plus aux voyes de fait, et que par consequent on profite du tems de la cessation de hostilités pour tacher à faire un Armistice general, et que pour cet effet la Commission Imperiale ou bien Le Comte de Wratislau se rende au plutôt à Presbourg pour enpousser la négociation, lorsque j'espere aussi de Vous embrasser et Vous temoiger, que je suis tres-veritablement
Messieurs &c.

Le C. de Rechteren.

Tyrnau le 16 d'Avril, 1706.

P. S. J'ai oublié de Vous dire, qu'il sera tres necessaire, que les troupes Imperiales abstiennent pendant ce tems de toutes sortes de voyes de fait, soit en prennant des postes ou quartiers, que les Hongrois pourroient avoir ou autrement.

Rechteren Pálffy tábornoknak. — Bercsényi közölte íróval Pálffy levelét, melyben panaszkodik, hogy igen szűk térre van szorítva, mely alig elégséges serege élelmezésére. Minthogy író attól tart,

hogy az ellenséges katonák közt a közeli szomszédság következtében rendetlenségek támadhatnak, kéri Pálffy, hogy ezek megakadályozására mindent elkövessen. Értesíti, hogy a császári bizottság legközelebb Pozsonyba összeülend és az általános fegyverszünet iránti tárgyalásokat megkezdi. — Másolat.

Germany 190.

Rechteren to Palfy.

Monsieur.

Le Comte der Berceseni vient de me communiquer votre Lettre du 15e par laquelle vous paraissez de temoigner que votre Armée est trop etroitement serrée des Quartiers pour en tirer sa subsistance, et que la Cessation des Hostilitez accordée puisses durer le terme prefixé jusqu'au premier de Mai, disant cependant que vous avez le Dos et le Cotéz libre pour en pouvoir subsister soit par maniere de Cantonnement, ou en tirant vos vivres; Et comme ceci me fait en quelque maniere de la Peine, et craindre qu'un trop grand voisinage des quartiers pourroit quelque fois causer de desordre, J'ai bien voulu vous prier Monsieur, de mettre le meilleur ordre qu'il sera possible pour le prevenir, d'autant plus puisque la Commission Imperiale se doit rendre au Commencement de la semaine qui vient à Presbourg pour traiter d'un Armistice general lorsque toutes les difficultes devront être levées et réglées, ou l'affaire s'échouera. Je suis tres parfaitement.

a Tirnau ce 16 Avril 1706.

523.

Rechteren Pálffy tábornoknak. — Bercesényi panaszolja, hogy a fegyverszünet beállta után Pálffy a magyarokat két helységről kiszorította s ez által összeköttetéseiket megszakasztotta. Ha ez való lenne, kéri, hogy a bajt haladéktalanul orvosolja. — Ha netán panasza volna emberei elszállásolása iránt, forduljon a ma vagy holnap Pozsonyba érkezendő császári bizottsághoz, vagy a mediatiohoz. — Másolat.

Germany 190.

Rechteren to Palfy.

Tyrnau ce 19e d'Avril. 1706.

Monsieur.

Dans ce moment le Comte de Berceseni me fait porter des plaintes par le Baron Szirmai et le Sieur Occulucsani qu'apres la Cessation d'Hostiliter receu de part et d'autre, vous auriez fait deloger les Hongrois des Villages de Sundorff et Nirider et que par la vous leur oter la Communication avec leurs Troupes.

Je ne scaurois croire Monsieur, que dans une affaire de cette Importance vous avez fait un pas contraire a la Nature d'une cessation d'Hostiliter, capable la faire avorter dans son origine; Ainsi si par hazard il en fut quelque chose je vous prie de le faire remedier promptement; Et si vous vous pourriez avoir quelques griefs à l'egard des quartiers ou de quelque poste, je vous prie de vous en adresser à la Commission Imperiale, laquelle (je crois) viendrai sans doute aujourd'hui ou demain a Presbourg ou bien a la Mediation, a fin qu'on tache a y remedier par la Voye de douceur, ce fait ne pouvant être que nuisible dans la Crise et la delicatesses des Circumstances ou nous sommes.

Je suis &c.

524.

Stepney Harley ministernek. — A magyarok részben elfogadták a fegyverszüneti feltételeket, bele egyezvén Lipótvár és Trencsén élelmezésébe. Ezt jó jelnek veszi. — Iró s. Wratislau az napon indulnak Pozsonyba. — Stahremberg, egy-két nap múlva megyen Magyarországba a főparancsnokság átvételére. Ó a legtöbbre becsült tábornok a császári seregben. — Eredeti levél.

State Paper Office Germany 191.

Vienna 20th April 1706.

(Kivonat.)

Right Honble.

On the 17th in the evening a servant to Occulucsani brought Mr Bruyninx and me a letter from Count Rechteren, Lit. A, which (with the papers annex) will acquaint you that the B, C. Hungarians have in part consented to the conditions deman-

ded of them, by allowing that Leopoldstadt and Trenschein may be supplied with provisions sufficient for the 15 days the cessation is to last, which places stood most in need of being refreshed. This easy compliance on the side of the Malcontents, gives some hopes that they may be fairly enough disposed for what is to follow. And to improve this opportunity, Count Wratislau and I are going this morning to Presburg where we hope to be joined to morrow by Count Rechteren. In a day or two General Stahremberg will follow to Hungary, and assume the command of the Imperial Army. He is perfectly acquainted with the country and humours of the people, and more esteemed by them than any other General the Emperor could have employed there; which consideration may likewise have a good effect at this time.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

525.

Stepney Rechterennek. — Tudatja vele, hogy Wratislau társaságában az nap este Pozsonyba érkezett. — Igen óhajtaná ismerni a magyarok nézeteit az alkudozások mimódoni folytatását illetőleg. Reméli, hogy Rechteren Pozsonyba jövéen, őket eziránt felvilágosítja. — Két külön levélben közbenjárását kéri egy futár és egy fogoly tiszt érdekében. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren.

Presbourg ce 20e Avril 1706.

Monsieur.

Par le Courier du Sr Occulucsanî vous aurez déjà appris que M^r le Comte de Wratislau, et moi etions dans le dessein de passer à Presbourg; Presentement je vous dois dire que nous sommes arriver ici ce Soir, et que nous attendons avec Impatience de Scavoir les Sentimens des Hongrois sur le Train que la negotiation doit prendre; En quoi nous esperons d'etre bientôt éclairci par vous, ne doutant pas que vous soyez en chemin pour passer ici.

Aux Lettres que M. Bruyninx vous envoie je joins deux autres l'un en faveur d'un pauvre officier prisonnier depuis deux Ans, et l'autre pour le Courier pour qui l'Eveque de Raab et le Comte de Paar ont si souvent sollicité. Ou il me semble que moyennant l'Armistice on ne devroit pas faire difficulté d'elargir ce pauvre diable.

Je serai bien aise de vous embrasser bien tôt, et de vous &c.

G. S.(tepney.)

526.

Pálffy Rechterenhez. — Levelét vette és nem tudja, miért panaszkodnak a magyarok, kik Neusiedelt még most is bírják. Zürndorfot ő elfoglalta úgy, mint minden más helységet, hol nem látott ellenséges lobogót. Panaszkodik ellenben, hogy a magyarok majdnem minden nap ellenségeskednek, az utakat elállják és foglyokat ejtenek, kiket csak váltságdíj mellett bocsátanak szabadon. — Forgách kérette írót, szólni kívánván vele, ő azonban másutt sürgősebb ügyekben lévén elfoglalva, Sickingen tábornokot küldte Sz. Miklósba, Forgách azonban nem volt ott; nem tudja, hova fog mindez vezetni. — Másolat.

Germany 190.

To Rechteren.

Presbourg le 20 d'Avril 1706.

Monsr.

Je viens de recevoir votre Lettre, et je ne comprends pas les plaintes des Hongrois touchant le delogement de leurs quartiers, Car jusqu'a present ils possèdent le Village de Neusidel. Quant à Zurndorff, j'y faisois mon quartier, et meme dans tous les en droits, ou je n'ai pas trouvé des etandards de l'ennemi, Comme cela se pratique en pareille occasion; Mais j'ai beaucoup de raison de me plaindre de leur Conduite, qui durant la Cessation d'Armes commettent presque tous les jours des hostilitéz en battant les Chemins, et y faisant des Prisonniers, qui pour se delivrer payent quelque Argent; Et c'est pour cela que j'attend en tous momens l'arrivé du Comte de Wratislau pour en demander Satisfaction, et pour regler l'affaire à l'avenir; C'est ce qu'il

y a de plus le Comte de Forgatz me fit avanthier demander pour lui parler, Mais ayant des autres affaires plus pressantes, j'envoyai hier le General Sikkingen a St. Nicola pour lui en parler, comme aussi pour traiter l'echange des Prisonniers; Le Comte de Forgatz pourtant ne s'y trouvat point; Je ne sçais donc à quoi tout cela vent aboutir; Cependent je suis

Monsieur

Votre tres humble et tres obeissant Serviteur

Le Comte Palfy.

Presbourg le 20e Avril. 1706.

527.

Stepney Harleynak. — Értesiti, hogy ő Wratislauval 20-án, Rechteren, Szirmai, Visa és Okolicsányi pedig 21-én érkeztek Pozsonyba. — 22-én Wratislau fegyvernynyugvás iránti javaslatot mutatott be írónak és Rechterennek, mely javaslat 2-ik pontja sokban eltér azon megállapodástól, mely a magyarok és Rechteren között jött létre. — Csak hosszú vita után és az ezalatt megérkezett Starhemberg közbenjárásával sikerült a császáriakat mérsékletre bírni. — Rechteren és író másnap Nagyszombatba mennek, honnét 25-én szándékoznak visszatérni; Wratislau ezalatt Bécsbe megy. — Eredeti holograph levél.

State Paper Office Germany 191.

Presbourg 22^d April 1706.

Right Honble.

On the 20th Count Wratislau and I arrived here from Vienna, and on the 21st we were joined by Count Rechteren, Baron Szirmai, ³Bishop Visa and Advocate Occulucsani from Tyrnau.

On the 22^d in the morning Count Wratislau, being
 Lit. A. assisted by Mr Tiell secretary at war, communicated to
 Lit. B. Count Rechteren and me a projet of armistice; The second article whereof being much different from the stations which the Hungarians had proposed to Count Rechteren, We had a long debate before we could bring the Imperialists to any

moderate expedient; But during our dispute Feld Marshall Stahremberg happened to arrive here from Vienna very seasonably, and assisted us with a proposal which we hope Lit. C. may be accepted: Count Rechteren and I set out with it to morrow morning for Tirnau and design to be here again the 25th in the evening. During the absence Count Wratislau slips back to Vienna but promises to return hither as soon as we can arrive.

I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

528.

Stepney és Rechteren Wratislauinak. — A magyar küldöttségnek aznap reggel mutatták az udvar által ajánlott fegyvernyugvási feltételeket. A küldöttség egynémely pontra nézve Rakóczy nézeit akarja tudni, ki hétfőre Tapolcsányba váratik. — Mint-hogy így a fegyvernyugvás lejárta előtt aligha nyerhetnek választ, kérdezik, ha vajon a fegyverszünet meghosszabbítására nézve bír-e elegendő felhatalmazással? Ezt, kéri, tudassa velök mielőbb világosan. — Másolat.

Germany 190.

To Wratislau.

Tirnau 24 d'Avril 1706 au soir.

Monsieur,

Nous avons présenté ce matin à la Deputation Hon-groise les Conditions de l'Armistice qui nous ont été recommandées de la part de la Cour, et on a été deux fois en deliberation la dessus; Mais les Deputéz aiant observé certains points qu'ils prétendent demander un examen particulier, et sur lesquels ils doivent prendre les avis du Prince Rakoczi, qu'on attend Lundy à Topoltzan, Nous ne voyons gueres d'apparence d'etre depecher si tôt avec la Reponce que nous avons esperé, et peut etre pas devant que le peu de tems qui reste de la Cessation d'Hostiliter ne soit expiré; C'est de quoi nous avons jugé a propos d'avertir V. E. par ce Courier vous priant nous eclaircir sur l'Article de la

Prolongation de 10 à 12 Jours dont nous avons fait mention dans notre billet le Soir avant notre départ de Presbourg.

Vous comprendrez facilement Monsieur, combien il importe à la Negotiation que nous soions instruits de la Volonte de la Cour sur ce Sujet; Ainsi nous prions V. E. de renvoyer le Courier au plutot avec une declaration positive de la part de S. M. I. si vous etiez autorise de la faire; Ou que vous voudriez la vivement solliciter, et nous la faire Scavoir Mardy au plus tard. Nous sommes parfaitement &c.

G. Stepney. Le Comte de Rechteren.

529.

Stepney és Rechteren Bruyninxnek. — Kérlek közbenjárását a fegyverszünet meghosszabbítása tárgyában. — Szerintük a magyarok csak azért kívánnak Rákóczyval tanácskozást, mert Wratislau az udvartól ment tanácsot kérni Bécsbe. — Másolat.

Germany 190.

To Mr Bruyninx.

Tyrnau ce 24 Avril 1706, au soir.

Monsieur

Vous voyez ou nous en sommes par la lettre que nous venons d'ecrire au C. de Wratislau. Nous esperons, qu'elle le pourroit trouver à Presbourg avec la Resolution de la Cour; Autrement il a Ordre de pousser jusqu'à Vienne, et nous ne doutons pas, que vous ne joindriez vos instances pour faire reussir la proposition. Ils ont pris pretexte du voyage du C. de Wrat. à Vienne (pour consulter la Cour) pour demander la meme chose a l'egard du Prince Rakoczi; quoyque nous scavons fort bien, que le dit Comte y est allé seulement pour eviter la solitude de Presbourg.

Nous sommes &c.

(signé) George Stepney. Le Comte de Rechteren.

530.

Rákóczy Stepneynek. — Rákóczy herczegnő által értesült, miszerint a császár megengedné nejének, hogy őt meglátogassa, ha magát arra kötelezi, hogy nejét bár mikor, a császár tetszése szerint, vissza fogja küldeni. — Rákóczy ezt készséggel megígéri s reméli, hogy ez magánügye lévén, levele a mediatio hivatalos iratai közé tétetni nem fog. — Másolat.

Germany 190.

To Mr Stepney.

A Secsin le 24 d'Avril 1706.

Monsieur.

Madame la Princesse Rakoczi m'ayant mandée que S. M. I. lui vouloit accorder la permission de venir me voir, moiennant les Assurances que je la renverrai lorsqu'il plaira à Sa Majesté de la rappeler, me donne l'occasion de vous prier Monsr de vouloir bien assurer Sa Majesté de ma part que je serai toujours prêt à exécuter ses intentions en renvoyant la Princesse nommée, lorsqu'il plaira à Sa Majesté à la rappeler. J'espère que cette déclaration que je fais suffira pour lever la Méfiance qu'on a de ma personne. Mais comme c'est une affaire qui n'a aucun rapport aux Négociations de la Paix, j'espère que vous ne mettrez par cette Lettre dans les actes de la Médiation, quoique je vous l'écrive comme un Ministre Mediateur, étant, Monsieur, avec beaucoup d'estime

Votre très affectionné Ami

(étoit signée)

Le Prince Rakoczi.

531.

Bruyninx Stepney és Rechterennek. Levelöket vette, ugymint Wratisslauhoz írt levelök másolatát is, ki Pozsony felé útban volt, levelök vételével azonban visszatért Bécsbe. — A császár kész a fegyverszünetet a szükséghez képest meghosszabbítani, de minden attól függ, ha vajjon a magyarok a várak élelmezésében jóhi-

szemüleg járnak-e el, vagy sem. Ezen kérdésen hajótörést szenvedhet minden alkudozás. — Wratislau csodálkozik azon, hogy levelökben említést nem tesznek az élelmezési kérdésről, annál inkább, mert a császári biztos Nagyszombattól panaszkodik, hogy a magyarok csak vizen engedik meg az élelmi szerek szállítását, a mi sok nehézséggel jár. — Wratislau 28-án fog Pozsonyba menni, fel levén hatalmazva a fegyverszünet meghosszabbítására s az általános fegyvernagyvadás iránti alkudozásra. A nagyszombati császári biztos rendeletet vesz, hogy visszatérjen Pozsonyba, ha a magyarok mindaddig sem engedték volna Lipótvár és Trencsén élelmezését szárazföldön eszközölni. — Wratislau Bécsbe utazása nem járt idővesztegléssel, miután Pozsonyban ez idő alatt mit sem tehetett volna, de a magyarok küldöttsége Rákóczyhoz valóságos időveszteglés. — Nagy baj a két fél egymás iránti bizalmatlansága, és azt elhárítani igen nehéz lesz; így pedig minden békekísérlet meghiúsulhat. — *Eredeti levél.*

Germany 190.

To Stepney & Rechteren.

Vienne le 25 d'Avril 1706.

Messieurs.

J'étois a peine revenu de l'audience de l'Emper^r cette apres medy que votre courier m'a apporté la lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire le 24me avec la copie de la tette que vous avez aussy écrit hier a Monsr le Comte de Wratislau, qui ayant été rencontré aujourd'huy par votre susdit Courier a Fischa pour se rendre ce soir a Presbourg a d'abord rebrousse chemin vers Vienne et je viens de luy parler sur les 7 heures du soir, le trouvant justement revenu de chez le Prince de Salm.

S'il ne tenoit qu'a la prolongation de la suspension provisionnelle des hostilitéz pour autant de jours qu'il seroit besoin, je puis vous dire Messieurs que Sa Maj^{te} Imp^{le} m'a temoigné qu'elle y etoit toutte disposée, et que Le Comte de Wratislau avoit ses ordres pour cela, comme aussy pour faciliter la negotiation de l'armistice à un tel point qu'au moins Elle etoit persuadée qu'on ne le pourra aucunement imputer a sa Maj^{te} s'il ne vient a une heureuse conclusion. Mais comme L'Emper^r m'a consenti

a la suspension provisionelle que sous la condition positive, du revictuaillement des places bloquées, et que même les Hongrois confoederez ont consenti a celuy de Leopoldstad et de Trenchin pendant cette suspension provisionelle, la prolongation, et tout dependra de la bonne foy que les Hongrois feront paroître a l'egard de ce revictuaillement, Et s'ils font Connoître de la supercherie la dedans, ou qu'ils ne cherchent des protractions que pour faire tomber entre leurs mains les susdites deux places, dont ils ont peut estre mieux reconnu la necessité de puis les pas qu'on a fait qu'auparavant, il me semble qu'on ne pourroit pas imputer a cette cour, la rupture de tous nos Traitez, qui semblent estre par la dans leur plus grande crise.

Monsieur le Comte de Wratislau m'a temoigné quelque surprise de ce que vous ne faitez aucune mention de ce point la dans vos lettres, ny de l'Etat ou cett'affaire se trouve, ou des pas que vous y avez fait, La, ou ils ont pourtant reçu avis par ce même Courier du Comissaire de L'Empereur de Tyrnau qui à l'incumbence de ce revictuaillement, que Les Hongrois font difficulté de le laisser passer et de le luy permettre par terre, insistants que cela se faise par la vaag, ce qui est presque impossible, tant a cause qu'il faut des batimens plats et autres preparatifs pour cela qui ne sont pas a la main, que parce qu'on ne peut avoir ny assembler si tost des provisione de ce coté la pour en charger les batteaux, et que même d'ailleurs cette voye est beaucoup plus longue et requiert plus de temps que l'autre par terre, quand tout seroit a la main pour charger d'abord les batteaux.

La dernière resolution de cette cour la dessus, est doncq, que Monsr le Comte de Wratislau retournera a Presbourg Mercredy qui vient 28me de ce mois avec les ordres pour la prolongation raisonnable de la suspension provisionelle et pour la continuation de la negotiation de l'armistice, mais qu'on enverra en même temps aussy ordre au Commissaire de L'Emper^r pour le revictuaillement a Tyrnau, de revenir de la avec son argent a Presbourg le meme jour, en cas qu'entre cy et ce temps la Les Hongrois confederez ne mettent pas ordre au revictuaillement de Leopoldstad et de

Trenchin par terre, en payant les vivres a un juste prix comme le Commissaire en a l'ordre.

Le pretexte du voyage du Comte de Wratislau a Vienne, pour envoyer aussy de leur coté consulter le Prince Rakoczy, ne me semble pas moins recherché, Car avec le voyage, du comte de Wratislau, qui estoit inutile pendant ces deux jours a Presbourg, et qui y retournoit aujourd'huy, on ne perdoit pas un moment de temps, mais avec leur envoy au Prince Rakoczy on perd effectivement du temps qui est presentem^t si pretieux.

Enfin nous sommes a plaindre de voir tous nos efforts rendus si infructueux, par la terrible mefience qui regne entre les deux partys, et laquelle sera difficile a surmonter, J'espere cependant que les Hongrois donneroit des meilleures marques de leur sincerité, dans le cas dont il s'agit et comme je suis extremement entre la crainte et l'esperence, j'ay d'autant plus lieu de vous souhaiter que le bon Dieu veuille benir vos soins, dans cette crise, laquelle je reguarde comme un eceuil contre lequel toutte notre negotiation pourroit bien s'echouer. Je suis &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

532.

Wratislau gróf Stepney és Rechterennek. — Már Fischán volt pozsonyi útjában, midőn levelöket vette, s ennek folytán Bécsbe visszatért. — Ugyanakkor értesült arról is, hogy az élelmezési biztos még mindig Nagyszombatban van, mert a magyarok csak a Vágon át egyeznek Lipótvár és Trencsén élelmezésébe, a mi talpak és időhiány miatt lehetetlen. — A császár csak ezen várak élelemmel való ellátásának feltétele alatt egyezhet a fegyvernyugvás meghosszabbításába. — Író jövő szerdán Pozsonyban lesz és tőlök tudósítást vár a felől, vajjon e várak el vannak-e élelemmel látva, vagy sem. — A császári biztos utasítva van, hogy szerdán menjen el Nagyszombatból, ha addig a két vár élelmezése iránt a magyarokkal tisztába nem jön. — Csodálkozását fejezi ki azon, hogy levelökben nem tesznek említést e fontos ügyről. — Nekik tudniök kell, hogy csak ezen feltétel alatt egyeztek bele a fegyvernyug-

vásba. — Ő nem ír ezuttal Visa és Okolicsányinak, de kéri őket, közöljék velök a fentebbieket. — Ismétli, hogy jövő szerdán délben Pozsonyban lesz, hol az élelmezés iránti tudósításukat várja; csak azután fog a további alkudozásokba bocsátkozni. — Eredeti levél.

Germany 190.

Vienne le 25. Avril 1706 au soir.

Messieurs.

J'ay estois desia a Fischa quand j'ay recue aujourd'huy la lettre de Vos Ex^{ce} du 23me par la quelle je vois que le Comte Bersény est allé trouver Ragotzy et que par consequence vous ne scauriez m'apporter à Presbourg une reponce sur nos propositions avant le mardy ou mecredy prochaine, et voyant que de cette maniere le tems de la suspension pouroit ester finie avant la conclusion de l'armistice, vous souhaitez Messieurs que je m'interpose aupres de S. M. I. pour une prolongation de la suspension presente.

J'ay seue en mesme tems que le Comissaire envoyé pour ravitailler Trenchin, et Leopoldstatt estoit encor retenue a Tyrnau sou pretexte que ce ravitaillement a estoite accordé seulement pour ester fait par la Waag, quoy qu'on scavoit bien, que faute des radeause, et le tems pour ramasser les provisions cecy estoit impossible.

Sur ces avis j'ay pris la resolution de revenir à Vienne et ayant fait le raport a l'Empereur, S. M. I. m'ordonne de vous dire, qu'avant qu'on ne soyt informé que le Hongrois on laissé faire de bonne fois le ravitaillement des ces deux places, S. M. I. ne pouvoit point donner sa resolution pour une prolongation de la suspension par cette raison je serois mercredi a misdy a Presbourg, ou j'attendrois des vos nouvelles, et de scavoire positivement des V. E. si ce ravitaillement es fait de bonne fois ou non pour y prendre mes mesure a l'avenant.

On envoit un ordre cy jointe au Comissaire, en vertüe du quelle il doit partir mercredi au matin pour Presbourg en cas qu'on luy refuse jus que à ce tems la le ravitaillement des deux dittes places. Je ne scaurois m'empêcher de vous marquer icy Messrs la surprise

de cette Cour, comme quoy V. E. ne nous disent rien d'un affaire si essentielle dans leurs lettres? ny quelles offices ils ont fait la dessus? et sur quoy nous devons compter dans un affaire de cette importance.

Ils vous est coneuë que cette Cour a touiour traité sur ce pied l'armistice proposé, et qu'on n'a accepté la suspension presente qu'a cette condition la nature mesme de la chosse ne le permet pas autrement, et qui pourroit jamais conseiller à S. M. I. une prolongation si dengereuse quand sou ce pretexte on coureroit risque de perdre nos places fortes?

S. M. I. s'attend de vostre zele et equité que vous faires vos derniers efforts pour faire comprendre aux Hongrois le tort qu'ils on de faire une telle de marche, elle peut de compte qu'on pourra faire de leur bonne fois l'avenir si persistent sens leurs manieres presentes.

Je n'escris point a l'Archeveque, Visa, Szirmay, et Occulucsan parce que le tems ne me le permet pas, mais V. E. leur communiquerons le contenüe et se serviront des leurs bonnes offices comme il le trouverons à propos.

Pour conclusion je dis encore que je serois mercerdy à misdy a Presbourg ou j'attendrois sans faute une responce positive touchant le dist ravitaillement et on parlera par apres de la prolongation souhaité estant toujours.

Des vos Excell^{ces}

Le très humble &c.

Le Comte Wratislau.

P. S. N'ayant pas trouver l'home de Mr Ogilitany j'en-vois cette estafette pour que le tems ne soit point perdüe, et la responce puisse ester donné au terme nommé.

Bruyminx titkára Stepney és Rechterennek. — Lipótvárba megérkezett és a helyőrséget számba véve, azt összesen 829-en fölül állónak találta. A magyarok készek ilyen számú adagokban kiszolgáltatni az élelmet; a császáriak a tisztekekkel való

tekintetből 1132 adagot kérnek, és kéretik a mediatiót, hogy e tekintetben számukra némi kedvezményt eszközöljenek. — Reméli, hogy Trencsén ügyét is kiegyenliti és két-három nap mulva Nagyszombatba visszajöhet. — Másolat.

Germany 190.

Bruyninx's Secretary to Stepney & Rechteren.

Radkowitz ce 25 d'Avril 1706.

Messieurs.

Nous sommes hereusement arrive à Leopoldstadt, et y étant entré seul, j'ai fait la Reveue de la garnison et de tout ce qui se trouve la dedans. J'en ai fait en meme tems la Liste selon les têtes, montant en tout a 829 Officiers et autres. Les Hongrois leur fourniront des Vivres sur se pied, Mais les Imperiaux le pretendent sur le pied de leurs Portions de bouche, faisant selon que le Commissaire de Leopoldstadt les a conter 1132; Ils soutiennent qu'il n'est pas raisonnable, que les Officiers soient traittez comme les Soldats et les autres Particuliers. Mais les Hongrois ont repliqué, qu'outre que les familles des Officiers sont deja comprises sous le nombre de têtes, ils n'avoient pas des ordres de pourvoir la Garnison selon les Portions de bouche. Le Commissaire de Sa M. S. et la Garnison sus mentionnée prient V. E. qu'Elles voulussent bien employer leurs offices aupres de Messieurs les Hongrois, pour procures aux Officiers les dites Portions, ou au moins qu'il ayent quelques autres douceurs a l'egard des particuliers.

Ils prient encore de presser les dits Hongrois pour le revictuaillement en General, et que pour la difficulte touchant les Portions, en attendant ils ne cessent pas de fournir les Vivres par tête.

J'ecris ceci pour satisfaire aux instances de la Garnison de Leopoldstadt et du Commissaire de S. M. I. priant V. E. que les Ordres pour cette affaire soient d'abord envoye au Commissaire Hongrois destiné pour ce revictuaillement. J'espere de pouvoir adjouster aussi en peu de temps les affaires de Trenchin, et d'en revenir a Tirnav en deux ou trois jours.

Je suis &c.

534.

Stepney Bruyninænek tudtára adja, hogy a császár hajlandó Rákóczy hercegnőt férjéhez ereszteni, ha ez megigéri, hogy visszaküldi, a mikor az udvar kívánni fogja. — Rákóczy őt ez iránt egy levélben biztosítja, kéri Bruyninæet, hogy ezen levelet eredetiben mutassa meg a császárnak, de mivel az egész ügy rejtélyes, másnak ne is szóljon róla. — Másolat.

Germany 190.

To Bruyninx.

Tyrnau ce 25 d'Avril à Midi.

Monsieur.

Le Comte Rechteren et moi Nous sommes donner l'honneur de vous ecrire hier au Soir par le Valet d'Occulucani au Sujet de la Suspension; presentement je vous dois donner un avis particulier touchant la Personne de Madame la Princesse Rakoczi, qui vous entendre aussi bien que moi par la lettre cy jointe, car c'est la premiere Connoissance que j'ai eu que S. M. I. etoit d'intention de laisser passer Madame la Princesse pour l'Hongrie; En cas que S. M. I. persiste dans la même Resolution, et que l'affaire ne se tient qu'a l'Assurance que le Prince doit donner de renvoyer Madame la Princesse lorsque la Cour la demande, je vous prie de montrer à S. M. I. la Lettre que le Prince m'a ecrite en Original, laquelle est la seule garantie que je scaurois donner pour l'exécution de sa Princesse. Peut etre cette amorce le pourroit rendre plus traittable dans la reponse que nous attendons aux Propositions de la Trêve.

Vous garderer s'il vous plait la lettre du Prince apres l'avoir montre à S. M. I.

Je suis &c.

G. Stepney.

Cette affaire est un peu misterieuse, ainsi a mon avis vous ferer bien de n'en parler qu'a S. M. I. seule.

Tiell, a bécsi haditanács titkára, a hollandi követeknek. — Levelöket véve, azt azonnal elküldötte Wratislaunak, ki azt Fischán vévén, visszatért Bécsbe, jövő szerdán pedig Pozsonyba fog jönni. Az udvarnál igen meg voltak lepve, hogy a mediátorok semmi említést nem tesznek azon boszantásokról, melyeket a magyarok az élelmezési császári biztos iránt tanusítottak. — Azt kívánni, hogy ők a Vágon szállítsák az élelmi szeréket, annyi, mint azok bevitelét megtagadni, miután tudják, hogy csak Morvából hozathatnék Trencsénbe szárazon, de talpak hiányában nem szállíthatnák azokat a folyón a várakba; talpakat pedig csak Liptó- és Árvából szerezhethénék, de ezek a magyarok birtokában vannak. De ha semmi akadály nem górdittetnék is utjokba, mégis négy-öt hétbe kerülne, hogy az élelmezés végrehajtotték. Kéri tehát, hogy eszközöljenek engedélyt az élelmezési császári biztos számára, az élelmi szeréket a legközelebbi szomszédságban megvásárolhatni, ez az egyedüli gyakorlati mód. Ez ügybeni magokviséletéből fogják megítélni a magyarok szándékát a békekötésre nézve is. A magyarok zsarolásait illetőleg többrendű részletes kimutatást küld át mellékletben a dunántúli kerületből; többet is fog közelebről küldeni. — Eredeti levél.

Germany 190.

Presbourg ce 26 Avril a Sept heures
& demy du matin. 1706.

Messieurs.

C'estoit hier a neuf heures du matin, que je me vis honoré de la lettre des Vos Excell^{ces} du 24me & Comme je n'avois aucune Commission touchant la prolongation de la suspension d'armes pour dix ou douze autres jours; Je n'ay tardé de depecher aussi tost L'Homme de M. Ockulucsan vers Vienne a S. E. M. le Co. de Wratislau, & avec la diligence, qu'il fist, il eut le bonheur de le trouver a deux heures apres midy a fischá; d'ou apres avoir Veu le Contenance de la lettre dite S. E. rebroussat aussi tost chemin, & retournas alla Cour, & me mandast par une estaffette le paquet cy joint pour Vos Ex^{ces}, que Je Viens de recevoir

a sept heures : Elles en apprendront sans doute le terme de son retour en cette ville fixé pour Mercredi a mydy : Comm aussi ce qu'il marque all'egard de la prolongation de la petite trêve d'apresent. Sur quoy il apportera les ordres de la Cour, Cependant celle cy at esté fort surprise d'entendre par d'autres Voyes que de Vos Ex^{ces} la Chicane que les Mecontens font jusqu'ici au Commissaire destiné au ravitaillement de Leopoldstatt & Trenschein, qu'on tient estrictelement gardé Comme prisonnier sans permission de Communiquer ou Voir mesmes Vos Excellences & sans faire Cunnoistre la moindre Volonté d'accomplir la promesse qui vous ont faite. Car de dire que ce revitaillement né s'entendoit que sur la Vague, c'est tout autant que de n'en vouloir rien faire, que nous amuser a perdre le temps, Sachants trop bien que nous n'avons pas moyen d'amasser des vivres sur la Vague? hommis que de les faire apporter de bien loing de la Moravie jusqu'a Trenchin par terre & quand mesme ils y seroient, que nous manquons des radeaux pour le transport sur la dite riviere que nous ne scaurions procurer d'ailleurs, que de la Liptovie & de l'arava, Comitats sujets a leur domination & que supposé qu'il n'y eut plus autre chicane, qu'il y faudroit plus de quatre ou cinque Semaines pour en Venir a bout de manière que le passage libre de la riviere Vague leur apporteroit des grandissimes Commoditez, & ne servirois absolument de rien au party Imperial: Ainsi vos Excell^{ces} jugeroit Elles mesmes quelle bonne foy on puisse esperer du reste, quand Un si petit ravitaillement de quinze jours vient estre traite de la sorte, la quel n'est praticable autrement, que par Une permission a nostre Commissaire D'acheter les Vivres aux environs & Voisinage le plus proche de la Place & c'est sur se fondement qu'on requiert Vos Ex. de sommer les mecontens a tenir la parole donnée & de les presser avec d'autant plus de Vigueur & d'effort, que de cet echantillon ils donneront a Connoistre la Volonté qu'ils ont pour la grande piece, nam si hos in ariche in Viridi quid fieri? Tous cela non obstant, Vos Excell^{ces} sont seures, que du Costé de la Cour Imp^{le} on persiste ferme, a pousser la trefve projectte, pour par venir par ce moyen aux traittez de la Paix.

Au reste comme vos Ex^{ce} ont demandé quelque particularité des exactions que font les Mecontent mesmes dans les quartiers des Troupes Imp^{les}, au de la du Danube. S. E. M^r le Marechal de Camp Co. de Staremborg m'a mande cinque pieces cy acclotes, pour les Communiquer a Vos Ex. a fin qu'Elles s'employent efficacement Comm'elles ont promis, Chez les Mecontents & fassent mettre par ceux cy ordre a ces exactions & plusieurs d'autres Contraventions & hostilitéz, que leurs gens commettent sans cesse contre la suspension d'armes de tout costez qu'ils peuvent s'étendre, & dont la note nous viendras bien tost avec toutes ses parti aclairlez & circonstances. Je prie de pardonner alla longuem de la lettre & de me Continuer leurs bonnes graces Comme a une personne qui est

De Vos Excell.

Le Plus humble &c.

J. Tiell.

L'enclose pour le Commissaire de guerre Imp^{le} est recommandée a fin que par des gens de Vos Ex. elle luy sois rendue.

536.

Bruyninx Stepney és Rechterennek. — E hó 24-ki levelökre a választ Wratislau gróf tegnap este küldötte nekik. Eugen hercegtől sürgöny érkezett rossz hírekkel. — A császáriak a francziák által meglepetvén, nagy veszteséggel megverettek. A részletek még nincsenek tudva. Ez következése Eugen herceg hosszas mulatásának Bécsben. Wratislau rendeletet vett a fegyvernyugvás meghosszabbítására. Jövő szerdán Pozsonyba megy. — A békealkudozások csak úgy vezethetnek célra, ha a magyarok beleegyeznek Lipótvárnak és Trencsénnek élelemmel való ellátására tengelyen. — Eredeti levél.

Germany 190.

Vienne le 26 d'Avril 1706.

Messieurs

Le Comte de Wratislau a envoyé hier a minuit une staffette avec Notre response a vos lettres du 24, par ce

qu'après avoir attendu long temps, votre courrier n'étoit pas a trouver, il dit qu'il a attendu nos ordres, mais que la faute en est au gens de son logis; En fin vous entendrez ses excuses vous même, et vous le justifierez ou l'excuserez comme vous le trouverez a propos. Cependant, a fin qu'il ne retourne pas avuide, je le chargé de vos lettres qui sont arrivées avec la poste d'aujourd'hui, Il sera peut etre bon de n'en faire pas beaucoup de bruit mais d'employer a l'avoir des gens sur les quels vous puissiez faire fond et qui n'ayent pas d'autres commissions.

Je ne scaurois m'empêcher de vous marquer en même temps qu'il est venu hier un expres du Prince Eugene, qui nous apporte des mauvaises nouvelles, que les Imperiaux ont ete surpris en Italie par le Genl Mesdand, le jour devant l'arrivée du dit Prince a l'armée Vehlen avec d'autres officiers de marque Prisonniers, 2000 li: morts ou Prisonniers, de l'artiglerie perdue, sans comter le reste, et sans parler de la confusion qui auroit ete capable de ruiner toutes nos affaires, en Italie, si les ennemis en croient profités comme ils auroient pu la faire; Le Genl Reventlau n'en aura guere de reputation et voyla les fruits de la longue demeure du Pr. Eugene a Vienne. Sa relation est encore fort imparfaite, mais on en attend le veritable detaille au premier jour.

Je vous marquay hier que le Comte Wratislau auroit ordre pour la prolongation de la suspension, qu'il se rendroit mercredi prochain a Presburg, et qu'il fort que les Hongrois laissent revictualier Leopoldstad et Trenschein incessamment par terre si vous voulez attendre du succes de notre negotiation.

N'ayant rien a ajouter pour cette fois icy a cette lettre, vous voulez bien que je me dise a jamais.

Messieurs

Votre tres humble &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

537.

Bruyninx Stepney levelére válaszolván, értesíti ezt, hogy Rákóczy levelét, melyben neje visszaküldetésére magát kötelezi, Wratislaunak átadta, ki azt a császárnak megmutatván, ez a

kivánt engedélyt Rákóczynénak férjéhez való utazás iránt megadta. Rákóczy eredeti levelét vissza nem küldheti, mert azt a császár megtartotta. Rákóczyné két-három nap múlva el fog utazni. — Eredeti levél.

Germany 190.

Vienne le 27 d'Avril 1706.

Monsieur.

Je dois vous dire en reponse de la lettre qu'il vous a pleu de m'ecrire le 25 d'Avril et qui m'a ete rendue le 26 au soir, qu'etant d'intention a ce matin de demander audience de L. Emper^r pour montrer a Sa Maj^{te} la lettre du Prince Rakoczi en original au sujet de la Princesse son Epruse, le Comte de Wratislau m'a demandé de son propre motif si je n'avois pas une telle lettre, me priant de la luy donner, pour la montrer a l'Empereur, ce que ne luy ayant pu refuser; a cause que j'avois deja sceu d'ailleurs l'affaire par la Princesse même, et qu'elle avoit été menagé jusques la entre elle et le dit Comte, je la luy ay donné, et il m'a porte pour reponse de Sa Maj^{te} qu'elle laisseroit partir la Princesse pour aller trouver le Prince son mary, se fiant sur sa promesse. Cependant L'Emper^r a trouve bon de garder l'original par devers luy, et je ne vous en renvoye qu'une copie, en cas que vous n'en eussiez point gardé, c'est un peu contre votre ordre, mais je ne pouvois qu'obeir en cela a L'Emper^r. Elle partira, je crois en deux ou trois jours, avec tous mes souhaits qu'elle puisse contribuer beaucoup a la paix, et que cela puisse faciliter votre negotiation d'un armistice, sur tout qu'on ne traine pas du cote des Hongrois le revictuaillement de Leopoldstad et de Trenchin, car sans cela il n'en arrivera rien de bon, et ou ne laisser. Je suis de tout mon coeur

Monsieur

Votre tres humble &c.

J. J. Hamel Bruyninx.

Je crois que vous ne ferez pas difficulté de communiquer toute cette affaire a M^r Le Comte de Rechteren.

538.

Stepney és Rechteren írják Bruyninaznek, hogy Trencsén és Lipótvár maholnap el lesznek látva élelemmel; a császári biztos alap nélkül panaszkodott. — Bercsényi azt állítja, hogy a császáriak által kijelölt helyek ugyanazok, hol a magyarok hadiszállásaik vannak. — Pozsonyba nehezen jönnek péntek előtt.

Germany 190.

A Monsr Tiell.

Tyrnau le 27 Avril 1706 à 6 heures du soir.

Monsr.

Nous avons receu Votre Lettre hier au Soir, et pour éviter des redites nous vous remettons à notre Lettre au C. du Wratislau, par laquelle vous verrez que le Commissaire à eu grand tort de donner une fausse Alarme puisque les deux Places en question seront revictuailées entre ici et demain de la meilleur foy du monde; Et nous meritons des louanges au lieu des Critiques.

Sur vos belles pieces Hongroises que nous avons données au Comte Bercseni, il soutient que les endroits y spécifiez, sont proprement les Quartiers de leurs Troupes, et nous ne sommes pas assez informer du Pays et du veritable état pour maintenir le Contraire; Ainsi patience pour ces Greifs que cesseront naturellement apres que la Treve est reglee, et par Consequent la Ligne tirée.

Si vous étiez en etat de repondre sur la prolongation vous pourrez le faire par le Courier qui vous presentera ce Pacquet. Difficilement serons nous de retour à Presbourg devant Vendredy.

Si vous depecher quelque Staffette ou Courier demaine pour Vienne Nous vous recommandons nos Pacquets, qui par cette Commodité arriveront assez a tems pour attriapper les Poste.

539.

Tiell hadügyi titkár Stepney- és Rechterennek. — Örvend, hogy Lipótvár élelemmel ellátatott, ezt jó jelnek veszi. A fegyverszünet meghosszabbított öt nappal. — Reméli, hogy a fegyvernynyugvás is néhány nap alatt alá fog iratni. — Eredeti levél.

Germany 190.

Presbourg ce 28 Avril 1706.

Messieurs.

Je suis bien ravy d'apprendre par celle, que Vos Excell^{ces} m'ont fait l'honneur de m'écrire hier, que le commissaire s'est plaint a tort sur le ravitaillement de Leopoldstadt, & que Messrs les Mecontens se sont mis en humeur de vouloir satisfaire alla parole donnée. Je prends cela mesme pour un bon augure, par rapport a qui nous reste a negocier. La prolongation de la trefue est accordée encor pour Cinque jours plus avant, Comme Vos Ex. verront de la Lettre de S. E. M. le Co. Wratislau & les griefs sur les epies qui ont esté commises de la part des mecontens cesseront S'il plait a Dieu avec la conclusion de la trefue formelle, qu'on attend de signer aux premiers jours, la prolongation a esté arrestée pour cinq jours sur un avis qu'on eut de bonne main que les mecontens mesmes la desiroient a ce terme. Ce serat donc Vendredy que J'espere l'honneur de revoir Vos Ex^{ce} icy & leur temoigner par mes respects Combien Je suis &c.

J. Tiell.

540.

Wratislau Stepney- és Rechterennek. — Vette levelöket, e napon érkezvén Pozsonyba Bécsből. Örvend Lipótvár és Trencsén élelmezésének. Tudtokra adja, hogy a fegyverszünet máj. 5-ig meghosszabbított. A császár nevében kéri, hogy tegyenek meg mindent, hogy a magyarokat a fegyvernynyugvás megkötésére bírassák, melynek határát a császár most sem akarja június végén túlterjeszteni, ha csak a végleges békére alapos kilátás

nem mutatkoznék. Rákóczynak Stepneyhez írt levele folytán a császár megengedte nejének, hogy férjéhez mehessen, és ez szintén jövő pénteken fog Bécsből elutazni és Pozsonyban meghálalni. — Jó lesz, ha Bercsényi ide lovakat küld érte. — Eredeti levél.

Germany 190.

a Presbourg ce 28 Avril 1706.

Messieurs.

Etant parti aujourd'hui de grand matin de Vienne, je suis arrivé ce midy icy à Presbourg, ou j'ay l'honneur de recevoir la lettre de Vos Excellences du 27 du courant, par la quelle j'apprends, que le raviuaillement de Trenschin, et Leopoldstad se faisoit actuellement, que le Comte Bercezeny étoit parti de Tyrnau pour aller trouver Ragoczy, et que V^s E^s ne croyoient se pouvoir rendre icy avant Vendredy prochain. Sur quoy je dois dire à V^s E^s, que S. M. I. a consenti de prolonger la Suspension d'Armes jusqu'au cinquieme du mois prochain de May inclusive, en suite de quoy on fera publier cette prolongation demain par tout ou il sera necessaire, et on ne laissera pas d'en donner avis au Comte de Forgatsch, a fin que de Son côté il puisse faire la meme chose. J'ay des ordres precis de S. M. I. de prier instamment V. E. de faire de leur côté tout ce qu'il y a possible pour que l'on ne differe plus de scavoir la resolution des Hongrois touchant l'Armistice car quoyque S. M. I. ait accordé ce delay de 5 jours pour la suspension d'Armes, Elle est toujours encore resolüe de ne donner aucun autre terme à l'Armistice, que celui du dernier de juin, bien entendu pourtant, que si pendant le dit Armistice on voyoit, que le Traité s'achemineroit d'une maniere a pouvoir esperer une bonne fin par rapport à la paix même il n'y a pas a douter, que S. M. ne veuille prolonger ulterieurement ce terme en conformité de ce qu'on a dit sur ce sujet dans les articles de l'Armistice.

Au reste S. M. I. a accordé la permission, sur la lettre écrite de Ragoczy à Monsieur Stepney, à Madame la Princesse d'aller trouver son mary, elle partira vendredy qui vient de Vienne, et fait état de passer la nuit icy; J'ay jugé a propos d'en informer V. E. a fin qu'elles se puissent

servir de cet avis à Tyrnau et me flattant de les voir biênstôt icy, je sois avec une estime tres parfaite

de Vos Excellences

Le tres humble &c.

Le Comte Wratislau.

Vos Ex^{ce} voirons ce que Mr Bruy^x leurs escrit touchant le voiage de M^{de} Ragotzy, cepourquoy il faudra que le Comte Bercseny envoie des cheveau icy, pour la conduire vers son mary comme ca paroistera plus amplement par la jointe.

541.

Wratislau Rechterennek tudtára adja, hogy Salzer ezredes a szentpéteri parasztokat illetőleg azt írja, miszerint azokat a falu tulajdonosának, Mansfeldt grófnak tisztje büntette volna meg, a mire földesuri joga volt. — Különben biztosítja, hogy a császáriak megtartják a fegyverszünet feltételeit. — Másolat.

Germany 190.

Copie d'une lettre du Comte de Wratislau au Comte de Rechteren ecrite de Presbourg ce 29 Avril 1706.

Monsieur.

Le Colonel Salzar me mande de Comorn d'avoir reçu une lettre de V. E. du 20 du courant, par laquelle elle luy écrivoit touchant certains paysans du village de St. Pierre, qu'on avoit arrêtés, il allegue pour se justifier, que le dit village appartenoit de droit au Comte de Mansfeldt, dont le baillif pouroit faire chatier les sujets, s'ils refusoient d'obeir, car quoyque ce village eut ete par voye de fait donné a Budiani, le Comte de Mansfeldt en resteroit toujours le vray maitre, et Seigneur. Il ajoute a cela, qu'il avoit toute la consideration pour la suspension d'armes tant quelles durerait, non obstant même que les Hongrois pendant ce temps enverroient des Commissaires pour executer les gens, qui habitoient dans des villages à la portée des Mousquets de Comorn. J'ay bien voulu donner part a V. E. de tout cecy,

afin que l'on ne prenne point occasion de dire, que de notre coté on veuille contra venir aux articles stipulés par la suspension d'Armes, et je la prie d'en informer ceux, qui par des faux rapports voudroient en croire le contraire. Je suis &c.

542.

Stepney Harley államtitkárnak tudtára adja, hogy Rechteren gróffal 23-án Pozsonyból Nagyszombatba érkezett, hol új meghatalmazólevele kifogás nélkül elfogadtatott. Közölték Bercsényivel a bécsi fegyverszüneti feltételeket. A hat magyar biztos közül csak Csáky és Gerhardi vannak most jelen. Bercsényi értesülvén, hogy Wratislau Bécsbe ment az udvarral tanácskozni, ő is közölni kívánta Rákóczyval s tanácsosaival a feltételeket, mielőtt választ adhatnának rájuk; egyszersmind a fegyverszünet meghosszabbítását kívánták, ezt a mediatorok Wratislau gróffal közölték. E hó 25-én Csákyval Lipótvár élelmezése iránt meg egyeztek, és az élelmezés a magyarok részéről teljesen és bőkezűen teljesítettett. Most Trencsénben ugyanaz történik. 26-án Bruyninx által tudósítottak, hogy a császár a fegyverszünet szükséges időre való meghosszabbításába bele egyezett s Wratislau ez iránt utasítva lett. Ez azonban mindeddig nem közölte velök a meghosszabbítást, daczára annak, hogy ez iránt ismételve írtak neki. 27-én Bercsényi Tapolcsánba ment Rákóczyhoz, utasítást veendő az adandó válasz iránt.

29-én Wratislau által értesültek a fegyverszünet öt napi meghosszabbításáról, ezt Csákyval közölték. Bercsényi megérkezvén Kis-Tapolcsánból, közölte velök a császári feltételekre adandó válasz szerkezetét. Ezen válasz több pontjában kell, hogy módosíttassék, mielőtt egység jöhetne létre. Néhány, a mediatorok által kívánt módosítvány után az okmány másnap nekik átadatott és ők azt, azonnal Pozsonyba menvén, Wratislaunak átadták. Minthogy Rákóczy neje engedelmet nyert, férjét meglátogatni, vannak, kik remélik, hogy közbenjárása által a béke könnyebben jön létre, mások azt is remélik, hogy ezen cselszövényekre alkalmas nő egyenetlenséget idéz elő a felkelők vezérei közt. — Mult april 20-án bizonyos Döry jött hozzá, Wratislau által küldve s utlevelet kért Rákóczyhoz. Ezt meg is kapta s

május 25-én visszajöven, levelet hozott Stepneynnek Rákóczytól, melyben ez magát kötelezi, nejét a császár kívánságára bármikor visszaküldeni. Ezen levelet író Bruyninæhez küldötte Bécsbe, ki azt a császárnak átadta. A hercegnő elutazott Bécsből, és Nyitrára megy, hol férjével találkoznia kell. Ezen eljárás bizonyítja, hogy a bécsi ministerek minden módot felhasználnak, hogy czélt érhessenek. Bercsényi azonban biztosította a mediatorokat, hogy Rákóczy mit sem fog tenni kéz alatt, s hazáját s a felkelők ügyét károsítani soha sem fogja. — *Eredeti levél.*

State Papers Office Germany 191.

Tyrnau the 29th Apl 1706 at Noon.

Right Honble.

I acquainted you in my last that Count Rechteren and I were to leave Presburgh on the 23^d: accordingly we arrived here that evening.

The next morning I produced my new Fullpowers, which were received without exception.

Afterwards we delivered to Count Berceseni the long project I sent you, containing the conditions of a truce, recommended to us by the Imperial Minister; Whereunto We added the other short proposal which had been suggested by Genl Stahremberg as a reasonable expedient. The same evening both papers were communicated to Count Czaky and two other Deputies Kaiali & Gerhardi, who are the only persons at present remaining here of the six, who were appointed to treat with us at our last assembly 6 months ago.

Upon examination they found these conditions required a more mature deliberation, and as Count Wratislau pretended to slip back from Presbourg to Vienna to consult with the Court on some points of the Negotiation, Berceseni and these deputies took from thence a pretext for deferring their answer till they had advised with Prince Rakoczy (and the senators that attend him) who was expected the 26th at Topoltzan a good days journey from this Place.

At the same time they gave us to understand that the 5 days yet remaining of the suspension would not be suf-

ficient for drawing up their resolution; And therefore they entreated us to send a courier to Count Wratislau and Mr Bruyninx, desiring them to solicit that the court would prolong that Term by 10 or 12 days more. This we had
 Lit A. suggested to count Wratislau of our own motion by a Billet the night before we left Presburg; And he having returned no answer We could not but make a second supplication, in compliance to what the Malcontents had requested of us.

On the 25th we settled with Count Czaky (who acts here as commissary General) the methods of supplying Leopoldstadt and Trensclin, and lent one of our secretaries to see them duly executed. He was dispatched the same evening with one of the Emperour's commissaries, and an Hungarian Officer, appointed to prepare and deliver the provisions; of which we have procured from the Hungarians greater quantities than were at first demanded by the commandants of both places, having obtained two pounds of Bread per diem (and other species in proportion) for every person of the garrison, as well infants as others. And whereas the governor of Leopoldstadt has since pretended that the portions ought not to be regulated by the number of 829 persons, but by the allowance usually made according to the degree of the respective officers (which after his calculation amount to 1132 portions) we have further prevailed with Count Czaky (though beyond reason and custom) to come up roundly to a 1000 portions; which quantities (I believe) have been honestly delivered at Leopoldstadt, and the Commissaries are now gone forward to Trensclin to see the like performed there.

I am the more particular in the account I give you of this matter, that you may observe with what zeal and affection we acted our parts, and may thereby judge whether our good offices have been duly required.

The Courier returned on the 26th late at night with assurances from Mr Bruyninx. (*Que Sa Majesté Imperiale avoit temoigné d'être disposée à prolonger la suspension Provisionnelle d'Hostilitez pour autant de jours qu'il seroit besoin; Et que le Comte de Wratislau avoit ses ordres pour cela comme aussi pour faciliter la Negotiation de l'armistice*

à un tel point, qu'au moins Elle étoit persuadée qu'on ne pourra aucunement imputer à Sa Majesté s'il ne vient à une heureuse Conclusion). But Count Wratislau, instead of Lit B. speaking distinctly to that article assumes a liberty peculiar to himself by censuring us for not giving him a detail of the commissaries proceedings; and to this moment has not informed us of the Emperor's pleasure, in the most material point of the Prolongation, thô we have sent another messenger Lit C. after him to Presburg to enquire what we are to depend on, there remaining but two days and a half more before our term is expired.

On the 27th in the morning Count Berceseni went over to Topoltzan for Prince Rakoczi's last directions in the answer to be given by the Deputies to our last Proposal; wherewith he is expected back again here this evening.

Presburgh 1st May 1706.

On the 29th afternoon we received an answer from Count Wratislau giving advice that His Imperial Majesty had consented that the suspension of arms might be continued 4 days longer, viz to the 5th of May inclusively; which days however were to be deducted from the two months Truce, His Imperial Majesty being resolved not to extend the same beyond the end of June, unless within that Term there were very great appearances of a Peace. We communicated immediately by memorial the first part of this Intelligence to the Deputies of the Confederacy, during the absence of Count Berceseni; and also proposed to Count Czaky that the commissaries appointed to supply Leopoldstadt and Trenschin, should likewise make allowance for the additional days above mentioned.

Soon after Count Berceseni arrived from Topoltzan and permitted Count Rechteren and me to visit him the same evening; where we found the three deputies Count Czaky, Kaiali and Gerardi: The second whereof read to us (in the presence of Baron Szirmai Bishop Visa and Occulucani) the answer prepared to the Imperial Proposal. We were allowed to examine them together Article by Article; and to tell our opinion where some reasonable amendments

might be made in the answers yet several points remain still which want to be moderated before we can hope to come to an agreement.

Yesterday morning was passed in forming the Paper according to our Remarks and writing it fair. After noon Kaiali delivered it to us, and immediately we set out from Tirnau to Presburg. Where we put the original into the hands of Count Wratislau the same evening to gain time, it being too long for a copy to be made: For which reason I forbear sending you one at this time, but hope by next Post to add with it the reply preparing by the Imperials; By which we may soon judge which way our negotiation will determine.

You will give me leave to relate to you one domestic circumstance, which induces people to believe both parties may have more thoughts at present of drawing towards an agreement than formerly, His Imperial Majesty having at last consented That the Princess Rakoczy (who has been detained at Vienna with her two sons ever since these troubles broke out) should be allowed to visit her husband in Hungary. Which point was earnestly solicited near two years ago before the congress of Schemnitz, and being then peremptorily refused was one of the main reasons why our negotiation miscarried at that time. At present it is not openly stipulated as a condition of the Truce, but has been transacted in private above these 4 months between Count Wratislau and the Princess, and is at last granted not so much in compliance to the Prince's desire, as in hopes of having a powerful Instrument at hand who may dispose him to reasonable Terms, or rather out of a design of Sowing Discord and surmises among the chiefs of the confederates by the means of this lady (of the Family of Hesse-Rhinfeldts) who being of a resolute intriguing spirit (which was shown sufficiently by her contriving the Prince's escape out of his confinement at Neustadt) she is judged very proper to promote such purposes.

I think I am obliged to acquaint you with one particular wherein I happened to be concerned. Upon my arrival here on the 20th of April. Count Wratislau sent one Döry,

an Hungarian whom he brought with him from Vienna to desire a passport from me, whereby his journey to Prince Rakoczy might be facilitated, under pretence of buying up 2000 oxen for the Emperor's Artillery in Italy and in the Empire, and for the better supplying Vienna and the neighbourhood, which since the troubles in Hungary have suffered great scarcity in that sort of Provision. I made no difficulty of giving him a passport, tho I know very well there was more than Beef at the bottom. In short, this messenger returned by Tirnau on the 26th and brought me a letter from the prince, dated two days before at Secsin, wherein He gave me notice that the Emperor had consented his lady should make him a visit, on condition that He would send her back again whenever His Imperial Majesty should require it. For which reason he desired me, *de vouloir bien assurer Sa Majeste de sa part, qu'il sera toujours prêt a executer ses intentions, en renvoyant la Princesse lorsqu'il plaira à S. M. I. de la rappeler.* The Prince chose to make application in this business to me, on a supposition that I was returned to Vienna, Therefore not to obstruct what he seemed to desire, I immediately forwarded the Messenger thither, enclosing to Mr Bruyninx the Prince's original letter to me, and desired him to present it to His Imperial Majesty; being all the assurance I pretended to give that the Prince would keep his word in that matter. I have since had notice from Mr Bruyninx that the said letter was delivered by Count Wratislau to His Imperial Majesty, who has not thought fitt to restore it, but keeps it by him for a greater security. Upon these assurances the Princess was allowed to remove from Vienna yesterday; Count Wratislau had prepared a great supper for her here, but she did not arrive till midnight; so he has invited her to dine with him this day, and after dinner she continues her journey to Scentz, and so to Neytra, where the Prince will come to meet her.

I give you the trouble of this minute account, That you may observe the Imperial ministers conform themselves to all shapes and turn short from one extreme to another, when they presume it may be for their interest. But any

reasonable body will easily see through these affected civilities which are designed to make the Hungarians jealous, that Prince Rakoczy underhand maintains a fairer Intelligence with the Court than may suit with their present circumstances. By which artifice our ministers seem to follow Horace's rule.

— — — — — Rem
(Si possis) recté, si non, quocumq modo Rem.

However Count Berscheni assured Count Rechteren and me yesterday at parting, that these cobweb intrigues would signify nothing; That the Prince was sensible of the snare, and thô he was still a better patriot than to prejudice his country for any private satisfaction; and notwithstanding He was obliged to carry on some private correspondence with Count Wratislau on this occasion, yet both He and the nation would be very careful to do nothing which might seem to deviate from the entire confidence they reposed in the mediators.

— — — — —
I am &c.

G. Stepney.

The Rt Honble Mr Secy Harley.

1 B2 00111559 ELTE EK